15. 3. 180.

150,3

II

Hoogeveen
cum
Schutz
1742.

HENRICI HOOGEVEEN

DOCTRINA

PARTICVLARVM GRAECARVM.

RECENSVIT

BREVIAVIT ET AVXIT

CHRISTIAN. GODOFR. SCHÜTZ

ELOQU. ET POES. P. P. O. IN ACAD. IENENSI.

Impenſas editionis praebente Societate typographica Deſſavienſi.

DESSAVIAE ET LIPSIAE

IN BIBLIOPOLIO ERVDITORVM

CIↃIↃCCLXXXII.

PRAEFATIO.

Cum *Henrici Hoogeveen* V. Cl. praeſtantiſſimum opus: *Doctrina Particularum linguae graecae;* quod anno 1769. duobus voluminibus formae quadruplicatae majoris prodiit propter pretii caritatem, (venditur enim XIV. imperialibus) in paucorum, Germanorum praeſertim, manus venerit, propter utilitatem autem, ab omnibus Graecae linguae cultoribus diligenter verſari debeat, operae pretium nos facturos eſſe ſperavimus, ſi epitomen ederemus utiliſſimi libri, multo minore pretio vendibilem, in qua non ſolum nihil earum rerum, quas ad intelligentiam particularum graecarum ſcire intereſſet, deſideraretur, ſed etiam novae epitomatoris curae accederent. Quam quidem ſpem haud irritam fuiſſe, non ſine magna voluptate cognovi, poſteaquam haec epitome non a ſtudioſis ſolum, ſed etiam a doctis viris, inter quos quidem nonnullos etiam ne majori quidem opere carere ſcio, expetita eſt. Itaque cum jam in manus hominum venire properet, quam in ea adornanda viam ac rationem tenuerim breviter exponendum eſſe videtur.

Primum igitur univerſum Cl. Hoogeveeni librum diligenter ita recenſui, ut, ſublatis quae acerrimam

editoris ἀκρίβειαν ſubterfugiſſent, operarum erratis, hic ibi, quae vel minus vere diſputata, vel haud ſatis plane explicata eſſe viderentur, corrigerem, quas quidem emendationes, ubi paulo graviores eſſent, nominatim indicavi, ubi leviores, tacite invexi. Aliquoties in locis Graecorum ſcriptorum ab Hoogeveeno allatis, vel lectionem e melioribus editionibus emendavi, vel verſionem correxi: nec non alia locorum exempla, quae aptiora viderentur iis, quibus auctor doctiſſimus uſus fuerat, ſubſtitui.

Proxima cura erat, ut multa demerem, quibus ii praeſertim, qui nondum ad perfectam Graecae linguae ſcientiam propius acceſſiſſent, ſed vel in tirociniis verſarentur, vel non multum ultra ea provecti eſſent, facilius cariturος eſſe, praeviderem. Itaque primo loco magnam exemplorum copiam, ubi paucioribus lectores defungi poterant, delevi. Deinde pleroſque paragraphos ad etymologiam particularum ſpectantes, praeſertim ubi incerta aut vana eſſet, e breviario circumſcripſi. Poſt ſicubi multus eſſet auctor in refutandis qui de particulis Graecorum ſcripſiſſent auctoribus, has diſputiones aut omnino recidi, aut ſaltem breviavi. Tum plerasque ſectiones, quibus auctor hanc illamve particulam nunquam abundare, ſ. παραπληρωματικῶς aut expletive, ut ajunt, poni, ſingulis graecorum ſcriptorum locis, ubi eas abundare alii ſtatuiſſent, excitatis, demonſtratum iverat, omiſi. Nam etſi haec primaria operis Hoogeveeniani dos eſt, quod multo accuratius in particularum ſignificationes, quam a ſuperioribus factum eſſet, inquiſiverit, Deváriique aliorum errorum de multis ſaepe particulis prorſus in oratione redundantibus, funditus ejecerit ac profligaverit, non tamen opus erat, ut in breviario iſtae ſectiones retinerentur, in quibus nihil aliud egiſſet Hoogeveenus, niſi ut quin-

quinque ſeu decem ſeu plura ſcriptorum Graecorum loca excitaret, ubi Devarius, Budaeus aliive particulam γε, aut γάρ, aut aliam quamcunque otioſe poſitam eſſe, et prorſus nihil ſignificare perperam pronuntiaſſent, in iisque tractandis et ab hac opinione vindicandis copioſius verſaretur. Nam cum particularum poteſtates auctor multo accuratius pleniusque expoſuerit, vaniſſimum illud commentum de abundantia particularum ſuapte ſponte cadit, nec amplius illudere cuiquam poteſt. Ut tamen lectores hujus breviarii intelligerent, quam rationem Cel. Hoogeveenus in convincendo illo per ſingula locorum exempla aliorum Grammaticorum figmento, tenuiſſet, ſpeciminis cauſa in particula Ἀλλὰ et aliis quibusdam hanc quoque diſputationem ſervavimus. Sed, qui in aliis quoque, quae contra iſtos Hoogeveenus diſſeruerit, cognoſcere velit, eum, ut ipſum opus conſulat, rogamus, cujus quidem uſum impedire hoc breviario nec voluimus, nec potuimus, cum potius id iis, quibus licet eſſe tam beatis, ut particularum Graecarum cognitionem tribus paene Ludovicis aureis redimant, omnibus modis commendemus, tantum abeſt, ut ab iis hanc epitomen praeferri integro operi velimus. Denique etiam capita complura in unum contraximus, ac ſectiones quoque pauciores fecimus: quibus quidem capitibus ac ſectionibus, haec doctrina particularum, ut quae ordinem elementarium ſequatur, omnino carere potuiſſet.

His quidem rationibus effecimus, ut Cl. Hoogeveeni opus, quod CLXX plagulis conſtat ad LVII redigeretur, pluſculis tamen a nobis obſervationibus, aſteriſco notatis, et particularum graecarum germanicis ſignificationibus auctum.

E ſeptem indicibus, quos Hoogevenus operi ſuo adjecit, unum tantum neceſſarium eſſe duximus,

mus, particularum graecarum. Reliquorum aut nullum aut certe exiguum et rariſſimum uſum eſſe putabamus. Non tamen omnia ac ſingula, quae de particulis etiam in breviario notata ſunt, in indicem conjecimus; ſed ea tantum, quae ibi aliquem forte quaeſiturum eſſe ſuſpicabamur. Quod ideo monemus, ne quis, qui indicem Graecum Hoogeveenianum cum noſtro comparet, ea omnia, quae in illius indice notata, in noſtro vero deleta eſſe reperiat, etiam in ipſa epitome omiſſa eſſe criminetur. Scr. Ienae, d. VIII. menſ. Octobr. CIƆIƆCCLXXXII.

Ver-

Verzeichnis
der Subſcribenten.

Herr Arletius *Rector, Profeſſor und Bibliothecarius des Gymnaſii zu Breslau.*
- Bartholdi *aus dem Elſaſs, Theol. Candidatus zu Halle.*
- C. G. Bauer *Philol. Stud. zu Leipzig 3 Ex.*
- Bayer *der Weltweish. Mag. in Erlangen.*
- B. G. Becker *aus Schleſien der Theol. Cand. zu Halle.*
- I. S. Beil *aus Schleſien Th. C. zu Halle.*
- Benzler *Rector der Schule zu Herforden.*
- Birkner *ConRector zu Soeſt.*
- Bouginé *KirchenRath und Prof. zu Carlsruhe.*
- Briegleb *Prof. am Caſimirianiſchen Gymnaſio zu Coburg.*
- *G. C.* Brendel *des Predigtamts Candidat zu Eiſenberg.*
- *C. F.* Brückner *aus Schleſien Th. C. zu Halle.*
- *W.* Budach *aus der Mittelmark Theol. Cand. zu Halle.*
- Burkhard *Pfarrer zu UnterAlternheim im HeſſenCaſſelſchen.*
- D. Carpzov *Abt und Prof. Theol. zu Helmſtädt.*
- Dalk *Collega bei dem Eliſabetaniſchen Gymnaſio.*
- Dettmers *Rector der Stadtſchule zu Frankfurt an der Oder.*
- Dreſcher *des Predigtamts Cand. zu Carlsdorf im Nimptſchiſchen.*

Herr Dreſſel *Rector der Stadtſchule zu Hildburghauſen.*
-- Ebert *ord. Prof. der Mathematik zu Wittenberg.*
-- *Chr. Frid.* Eckard *aus Eiſenach, der Rechte Beſ. zu Iena.*
-- *S. G.* Eckmann *aus Schleſien der G. G. Beſ. zu Halle.*
-- *I. G.* Eichhorn *der Orientaliſchen Litteratur ord. Prof. zu Iena.*
-- *I. G.* Elbel *a. d. Neumark d. G. G. B. zu Halle.*
-- Endemann, *ConſiſtorialRath und Profeſſor in Marburg.*
-- Enger *ConſiſtorialRath, Prof. und Inſpector bei dem RealGymnaſio zu St. Marien Magdalenen in Breslau.*
-- Erſch *des Predigtamts Cand. zu Schwentnig im Nimptſchiſchen.*
-- Everding *aus Weſtpreuſſen der G. G. Beſ. zu Halle.*
-- Eyerel *Prof in Wien.*
-- Faber *Profeſſor und Rector des Gymnaſii zu Anſpach.*
-- *I. E.* Fabri *der Weltweish. Mag. Secretär der naturf. Geſellſch. zu Halle.*
-- *I. M.* Fechner *aus d. Neumark d. G. G. Cand. zu Halle.*
-- *Ant. Ruard* Fink *aus Leuwarden d. G. G. Beſ. zu Iena.*
-- *H. A.* Fiſcher *a. Heſſen d. G. G. Beſ. zu Halle.*
-- Flade *der ſchönen Wiſſenſch. Beſ. auf dem Gymnaſio zu Freyberg.*
-- *L. I.* Fliedner *a. der Pfalz der G. G. Beſ. zu Halle.*
-- *Fr.* Gedike *Director des Friedrichswerderſchen Gymnaſii zu Berlin.*

-- Geiſſ-

Herr Geiſsler *Herzogl. SachſenGothaiſcher KirchenRath und Rector der Churſächſiſchen Fürſtenſchule zu Pforte.*

-- Gelner *a. Hildburghauſen d. G. G. Beſt. zu Erlangen.*

- Gerhard *Königl. Preuſſiſcher OberconſiſtorialRath und Inſpector zu Breslau.*

-- *D. Ioh. Iac.* Griesbach *Herzogl. SachſenWeimariſcher KirchenRath und der Gottesgelartheit Prof. Primar. zu Iena.*

-- *I. G.* Hache *a. Schleſien d. G. G. B. in Halle.*

-- *Gottl. Chrph.* Harles *HofRath und ord. Profeſſor der Beredſamkeit und Dichtkunſt zu Erlangen.*

-- *G. F.* Haube *aus Schleſien d. G. G. B. zu Halle.*

-- Heckmann *HofkammerRath in Oſnabrück.*

-- *I. E.* Helmig *aus Schleſien d. G. G. Candidat zu Halle.*

-- *M. Balthaſar Gottlob* Hennig *Prediger und Prof. publ. am Gymnaſio zu Thorn.*

-- Hennig *der ſch. Wiſſenſch. Beſt. zu Freyberg.*

-- Henneke *Prediger in Saſſendorf bei Soeſt.*

-- Hildebrand *dritter ord. Lerer in der Schulpforte.*

-- Hinze *Präbendarius in Helmſtädt 3 Ex.*

-- *Carl. Gottlieb* Hoffmann *d. ſch. Wiſſenſch. Beſt. auf der Schulpforte.*

-- M. Hübler *ConRector am Gymnaſio zu Freyberg.*

-- *Emanuel Gottlieb* Huſchke *a Creiſen im Sondershauſenſchen d. G. G. Beſt. zu Iena.*

)(5 *Herr*

Herr Friedr. Iacobs *a. Gotha der G. G.. Beſt. zu Iena.*
- *Wilh.* Iaçobs *aus Gotha der Rechte Candidat zu Iena.*
- *M.* Iünger *Rector des Gymnaſii zu Freyberg.*
- *G.* Kahl *aus Schleſien d. G. G. Cand. zu Halle.*
- Kaltwaſſer *Prof. an der Herzogl. Landſchule zu Gotha.*
- Keyfer *Buchhändler zu Erfurt.*
- Keyſſner *des Predigtamts Candidat zu Sonnenberg im Meiningiſchen. 2 Ex.*
- Kinderling *Prediger zu Calbe.*
- Klemp *Prediger in Ecklinghofen in der Graſſchaft Mark.*
- M. Köhler *Pfarrer in Colmberg.*
- *G. G.* König *aus Schleſien d. G. G. C. zu Halle.*
- Koppe *ord. Prof. der Theologie zu Göttingen.*
- Kornemann *Inſpector bei der Penſionsanſtalt zu St. Maria Magdal. in Breslau.*
- *I. D.* Kramer *aus der Neumark d. G. G. B. zu Halle.*
- M. *Io. Alb.* Kries *Rector Gymnaſii u. Prof. Publ. zu Thorn.*
- *Io. Chph* Kries *Lector an den obern Klaſſen des Gymnaſii zu Thorn.*
- *C. F.* Lachmann *a. Schleſien d. G. G. Candidat in Halle.*
- *C. T.* Lachmann *a. Schleſien d. G. G. Beſt. zu Halle.*

Herr

Herr Lamm *d. ſch. Wiſſenſch. Beſſ. aufm Gymnaſio zu Freyberg.*

- *F. L.* Laukhardt *a. d. Pfalz d. G. G. B. zu Halle.*
- Lauro *der Weltw. M. zu Wittenberg.*
- Legnich *Paſtor zu Danzig 3 Exempl.*
- Lehmus *Rect. des Gymnaſii zu Soeſt.*
- M. Lindner *Rector des Gymn. zu Arnſtadt.*
- *C. G.* Lindner *aus Schleſien der G. G. Beſſ. zu Halle.*
- *Mag. I. B.* Lippert *Syndiac. und ConRector zu Erlangen 3 Ex.*
- Ludeci *Cand. des Predigtamts in Breslau.*
- Mann *SubRector in Deſſau.*
- P. Marian *Prof. der griechiſchen Litteratur zu Wien 3 Ex.*
- Menorvalett *der G. G. Beſſ. in Erlangen.*
- *S. D.* Menzel *aus Schleſien der G. G. Beſliſſener zu Halle.*
- Michaëlis *Prof. in Frankfurt an der Oder.*
- M. Müller *Rector in Schleiz.*
- *Chriſtoph Gottl.* von Murr *der Kaiſerl. freien Reichsſtadt Nürnberg Wag- und ZollAmtmann.*
- *C. C.* Neſtler *der Weltweisheit Magiſter in Budiſſin.*
- Neuendorf *Prediger zu BarnimsCunow.*
- Neidhard *Rector der Stadtſchule in Wertheim.*

Herr

Herr *Aug. Hermann* Niemeyer *der Theologie Prof. und Inſpector des königl. theologiſchen Seminarii zu Halle.*
- *H. F.* Niemeyer *aus Lübeck der G. G. Befliſſener zu Halle.*
- D. *Io. Aug.* Nöſſelt, *der Theologie ordentlicher Prof. und des königl. theolog. Seminarii Director zu Halle.*
- Otterbein *Prediger in Soeſt.*
- *I. G.* Pannach *der ſchönen Wiſſenſch. Beſl. in der Schulpforte.*
- Piper *Rector zu Greifswalde.*
- Pohle *Diaconus zu Nimptſch.*
- *E. D.* Reich *der Gottesgel. Cand. in Halle.*
- Reither *Collega bei dem Gymnaſio zu St. Eliſabeth.*
- *S.* Reinboth *aus Schleſien, der Gottesgel. Candidat in Halle.*
- *J.* Riedlin *aus Schwaben, der Gottesgel. Candidat in Halle.*
- Roederer *ProRector in Detmoldt.*
- Roſer *der Weltw. Mag. in Strasburg.*
- Roſt *der ſchönen Wiſſenſchaften Befliſſener zu Eiſenberg.*
- Sartorius *Rector der Stadtſchule in Erlangen.*
- Scheibel *Prof. bei dem Gymnaſio zu St. Eliſabeth in Breslau.*
- *K. A. G.* Schellenberg *a. d. Naſſauiſchen der G. G. Beſl. in Halle.*

Herr

Herr *Mag.* Schenk *Hofmeiſter des Herrn Grafen Vizthum von Eckſtädt zu Leipzig.*

-- Scholz *Diaconus bei der Kirche zu St. Eliſabeth in Breslau.*

-- *Fr. Arn.* Scherzer *des Predigtamts Candidat zu Coburg.*

-- *Fr.* Schlichtercroll *aus Gotha d. G. G. B.*

-- *L.* Schroer *a. d. Neumark der G. G. B. in Halle.*

-- Schröter *d. ſch. Wiſſenſch. Beſl. auf dem Gymnaſio zu Freyberg.*

-- *Io. Gottfr.* Schütz *der ſchönen Wiſſenſch. Beſl. zu Aſchersleben.*

-- Schweigger *Senior in Erlangen.*

-- Schwollmann *SubRector in Soeſt.*

-- Stange *Director Gymn. zu Hamm.*

-- Steyer *der ſch. Wiſſenſch, Beſl. auf dem Gymnaſio zu Freyberg.*

-- Stieber *d. G. G. Beſl. zu Erlangen.*

-- *F. R.* Strauwald *aus Schleſien Senior des königl. theol. Seminar. zu Halle.*

-- *F. S.* Teichert *a. Schleſien d. G. G. B. in Halle.*

-- *B. G.* Theiſner *a. Schleſien d. G. G. B. in Halle.*

-- *S.* Tiede *a. Pommern d. G. G. C. zu Halle.*

-- *E. C.* Trapp *ord. Prof. der Pädagogik in Halle. 5 Exempl.*

-- *I. T.* Tſchirſchnitz *aus Schleſien der G. G. Beſl. in Halle.*

-- Unruh *Inſpector bei der Friedrichsſchule in Bresl.*

-- *S. T.* Unger *a. Schleſien d. G. G. B. zu Halle.*

Herr

Herr I. G. Ulrich *a. Schleſien d. G. G. B. zu Halle.*
-- Volkmar *Prediger bei der Kirche und Prof. der Theol. bey dem Gymn. zu St. Eliſabeth.*
-- Wagemann *der ſch. Wiſſ. Beſl. auf dem Gymn. zu Freyberg.*
-- *S. G.* Wald *aus Schleſien d. G. G. B. zu Halle.*
-- *G. C.* Waltsgott *a. Schleſien d. G. G. B. zu Halle.*
-- *D.* Wewing *a. Weſtphalen d. G. G. B. daſelbſt.*
-- *I. G.* Wikberg *a Schleſien d. G. G. B. daſelbſt.*
-- *D.* Willich *in Göttingen 2 Exempl.*
-- *C. G* Wolf *a. Schleſien d. G. G. C. in Halle.*
-- *C. F. Worbs a. Schleſien d. G. G. C. ebendaſ.*
-- Wulfert *Lector in Soeſt.*
-- Zeplichal *Director der cath. Univerſität zu Breslau und der cathol. Gymnaſien in Schleſien 3 Ex.*
-- *I. C.* Zingel *a. Schleſien d. G. G. C. zu Halle.*
Ungenannte 91.

DOCTRI-

DOCTRINAE PARTICULARUM GRAECARUM

CAPUT I.

DE PARTICULA ἈΛΛΑ ET IPSIUS COMITATU.

SECTIO I.

DE PARTICULAE ἈΛΛΑ USU DISCRETIVO ET ADVERSATIVO.

I. ἈΛΛΑ *autem*, *ſed* ſignificat (G. *aber*, *ſondern*) atque adeo 1. *diverſitatem* notat, 2. *oppoſitionem*.

Diverſitatem in hoc: Ἀνέγνως, ἀλλ' οὐκ ἔγνως· εἰ γὰρ ἔγνως, οὐκ ἂν κατέγνως. *Legiſti ſed non intellexiſti* (G. *du haſts geleſen*, *aber nicht verſtanden*) *nam ſi intellexiſſes*, *non damnaviſſes*.

Oppo-

Oppoſitionem notat, ſ. adverſative ponitur, v. c. Plat. Phaedr. Οὐχ' ὑπ' ἀνάγκης, ἄλλ' ἑκοντες *non neceſſitate coacti, ſed ſponte*, (G. *nicht aus Not ſondern freiwillig.*). Ariſtoph. Ach. v. 47. praeconi roganti Οὐκ ἄνθρωπος; *Nonne tu es homo?* reſpondet Amphitheus: Οὐκ ἀλλ' ἀθάνατος. *Non, ſed immortalis* (G. *Nein, ſondern ein Unſterblicher.*)

* Huc referendum eſt ἀλλὰ pro ἢ poſitum. v. c. Οὐ τὸ κερδαίνειν μᾶλλον τέρπει ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι, *non quaeſtus magis delectat quam honor* Thucyd. II. 44. Sic ap. Demoſth. c. Midiam p. 554. ed. Reisk. μηδένα ἕτερον εἶναι τὸν Νικοδήμου φονέα, ἀλλ' Ἀριστάρχον, *neminem alium eſſe Nicodemi interfectorem, quam Ariſtarchum.* —

II. Eſt et ubi conceſſis praemiſſis negat ſequentia, ut Ariſtoph. Acharn. dicente Euripide: Ἀπολεῖς μ'· ἰδοὺ σοι φροῦδα μοι τὰ δράματα. *Enecas me; Ecce, in ventos abierunt mihi fabulae*, tuis nempe moleſtis interpellationibus; reſpondet alter: Ἀλλ' οὐκέτ' ἀλλ' ἄπειμι q. d. *Fateor hactenus me tibi fuiſſe moleſtum, ſed non amplius ero, verum abeo* (G. *aber auch nun nicht weiter; ich gehe nun weg*, vel: *ſondern ich gehe nun weg.*)

* Interdum praecedenti propoſitioni, quae a particula ἐπειδὴ vel ſimilibus pendet ſic opponit contrariam, ut ſimul apodoſin formet: v. c. Homer. Odyſſ. Ξ. 151.

Ὦ φίλ' ἐπειδὴ πάμπαν ἀναίνεαι, οὐδέ τι φῇσθα
Κεῖνον ἐλεύσεσθαι, θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος
ΑΛΛ ἐγὼ οὐκ αὔτως μυθήσομαι ἀλλὰ συν ὅρκῳ
Ὡς νεῖται Ὀδυσεύς.

(G. *O Freund, weil du doch es durchaus laeugneſt, und immer behaupteſt, er werde nicht zurükkommen, immer unglaeubigen Sinnes biſt, nun dann ſo will ich dirs nicht*

blos

blos ſagen, ſondern mit einem Eide bekraeftigen, Ulyſſes kommt zurück.). —

III. Citra praemiſſorum negationem adverſatur ἀλλὰ Hom. Od. A. 48. ubi, poſtquam de Aegiſtho loquens Minerva dixerat: *O pater noſter Saturnie, ſumme regum, et ille quidem merito exitio prorſus jacet; atque utinam, qui talia patrant, ſic pereant;* addit haec: Ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ Δυσμόρῳ. *Sed propter Ulyſſem bellicoſum illum et infelicem animo angor* (G. *aber ich kraenke mich etc.*)

IV. Tam diſcretive quam adverſative poſitum ἀλλὰ, ſequitur antecedens μὲν: *a*) diſcretive: ut Iliad. Π. 2 o. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐγὼ μενέω νηῶν ἐν ἀγῶνι, ἀλλ' ἕτερον πέμπω *ego manebo quidem — ſocium vero mitto* (G. *Ich ſelbſt muſs nun wol hier — bleiben, doch ſchicke ich einen andern.*) Sic Xenoph. Cyrop. VII, 1. 16. ἀλλὰ τὰ ΜΕΝ καθ' ἡμᾶς ἐμοί γε δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ΑΛΛΑ τὰ πλάγια λυπεῖ με (G. *nur der Flanken wegen bin ich in Sorgen.*) — *b*) adverſative: Iliad. A. 24 Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ — ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ *Alii quidem omnes hoc comprobaverunt Achivi, ſoli vero Agamemnoni diſplicuit.* (*alle andern gaben Beifall — nur dem Agamemnon gefiel es nicht.*)

* Obſ. In loco Homerico Iliad. O. 690. Οὐδὲ ΜΕΝ Ἕκτωρ — Ἀλλ' ὥς τ' ὀρνίθων — τὸν ΔΕ Ζεὺς ὦσεν ὄπισθε Hoogeveenus illud ΑΛΛΑ negat ad praecedens ΜΕΝ referri, et illud quod ſequitur ΔΕ ad ΜΕΝ retrahendum exiſtimat; haud recte, ut opinor. Hoc enim ΔΕ refertur ad verba v. 695. Ὣς Ἕκτωρ ἴθυσε — cui opponitur τὸν ΔΕ Ζεὺς ὦσεν ὄπισθε. —

V. Alia notio particulae ἀλλὰ eſt exceptiva, ubi

 latine

latine redditur: *At.* (G. *aber*, *gleichwol.*) v. c. Iliad. A. 286. in verbis Agamemnonis: Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπας, *certe, o ſenex, tua, ſi qua alia, aequa eſt oratio*, conſentit ſcilicet Neſtori litem inter ipſum et Achillem componere ſtudenti, ſed excipit diverſum quid ponens: Ἀλλ᾽ ὅδ᾽ ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων *at hic ſtudet omnibus aliis praevalere* (G. *aber dieſer will*, vel: *gleichwol will dieſer über alle andre ſich erheben.*)

Exceptive quoque accipitur poſt negationem, et exponitur per εἰ μή. Sic Achilles Iliad. Φ. 276. ἄλλος δ᾽ οὔτις μοι τόσον αἴτιος οὐρανιώνων, ἀλλὰ φίλη μήτηρ *Nemo alius coeleſtium tantum mihi in culpa eſt, quantum mater mea*, (G. *keiner iſt ſo viel Schuld daran, als meine Mutter.*)

VI. Objiciendi vim habet ap. Homer. Il. A. 165. ubi Achilles, poſtquam queſtus eſt, de iniuria ſibi ab Agamemnone illata, qui interminatus erat, ſe erepturum ipſi praemium, quod non ipſe quidem, ſed Achivi dederant, ſubdit: Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο Χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ᾽ — *At maximam belli partem manus meae gubernant* (G. *Gleichwol* etc.) Ita occurrit 1 Cor. 15, 35. *

* Similis uſus eſt particulae ἀλλὰ in ſyllogiſmis, ubi poſt propoſitionem univerſe negantem ſubjungitur aſſumtio affirmans, ibique reddi poteſt per: *atqui* (*Nun aber*). e. c. Xenoph. Cyrop. I, 5. 11. Οὐ γάρ τοι πω οὗτοι ἱκανοί εἰσιν ἀγωνισταί, οἳ ἂν τοξεύωσιν, ἢ ἀκοντίζωσιν, ἢ ἱππεύωσιν ἐπιστημόνως, ἢν δέ που πονῆσαι δέῃ, τούτῳ λείπονται· ΑΛΛ᾽ οὗτοι ἰδιῶταί εἰσ, κατὰ τοὺς πόνους. — οὐδέ γε, οἵτινες, ἀγρυπνῆσαι δέοι, ἡττῶνται τούτου· ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἰδιῶται κατὰ τὸν ὕπνον. *Denn das ſind mir noch keine tüchtigen Streiter, die zwar gut ſchieſen, Wurfpfeile werſen und reiten, wenns aber an die Arbeit geht, dieſe nicht aushalten koennen: nun ſind ja aber dieſe Leute der Arbeit ganz ungewohnt etc.*)

VII.

VII. Eundem ſervat uſum in occupationibus, neque ſolum in earum ὑποφοραῖς verum etiam ἀνθυποφοραῖς, ubi quod alter opponit, aut opponere poſſet, anticipando diluimus, ut in verbis Neſtoris Il. A. 281. monentis Achillem, reverendum eſſe Agamemnonem, quia rex erat:

Εἰ σύ γε κάρτερος ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ
Ἀλλ' ὅγε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει

Si tu fortior es, et matre dea natus, at hic potentior, quia pluribus imperat, (G. *wenn gleich — ſo iſt doch*).

VIII. Habet etiam uſum ἐπανορθωτικόν, cum quis ſe ipſum corrigit, et generale praecedens reducit ad ſpeciale vt Plat. Phaedr. Μελαγχολᾷς, ἀλλ' ἅτε μουσικὸς ὤν, πρᾳότερον. *Inſanis*, *ſed*, *utpote muſicus*, *mitius*. *Du raſeſt*, *nur als*, oder *jedoch als — ſanfter.*)

IX. Non ineleganter alternis ſervit objectionibus. Ita ap. Ariſtoph. Acharn. v. 401. Dicaeopolis Euripidis ſervum jubet evocare herum: reſpondet ille Ἀλλ' ἀδύνατον (G. *aber es geht nicht*). Tum alter: Ἀλλ' ὅμως (G. *Doch! doch!*) mox ipſo vocante, reſpondet Euripides: Ἀλλ' οὐ σχολή. (G. *Ei was! ich habe keine Zeit*) ΔΙ. Ἀλλ' ἐκκυκλήθητ'. ΕΥ. Ἀλλ' ἀδύνατον. ΔΙ. Ἀλλ' ὅμως. ΕΓ. Ἀλλ' ἐκκυκλήσομαι. In quibus omnibus non deeſt ellipſis; repetenda enim aliqua ex ſuperioribus ſubinde, ut: *evocarem* quidem, ἀλλ' ἀδύνατον; et, εἰ καὶ ἀδύνατον, ἀλλ' ἐκκάλεσον ὅμως etc.

X. Nec diſcretivam aut adverſativam naturam deponit haec particula, ubi ejus uſus eſt in hortationibus, redditurque: *quin*, *quin age*, ſiquidem praecedunt diverſa vel adverſantia. Ita Neſtor Hom. Il. A. 258.

poſtquam oſtenderat quantos ex contentione ac diſſidio Agamemnonis atque Achillis, ſi audirent, animos Trojani ſumerent, addit: ἀλλὰ πίθεσθ' (G. *aber hört, folgt mir*). Sic Ariſtoph. 1093. ἀλλ' ὡς τάχιστα σπεῦδε (G. *Aber eile was du kannſt.*) Item Xenoph. Cyrop. I, 5. 3. ἀλλὰ θαῤῥοῦντες ὁρμώμεθα, *Animoſi igitur proficiſcamur*. Hoc ſenſu non raro praemittitur, vocabulo ἄγε, aut ἄγετε. vt Il. A. 410. ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, *quin age, deſine litigare.* it. v. 327. Ejusmodi ſunt. ἀλλὰ δὴ, ἀλλ' ἴθι, ἀλλ' εἶα, vt ſimilia. Exemplis nihil frequentius.

XI. Uſus huius particulae ἀποστατικὸς ſive ex abrupto loquentium facit, ut primum in oratione locum occupet, praeterquam quod natura eſt προτακτική. Eſt tamen ubi in media ſententia invenitur ut Ariſtoph. Acham. 1032. Σὺ δ' ἀλλά μοι σταλαγμὸν εἰρήνης ἕνα εἰς τὸν καλαμίσκον ἐνστάλαξον τουτονί· *Age tu mihi unam guttam pacis inſtilla in hoc ſpecillum.*

Ineſt etiam interdum indignationis ſignificatio: ut Ariſtoph. Acharn. 110. ἀλλ' ἄπιθ'· ἐγὼ δὲ βασανιῶ τοῦτον μόνος. *Quin abi. Ego hunc ſolus examinabo.* Sic Iliad. A. 32. ἀλλ' ἐκ τοι ἐρέω — Ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ (G. *aber warlich ich ſage dir etc.*) ubi ſimul aſſeverandi vim involvit. Similis uſus eſt in precationibus. v. c. ubi Thetis poſtquam Jovi narravit Achillem ab Agamemnone ignominia affectum haec addit: ἀλλὰ σύ περ μιν τῖσον Ὀλύμπιε, μητίετα Ζεῦ (G. *So ere du ihn denn*).

Omninoque in votis faciendis adhibetur, quibus malum aliquod deprecamur. e. c. Il. Z. 464. ἀλλά με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι, Πρίν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς, σοῦ θ' ἑλκηθμοῖο πύθεσθαι. *Sed me citius mortuum terra obruat etc.*

Illud ἄγε vel εἰπὲ, vel ſimilis imperativus crebro negli-

negligitur ante interrogationes, quod animum prodit cognoſcendi ardore accenſum; hinc ἀλλὰ πῶς δή; Ἀλλὰ πῦ δή; Ἀλλὰ τί μήν; et ſimilia. Sic Plat. in Phaedro: Ἀλλὰ πῶς δή καὶ τίνι τύτῳ ſupple λόγῳ quod praecedit. Pro ἀλλ᾽ εἰπέ, vel ἀλλ᾽ ἄγε εἰπὲ πῶς etc. *Sed quomodo tandem?* (*Aber wie denn?*)

* Ita Xenoph. Cyrop. I, 3. 11. Καὶ ὁ Ἀστυάγης εἶπεν· Ὁ δὲ σὸς πατὴρ, ἔφη, ὦ παῖ πίνων ὐ μεθύσκεται; Οὐ μὰ Δί᾽ ἔφη (ὁ Κῦρος). Ἀλλὰ πῶς ποιεῖ; *Sed quomodo tandem facit* (G. *Ei nun wie faengt ers denn an?*)

XI. Ἀποστατικὸς quoque huius particulae uſus eſt in principiis orationum reſponſoriarum, quoties aliquis principale alterius argumentum probaturus partem tamen ratiocinii non conceſſurus, eidem occurrere feſtinat, et tanquam ſcrupulum tollere conatur, antequam reliqua concedat. Ita apud Xenoph. Cyrop. III. Cyrus exercitum e finibus Cyaxaris eductùrus, huius profectionis cauſam offert, nempe ne diutius Cyaxari tantas copias non ſine gravibus impenſis alenti moleſtus ſit, et ut hoſtibus ſit magis formidabilis eorumque regionem infeſtet etc. Reſpondens Cyaxares, omnia haec facile concedit, rationesque probat, excepto quod Cyri copias alere ſibi grave ſit, quare hoc tanquam invidioſum ante omnia tollere cupiens ita infit: Ἀλλ᾽ ὅπως μὲν, ὦ Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, ἐγὼ ἄχθομαι τρέφειν ὑμᾶς, μηδ᾽ ὑπονοεῖτε· τόγε μέν τοι ἰέναι εἰς τὴν πολεμίαν, ἤδη καὶ ἐμοὶ βέλτιον εἶναι δοκεῖ πρὸς πάντα. *At grave mihi eſſe ullo modo — vos alere ne ſuſpicemini quidem; progredi tamen etc.* (G. *Nun was das betrift, daſs es mir ſchwer werden ſollte — das laſst euch gar nicht einfallen.*)

XII. Ἀλλὰ interdum ſignificat *ac potius.* ut Ariſtoph. Veſp. 1203. παῦ ἀλλὰ δευρὶ κατακλινεὶς προσμάνθανε. *Deſine ac potius accumbe huc ut diſcas.*

Ἀλλὰ μὴ ponitur cum priora ita negantur, ut tamen non omnino excludantur, ſed ſequentia magis urgeantur, vertiturque: *ac non potius.* ut Ariſtot. Rep. II. 5. Τὸν μέλλοντα παιδείαν εἰσάγειν, καὶ νομίζοντα διὰ ταύτην ἔσεσθαι τὴν πόλιν σπουδαίαν, ἄτοπον τοῖς τοιούτοις οἴεσθαι διορθοῦν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔθεσι, καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τοῖς νόμοις. *Qui eruditionem eſt introducturus, et per hanc exiſtimat civitatem probam futuram, abſurdum eſt, eum putare, ſe eiusmodi rebus remp. eſſe conſtituturum, et non potius,* (G. *und nicht vielmer*) *moribus et philoſophia et legibus.*

XIII. Errat autem Vigerus, cum particulae ἀλλὰ interrogationis notam tribuit. Nam in illo Platonico: de Legg. X. p. 905. Ἀλλ' ἆρά τισι προσφερεῖς τῶν ἀρχόντων; quod ille ſic reddit *utrum tandem ſimiles* (Dii) *principum quorundam?* interrogandi vis haeret in ἆρα; et ἀλλὰ exercet poteſtatem διαφορικήν. reſpondens praecedenti μὲν pro δὲ poſito. Praecedit enim: Ἄρχοντες μὲν ἀναγκαιόν που γίγνεσθαι τούς γε διοικήσαντας τὸν ἅπαντα ἐντελεχῶς οὐρανόν. Ἀλλ' ἆρα etc. Integrum itaque locum ſic reddo: *Neceſſe utique eſt Deos eſſe principes, qui quidem gubernant omne coelum: ſed, an ſunt quorundam ſimiles?* (G. *aber, ſind ſie denn etc.*) Sic Xenoph. in Memorabb. ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς γενέσθαι ἀγαθός; ubi non ἀλλὰ, ſed μὴ interrogat.

Sectio II.

de

Particulae ΑΛΛΑ usu elliptico; an et expletivo?

I. Ἐλλειπτικῶς primum adhibetur ἀλλὰ cum paratum ad rem quampiam exſequendam animum deſignat. Cum dixerat in Phaedro, ap. Plat. Socrates: *Auctor ego*

ego ſum Lyſiae, ut quam primum ſcribat, amanti potius quam non amanti gratificandum eſſe. Mox Phaedrus: ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὅτι ἕξει τοῦθ' οὕτως· σοῦ γὰρ εἰπόντος τοῦ ἐραστοῦ ἔπαινον, πᾶσα ἀνάγκη Λυσίαν ὑπ' ἐμοῦ ἀναγκασθῆναι γράψαι αὖ περὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου. Paratus nempe illico Phaedrus, ita futurum ait, (G. *Nun, höre nur es ſoll geſchehn.*) ſeque Lyſiam coacturum palinodiam canere. Ubi ante ἀλλὰ ſupple: et ſupra οὐκ ὀκνήσει, vel ſi quid aptius.

II. Deinde in objectionibus, ubi non plane quidem ſemper oppoſita et contraria ponuntur, ſed petenti ſcrupulus injicitur; ut Aelian. V. H. I, 21. Iſmeniae aditum ad regem Perſarum petenti reſpondet tribunus Ἀλλ', ὦ ξένε Θηβαῖε, νόμος ἐστὶν ἐπιχώριος Πέρσαις; ubi vis adverſativa particulae dependet a praecedentibus ἐβούλετο δὲ αὐτὸς ἐντυχεῖν τῷ Πέρσῃ. Dixerat itaque Iſmenias: βούλομαι αὐτὸς ἐντυχεῖν τῷ βασιλεῖ. Cui ita occurrit alter: Ἀλλ' ὦ ξένε etc. (G. *Ja, ja, mein lieber Fremdling, aber* etc.) Oratio elliptica ita ſupplenda: Ἔξεστι μὲν σοι ἐντυχεῖν τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ etc.

* Notabilis locus eſt Xenoph. M. S. III, 11. 18. ubi quater deinceps ſed diverſo ſenſu ponitur ἀλλά. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη (Socrates) οὐκ αὐτὸς ἕλκεσθαι πρὸς σὲ βούλομαι, ἀλλά σε πρὸς ἐμὲ πορεύεσθαι. Ἀλλὰ πορεύσομαι ἔφη (Theodota) μόνον ὑποδέχου. Ἀλλ' ὑποδέξομαί σε, ἔφη· ἐὰν μή τις φιλτέρα σου ἔνδον ᾖ. Ubi primum ἀλλὰ corrigit id quod Theodota dixerat; ſecundum eſt adverſativum; tertium notat paratum veniendi animum; quartum habet concedendi vim, ſed cum exceptione. de quo vid. §. ſq. Germanice ſic verteris: Socr. *A b e r beim Zevs ich verlange ja nicht von dir angezogen zu werden, ſ o n d e r n ich will du ſollſt zu mir kommen.* Th. *G u t, ich will denn kommen, du muſt mich aber auch aufnemen.* Socr. *J a, j a, ich will dich ſchon aufnemen, wenn ich anders juſt keine Geliebtere bei mir habe.*

III. Tertius uſus eſt, in brevibus objectionibus, et alter-

alternis reſponſionibus, ubi ſupprimitur particula interrogativa, *πότερον* aut *ἆρα*. Demoſth. pro Corona *Τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ᾽ ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ᾽ ὑπῆρχεν ἅπασιν. Ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ᾽ αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε.* *Qua enim mente eos hoc tempore arceſſeretis; ad pacemne? At pax erat omnibus. at ad bellum potius*, vel *an vero ad bellum potius* (G. *oder etwa zum Kriege!*) *At ipſi de pace conſiliis veſtris agebatis.*

IV. Quartus eſt huius particulae uſus ellipticus in comprobationibus. Ita ap. Plat. de Rep. IV. Adimantus Socratis orationem probans, quaſi ex abrupto reſpondet: *Ἀλλὰ καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν*; (G. *Ja, ja, dein Vortrag iſt recht ſchön*); ubi ellipſis hoc vel ſimili modo ſuppleri poteſt: *Οὐχ᾽ ὅτι συγχωρῶ τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ* etc.

* Alio modo comprobationi inſervit Xenoph. Cyrop. IV, 5. 51. *Καὶ νῦν, ἔφησαν λαβὼν τοὺς ἵππους, ποίει, ὅπως ἄριστον δοκεῖ σοι εἶναι. Ἀλλὰ δέχομαί τε ἔφη, καὶ ἀγαθῇ τύχῃ ἡμεῖς τε ἱππεῖς γενοίμεθα, καὶ ὑμεῖς διέλοιτε τὰ κοινά.* ubi recte Zeunius V. C. *ἀλλὰ δέχομαι* int. *accipio vero*, (G. *Gut, ich neme das Anerbieten an.*)

V. Quinto etiam ponitur pro *οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ*, quando nempe priora non negantur, neque excluduntur, ſed ſequentia adduntur; ubi vertitur *imo etiam* (G. *ſondern ſogar, ja ſogar*). Ita Demoſth. Philipp. III. poſtquam dixerat Lacedaemoniis contumelioſe agentibus, tam eos, qui querebantur, quam qui nulla iniuria erant laceſſiti, bellum indixiſſe, addit: *Ἀλλ᾽ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι — πολεμεῖν ᾠήθημεν δεῖν.* *Nec illi ſolum haec fecerunt, ſed et nos ipſi et Lacedaemonii — bellum gerendum eſſe putavimus*, (G. *ſondern ſo gar auch wir und etc.*) Ita fere Paulus 2 Cor. VII, 2. *τῷ ἀλλὰ* utitur ſaepius per anaphoram repetito.

VI.

VI. Sexto exercet vim adverſativam ἐλλειπτικῶς, ubi praecedentia leviora negantur, iisque ſequentia graviora opponuntur, ipſo negativo exulante, aut in interrogativum mutato, qua acceptione vim praeſtat ἐπανορθωτικὴν, et Latine quoque *imo* redditur; (G. *Nein, vielmer.*) Sic 1 Cor. X, 20. Τί οὖν φημι, ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν; ἈΛΛ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει καὶ οὐ θεῷ. *Imo vero quod quae immolant*; (*Nein vielmer daſs.* — —)

VII. Septimo: in paradoxis, quum auditoris vel lectoris animum et attentionem rei mirae vel gravioris, ſed alia ratione excellentis promiſſione excitare volumus; ponitur ἀλλὰ initio librorum, capitum, et ſermonum.

* Sic Xenophon libellum de Lacedaemoniorum rep. ita inchoat: ἀλλ' ἐγὼ ἐννοήσας ποτὲ ὡς ἡ Σπάρτη ubi aſſeverandi vim habet: (G. *In Warheit*, vel *in der That, wenn ich ſo bedenke*) In aliis refertur ἀλλὰ hoc modo poſitum ad libros qui praeceſſere: ut cum Xenophon Sympoſium ita inchoat: ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἀξιομνημόνευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς. ubi aperte reſpicitur ad libros memorabilium Socratis, quorum quaſi appendix eſt Sympoſium. (G. *Ich denke aber daſs von braven Männern nicht nur ernſthafte Handlungen ſondern daſs auch ihre Scherze merkwürdig ſind*). Huc referenda etiam ſunt initia epiſtolarum et orationum reſponſoriarum vel earum, quarum initium refertur ad id quod alius dixit vel ſcripſit v. c. Demoſthenis ἐρωτικὸς λόγος ita incipit: Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἀκούειν βούλει τοῦ λόγου, δείξω σοι καὶ ἀναγνώσομαι. Ita unus ex homotimis orationem inchoat ap. Xenoph. Cyrop. II, 1. 15. Ἀλλὰ θαυμαστὰ μὲν ἴσως δόξω λέγειν. *Sane quidem ego mirabilia forte videar dicturus.* (G. *In Warheit es könnte vielleicht ſonderbar ſcheinen.*)

Et caput de Rhodiorum obſoniis ita incipit Aelian. V. H. lib. 1. Ἀλλ' ἔγωγε ὑμῖν ἐθέλω εἰπεῖν Ῥόδιον δόξαν. *Ego vero vobis cupio narrare Rhodiorum gloriam* (G. *Nun aber* — —) Aeliani ratio plane elliptica eſt; in duobus

duobus enim ſuperioribus exempla voracitatis dederat, quibus hoc tamquam cumulum addit, ſuppreſſis his aut ſimilibus: Ηκούσατε μὲν τὰ πρόσθεν λεχθέντα, ἄλλ' ἔγωγε etc.

VIII. Octavo ellipticus quoque uſus cenſendus eſt, qui convenit iratis, quos ſtomachus impedit integra verba loqui. Ita Chremylus Ariſtoph. Plut. vſ. 592. argumentis paupertatis ita convictus, ut nihil habeat quod opponat, Ἀλλά σέ γ' ὁ Ζεὺς ἐξολέσειεν *at te Jupiter perdat*; inquit (G. *Ei was! ich wollte daſs dich etc.*)

IX. Nono, qui colloquia conſcribunt, utuntur τῷ ἀλλὰ abrupte, fingentes ſe in medios colloquentium ſermones incidere, in quo caſu ἀλλά nihil plane habet, ad quod referatur, niſi comminiſcimur, quae praecedere potuerunt et multiplicia eſſe poſſunt. Ita inchoat Lucianus dialogum Menippi et Protei: Ἀλλ' ὕδωρ μέν σε γίνεσθαι, ὦ Πρώτευ, οὐκ ἀπίθανον, ἐνάλιόν γε ὄντα καὶ δένδρον, ἔτι φορητόν· καὶ ἐς λέοντα ὁπότε ἀλλαγείης, ὅμως οὐδὲ τοῦτο ἔξω πίστεως· ἔτι δὲ καὶ πῦρ γίνεσθαι δυνατὸν, ἐν τῇ θαλάττῃ οἰκοῦντα, τοῦτο πάνυ θαυμάζω καὶ ἀπιστῶ. Hic ἀλλὰ eſt objicientis: *At, aquam te fieri, o Proteu, non eſt improbabile; quippe marinum te: et arborem, hoc etiam ferri poteſt: et cum in leonem mutaris, ſimiliter ne hoc quidem ſuperat fidem; ignem vero te fieri poſſe, cum in mari habites, hoc vero admodum miror, nec credo.*

X. Eſt et alius particulae uſus ubi poſt ἀλλὰ aliquid reticetur, nempe γε; et ἀλλὰ ponitur pro ἀλλα γε, *at ſaltem, at certe*; (G. *aber wenigſtens*) ut Ariſtot. εἰ μὴ πᾶσι δυνατὸν, ἀλλὰ κατὰ φυλας.

Sic etiam Latini *at* ſimpliciter dicunt, pro *at ſaltem*; ut Virg. Aen. I. 547. et VI. 406. et Cic. pro mil. cap. 34. *Si mihi rep. bona frui non licuerit, at carebo mala.*

* Hoc modo Eurip. Phoeniſſ. 1786. ἴθ' ἀλλὰ *vade ſaltem.*

XI.

XI. Hactenus de uſu elliptico; quicquid dicunt de huius particulae in oratione abundantia, id nondum eſt idoneis exemplum probatum. Euſtath. ἀλλὰ abundare putat in initio orationis Hom. Il. Ψ. 319.

Ἀλλ' ὃς μὲν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασιν οἷσι πεποιθὼς,—

at illic neque ἀλλὰ ſupervacaneum eſt; neque eſt ſententiae principium. Exercet illic, ſi uſquam, vim ſuam adverſativam; opponitur enim prudenti inconſideratus. Plena haec eſt oratio

Μήτι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων ἠὲ βίηφι etc.
Μήτι δ' ἡνίοχος περιγίνεται ἡνιόχοιο,
Ἀλλ' ὃς μέν θ' etc.

Senſus eſt: *Arte carpentarius melior eſt quam viribus — arte auriga aurigae praeſtat; Sed qui equis ſuis et currui confidit inconſiderate huc illuc fertur.*

Idem ἀλλὰ abundare dicit in verbis Helenae Il. Ω. 771.

Ἤδη γάρ νῦν μοι τόδε εἰκοστὸν ἔτος ἐστὶν
Ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην, καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης
Ἀλλ' οὔπω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον·
Ἀλλ', εἴτις με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι
Δαέρων, ἢ γαλόων, ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων
Ἢ ἑκυρὴ (ἑκυρὸς δὲ, πατὴρ ὣς ἤπιος αἰεὶ,)
Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες.

Sed ibi in verſu Ἀλλὰ σὺ etc. verba ad quae ἀλλὰ referri debet, prae dolore et luctu, quo percita loquitur Helena omittuntur, quam lamentantium conſuetudinem artificioſe imitatur Poeta. Dolet illa mortem Hectoris, quem compellat, laudans mitem eius animum; *viginti inquiens, anni ſunt exacti, ex quo patriam reliqui,* ne-

que

que *umquam durum verbum ex te audivi*, *ſed ſi quis alius in regia mihi erat gravis*, σὺ μὲν ὄχ' ἡσύχαζες, (haec vel ſimilia ſupprimuntur.) ἀλλὰ τονγε etc. *tu non quieviſti*, *ſed verbis eum monens inhibuiſti.* (Forte tamen mollius et ſimplicius eſt dicere poſtremum ἀλλὰ v. 771. ante σὺ τόνγ' meram eſſe repetitionem prioris ἀλλὰ v. 768. ante εἴτις etc. Propter parentheſin longiorem. Itaque ſenſus eſſet: *ſed*, *ſi quis me increparet* — — *ſed inquam tu illum cohibebas.*)

* Reiskius in indice Graecitatis opp. Demoſth. particulam ἀλλὰ redundare putat in his: Contra Ariſtogit. I. p. 771. ὁ δὲ κρινόμενος τῶν μὲν εἰς σωτηρίαν αὐτῷ φερόντων ἀλλ' οὐδ' ὁτιοῦν πάρεστιν ἔχων. Verum ibi vim aſſeverandi habet, vt Germani dicunt: *er hat doch auch nicht das geringſte vorzutragen* etc. Sic de falſa leg. (p. 35, 2. ed. Reisk.) ὑπὲρ δε Φωκέων — ἢ ὧν οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρὸν *doch auch nicht das geringſte*, ſane ne hilum quidem. Et in προοιμ. δημηγορ. p. 1455. οἱ γὰρ ἄρχοντες, ἢ τινες αὐτῶν, ἵνα μὴ πάντας λέγω τῶν μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων ἀλλ' οὐδὲ τὸ μικρότατον φροντίζουσιν (G. *bekümmern ſich doch auch nicht im geringſten um eure Schlüſſe.*) Neque vero pleonaſmum in hac particula agnoſcimus Ariſtoph. Nub. v. 1367. ubi Strepſiades ait: ἔπειτα δ' ἐκέλευσ' αὐτὸν ἀλλὰ μυῤῥίνην λαβόντα τῶν Αἰσχύλου λέξαι τί μοι. Ibi enim ἀλλὰ inſervit adhortationi (G. *dann befal ich ihm er ſollte doch — mir etwas aus dem Aeſchylus herſagen.*) Sic v. 1372. σὺ δ' ἀλλὰ τούτων λέξον τι τῶν νεωτέρων *Sed heus tu dic mihi* (G. *Aber höre ſag mir doch was von den neuen Sachen*) Denique apud Xenoph. Anab. I, 3, 3. ubi Manlius ait. ſe mille Daricos a Cyro accepiſſe οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοὶ, ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων; quos poſteaquem accepi, non in meos uſus repoſui, *neque vero* voluptatibus inſumſi, ſed in vos impendi.

Sectio III.

de

PARTICULIS ΑΛΛΑ ΓΑΡ.

I. Junguntur ſaepiſſime hae particulae, quarum altera praecedentibus aliquid opponit, vel ſaltem diverſum quid ponit; altera eius oppoſitionis cauſam affert: ſicque hoc explicite, vel implicite. Explicite quidem, cum diſerte et oppoſitio et cauſa additur admiſſa tantummodo verborum transpoſitione, qui frequens eſt particulae γὰρ uſus, ut res, cujus cauſam infert contra naturalem ordinem ſequatur. Exemplum habet Euripides Phoeniſſ. v. 1318.

> ΑΛΛΑ ΓΑΡ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο συννεφῆ
> Πρὸς δόμους στείχοντα, παύσαι τοὺς παρεστῶτας λόγους.

Structura verborum propria haec eſt: Ἀλλὰ παύσω τοὺς λόγους. *Sed mittam haec loqui.* Additur ratio: Λεύσσω γὰρ Κρέοντα στείχοντα. *Nam video Creontem advenientem.* Et Plato in Phaedro p. 228. Εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι. ΑΛΛΑ ΓΑΡ οὐδέτερά ἐστι τούτων. Εὖ οἶδα ὅτι etc. Tu conſtrue: Ἀλλ' οὐδέτερά ἐστι τούτων. Εὖ οἶδα γὰρ ὅτι etc. i. e. *Si ego Phaedrum ignoro, mei quoque ipſius oblitus ſum. Sed neutrum horum eſt; nam probe ſcio.* Dein ſequitur conſuetudinis Phaedri deſcriptio. (* Latini quidem pro ἀλλὰ γὰρ diecre poſſunt uno tenore, *ſed enim*; *at enim*; verum Germanorum conſuetudo id non fert; adeoque ἀλλὰ γὰρ vel ſimpliciter redditur *doch*; vel *doch — denn*; aut *aber — denn*; ita ut quaevis harum particularum ſuo loco ponatur. Ita v. c. exemplum Euripideum ita vertendum: *Doch ich muſs abbrechen, denn da ſeh ich den Kreon — herkommen*; Platonicum vero ſic: *Sollte ich den Phaedrus nicht kennen, ſo müſst' ich mich ſelbſt vergeſſen haben. Aber es iſt weder das eine*

eine noch das andre. Denn ich weiſs wol etc. Interdum diſerte ſequitur propoſitio cauſalis, ita ut γὰρ repetatur. v. c. Xenoph. rep. Lac. c. 10. ΑΛΛΑ ΓΑΡ, ὅτι μὲν παλαιότατοι ὗτοι οἱ νόμοι εἰσὶ, σαφὲς· ὁ γὰρ Λυκῦργος κατὰ τὺς Ἡρακλεῖδας λέγεται γενέσθαι.

II. Sed non ſemper aeque clare utriusque particulae vis perſpicitur, quae tamen ſemper implicite latet, et quidem trifariam. Vel primo ipſi oppoſitioni, ſive objectioni vis cauſativa ineſt, cuius ſignum eſt ὁ γὰρ,* ut apud Pind. Pyth. IV. 56. ubi, poſtquam dixiſſet, Eurypytum hoſpitibus apparuiſſe, benigneque eos compellaviſſe, ut qui ſolerent ad convivium invitare, ita pergit: ἀλλὰ γὰρ νόςυ πρόφασις γλυκερῦ κώλυε μεῖναι; quod ſi ſimpliciter vertimus: *ſed dulcis reditus opportunitas vetuit manere*, ſuperfluum eſſe videtur τὸ γὰρ, cujus tamen vis cauſativa perſpicitur in vocibus νόςυ γλυκερῦ πρόφασις. Simplex enim adverſatio talis eſſet: ἀλλ' ἐκωλύοντο μεῖναι. Nunc γὰρ fungitur officio τῦ διὰ, et mutata verborum ſtructura egregie utriusque particulae vis apparebit: Ἀλλὰ ἐκωλύοντο μεῖναι διὰ νόςυ γλυκερῦ πρόφασιν. Ejusmodi conſtructio explicationis fere indiget. Latinorum *ſed enim* ſic uſurpatur Ovid. metam. VI. 152. Virg. Aen. VI. 28.

* Xenoph de Lac rep. c. VIII. Ἀλλὰ γὰρ, ὅτι μὲν ἐν Σπάρτῃ μάλιςα πείθονται ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τοῖς νόμοις ἴσμεν ἅπαντες. *Enim vero Spartae homines magiſtratibus et legibus maxime obedientes eſſe, ſcimus omnes.* q. d. ἀλλὰ ὅτι μὲν ἐν Σπ. — — σαφὲς, τῦτο ΓΑ'Ρ ἴσμεν ἅπαντες.

III. Vel ex praecedentibus aliquid eſt repetendum; ut ap. Plut. de Rep. lib. II. p. 36.. ubi de fucata juſtitia diſputans objectioni cuipiam injuſtos peccata ſua lucrantes impune abire, occurrit: Ἀλλὰ γὰρ ἐν ᾅδυ δίκην δώσομεν ὧν ἂν ἐνθάδε αδικήσομεν ἢ αὐτοὶ, ἢ παίδων; ubi

ubi poſt *ἀλλὰ* ſupple *οὐκ ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν* ut ſit ſenſus: *Sed non impune feremus, nam apud inferos poenas dabimus eorum, quae injuſte fecerimus vel ipſi nos, vel liberorum liberi.* (G. *Nun ſo ganz doch nicht; denn wir werden in der Unterwelt geſtraft werden. etc*)

* Vel ex conſequentibus intelligitur cauſa, quam denotat *γάρ*. Huc pertinet exemplum Xenoph. Memorab. II, 1. 17. *Ἀλλὰ γὰρ, ὦ Σώκρατες, οἱ εἰς τὴν βασιλικὴν τέχνην παιδευόμενοι, ἣν δοκεῖς μοι σὺ νομίζειν εὐδαιμονίαν εἶναι, τί διαφέρουσι τῶν ἐξ ἀνάγκης κακοπαθούντων, εἴ γε πεινήσουσι, καὶ διψήσουσι, καὶ ῥιγώσουσι, καὶ ἀγρυπνήσουσι, καὶ τἄλλα πάντα μοχθήσουσιν ἑκόντες; verum enim vero etc.*

IV. Vel tertio extrinſecus eſt aliquid ſupplendum, ut apud Ariſtoph. Acharn. v. 738. Megarenſis mercator rogat puellas num venire malint, quam eſurire; *venire* reſpondent illae. Tum ille: *Sed quis ita inſanit qui vos emat, certiſſimum ſibi damnum?* cui ſcrupulo ipſemet occurrit ita:

Ἀλλ' ἔστι γάρ μοι Μεγαρικά τις μαχανά.

Sed enim megaricum habeo machinamentum (G. *Doch was thuts? Hab ich doch etc.*) Ubi poſt *τὸ ἀλλὰ* ſupple *οὐδὲν χαλεπόν*. q. d. *ſed nihil periculi eſt; nam eſt mihi etc.* Similiter Hom. Il. Φ. 581.

Οὐκ ἔθελεν φεύγειν, πρὶν πειρήσαιτ' Ἀχιλῆος.
Ἀλλ' ὁ γὰρ ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο πάντοσε ἴσην.

ubi poſt *ἀλλὰ* intellige *ἀντέστη* i. e. *noluit fugere priusquam periculum feciſſet Achillis. Sed ſeſe oppoſuit; nam clypeum praetendebat undique aequalem.* Tale eſt *ſed enim* ap. Virg. Aen. II. 163. item: *at enim* ap. Ter. Heavt. IV, 3. 21. quos vide.

* Sic Cyrop. VII. 1. de uſu camelorum *καὶ χρήσιμοι μὲν ἐδόκει εἶναι· ἀλλὰ γὰρ οὔτε τρέφειν οὐδεὶς ἐθέλει καλὸς κἀγαθὸς κάμηλον ὥστ' ἐποχεῖσθαι, οὔτε μελετᾷν, ὡς πολεμήσων ἀπ' αὐτοῦ*, ubi recte Zeunius V. C. obſervat *ἀλλὰ γὰρ* reddi

 quidem

quidem latine poſſe *veruntamen*, ſed ſi rem ſubtiliter conſideres, intelligi, poſt *ἀλλὰ* omiſſam eſſe ſententiam, hoc ſenſu: *Sed uſus camelorum ille eſt ſublatus, nam nec etc.*

V. Inveniuntur et aliae voces inter *ἀλλὰ* et *γὰρ* interpoſitae, non tantum apud poetas, apud quos metrum hoc jubere dicas, ſed et in oratione ſoluta; ut Xenoph. Cyrop. II. ubi poſtquam ex homotimis quispiam dixerat, fore ut fortaſſe videatur mira dicere, ſi Cyro ſuaderet, ut pro militibus verba faceret, ſubdit: *ἀλλὰ γινώσκω γὰρ, ὅτι οἱ τῶν ἱκανωτάτων καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν λόγοι, οὗτοι καὶ μάλιστα ἐνδύονται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκουόντων*; ubi poſt *ἀλλὰ* ſupple *οὐκ ἐστι θαυμαστὰ, γινώσκω γὰρ* etc. Sic ſenſus erit: *Sed non adeo hoc mirum eſt; nam ſcio orationem illorum, quibus et benefaciendi et nocendi maxima eſt facultas, in auditorum animis valere plurimum.* Apud Ariſtoph. Acharn. v. 594. Dicaeopolis Lamachum vocaverat mendicum, ad quod ille: *Ἐγὼ γὰρ εἰμι πτωχὸς*; *nam ego ſum mendicus*? Tum Dicaeopolis: *Ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ*; Sed enim quis es? (G. *Nun was biſt du denn?*) Si non mendicus erat, ergo alius a mendico, cujus diverſitatis index eſt *ὁ ἀλλὰ*, ratiocinationis *ὁ γάρ*. At cum ignoret, quis ergo, hinc interrogat, *quis es*? atque ita utraque particula egregie fungitur officio ſuo.

VI. In prima acceptione, ubi explicite oppoſitio, ejusque ratio diſertis verbis additur, obſervandum, ſi oppoſitio praecedit, cui praefigitur *ἀλλὰ γὰρ*, et ratio ſequitur, tunc hanc ſua quaſi particula deſtitutam ſuffulcire ipſius vicem explentem particulam *δέ*. Ita intelligo Herodotum I. 146. ubi de Ionibus loquens ita ſcribit: *Βασιλέας δὲ ἐστήσαντο οἱ μὲν αὐτῶν Λυκίους ἀπὸ Γλαύκου τοῦ Ἱππολόχου γεγονότας, οἱ δὲ Καύκωνας Πυλίους ἀπὸ Κόδρου, τοῦ Μελάνθου, οἱ δὲ καὶ συναμφοτέρους· Ἀλλὰ γὰρ περιέχονται τοῦ ὀνόματος μᾶλλόν τε*

τῶν

τῶν ἄλλων Ἰώνων· ἔστωσαν ΔΕ καὶ οἱ καθαρῶς γεγονότες Ἴωνες. *Reges ſibi conſtituerunt partim Lycios, e Glauco Hippolochi filio oriundos, partim — — ex utriſque. Sed nomen Jonum prae ceteris ſibi vindicant.* Sequitur cauſa, cur jure hoc faciant; *Nam ſunt et hi genuini Iones.* Ubi ἀλλὰ particula opponit τῷ στήσασθαι ἀλλοφύλους βασιλεῖς τὸ περιέχεσθαι ὀνόματος Ἰώνων, cujus oppoſitionis ratio additur; ἔστωσαν καθαρῶς γεγονότες Ἴωνες, quae verba quia longius a γὰρ remota ſunt, ejus vice fungitur δέ. Patet hoc clarius, ſi utrique particulae ſuus locus datur hoc modo, Ἀλλὰ περιέχονται τοῦ ὀνόματος, ἔστωσαν γὰρ etc. Perſpicue Plato in Phaedr. p. 261. Poſtquam mentionem injecerat Georgiae, Thraſymachi, et Theodori Phaedrus, reſpondet Socrates: Ἀλλὰ γὰρ τούτους ἐῶμεν· σὺ δ' εἰπέ, ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν; quae ſic ordinanda: Ἀλλὰ σὺ εἰπὲ, τί δρῶσιν etc. ἐῶμεν γὰρ τούτους. Pro δὲ latinos habere particulam *que* v. c. Ovid. met. X. 323. Virg. Aen. V. 395. dictum eſt ad Viger. c. VIII. ſ. 1. §. 6.

VII. Ceterum nec Devario aſſentiri poſſumus, qui ἀλλὰ γὰρ pro ἀλλ' ὅμως adverſativo, ſine redditione cauſae accipi docet, nec Budaeo, qui ἀλλὰ γὰρ interrogationis notam habere conatur probare ex loco Plat. de rep. lib. II. p. 363. l. 28. Sed ibi neque nota ulla eſt interrogationis, neque ſi verbis vim inferas interrogative proferri poſſunt, ſed utraque particula vim propriam obtinet.

Sectio IV.
de
PARTICULIS ΑΛΛΑ ΓΕ.

I. Ubi opus eſt generaliorem ſententiam ad magis ſpecialem διαφόρως aut ἐναντιωματικῶς reſtringere,

 parti-

particulae *ἀλλὰ* ſubjicitur *γε*, de cujus poteſtate imminuendi ſive limitandi ſuo loco pluribus dicam. Primo contemplabimur particulae *ἀλλὰ*, diverſum quippe ſignificantis, cum particula *γε*, naturalem vim ſervante, notionem. Et hujus quidem copulae maximus tunc uſus eſt, cum, praemiſſis quibusdam levioribus, in graviori quopiam dominatur, et quaſi exultat oratio, ubi, quae ſequuntur, referuntur quidem, ad ea, quae praecedunt, omnia, ſed maxime tamen iis reſpondent, quibus *ἀλλά γε* praefigitur. Sic ap. Ariſtoph. in Nub. v. 4. de Jove fulminatore.

Εἴπερ βάλλει τὸς ἐπιόρκους, πῶς δῆτ' ὀυχὶ Σίμων' ἐνέπρησε

Οὐδὲ Κλεώνυμον, οὐδὲ Θέωρον, καίτοι σφόδρα γ' εἰσ' ἐπίορκοι·

ΑΛΛΑ *τὸν αὐτοῦ* ΓΕ *νεὼν βάλλει* (G.*aber ſo trift er ja ſeinen Tempel.*) Strepſiades ex fulmine, quo Jupiter perjuros plectit, argumento deducto, oſtendit, Jovem eſſe Deum. Cui hoc modo occurrit Socrates: ſi Jupiter perjuros ferit, cur Simonem, neque Cleonymum neque Theorum, qui vel maxime ſunt perjuri, igni non percuſſit; vel, ſi hoc damus, Jovem perjuris aliquando parcere, at certe non debet propriam aedem ferire. Ubi *ὁ ἀλλὰ* opponit *τὸ τὸν Δία Σίμωνα ὀυκ ἐμπρῆσαι καὶ τὸν αὐτοῦ νεὼν βάλλειν·* et *ὁ γὲ* priori argumento quaſi leviori neglecto, gravius infert. Sic Ariſtot. de Rep. lib. I. p. 182. *Τῶν δ' ἀγρίων, εἰ μὴ πάντα, ἀλλὰ τά γε πλεῖστα τῆς τροφῆς καὶ ἄλλης βοηθείας ἕνεκεν. Ex feris animantibus, ſi non omnia, at certe plurima alimenti aut alius ſubſidii cauſa nata ſunt.* Plat. Phaedr. p. 268. Dixerat Phaedrus: *οὗτοι καταγελῷεν ἄν. Hi deriderent.* Concedit illud generale *καταγελῷεν ἂν* Socrates utcumque, ſed reſtringit ad ſpeciale, dicens: *Ἀλλ' οὐκ ἀγροίκως γε. At ſaltem*

non

non ruſtice (G. *aber doch wenigſtens nicht ſo grob.*) Sic Xenoph. Cyrop. VIII. 1 Cor. IX. 2.

III. Utriusque igitur particulae notio principalis ſervatur. Nam ἀλλὰ praecedentibus adverſum quid ponit, quam adverſitatem adjuncta particula γὲ pro vi ſua μειωτικῇ mollit, et fit locutio elliptica, quae patet ex verbis viatorum, qui vicum Emmaum petebant Lucae XXIV, 21. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ΑΛΛΑ ΓΕ σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Senſus: *Nos autem ſperavimus ipſum fore, qui redemturus eſſet Iſraelem; ſed* (nondum id liquet) *hic certe eſt tertius dies praeter haec omnia ex quo haec facta ſunt.* Is qui loquitur veretur labantem fidem prodere, quare, non tantum reticet, τὸ οὐ φαίνεται, ſed et hanc oppoſitionem mitigat argumento a longo tempore petito, cujus mitigationis indicium eſt particula γε (q. d. G. *aber freilich iſt denn nun heute ſchon der dritte Tag etc.*)

IV. At earundem particularum obſcurior eſt intellectus, cum nihil praecedit, quo referatur, ſed omnia extrinſecus ſunt arceſſenda, ut in illo Aeliani V. H. I. 32. ubi Sineta Artaxerxi ex improviſo obvius, nec in praeſentia habens quod more patrio regi offerret, dicitur οὐχ ἔχειν ὅτι χρήσηται τῷ παρόντι, ἡττηθῆναι τῶν ἄλλων Περσῶν μὴ φέρων, μηδὲ ἄτιμος δόξαι τῷ μὴ δωροφορῆσαι βασιλέα i. e. *quid ageret non habuiſſe, nec ferens, ab aliis Perſis ſuperari ſe, aut quod donum regi non obtuliſſet, infamem fieri*; quibus verbis mox addit: ΑΛΛ' οὗτος ΓΕ πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν πλησίον παραρρέοντα ἐλθὼν σὺν σπουδῇ etc. ubi ἀλλὰ poſſet quidem referri ad illud ſuperius οὐκ ἔχει ὅ τι χρήσηται τῷ παρόντι· cui reſpondet ἀλλ' ἐλθὼν πρὸς τὸν ποταμόν· et τὸ γὲ ad ſuperius δωροφορῆσαι, ita ut imminuendo

 reſtrin-

reſtringat τȣ̃ δωροφορῆσαι ſignificatum, q. d. ſi non donum rege dignum, at ſaltem quia aliud praeſto non erat, neque res patiebatur lentum conſilium, aquam obtulit utraque manu ex proximo flumine hauſtam; ſed additum pronomen ȣ̃τος ſuſpicionem habet latentis ellipſeos, quae ita ſuppleri poſſit. Ὅτι ἂν ἄλλος ὀκνήσειε μὴ ἔχων ἄξια δοῦναι. ἀλλ᾽ ȣ̃τος καίπερ ἱκανὰ μὴ ἔχων, πρὸς τὸν ποταμόν γε τὸν πλησίον ἐλθὼν, καὶ ἀρυσάμενος τȣ̃ ὕδατος etc. Sic τὸ ἀλλὰ reſpondebit abſenti ὀκνήσειε, τὸ ΟὙΤΟΣ τῷ ΑΛΛΟΣ, et τὸ ΥΔΑΤΟΣ ΓΕ τῷ ἄξια. Nec infrequens hujusmodi eſt ellipſis, quae etiam mox recurrit cap. 34. ubi de patre filium pravum ad judices trahente ita narrat: Τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο αὐτὸν ὁ πατὴρ παιδεύειν, καὶ ῥυθμίζειν λόγῳ· ἐπεὶ δὲ ȣ̓κ ἐπείθετο, τῶν δικαςῶν τῶν περιχώρων ἀφικομένων, ἔνθα ᾤκει ὁ τȣ̃ νεανίσκȣ πατὴρ, ΑΛΛ᾽ ΕΚΕΙΝΟΣ ΓΕ συλλαβὼν τὸ παιδίον πρὸς τȣ̀ς δικαςὰς ἤγαγεν i.e. *Primum conatus eſt eum pater inſtituere, et ratione ipſius mores componere: ubi vero non obtemperavit, judicibus provincias obeuntibus ubi adoleſcentis pater habitabat,* (ſupple: *quicquid alius tergiverſaretur filio parciturus*) *ille vero comprehenſum filium ad judices traxit.* (G. *nun ſo nam ihn denn der Vater etc.*)

* Poſt omiſſam oppoſitionis formulam interdum ponitur ἀλλά γε, quae ex contextu ſupplenda eſt: v. c. ap. Demoſth. Olynth. III. p. 37. 18. ed. Reisk. ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ᾽ ἔτι ἀπαλλαγέντες τȣ́των τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαι — ubi ellipſin recte declarat Reisk. per εἴπερ οὐκ ἄλλως, ἀλλὰ νῦν γε. (G. *wenn ihr nun* ***aber doch wenigſtens*** *noch von izt an — wolltet.*)

V. Sic quidem videmus, utramque particulam conſtanter officio ſuo fungi, nec umquam alterutram omnino otioſam eſſe probari poterit, quamquam id efficere conatus eſt Devarius ex Homeri Il. A. 83.

Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ
Εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ

Ἀλλά

Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει χόλον, ὄφρα τελέσσῃ
Ἐν ςήθεσσιν ἑοῖσι. —

ubi ὁ ἀλλὰ opponit inter ſe, illud: αὐτῆμαρ χόλον καταπέψῃ, et hoc: ἔχει ὄφρα τελέσσῃ. Particula autem γε concedit aliquatenus praecedentia, ſed magis urget ſequentia, quare hic fere ſenſus erit: *ut maxime aliquis contendat, reges iram concoquere, at certe poſtea redeunte irae memoria, ſervatam pectore revocat etc.* (G. *denn wenn er nun auch — ſo behält er denn doch wol ſeinen Groll etc.*) Utriusque igitur particulae propriam vim agnoſcere Devarius h. l. debebat. Imo tantum abeſt, ut alterutrum otioſum ſit, ut ubi non additur, intelligendum eſſe videatur; ſic illud Demoſthenis, εἰ μὴ ὅλον, μέρος γε· pro ἀλλὰ μέρος γε dictum putes; opponuntur enim ὅλον et μέρος. Atque ita ἀλλά γε ejusdem ſunt poteſtatis apud Graecos, cujus apud Latinos, *at certe, at ſaltem;* v. c. ap. Cic. de Orat. lib. II. cap. 16.

VI. Metri gratia fit transpoſitio ap. Sophocl. Electr. v. 412. ubi plane ἀποςατικῶς·

Ὦ θεοὶ πατρῷοι συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν.

At nunc adeſte, o Dii patrii. Intellige extrinſecus: Εἴποτε, *ſi umquam, at nunc ſaltem adeſte.* Τῷ εἰ reſpondet ὁ ἀλλὰ, et τῷ ποτὲ, reſpondet νῦν quod limitat ὁ γέ.

Sectio V.

DE
PARTICULIS ΑΛΛΑ ΔΗ.

I. Particularum ἀλλὰ δὴ frequentiſſime invenitur copula in adhortationibus; nec tamen ideo alterutram abundare dixeris. Ἀλλὰ pro ſua natura a praecedentibus aliquid ponit diverſum; et δὴ particulae poteſtas

 eſt

eſt rem peragendam urgere neque differre, ut infra oſtenditur. Ita Phaedrus ap. Plat. Phaedr. p. 228. poſtquam diu diſſimulaverat ſe orationem Lyſiae, de qua inter ipſum et Socratem ſermo erat, ſecum portare, idque Socrates ſuſpicatus rogaverat, ut oſtenderet, quid ſub veſte conditum haberet; deprehenſus alter ait: *De ſpe me depuliſti Socrates:* Ἀλλὰ πῦ δὴ βϐλει καθιζόμενοι ἀναγνῶμεν (G. *Aber höre wo wollen wir denn nun uns hinſezen und leſen?*) Q. d. *Sed ſatis de his: nunc alia agamus; ubi vis nos conſideamus et legamus?* Ita ἀλλὰ δὴ particulae junctae diverſae cujuspiam rei ab ea, quae praecedit, deſiderium indicant. Sic Euthyphro apud Platonem init. cognito Socratis accuſatore Melito, quaſi ad aliud properans, et miſſo accuſatore, ipſam accuſationem, quae tandem eſſet, cognoſcere ardens, ita inquit: ΑΛΛΑ ΔΗ τίνα γραφήν σε γέγραπται; *ſed nunc,* ſive, *ſed age quam accuſationem adverſus te inſtituit?* Alius eſt locus Plat. de Rep. lib. II. p. 365. quo Budaeus et Vigerus fruſtra probare conati ſunt particulam ἀλλὰ δὴ interrogationis notam habere. Verba ſunt: ἀλλὰ δὴ θεὺς ὔτε λανθάνειν ὔτε βιάσασθαι δυνατόν. *At deos profecto neque latere neque cogere quis poteſt* (G. *nun aber kann Niemand etc.*) Dixerat is qui loquitur dari lenocinia quibus aliquis utens homines fallere poſſit, quibus verbis ſubjungit πρόληψιν, cujus ὑποφορὰν habet ἀλλὰ, quam confirmat particula δή.

II. Nonnunquam interpoſitione aliarum vocum disjunguntur, ut in illo Sophocl. Antig. 163. ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας — χωρεῖ. (G. *Doch da kömmt ja ſchon der König etc.*) *verum age, nam rex — procedit.* Et ap. Plat. Phaedr. Ἀλλὰ πῆ δή; *Sed qua tandem ratione?* (G. *aber wie denn nun?*)

Sectio

Sectio VI.

DE

PARTICULIS ΑΛΛ' Η.

I. ἀλλ' ἢ verbatim *ſed vel*, in propria hac notione invenitur apud Theogn. v. 485. Μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην, ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ἐπανίστασο, ἢ παρεὼν μὴ πῖνε. *Ne bibas vinum ultra modum*, *ſed vel ſurge vel ſi ades ne bibe*; Sic Epictet. Enchir. c. 24.

II. Sed non ſemper tam facilis eſt harum particularum intellectus, ut mox patebit, cum redditur, *niſi*, *quam quod*, *praeterquam quod*; et ſic exponitur tamquam vox formalis, cujus utraque pars conſtituentium depoſita naturali poteſtate in conjunctione tertiam aſſumat; id quod non temere admittendum eſt. Ex gemina particulae ἢ, quae vel disjunctiva eſt, vel electiva, gemina naſcitur τῦ ἀλλὰ expoſitio, ſi enim electiva vis adhibetur, tunc ἀλλὰ nomen eſt ex ἄλλο per apocopen mutilatum et totum hoc ἀλλ' ἢ generaliorem negationem exceptive limitat. Idque triplici ratione oſtenditur.

III. Primo quia haec expoſitio optime quadrat, ut apud Platon. in Phaedr. p. 231. οὐδὲν ὑπολείπεται, ἀλλ' ἢ ποιεῖν προθύμως. Nihil aliud reliquum eſt, quam alacriter perficere. (G. *Es iſt nichts übrig*, *als nur etc.*) Ubi pro ὐδὲν ἀλλ' ἢ potuiſſet dicere, ὐδὲν ἄλλ' ἢ· et primo generaliter negatur quidquam ſupereſſe, mox tamen excipitur illud ποιεῖν προθύμως.

IV. Secundo confirmatur haec expoſitio iis locis, ubi ex accentu planum eſt, et pro ἀλλ' ἢ ſcribitur ἄλλ' ἢ, ut ap. Plat. Sophiſt. p. 225. Οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος ὁ σοφιστής. *Nihil aliud Sophiſta eſt, quam hominum genus faciendae rei deditum.*

V. Denique ex nominis ἄλλος variato genere locutionis naturam quis cognoſcat; nam ἄλλον ἢ dicit Herodotus, ubi ἀλλ' ἢ dicere poſſet. Vid. eum in Thalia. c. 37. Ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καβείρων ἱερὸν, ἐς τὸ οὐ θεμιτόν ἐστι ἐσιέναι ΑΛΛΟΝ γε ἢ τὸν ἱερέα. *Ingreſſus et eſt* (Cambyſes) *Cabirorum templum, in quod nemini fas eſt ingredi niſi ſacerdoti.* Sic et ap. Plat. in Phaedro in fine.

VI. Conſtat eadem ratio, ubi pro negatione praecedit interrogativum τί. Ut ap. Plat. Phaedr. p. 258. Τίνος ἕνεκα ἄν τις ζώη, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἕνεκα; Pro τίνος ἄλλου ἕνεκα ἤ. *Cujus rei gratia vivat aliquis niſi propter hujusmodi voluptates?*

VII. Has ob cauſas palmam mereri haec expoſitio videtur; ſed dantur loca ubi commode redditur *niſi*, ut Ariſtoph. Acharn. 1110.

ΛΑ. Τὸ λοφεῖον ἐξένεγκέ μοι τριῶν λόφων·

ΔΙ. Κἀμοὶ λεκάνιον τῶν λαγώων δὸς κρεῶν.

ΛΑ. ΑΛΛ' Η τριχόβρωτες τοὺς λόφους μου κατέφαγον.

ΔΙ. ΑΛΛ' Η πρὸ δείπνου τὴν μίμαρκυν κατέδομαι.

La. Thecam effer mihi trium criſtarum. Di. et mihi catillum da leporinarum carnium. La. niſi crinivori criſtas meas comederint. Di. niſi ante coenam farcimen comedam. Ubi neque ἀλλ' ἢ poni poteſt pro ἄλλο ἢ neque τὸ ἢ eſſe electivum. Dicamus igitur conjunctionem ἀλλὰ vim habere quodammodo ἐπανορθωτικὴν, ἢ autem disjunctivam, totamque locutionem eſſe ellipticam, et praecedentia eſſe repetenda. Sic ap. Ariſtoph. Lamachus dixerat: *Cedo mihi criſtas.* Mox quaſi reputans potuiſſe eas eſſe comeſtas, corrigit ſuum hoc tumultuarium mandatum, adjiciendo ἀλλὰ, et quaſi emendata jubendi ratione dicit: ἢ τριχόβρωτες κατέφαγον, ἢ μοι ἐξοίσεις· vel *crinivori comederunt*, vel *efferes mihi* i. e. *niſi comederunt.* VIII.

VIII. At ubi praecedit nomen ἄλλος aut ἕτερος, τὸ ἀλλὰ videtur generaliorem h. e. διαφορικὴν poteſtatem exercere magis, quam ἐπανορθωτικὴν, cum ſimili verborum repetitione; ut in illo Platonis Phaedon. οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. *Nihil aliud proſpiciendum eſſe homini, et de ſe ipſo, et de aliis, quam quod ſit praeſtantiſſimum et optimum.* Si admittimus ellipſin, ἀλλὰ poteſt ſervare vim διαφορικὴν, et ἢ διαζευκτικὴν, ita ut integrum ſit, ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον, ἢ οὐδέν.

IX. Idem judicandum, ſi pro negativo interrogativum praecedit, ut in illo Platonis Apol. Socr. p. 34. Τίνα ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντες ἐμοὶ, ἀλλ' ἢ ὀρθόν τε καὶ δίκαιον; quae ſi interrogativam ſententiam in negativam mutamus, ita poſſunt explicari: *Aut recta et juſta ratione mihi opitulantur aut nulla.* Haec ut rite intelligantur ſciendum eſt qua occaſione haec verba proferantur. Accuſabatur ab Anyto et Melito Socrates, corrupiſſe falſa doctrina ingenuos adoleſcentes. Defendens ſe Socrates dicit: *Si illi, quos in meam ſententiam adduxi me defenderent, poſſet inveniri ratio, qua ducti mihi opitulentur: ſed nune, cum illi, qui a me opinione diſſentiunt, et quorum liberi, ut ajunt Anytus, et Melitus, mea doctrina ſunt corrupti, mihi opitulentur, qua alia ratione ducuntur, niſi recta et juſta?* Haec autem interrogatio Graecis verbis ita exprimitur, q. d. *qua alia ratione ducuntur, ſed aut recta et juſta, aut nulla,* quae quidem ratio loquendi ab auribus latinorum et noſtris abhorret, ſed tamen idonea eſt ad vim particulae ἀλλ' ἢ hoc loco declarandam.

X. Aſt ubi ἢ repetitur nulla ellipſi opus eſt, exercetque diſerte vim disjunctivam ut 2 Cor. I, 13. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἀναγινώσκετε, ἢ ἐπι-

ἐπιγινώσκετε. *Non enim alia vobis ſcribimus ſed quae vel legitis, vel agnoſcitis.*

XI. Utque conſtet generaliorem hanc particularum ἀλλ' ἢ eſſe explicationem, quae omnes uſus complectitur, referri huc poſſunt et ea, quae modo de exceptiva generalioris negationis limitatione dicta ſunt. Sic illa Platonis verba ſuperius allata hoc modo poſſunt reſolvi. Οὐδὲν ὑπολείπεται· ἀλλ' ἢ ποιεῖν προθύμως, ἢ οὐδέν. Vis disjunctiva patet, ſi dicas: *aut hoc, aut nihil aliud agendum relinquitur.*

XII. Quaeritur an ἀλλ' ἢ accipiatur pro ἀλλὰ μόνον. Docet hoc Devarius, an ſatis recte, equidem neſcio. Facile eſt ad quamlibet particulae obſcuritatem confugere ad ſenſum, qui maxime quadret, et ad genium alterius linguae, quod ut concedamus interpreti, ei vero, qui particularum naturam exponit et docet non item. Verba quae ex Ariſtophanis Pace profert ſunt ſubobſcura, v. 475.

Οὐδ' οἵδε γ' εἷλκον οὐδὲν Ἀργεῖοι πάλαι
Ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων.

Credo haec verba οἵδε γ' εἷλκον οὐδὲν per ſe eſſe ſpectanda, tanquam parentheſi incluſa, et jungenda eſſe οὐδ' ἀλλ' ἢ ex ſuperiori doctrina: et reddo: *Neque olim Argivi (hi certe nequaquam trahebant) aliud quicquam quam miſeros deriſerunt.*

* Enim vero quod pace doctiſſ. Hoogeveeni dixerim, multo mollius et facilius eſt, haec ita explicare, ut ἀλλ' ἢ elliptice poſitum eſſe dicamus pro ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἐποίουν ἤ. Sic ſenſus erit: *Enim vero jam dudum hi Argivi non traxerunt, ſed nihil aliud quam miſeros deriſerunt* (G. *Auch die Argiver da haben lange nicht gezogen, ſondern haben nichts anders gethan als uns arme Teufel ausgelacht.*)

XIII. Verum quid vult ἢ poſt ἀλλὰ, quando neque negativum, neque interrogativum praecedit? ut ap. Lucian. Tyrannicid. prop. fin. Ἀπέθανον ἄν, ἀλλ' ἢ ὡς τύραννος μόνον, ἀλλ' ἔτι νομίζων ἕξειν ἔκδικον.

* Hic recte quidem Hoogeveenus obſervat, hoc eſſe i. q. *mortuus eſſem dumtaxat ut tyrannus, ſed et putans habiturum me vindicem;* verumtamen haud ſatis dilucide vim hujus particulae explicat. Eſt vero eadem illa ellipſis, quam ſupra notavimus; et ἀλλ' ἢ ὡς τύραννος μόνον idem eſt quod ἀλλ' οὐκ ἄλλως ἢ ὡς τύραννος μόνον. Eodem modo exponendus eſt alter locus ab Hoogeveeno allatus, Plat. Phaedr. p. 261. ubi Phaedrus dixerat: ars oratoria περὶ τὰς δίκας λέγεται καὶ γράφεται· λέγεται δὲ καὶ περὶ τὰς δημηγορίας· ἐπὶ πλέον δὲ οὐκ ἀκήκοα. *Dicitur et ſcribitur in judiciis verſari: dicitur et in concionibus: ultra* ſive *amplius vero non audivi.* Tum Socrates: Ἀλλ' ἢ τὰς Νέστορός τε καὶ Ὀδυσσέως τέχνας μόνον περὶ λόγων ἀκήκοας ἃς ἐν Ἰλίῳ σχολάζοντε συνεγραψάτην, τῶν δὲ Παλαμήδους ἀνήκοος γέγονας; ubi ἀλλ' ἢ μόνον eſt i. q. ἀλλ' οὐκ ἄλλο ἢ μόνον. Senſus: *An Neſtoris duntaxat,* (vel: *an nihil aliud quam Neſtoris tantum) et Ulyſſis artes in orationibus occupatas audiviſti, quas ad Ilium per otium conſcripſerunt, et de Palamedis orationibus nihil audiviſti?*)

* XIV. Ceterum ἀλλ' ἢ diſtinguendum eſt ab ἀλλ' ἦ, quod pro duplici particulae ἦ quae partim affirmat partim interrogat, ſignificatione duplicem quoque ſenſum admittit. Modo enim ſignificat *Profecto vero*; modo *Num vero.* (Quamquam Cl. Valckenaer ad Hypolyt. Eurip. p. 264. neſcio quam ob cauſam, ſi directa oratio ſit, ſcribendum putat ἀλλ' ἦ.) Interrogandi formula eſt in his, ab eodem adductis: ἀλλ' ἦ ὀδύνη σε εἴληφε; *Num vero dolor te occupavit?* Xenoph. Symp. I, 15. Item Soph. Electr. v. 885. Ἀλλ' ἦ μέμηνας ὦ τάλαινα; *Num vero inſanis o miſera* (*aber ſage mir biſt du*

du raſend?) Affirmandi formula eſt in Eurip. Alceſt. v. 819. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεἰν' ὑπὸ ξένων ἐμῶν. *At profecta indignis modis acceptus ſum ab hoſpitibus meis.*

* Bachius ad l. c. Xenoph. exiſtimat ἀλλ' ἦ quoque interrogare. Sed potius ubi ſic poni videtur, interrogatio aliunde, non ex propria vi particulae pendet. Ut l. c. Callias dixerat τί τοῦτ' ὦ Φιλίππε, ἀλλ' ἦ ὀδύνη σε εἴληφε; hic ſi legamus ἀλλ' ἦ, non ἀλλ' ἦ. ita potius vertendum eſt: *Quid hoc eſt? Philippe! Niſi vero te dolor aliquis occupavit.*

SECTIO VII.

DE

PARTICULIS ΑΛΛ' ΗΤΟΙ.

I. De natura ac poteſtate particulae ἤτοι fuſius dicam: hic brevis erit labor oſtendere, quem uſum praebeant congregatae ἀλλ' ἤτοι apud poetas frequentem. In his igitur ἀλλὰ διαφορικὸν diverſum quid ponit a praecedentibus, et τοι βεβαιωτικὸν urget ſequentia ut prioribus potiora; ἢ praefixum τῷ τοι notat μερισμὸν quare fere ſequitur oratio δίκωλος famulantibus particulis μὲν et δέ. Totum itaque ἀλλ' ἤτοι damnatis ſuperioribus diverſum proponit, quod potius ſequendum. Haec omnia concurrunt in oratione Neſtoris Hom. Il. I. 65.

Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος ἐστιν ἐκεῖνος,
Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου, ὀκρυόεντος.
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα· φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι
Λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.

Sine tribu, ſine lege, ſine lare eſt ille, quisquis bellum amat domeſticum cruentum; ſed potius nunc quidem pareamus nocti nigrae coenasque inſtruamus, cuſtodes vero ſinguli incubanto ad foſſam extra muros. Hic ἀλλὰ opponit bello convivia; τοὶ urget poſterius; ἢ ſequentibus μὲν

μὲν et δὲ, μεριςμοῦ aliquam habet notam, nempe: nos coenam inſtruamus, et vigilanto interim cuſtodes; denique totum illud ἀλλ' ἤτοι damnatis belli calamitatibus, proponit potiora ſequenda, nempe convivia, et neceſſarias excubias.

II. Eſt ubi praemiſſa negliguntur, quae tamen tacite ſenſui inſunt, ut apud eundem Il. Φ. 372. ubi Xanthus fluvius apud Junonem queritur de vi ſibi a Vulcano illata, quod Achilli grave malum intulerat: *Cur filius*, inquit, *tuus adeo furioſe me premit? non enim tam tibi ſum in culpa, quam alii Dii, qui Trojanis opem ferunt.* Tum addit:

> Ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼν ἀποπαύσομαι εἰ σὺ κελεύεις,
> Παυέσθω δὲ καὶ οὗτος.

Hic tacite damnat factum ſuum; q. d. Hactenus Achillem tuum miſere oppreſſi, ἀλλ' ἤτοι etc. *Sed age potius deſiſtam, ſi tu jubes; deſiſtat modo et hic.* (G. *aber genug, wenn du befielſt, ſo will ichs bleiben laſſen.*)

III. Interdum levior eſt damnatio ſeu correctio ſuperioris ſententiae: ut in verbis Minervae ad Achillem Il. A. 211.

> Ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἔριδος μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί.
> Ἀλλ' ἤτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον ὡς ἔσεταί περ.
> Ὧδε γὰρ — —
> — — σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν.

Prior generalis eſt admonitio: *deſiſte a contentione, neque gladium ſtringe.* Mox diſtinctius agens, et levius malum concedens, ut gravius evitetur ſubdit: *At ſi tamen ita volueris, verbis quidem potius contende: ſed inhibe te, et mihi obedi.*

IV. Ex hoc uſu ſponte fluit alter, ſeu mavis eum comitatur, nempe μεταβατικὸς ſ. *tranſitivus*, qualis eſt apud eundem Il. A. 141. Ἀλλ'

Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις
Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν.

Sed de his potius alias deliberabimus: nunc vero age etc. Similiter I. 697.

SECTIO VIII.

DE PARTICULIS ΑΛΛΑ ΚΑΙ.

I. Additur τῷ ἀλλὰ innumeris locis ὁ ΚΑΙ ἐπιδοτικὸς, nec quicquam habet obſervatione dignum, quando οὐ μόνον praecedit: illud vero οὐ μόνον frequenter negligitur; ut in illo Luciani dial. mort. p. 443. Πολλοί γε καὶ ποικίλοι, καὶ πάντες δακρύοντες πλὴν τῶν νεογνῶν τούτων καὶ νηπίων ἀλλὰ καὶ οἱ πάνυ γεγηρακότες ὀδύρονται. Pro οὐ μόνον ἐκεῖνοι ἀλλὰ καί. *Multi quidem et varii, et omnes lacrymantes, exceptis recens natis et infantibus, ſed et admodum ſenes lamentantur.*

II. Quod ad uſum attinet, adhibetur ἀλλὰ καὶ, ubi minori majus quid additur, quare redditur *quin etiam, imo;* ut ap. eund. dial. morb. XII. ubi Alexander ſua facta recenſens ait: καὶ ἵνα σοι μὴ τὰ ἐν Τύρῳ, μηδὲ τὰ ἐν Ἀρβήλοις διηγήσωμαι· ἀλλὰ καὶ μέχρις Ἰνδῶν ἦλθον. *Et ne tibi res ad Tyrum geſtas, neque Arbelis narrem; imo ad Indos penetravi.*(G. *ſo gar bis nach Indien*) Sic Latini utuntur τῷ *ſed et* v. c. Sueton. Caeſ. c. 75. cap. 9.

III. Elliptice, et ita ut ex praemiſſis aliquid repetendum ſit, Paulus utitur his particulis Rom. VI, 5. IX, 10. 2 Cor. XI, 1.

SECTIO

Sectio IX.

DE

PARTICULIS ΑΛΛΑ ΜΗΝ, ΑΛΛΑ ΜΗΝ ΓΕ, ΑΛΛΑ ΜΗΝ ΓΕ ΚΑΙ, ΑΛΛΑ ΜΗΝ ΚΑΙ.

I. Particularum ἀλλὰ μὴν uſus eſt, ubi quid cum aſſeveratione infertur, ſervante utraque particula egregie vim nativam; non male itaque verti poſſunt: at *certe*, at *vero*. Ut Ariſtoph. Acharn. v. 765. ubi rogatus Megarenſis, quid venale haberet, reſpondet, porcas, juſſusque oſtendere, ait: Ἀλλὰ μὰν καλαί. *At certe pulcrae ſunt.* (G. *Sie ſind doch gewiſs recht ſchön.*)

II. Haec particularum vis inferendi et aſſeverandi ipſas aptat aſſumtionibus Syllogiſmorum; unde illud potiſſimum Luciani ſub finem Jovis Tragoedi: Εἴ εἰσι βωμοὶ, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μήν εἰσι βωμοί· εἰσὶν ἄρα θεοί. *Si ſunt arae, ſunt etiam dii; atqui ſunt arae; ergo ſunt et dii.*

III. Obſervandum has non temere, interjecto tamen vocabulo, ſequi particulam γε, quae vi ſua limitandi rationem, vel omnibus conceſſam, vel ex praemiſſis legitime deductam firmiter adſtruit. Ita argumentatur Socrates ap. Plat. Gorg. p. 498: οὐκοῦν λυποῦνται μὲν καὶ χαίρουσι καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοὶ, καὶ οἱ ἀνδρεῖοι παραπλησίως. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε φρόνιμοι καὶ οἱ ἀνδρεῖοι, ἀγαθοί· οἱ δὲ δειλοὶ καὶ ἄφρονες, κακοί. Παραπλησίως ἄρα χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί. *Dolent igitur gaudentque imprudentes et prudentes ignavi juxta et fortes, atqui prudentes certe et fortes ſunt boni; ignavi vero et imprudentes mali. Ergo gaudent et dolent aeque tum boni tum mali.* Sic particula γὲ rem pro officio egregie urget, quippe qui totius argumenti cardo eſt; conceſſo enim prudentes et fortes eſſe bonos, ignaros contra et imprudentes malos, ſequi-

VII. Ellipſin particulae *καὶ*, ſed ſine limitante *γε* ſupplet Ariſtoteles Lib. II. de rep. c. 9. Notatis nempe quibusdam in Lacedaemoniorum rep. vitiis haec ſuperaddit. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ περὶ τὴν ἐφορείαν ἔχει φαύλως. *Sed et ea quae ad Ephororum poteſtatem pertinent, minus recte ſe habent.* Similiter Plat. de Rep lib. V. p. 468. poſtquam nonnulla dixerat de praemiis ſtrenuorum, addit: ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' Ὅμηρον τοῖς τοιοῖσδε δίκαιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί. *Sed et ex Homeri ſententia aequum eſt quotquot ex juvenibus ſtrenui ſunt tales honoribus augere.*

VIII. Eſt et ubi *γε* ſequitur poſt *καὶ* interjecta tamen vocula, ut apud Plat. V. de Rep. p. 467. ἀλλὰ μὴν καὶ μαχεῖταί γε πᾶν ζῶον διαφερόντως, παρόντων ὧν ἂν τέκῃ. *Sed et pugnabunt cuncta animalia egregie praeſentibus natis.*

IX. Cum ἀλλὰ μὴν aſſeverationem habeat, adjecta particula πȣ ipſius vim imminuit, convenitque modeſtius aſſeveranti, qui ſuam opinionem quantumlibet applauſu dignam, ab alterius tamen arbitrio ſuſpendit, ejusque aſſenſum elicit. Ita Socr. ap Plat. Hipp. maj. p. 375. Ἀλλὰ μήν πȣ τάς γε τῶν δȣ́λων ψυχὰς κεκτῆσθαι δεξαίμεθ' ἂν μᾶλλον τὰς ἑκȣσίως, ἢ τας ἀκȣσίως ἁμαρτανȣ́σας τε καὶ κακȣργȣ́σας, ὡς ἀμείνȣς ȣ̓́σας πρὸς ταῦτα. *At profecto, niſi tibi aliter videtur, ſervorum animas eas praeferamus, quae ſponte peccant, et perperam agunt, quam quae nolentes, ut ad haec miniſteria aptiores.*

X. Hae particulae nonnunquam interrumpuntur, et ubi quid ſerio negandum eſt inter ἀλλὰ et μὴν interponitur ȣ̓, quod ad verbum ſequens referri poteſt; non enim utique τὸ ȣ̓ negat τὸ μὴν. Vid. Plat. Theaet. p. 188. Ἀλλ' ȣ̓ μὴν ἄγε τίς οἶδεν, οἶεταί πȣ, ἃ μὴ οἶδεν

 αὐτὰ

αὐτὰ εἶναι· ὐδ' αὖ ἃ μὴ οἶδεν, ἃ οἶδε. Potuiſſet dicere: *ἀλλὰ μὴν ὐκ οἴεταί τις. At certe quae quis ſcit, non credit (opinor) ea eſſe quae neſcit, neque contra quae neſcit ea quae ſcit.*

SECTIO X.
DE
PARTICULIS ΑΛΛ' ΟΥ.

I. Revera in *ἀλλ' ὐ* negativum *ὐ* non afficit *ἀλλὰ*, ſed cohaeret ſequenti parti, quam negat. Sed tribuunt *τῷ ἀλλ' ὐ* etiam notionem *potius quam*, quae ſi rem attentius conſideramus videtur potius congrua verſio, quam nova ſignificatio, aut formalis nota, quam a particulis exulare volumus. Fere ita redditur, quando oratio eſt interrogativa. Plat. de Rep. lib. V. p. 450. *Τί δέ; χρυσοχοήσοντας οἴει τὐς δε νῦν ἐνθάδε ἀφῖχθαι, ἀλλ' ὐ λόγων ἀκυσομένυς; Quid? aurum fuſuros putas hos nunc huc veniſſe potius quam ſermones audituros?* Tota hujus verſionis ratio in eo verſatur, quod Latini non dicunt *ſed non* in ſententiae *διχώλυ* altera parte, quando interrogant: ſed Graeci tamen, apud quos *ὁ ἀλλὰ* ſervat vim *διαφορικήν*.

II. Enunciativae formae orationem habemus ibid. in ipſo libri fine. *Τὐς αὐτό ἄρα ἕκαςον τὸ ὂν ἀσπαζομένυς, φιλοσόφυς, ἀλλ' ὐ φιλοδόξυς, κλητέον. Ergo ii, qui ipſum unumquodque quod revera eſt, amplectuntur, philoſophi, ſed non opinionis ſtudioſi appellandi.*

SECTIO XI.
DE
PARTICULIS ΑΛΛ' ΟΥΝ, ΑΛΛ' ΟΥΝ ΓΕ.

I. *Ἀλλ' ὖν* ex *ἀλλὰ* diſcretivo, aut adverſativo, aut quomodocunque accepto conſtat, et *ὖν* collectivo; colligit,

ligit enim, non tantum ex praecedentibus, ſed etiam ex iis, quae extrinſecus intelligenda ſunt. Sic ap. Euripidem in Phoeniſſ. vſ. 501. Polynicis defenſionem adverſus fratrem ita excipit Chorus:

Ἐμοὶ μὲν, εἰ καὶ μὴ καθ' Ἑλλήνων χθόνα

Τεθράμμεθ' ἀλλ' οὖν ξυνετά μοι δοκεῖς λέγειν.

ubi τὸ οὖν colligit ex praecedentibus Polynicen prudenter dixiſſe videri, et ἀλλὰ opponit haec poſtrema, prioribus εἰ καὶ μή. *Etiam ſi in Graecia non natae ſumus, tamen* etc. (G. *Nun dann, wenn wir gleich nicht gebohrne Griechinnen ſind, ſo ſcheineſt du uns doch mit Einſicht der Sache zu ſprechen*)

II. Τῷ ἀλλὰ, in ἀλλ' οὖν, diſcretivi exemplum eſt ap. Plat. lib. VI. de Rep. p. 509. Νόησον δύω αὐτὼ εἶναι καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὁρατοῦ, ἵνα μὴ οὐρανοῦ εἰπὼν δόξω σοι σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα· ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἴδη, ὁρατὸν, νοητόν. De duobus loquitur generibus intelligibili et viſibili, quod poſterius non vult vocare οὐρανὸν, ne ſophiſtice agere videatur. *Sed*, inquit, *quicquid illud eſt, non refert.* Aliud nempe quid intendit, idque diverſum a conſuetudine Sophiſtarum, quod indicat τὸ ἀλλὰ, et τὸ οὖν ex ſuperioribus concludit, duo eſſe genera, de quibus ſermo eſt. (G. *Indeſs haſt du denn doch dieſe beiden Arten* etc.)

III. Ἀλλ' οὖν γε eodem modo ponitur, niſi quod γε vim ſuam limitandi et imitandi exercet. E. c. Nicocles ap. Iſocratem p. 59. init. imperium regium populari praeferens ſic argumentatur: *Qui enim*, inquit, *annuos magiſtratus cupiunt, ad privatam vitam redeunt, ante quam reip. adminiſtrandae ratio ipſis penitus cognita eſt.* Οἱ δ' ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπιστατοῦντες, ἢν καὶ τὴν φύσιν καταδεεστέραν ἔχωσιν, ἀλλ' οὖν ταῖς γε ἐμπειρίαις πολὺ

ἄλλων προέχουσιν. Ubi ἀλλὰ opponit τὸ ΠΡΟΕΧΟΥΣΙ ſuperioribus τὴν φύσιν καταδεεστέραν ἔχωσι; ΓΕ circumſcribit modum, quo excellunt, et τὸ ΟΥΝ ἐκ τοῦ ἀεὶ αὐτοὺς ἐπιστατεῖν colligit majorem ipſorum ἐμπειρίαν. Quare ita reſolvuntur: *Hi ſemper rebus praeſunt, unde fit, ut conſtantiorem in rep. adminiſtranda nanciſcantur ſcientiam* et *licet ingeniis minus valeant, certe longo uſu ceteris longe praeſtant.* (G. *ſo übertreffen ſie doch dadurch wenigſtens jene an Erfarung ſer weit.*)

IV. Et haec quidem ita explicantur ex origine ſeu prima ac genuina poteſtate, ut pateat eam nunquam ita perire, quin aliqua ſui veſtigia relinquat. Sed quod attinet ad uſum, oſtendam cap. XL. ſect. 3. et in ea praeſertim §. 2. ex vi concluſiva naſci uſum aſſeverandi, quoties opponitur praemiſſo negativo; et amat quidem ἀλλ᾽ οὖν poſt conditionem negativam ſequi ut ap. Iſocr. ad Demon. p. 20. Εἰ μηδὲν ἄλλο πλεονεκτοῦσιν, ἀλλ᾽ οὖν ἐλπίσι γε σπουδαίαις ὑπερέχουσι. *Si nulla alia in re ſuperiores ſunt. At ſpe quidem re vera praeſtant.* (G. *ſo übertreffen ſie ſie doch gewiſs wenigſtens an Hoffnungen*). Plat. lib. IX, de Legg. p. 859. Εἴτ᾽ οὖν δυνάμεθα εἴτε μή. ἀλλ᾽ οὖν τό γε πρόθυμον παρεχόμενοι. *Sive re vera poſſumus, ſive non; at profecto alacri certe animo aggredientes.* At paulo obſcurius eſt illud ejusdem in Phaedon. c. 39. ed. Fiſcher. Ἴσως μὲν οὖν, ὡς εἰκάζω, τρόπον τινα οὐκ ἔοικεν· οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ, τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα, ἐν εἰκοσι μᾶλλον σκοπεῖν, ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις. ἀλλ᾽ οὖν δὴ ταύτῃ γε ὥρμησα. Hic ad intelligendam vim concludendi confugiendum eſt ad ellipſin q. d. εἴπερ ἄλλῃ οὐκ ἐξῆν, ἀλλ᾽ οὖν δὴ ταύτῃ γε. Senſus: *fortaſſe quidem ſimilitudo, qua utor minus eſt congrua; non enim prorſus concedo eum, qui res contemplatur in rationibus, in imaginibus magis eam contemplari, quam qui in operibus: quoniam vero alia non licet, at has igitur via jam ſaltem aggreſſus ſum.*

V.

V. Utuntur etiam ἀλλ' οὖν γε cum ab uno deſiſtentes ad alterum tranſeunt. Ut Ariſtoph. in Veſp. v. 1185.

Sectio XII.

de

PARTICULIS ΑΛΛΑ ΤΟΙ, ΑΛΛΑ ΤΟΙ ΚΑΙ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΙ.

I. Ἀλλά τοι conjunctim, et interpoſitione aliarum vocum ſeparatim, promiſcue invenitur; horum alterum τοι affirmat, quod per ἀλλὰ ſive diſcretive ſive adverſative afficitur. Accedente particula καὶ, ipſius vim ἐπιδοτικὴν auget, diciturque itidem promiſcue ἀλλά τοι καὶ, et ἀλλὰ καὶ τοι. Prioris exemplum habet Plato in Sophiſta p. 231. ubi hoſpite fatente non in promtu ſe habere, quomodo recte definiat Sophiſtam, excipit Socrates: εἰκότως γέ συ ἀποϱῶν· ἀλλά τοι κἀκεῖνον ἡγεῖσθαι χρὴ νῦν ἤδη σφόδρα ἀπορεῖν, ὅπῃ ποτὲ ἔτι διαδύσεται τὸν λόγον. *Et recte tu quidem dubitas: ſed et ipſe profecto exiſtimandus eſt haeſitare admodum, nec ſcire, qua tandem ratione huic ſermoni ſe ſubducat.* Ubi ἀλλὰ καὶ involvit ſuppreſſum hoc οὐ μόνον σὺ ἀπορεῖς. Alterius exemplum occurrit apud Sophocl. Philoct. v. 1248. ubi Neoptolemus Ulyſſi capulo gladii manum admoventi et minitanti ait: ἀλλὰ κἀμέ τοι ταυτόν τόδ' ὄψει δρῶντα κοὐ μέλλοντ' ἔτι. Minas nempe minis repellit, quas non leviter urget particula τοι. q. d. *Profecto, ne quid dubites*, idem me facientem videbis nec quidquam cunctantem.

II. Objiciendi et excipiendi particulae ἀλλὰ vim confirmat τοι, ut Ariſtoph. Acharn. 752. ME. Διαπεινᾶμες αἰεὶ ποττὸ πῦρ. ΔΙ. Ἀλλ' ἡδύ τοι ἦν αὐλὸς παρῇ. Ubi poteſt reddi *at vero, at certe ſuave hoc eſt, ſi tibicen adſit.* Sic ap. Eurip. Phoeniſſ. v. 1653. minante Creonte:

onte: *Te ipſam parum abeſt quin una cum hoc cadavere ſepelias*, excipit Antigone: Ἀλλ' εὐκλεές τοι δύω φίλω κεῖσθαι πέλας. *At glorioſum ſane eſt amicum amico proximum jacere.* Adde Xenoph. Cyrop. lib. III. ubi dicenti Cyro, nullam tam praeclaram eſſe adhortationem, quae eadem die quo fiat, alios reddat peritos, reſpondet Chryſantes: Ἀλλ' ἀρκεῖ τοι, ὦ Κῦρε, ἐὰν τὰς ψυχὰς αὐτῶν, παρακελευσάμενος ἀμείνους ποιήσῃς. *At ſane ſufficit, o Cyre, ſi admonendo animos illorum meliores reddas.*

CAPUT II.

DE

PARTICULIS ΑΛΛΩΣ ΤΕ ΚΑΙ.

I. Tria haec ita conjuncta notant *praeſertim*, ita quidem ut ἄλλως τε ſit i. q. *cum alias*, καὶ autem ſignificet *tum*. Non igitur aſſentiendum eſt Euſtathio, qui ad Hom. Odyſſ. Δ. p. 1486. particulam τε in ἄλλως τε καὶ putat abundare.

II. Conſtruitur autem primum cum particula εἰ. Ita Plato Epiſt. IX. Ἥδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν, ἄλλως τε καὶ εἴ τις ἕλοιτο τοιαῦτα πράττειν, οἷα καὶ σύ. *Jucundiſſima vita eſt, cum quis privata negotia obit, praeſertim ſi quis ea ſibi agenda eligat quae tu;* ſ. *cum omnino, tum ſiquis* etc.

III. Secundo cum particula ἄν, ut fiat ἄλλως τε κἄν ut ap. Demoſth. orat. de Cor. non longe a principio: Πάντων ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπὸν ἄλλως τε κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῳ τοῦτο συμβαίνῃ *omnibus rebus privari triſte eſt et grave, praeſertim ſi hoc cuiquam ab hoſte accidat.*

IV. Tertio cum participio apud Platonem in Phaedro p. 247. lin. 26. Τολμητέον τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα. Audendum eſt vera dicere cum alias, tum praeſertim de veritate ſermonem inſtituenti. Sic Xenoph. Memorabb. II. 8, 2. Thucyd. lib. VII. c. 80.

V. Ex ſuperioribus liquet, ἄλλως τε καὶ conditionem involvere, ſequente εἰ ἂν, vel ſimili, etiam ſequente participio, quod plerumque in conditionem reſolvi poteſt: verum id non perpetuum eſt; praemittitur enim ſaepe tali ſtructurae generi, in qua fruſtra conditionem quaeras (* ſed ubi circumſtantia denotatur, quae rem auget et aggravat.) ut apud Thucyd. lib. VII. c. 75. Ἡ ἄλλη αἰκία καὶ ἰσομοιρία τῶν κακῶν ἔχουσά τινα ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν, κούφισιν, οὐδ᾽ ὡς ῥᾳδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο· ἄλλως τε καὶ ἀπὸ οἵας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ πρώτου ἐς οἵαν τελευτὴν καὶ ταπεινότητα ἀφῖκτο. Alia ignominia et aequalis malorum portio, quae tamen aliquod levamen habet, nempe quando cum multis ea communis eſt, ne ſic quidem in praeſentia videbatur facilis, praeſertim cum a tali ſplendore atque gloria ad talem exitum et humilem fortunam deventum eſſet. Et apud Platonem in Phaedro p. 229. lin. 6. Ῥᾷστον οὖν ἡμῖν κατὰ τὸ ὑδάτιον βρέχουσι τὰς πόδας ἰέναι, καὶ οὐκ ἀηδὲς, ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας. *Percommodum itaque nobis erit eundo per hanc aquulam pedes irrigare, neque id eſt injucundum, praeſertim hoc anni dieique tempore.*

* Huc igitur pertinet uſus, ubi cauſam efficientem, aut temporis rationem notat; quos quidem caſus Hoogeveenus ſeparatis numeris diſtinxit. v. c. Thucyd. IX. c. 104. Ἐν θορύβῳ μεγάλῳ καθέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὕποπτοι ὄντες h. e. διά τε ἄλλα καὶ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτας εἶναι. *Magna in trepidatione perſabantur, tum propter alia, tum maxime, quod alii aliis erant ſuſpecti.*

VI. Plenius patet indicatae ſupra expoſitionis veritas, ubi ita ordinantur vocabula ut inter *ἄλλως τε* et *καὶ* nonnullae voces interponantur, quae loquendi ratio Heliodoro imprimis placuit. v. c. Aethiop. c. 17. *ἄλλως τε γὰρ ἄπιστον τὸ βουκόλων γένος, καὶ νῦν πλέον, ὅτε τοῦ παραστέλλοντος τὴν γνώμην πρὸς τὸ σωφρονέστερον ἄρχοντος ἀμοιροῦσιν. Nam genus paſtorum et alias eſt inſidum, et nunc magis, cum duce, animos ipſorum ad moderationem componente deſtituantur.* Similiter lib. III. c. 4. Structurae ratio eſt, quod *ἄλλως τε* et *καὶ* ad diverſa referuntur, ut et lib. VIII. c. 13. *Ἀρσάκη μὲν, ἔφη, ἄλλως τε οἰμώξει, καὶ τὸ παρὸν ἐν ἐσχάτοις διάγει. Arſace quidem*, inquit, *et alias lugebit, et nunc maxime in extremo verſatur periculo.*

VII. Ita videmus *ἄλλως τε καὶ* plane adhiberi, ut *ἄλλός τε καὶ* vel *ἄλλοί τε καὶ*, quoties ſub *ἄλλός τε*, et *ἄλλοί τε* quibuslibet aliis intellectis, poſt *καὶ* ſequitur is, vel id, qui vel quod praecipue intelligitur. Ut apud eund. poſt pauca cap. ſeq. *ἄλλους τε τῶν θεῶν καὶ τὸν Ἑρμῆν ἐπὶ πᾶσιν ἐπικαλούμενος, tum alios deos, tum poſt omnes Mercurium invocans.* Sic apud Thucyd. lib. IV. c. 100. de oppugnatione quadam loquentem *ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράζοντες, καὶ μηχανὴν προσήγαγον, ᾗπερ εἷλον αὐτὸ, τοιάνδε, tum alio modo tentantes, tum praecipue talem machinam, qua ceperunt*, admovebant. Itaque *ἄλλως τε καὶ* ſaepe invenitur, ubi ſtructura potius *ἄλλος τε καὶ* requirere videtur ut ap. Xenoph. Cyrop. III. *ἴσασι γὰρ ὅτι ἱππικὸν στράτευμα ἐν νυκτὶ ταραχῶδές ἐστιν ἄλλος τε καὶ βάρβαρον.* Pro *ἄλλο τε καὶ*. *Sciunt enim copias equeſtres nocte eſſe formidabiles, praeſertim barbaras.*

* Huc tamen non cum Hoogeveeno retulerim locum Xenoph. Cyrop. III. *οὐκ ἂν ἡμῖν νῦν καλῶς ἔχοι, εἰ οὗτοι παραλήψονται πάλιν τὰ ἄκρα, ἄλλως τε καὶ τετειχισμένα,* **non bene nobiscum**

cum ageretur ſi hi reciperent juga praeſertim munita; non enim hic alia juga aliis opponuntur ;ſed duplicem ob cauſam dicitur periculoſum eſſe, ſi hoſtes juga receperint, primum quia *juga* h. e. loca edita ſunt, deinde quia etiam *munita*.

VIII. Notandum etiam ordinem verborum poſſe mutari, praecipue ſi τῷ ἄλλως addatur aliquid, rationem vel modum exprimens. Ut apud Heliodor. VI. 14. Ὁ μὲν Καλάσιρις οἷα δὴ πρεσβυτικὸς ΤΕ ΑΛΛΩΣ ΚΑΙ πρὸς τῆς ὁδοιπορίας κεκοπιωμένος, ὕπνῳ κατείχετο, *Calaſirin quippe ſenem, et praeſertim itineris incommodis fatigatum, ſomnus occupavit;* plane ut dicitur τὲ ἄλλος καὶ apud eundem lib. IX. c. 25. et apud Platon. Apol. Socr. Φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός. *Pravi enim forent, quae tuorum quidem verborum conſequentia eſt, quotquot ad Trojam oppetiverunt ſemidei, tum alii, tum imprimis Thetidis filius.*

* Interdum καὶ avellitur ab ἄλλως τε et paucis verbis interjectis quamvis in eodem orationis membro ponitur. Sic Ariſtoph. Nub. 940. δεῖ ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, ἄλλως τε μέν τοι καὶ κακῶς πεπραγότι *Reddere mihi debes pecuniam, cum omnino tum nunc praeſertim rebus infeliciter geſtis.* Huc refertur a quibusdam locus Xenophontis Memorab. Socr. I, 2, 59. Ἔφη δεῖν, τοὺς μήτε λόγῳ, μήτε ἔργῳ ὠφελίμους ὄντας, μήτε στρατεύματι, μήτε πόλει, μήτε αὐτῷ τῷ δήμῳ, εἴ τι δέοι, βοηθεῖν ἱκανούς, ἄλλως τ᾽ ἐὰν πρὸς τούτῳ καὶ θρασεῖς ὦσι, πάντα τρόπον κωλύεσθαι, κἂν πάνυ πλούσιοι τυγχάνωσιν ὄντες. Verum hic potius cum Hoogeveeno τὸ καὶ poſt ἄλλο τε omiſſum eſſe, et alterum καὶ ante θρασεῖς i. q. *etiam* ſ. *inſuper* ſignificare exiſtimo. Senſus eſt: *dicebat eos, qui neque dicendi facultate, neque facto utiles eſſent; neque exercitui, neque civitati, neque ipſi populo, ſi res poſtularet, opem ferendo eſſent idonei, praeſertim ſi ad haec etiam accedat audacia (zumal wenn ſie über das alles auch noch dummdreiſt wären). omni ratione eſſe arcendos, quamvis eſſent opulentiſſimi.*

IX. Dicitur et *ἄλλως τε* ſine *καὶ*, quod Heſychius et Suid. exponunt *μάλιστα*. Huc praeter Xenophontis locum modo commemoratum pertinet Iſocrateus ad Nicocl. ſub fin. *Μηδὲ τὰς εὐφρονοῦντας τῶν ἀνθρώπων (δεῖ) ταῖς ἡδοναῖς ἀνακρίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν χρησίμων αὐτὰς δοκιμάζειν· ἄλλως τε ἐπειδὴ περὶ τῶν γυμνασίων τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφισβητοῦσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες. Neque enim hominum prudentia voluptatibus eſt metienda, ſed ii ex utilibus actionibus judicandi: praeſertim cum de animi exercitiis philoſophis inter ſe non conveniat.*

CAPUT III.

DE

PARTICULA ΑΜΕΛΕΙ.

I. Ἀμέλει, natura ſua *verbo*, quandoquidem particularum ritu orationem afficit, in hoc commentario inter particulas locum dedi. Ejus primaria et ubique dominans poteſtas eſt, qua noſtra ipſorum fiducia alienam ſollicitudinem relevare et tollere conamur. Verbi tamen naturam, ſi quis rem cogitate inſpiciat, vix umquam plane exuit: eam perſpicue ſervat, quando redditur: *Bono animo es.* Ut in illo Ariſtophanis Acharn. v. 367. *Ἀμέλει, μὰ τὸν Δί', οὐκ ἐνασπιδώσομαι. Bono animo es, per Iovem, non induar clypeo.* *Μή σοι μελέτω τοῦτο*, ut exponit Suidas. Ponitur hoc ſenſu etiam non ineleganter in media ſententia apud eund. Lyſiſtr. v. 172. ubi Lampitoni ſollicitae, quomodo Athenienſes turbulentum genus hominum perſuaderi poſſent, obfirmans animum Lyſiſtrata inquit *Ἡμεῖς, ἀμέλει, σοὶ τάγε παρ' ἡμῖν πείσομεν. Nos ne id te ſollicitet, quantum in nobis erit perſuadebimus.*

II. Ubi a verbali ſignificatione incipit deflectere, et in particulae naturam abit, proxima verbi notio, eſt *procul dubio*; ita enim dubitationem tollimus; vel *certe, utique, revera, profecto.* Sic ap. Xenoph. Cyropaed. VIII. 3, 4. ubi Cyrum qui pulchras veſtes inter ſuos diſtribuerat, interrogaverat aliquis: *Tu vero o Cyre, quando ipſe tandem de tuo ornatu cogitabis?* Reſpondet Cyrus: Οὐ γὰρ νῦν δοκῶ ὑμῖν αὐτὸς κοσμεῖσθαι, ὑμᾶς κοσμῶν; ἀμέλει ἢν δύνωμαι ὑμᾶς τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, ὁποίαν ἂν ἔχων στολὴν τυγχάνω, ἐν ταύτῃ καλὸς φανοῦμαι. *Nonne vero me vos ornantem ipſum quoque ornari putatis? Profecto ſi modo vobis amicis meis benefacere poſſim, quacunque veſte indutus fuero, in ea formoſus eſſe videbor.* Atque haec notio, quae eſt βεβαιωτικὴ ſubjicitur huic vocabulo apud Theophraſtum, cum ab eo nonnulla Characterum capita inchoat. v. c. Ἀμέλει περιεργία δόξειεν εἶναι προσποίησις λόγων καὶ πράξεων μετ' εὐνοίας. *Revera curioſitas* h. e. *moleſta ſedulitas eſſe videtur cum quis benevolentiae quadam abundantia, ea inſtituit dicere vel facere, quae nemo ab eo poſtulare aut exſpectare poſſit.* Nec alius vocis ἀμέλει uſus eſt apud Lucianum in Nigrin. Tom. I. p. 65. Ἠξίκ γὰρ τὸν πλοῦτον καταφρονεῖν διδάξαντα πρῶτον ἑαυτὸν παρέχειν ὑψηλότερον λημμάτων. Ἀμέλει καὶ ταῦτα πράττειν διετέλει. *Cenſebat enim, eum, qui doceret contemnendas eſſe divitias, ita ſe gerere debere, ut quaeſtibus eſſet ſuperior. Et revera hoc ille praeſtare non deſtitit.*

III. Ceterum, ut fit, cum vocabula ſemel a primo uſu deflexerint, ut quae primum rariores, mox effuſiores eorum deprehendantur acceptiones, ita et ἀμέλει primum in re dubia et gravi ſollicitum confirmare conſuevit, ſive verbalem ſignificationem retinens, ſive in particulae indolem abiens; deinde in re qualibet leviori coepit adhiberi pro *nimirum, nempe,* imo ubi nulla appa-

deſinitam vocabulorum poteſtatem auferre, nominibus nempe et adverbiis certam alicujus perſonae aut modi, verbis vero certam actus deſignationem; ita ut adjecta hac particula nihil certi ſignificetur, ſed omnia infinita intelligantur; nam in *ὃς ἂν* et *ὅστις ἂν* deſideratur certa perſona, in *ὅ τι ἂν* certa res, in *οὗ ἂν* et *ἅπου ἂν* certus locus, in *ὅπως ἂν* certus modus, in *ὅταν* certum tempus: in *γράφοι ἂν* certus actus tollitur, nam qui *ſcriberet*, ipſo actu non *ſcribit*. Atque in verbis idem valet, cum ea negatione afficiuntur. V. c. in *οὐκ ἀπέθανε* actus quidam certo negatur: *non mortuus eſt*. At ſi dicitur in Evang. Ioannis c. II, 32. *Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός*, *domine ſi hic fuiſſes, non mortuus fuiſſet meus frater*; certitudo negati actus tollitur. Quatuor itaque ſunt modi, quibus actus tolli poteſt, nam dicitur quis vel *poſſe* facere, vel *velle* vel *debere*, vel *facturus*. Quod ad ſenſum *ἀοριστολογικὸν* attinet, eum per omnes uſus dominari, et ad unum ſaltem ſuperiorum uſuum referendum eſſe, in ſequentibus patebit. Uſus *ἐλλειπτικὸς*, ſi uſus is vocari poſſit, nihil huic particulae praeter alias orationis partes novi affert. *Παραπληρωματικὸς* ſ. expletivus, fingitur magis, quam probatur. Qui probat aliquem accuſare, *ὅτι κατηγορεῖ τις* probat actum, qui vero particulam *ἂν* addit, ſublato actu ſtatuit agendi *facultatem voluntatem*, aut *officium*. Facultatis uſus longe frequentiſſimus eſt, rarior officii.

II. Poteſtatem *ἀοριστολογικὴν* exercet Particula *ἂν* juncta inprimis Articulo ſubjunctivo, aut nominibus *ὅσος, ὅστις*, itemque adverbiis *οὗ, ὅτου, ὅπως, ὁσάκις* notatque in illis perſonam infinitam, quae poſſit, velit, vel debeat; in his tempus, locum, modum, quo quis dare vel poſſit, vel velit, vel debeat, vel denique daturus ſit. In omnibus fere cum Conjunctivo, nonnunquam cum Indicativo et Optativo conſtruitur.

Maxime

Maxime vulgaris uſus eſt cum *Articulo ſubjunctivo*, cui juncta idem notat, quod Latinorum ſyllabica adjectio *cunque*. Ita Xenoph. Cyrop. lib. II. *ὥσπερ γε καὶ λίθων καὶ ξύλων, ἃ ἂν δέῃ συναρμοσθῆναι*, *ut lapidum et lignorum quaecunque conſtruenda ſunt*. Et Ariſtoph. Acharn. 355. *ἅπανθ' ὅσ' ἂν λέγω*. *Omnia quaecunque dico.* In his tamen Ariſtophanis verbis non liquet, utrum λέγω Subjunctivi ſit an Indicativi, propter communem utriusque terminationem, quanquam cum *Indicativo* quoque retineri poſſe ſenſum ἀοριστολογικὸν, quis neget, qui legerit verba Boeoti ap. eund ib. v. 873. ubi rogatus, quid mercium ferat, ait, ὅσ' ἔστ' ἂν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἁπλῶς, ubi ἂν non verbo ἐστὶ ſed nomini ὅσα adhaeret.

Frequentior tamen in hoc ſenſu *Subjunctivus* eſt praeſertim in aoriſtis. *Aoriſto* I. jungitur in illo Platonis Phaedr. p. 264. init. Μεταμέλει, ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν. *Eorum*, *quaecunque benefecerint*, *poenitet*. Et Homer. Iliad. A. 527. οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν, οὐδ' ἀτελεύτητόν γ' Ο ΤΙ ΚΕΝ κεφαλῇ κατανεύσω, *namque* inquit Iupiter, *nec revocabile nec fallax eſt verbum*, *nec effectu ſuo caret*, *quicquid capite annuero*. Sic et Act. Apoſt. VII. 3. Cum *Aoriſto ſecundo* conſtruit Plato Phaedr. p. 268. l. 15. Ἀξιῶ ἰατρὸς εἶναι καὶ ἄλλον ποιεῖν ᾧ ΑΝ τὴν τούτων ἐπιστήμην ΠΑΡΑΔΩ. *Medicum me eſſe profiteor aliumque talem reddere*, *cuicunque hanc ſcientiam tradiderim.* Ibid. p. 248. l. 22. ἥτις ἂν ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδὸς γενομένη κατίδῃ τὶ τῶν ἀληθῶν. *Quaecunque anima deum comitata aliquid perſpexerit eorum quae vera ſunt.* Sic et Matth. XXII. 9. Nempe hoc fere toties fit, quoties verbum in aor. 1. minus eſt uſitatum.

Cum Optativo interdum conſtrui, ſed tunc demum, ubi res praeterita narretur, aſſerit Budaeus p. 498. Jungit tamen Homerus praeſenti Optativi Il. A. 550. ubi de re praeſenti ſermo eſt: ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν

θεῶν ΕΘΕΛΟΙΜΙ *νοῆσαι ſi quod autem* conſilium *ſeorſim a diis ego volutare velim.*

Denique ἀοριστολογικῶς jungitur adverbiis, ut ἓ ἂν, ὅπȣ ἂν, *ubicunque*, ὅπως ἂν *quomodocunque* etc. Ita Plat. Phaedr. p. 251. l. 42. οὔτε νυκτὸς δύναται καθεύδειν, οὔτε μεθ' ἡμέραν, οὗ ἂν ᾖ, μένειν. θεῖ δὲ ποθȣ̃σα ὅπου ἂν οἴηται ὄψεσθαι τὸν ἔχοντα τὸ κάλλος. *Neque noctu dormire poteſt, neque interdiu, ubicunque eſt, conſiſtere, ſed vagatur deſiderio acta, ubicunque putat, ſe tum viſuram, qui pulcritudinis eſt compos.* Sic ὁσάκις ἂν *quotiescunque* e. c. 1 Cor. XI. 25. 26.

SECTIO II.

DE

PARTICULAE 'AN *ſignificatu potentiali.*

I. Particulae ἂν poteſtas ἀοριστολογικὴ, ubi in verbis verſatur, ſuum ipſis actum tollit, et quidem quadruplici modo. Tollitur enim actus, ubi is redigitur vel ad *potentiam*, vel ad *voluntatem*, vel ad *officium* vel denique ad *tempus futurum.*

Omnium frequentiſſimus uſus eſt δυνητικὸς ſ. *potentialis* qui jungitur fere optativis. Ita Dicaeopolis ap. Ariſtoph. Acharn. v. 313.

πόλλ' ἂν ἀποφήναιμ' ἐκείνȣς ἐϑ' ἃ κἀδικȣμένȣς.

multas injurias paſſos eſſe illos, oſtendere poſſum; ubi actus verbi ἀποφαίνειν tollitur per particulam ἂν· non enim dicit, ſe *oſtendere*, ſed *poſſe ſe oſtendere* ait. Quare convenit *anticipationibus*, quibus non, quod revera objicit adverſarius, ſed, quod objicere poſſit, indicatur; ut in illo Demoſth. Olynth. I. τί ȣ̂ν, ἂν τις εἴποι; *Quid igitur? dixerit aliquis.* Latini hac particula deſtituti, ubi tamen ejus vim exprimere conantur, utuntur ſubjunctivo. Ita Phoebus ap. Ovid. Metam. II. 12. Phaëthontem ab incepto deterrens ait: *Vaſti*

quoque rector Olympi — non agat hos currus. Οὐκ ἂν ἐλαύνοι τάδε τὰ ἅρματα.

II. Cum *imperandi* modo conſtrui nequit, neque enim facere quippiam poſſe aut non poſſe res eſt aut noſtri aut alterius cujusvis arbitrii. *Subjunctivo* quoque jungi, cum potentiam ſignificat, Budaeus exemplo Iſocratis probabat; ubi is dicit οὕτω γὰρ ἀμφοτέρων ὑμεῖς πεπείρασθε, ὥστ᾽ ἄριστ᾽ ἂν διδάξητε περὶ αὐτῶν. In quo recte Devarius legendum potius optativum eſſe διδάξοιτε monuit.

III. Sed poteſtatem δυνητικὴν ſervat etiam cum *Infinitivis*, ut in illo Platonis lib. IV. de Rep. p. 421. ᾠήθημεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ (πόλει) μάλιστα ἂν εὑρεῖν δικαιοσύνην, κατιδόντες δὲ κρῖναι ἂν ὃ πάλαι ζητοῦμεν. *In tali enim civitate putamus invenire nos poſſe juſtitiam et re diligenter expenſa, definire poſſe id quod pridem quaerimus.* Et in Phaedr. p. 235. fin. τοῦτο δὲ οἶμαι οὐδ᾽ ἂν τὸν φαυλότατον παθεῖν συγγραφέα. (G. *So was dächt ich könnte auch dem ſchlechteſten Schriftſteller nicht begegnen.*) Ubi ἂν εὑρεῖν, κρῖναι ἂν et ἂν παθεῖν pro εὑρεῖν, κρῖναι, et παθεῖν δύνασθαι.

IV. Nec infrequens eſt cum *Participiis* conſtructio. Ita Phaedrus ibid. p. 260. init. Οὑτωσὶ περὶ τούτων ἀκήκοα, οὐκ εἶναι ἀνάγκην τῷ μέλλοντι ῥήτορι ἔσεσθαι τὰ τῷ ὄντι δίκαια μανθάνειν, ἀλλὰ τὰ ΔΟΞΑΝΤΑ ΑΝ πλήθει. *Ita de his rebus accepi, qui orator futurus eſt, ei non neceſſe eſſe ea, quae vere ſunt juſta, ſed quae populo videantur*, ſ. *videri poſſunt, diſcere.* Ad δυνητικὴν vim etiam referri poteſt illud Iſocratis in Nicocle pag. 70. Πάντα ταῦτα ἐν ἑτέροις μὲν ἴσως ἂν ὤκνουν εἰπεῖν· οὐχ ὡς οὐ φιλοτιμούμενος ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, ἀλλ᾽ ὡς οὐκ ἌΝ ΠΙΣΤΕΥΘΕΙΣ ἐκ τῶν λεγομένων. *De his omnibus apud alios fortaſſe dicere veritus fuiſſem, non quia res a me geſtas mihi gloriae non ducam, ſed ne fidem*

non

non inveniret oratio (G. *ſondern weil man mir etwa nicht glauben möchte.*) Cf. etiam Ariſtoph. Acharn. v. 920.

V. Ipſa indicandi Modi natura, qui actum diſerte ponit, hanc particulae poteſtatem reſpuere prorſus videtur, quare et hic rariora ſunt exempla eaque ſubobſcura, et in quibus haec poteſtas ad ſenſum ἀοριστολογικὸν fere reduci poſſe videtur. Ita facultas hujus particulae cum *Imperfecto Indicativi* conſtructae videtur apparere apud Ariſtoph. in Veſp. v. 278.

Ἦ μὴν πολὺ δριμύτατος
Γ' ἦν τῶν παρ' ἡμῖν· καὶ μόνος οὐκ ἂν ἐπείθετο.

Solus fere erat quem perſuadere non poſſes. (G. *er mochte leicht der einzige von uns ſein, der ſich nicht bereden lieſs.*)

VI. Ad potentiam artificioſius verbi actus revocatur, cum quis confiteri rem coactus, quam tamen nolit, verbo addit particulam ἂν, quae ipſius efficaciam aliquatenus imminuat, ut hac arte id, quod vere factum eſt, fieri potuiſſe indicet. Egregie hoc confirmatur loco Ariſtophanis in Plut. v. 983. ubi anus effugere cupiens, quo minus diceret, multa a ſe petiviſſe adoleſcentem quem amabat, rogata tamen a Chremylo, aegre confitetur hoc modo:

Οὐ πολλά (ſcil. ἐδεῖτο) καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ᾐσχύνετο
Ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ᾔτησ' εἴκοσι
Εἰς ἱμάτιον γ'· ὀκτὼ δ' ἂν εἰς ὑποδήματα·
Καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον
Ἐκέλευσεν ἂν, τῇ μητρί τε θοιμάτιον
Πυρῶν τ' ἂν ἐδεήθη μεδίμνων τεττάρων·

Non multa, inquit, *a me petiit. Nam ſupra modum me colebat. Fieri potuit, ut argenti drachmas viginti peteret, quibus emeret pallium; octo etiam quibus calceos; fortaſſe et ſororibus tunicam, aut matri pallam; unde pararet, petivit, aut modios forſan frumenti quatuor.* Haec et fortaſſe plura ſtolida anus amaſio petenti dede-

 rat,

rat; ſed confiteri erubeſcens, quantum poteſt, ad ſenſum potentialem, vel qui huic cognatus eſt conjecturalem, reducere cupit id, quod vere factum erat. (q. d. G. *er mag mir ja wol etwa zwanzig Drachmen abgefodert haben*). Conjecturalis plane ſenſus eſt, ubi τάχα vel ἴσως additur; quomodo cum *Indicativo*, et *Optativo* conſtrui poteſt. Sic apud eundem in Veſp. v. 280. ubi chorus mirans ſenis cujusdam abſentiam in cauſam inquirit: *Num ſoleas perdiderit*, inquit, *aut digitum impegerit*. Deinde addit: τάχ' ἂν βυβωνιῴη, *Fortaſſe ex inguine laborat*. Et mox in Indicativi Praeſenti: τάχ' ἂν κεῖται πυρέττων *forſan jacet febricitans*.

VII. Cum futuro Indicativi conſtructa particula ἂν tollit ei τὸ ἐξ ἀνάγκης ἐσόμενον, ita ut intelligatur, *fieri poſſe*, ut res accidat. Ubi vero certa rei futurae ratio eſt, ſive cum conditione, ſive citra eam proponitur, particula ἂν locum non habet, ſed tunc ſolum, ubi conditio indicat apparentem conſequentiam. Utriusque exemplum habet Homerus Il. A. v. 138. ubi Agamemnon minaciter:

Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, (ſcil. γέρας) ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
ΑΞΩ ἑλὼν, ὁ δέ ΚΕΝ κεχολώσεται ὅν κεν ἵκωμαι.

Sin forte non dederint praemium, ipſe ego auferre poſſum; et vel tuum vel Ajacis vel Ulyſſis praemium auferam; poterit et ille iraſci ad quem venero. (G. *Sollten ſie mir aber keinen Preis geben, nun ſo kann ich mir ihn ja ſelbſt holen; werde entweder — und dann kann ſichs leicht treffen daſs der zu dem ich komme ſich darüber aergert.*) Non dicit ἄξω ἂν, ſed κεχολώσεται ἂν quia prior proponitur, tanquam certa ſequela: erat enim pro auctoritate imperatoria, qua valebat apud exercitum Agamemnon, in ipſius poteſtate praemium vi eripere; ſed non erat in ipſius poteſtate, utrum alius praemio privatus iraſceretur, nec ne. VIII.

VIII. Cum autem ipſi verbo δύναμαι jungitur, caſum ponit, qui ſi exſtet, dicitur quiſpiam aliquid facere poſſe aut non poſſe. Ita occurrit apud Lucian. in Demoſth. Encom. p. 891. ubi oſtendit facilius eſſe Demoſthenem oratione laudare, quam Homerum, tum aliis de cauſis tum quod hujus ignota eſt patria, a qua itaque laudari non poteſt; illi vero contigerunt Athenae, ubi magnum dicendi aequor patet de opulentia, nobilitate etc. Mox caſum proponit ſive conditionem, ſi Homero hanc fuiſſe patriam conſtaret ὐδ᾽ ἂν εἷς ἐπ᾽ ἴσης ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ ὁ Δημοσθένης, *ne unus quidem Demoſthenes haec pro dignitate narrando ſufficeret.* Dandus hic caſus aut proponenda conditio nonnunquam diſſimulatur. Tale illud Platonis in Phaedro: p. 269. l. 31. τὴν τῦ τῷ ὄντι ῥητορικῦ τε καὶ πιθανοῦ τέχνην πῶς καὶ πόθεν ἄν τις δύναιτο πορίσασθαι; *viri vere oratoris et ad perſuadendum probe parati artem quo pacto quibusve ſubſidiis ſibi quiſquam adſciſcere poſſit?* ubi ſupple: ἐὰν βύλοιτο ἤτοι μέλλοι ῥητορικὸς γενέσθαι.

Sectio III.

de

PARTICULA ἊΝ *voluntatem indicante.*

I. Generalis particulae ἂν facultas verbis ſuum actum eripiendi non ſemper ad vim potentialem reduci debet, ſed eſt ubi *velle* potius quam *poſſe* notat.

Hoc ſenſu frequenter *Optativo* jungitur. Ita Cyrus ap. Xenoph. Cyrop. lib. III. 1. 35. Tigranem interrogat: ὁπόσυ ἂν πρίαιο, ὥστε τὴν γυναῖκα ἀπολαβεῖν; *quanti redimere velles, ut uxorem reciperes?* et III. 1. 41. rogata a Tigrane uxor, in quem oculos conjeciſſet, reſpondet, τὸν εἴποντα, νὴ Δία, ὡς τῆς ἑαυτῦ ψυχῆς ἂν πρίαιτο, ὥστε μή με δυλεύειν· *in eum, per Jovem qui dixit, ſe velle redimere vitae ſuae pretio, ne ego ſervirem.* Similiter apud Ariſtoph. in Acharn. v. 737. τίς

 δ᾽ ὕτως

δ' ὅτως ἄνους ὅς ὑμέ κα πρίαιτο φανερὰν ζαμίαν; ubi ὑμέ κα ex Megarenſium conſuetudine pro ὑμᾶς ἄν. *Quis ita ſtolidus qui vos emat, manifeſtum ſibi damnum?* Non ſignificat, neminem emere *poſſe*, vel *debere*, ſed *velle*.

II. Cum *Aoriſto ſecundo* optativi occurrit apud Homerum Iliad. A. v. 60.

Ἀτρείδη νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀΐω
Ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν.

Atride, nunc nos re infecta retroceſſuros puto, ſi mortem effugere velimus.

III. Voluntatis inprimis facultatem ſervat, quum per Imperandi modum reſolvitur; ut ap. Plat. in Phaedro, non longe ab initio: ubi Socrates audire cupiens, quibus de rebus Phaedro cum Lyſia ſermo fuiſſet, ait: λέγοις ἂν i. e. θέλε λέγειν. *Dic, ſi vis. Dicere digneris. Dic, quaeſo.* Habetque illud neſcio quod humanitatis indicium, Socrati praeter alios familiaris, qua non aperte imperat, ſed, ut velit, rogat. Simili comitate p. 229. l. 12. Phaedrum orans, ut pergat, inquit, προάγοις ἂν, inquit, cum tamen paulo ante dixiſſet, πρόαγε δὴ καὶ σκόπει, in Imperativo.

IV. Non ſemper tamen ea dicendi, quam notavi, comitas adeſt, imo ita locutos fuiſſe etiam cum violentiori imperio conſtat ex Sophoclis Electra v. 1498. Nam Oreſtes Aegiſtho vim illaturus pro imperio loquitur

Χωροῖς ἂν εἴσω σὺν τάχει· λόγων γὰρ οὐ
Νῦν ἐστιν ἀγὼν, ἀλλὰ σῆς ψυχῆς πέρι.

Quin intras celeriter; non enim verborum hic certamen eſt, ſed de capite tuo.

V. Quoties oratio eſt obliqua etiam cum voluntatem indicat, Infinitivo jungitur, ut cum apud Xenoph. Inſtit. III. p. 73. rogatus Armenius, num cuperet, ut illud ſolum, quod incultum et iners jacebat, cultum reddere-

deretur, ſi cultores ſolita penderent vectigalia ἔφη ὁ Ἀρμένιος πολλοῦ ἂν τοῦτο πρίασθαι *reſpondit Armenius magno ſe id emere velle.*

VI. Cum ipſo verbo βούλομαι, ἐθέλω, aut alio ejusdem ſignificationis conſtructa haec particula generalem ſuam genuinamque facultatem exercet, nam illis ipſis verbis voluntatem notantibus ſuum tollit actum, idque quadruplici ratione. Et *primo* quidem propenſum ad optandum animum notat, ſi non aliquid obſtet, quod optare impediat. Ita ap. Plat. Euthyphr. p. 3. l. 6. Socrati pravum Meliti adverſarii animum conſueta ſua diſſimulatione tegenti, et ejus criminationem ita interpretanti, quaſi nihil aliud quam publicum bonum reſpiceret, reſpondet Euthyphron: βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες ἀλλ' ὀῤῥωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. *Optarem quidem; at vereor ne contrarium accidat. Secundo*, huic uſui vicinus eſt alter, quo praecedente εἰ, voluntatis inclinationem notat, et, ut ita dicam, *ipſa voluntas velle*, id eſt propendere dicitur, convenitque maxime ſupplicantibus. v. c. Priamus apud Hom. Il. H. v. 374. mittendum cenſet Idaeum ad Graecorum exercitum qui peteret:

αἴ Κ' ΕΘΕΛΩΣΙ
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν.

ſi velint ceſſare a bello horriſono dum cadavera comburamus. Tertio ejusdem humanitatis, quam modo in λέγοις ἂν et Προάγοις ἂν notavi, indicium habet: nam ubi βούλομαι imperantis vox eſt, et pro ſuo in alios dominio loquentis, ἂν Particula cum optativo conſtructa omnem imperandi faſtum tollit, et aſſenſum civiliter elicit, ut quum Cyrus praefectos, quos pro auctoritate regia jubere poterat, ita compellat potius ap. Xenoph. Cyrop. VIII. βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς καὶ τοῦτο διανοῆσαι. *Et hoc conſiderare vos velim. Quarto,* quoniam optatum

ponit caſum, qui poteſt exſtare, hinc ſiquid, quod factum eſt, factum nolumus, opus eſt particula hac optandi facultatem tollere, vel ſaltem reſtringere tacita aliqua conditione *ſi fieri poſſit*, aut ſimili. Ita Ulyſſes ap. Sophoclem Philoctet. v. 1232.

Ἀρχὴν κλύειν ἂν οὐδ' ἅπαξ ἐβουλόμην·
omnino vellem ne ſemel quidem audiviſſem.

Sectio IV.
de
Ἂν *ſignificante debeo.*

Tertia particulae ἂν facultas, qua verbo actus tollitur, quamquam minus frequens, eſt, quae per *debendi* verbum reddenda eſt; eaque duplex; nam fieri aliquid debere dicitur vel ex neceſſitate vel ex officio. *Neceſſitatis* exemplum eſt apud Plat. in Phaedr. p. 246. init. ubi ex eo, quod anima ſe ipſam movet, ipſius probat immortalitatem his verbis: ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη. *Neceſſario* igitur *anima non genitum quid et immortale eſſe debet.* Non enim animam dicit *poſſe* eſſe immortalem, eo enim non tendunt argumenta, quae pro animae immortalitate attulit, neque *velle*, id enim repugnat τῷ ἐξ ἀνάγκης: ſed contendit, ex praemiſſis neceſſario conſequi. Conferantur verba Hannibalis ap. Lucian. Dial. Mort. p. 284. ubi Alexandro ſe praeferens, majeſtatis regiae inſignia, quibus ille praeluxiſſe videbatur, nominans, ait: Οὐ μὴν διὰ τοῦτ' ἀμείνων δόξειεν ἂν γενναίου καὶ στρατηγικοῦ ἀνδρός. *Non tamen ob id generoſo et militari viro praeſtantior videri debet.*

II. Officii ſignificationem praefert illud Ulyſſis apud Hom. qui Therſiten objurgans ait Il. B. v. 250.

Τῷ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ΑΓΟΡΕΥΟΙΣ
quare non debes regum nomina temere in ore ferre. Non enim poſſe illum aut velle ſignificat; nam contrarium lique-

liquebat ex Therſitae maledictis, ſed non debere illum innuit reges citra reverentiam nominare, nedum conviciari. Sic et ap. Ariſtoph. Veſp. v. 725. πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς οὐκ ἂν δικάσαις. *Priusquam utramque partem audieris ne judica*, ſive *judicare non debes.*

Sectio V.

DE
PARTICULA ἌΝ *futurum ſignificante.*

I. Quarta actum tollendi ratio eſt per *futurum*, ſive *rectum* quo res plane futura intelligitur, ſive *obliquum* ſub qua aliquid futurum fuiſſe dicitur; ut ſi quis dicat, *ſi non monuiſſem, in puteum incidiſſet.* Graece; εἰ μὴ δι' ἐμὲ, εἰς τὸ Φρέαρ ἐνέπεσεν ἄν. Non dicit, potuiſſe illum; potuiſſet enim qualibet ratione, ſive monitus ſive ſecus; non item voluiſſe, quis enim velit ſanus? nec debuiſſe, ubi nullum officii aut neceſſitatis veſtigium ſed futurum ait fuiſſe, ut incideret; atque ita Praeterito Futurum admiſcetur.

II. Particulae ἂν *Futurum obliquum* indicantis, quia frequentior uſus eſt, hunc praemitto; tempusque illud indicatur, quoties additur conditionalis particula εἰ. Conſtruitur tunc cum omnibus modis, ſi imperativum excipias, et temporibus obliquis. Exemplum *Imperfecti* habet Ariſtoph. in Acharn. v. 552. ſqq. ubi dicit Dicaeopolis. *Age ſi Lacedaemoniorum aliquis domo egreſſus ſcapha Seriphiorum catellum delatum per calumniam vendidiſſet, an domi ſederetis? Nequaquam utique. At magna vi illico triremes trecentas deduceretis, eſſetque civitas plena tumultu militum. Haec facturos vos ſcio.* Poſteriora ſic effert:

Καὶ κάρτα μέν τ' ἂν εὐθέως ΚΑΘΕΙΛΚΕΤΕ
Τριακοσίας ναῦς· ἦν δ' ἂν ἡ πόλις πλέα

 Θορύβου

Θορύβου στρατιωτῶν — —
Ταῦτ' οἶδ' ὅτι ΑΝ ΕΔΡΑΤΕ.

Recenſet nempe, non quid Athenienſes in tali caſu poſſent, vellent aut deberent facere, ſed quid facturi eſſent. Similiter in Evang. Ioann. VIII. 42. εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦ, ἠγαπᾶτε ἂν με. *Si deus eſſet pater veſter, diligeretis me.*

III. Cum *Plusquamperfecto*, conjungit Philo Iud. Legat. ad Caj. p. 774. l. 32. Τρὶς, οὐχ ἅπαξ ἀνήρπαστο ἄν, ἐπ' αὐτῷ Τιβερίου φονῶντος εἰ μὴ δι' ἐμέ. *Niſi ego interceſſiſſem ter non ſemel ſublatus fuiſſet, Tiberio in caedem ejus prono.*

IV. Cum *aoriſto* I. in plusquamperfecti ſignificatione Lucian. dial. Iun. et Laton. tom. I. p. 244. de Apolline ἐκεῖνος θαυμαστὸς, ὃν ὁ Μαρσύας, εἰ τὰ δίκαια αἱ Μοῦσαι δικάσαι ἤθελον, ἀπέδειρεν ἂν, αὐτὸς κρατήσας τῇ Μουσικῇ. „Ille ne mirabilis, cui Marſyas, ſi ex aequo voluiſſent judicare Muſae, cutem detraxiſſet, victor ipſe arte Muſica.„ Sic Matth. XXIV, 43. Luc. X. 13.

V. Cum *Aoriſto II* Indicativi invenies apud Theogn. v. 436. reddendo per imperfectum ſubjunctivi,

Εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα
Οὔποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός.

Si infici homines atque imbui bonis moribus poſſent, nunquam ex bono patre malus filius naſceretur. Interdum per Plusquamperfectum reddendus eſt Aoriſtus II. v. c. apud Homerum Il. E. v. 679.

Καί νυ κ' ἔτι πλέονας Λυκίων κτάνε δῖος Ὀδυσσεὺς
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ.

Et plures adeo interfeciſſet Lyciorum nobilis Ulyſſes, niſi celeriter magnus galeatus Hector animadvertiſſet. Sic Φ. 544. adde Evang. Ioann. XI. 32.

VI. *Optativo* jungit Plato de Rep. lib. IV. p. 420. Ἐροῦμεν γὰρ, ὅτι θαυμαστὸν οὐδὲν ἂν εἴη, εἰ καὶ οὗτοι

οὕτως

ὅτως εὐδαιμονέστατοί εἰσιν. *Etenim dicemus*, nihil *mirum futurum*, *ſi hi quoque beatiſſimi ſint.* Et in Phaedr. p. 229. lin. 25. εἰ ἀπιστοίην οὐκ ἂν ἄτοπος εἴην *ſi fidem derogarem non abſurde facerem.*

VII. Futuri ſignificationem manifeſtam deprehenderis quoque, ubi *Infinitivo* jungitur, ut apud Plat. Phaedr. p. 268. l. 16. τί ἂν οἴει ἀκούσαντας εἰπεῖν: *Quid adhaec reſponſuros putas?*

VIII. Quae hactenus dedi, ſatis, opinor, probant, Particulam hanc inferre ſignificationem futuri per obliqua ſubjunctivi tempora a Latinis expreſſi. Sed et Futuri Indicativi vicem ſupplere eandem Particulam, vel ipſa venturi temporis natura indicat; tollit enim haec praeſentem Verbi actum, quem differt: quod enim furum eſt, tantum abeſt, ut revera ſit vel fiat, quantum eſt inter praeſentis et ſequentis temporis terminum intervallum. v. c. apud Homerum Iliad. A, v. 138.

Εἰ δέ ΚΕ μὴ ΔΩΏΣΙΝ, ἐγὼ δέ ΚΕΝ αὐτὸς
"ΕΛΩΜΑΙ.

Si non dabunt (praemium), *ipſemet ego auferam.* Minatur Agamemnon, ſe ipſum, niſi Achivi ſibi praemium tribuant, ablaturum. Non dicit, ſe poſſe, aut velle, aut debere auferre; reſtat igitur nihil niſi futuri temporis poteſtas, quae evidentius etiam ex ſuperioribus patet, ubi dixerat in futuro:

'Αλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι 'Αχαιοὶ
"Αρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον "ΕΣΤΑΙ.

Sed, ſi quidem dabunt praemium magnanimi Achivi, parantes illud ex animi mei ſententia, ut aeque dignum ſit. Mox etiam eodem orationis tenore futurum ſubjungit, ita pergens:

"Η τεὸν, ἢ "Αιαντος ἰὼν γέρας, ἢ 'Οδυσῆος
"ΑΞΩ ἑλὼν, ὁ δέ ΚΕΝ κεχολώσεται, ὅν ΚΕΝ
"ΙΚΩΜΑΙ.

Raptum veniam et ablatum vel tuum praemium, vel Ajacis, vel

vel Ulyſſis. Iraſci poterit et ille, ad quem veniam. Ubi notetur non tantum futuri temporis continuatio, ſed et ipſum ἂν cum futuro Indicativi conſtructum. Similiter minantem audimus Achillem vs. 206.

'Αλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δέ καὶ τετελέσθαι ὀΐω,
Ἧις ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄΝ ποτε θυμὸν ὈΛΈΣΣΗι.

Sed tibi edico, id quod etiam perfectum iri arbitror, ſua ille arrogantia aliquando ſubito animam perdet. Non dicit, eum debere, neque velle perdere vitam, neque etiam poſſe; non enim aliquis ſatis recte τὸ τάχα intelligat ςοχαςικῶς dictum, ut ſit ſenſus; *fortaſſe aliquando vitam perdat:* talis enim oratio minanti non convenit, praeterquam quod obſtant praecedentia, ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, et τό δε καὶ τετέλεσθαι ὀΐω, quae verba certum quid et indubitatum praeferunt: quare nihil reſtat quam futuri temporis pleniſſima ſignificatio. Adde lib. 1, vs. 157.

SECTIO VI.

DE

PARTICULA ἊΝ *varias poteſtates ſimul exercente.*

I. Quae hactenus dixi, oſtendunt Particulae ἂν poteſtatem ἀοριςολογικὴν, ejusque quatuor formas, cum vel *poteſtatem*, vel *voluntatem*, vel *officium*, vel *futurum* notabat. Singulae tamen facultates non ſemper aeque clare elucent, ſed eſt, ubi ad earum duas, tres, imo omnes referri commode poteſt, vel dubium ſaltem eſt, quam ex his maxime exerceat. Sic ad potentiam et voluntatem actus, Verbo ablatus, reduci poteſt apud Sophocl. in Philoct. v. 1295. ubi Philoctetes telum mittere cupiens, ſed a Neoptolemo inhibitus, ait:

Μέθες με πρὸς θεῶν χεῖρα, φίλτατον τέκνον.

Sine per Deos manum meam, cariſſime fili. Reſpondet alter: Οὐκ ἂν μεθείην. Ubi dubium relinqui poteſt, num innuat *non poſſum*, an *nolo ſinere.* Fit hoc maxime

me ubi Particula, inter duo verba poſita, dubium videri poſſit, ad utrum ſit referenda; ut ibid. vs. 1271.

Ἀλλ' ἬΘΕΛΟΝ μέν ἌΝ σε ΠΕΙΣΘΗ͂ΝΑΙ λόγοις
Ἐμοῖσιν. —— ——

Ubi, ſi τὸ ἂν referimus ad τὸ ἤθελον, ponetur caſus, qui ſi exſtet, indicat ſe velle: puta, *ſi fieri id poſſet, vellem, ut meis verbis perſuadearis.* Vid. ſupra ſect. 3, §. 11. Sin τὸ ἂν referimus ad poſterius Verbum πεισθῆναι, exercebit vim ſuam δυνητικὴν, et mens loquentis erit: *Id ego agebam, ut poſſem te perſuadere.*

II. Rurſus potentiae ſimul et futuri obliqui praeferre indicium poteſt illud, quod affert Athenaeus lib. Deipnoſoph. xv, pag. 666, lin. 7. Εἰ μὴ ἰατροὶ ἦσαν, οὐδὲν ἌΝ ἮΝ τῶν γραμματικῶν μωρότερον. *Si medici non eſſent, nihil grammaticis ſtultius foret* vel *poſſet eſſe.* Mixtum *voluntatis* futurique obliqui uſum deprehendas in Verbis ex quarto Reip. Platonis ſupra allatis. Εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθὼν ἌΝ τις ἜΨΕΓΕ. Parum enim referre videtur, utrum reddas, *ſi quis reprehenderet*, an *reprehendere vellet.*

Sectio VII.

DE

PARTICULAE ἌΝ *uſu elliptico, an et expletivo?*

I. Hactenus Particulae ἂν primigeniam vim, et multiplicem inde natam poteſtatem expoſui: reſtat, ut de uſu ipſius elliptico et expletivo nonnulla dicam. Ad priorem quod attinet, in eo inſtitutum ſemel ordinem ſervabo, ut pateat, ipſam Particulam in qualibet ſua poteſtate nonnunquam deeſſe. Et principio quidem minus recte dicitur deeſſe, ubi ſenſus mere eſt εὐκτικὸς ſeu optativus ut in illo Homeri Il. A, ſub initium:

Ὑμιν

Ὑμῖν μὲν θεοὶ ΔΟΙ̃ΕΝ ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι.

Vobis dii, qui domos coeleſtes habitant, dent, vaſtata Priami urbe, feliciter domum reverti. Ubi non licuiſſet addere particulam ἂν poſt δοῖεν. Addita enim haec ſenſum redderet minus congruum, qui mere eſt optativus; optat enim Chryſes, ſacerdotum more omnia proſpera precans; nec innuit, deos poſſe, aut velle, aut debere hoc dare, neque praedicit, daturos, ſed optat, ut dent. Adhaec ipſum illud εὐκτικὸν habet, quod Verbo actum ſuum tollit, neque quicquam aliud Particula ἂν praeſtare poteſt.

II. Sed verius ἐλλείπει, ubi, quanquam abſens, genuinas tamen poteſtates ſuas exercet, ut in ſenſu ἀοριστολογικῷ poſt ὅς, ὅ τι, ὅπως, ὅσα, et ſimilia, quibus Latini ſuum *cunque* adjiciunt: ut apud Plat. l. c. Τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη μοι, ὍΣΟΝ μή τε φέρειν, μή τε ἄγειν ΔΎΝΑΙΤΟ ἄλλος ἢ ὁ σώφρων. *Tanta mihi ſit auri copia, quantam nemo, niſi vir temperans, capere aut ferre poſſit.* Ubi ὅσον pro ὅσον ἄν. Sic οἳ pro οἳ ἂν dixit ibid. pag. 277, lin. 12. *Venimus*, inquid, *huc*, ὅπως τὸ Λυσίου τε ὄνειδος ἐξετάσαιμεν τῆς τῶν λόγων γραφῆς πέρι, καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους, ΟἹ τέχνῃ καὶ ἄνευ τέχνης ΓΡΆΦΟΙΝΤΟ. *Ut Lyſiae opprobrium examinemus in ſcribendis orationibus, ipſasque orationes, quaecunque vel arte, vel ſine arte ſcribuntur.*

III. Ἂν δυνητικὸν ſ. potentiale deficit apud Hom. Il. E, v. 303.

— — Ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρες ΦΈΡΟΙΕΝ.

Ubi φέροιεν pro φέροιεν ἄν, *ferre poſſent. Tydides autem manu ſaxum arripuit ingentis ponderis, quod duo, ut minimum dicam, viri ferre non poſſunt.*

IV. Ad haec, poſito caſu, qui ſi exſtet, dicitur aliquis

quis poſſe aut non poſſe facere quippiam, (quo de uſu ſupra dixi ſect. 11, §. 8.) et hic Particulam hanc ἐλλείπειν ante Verbum δύναμαι, liquet ex Evang. Joann. IX, 33. Εἰ μὴ ἦν ὗτος παρὰ Θεῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν ὐδέν. *Niſi hic a Deo eſſet, non potuiſſet quicquam facere.* Pro οὐκ ἂν ἠδύνατο.

V. Ellipſin quoque patitur, ubi voluntatis exercet uſum, in illo Alcaei:

Μηδὲν ἄλλο ΦΥΤΕΥΣΗΙΣ πρότερον δένδρεον ἀμπέλω;
i. e. *Noli plantare.* Optime expreſſit Horatius lib. 1. Od. 18, init.

Nullam; Vare, ſacra vite prius SEVERIS arborem.

VI. Abeſt etiam interdum τὸ ἂν, ubi officii ſignificatum obtinet, ut ex Ariſtoph. Veſp. v. 1422 probat Devarius:

"ΕΡΔΟΙ τὶς ἣν ἕκαςος εἰδείη τέχνην.
Quam quisque novit artem, hanc exerceat.

VII. Vim quoque futuri obliqui abſens habet, praecedente conditione apud Lyſ. adv. Agorat. pag. 227. Εἰ μὲν ὖν ὗτος μὲν ἐν ἄςει, ἡμεῖς δὲ ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχόν τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆκαι. Pro εἶχον ἂν τινα λόγον. *Si igitur hic in urbe, et nos in Piraeeo fuiſſemus, aliquid rationis haberent foedera.* Aoriſtus Optativi et Subjunctivi pro futuro Indicativi poſitus ſuam quoque Particulam deſiderat in Eccleſ. libr. cap. XXXVIII, 15. 'Ο ἁμαρτάνων ἔναντι τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν, ἐμπέσοι εἰς χεῖρας ἰατρῦ. *Qui peccat in Creatorem ſuum, incidet in manus medici.* Et in Euang. Joann. cap. XII, comm. 27. ubi loquitur Servator: Νῦν ἡ ψυχή μυ τετάρακται· καὶ τί ΕΙΠΩ; Πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. *Nunc turbata eſt anima mea: et quid dicam? Pater, libera me ex hac hora.*

VIII. Eſt et alius hujus Particulae uſus ellipticus, quo ipſa quidem non deficit, ſed imperfectae ac mutilatae

latae orationis veſtigium habet. Eſtque hic uſus duplex; nam primo poſtulat praecedentis Verbi repetitionem. Ita anus in Pluto Ariſtophanis v. 984. rogata, quid maxime adoleſcens, quem amabat, a ſe petiviſſet, reſpondet:

Οὐ πολλά· καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ᾐσχύνετο·
'Αλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ᾔτησ' εἴκοσι
Εἰς ἱμάτιόν γ'· ὀκτὼ δ' ἌΝ εἰς ὑποδήματα.

Ubi ἂν requirit repeti praecedens Verbum ᾔτησε. *Non multa*, inquit; *nam ſupra modum me colebat. Sed fieri potuit, ut argenti drachmas viginti petiverit, quibus emeret pallium; octo etiam, quibus calceos.* Frequentiſſima haec eſt ellipſis in πῶς ἄν; πῶς γὰρ ἄν; πῶς καὶ ἄν; reſpondendi formulis, in quibus ex praecedentis Verbis aliquid repetendum eſt: ut apud Platonem in Phileb. pag. 43, lin. 42. interroganti: Ἔσθ' ἡμῖν ὅπως θάτερα γένοιτ' ἄν, χρυσὸς ἢ ἄργυρος; *An aliqua ratione alterum ex his fieri poteſt, aurum vel argentum?* reſpondetur: Καὶ πῶς ἄν; ſupple γένοιτο. *Et quomodo poſſet?* Paulo poſt dicenti Socrati: Οὐδ' ἄρα ὁ μέσος βίος, ἡδὺς ἢ λυπηρὸς λεγόμενος, ὀρθῶς ἄν ποτε οὔτ' εἰ δοξάζει τις, δοξάζοιτο, οὔτ' εἰ λέγοι λεχθείη· *Neque igitur media illa vita, quam ſive quis jucundam vel triſtem exiſtimat, talis recte exiſtimatur, ſive dicit, recte dicatur.* reſpondet Protarchus: Πῶς γὰρ ἄν; ſcil. ὀρθῶς δοξάζοιτο καὶ λεχθείη. *Quomodo poſſet?*

IX. Quandoque non praecedens Verbum tantum, ſed et addita Verbo negatio repetenda venit; nam ibidem pag. 43, lin. 34. Socrati roganti: Οὐκ ἂν εἴη τὸ μὴ λυπεῖσθαί ποτε ταυτὸν τῷ χαίρειν; *Nonne aliquando non dolere idem ſit ac gaudere?* reſpondet Protarchus: Πῶς γὰρ ἄν; intelligens, ut videtur, non ſimpliciter ταυτὸν εἴη, ſed ταυτὸν οὐκ εἴη· ut reſponſum interrogative prolatum affirmet, quare pergit Socrates - 'Οπόταν οὖν ἀκούσῃς, ὡς ἥδιστον πάντων ἐστὶ διατελεῖν ἀλύπως

τὴν

τὸν βίον ἅπαντα, τί τόθ' ὑπολαμβάνεις λέγειν τὸν τοιῦτον; *Quum igitur audiveris, omnium eſſe ſuaviſſimum univerſam vitam absque dolore tranſigere, quid tunc intelligis talem dicere?* Reſpondet alter: Ἡδὺ λέγειν φαίνεταί ἔμοιγε ὗτος, τὸ μὴ λυπεῖσθαι. *Suave eſſe mihi dicere videtur ille, non dolere.* Quod ſi negativum ȣ̓ ex praecedentibus non repetitur, πῶς γὰρ ἂν non affirmabit, ſed inquiret in modum, quo id fieri poſſit: at ſic non ſubjeciſſet Socrates: ὁπόταν ȣ̓͂ν ἀκȣ́σῃς etc. ſed οἷον ὁπόταν ἀκȣ́σῃς.

X. Interdum non anteoedens quidem Verbum revocandum venit, ſed aliud quid extrinſecus petendum, orationique inſerendum, quod ſenſus poſtulat. Hunc uſum obſervavit ex Syneſio Budaeus, pag. 496. et ex eo Vigerus cap. VIII. ſect. 3. Verba Syneſii, loquentis de homicidio, cujus auctor non erat manifeſtus, ſunt: Ἐγὼ δὲ, καίπερ ἀδήλȣ τοῦ πράγματος ὄντος, οἶμαι δεῖν ἅπαντας ἑξῆς ἀποτροπιάζεσθαι· τὸν μὲν, ὅτι τοιȣ̃τός ἐστιν, ὥστ', εἰ καὶ μὴ πεποίηκεν, ἀλλ' ἘΠΟΙΗΣΕΝ ἊΝ, καὶ τοῖς ἑαυτȣ̃ τρόποις πρέπȣσαν αἰτίαν ἐδέξατο· τȣ̀ς δὲ καὶ μὴ πλάσαντας, ὅτι ΣΥΝΕΠΛΑΣΑΝ ἊΝ καὶ πρὸς αὐτῶν τὸ ἐγχείρημα. Quae ita reddit Budaeus: *Ego vero, tametſi re non comperta, averſandos tamen omnes aeque cenſeo: hunc ideo, quod, ſi facinus non admiſit, eſt tamen ejusmodi ingenio, ut feciſſe credi poſſit, crimenque ut in moribus ejus haereat, hos,* (delatores et criminantes) *quod, etſi crimen non confinxerunt, idonei tamen ſunt, qui confinxiſſe exiſtimentur; convenit enim eorum moribus, ut falſum ſuſcepiſſe criminationem credantur.* Ubi ἂν poſt Verba ἐποίησεν et συνέπλασαν indicium infert ſuppreſſae dictionis, puta, ἡνίκα ἂν καιρȣ̃ πȣ λάβοιεν. *Feciſſet, ſi commoda ſe obtuliſſet occaſio.*

XI. Sed quod Grammatici nonnulli hanc particulam interdum plane ſuperfluam et mere expletivam eſſe putarunt,

tarunt, id ſane idoneis argumentis probare non potuerunt. Hoc igitur affirmare liceat, Particulam ἂν per ſe quidem poſitam, nunquam abundare. Singula loca, in quibus quidam hanc particulam παρέλκειν dixerunt excutere, nimis longum foret. Suffecerit nobis loca quaedam examinare, ubi particula ἂν *aut* vere geminatur, *aut* ſaltem geminari videtur ut videamus an in ejusmodi locis alterutrum ſaltem ἂν ſuperfluum exiſtimari poſſit.

XII. Atque ut a poſteriori incipiamus, ubi particulae ἂν geminatio, non vera ſed tantum apparens eſt, primum ne geminari quidem Particula recte dicitur, quoties in oratione bis invenitur, et utraque ad diverſa referri debet. Sic ἂν minus recte dicitur abundare, ubi duo ſunt verba, ad qeae utrumque referatur. Hoc modo pro uſu παραπληρωματικῷ locum affert Budaeus pag. 497. ex Xenophontis Κύρ παιδ. lib. V. Cap. III. §. 35. Ὅσῳ δ' ἊΝ κȣφότερον ΣΥΣΚΕΥΑΖΩΜΕΘΑ καὶ εὐτελέςερον, τοσȣ́τῳ τὰς ἐπιȣ́σας ἡμέρας ἥδιον ἊΝ ἈΡΙΣΤΗΣΟΜΕΝ τε, καὶ δειπνήσομεν, καὶ καθευδήσομεν. *Quanto leviori ac tenuiori apparatu uſi fuerimus, tanto ſequentibus diebus et ſuavius prandere, et coenare, et dormire poterimus.* Sed quis non videt, utrumque Verbo, cui jungitur, actum tollere? Non enim dicit, eos tenuiori apparatu uti; ſed ponit caſum, ſi utantur, tum id conſecuturos, ut ſuavius poſtmodo *prandere poſſint.*

XIII. Nec rectius dicitur abundare in eodem orationis membro repetitum, ubi alterum Participio, alterum Verbo jungi debet; nam, quod Latini per duo Verba, id Graeci φιλομέτοχοι per Participium, et Verbum exprimunt; atque hinc fit, ut oratio revera ſit bimembris, quae prima fronte uno conſtare membro videtur. Ita pro uſu expletivo verba Platonis affert Vigerus ex lib. IV. de Legg. pag. 705. lin. 13. Τȣ̃το γὰρ ἔχȣσα (πόλις) πολλὴν ἐξαγωγὴν ἊΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗ

ΜΕ΄ΝΗ *νομίσματος ἀργύρȣ καὶ χρυσȣ͂ πάλιν* ἈΝΤΕΠΙΜΠΛΑΤ᾽ ἊΝ i. e. ut ipſe vertit: *Hoc enim ſi haberet, ut rerum inde multarum exportatio fieret, ita magna viciſſim argenti aurique copia repleretur.* Sed ipſe tamen, num recte dicatur *παραπληρωματικὸν*, dubitare videtur; ſubjungit enim: *Ubi ἂν cum παρεχομένη junctum manifeſte redundat, vel ſignificat παρέχειν δυνησαμένη.* Atque ita prius *ἂν δυνητικὸν* eſſe poſſe exiſtimat. Ego vero futuri obliqui ſenſum ſubeſſe dixero, ut mens ſit, non quaſi multa exportari poſſent, ſed multa exportarentur. Nam, quia multa ex urbe poſſunt exportari, ideo ea auro et argento non repletur; ſed quia revera exportantur; id quod hic loci innuit Plato. Caeterum, cum pro Participio *παρεχομένη* poſſit verbum adhiberi, quis non videt, bimembrem eſſe orationem, quum ita inſtituitur: *Πολλὴν ἂν παρεῖχε. νομίσματος δ᾽ ἀργύρȣ μὲν ἐξαγωγὴν καὶ χρυσȣ͂ πάλιν ἀντεπίμπλατ᾽ ἂν* Atque ita, cum utrumque *ἂν* ſuo fungatur officio, neutrubi abundare dici debet.

XIV. At in eodem orationis membro geminatur apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 306.

> Πῶς δὲ γ᾽ ἊΝ καλῶς λέγοις ἊΝ, εἴπερ ἐσπείσω γ᾽ ἅπαξ
> Οἶσιν ȣ̎τε βωμὸς, ȣ̎τε πίςις, ȣ̎θ᾽ ὅρκος μένει;

Quomodo hoc quidem recte dixeris, ſi pepigiſti cum his, quibus neque religio, neque fides, neque jusjurandum conſtans eſt? Hic ſi dicimus, utrumque *ἂν* ad Verbum *λέγοις* referendum eſſe, procul dubio alterum otioſum plane erit. Sed latere profundior ſenſus videtur, qui jubet priorem Particulam non ad *τὸ λέγοις*, ſed ad praecedens *πῶς* referri. Quaeſiverat Dicaeopolis, num foedera recte iniviſſet, cui reſpondet chorus: *Πῶς δέ γ᾽ ἂν*, etc. Quod ſi ſemel *ἂν* adhibuiſſet, dixiſſetque: *Πῶς δέ γε καλῶς λέγοις ἂν*, potuiſſet videri credere, Dicaeopolin recte foedera iniviſſe, ſed rogare tantum de

 modo.

modo, quo iniviſſet. Nunc, cum dicat, πῶς ἂν non rogat, quomodo iniverit foedera, ſed quis poſſit modus excogitari, quo hoc facere potuerit: atque ita negat implicite, quam negationem interrogative effert; atque ita πῶς ἂν perinde eſt, ac ſi dixiſſet: οὐκ ἂν εἴη ὅπως.

XV. Aſt, ubi vere geminatur, videamus, rectene an ſecus παρέλκειν dicatur. Non ſimplex repetitae vocis cauſa afferri poteſt. Jam vero, ſimul atque geminationi ſua conſtat ratio, non utique ea plane otioſa eſt: ut cum poſt longiorem parentheſin repetitur; ita enim μακροκωλία medetur, et auditoris aut lectoris intentioni, aſſequi vix valentis, ſuccurrere aliquantum videtur, ut in illo Ariſtophanis in Acharn. v. 210.

Οὐκ ἌΝ ἐπ' ἐμῆς γε νεό-
τητος (ὅτ' ἐγὼ φέρων
Ἀνθράκων φορτίον
Ἠκολούθουν Φαΰλλῳ τρέχων.)
Ὧδε φαύλως ἌΝ ὁ
Σπονδοφόρος οὗτος ὑπ' ἐμοῦ τότε δι-
ωκόμενος ἐξέφυγεν.

Neque tunc, quum juvenis eram (quando ferens onus carbonum aſſecutus ſum Phayllum in fuga) hic cum ſuis foederibus, a me in fugam actus, ita me effugiſſet. Similiter apud Plat. de Rep. lib. IV, pag. 420. lin. 25. Ὥσπερ οὖν ἌΝ, εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθὼν ἄν τις ἔψεγε, λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζώου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν· οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κάλλιστον ὄν, οὐκ ὀστρείῳ ἐναληλιμμένοι εἶεν, ἀλλὰ μέλανι· μετρίως ἌΝ ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι, λέγοντες. *Veluti, ſi quis nos, dum imagines pingeremus, adiret ac reprehenderet, dicens, nos pulcerrimis animalis membris non pulcerrimos adhibere colores, eo quod oculi, quibus nihil in corpore pulcrius, non minio, ſed atramento eſſent illiti, appoſite huic reſpondere videremur, dicentes* etc.

ετε. Hic quoque longior oratio poſt primum illud ἂν, ejusdem Particulae repetitionem in fine facile concedit abſque abundantiae criminatione.

XVI. Repetiverunt quoque hanc Particulam Graeci, quoties utile videbatur id, quod dicebant, recte et imprimis intelligi, quare geminando magis urgebant non ſine emphaſi. Sic Ariſtoph. in Veſp. v. 506.

— Ἐγὼ γὰρ ὐδ' ἌΝ ὀρνίθων γάλα
Ἀντὶ τοῦ βίȣ λάβοιμ' ἌΝ. —

In quibus verbis properanter nimis otioſam Particulae geminationem agnoscit Budaeus pag. 495. quae ſi conceditur, perit omnis, quae verbis additur, emphaſis. Neque enim magis hic abundat ἂν, quam Latinorum *non*, ſi reddas: *Non enim hanc ego vitam avium lacte mutem*; *non ego*. Par huic locus eſt apud Eurip. in Oreſt. v. 710.

Ἀλκῆ δέ σ' οὐκ ἌΝ, ἣ σὺ δοξάζεις ἴσως,
Σώσαιμ' ἌΝ. —

Id imprimis inculcare ſtudet Menelaus, ſi quam ſperare opem poſſet Oreſtes, eam per vim et pugnando ferri non poſſe, quare non tantum in his verbis ἐμφατικῶς geminat τὸ ἂν, ſed et ante dixerat:

Μάχῃ μὲν ὖν ἂν ȣ̓χ ὑπερβαλοίμεθα.

et fuſius argumentis idem probaverat. Geminatur non abſimili modo in iis, quae ſequuntur ap. Ariſtoph. ibid.

— — Ἥδιον ἌΝ
Δικίδιον σμικρὸν φάγοιμ' ἌΝ,

manente eadem emphaſi in ſenſu affirmativo, quae modo inerat negativo. *Libentius ederem; imo multo libentius.*

Sectio VIII.

DE

PARTICULAE ἌΝ *poteſtate conditionali.*

I. Reſtat, ut de Particula ἂν conditionali nonnulla di-

dicam, quae fere cum Subjunctivo conſtruitur: Eſt huic Particulae poteſtati cum praecedenti illa generaliori arctiſſima cognatio; nam primo tollit item actum verbi, cui jungitur; non tamen iisdem ſemper modis, quibus illa, quae actum Verbo ereptum reducit ad potentiam, ſignificationem volendi, debendi aut futuri temporis; ſed fingit vel ponit aliquid, quod ſi fiat, hoc vel illud eventurum deſignat. Ut, qui dicit, *ἂν ὁ οὐρανὸς πίπτῃ*, non indicat, coelum poſſe ruere, aut velle, aut debere, aut ruiturum; ſed fingit talem caſum. Sic nullum horum ſignificare poteſt in hoc Platonis lib. IV. de Rep. pag. 420, in fine. Ἀλλ' *ἡμᾶς μὴ οὕτω νουθέτει, ὡς ἂν σοι πειθώμεθα, οὔτε γεωργὸς γεωργὸς ἔσται, οὔτε κεραμεὺς κεραμεύς.* *Sed ne nos ita moneas; nam, ſi vobis pareamus, neque agricola erit agricola, neque figulus figulus.* Neque enim ſignificat, ſe poſſe parere, neque debere, aut velle, aut pariturum, et tamen actum *τοῦ πείθεσθαι* tollit, fingens nempe, ſi pareret, hoc inde conſecuturum, ut agricola non eſſet agricola, nec figulus figulus.

II. Secundo arcta eſt inter *ἂν ſi* et *ἂν ἀοριστολογικὸν* cognatio, ſi quidem *ὅστις ἂν* et *ἄν τις, ὅσοι ἂν* et *ἄν τινες, ὅπου ἂν* et *ἄν που*, et ſimilia facile, nec ullo ſenſus detrimento inter ſe permutari poſſunt: ut illud Homericum ſupra in *ἂν ἀοριστολογικῷ* allatum:

> — *Οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,*
> *Οὐδ' ἀτελεύτητόν γ', ὅ τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.*
>
> — *Namque meum non eſt revocabile verbum,*
> *Nec caret effectu, neque fallax, vertice ſi quid*
> *Annuero.* — —

Num alius eveniet ſenſus, ſi quis pro *ὅ τι κεν* vel *ἂν κατανεύσω*, ſcribat *ἄν τι κατανεύσω*?

III. Aliud utriusque *ἂν* inter ſe cognationis indicium eſt; quoties cum Participio conſtructum conditionem mani-

manifeſtam infert, ut in verbis Platonis, modo ex ſecundo Alcibiadis allatis: Οἱ δὲ πολλοὶ οὔτε ἂν τυραννίδος διδομένης, ἀπόσχοιντο ἄν, οὔτε στρατηγίας. Pro ἂν τυραννὶς δίδωται. *Si ipſis offerretur tyrannis aut praefectura.* Hujus Particulae cum Participio ſtructura, a Budaeo non ita animadverſa in cauſa fuiſſe videtur, quare hanc judicaverit παραπληρωματικήν. Nam locum afſert ex Platonis Politico, pag. 301, lin 34. Ἐπεὶ ΓΕΝΌΜΕΝΌΝ γ' ἌΝ, οἷον λέγομεν, ἀγαπᾶσθαι ἄν. *Quoniam, ſi talis eſſet, qualem deſcribimus, amaretur*, ubi γενόμενον ἂν, pro ἂν γένηται. Ait tamen, abundare ἄν.

V. Denique huic Particulae adjunctum ΚΑΙ ἐπιδοτικὸν reſpondet Latinorum *etiamſi*, ita tamen ut apud Graecos Particula ἂν praeponatur, ſecus atque apud Latinos: nam quoties ἂν ſubjungitur, coaleſcit in unum, et fit κἄν. Plato in Sophiſt. pag. 230. lin. 38. optimam animarum purgationem eſſe redarguendi rationem ait, qua ſi quis careat, ἌΝ ΚΑΙ τυγχάνει βασιλεὺς ὁ μέγας ὤν, τὰ μέγιστα ἀκάθαρτον ὄντα. *Etiamſi rex Perſarum eſſet, maxime tamen eum impurum eſſe.* Sed hic plena exemplis omnia.

VI. Tantummodo obſervandum, nonnunquam τὸ καὶ abeſſe, atque ita videri ἂν ſolitarium idem praeſtare quod ἂν καὶ vel κἄν. Ita loquitur Plut. de Anim. Procr. pag. 1027. lin. 41. Καὶ γάρ, ἌΝ ἀληθὲς ᾖ τὸ λεγόμενον, ἀμυδρὰν ποιεῖ τὴν μάθησιν ἄνευ παραδειγμάτων. *Etenim, licet, quod illi dicunt, verum ſit, obſcuram tamen doctrinam reddit abſque exemplis.*

CAPUT V.

DE

PARTICULA ἎΡΑ.

SECTIO I.

DE

PARTICULAE ἎΡΑ *primaria Poteſtate, ejusque variis uſibus.*

I. Particulae ἄρα primaria vis eſt in conſequentiis Syllogiſmorum, ubi praeterquam quod ipſi cum Particula οὖν colligendi poteſtas communis eſt, hoc ſibi peculiare habet, ut magis ſit συλλογιστικὴ legitimam conſequentiam ex praemiſſis apte poſitis deducens. Plenus autem perfectusque ſyllogiſmus eſt, cujus aſſumtioni praefigitur ἀλλὰ μὴν, et conſequentiae additur τὸ ἄρα, (G. *alſo*, *folglich*) ut in notiſſimo Luciani loco ſub finem Jovis Tragoedi: Εἰ γάρ εἰσι βωμοὶ εἰσὶ καὶ θεοί· Ἀλλὰ μήν εἰσι βωμοί· εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί. *Si ſunt arae, ſunt etiam Dii: atqui ſunt arae; ergo ſunt et Dii.* Tale et illud Platonis lib. X. de Rep. Ὁ ποιητὴς μιμητής· πᾶς μιμητὴς τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας· ὁ ἄρα ποιητὴς τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας. *Poeta eſt imitator: Omnis imitator tertius eſt a veritate; Ergo poeta tertius a veritate.* Vide ſimile exemplum in ſyllogiſmo falſo apud Lucian. Tom. I. in Vitarum Auct. pag. 565. Ὁ λίθος σῶμά ἐστί; ΑΓ Ναί. ΧΡ. Τί δὲ; τὸ ζῶον οὐ σῶμα. ΑΓ. Ναί ΧΡ. Σὺ δὲ ζῶον. ΑΓ. Ἔοικα γοῦν. ΧΡ. Λίθος ἎΡΑ εἶ, σῶμα ὤν. ΑΓ. Μηδαμῶς. Ἀλλ' ἀνάλυσόν με πρὸς τοῦ Διός, καὶ ἐξ ἀρχῆς ποίησον ἄνθρωπον. ΧΡ. Οὐ χαλεπὸν, ἀλλ' ἔμπαλιν ἴσθι ἄνθρωπος· εἰπὲ γάρ μοι. πᾶν σῶμα ζῶον; ΑΓ. Οὐ. ΧΡ. Τί δὲ, λίθος ζῶον; ΑΓ. Οὐ. ΧΡ. Σὺ δὲ σῶμα εἶ; ΑΓ. Ναί. ΧΡ. Σῶμα δὲ ὤν, ζῶον εἶ; ΑΓ. Ναί. ΧΡ. Οὐκ ἎΡΑ λίθος εἶ, ζῶόν γε ὤν.

II. Uſui συλλογιςικῷ affinis eſt ὁ ἐνθυμηματικὸς, in quo ὁ ἄρα idem praeſtat officium. Ita ἐνθυμηματικὸν totum caput ſexageſimum ſextum Epicteti, in quo ſingulis enthymematibus legitime additur Particula ἄρα. Οὗτοι, inquit, οἱ λόγοι ἀσύνακτοι· Ἐγώ σου πλουσιώτερός εἰμι, ἐγώ σου ΑΡΑ κρείσσων. Ἐγώ σου λογιώτερος, ἐγώ σου ΑΡΑ κρείσσων. Ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον συνακτοί. Ἐγώ σου πλουσιώτερός εἰμι, ἡ ἐμὴ ΑΡΑ κτῆσις τῆς σῆς κρείσσων. Ἐγώ σου λογιώτερος, ἡ ἐμὴ ΑΡΑ λέξις τῆς σῆς κρείσσων. Σὺ δέ γε οὔτε κτῆσις εἶ, οὔτε λέξις. *Haec non congrua dicta: Ego te ditior ſum, ergo te melior. Ego te eloquentior, ergo te melior. At haec magis congrua: Ego te ditior ſum, poſſeſſio ergo mea tuae praeſtat. Ego te eloquentior, dictio ergo mea tuae praeſtat. Tu utique neque poſſeſſio es, neque dictio.* Similiter Ariſtot. de beata vita diſputans cap. 7. libri X. Ἠθικῶν Νικομαχ. ita claudit: Τὸ οἰκεῖον ἑκάστῳ τῇ φύσει, κράτιστον καὶ ἥδιστόν ἐσθ᾽ ἑκάστῳ· καὶ τῷ ἀνθρώπῳ δὴ ὁ κατὰ τὸν νοῦν βίος, εἴπερ μάλιστα τοῦτο ἄνθρωπος, οὗτος ΑΡΑ καὶ εὐδαιμονέστατος. *Quod cujusque naturae proprium eſt, id cuique et optimum eſt et jucundiſſimum. Homini ergo, qui vitam menti convenienter ducit, ſiquidem haec maxime hominem conſtituit, vita haec beatiſſima etiam eſt.* Haec poteſtas ἐνθυμηματικὴ, Homero imprimis familiaris, non ſine damno ſententiae ſaepe ab interpretibus negligitur. E. G. Il. E. vſ. 333. ubi Diomedes Venerem inſequitur,

Γιγνώσκων, ὅτ᾽ ἄναλκις ἔην θεὸς, οὐδὲ θεάων
Τάων, αἵ τ᾽ ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρανέουσιν,
Οὔ τ᾽ ΑΡ᾽ Ἀθηναίη, οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ.

Negligit interpres particulam, reddens: *Cognoſcens, quod imbecillis, eſſet dea, neque dearum illarum, quae virorum bellum adminiſtrant; neque Minerva, neque urbium vaſtatrix Bellona.* Atqui ita Minerva et Bellona eximuntur e numero dearum bellicoſarum: cum contra particula ἄρα ex praecedenti verſu colligat, non fuiſſe

Minervam aut Bellonam, quia hae deae bellicoſae ſunt. Plenior itaque argumentandi ratio haec eſt: Sciebat Diomedes, Venerem eſſe imbellem, neque earum dearum, quae bellicoſae habebantur. Atqui Minerva et Bellona erant bellicoſae: ergo non eſſe Minervam aut Bellonam.

III. Uſus hic manet etiam in colloquiis, ubi ex alterius affirmatione aut negatione aliquid infertur, ut apud Plat. in Phaedon. pag. 79. ex eo, quod anima ſub adſpectum non cadit, infert, eam rei inviſibili ſimiliorem eſſe, quam corpus; hoc vero viſibili: Τί οὖν περὶ ψυχῆς ἐλέγομεν, ὁρατὸν εἶναι, ἢ οὐχ ὁρατόν; Οὐχ ὁρατόν. Ἀειδὲς ἌΡΑ. Ναί. Ὁμοιότερον ἌΡΑ ψυχὴ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὁρατῷ.

IV. Qualem in argumentationibus συλλογιστικαῖς καὶ ἐνθυμηματικαῖς, talem quoque uſum praeſtat in ſorite, in quo τὸ ἄρα ex primae propoſitionis ſubjecto et poſtremae praedicato, per cumulatam propoſitionum ſucceſſionem colligit. Hujus exemplum eſt in libr. Sapient. cap. VI. comm. 17-20. Ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς (σοφίας) ἡ ἀληθεστάτη παιδείας ἐπιθυμία· φροντὶς δὲ παιδείας ἀγάπη· ἀγάπη δὲ τήρησις νόμων αὐτῆς· προσοχὴ δὲ νόμων βεβαίωσις ἀφθαρσίας· ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ Θεοῦ. Ἐπιθυμία ἌΡΑ σοφίας ἀνάγει ἐπὶ βασιλείαν. *Principium ſapientiae eſt veriſſimum inſtitutionis deſiderium: inſtitutionis cura amor: amor obſervatio legum ipſius: legum obſervatio eſt confirmatio incorruptae ſtabilitatis: incorrupta ſtabilitas efficit, ut Deo quis proximus ſit. Ergo ſapientiae deſiderium ad regnum ducit.* Huc refer verba Apoſtoli in ep. pr. ad Corinth. cap. XV, comm. 14. Εἰ δ' ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἌΡΑ τὸ κήρυγμα ἡμῶν.

V. At vis haec collectiva non ſemper aeque perſpicua

eua eſt, latetque, quoties, non ex proxime praemiſſis, ſed altius et ex diffuſiori argumentationum complexu eruenda eſt, ut in epiſtola ad Rom. cap. VIII. init. ubi ex omnibus, quae docuerat Apoſtolus a commate 16. capitis primi, de juſtificatione, ſanctificatione, carniſque ac ſpiritus inter ſe conflictatione, tranſiturus denique ad victoriam, quam ſancti in Chriſto de carne reportant, atque inde natam conſolationem et ſalutis certitudinem colligens, ait: Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. *Nullum igitur condemnationis ſupplicium eſt iis, qui in Chriſto Jeſu ſunt; qui non ſecundum carnem ambulant, ſed ſecundum ſpiritum.*

VI. Latet quoque nonnunquam aliquantulum vis illativa aut collectiva, quum τὸ ἄρα orationi obliquae illic inſeritur, ubi minime quis argumentationem exſpectet, cum tamen, ut ut prima fronte obſcura, legitime, ſi quis attendat, ex praemiſſis ſequatur concluſio. Ita amatoris mores deſcribens Plato in Phaedro pag. 241. oſtendit, eum, quum amare deſierit, dementiae ſuae poenitentia actum, amaſii conſuetudinem fugere, qui fugientem ſequitur, exiſtimans ſe cum eodem, qualem antea cognoverat, rem habere, ignarus illum ad meliorem mentem reverſum, priorem dementiam nunc repudiare: additque: Ὁ δὲ ἀναγκάζεται διώκειν ἀγανακτῶν καὶ ἐπιθεάζων, ἠγνοηκὼς τὸ ἅπαν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι. *Ille vero cogitur perſequi indignans et Deos obteſtans, qui neſciverat rem omnem a principio, atque igitur non oportuiſſe unquam amanti et tanquam neceſſitate quadam dementi morem gerere, ſed multo potius non amanti et ſapienti.* Colligit ὁ ἄρα ex inconſtantia amantium, iis morem non eſſe gerendum, latenter tamen propter interpoſita vocabula, ἠγνοηκὼς τὸ ἅπαν ἐξ ἀρχῆς ὅτι.

Col-

Collectiva vis, mutata orationis ſtructura patebit manifeſtius hoc modo: Οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτω χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νῦν ἔχοντι, ὃ ἐκεῖνος ἠγνοήκει.

VII. Celat interdum τὸ ἄρα collectivam vim, ubi una cum conſequentia in argumentationibus praemittitur. Ita, poſtquam Idaeus orator apud Hom. lib. Il. H, v. 394. nomine Priami et Trojanorum Achivis obtulerat opes, quascunque Paris abſtulerat Argis, caeteris tacentibus, hanc conditionem repudians, reſpondet Diomedes:

Μήτ' ἄρ τις νῦν κτήματ' Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω,
Μήθ' Ἑλένην· γνωτὸν δὲ, καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν,
Ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.

Vel pueris, inquit, *notum eſt*, *Trojanis jam cito exitium impendere*. Hinc colligit, non eſſe opes Alexandri, nec ipſam quidem Helenam accipiendam; cujus concluſionis indicium affert τὸ ἄρα. Caeterum ἄρ' poetice pro ἄρα, κατ' ἀποκοπήν. Praemittitur etiam ἄρα in verbis Calchantis, lib. Il. A. v. 93. qui juſſus dicere cauſam, quare Apollo iraſceretur, utrum ob vota non reddita, an propter hecatomben, an vero nidorem ovium et caprearum, ita infit:

Οὔτ' ἌΡ' ὅ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὔθ' ἑκατόμβης,
Ἀλλ' ἕνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων,
Οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα, καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα·
Τοὔνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἑκηβόλος, ἠδ' ἔτι δώσει.

Apollo, inquit, iratus eſt ob ſacerdotem, quem turpiter dimiſit Agamemnon, quodque filiam ejus non reddidit, nec redemtionis pretia accepit: Unde colligere poterant, eum non ſuccenſere ob vota vel hecatombas, non redditas. Hujus concluſionis index eſt ἄρα, quae praemittitur, et, quia praemittitur, hinc locus datur particulae ἀλλὰ διαφορικῇ, quae addita non fuiſſet, ſi recta argumentandi ratione uſus fuiſſet Calchas, hoc modo: Ὁ Ἀπόλλων ἐπιμέμφεται ἐπ' ἀρητῆρι, οὐ τὴν θυγατέρα

γατέρα οὐκ ἀπέλυσεν Ἀγαμέμνων, οὐκ ἄρα εὐχωλῆς ἕνεκα.

VIII. Obſcurior quoque eſt vis collectiva, ubi praemiſſa conſequentia, praepoſtera eſt argumentandi ratio, nec τὸ ἄρα conſequentiae additur, ſed propoſitioni alicui ad finem argumentationis rejectae. Ita glorians Achilles apud Hom. Il. Φ. v. 189. ubi genus ſuum a Jove deducens, ait:

Αὐτὰρ ἐγὼ γενεὴν μεγάλου Διὸς εὔχομαι εἶναι·
Τίκτε μ' ἀνὴρ πολλοῖσιν ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσι,
Πηλεὺς Αἰακίδης· ὁ δ' ἌΡ' Αἰακὸς ἐκ Διὸς ἦεν.

Quod ſi haec, quae primo loco ponuntur, collocentur poſtremo, iisque ἄρα additur, naſcetur legitima argumentatio per ſoriten, hoc modo: *Genuit me Peleus, Peleum Aeacus, Aeacum Jupiter; ergo genus mihi a magno Jove eſt.* De inverſa hac argumentandi ratione plura adſpergam in Particula γάρ.

IX. Ex inverſa hac argumentandi ratione nova naſcitur τοῦ ἄρα ſignificatio, commodeque redditur Latine *nempe, nimirum, videlicet, ſane, ſcilicet:* ſi enim in verbis Achillis modo ex Homero allatis metatheſin admittere nolimus, ita commode ſatis redduntur: *Sed glorior ego, genus mihi eſſe a magno Jove; genuit me vir multis imperans Myrmidonibus Peleus Aeacides: hic nempe Aeacus ex Jove fuit.* Eſtque hic Particulae uſus poetis imprimis familiaris. Videſis Eundem lib. II. O. v. 506-510. ubi bis adhibetur.

Τρῶες δὲ προὔτυψαν ἀολλέες· ἦρχε δ' ἌΡ Ἕκτωρ
Μακρὰ βιβάς, πρόσθεν δὲ κί' αὐτοῦ Φοῖβος Ἀπόλλων
Εἱμένος ὤμοιϊν νεφέλην· ἔχε δ' αἰγίδα θοῦριν,
Δεινήν, ἀμφιδάσειαν, ἀριπρεπέ', ἣν ἌΡΑ χαλκεὺς
Ἥφαιστος Διὶ δῶκε φορήμεναι ἐς φόβον ἀνδρῶν.

Troes primi impetum fecere conferti, ducebat nempe illos Hector fortiter incedens, praeeunte Phoebo Apolline, humeris nebulam induto, armatoque aegide impetuoſa, terribili, undique hirſuta, inſigni, quam nempe faber Vulcanus Jovi geſtandam dederat, quae terrorem viris etiam fortiſſimis incuteret.

* Praeſertim ab initio periodi ἄρα ſaepe notat *ſane, utique*, quod notavit Cel. Valckenaer ad Eurip. Hippol, 1315. uti ἀρ' οἶσθα *noſti utique*. (G. *du weiſt doch wol.*)

X. Obtinet hic uſus, ubi τὸ ἄρα inter οὐδὲ et γε medium invenitur, ut apud Eundem Il. lib. A, v. 330. ubi Talthybius et Eurybates cum mandatis ab Agamemnone ad Achillem miſſi adductam ab eo Briſeida, inveniunt

— Παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Ἥμενον, ΟΥΔ' ΑΡΑ τώ ΓΕ ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς.

ad tentorium et navem nigram ſedentem; *nimirum hos haud laeto ſane vultu adſpexit Achilles.* (G. *und freilich freute Achilles nicht da er ſie ſah.*) Similiter lib. Il. Φ, v. 495. et v. 698.

XI. Ex collectiva hujus particulae poteſtate natus eſt ejusdem uſus ἐν τοῖς ἐπιφωνηματικοῖς, quia nullae ſine aliqua concluſione fiunt acclamationes. Ita Aelianus V. H. l. 1, cap. 25. narrans, Alexandrum ſoli Phocioni ſcribentem τὸ χαίρειν oppoſuiſſe, addit: Οὕτως ἄρα (G. *So ſer alſo*) ἠρήκει τὸν Μακεδόνα ὁ Φωκίων. Ubi τὸ ἄρα ex praemiſſis concludit, quantum Phocione Macedo fuerit delectatus.

XII. Neque a primigenia notione recedit, in temporum deſignationibus, quibus res agenda maturuerit, paratis nempe omnibus, quae ad eam feliciter tranſigendam requiruntur. Reddique tunc poteſt *commode, opportune*, (* imo rectius *igitur*) ut apud Heſiod. Ἔργ. v. 422.

Τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥριον ἔργον.

Praemiſerat operi poëta opportunum autumni tempus, quo caeſa ferro materia cariei minus obnoxia eſt, ubi folia humi funduntur, nec amplius germinant arbores; *tunc*, inquit, *commode ligna ſeces*, *memor laboris opportuni*. (* rectius: *tunc igitur* etc.)

XIII.

XIII. Hinc ortus eſt uſus ἐν ταῖς τῶν χρόνων ἀναφοραῖς, Vid. Hom. Il. Ω, v. 785.

'Αλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς,
Καὶ τότ' ἌΡ' ἐξέφερον θρασὺν Ἕκτορα δακρυχέοντες.

Sed, quum jam decima apparuit aurora lucem mortalibus ferens, tunc vero extulerunt aſperum Hectorem lacrimantes. Et mox:

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Τῆμος ἌΡ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἕκτορος ἔγρετο λαός.

Quum vero mane genita apparuit roſeis digitis aurora, tunc igitur circa pyram praeclari Hectoris congregatus eſt populus.

Sectio II.

DE PARTICULA ἌΡΑ, *ſignificante effectum.*

I. Quod ſi conſequentia factum connectit, quod narratur, hinc naſcitur affinis τοῦ ἄρα poteſtas effectum indicantis. Hujus uſus eſt duplex: vel cum quis mandata dicitur exſequi, vel fieri aliquid dicitur, unde aliud conſecutum eſt. Prioris exemplum eſt apud Hom. Il, O, v. 236. Jubetur illic a Jove Apollo adire Hectorem, eique magnum inſpirare animum, quo Achivos territos ad naves repellat. Ὣς ἔφατ', ait Poëta, ſtatimque oſtenſurus, quem effectum Jovis ſortita fuerit oratio, ſubjungit;

— Οὐδ' ἌΡΑ πατρὸς ἀνηκούστησεν Ἀπόλλων,
Βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων, ἴρηκι ἐοικὼς
Ὠκέϊ. — —

Et quae ſequuntur.

Ergo haud imperium detrectans patris Apollo
Accipitri ſimilis veloci montibus Idae
Deſcendit. — —

II.

II. Alter uſus τοῦ ἄρα, effectum deſignantis eſt, cum dicitur aliquid conſecutum ex facto, quod narratur, ut apud Hom. Il. Φ, v. 69.

Ἤτοι ὁ μὲν δόρυ μακρὸν ἀνέσχετο δῖος Ἀχιλλεὺς
Οὐτάμεναι μεμαώς. ὁ δ' ὑπέδραμε, καὶ λάβε γούνων
Κύψας. ἐγχείη δ' ἌΡ' ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ
Ἔστη. — —

Achilles nempe ſuſtulit haſtam, cupiens confodere Lycaonem: at ille accurrens obſtipo corpore ſubiit, et genua prehendit, eo ſucceſſu, ut haſta tergum ſupervolans terra defixa ſtaret. (G. *und ſo gieng dann die Lanze über den Rücken hinweg in die Erde.*) Praemiſſa facti occaſione, ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἀνέσχετο δόρυ, οὐτάμεναι μεμαώς. ipſum factum narratur, ὁ δ' ὑπέδραμε κύψας. unde ſequitur effectus ἐγχείη ἔστη ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ, cujus ſignum infert τὸ ἄρα.

III. Hoc modo τὸ ἄρα uſurpatur ἐλλειπτικῶς, ubi praemittenda ex praecedentibus repeti debent, ut quum apud Xenoph. Inſtit. Cyr. lib. III. cap. I. 15. roganti Tigrani, Πότερα δ' ἡγῇ ἄμεινον εἶναι σὺν τῷ σῷ ἀγαθῷ τὰς τιμωρίας ποιεῖσθαι, ἢ σὺν τῇ σῇ ζημίᾳ; *Utrum melius ducis cum tuo bono poenas ſumere, an cum tuo damno*? reſpondet Cyrus. Ἐμαυτὸν ἌΡΑ οὕτω γ' ἂν τιμωροίην. *Sic nempe me ipſe punirem.* ubi ſupple ex praecedentibus, ἐὰν τὰς τιμωρίας ποιήσωμαι σὺν τῇ ἐμῇ ζημίᾳ. Ponitur ſcilicet caſus, ſi poenas ſumerem cum meo damno, talis ſequeretur effectus, ut me ipſe punirem.

IV. Intricatiorem nonnunquam hanc effectum ſignificandi poteſtatem reddit metatheſis, quae occurrit apud Aelianum V. H. lib. 1, cap. 15. ubi agit de columbis earumque pullis. Τῶν νεοττῶν, inquit, γενομένων, ὁ ἄῤῥην ἐμπτύει αὐτοῖς, ἀπελαύνων αὐτῶν τὸν Φθόνον, φασὶν, ἵνα μὴ βασκαιθῶσιν, δι' ἌΡΑ τοῦτο. Qui locus mirum

mirum quantum eruditiſſimos fatigavit, mutantibus Geſnero, et Adr. Junio δὶ ἄρα in δὶ ἀρᾶς. legente Tan. Fabro δὴ ἄρα vel δῆτα, aliis ad παραπλήρωμα confugientibus, ſed veritati propius accedente Perizonio, τῷ ἄρα ſignificationem τοῦ *ſcilicet*, vel *nempe* tribuente. Obſervata tamen metatheſi, et ſtructura hoc modo reſtituta: Ἐμπτύει αὐτοῖς, ἀπελαύνων αὐτῶν τὸν φθόνον δι' ἄρα τῦτο, ἵνα μὴ βασκαίνωσιν. patet effectus, Particulae ἄρα beneficio, ſignificatio; ut ſit ſenſus: *Conſpuit in illos, ut hoc modo invidiam ab iis avertat, nec illi faſcinentur.*

V. Tranſpoſitioni affinis in affectu uſus eſt, qui paulo ante in inverſa argumentatione obſervatus eſt, quoties ſcilicet effectus praeponitur, et ſequenti cauſae efficienti additur τὸ ἄρα, ut apud Hom. Il. Φ, in fine. ubi Apollo Agenoris forma vultuque aſſumto fallit Achillem, qui eum putans eſſe Agenorem perſequitur infeſtus:

> Ἕως ὃς τὸν πεδίοιο διώκετο πυροφόροιο,
> Στρέψας πὰρ ποταμὸν βαθυδινήεντα Σκάμανδρον,
> Τυτθὸν ὑπεκπροθέοντα· δόλῳ δ' ἌΡ' ἔθελγεν
> Ἀπόλλων.

Cauſa eſt; *Apollo Achillem dolo decipiebat*, unde conſecutus eſt effectus, nempe, *Achilles eum per campum tritici feracem perſequebatur, converſumque ad profundum Scamandri fluvium adegerat, veſtigia veſtigiis premens.* Et, ut ſupra ex praepoſtera argumentandi ratione natam vidimus τοῦ *nempe*, *nimirum*, *ſcilicet* ſignificationem, ita et hic eadem obſervari poteſt, et, ut illic, ita et hic poteſtas poſſit intelligi αἰτιολογική. Parum enim refert, utrum reddamus; *Nimirum*, an, *Nam dolo eum Apollo decepit.* Haec ratio eſt, quare ſupra allata illa exempla ex Hom. Il. O, v. 506. A, v. 330, et Φ, 608, huc etiam referri poſſint.

SECTIO III.

DE

PARTICULAE ἌΡΑ *uſu conjecturali.*

I. Si factum vel cauſa effectum eventumque ſuum nondum ſit ſortita, ſed is tantum per conjecturam proſpicitur, hinc natus eſt uſus conjecturalis, quam Graeci *ϛοχαϛικὸν* vocant. Differt tamen in eo ab *ἴσως* et *πȣ*, quod non praefert hunc uſum, cum ſolitarium eſt, ſed ſubjunctum conditionalibus, *εἰ*, *ἐὰν*, *ἢν*, *εἴτε*, vel interrogationibus dubitativis. De conditionalibus pauca praelibemus. Ita apud Plat. in Phaedr. pag. 238. lin. 30. *Σιγῇ τοίνυν μȣ ἄκȣε· τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι· ὥϛε* ἘᾺΝ ἌΡΑ (G. *wenn etwa*) *πολλάκις νυμφόληπτος, προϊόντος τοῦ λόγȣ, γένωμαι, μὴ θαυμάσῃς.* Attente vult audiri propter loci, in quo verſabantur, divinitatem, cujus hunc narrat effectum, ut in ipſo ſermonis progreſſu aliquoties Nympharum ſpiritu lymphatus agitetur: dubiam tamen hujus effectus opinionem indicat *τὸ ἄρα· ut*, *ſi forte lymphatus videar, ne mireris.* Conferantur Acta Apoſt. cap. VIII. 22. *Δεήθητι τοῦ Θεȣ̃*, ΕἸ ἌΡΑ *ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σȣ̃.* *Precare Deum.* Cujus effectus ſequitur, dubius tamen, quia a libera voluntate Dei dependet; *εἰ ἄρα* etc. Auget *ϛοχασμὸν* addita Particula *γε*, ut ibid. cap. XVII. 27. *Ζητεῖν τὸν Κύριον*, ΕἸ ἌΡΑ ΓΕ *ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν.* *Ut quaererent Dominum, ſi forte eum contingerent et invenirent.*

II. Effectui proximus eſt eventus, qui per easdem Particulas dubius redditur. Sic anceps belli eventus indicatur a Demoſthene orat. pro Megalopol. ſub finem. *Si*, inquit, *Thebani bello inferiores erunt. . . .* ἘᾺΝ *δὲ ἀνενέγκωσιν* ἌΡΑ *οἱ Θηβαῖοι, καὶ σωθῶσι, καὶ μὴ πέσωσιν.* *Sin Thebani forte obduruerint, et incolumes evaſerint et non conciderint.* Et paulo poſt: *Ὥϛε πανταχῇ συμφέρει, μήτε προέσθαι τȣ̀ς Ἀρκάδας,*

κάδας, μήτε δι' αὐτὰς, ἊΝ ἌΡΑ *σωθῶσι, περιγεγονέναι δοκεῖν. Quare omni ratione expedit, ut neque Arcadas deſeramus, neque committamus, ut, ſi forte incolumes evaſerint, ſua ipſorum opera ſuperaviſſe videantur.*

III. Ita hic uſus conjecturalis obtinuit, ut denique citra ullam effectus aut eventus rationem plane pro ἴσως vel πȣ adhiberi coeperit, quale eſt illud Achillis apud Hom. lib. Il. Α, v. 65, qui hortatur, ut vates conſulatur, dicatque, quare Apollinis ira adeo ſaeviat,

ΕἼΤ' ἌΡ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴτ' ἑκατόμβης.

Sive is ob votorum forte, ſive ob hecatombarum non redditos honores conqueratur. Caſus plane fortuitus indicatur ab Eodem lib. Il. Ε, v. 312.

Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
ΕἸ ΜῊ ἌΡ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη.

Atqui ibi periiſſet rex Aeneas, niſi forte illico animadvertiſſet Jovis filia Venus. Confer Plat. in Phaedro pag. 257, lin. 23. Ὥστε ὀκνῶ, μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ., ἘᾺΝ ἌΡΑ καὶ ἐθελήσῃ (ſic enim lego pro ἐθελήσῃ.) πρὸς αὐτὸν ἄλλον ἀντιπαρατεῖναι. *Quare timeo, ne Lyſias mihi humilis videatur, ſi forte volueris ejus dictioni aliam opponere.* Et ibid. pag. 277, lin. 32. Εἰ μὴ ἄρα ȣ δεδήλωκε τὰ λεχθέντα ὀλίγȣ ἔμπροσθεν. *Niſi forte, quae paulo ante dicta ſunt, rem ſatis declarant.* Confer Aelian. V. H. lib. XII, cap. 36. Evang. Marc. cap. XI, com. 13.

IV. Nonnunquam inter εἰ et ἄρα alia interſeruntur, ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 86. Καὶ εἴ τις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα, μὴ ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐςι. *Et, ſi quis forte ab aliquo ſibi privatim metuens, ne urbem illis tradam, animo minus promto eſt.*

V. Quum dico τὸ ἄρα poſt εἰ eſſe ςοχαςικὸν, non putandum, hanc Particulam, praecedente εἰ, ſemper eſſe conjecturalem; eſt enim ubi hoc modo conſtructa,

in primaria notione et uſu inveniatur, ut apud Plat. lib. v. de Rep. pag. 451. fin. Οἷόν τ' οὖν ἐπὶ τὰ αὐτὰ χρῆσθαί τινι ζώῳ, ἂν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν ἀποδιδῷς; *Fierine poteſt, ut quopiam animali ad res easdem utaris, niſi prius eadem educatione et inſtitutione inſtruxeris?* Negante altero, ita pergit: ΕἸ ἌΡΑ ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ταυτὰ χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀνδράσι, ταυτὰ καὶ διδακτέον αὐτάς; *Si igitur ad res easdem mulierum opera utemur ac virorum, nonne et res easdem ſunt docendae?* Diverſum τοῦ εἰ ἄρα ab hoc uſum vide infra cap. XVI, ſect. 8, §. 15.

VI. Poſt interrogationes, in quibus dubitatio eſt, eandem vim habere τὸ ἄρα, liquet ex eodem Phaedr. pag. 268, lin. 5. Ἴδε καὶ σὺ, εἰ ἄρα καὶ σοι φαίνεται διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἦτριον, ὥσπερ ἐμοί. *Tu etiam videris, utrum forte tibi et hi lacera veſte videantur, quemadmodum ego.* Ita in Act. Apoſt. cap. XII. 18. milites, qui vinctum in carcere Petrum cuſtodiverant, ubi ipſum, ab angelo liberatum, non invenere, dubitabundi quaerunt, Τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο; *Quid forte accidiſſet Petro*, i. e. *Qua fortuna evaſiſſet.*

VII. Et hic quoque veſtigia τοῦ ἄρα συλλογιστικοῦ apparent; nam ex eo, quod Petrum, quantumvis diligenter cuſtoditum, non inveniunt, mirum quippiam et praeter ſolitum ei accidiſſe colligunt; quid autem hoc ſit, dubitant. Ita apud Ariſtoph. in Veſp. v. 266.

> Τί χρῆμ' ἄρ' οὐ 'κ τῆς οἰκίας τῆσδε συνδικαστὴς
> Πέπονθεν; ὡς οὐ φαίνεται δεῦρο πρὸς τὸ πλῆθος.
> Οὐ μὴν πρὸτοῦ γ' ἐφολκὸς ἦν, ἀλλὰ πρῶτος ἡμῶν.

Miratur chorus, Philocleonem non adeſſe, rationem admirationis addit; quia ſcilicet antea ille nunquam ſolebat ultimus adeſſe, ſed ſemper primus; hinc concludit, ipſi accidiſſe aliquid, cujus concluſionis index eſt ἄρα. id tamen quid ſit, cum dubitet, hinc interrogat τί

ἄρα

ἄρα etc. (G. *Was muſs denn aber mit ihm vorgegangen ſein.*) Eſt igitur argumentationis ratio praepoſtera, praemiſſa concluſione et ſequente argumento. Similiter Socrates apud Platonem in Phaedro haud ita longe a principio, ſuſpicans Phaedrum in ſinu orationem Lyſiae geſtare, rogat, ut proferat: Τί ἄρα, inquit, ὃ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ; τοπάζω γάρ σε ἔχειν τὸν λόγον αὐτόν. *Quid illud forte eſt, quod ſiniſtra ſub veſte habes? Suſpicor enim, te habere ipſam orationem.* (G. *Was haſt du denn aber — unter dem Roke?*)

VIII. Praefixa Particula ποτὲ interrogantis haeſitationem adauget: quale illud ſervi apud Ariſtoph. in Veſp. v. 143. Τί ποτ' ἄρ' ἡ κάπνη ψοφεῖ; *Quid tandem caminus ſtrepit?* Invenitur et τί ποτε, ſequente poſt alia interjecta ἄρα. Egregium dubitantis et in diverſa abeuntis animi exemplum eſt apud Eundem ibid. v. 273.

Τί ποτ' οὐ πρὸ θυρῶν φαίνετ' ἄρ' ἡμῖν

Quid cauſae eſſe queat, (G. *Was muſs denn doch in aller Welt das ſein.*) *cur ante fores nobis non appareat ſenex nec vocatus adſit?* Jamque pergit: *Num perdiderit ſoleas; Num per tenebras alicubi digitum impegerit? Num inflammatione intumuerit calcaneum, cum ſit ſenex. Fortaſſe ex inguine laborat. . . . . Fortaſſe, quod heri quispiam fallens nos evaſerit, dicens ſe amicum eſſe urbis Athenarum, et, quae Sami fierent, indicaviſſe, hoc ipſum cruciat. Num forte jacet febricitans?* Plurima haec dubitantis indicia digna videri poſſint, quibus non ſimpliciter τί ἄρα, ſed τί ποτ' ἄρα praefigatur.

X. At quoties interrogationi nulla ſubeſt dubitatio, eaque directe inſtituitur, non exercet τὸ ἄρα vim ſuam conjecturalem, ſed utraque Particula ſeorſim officium praeſtat, altera interrogandi, concludendi altera; ut, εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; *An igitur haec ita ſe habent?* in Act. Apoſt. cap. VII, init. Sic Lucianus in Soloeciſt.

ciſt. Tom. I, pag. 577. Soloeciſtam fatentem ſe non percepiſſe ſoloeciſmos, ait: Εἰ ἄρα καθ' εἷς λανθάνει σε περιιών; *An ergo ſinguli te fugiunt oberrantes*? Scite dixit καθ' εἷς, cum ſenſus, quem conſulto tegit, ſit: *An ergo* τὸ καθ' εἷς σολοικισμὸς *te fugit oberrans;* Ita vim collectivam exercet poſt μήτι, quae ſaepe non animadverſa ab interpretibus negligitur, ut in ep. poſt. ad Cor. cap. I, com. 17. Τῦτο ὖν βυλόμενος, ΜΗΤΙ ἼΡΑ τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; *Quum igitur hoc conſtitui, an hinc ſequitur, levitate me uſum?* Nec huic doctrinae repugnat locus, qui ex Xenophontis Inſt'x. .ib. III. pag. 84. lin. 7. poſſit afferri: Τί δὲ; εἰ καὶ σὺ συγκαλέσας, ἕως ἔτι ἔξεστι παρακελεῦσαι, εἰ ἄρα καὶ σὺ ἀμείνυς ποιήσαις τὺς στρατιώτας· ubi interrogationis nota non referenda eſt ad εἰ ἄρα, ſed ad ſuperius τί δέ. Quamvis Leunclavius reddat: *An non et ipſe redderes eos animoſiores*? Nam Chryſantas, cognito, hoſtes a ſuo rege ad praelium cohortatione animari, alloquitur hic Cyrum, dicens; *Quid ſi et tu militem convoces, dum adhuc hortandi copia datur, ſi forte et tu animoſiores redderes milites?* Non potuit rogando dicere; *An redderes animoſiores*? ſic enim videtur ſubeſſe negatio, eum contra moneat Cyrum idem facere, ut patet ex reſponſione Cyri: Ὦ Χρυσάντα, μηδέν σε λυπύντων αἱ τῦ Ἀσσυρίυ παρακελεύσεις etc. Id quod coegit Leunclavium τὸ εἰ reddere *An non;* quod tamen εἰ nunquam ſignificat, et ſi hoc innuiſſet Chryſantas, non εἰ, ſed ὐκῦν dixiſſet. Τὸ εἰ itaque retinet ſuam poteſtatem conditionalem, et τὸ ἄρα conjecturalem.

SECTIO IV.

DE

PARTICULA ἌΡΑ *tranſitiva.*

I. Affinem effectui ſignificationem affert ἄρα, quum notat rem rite et tanquam per ſucceſſionem fieri, quomodo

modo, ſi unquam, ſuam maxime refert originem. Hoc ſenſu occurrit apud Hom. Il. A. v. 465.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλον τ' ἄρα τἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν.

Narrat, quae in ſacris epulis rite fieri ſolebant: *ſed poſtquam coſtae aduſtae ſunt, et viſcera guſtaverunt, et alia rite ſecuerunt verubusque transadegerunt.* Ita in funere Hectoris lib. Il. Ω. v. 786.

Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς,
Καὶ τότ' ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν Ἕκτορα δακρυχέοντες.

Et paulo poſt:

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἕκτορος ἔγρετο λαός.

Atque in tali caſu redditur commode, *tum*, *mox*, *deinde*, *deinceps*, prouti caſus ſeſe offert. (G. *darauf*, *nun*, *hinwiederum*.)

II. Hinc in continuata narratione, ubi aliud ex alio ſequitur, Particulae ἄρα, δὲ, ἔπειτα promiſcue adhibentur; ut lib. Il. Φ. v. 490.

Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρας ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔμαρπτε
Σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἌΡ' ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα,
Αὐτοῖσιν δ' ἌΡ' ἔθεινε παρ' οὔατα μειδιόωσα
Ἐντροπαλιζομένην· ταχέες Δ' ἔκπιπτον ὀϊστοί.
Δακρυόεσσα δ' ἜΠΕΙΤΑ θεὰ φύγεν. —

Dixit, et ad carpum utramque manum prehendit ſiniſtra, tum dextra ab humeris arcum detraxit, quo mox ad aures eam verberavit huc illuc ſe convertentem ſubridens, veloces vero exciderunt ſagittae. Deinde lacrymans dea fugit. Rurſus lib. Il. I. v. 207.

III. Ex hac rerum rite ſe invicem ſequentium ſignificatu novum τοῦ ἄρα μεταβατικοῦ naſcitur officium ſuperioribus inferiora connectendi. Maximeque inſervit recenſionibus, quomodo aliquoties ab Homero adhibetur in Boeotia.

IV. Hinc frequentiſſimus ejus uſus eſt apud Poetas in ſermocinationibus, ubi, finita alicujus orationе, quae relata eſt, ad aliam fit transgreſſio: ut apud Hom. lib. Il. H. v. 392.

Ὣς ἔφατ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

Et paulo poſt:

Ὣς ἔφατ᾽ οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν.

Et ſexcenties alibi.

V. Atque ita ponitur pro μὲν οὖν, vel μὲν δὴ, ſive inchoativo, ubi praemiſſis quibusdam προλεγομένοις, ad rem ipſam accingimur, ſive ubi continuatur oratio. Exemplum offert Homerus Il. A. ſub init. qui praemiſſa propoſitione ita infit:

Τίς τ᾽ ἄρ σφῶε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

Latini utuntur *ergo*. *Quis ergo Deorum eos commiſit litigantes?* Similiter inchoat Heſiodus Opera et Dies:

Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος. —

Lycaonis fatum narraturus Homerus lib. Il. Φ. v. 39. ipſe quis et qualis fuerit, exponit; mox ipſam hiſtoriam aggrediens ita ait:

Τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἀνώϊστον κακὸν ἤλυθε δῖος Ἀχιλλεὺς,

et quae ſequuntur. *Huic ergo, inopinatum malum, ſupervenit divinus Achilles.* Paulo poſt pro ἄρα utitur οὖν in eodem caſu; nam, facta digreſſione, qua Lycaonis varios caſus breviter exponit, ad rem rediens, quaſi altero ſumta initio, ait:

Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς.

VI. Perſpicuam magis metabaſin facit ſequens Particula δὲ, ἀλλὰ, αὐτὰρ aut his aliud affine. Talis fit tranſitus apud Hom. lib. Il. Φ. v. 136.

Ὣς ἄρ᾽ ἔφη ποταμὸς δὲ χολώσατο κῆροθι μᾶλλον.

Perinde eſt ac ſi in oratione ſoluta diceres: Τοιαῦτα μὲν οὖν ἔλεγε. ποταμὸς δὲ etc. *Sic ille quidem dixit, at fluvius animo magis indignatus eſt.* Similiter v. 502.

Ὣς ἄρ᾽ ἔφη· Λητὼ δὲ συναίνυτο καμπύλα τόξα.

VII.

VII. Caeterum ut ȣ̓ν ante ſe habet μὲν, unaque praecedens orationis membrum claudit, ſequenti initium dante Particula δὲ, aut cognata αὐτὰρ, idem etiam praeſtare τὸ μὲν ἄρα videmus apud Hom. Il. O, v. 100.

Ἡ ΜΕΝ ἊΡ' ὣς εἰπȣ̃σα καθέζετο πότνια Ἥρη,
Ὤχθησαν Δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοί. —

Igitur haec quidem locuta veneranda Juno conſedit; at graviter tulere Dii per domum Jovis. Sic v. 149. et Il. Φ. 298. O. 400.

Τὸν ΜΕΝ ἊΡ' ὣς εἰπόντα πόδες φέρον, ΑΥΤΑΡ Ἀχαιοὶ
Τρῶας ἐπερχομένȣς μένον ἔμπεδον. —

Hunc igitur ſic quidem locutum abſtulere pedes, at Achivi Trojanos ingruentes conſtanter exſpectabant.

VIII. Hoc modo et poſt δὲ repetitur. lib. Il. Φ. v. 427.

Τὼ ΜΕΝ ἊΡ' ἄμφω κεῖντο ποτὶ χθονὶ πȣλυβοτείρῃ·
Ἡ Δ' ἊΡ' ἐπευχομένη ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευε.

Ubi prius ἄρ' praecedentia claudit concludens; poſterius in initio ſequentis orationis tranſitivum eſt, et reddi poteſt *deinceps*.

SECTIO V.

DE

PARTICULA ἊΡΑ *an expletiva, item ἦ ἄρα, et an pro δὴ ponatur.*

I. Videndum nunc, an etiam haec Particula orationi plane otioſa inſeratur tum ſolitaria, tum alteri Particulae ȣ̓ν praemiſſa. Affirmat Budaeus pag. 477. afferens verba Demoſthenis, quae inveniuntur in orat. adverſus Leptinem pag. 380. lin. 21. Καὶ τȣ̃το ἀκȣ́ω σε λέγειν, ὡς ἄρα τρεῖς σέ τινες γραψάμενοι πρότεροι τȣ̃δε, οὐκ ἐπεξῆλθον. *Hoc enim te dicentem audio, cum ſcilicet ante hunc tres te accuſarint, horum tamen neminem te reum peregiſſe.* Sed non ſatis animadvertiſſe videtur vir doctiſſimus Particulae vim συλλογιστικὴν, quae

quidem primaria eſt. Nam ex eo, quod a tribus accuſatus convinci non potuiſſet, cauſae ſuae bonitatem evincere enitebatur Leptines; cujus concluſionis indicium eſt τὸ ἄρα. Ecce ſimillimus ex eadem oratione locus pag. 376. lin. 3. Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, ὡς ἄρα καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῶν προγόνων πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένοι τινὲς, ὐδενὸς ἠξιῦντο τοιύτυ. *In promtu talis quaedam eſt oratio, majorum videlicet temporibus nonnullis optime meritis nihil tale fuiſſe delatum.* Immunitatem nempe legibus conſtitutam in bene meritos tollere conabatur Leptines, cui occurrit Demoſthenes, argumentum petens ab exemplo. q. d. *Majorum noſtrorum temporibus hoc aliquando eſt omiſſum: ergo etc.* Utrobique ironica oratio.

II. At Particulam ἄρα praepoſitam τῷ ΟΥ̃Ν συλλογιστικῷ ἐκ παραλλήλυ, idem quod ὐκῦν et τοίνυν ſignificare, ait Devarius, aſſentientibus Budaeo pag. 477. et Vigero cap. V. ſect. 4. initio, qui totum illud ἄρα ὖν reddunt, *quamobrem, itaque:* unde ſequeretur, alterutrum ſaltem abundare. Placuit his unus ex Platone locus, qui exſtat lib. v. de Rep. pag. 462. lin. 22. Ἄρ' ὖν ἐκ τοῦ τοιῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται. Ita enim Devarius et Vigerus Budaeum ſecuti legunt; ita etiam habet editio Baſileenſis: verum editio Serrani habet ἆρ' ὖν· atque ita interrogat, *an non igitur?* Caeterum ſi vel maxime priori lectioni inhaeremus, ne ſic quidem concedendum puto, alterutrum vacare. Errori anſam praebuit non animadverſa utriusque Particulae differentia, quae hic notanda venit. Ἄρα enim colligit argumentando; ὖν concludit applicando. Eſtque harum Particularum hic quoque uſus, ubi a theſi ad hypotheſin tranſitur: id quod diſerte facit Plato; praeſtructa ſententiae ſuae hac theſi: *Id quod civitates diſcerpit ac diſtrahit, reip. pernicioſiſſimum eſt malum*, tranſiens ad hypotheſin ait: *Variorum varii in eodem caſu affectus perdunt* *civi-*

civitatem; *confirmat vero communis omnibus laetitia et dolor.* Ἄρ᾽ οὖν ἐκ τοῦ τοιοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται. i. e. *Hinc igitur tale quid ſequitur.* (attende, ſis, Lector, *hinc ſequitur* exprimit τὸ ἄρα συλλογιστικόν. *Igitur* τὸ οὖν explicat argumentum cauſae accommodando.) *Ubi non communis omnium in civitate vox eſt*, *Hoc Meum*, *Hoc non Meum eſt*, *fit*, *ut haec civitas optime adminiſtretur.* Ita argumentatur Paulus in priori ad Theſſalon. epiſt. cap. v, com. 6. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν, (G. *So laſst uns denn nun alſo nicht ſchlafen*) ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. ubi τὸ ἄρα argumentatur, et τὸ οὖν per argumentationem illam demonſtrata accommodat. Dixerat Apoſtolus, incertum eſſe noviſſimi adventus Chriſti tempus, ſed illum diem, ut furem noctu, ita venturum eſſe; tum laudat Theſſalonicenſes, dicens illos eſſe υἱοὺς ἡμέρας, οὐ σκότους. Hinc colligit Particula ἄρα tales non dormire, at Particula οὖν id Theſſalonicenſibus accommodans monet; ſi haec ita ſunt, ne igitur dormiant, ut caeteri, ſed vigilent. Conferantur loca ſimilia in ep. eadem cap. V. com. 18. VII, 2. 3. 25. VIII, 12. XIV, 12. ad Galat. cap. VI, 4. Ad Epheſ. cap. 11, 19. Ad Theſſ. poſter. cap. II, 15. ad Rom. cap. IX, 16. In quibus omnibus duo notanda. Prius eſt, τὸ οὖν applicare ſemper, non ſemper admonere: alterum τὸ ἄρα ſemper eſſe προτακτικόν.

* Si qui ſunt quibus haec diſputatio ſubtilior quam verior eſſe videatur, ii dicant ἄρα οὖν ſimili quidem ſignificatione, ſed tamen ideo deinceps poni, ut vis concluſionis magis corroboretur; quemadmodum Latini quoque dicunt: *Ergo igitur.*

III. Reliquum eſt videre, num pro δὴ ponatur; Ita enim Heſych. Ἄρα, λοιπὸν, τάχα, δῆτα, δή. Conſentit Suidas (apud quem vitioſe ἀρὰ legitur.) Ἄρα, συλλογιστικὸς σύνδεσμος, καὶ ἀντὶ τοῦ δή· καὶ ὡς ἔοικεν· καὶ ὡς φαίνεται. οὕτω Πλάτων. Non vehementer repugno, ſed exein-

exemplo rem firmatam videre malim. Affert Budaeus pag. 477. verba Homeri, quae exſtant Il. H. v. 466.

Ἔνθεν ἄρ' οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί.

verum ubi μεταβατικὸν eſſe autumo, de qua poteſtate ſupra ſatis dictum ſect. IV. §. 1 et 2. Refert enim quandam continuatae narrationis ſpeciem. Achivorum factum narrat Poëta; boves mactatas, coenatum, e Lemno naves appulſas, vinum vehentes; quibus ſubjungit ipſum factum, Ἔνθεν ἄρ' etc. *Hinc itaque vinum petebant Achivi.* Non explicat ſatis Budaeus, quam Particulae δὴ maxime poteſtatem ibidem aſſumat τὸ ἄρα. Certe βεβαιωτικὴ eſſe non poteſt, quae in ſimplici narratione frivola ſit. Res clarior erit, ſi dicamus, ita pro δὴ uſurpari, ut ſignificet animos ad agendum promtos, qualem illi Particulae poteſtatem merito tribui, oſtendam ſuo loco. Et ſic exprimeret illud Latinorum: *Hinc vero*, *Tum vero hinc petebant.*

IV. Magis fortaſſe idoneum pro δὴ βεβαιωτικῷ exemplum fuerit illud Ejusdem lib. Il. H. v. 115. ubi Agamemnon Chryſeida Clytemneſtrae comparans, ait:

— — Οὐ ἕθεν ἐστὶ χερείων

Οὐ δέμας, ὅτε φυήν, ὅτ' ἄρ' φρένας, ὅτέ τι ἔργα.

Non ipſa eſt inferior neque forma, neque indole, neque ſane ingenio, neque operibus.

Caput VI.

de

PARTICULA ἌΡΑ et ejus comitatu.

Sectio I.

de

PARTICULAE ἌΡΑ *Poteſtate et uſu.*

I. Particula ἄρα interrogativa tono et quantitate a proxime praecedenti differt. Poteſtas eſt ἐρωτηματικὴ, uſus

uſus non ſimplex. Vel enim civilius interrogamus v. c. Plat. Euthyphr. p. 10. Ἆρα κατάδηλον, ὦ Εὐθύφρον, ὃ βούλομαι λέγειν; *Num quod volo dicere tibi perſpicuum eſt;* (G. *Nun? Iſt dirs deutlich?*) vel indignantium et ſuccenſentium interrogationibus convenit. Ut in Ariſtoph. Nub. 1305.

Φεύγεις; ἔμελλόν ἆρα κινήσειν σ' ἐγώ;

Fugin' hinc? An debui ergo te expellere? Q. d. *Nondum abiiſti? An ergo neceſſe fuit mihi te vi abigere?* (G. *oder ſolt ich dir etwa Beine machen?*) ubi tamen vulgo adverſus metrum vulgo ſcribitur ἄρα.

III. Raro admodum oblique interrogat: v. c. apud Platonem Phaedon. pag. 70. extr. Σκεψώμεθα ἆρα ἀναγκαῖον, ὅσοις ἐστί τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι, ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου; *Videamus, an neceſſe ſit, quibus aliquid contrarium eſt, illud non aliunde naſci, niſi ex eo, quod ipſi ſit contrarium.*

IV. Obſcurior ſane τοῦ ἆρα eſt intellectus, quoties jungitur alteri interrogativo, ut in πού ποτ' ἆρα; τίς ἆρα; Si de vocis origine conſtaret, non dubito, quin et hic clarius ipſius innoteſceret poteſtas. Quantum ad uſum attinet, videtur τὸ ἆρα interrogantis indicare humanitatem; ubi vero ποτὲ additur, intelligitur humanitati additum ſtudium vehementius aliquod cognoſcendi ea, quae interrogat. Latini ſolent addere *tandem. Ubi tandem quaeſo? Quis tandem ſodes?* Ita Menippus apud Lucian. Dial. Mort. Tom. 1. pag. 416. ubi alios convenerat apud inferos, mira tandem cupiditate accenſus cum Socrate colloquendi, rogat: Ὁ Σωκράτης δὲ, ὦ Αἰακὲ, πού ποτε ἆρά ἐστι. *Socrates vero ille, o Aeace, quaeſo ubi tandem eſt?* Philocleon itidem, quem Ariſtophanes deſcribit ut judicandi amore veſanum, ſimul audiverat praeconis vocem, judices convocantis, et neminem poſt hanc vocem admiſſuri, proſilit ardens in Veſp. v. 888. Τίς ἆρ' ὁ φεύγων οὗτος; *Quis tandem hic reus eſt?*

eſt? Huc refer illud ſupra ex Sophocle allatum: Τίνος ποτ' ἄρ' ἔπραξε χειρὶ δύςμορος; Item illud Socratis apud Xenoph. Memor. lib. I, cap. 3, 11. Καί τί ἄρ' οἴη παθεῖν καλὸν φιλήσας; *Et quid tandem putas tibi eventurum, ſi pulcrum oſculeris?*

*) In talibus vero exemplis recte dubitari poteſt an non potius ſit ſcribendum ἄρα vel ἄν, ut in extremo loco recepit Erneſti.

V. Invenitur et inverſo ordine ἄρα πῦ pro πῦ ἄρα apud Ariſtoph. in Veſp. v. 234. Εὐεργίδης ἄρ' ἐςὶ πῦ. 'νταῦθα; *Ubi hic, quaeſo, eſt Euergides?*

Sectio II.

De Particulis ἌΡΑ ΓΕ.

I. Frequentius τὸν ἄρα σύνδεσμον comitantur aliae Particulae, puta γε, μὴ, ὖν, quas una cum ἄρα idem ſignificare, quod ἄρα, quando ſolitarium eſt, affirmant Stephanus et Devarius; num ſatis recte, ipſi viderint. Quod ad ἄρά γε attinet, ex Devarii ſententia Budaeum ſequentis pag. 477. ſequitur, τὸ γὲ prorſus ſupervacuum eſſe: et ita quidem, ut huic Particulae junctum nativa vi ſemper deſtituatur. Si vero rem rite expendamus, videmus clare, Particulam γε τῷ ἄρα ſubjunctam ſuo fungi officio limitandi; quod fuſius exponam, ubi ad illam Particulam pervenero. Nititur Budaei Devariique ſententia verbis Xenoph. quae occurrunt lib. I. Memorab. cap. 5, 4. Ἆρά γε ὖ χρὴ πάντα ἄνδρα ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κρηπῖδα, ταύτην πρῶτον ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι; *An non, quicunque arbitratur, temperantiam virtutis eſſe fundamentum, ita ſaltem ſe ipſum parare, ut animam hac virtute ornet?* Utuntur geminis his Particulis Graeci, quoties interrogant, non ea, quae ipſi neſcientes, ex alio diſcere cupiunt; ſed quoties ea rogant, quae, omiſſis aliis, quae controverſa videri poſſint, ſciunt in confeſſo eſſe

eſſe; quotiesque aliquid aſſeverare et urgere volunt. (ut cum Germani dicunt: *Nicht wahr alſo?*) Quae vis et uſus prorſus abeſt ab ἆρα, quando ſolitarium eſt.

II. Quae dixi, clarius patebunt, quando interrogationem mutamus in enunciationem, ut cum Demoſthenes ait de Falſ. Leg. pag. 241, lin. 48. Ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια τούτοις; Laudaverat nempe Orator Aeſchinis animum in Philippum acerbum, et patriae ſtudioſum, orationem quoque praeclaram pro libertate Graeciae: ſed ſimul incuſat mutatam in deterius mentem, poſtquam in Macedoniam venerat: *At*, inquit, *poſtquam in Macedoniam venit, num his ſimilia ſaltem vel affinia dixit?* Quae interrogatio, ſi in enunciationem mutatur, vehementer negat, Aeſchinem dixiſſe ſuperioribus ſimilia. At Particula γε addita ſuam poteſtatem egregie exſerit, monſtratque, Aeſchinem non tantum non eadem dixiſſe reverſum ex Macedonia, ſed ne ea quidem, quae ſuperioribus erant ſimilia. Affine eſt illud Platonis in Phaedr. pag. 274, lin. 21. Εἰ δὲ τοῦτο εὕροιμεν αὐτοὶ, ἆρά γ' ἂν ἔθ' ἡμῖν μέλοι τὶ τῶν ἀνθρωπίνων δοξασμάτων; *Si vero hoc invenerimus ipſi, num deinceps humanae opinationes curae nobis ſunt futurae?* (G. *werden wir uns nun wol im geringſten noch um menſchliche Meinungen bekümmern?*) Hic ſenſus eſſet, ſi γε abeſſet; at nunc hujus Particulae adjectio nervoſiorem reddit ſententiam, quum, ſublata interrogatione, fiat enunciatio negativa, pro ἆρά γε, οὐκ ἄρα γε. Quomodo mens erit: *Humanarum opinationum certe nulla quidem cura nobis eſſe poteſt.*

III. Inveniuntur et hae Particulae, interjecta alia vocula, disjunctae apud Ariſtoph. in Veſp. ſub init. ubi Xanthias et Soſias ſenem incluſum ſervant, Soſiasque Xanthiae, de difficultate cuſtodiae querenti, et excubias diſſolvere cupienti, reſpondet, magnum ipſum lateribus ſuis malum arceſſere, additque:

Ἆρ' οἶσθά γ', οἷον κνώδαλον φυλάττομεν;

Minus

Minus recte Latine, *An ſcis, qualem ſervemus belluam?* Ita enim otioſum eſt γε. Sed diſſoluta interrogatione, mens erit: *Quidquid agis, hoc certe ignorare non debes, qualem ſervemus belluam.* (G. *Nun du weiſt doch wol*) etc.

IV. Intricatior tamen τοῦ ΓΕ poteſtas eſt, ubi indignantis oratio eſt, qualis illa Bdelycleonis apud Ariſtoph. in Veſp. v. 482.

Ἆρά γ' ἂν πρὸς τῶν θεῶν ὑμεῖς ἀπαλλαχθεῖτέ μοι; *Num per deos vos hinc abibitis?* At, ſi diligentius attendimus, inveniemus, Particulam γε in his nequaquam naturalem ſuam poteſtatem deponere, urgentem leviora, ubi graviora utcunque remiſerit, ut ſuo loco evidentius probabo; atque ita, ſi verbatim reddimus: *An vos ſaltem hinc abibitis?* ſenſus erit: *Proripite vos hinc, ne quid gravius dicam.* Quibus verbis graviora minatur Bdelycleon, niſi fugam praecipitant. (G. *Nun beim Himmel werdet ihr doch wol euch fortpacken.*)

V. Atque ita, opinor, liquet, Particulam γε non temere fuiſſe adjectam ab antiquis; licet non negem, ejus poteſtatis nonnunquam tam exigua ſupereſſe veſtigia, ut plane evanuiſſe videatur, praecipue apud eos, qui poſtea ſecuti ſunt Graeci, quique fortaſſe minus ſuperſtitioſi fuerunt particularum, praecipue aggregatarum, obſervatores. Ita τὸ ἆρά γε pro ſimplici interrogatione adhibuiſſe videtur Philippus, quum in Act. Apoſt. cap. VIII. 30. Eunuchum, Eſaiam Prophetam legentem, rogat: Ἆρά γε γινώσκεις, ἃ ἀναγινώσκεις; *An intelligis, quae legis?* Ubi languere prorſus τὸ γὲ videtur, niſi dicamus, addere interrogationi aliquam emphaſin, qua qui utitur, ſerio magis rogare videtur, et alteri reſponſum elicere; id quod facile ex limitandi poteſtate fluere poteſt: Germani totidem verbis: (G. *Nun dann? Verſtehſt du auch was du lieſeſt?*)

* VI. Eſt et ubi ἆρα γε ſignificat: *num forte?* Sic Aeſchin. dial. II. ἆρα γε διὰ τοῦτο — *Num forte propterea* (G. *kömmt das etwa daher* —?) Sic in quaeſtione

ne bimembri, ἆρα γε — ἢ. v. c. apud Xenoph. Cyrop. *II.* 2. 1. ita Cyrus inſit: Ἆρα γε ὦ ἄνδρες ἐνδεέστεροί τι ἡμῶν διὰ τοῦτο φαίνονται εἶναι οἱ ἕτεροι ὅτι οὐ πεπαίδευνται τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμῖν; ἢ οὐδὲν ἄρα διοίσουσιν ἡμῶν οὔτε ἐν ταῖς συνουσίαις, οὔτε ὅταν ἀγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους δέῃ; (G. *Was meint ihr wol, lieben Leute, geht denn etwa unſern andern Kameraden dadurch etwas ab, daſs ſie nicht einerlei Erziehung mit uns genoſſen haben, oder werden ſie darum ſich weder im Umgange noch wenns zu einem Treffen kommt von uns unterſcheiden?*).

Sectio III.

de

PARTICULIS ἌΡΑ ΜΗ', ἌΡ' ΟΥ'.

I. Ἆρα μὴ idem quod ἆρα ſignificare, ait Devarius, quod verbis Xenophontis confirmat, quae occurrunt Memorabb. II. 6, 34. Ἐὰν δέ σου πρὸς κατηγορήσω, ὅτι διὰ τὸ ἄγασθαι αὐτοῦ, καὶ εὐνοϊκῶς ἔχεις πρὸς αὐτὸν, ἆρα μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμοῦ; *Si inſuper hoc de te addam, prae admiratione ejus etiam benevolo te erga ipſum animo eſſe, num putabis, a me calumnioſe te traduci?* Vellem, pluribus et clarioribus exemplis, quod ſentit, ſtabiliviſſet. Nam in hoc Xenophontis τὸ ἆρα μὴ poteſt eſſe πυσματικῶς ἀποφατικὸν, quo ſenſu τὸ ἆρα μὴ non eſſet ἐκ παραλλήλου poſitum. Ad haec poſſit etiam τὸ μὴ referri ad verbum διαβάλλεσθαι, ut ſtructura ſit, ἆρα δόξεις, μὴ διαβάλλεσθαι;

* Nondum haec ſatis expedita ſunt. Ἆρα μὴ ſic differt ab Ἆρα, ut latinorum *An* a *Nonne? Annon?* ſive *Annon ideo?* Itaque allatus Xenophontis locus ita potius vertendus: *Annon ideo putabis a me tibi detrahi!* (G. *Wirſt du denn nicht etwa glauben, daſs ich dich bei ihm verläumden; anſchwärzen wolle?*) Nimirum ironice more ſuo loquitur Socrates.

II. Clarior res eſt in ἆρα οὐ, quod quomodo ab ἆρα differat, ſic habeto. Principio, quum rei, quam rogamus,

mus, ignari, eam ex ore alterius diſcere cupimus, ἆρα adhibendum, non item ἆρα ȣ̓. Ut apud Platon. in Euthyphr. pag. 10. Ἆρα κατάδηλον, ὦ Εὐθύφρον, ὃ βȣ́λομαι λέγειν; *Num, quod volo dicere, mi Euthyphro, tibi perſpicuum eſt?* Dixerat nempe paulo ante Euthyphro, non intelligere ſe ſatis, quod Socrates rogabat, quare ille clarius ſeſe poſtquam explicuerat, ſubdit, ἆρα κατάδηλον etc. cupiens ex Euthyphrone ſcire, num ſatis nunc caperet, quae dicebat. Id quod, adhuc dubitans, num ſatis recte intellexiſſet Euthyphro, pergit: βȣ́λομαι δὲ τόδε etc. Quod ſi Socrates putaviſſet, Euthyphronem ſuam ſententiam ac mentem poſt priorem explicationem cepiſſe, non ἆρα, ſed ἆρα ȣ̓ dixiſſet, utpote de re ipſa ſatis certus, ſed alterius tantummodo eliciens aſſenſum. (Ἆρα κατάδηλον; Germanice *Nun, iſt dirs deutlich?* Ἆρα ȣ̓ κατάδηλον vero: *Iſt dirs nun nicht deutlich;* vel: *Nun iſt dirs doch wol deutlih.* Prius nempe ſic interrogat, ut alterius reſponſionem tantum eliciat, ſive illa ajens ſit, ſive negativa; poſterius vero ita, ut certo ſperemus alterum ad quaeſtionem affirmative reſponſurum.)

III. Secundo, ἆρα, non ἆρα ȣ̓ dixere Graeci, ubi interrogatio bimembris erat, ut ibidem ead. pag. init. Ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐςι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ, ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐςιν; *Utrum ſanctum a Diis amatur, eo quod ſanctum eſt; an, quia amatur, ideo ſanctum eſt?*

IV. Tertio, ſimplici ἆρα etiam utuntur, ſi quid negatum volunt. Ita Dem. de Falſ. leg. pag. 218, lin. 36. Poſtquam duo notaverat commoda, quae Thebani erant conſecuti, ſic pergit: Ἆρα καὶ μόνα ταῦτα; *An ſola haec ſunt?* Quomodo habet emphaſin; nam perinde eſt, ac ſi dicat; *Minime haec ſola ſunt, neque maxima*; quare luculentiora addit, praemiſſa negatione, ȣ̓ μὰ Δία. *Nequaquam per Jovem*; ἀλλ' ἔτι etc. Addita

dita negatio oſtendit, eum, qui rogat, non ignarum fuiſſe: quale illud eſt ejusdem ibid. pag. 241, lin. 48. ſupr. cit. Ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια τούτοις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. *An ſimilia et his affinia? Multum abeſt.*

V. Poſſit hic objici locus ex Xenoph. Memorabb. III, 10, 4. Ἆρ' οὖν, ἔφη, γίγνεται ἐν ἀνθρώποις πώποτε τό τε φιλοφρόνως καὶ τὸ ἐχθρῶς βλέπειν πρός τινας; *An* (pro *an non*) *igitur uſu venit inter homines, ut nonnunquam civiliter aut torve aliquos adſpiciant*? Alius atque Socrates ἆρ' οὖν οὐ dixiſſet; quod enim rogat, non negatum, ſed affirmatum vult. At ille pro ſua conſuetudine εἰρωνεύεται. (q. d. G. *Es kömmt alſo wol nie der Fall vor, daſs ſich Leute einander einmal ein freundliches oder böſes Geſicht machen?*) Affirmatum quidem cupit, quod interrogat, id tamen diſſimulat, et ſuam quaſi ignorantiam indicans rogat, ſciendi cupidus.

VI. Sed ἆρα οὐ contra utuntur, quoties aliquid affirmatum volunt: ut cum dicimus: Ἆρα οὐ τοῦτο λοιδορία ἐστίν; *An haec non injuria eſt?* Quomodo interrogat Socrates apud Platonem in Euthyphr. pag. 8. init. Ἆρ' οὐχ οὕτως; *Nonne ita eſt*? Reſpondet Euthyphro, οὕτω. Alcibiades apud Xenoph. Memorab. I. 2. 44. oſtenſurus, quid ſit vis, rogat Periclem: Βία δὲ τί ἐστιν; Ἆρ' οὐχ, ὅταν ὁ κρείττων τὸν ἥττω, μὴ πείσας, ἀλλὰ βιασάμενος ἀναγκάσῃ ποιεῖν ὅ, τι ἂν αὐτῷ δοκῇ; *Vis autem quid eſt? Nonne quum major minorem, non oratione perſuaſum, ſed vim adferendo, cogit facere id, quod ſibi placet?* Socrates quoque apud Eundem ibid. I. 3. 11. ſimili modo interrogationem inſtituit: Καὶ τί ἄρ' οἴῃ παθεῖν καλὸν φιλήσας; ἆρ' οὐκ ἂν αὐτίκα μάλα δοῦλος ἀντ' ἐλευθέρου εἶναι; *Et quid tandem tibi eventurum putas, quum formoſum oſculeris? Nonne ut e veſtigio pro libero ſervus fiat?*

SECTIO IV.

DE
PARTICULIS ἈΡ' ΟΥΝ; ἈΡ' ΟΥΝ ΟΥ.

I. Ἄρα οὖν duae ſunt voces diverſa notantes, ſuamque vim ſeparatim exercentes, neque earum conjunctio quicquam novi parit, quare de utraque ſeparatim quoque dicendum fuit, niſi Devarius Budaeum ſequens totum hoc *ἆρα οὖν nunquid*, et *utrum* redderet; quaſi οὖν vacaret. Certum vero eſt ἆρα ſemper interrogare; at οὖν ſuam concludendi *vel* inchoandi *vel* tranſeundi poteſtatem minime exuit.

II. *Concludendi* poſt τὸ ἆρα poteſtatem ſervat apud Platon. in Euthyd. pag. 280. lin. 4. ubi roganti; *Si aegrotares, utrius medici opera uti malles, periti, an imperiti?* reſpondet alter: *Periti.* Tum prior: Ἆρ' οὖν, ὅτι εὐτυχέστερον ἂν οἴει πράττειν, μετὰ σοφοῦ πράττων, ἢ μετ' ἀμαθοῦς; *An ideo*, (G. *alſo etwa*) *quia putas, periti operam feliciorem exitum ſortituram, quam imperiti?* Ex eo, quod dixerat: *μετὰ σοφοῦ*, concludit, eum ideo medicum peritum praeoptare, quod etc. quam tamen concluſionem interrogando profert, *ἆρα οὖν.* Similiter ibid. pag. 292. lin. 22. Socrates, poſtquam dixerat, Politicae artis eſſe non tantum liberos et concordes praeſtare cives, ſed et ſcientes, ſapientesque, hoc probante Critone, concludit, eam artem regiam homines reddere ſapientes: quam concluſionem ἐρωτηματικῶς proferens, ait: Ἆρ' οὖν ἡ βασιλικὴ σοφοὺς ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγαθούς; *Ergone regia haec ars homines reddit ſapientes et bonos?*

III. *Inchoandi* poteſtatem ſervat poſt τὸ ἆρα apud Plat. in Euthyd. pag. 301, in fin. ubi tale invenitur principium disquiſitionis de vocabulorum *meus* et *tuus* ambiguitate: Ἆρ' οὖν ταῦτα ἡγῇ σὰ εἶναι, ὧν ἂν ἄρξῃς, καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρῆσθαι ὅ, τι ἂν βούλῃ; *An igitur* (G. *Nun*

Nun dann) haec tua eſſe judicas, in quae habes imperium, quibusque pro arbitrio uti licet?

IV. Tandem transeundi poteſtatem ſervat poſt τὸ ἆρα apud Demoſth. pro Cor. pag. 333, lin. 23. Ἆρ' οὖν οὐδὲ ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν; *An igitur nihil dixit, quemadmodum nihil ſcripſit?* (G. *Hat er denn aber nun auch keinen mündlichen Vortrag gethan.*) Verba ab interpretibus vexata: Reddit Wolfius: *Sed non dicebat, credo, neque ſcribebat.* Lambinus ſic habet: *Nihil ne dicebat? Nihil ne decernebat?* Quaſi orator utrumque affirmaret: qui tamen diſtinguit, et ſeparat, prius ἔγραφεν negando, poſterius ἔλεγεν affirmando. Nam poſtquam probaverat, Aeſchinem, ubi opus erat, decretum non tuliſſe, ad aliud tranſit argumentum; oſtenſurus, cum orationem habuiſſe, interrogat, *num, quemadmodum nihil ſcripſit, ita quoque nihil dixerit?* cujus contrarium probat ex eo, quod nemini alii tunc dicendi locus vacuus erat; ita enim ait: Ἆρ' οὖν οὐδὲ ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν, ἡνίκα ἐργάσασθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὐμενουν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ.

V. Eſt et ubi concludendi et tranſeundi poteſtatem exſerit ſimul. Ita apud Plat. lib. IV. de Rep. pag. 411. poſtquam probaverat Socrates, civitatem potius univerſam, quam ipſius cuſtodes beatos et opulentos eſſe oportere, et reſponderat Adimantus: Ἀλλὰ καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. ad alterum argumentum tranſiens, pergit: Ἆρα οὖν καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως λέγειν; *An igitur et hoc, quod huic eſt affine, ſatis recte tibi dicere videbor?* Poteſt et vis concluſiva ſervari, ut haec loquentis mens ſit: *Quando ſuperiora concedis, vide, an etiam haec, quae inde ſequuntur, concedere poſſis.*

VI. Ἆρ' οὖν οὐκ quod ſignificat *Nonne igitur?* etiam Stephano eſt *Nonne?* neglecta Particulae οὖν poteſtate, quae inchoativa eſt apud Plat. in Phaedr. pag. 263. init. ubi Socrates Lyſiae orationem examinaturus, ejuſdem

exordio recitato, ita inſit: Ἆρ' οὖν οὐ παντὶ δῆλον τό γε τοιόνδε etc. Sic ap. eund. Politic. p. 258. lin. 32. ubi diſputationem inchoaturus hoſpes ita rogat: Ἆρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἕτεραι ταύτῃ συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεών εἰσι, τὸ δὲ γνῶναι παρέχονται μόνον; *Nonne igitur Arithmetica, aliaeque nonnullae ei cognatae artes ab agendo ſunt remotae, et in ſola cognitione verſantur?*

VII. Obſervandum praeterea primo, ut τὸ ἄρα collectivum et illativum, eſt ὑποτακτικὸν, ita τὸ ἄρα ἐρωτηματικὸν, eſſe προτακτικὸν, licet apud Stephanum afferatur ex Sophocle locus, in quo legitur inverſo ordine οὐκ ἄρα.

Οὐκ ἄρ' Ἀχαιοῖς ἄνδρες εἰσὶ πλὴν etc.

ſecundo τὸ ἂν medium ſemper inter ἄρα et οὐ locum tenere.

Caput VII.

DE

PARTICULA ἍΤΕ, cum adjectis.

I. Ἅτε particula nata ex articulo neutro plurali ἃ et τε, ſuppreſſa praepoſitione κατὰ, ut integrum ſit καθ' ἅτε, et vim habet reſtringendi, convenitque maxime Latinorum *utpote*, *quatenus*. (G. *als*, *in ſofern*.) Hoc modo et poteſtatem notare videri poſſit, ſed reſtringit potius actum ad poteſtatem, ut ſi quis dicitur pro ſua auctoritate, aut data ſibi poteſtate agere, ἅτε βασιλεὺς, ἅτε ςρατηγὸς etc. hoc eſt καθ' ἃ βασιλεὺς ἢ ςρατηγός ἐςι. hoc modo reſtringens actum ſive jus agendi ad auctoritatem aut poteſtatem regiam et imperatoriam. Differt ab ὥςε ſimilitudinem notante; quae hic abeſt.

II. Conſtruitur fere cum Participio, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 245. lin. 28. Μόνον δὴ τὸ αὐτὸ κινοῦν, ΑΤΕ οὐκ ἈΠΟΛΕΙΠΟΝ ἑαυτὸ, οὔποτε λήγει κινούμενον. *Solum*

Digitized by Google

Solum illud, quod ſe ipſum movet, quatenus a ſe ipſo non deſtituitur, nunquam moveri deſinit. Et lib. VIII. de Rep. pag. 568. ἍΤΕ σοφοὶ ὌΝΤΕΣ οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταὶ συγγινώσκουσιν ἡμῖν. *Poëtae Tragici, quatenus ſapientes, veniam nobis dabunt.* Confer Eundem in Phaedr. pag. 269. lin. 13.

III. Negligitur nonnunquam Participium: uti loco modo ex Plat. Rep. allato: Συγγινώσκουσιν ἡμῖν ... ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα, ἅτε τυραννίδος ὑμνητάς. *Si ipſos in civitatem non admittamus, quatenus tyrannidis laudatores.*

IV. Haec particulae poteſtas continet non raro facti aut rei rationem, unde fit, ut videatur verius quam ſit αἰτιολογικὴ, et reddatur *quippe*, *nam*. (G. *da ja, freilich; weil freilich; indem freilich, weil nemlich.*) Hoc modo Thales Mileſius dicitur Ariſtoteli lib. I. de Rep. pag. 185. lin. 30. ubertate olearum ex aſtris praeviſa, omnia, quae in Chio et Mileti erant, oliveta exigua pecunia conduxiſſe, ἅτε οὐθενὸς ἐπιβάλλοντος, *quippe nemine pretium augente.* Similiter apud Plat. in Phaedr. pag. 275. lin. 18. Τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς, ὥσπερ ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπέχρη. *Iis, qui tunc erant, ſuffecit hoc, quippe non ita ſapientibus, ut vos juniores.* (G. *da ſie freilich ſo weiſe nicht waren*). Aeſchin. dial. III. 32. καὶ ἤδη περιφρονῶ τοῦ ζῆν, ἅτε εἰς ἀμείνω οἶκον μεταστησόμενος. G. *und ich fange ſchon an dies Leben gering zu achten, da ich ja in eine beſſre Wonung übergehn werde.*

V. Ex ſuperioribus Plat. l. l. pag. ead. docemur, hoc modo cum accuſativo Participii conſtrui, quemadmodum ὡς, pro genitivo abſoluto. Ibi enim ſermo eſt de incommodo, quod litterarum inventum attulit mortalibus. Τοῦτο τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς παρέξει μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἍΤΕ διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἀλλοτρίων τύπων, οὐκ ἔνδοθεν ΑΥΤΟΥΣ ὑφ' αὑτῶν

ΑΝΑΜΙΜΝΗΣΚΟΜΕΝΟΥΣ. *Hoc diſcentium animis oblivionem adferet propter memoriae negligentiam; quippe* (G. *weil ſie nemlich) externis literarum monumentis freti, interna memoriae auxilia in ſe ipſis non quaerent.* Idque fieri poteſt, quoties perſonarum occurrit diverſitas: monendique tirones, id non licere, ſi Participium ad praecedentem perſonam refertur. In loco enim ſuperiore Platonis abſit haec loquendi ratio: τοῖς τότε, ἅτε οὐκ ὄντας σοφούς. Et ita in reliquis.

VI. Quanquam nullam in ſe ſimilitudinis ſignificationem habet proprie, tamen, velut Latinorum *ut*, utrovis modo adhibetur, improprie. Uſum hunc confirmant verba Pindari in Pyth. Od. 4.

— Φιλίων δ' ἐπέων
Ἄρχετο, ξένοις ἅτ' ἐλ-
θόντεσσιν εὐεργέται
Δαῖτ' ἐπαγγέλλοντι πρῶτον.

Amicos ſermones ordiebatur, veluti qui benefici advenientibus hoſpitibus coenam denunciant primum. Suid. quoque ἅτε explicat ὡς ἄν. et Heſych. καθάπερ. Quibus addatur Theogn. v. 964.

Ἔφθην δ' αἰνήσας, πρίν σου κατὰ πάντα δαῆναι
Ἤθεα· νῦν δ' ἤδη, ναῦς ἅθ', ἑκὰς διέχω.
Laudavi abſentem te, non tamen undique notum,
Sed ceſſi, ut procul hinc litore pulſa ratis.

Quod ut ad originem reducatur, ita ordinandum eſt: Διέχω κατὰ ταυτά, καθ' ἃ καὶ ναῦς διέχει. Similis in reliquis ratio eſt.

VII. Pro *quanquam* adhiberi, teſte H. Stephano in h. v. aſſerit vetus Lexicon ex verbis Nonni:

Οὐδέ μιν εἴρετο Πέτρος, ἅτε θρασύς, οὐδέ τις αὐτὸν
Τολμήσας ἐρέειν. — —

Neque ipſum interrogabat Petrus, etſi audax, neque quisquam alius auſus eſt. In hoc tamen poſſit ſervari prima τοῦ ἅτε notio, ſi intelligatur ex prioribus τὸ οὐδὲ, ut

ut ſit ἐδὲ ἅτε θρασύς. Atque ita ſenſus erit: *Neque ipſum interrogabat Petrus, ne pro ſua quidem audacia.* i. e. *Ne ipſe quidem, qui alioquin erat audax.*

VIII. Additur interdum huic particulae οὖν, ut fiat ἅτε οὖν, de quo non eſt, quod multa dicam, cum hae particulae ſimul junctae nullum memorabilem uſum praeſtent, neque altera alterius poteſtatem immutet, aut imminuat, ſed utraque per ſe ſuam vim ſeparatim exerceat. Itaque ἅτε οὖν ſignificat *quatenus igitur*, vel *quippe igitur*, vel *quemadmodum igitur.*

IX. Additur et περ, ut fiat ἅτε περ, ut ὥσπερ, a quo non tantum differt, quod non, ut ὥσπερ in unam vocem coaleſcit, ſed etiam quod, ut ſupra monitum in ſimplici ἅτε, hic omnis abeſt ſimilitudo. Differentiam ſpecta ex Ariſtot. lib. I. de Rep. cap. 2. Ἅμα γὰρ φύσει τοιῦτος, καὶ πολέμυ ἐπιθυμητὴς, ἍΤΕ ΠΕΡ ἄζυξ, ὭΣΠΕΡ ἐν πετεινοῖς. *Qui enim tali eſt natura, ſimul belli cupidus eſt, utpote jugi utcunque impatiens, ut contingit in volucribus.*

Caput VIII.

DE

PARTICULA ΑΤΕΧΝΩΣ.

I. Ex duplici Nominis τέχνη ſignificatione naſcuntur duo diverſa ἄτεχνος et ἀτεχνὴς Adjectiva, quorum illut τὸν ἀμαθῆ notat, hoc τὸν ἀπανέργευτον. Gemina quoque eſt Adverbiorum ex utroque orientium diverſitas; ex priori enim factum eſt ἀτέχνως, hoc eſt ἀμαθῶς, barytonum; ex poſteriori ἀτεχνῶς, περισπώμενον, quod pro vi ſua naturali notat *ſine dolo*, ſed varios recipit uſus, quos enarrant Heſychius et Suidas, Adverbium hoc explicantes per ſynonyma τὸ παράπαν, τῷ ὄντι, καθόλυ, ἁπλῶς, καθάπαξ, ἀληθῶς, σαφῶς, βεβαίως, ἀσφαλῶς, φανερῶς, τελείως, ἰσχυρῶς, παντελῶς.

II. Genuina itaque ex origine notio eſt *ſine fuco*, *candide*, *ſincere*, *bona fide*, et convenienter moribus hominis εὐήθους, hoc eſt, *ſimplicis*, qui alienum ex ſuo animo judicat, quare hoc adverbium ſui ſimilibus ἁπλῶς καὶ εὐήθως jungit Plato in Phaedon. pag. 100. lin. 33. Τοῦτο δὲ ἁπλῶς καὶ ἀτεχνῶς, καὶ ἴσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ. ubi interpretes: *Id ſimpliciter, et genuine ſine ullo artis fuco, et fortaſſe inepte apud me conſtituo.* Nempe τὸ ἴσως ἐπίῤῥημα in cauſſa eſt, cur τὸ εὐήθως in malam partem accipiatur: Poſſit quoque reddi: *Haec eſt mea candida et ſine arte genuina, et fortaſſe hominis ſimplicis ſententia.*

III. Quod ſi quid affirmatur ſine dolo ita eſſe, hoc *revera* eſſe vel fieri indicamus, quare ex prima notione altera haec ſponte fluit, quae conſpicitur in verbis Philocleonis apud Ariſtoph. in Veſp. 806. qui filio matulam afferenti ait:

Σοφόν γε τουτὶ, καὶ γέροντι πρόςφορον
Ἐξεῦρες ἀτεχνῶς φάρμακον στραγγουρίας.

Sapiens hoc quidem, et ſeni commodum inveniſti revera remedium ſtranguriae. Ita et apud Plat. in Ion. pag. 541. fin. Ἀλλ' ἀτεχνῶς, ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς, παντοδαπὸς γίγνῃ. *Sed revera, ut Proteus, multiplex es.*

IV. Eſt et tertius hujus adverbii uſus, ſuperiori adeo affinis, ut fere cúm ipſo conjungi poſſit. Sumitur ita pro τὸ παράπαν, ὅλως et ἀκριβῶς, ut ſimul τοῦ ὄντως ſignificationem adferre videatur. Ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 721.

Καὶ νῦν ἀτεχνῶς ἐθέλω παρέχειν
Ὅ, τι βούλει, σοί. —

Et nunc prorſus tibi praeſtare cupio, quaecunque petis, vel *revera cupio*. Sic ap. Plat. in Phaedr. pag. 230. lin. 27. Ἀτεχνῶς γὰρ, ὃ λέγεις, ξεναγουμένῳ τινὶ καὶ οὐκ ἐπιχωρίῳ ἔοικας. *Ita loqueris, ut peregrinus prorſus, et non indigena videaris.* At utraque verſio aeque apta

apta eſt in eodem libro pag. 242. lin. 9. Θεῖος εἶ περὶ τὰς λόγους, ὦ Φαῖδρε, καὶ ἀτεχνῶς θαυμάσιος. *Divinus es in ſermonibus, o Phaedre, et re vera*, vel *prorſus admirabilis.*

CAPUT IX.
DE
PARTICULA ἌΤΤΑ.

I. Ἄττα (quod attice dictum exiſtimatur pro ἄσσα) eſt particula ἀοριστολογική, hoc eſt, infinita quaedam et interminata notans, plane ut τινά. Reſpondet Germanorum particulae *etwas* ſ. *etwa*. Mihi videtur conſtare ex ἂν ἀοριστολογικῷ et Dorico σὰ pro τινά. Nominibus Adjectivis nonnullis, rarius ſubſtantivis, rariſſime Adverbio temporis poſtponitur.

II. Adjectiva haec praecipue ſunt ὀλίγα ἄλλα, ἕτερα, ποῖα, πολλά, et nonnulla alia, dicu t enim ὀλίγ' ἄττα, (*etwas weniges*) ἄλλ' ἄττα. ἕτερ' ἄττα, (*etwas anderes*) ποῖ' ἄττα. πολλ' ἄττα ποσ' ἄττα &c. Demoſth. de falſ. Legat. pag. 277. lin. 31. λοιδορεῖσθαι δὲ ἄλλα ἄττα οὐδεὶς ἐκώλυεν αὐτόν. *Sed alias quaslibet contumelias effutire nemo ipſum prohibebat.* v. et Plat. in Phaedr. pag. 104. lin 26. Τοιαῦτ' ἄττα habes apud Plat. in Phaedr. pag. 268. lin. 10. Ἐγὼ ἐπίσταμαι τοιαῦτ' ἄττα σώμασι προςφέρειν. *Ego ſcio talia quaedam corporibus applicare.* Ὀλίγ' ἄττα dixit Ariſtoph. in Veſp. v. 55.

Ὀλίγ' ἄτθ' ὑποειπὼν πρότερον αὐτοῖσι ταδί.

Pauca quaedam haec ſubmonens illos prius. Sic ὁποῖ' ἄσσα ap. Homerum Odyſſ. T. 218.

Εἰπέ μοι ὁπποῖ' ἄσσα περὶ χροῒ εἵματα ἕστο.

h. e. *dic mihi qualia tandem ipſius erant circum corpus veſtimenta?*

III. Quin et inter ἄλλα et τοιαῦτα medium interponit ἄττα Plat. in Phaedr. p. 108. lin. 15. Ἢ ξύνων ἀδίκων

ἀδίκων ἡμμένην (ψυχὴν) ἢ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην. Animam quae caedibus injuſtis commaculata eſt, aut alia quaedam hujusmodi patravit.

VI. Subjungi quoque poſſe Adjectivis qualitatem ſignificantibus, evincit locus Xenophontis Inſtit. Cyri lib. II. pag. 47. lin. 33. *Ἔνιοι καὶ ἐν ᾠδαῖς καὶ ἐν λόγοις οἰκτρὰ ἄττα λογοποιοῦντες εἰς δάκρυα πειρῶνται ἄγειν. Nonnulli et ligata et ſoluta oratione commiſerabilia quaedam comminiſcentes lacrymas ciere conantur.*

V. Ex datis exemplis patere poteſt τὸ ἄττα Adjectivis ita ſubjungi, ut nulla vocula intercedat; neque hoc tamen perpetuum eſſe, docent Pherecratis verba, quae affert Harpocration in voce Ἄττα. ubi ait: Τοῖς δέκα ταλάντοις ἄλλα προθῇς ἄττα πεντήκοντα. (fortaſſe legendum προθῇς.) *Decem talentis alia quaedam addas quinquaginta.* Imo et nonnunquam adiectivo praeponi, notat Thom. Magiſter in h. v. ex Platonis Phaedone: Ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε.

VI. Rarius, dixi, ſubjungitur ſubſtantivis, ut apud Platonem in Phaedro pag. 259. lin. 6. Ἡγούμενοι ἀνδράποδα ἄττα σφίσιν ἐλθόντα εἰς τὸ καταγώγιον. *Exiſtimantes mancipia quaedam ad ſuos ſeceſſus divertiſſe.* Per ſe quoque poſitum τινὰ ſignificare, oſtendit Budaeus pag. 512. ex his Platonis verbis: Καὶ ἐκτείνας ἑαυτὸν ἔλεγεν ἄττα προσκεκυφώς. *Ad aurem ſe admovens quaedam dixit.* Locus eſt in v. de Rep. ſub initium.

VII. Solus Ariſtophanes inſolentius ſubjungit Adverbio πηνίκα in Avibus. v. 1513.

ΠΡ. Ἀπόλωλεν ὁ Ζεύς. ΠΕΙ. Πηνίκ' ἄττ' ἀπώλετο. *PR. Periit Jupiter. PEI. Quando periit?* Mira ſane loquendi ratio, cujus tamen inſtar ex eodem Ariſtophane affertur ab Harpocratione:

Πύθου χελιδὼν πηνίκ' ἄττα φαίνεται.

Sciſcitare hirundo quando appareat. Hic igitur certum eſt ἄττα idem eſſe ac ποτε, et πηνίκ' ἄττα ſignificare *quando tandem.*

CAPUT

Caput X.

DE PARTICULIS ᾿ΑΥ, ᾿ΑΥΘΙΣ, ET SIMILIBUS.

Sectio I.

DE PARTICULA ᾿ΑΥ

I. Particulas αὖ, αὖθις, αὖτις, αὖτε, αὐτὰρ, ἀτὰρ et αὐτίκα propter communem originem uno hoc capite complector. Arctam inter Particulas ἀλλὰ et αὖ eſſe cognationem, res ſatis certa eſt; neque enim ſolum hujus atque illius eadem communisque poteſtas eſt διαφορικὴ et ἐναντιωματικὴ, ſed etiam compoſitum αὐτὰρ et ἀτὰρ eundem plane uſum praeſtant, eandemque ſignificationem obtinent atque ἀλλά. Nihilominus tamen uſu differunt, cum non ſolum ἀλλὰ ſit προτακτικὸν, αὖ contra ὑποτακτικὸν, ſed illud adjectas ſibi habet alias particulas, ut ἀλλὰ δὴ, ἀλλὰ γὰρ, ἀλλά τοι; hoc nullas.

II. Cum igitur duplex ſit hujus Particulae poteſtas, diſcretiva et adverſativa, praemitto priorem ob eandem rationem, quam in Particula ἀλλὰ indicavi. Sed et ipſius poteſtatis diſcretivae geminus uſus conſiderari poteſt; notat enim vel ejusdem rei repetitionem, quomodo et *rurſus* et *iterum* redditur; vel inter duo diverſa viciſſitudinem, quare vertitur *viciſſim*. Priorem uſum praeſtat apud Xenoph. de Cyri Inſtit. lib. III, pag. 79, lin. 38. ubi ait, Cyrum, ubi ad fines regionis hoſtilis pervenerat cum exercitu, Diis ſacrificaviſſe, et ab iis omnia fauſta petiviſſe: ubi vero fines tranſierat: ἐκεῖ αὖ καὶ γῆν, inquit, ἱλάσκετο χοαῖς, καὶ θεοὺς θυσίαις. *ibi* ſacris repetitis *et tellurem libationibus et Deos ſacrificiis rurſus ſibi propitios reddidit.* Valet idem quod πάλιν,

λιν, unde Harpocration Αὖ, Δημοσθένης ἀντὶ τοῦ πάλιν ἐν τῷ κατ᾽ Ἀφόβȣ πρώτῳ. Ita Iuno ad Jovem apud Hom. Il. A, v. 541.

Τίς δ᾽ αὖ τοι δολομῆτα θεῶν συμφράσσετο βȣλάς;

Quis Deorum, o doloſe, tecum rurſus contulit conſilia? Sic et Il, Ψ, v. 394. et alibi ſexcenties.

III. Hinc nonnunquam ei cognatum πάλιν ſubjungitur, ut apud Plat. in Euthyd. pag. 279, lin. 30. Καὶ ἐγὼ αὖ πάλιν μετανοήσας εἶπον. *Et ego rurſus mutata ſententia dixi.* Hic αὖ pertinet ad εἶπον, πάλιν vero ad μετανοήσας.

IV. Aut τῷ πάλιν ipſa ſubjungitur, ut apud Eundem in Politico pag. 261, lin. 4. Τȣ̃το αὐτὸ πάλιν αὖ διαιρεῖν ἀναγκαῖον. *Hoc ipſum rurſus dividendum eſt.* Verſatur enim in rei diviſione et ſubdiviſione. Xenophon Cyrop. III, 1, 26 pag. 67, lin. 12. bis adhibet. Δοκεῖ μοι, inquit, τοῦ αὐτȣ̃ ἀνδρὸς εἶναι, καὶ εὐτυχόντα ἐξυβρίσαι, καὶ πταίσαντα ταχὺ πτῆξαι, καὶ ἀνεθέντα πάλιν αὖ (*wiederum von neuem*) μέγα φρονῆσαι, καὶ πάλιν αὖ πράγματα παρασχεῖν. *Videtur mihi ejusdem hominis eſſe et in proſperis inſolenter agere, et in adverſis perterreri illico, et liberatum rurſus ſuperbire, et rurſus negotium faceſſere.* Ubi tamen αὖ ſignificationem ἐναντιωματικὴν praeſtare poteſt, ut et lib. II, 2, 28. Ἐκ τȣ́τȣ πάλιν αὖ καὶ σκώμματος ἦρχεν ὁ Κῦρος. *Hinc rurſus ex adverſo ad jocum ſe convertit Cyrus.* (*ſ. potius *denuo rurſus, von neuem wiederum*). Eſtque hic tranſitio; nam in ſuperioribus res ſerias tractaverat.

V. Jungitur et cognato αὖθις, ut fiat αὖθις αὖ, Exemplum vid. ſect. II. §. 9.

VI. Alter poteſtatis διαφορικῆς uſus eſt, quo inter duo diverſa viciſſitudinem notat, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 734.

Σοὶ δὲ νῦν τις τῶν θεῶν παρὼν ἐμφανὴς
Ξυλλαμβάνει τοῦ πράγματος,
Καὶ δῆλος εὖ ποιῶν· σὺ δ' αὖ παρὼν δέχε.

Tibi nunc aliquis deorum praeſens ſuccurrit in negotio, et manifeſte ſe beneficum praeſtat: tu vero hunc viciſſim praeſens accipe. Ubi non poteſt ſignificare *rurſus*, quia nihil praecedit, quod repetatur. Sed ipſum παρὼν repetitum una cum particula αὖ diverſarum perſonarum mutuum affectum aut actionem denotat. Similiter apud Eundem ibid. v. 27. Xanthias, narrato ſomnio ſuo a Soſia petit, ut et ſuum *viciſſim* narret: Ἀτὰρ σὺ τὸ σὸν αὖ λέξον. (G. *Nun erzäle du auch hinwiederum den deinigen*) Sic Cyrus apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 75, lin. 38. Ταῦτα μὲν ὁ παρ' ἐμοῦ λέξει· τοῖς δὲ παρ' ὑμῶν ὑμεῖς αὖ ἐπιστέλλετε ὅ, τι ὑμῖν δοκεῖ συμφέρον εἶναι. *Haec quidem dicet nuncius, qui a me veniet, vos autem viciſſim iis, quos vos mittetis, nunciis, quae expedire videntur, mandata date.* Ubi etiam, quia nulla rei ejusdem iterationis mentio eſt, ſed diſtributae inter diverſas perſonas actionis, non *rurſus*, ſed *viciſſim* potius verti debet, niſi *rurſus* diverſitatem exprimit absque iteratione, ut apud Horat. lib. I, epiſt. 2, v. 17.

Seditione, dolis, ſcelere atque libidine, et ira
Iliacos intra muros peccatur et extra.
Rurſum, quid virtus, et quid ſapientia poſſit,
Utile propoſuit nobis exemplar Ulyſſes.

VII. Atque, ut in τῷ ἀλλά, ita et in αὖ obſervandum venit, tantam rerum aliquando eſſe diverſitatem, ut plane adverſae fiant, quare etiam neceſſe eſt, ut αὖ nonnunquam vim exerceat adverſativam, et *contra* notet. Sic apud Plat. lib. IV. de Rep. pag. 420. Ὠιήθημεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ (πόλει εὐδαίμονι) μάλιστα ἂν εὑρεῖν δικαιοσύνην, καὶ αὖ ἐν τῇ κάκιστα οἰκουμένῃ ἀδικίαν. *In tali enim civitate juſtitiam nos maxime invenire poſſe putamus et ex adverſo in ea, quae peſſime adminiſtra-*

ſtratur injuſtitiam. Ita *rurſus* pro *contra* dixerunt Latini. v. Curt. lib. VII, cap. 7. §. 4. *Profundae inde ſylvae, vaſtae ſolitudines excipiunt: rurſus, quae ad Tanaim et Bactra ſpectant, humano cultu haud diſparia ſunt.* Hinc jungit Plato Idem nomini ἐναντία lib. III. de Rep. pag. 394. Μάνθανε τοίνυν, ὅτι ταύτης (διηγήσεως) αὖ ἐναντία γίγνεται. *Diſce igitur, ex adverſo huic contraria fieri.*

*) Οὐδ' αὖ eſt *neque vero*; v. c. ap Thucyd. IV. 87. οὐδὲ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦν, οὐδ' αὖ ἀρχῆς ἐφιέμεθα *ac ne debemus quidem nos Lacedaemonii Graecos invitos in libertatem aſſerere, niſi alicujus boni publici cauſa; neque vero dominatum affectamus.*

IX. Ponitur et αὖ, quemadmodum cognatum ἀλλὰ pro δὲ poſt μὲν, diverſa orationis membra indicans, apud Hom. Il. A, v. 19.

Κνημῖδας ΜΈΝ πρῶτα περὶ κνήμησι ἔθηκε·
Δεύτερον ΑΥ̃ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε.

Primum quidem ocreas circum tibias poſuit: dein vero pectus lorica armavit.

X. Praeter eos, quos hactenus dixi, habet et αὖ alium uſum, quo pro εἰς τοὐπίσω ponitur, ut probat Suidas pag. m. 378. ex veteri epigrammate.

Ἀπρὶξ δραξαμένη βόστρυχον αὖ ἐρύσαι.

Firmiter apprehendens cincinnum retro trahere. Servat ſic quoque vim ſuam primitivam; nam ſic notat aliquid a naturali ſede aliorſum deflectere. Similis eſt Homeri locus Il. A, v. 459.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο
Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν.

Caeterum poſtquam adoraverunt, et molas projecerunt, primum (cervicem) retrorſum egere, et jugulaverunt, et excoriaverunt. Hinc et uno vocabulo dici αὐερύειν obſervat ibid. Euſtath. pag. 134, lin. 16. Conſule eundem ad lib. Il. Θ, pag. 715, lin. 44.

XI.

XI. Ex ſuperioribus ſatis liquet Particulae poteſtas διαφορικὴ, quae ipſi genuina eſt ac naturalis; ſed, ſiquidem nunquam particulae a primaria ſua poteſtate ita degenerant, ut nullum plane ejus veſtigium relinquatur, quaeri hic poſſit, num revera pro δὴ poſſit adhiberi, cujus nulla, prima ſaltem fronte, cum ipſa videtur intercedere affinitas. Affirmant Heſychius et Suidas, et eos ſecutus Budaeus pag. 488. nec abnuo, dummodo per δὴ intelligatur μάλιστα, quod ſuo loco videbimus; ſic enim τὸ αὖ procul dubio vim ſuam διαφορικὴν ſervat, nempe quoties ex diverſis poſtremum illud eſt, quod oratione inſtituta maxime intenditur, et in quo uno, praecedentibus vel neglectis vel leviter memoratis, quaſi triumphat oratio, et ſuum tanquam culmen habet. Ita intelligo haec apud Platonem in Timaeo pag. 21. lin. 21. Εἶπεν ἄν τις . . . . . . δοκεῖν οἱ τάτε ἄλλα σοφώτατον γεγονέναι Σόλωνα, καὶ κατὰ τὴν ποίησιν αὖ, τῶν ποιητῶν πάντων ἐλευθεριώτατον. *Dixit igitur aliquis, videri ſibi Solonem tum in reliquis omnibus ſapientiſſimum exſtitiſſe, tum in re poëtica ſane* (G. *insbeſondere aber was die Poeſie betrift*) *omnium poëtarum maxime ingenuum.* ubi diverſa ſunt τὰ ἄλλα et ποίησις.

Sectio II.

de
PARTICULIS ΑΥ'ΘΙΣ, ΑΥ'ΤΙΣ et ΑΥ'ΤΕ.

I. Αὖθι et αὖθις revera inter ſe differunt, ſignificante αὖθι locum, et αὖθις tempus, ſive iterationem, ut αὖ, niſi quod motum de loco notare poſſit, ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 12. Syllabica adjectio θι deſignat ἀναλόγως quietem in loco, nunquam autem θις. Talia ſunt ἄλλοθι et ἑτέρωθι, *alibi.* ποθὶ, *alicubi.* τόθι, *ibi.* πάντοθι, *ubique.* οὐδαμόθι, μηδαμόθι, οὔποθι, *nusquam.* κεῖθι, *illic.* κηρόθι, *in corde.* οἴκοθι, *domi.*

 ʼΙλιό-

Ἰλιόθι, *Trojae.* Κορινθόθι, *Corinthi.* et multa ſimilia. Diſtinguit recte Suidas: Αὖθι, αὐτόθι. Αὖθις, ἐξ ἀρχῆς, πάλιν. Adverbium αὖθι per ſyncopen ex αὐτόθι conflatum putat Euſtathius pag. 230, lin. 21, et pag. 789, lin. 26. Hom. Il. E, v. 296.

—Τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.

Hujus autem anima ſoluta eſt et robur illic, ſive *ſtatim.*

II. At vero αὖθις et αὖτις pro eodem ponuntur: eſt enim αὖτις ex Suidae ſententia Homericum pro αὖθις, quod Atticum eſſe putat. Ionicum ait eſſe αὖτις Euſtathius, commune αὖθις, pag. 1175, lin. 63. Pro eodem utrumque adhiberi, maniſeſto magis exemplo, ſi opus ſit, probari nequit, quam ex Hom. Il. A, v. 26. ſi conferantur verba Platonis lib. III, de Rep. pag. 393. ſub fin. ubi oſtendit Philoſophus, qua ratione citra ullam imitationem per ſimplicem narrationem poſſit referri ea, quae Poëta more ſuo μιμητικῶς ſcribit: cujus rationis ipſe ibidem exemplar exhibet, enarrando ſoluta oratione verſus primos Iliadis, tollendo metrum, locutionem et verba poëtica. Dixerat Agamemnon apud Homerum:

Μή σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω,
Ἢ νῦν δηθύνοντ', ἢ ὕστερον ΑΥ̃ΤΙΣ ἰόντα.

Pro quibus reſingit Plato: Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἠγρίαινεν, ἐντελλόμενος νῦν τε ἀπιέναι, καὶ ΑΥ̃ΘΙΣ μὴ ἐλθεῖν. Cum omnia poëtica vitat, tum etiam cavet, ne αὖτις dicat pro αὖθις.

III. Principio, ut αὖ, notat iterationem, ut apud Ariſtoph. in Nub. v. 670. ubi Strepſiades a Socrate docendus, poſtquam non ſemel impegerat, τὴν κάρδοπον dicit in genere maſculino; quare reſpondet Socrates:

Ἰδοὺ μάλ' αὖθις τοῦθ' ἕτερον· τὴν κάρδοπον
Ἄρρενα καλεῖς, θήλειαν οὖσαν.

Ecce rurſum hoc aliud: τὴν κάρδοπον maſculinum facis, cum ſit foemininum.

IV.

IV. Quia, ut αὖ, teſte Suida, ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ πίσω ponitur cum verbis ἰέναι, ἔρχεσθαι aut his cognato conſtructum; hinc aliquando *rurſus venire*, aliquando *redire* notat. Prioris exemplum eſt in verbis Agamemnonis, modo ex Homero allatis, ubi *rurſus* veniendi potior explicatio eſt, quam *redeundi*. Atque ita intellexiſſe Platonem, liquet ex paraphraſi, reddentem αὖθις μὴ ἐλθεῖν, non ἐπανέρχεσθαι. Contra redeundi ſignificatum obtinet in altero illo Homerico Il. K, v. 62. ubi miſſus ad naves ab Agamemnone Menelaus, rogat, utrum illic manere debeat, an peractis mandatis ad ipſum redire:

Πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι, ἠδὲ κελεύεις,
Αὖθι μένω μετὰ τοῖσι δεδεγμένος, εἰσόκεν ἔλθῃς,
Ἦε θέω μετὰ σ' αὖτις;

Quae tua imperantis maxime eſt voluntas? Vin' illic maneam, donec veneris, an ad te recurram?

V. Non abſimili ratione aliis verbis haec particula juncta, non ſemper actionis ejusdem repetitionem notat, ſed ſaepe priori contrarium actum opponit. Ita Achilles apud Hom. Il. I, v. 368.

— Γέρας δέ μοι ὅσπερ ἔδωκε
Αὖτις ἐφυβρίζων ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων.

Ubi αὖτις ἕλετο non notat *rurſus eripuit*, quaſi antea ſemel eripuiſſet: ſed, quod antea dedit, nunc contra repetens abſtulit praemium. (ut Germani: *hats mir wieder weggenommen*) Ita Theognis v. 357.

Ὡς δέ περ ἐξ ἀγαθῶν ἔλαβες κακὸν, ὣς δὲ καὶ αὖτις
Ἐκδῦναι πειρῶ θεοῖσιν ἐπευχόμενος.

Quemadmodum ex bonis tibi mala evenere, ita contra conare effugere mala deos precatus.

VI. Iterandi poteſtas facit, ut etiam temporis notionem aſſumat, et ſignificet *alias*, *alio tempore*, *in poſterum*, *poſthac*, unde illud Homericum: Μεταφρασόμεσθα

μεθα καὶ αὖτις. *De his alias diſputabimus.* Hinc εἰσαῦθις, ἐσαῦθις, vel disjunctim ἐς αὖθις, ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 63. Τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὖθις ἀναβαλώμεθα. *Privatas ſimultates in aliud tempus differemus.*

*) Sic Xenoph. Memorab. I, 2, 23. πῶς οὖν οὐκ ἐνδέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν, αὖθις μὴ σωφρονεῖν, καὶ δίκαια δυνηθέντα πράττειν, αὖθις ἀδυνατεῖν; G. *Warum ſollte es nicht angehn daſs einer der ſonſt — es einandermal nicht kann!*

VII. Haec temporis ſignificatio ſervari poteſt, ubi αὖ ſubjungitur, uti apud Ariſtoph. Acharn. v. 854.

Οὐδ᾽ αὖθις αὖ σε σκώψεται
Παύσων ὁ παμπόνηρος.

Neque in poſterum rurſus conviciis te lacerabit Pauſo nequiſſimus.

VIII. Simile huic eſt πάλιν αὖθις apud Homerum Il. B, v. 276.

Οὐ θήν μιν πάλιν αὖθις ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ
Νεικείειν βασιλῆας ὀνειδίοις ἐπέεσσιν.

Sane ipſum non inſtigabit poſthac denuo ſua ferocia, ut reges contumelioſis verbis inceſſat.

IX. Neque tamen perpetuo hunc uſum ſervare poteſt ante αὖ, ſed eſt, ubi dicentis exprimit vehementem affectum, et ἔμφασιν, qua ſublata alterutrum παρέλκειν neceſſe foret. Talis eſt Strepſiadis oratio apud Ariſtoph. in Nubib. v. 1382. Ἀλλ᾽ αὖθις αὖ τυπτήσομαι. *Sed rurſus vapulabo.* (G. *aber ich bekomme noch einmal wieder Schläge*). Neque enim timet, ne in poſterum vapulet, ſed illico, ſi pergat loqui ea, quae alteri ingrata ſunt, et iram moveant: ſed praeſens metus haec verba exprimit: eſtque in ſynonymo emphaſis potius amplectenda, quam nova alterius ſignificatio conquirenda.

X.

X. Πάλιν αὖθις ita nonnunquam junguntur, ut prius ſit adverbium loci, ſignificans *retro*, ut apud Hom. Il. E, v. 257.

Τὼ δ' ȣ̓ πάλιν αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι.

Hos vero non retro referent veloces equi.

XI. Imo tria haec αὖ πάλιν αὖθις conjungit Ariſtoph. in Nub. v. 971.

Εἶτ' αὖ πάλιν αὖθις ἀνιςαμένȣς συμψῆσαι.

Ubi nulla eſt emphaſis, quare aut unum alterumve ex his otioſum eſſe, dicendum eſt, aut unumquodque, qua fieri poteſt, quo pertinet, referendum: ita nempe ut αὖ τὸ ἀνιςαμένȣς et καθίζοντας, quod praecedit, opponat; πάλιν referatur ad ἀνιςαμένȣς, ut, qui modo ſedebant, nunc contra reſurgerent; et αὖθις denique ad συμψῆσαι, ut intelligantur pueri impreſſum arenae, in qua ſederant, corporis ſignum reſurgentes, corradendo deleviſſe, arenam complanaviſſe, atque ita in priſtinum *reſtituiſſe*, quaſi nulli ſediſſent.

*) Recte Hoogeveenus; niſi quod melius fuerit αὖθις ad ἀνιςαμένȣς, et πάλιν ad συμψῆσαι trahere. (G. *dann aber muſsten ſie, wenn ſie wieder aufſtanden den Sand wieder zuſammenſtreichen und ebnen.*) Omnino velim tirones attendant ubi αὖ πάλιν concurrere viderint, annon ſejungenda ſint hae particulae, et v. c. illa ad verbum rectum, ad participium referenda ſit. ut in Xenoph. Cyrop. VII. 2, 23. quem locum dabimus infra ad Cap. XV. ſect. V. §. 4.

XII. De Particula αὖτε eadem fere monenda, quae in ſuperioribus αὖ et αὖθις cognatis obſervata ſunt, niſi quod haec magis poëtica videtur, neque facile aliis πάλιν, αὖ vel αὖθις apponitur. Senſum iterati actus praefert in verbis Priami apud Hom. Il. lib. H, v. 377.

— — Αἴκ' ἐθέλωσι

Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκρȣ̀ς

Κήομεν. ὕςερον αὖτε μαχεσσόμεθα. —

Si velint intermittere bellum triſte, donec cadavera combu|ramus: poſtea rurſum pugnabimus.

XIII. Nec hujus inelegans uſus eſt, ubi aliquid ex praecedentibus aſſumitur, ut apud Eund. lib. Il. Φ, v. 191. ubi poſtquam dixerat Achilles:

Τῷ κρείσσων μὲν Ζεὺς ποταμῶν ἁλιμυρηέντων.
Praeſtantior Jupiter eſt fluminibus in mare cum ſtrepitu fluentibus: ſubjicit aſſumens:

Κρείσσων δ' αὖτε Διὸς γενεὴ ποταμοῖο τέτυκται.
Praeſtantius rurſus Jovis genus eſt quam fluvii.

XIV. Adhaec, ut αὖ, alternam viciſſitudinem notat, unde frequens ejus uſus apud Eundem in mutuis reſponſionibus; Τὸν δ' αὖτε προσέειπε lib. II. T. v. 184. Sic lib. Il. A. v. 207.

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Et alibi creberrime. Sic etiam νῦν αὖτε Il. A. 238. Il. Φ. 160. pro νῦν δὲ, ἀλλὰ νῦν, *nunc vero viciſſim.*

— Νῦν αὖτε μαχώμεθα, Φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ.

XVI. Pro μετὰ ταῦτα poni aſſerit Suidas, plane ut αὖθις· pro quo uſu affert H. Stephanus locum ex Hom. Il. I. v. 135.

Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω.

Et ſic opponeretur τῷ αὐτίκα. *Nunc quidem haec dabo, ſed poſtea, ubi expugnaverimus Trojam, alia praemia auferet.* Quomodo ejusdem formae foret atque ἄλλοτε, et ſenſus διαφορικὸς in temporis differentia verſatur.

SECTIO III.

DE PARTICULIS ΑΥΤΑΡ ET ΑΤΑΡ.

Non niſi apud poetas invenitur αὐτὰρ, pro quo in ora-

oratione ſoluta, praeſertim apud Atticos nonnunquam ἀτὰρ occurrit. Communis opinio eſt, αὐτὰρ et ἀτὰρ idem valere, quod δὲ aut ἀλλά; nec abnuo, tum quia fere ſic reddi poteſt, tum propter duplicem poteſtatem, διαφορικὴν ſcilicet et ἐναντιωματικήν, quam praefert quoque αὐτὰρ ſive ἀτὰρ. Prioris exemplum eſt apud Ariſtoph. in Veſp. v. 15. ubi, Soſias et Xanthia ſua invicem narraturis ſomnia, Soſias ait:

Κἀγώγ' ἀληθῶς, οἷον οὐδὲ πώποτε.
Ἀτὰρ σὺ λέξον πρότερος. —

Ego quoque per quietem vidi, quale nunquam antea. At tu prior dic. Perinde ac ſi dixiſſet: Ἀλλὰ σὺ λέξον πρότερος. (Germanice reddi quidem poteſt: *aber*, non autem *ſondern.*)

II. Adverſativa vis apparet in verbis Paridis apud Hom. lib. Il. H. v. 361. qui Antenori ſuadenti, ut Helena, belli cauſa, Graecis tradatur, ſe opponit, dicens:

Αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορήσω
Ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι· γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω.

At ego contra Trojanis bellicoſis concionabor, et diſerte nego, me uxorem redditurum. Similiter lib. Il. Φ. v. 414. Hinc jungitur adverſativo ὅμως, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 975. Κατάβα, κατάβα, κατάβα, κατάβα. ΒΔ. Καταβήσομαι, Καί τοι τὸ κατάβα τοῦτο πολλοὺς δὴ πάνυ Ἐξηπάτηκεν· ἀτὰρ ὅμως καταβήσομαι. *Deſcende, deſcende, deſcende, deſcende. BD. Deſcendam, quamvis illud deſcende quam plurimos profecto fefellit: ſed deſcendam tamen.*

III. At, licet pro ἀλλὰ poni dicatur, habet tamen, quo differat, et τὸ ἄρα, ex quo componitur, nativam ſuam vim et poteſtatem manifeſte exſerat, tribuatque ſententiae id, ad quod ſimplex ἀλλὰ adſpirare non poteſt, (* ſed quod per ἀλλ' οὖν ſignificatur.) Ita ſuam ἄρα in ἀτὰρ ſervat vim collectivam in verbis Strepſiadis apud Ariſtoph. in Nub. v. 677. qui a Socrate re-

prehenſus, quod τὸν κάρδοπον in genere Maſculino dixiſſet, reſpondet:

Ἀτὰρ τολοιπὸν πῶς με χρὴ καλεῖν; —

Ex Socratis nempe objurgatione intelligit, non recte ſe dixiſſe τὸν κάρδοπον, unde colligit, dicendum eſſe aliter; ſed, quomodo dicendum ſit, rogat. Reddo ergo: *At quomodo igitur in poſterum me dicere oportet?* (G. *Nun aber*, vel *Nun denn*, *wie ſoll ich ihn denn künftig nennen?*)

V. In doctrina Particulae ἄρα obſervavi ejusdem praepoſteram argumentandi rationem, quam et hic obſervare liceat, nempe quoties id, unde argumentum ſumitur, non praecedit, ſed ſequitur, ut apud Ariſtoph. in Nub. ubi didicerat Strepſiades, quae eſſent maſculina, quaeque foeminina, ait v. 693.

Ἀτὰρ τί ταῦθ', ἃ πάντες ἴσμεν, μανθάνω;

Habet αὖτε in ἀτὰρ pro αὐτὰρ poſito, diverſae a praecedentibus loquendi materiae indicium et ἄρα argumentatur ex ſequentibus: Q. d. Ἀλλὰ ταῦτα πάντες ἴσμεν, τί ἄρα μανθάνω; *At ſcimus haec omnes, cur ergo diſco?*

VI. Nonnunquam poſteriori ſententiae ratiocinativum γὰρ additur, ut fiat argumentatio reciproca. Ita Agamemnon apud Hom. Il. A. v. 119.

ΑΤΤΑΡ ἐμοὶ γέρας αὐτίκ' ἑτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
Ἀργείων ἀγέραστος ἔω· ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.
Λεύσσετε ΓΑΡ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη.

Sed enim illico mihi parate praemium, ne ſolus ſim inter Achivos indonatus, quandoquidem aequum non eſt; et videtis, praemium, quod habui, meum alio abire. Si ita redduntur verba, ſimpliciter τὸ αὐτὰρ pro ἀλλὰ ponitur: ſed et hic ſubolet mihi, ſubobſcura licet, τοῦ ἄρα in αὐτὰρ vis collectiva, et reciproca argumentatio, quae

quae eſt hujusmodi: *Date mihi praemium, ne ſolus inter Achivos indonatus ſim, quod utique aequum non eſt, nam videtis* etc. Vel reciproce hoc modo: *Videtis, praemium meum alio abiiſſe: date ergo mihi aliud, ne ſolus ſim indonatus* etc.

VII. Caeterum, quam ſupra notavi Particulae ἄρα vim tranſitivam, hanc ne in hac compoſitione quidem deponit αὐτάρ, ſed perſpicue exercet, ubi ab alio ad aliud tranſitus fit. Ita apud Hom. Il. Φ. v. 157. Pelegonus interrogatus ab Achille, quis et cujas eſſet, poſtquam patriam expoſuerat, tempusque, quo Trojam veniſſet, tranſiturus ad genus ſuum, pergit:

Αὐτὰρ ἐμοὶ γενεὴ ἐξ Ἀξίου εὐρὺ ῥέοντος.

Caeterum genus mihi eſt ex Axio late fluente. Ubi non poteſt ſignificare *ſed*: vix enim cohaerent: *ſum ex Paeonia fertili, hinc longe remota, et impero Paeoniis haſtas; hic autem dies eſt undecimus, ex quo Trojam veni; ſed genus mihi eſt ex Axio.* Verum expoſita patria et tempore adventus, tranſiturus ad genus ait, Αὐτὰρ ἐμοὶ etc. perinde quaſi dicat: *Expoſui tibi patriam: nunc, quod attinet ad genus, ſum oriundus ab Axio.*

VIII. Servat quoque vim ſuam tranſitivam, ut ἄρα quoties notat rem ordine ac rite fieri. Hinc exponitur Heſychio ἔπειτα, et Suidae εἶτα· (G. *darauf, ſodann,*) imo jungitur ei ἐπεί. Quare ejus uſus eſt in ſacrificiis, quorum ritus narrantur ordine ab Hom. Il. A. v. 464. ubi hoſtia retro tracta, jugulata, vinoque libato, ſic pergit: Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη. *Deinde poſtquam coſtae aduſtae ſunt.* Et paulo poſt: Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου. *Tum poſtquam a labore ceſſaverunt.* Et paucis interjectis: Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο. *Mox ubi potus et cibi deſiderium expleverunt.*

IX. Hinc plane ut ἄρα continuatam narrationem denotat, ut apud Eundem lib. Il. H. v. 383. Narraverat paulo ante Poeta, Idaeum oratorem adiiſſe Achi-

vos, eosque inveniſſe ad navem Agamemnonis. Tum ſic pergit:

— — Αὐτὰρ ὁ τοῖσι

Στὰς ἐν μέσσοισιν μετεφώνεεν ἤπυτα κῆρυξ.

Ubi minime quadret conjunctio *ſed*, verum diſerte pro ἔπειτα ponitur μεταβατικῶ. *Dein ſtans in medio exorſus eſt clarus praeco.* Similiter lib. Il. A. v. 598. et O. v. 113. Hoc ſenſu etiam, ut ſuperiori, additur ἐπεὶ, ut ibid. v. 458.

Ὣς ἔφατ' ευχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·

Αυτὰρ ἐπει ῥ' εὔξαντο. — —

Sic dixit precans: hunc autem exaudivit Phoebus Apollo. Tum poſtquam precati ſunt. Sic paulo poſt v. 484.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο κατὰ ϛρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.

Deinde quum venerunt ad exercitum latum Achivorum. Similia apud Homerum, tantum non ubivis obvia, ut lib. Il. Φ. v. 377. et 383. et alibi. Atque ita opinor ſatis apparet, αὐτὰρ conſtare ex αὖτε διαφορικῶ et ἄρα.

X. Denique αὐτὰρ pro δὲ adhiberi in membrorum diviſionibus, poſtea dicam, ubi de μὲν et δὲ commodior erit dicendi locus. At pro δὲ adhiberi, acquivalenti τῷ δὴ, auctor eſt Euſtathius ad Hom. 1272. lin. 20. Verba ſunt Achillis ad Hectorem Il. X. v. 331.

Ἕκτορ, ἀτάρ πȣ ἔφης Πατρόκλῆ ἐξεναρίζων.

Σῶς ἔσσεσθ', ἐμὲ δ' ȣδὲν ὀπίζεο νόσφιν ἐόντα.

Ait ille, ἀταρ πȣ ἔφης ἀντὶ τοῦ ἔφης δή. Mihi videtur hic loci ἀτὰρ poni pro ἀλλὰ ἀποϛατικῶ, de quo multa ſatiſque ſupra dixi. Alloquitur Hectorem ex abrupto: *At fortaſſe putaviſti, Hector, cum Patroclum occidebas, incolumem te futurum, neque me abſentem curaſti quicquam.*

XI. Quando pro ἀλλὰ ponitur diſerte, comitatur ſaepe Particula γε, ita tamen ut inter ἀτὰρ et γε aliquid interſeratur. Sic τοῦ ἀτὰρ, ſequente γε, poteſtatem διαφορικὴν ſentias apud Plat. de Rep. lib. II.

pag.

pag. 367. Ἐγὼ ἀκούσας ἀεὶ μὲν δὴ τὴν Φύσιν τοῦ τε Γλαύκωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἠγάμην, ἀτὰρ οὖν καὶ τότε πάνυ γε ἥσθην. *His ego auditis, cum ſemper Glauconis et Adimanti ingenium admiratus fuerim, at tunc quidem maxime oblectatus ſum.* Ubi ἀτὰρ adverbio ἀεὶ opponit τότε, quod tempus reſtringit ὁ γὰ concedens quidem, Glauconem et Adimantum Socrati ſemper in admiratione fuiſſe, ſed tamen tunc maxime. Obiter obſerva, Particulam οὖν hic minime eſſe ſupervacaneam, ut Devarius putat in ἀτὰρ οὖν, ſed officio ſuo egregie fungi; infert enim ex praemiſſo ἀκούσας rationem, cur maxime Glaucone et Adimanto delectatus ſit; quia, inquit Socrates, eos tam egregie de juſtitia diſſerentes audivi, ideo tum ſemper, tum potiſſimum tunc delectatus ſum.

XII. Servat et ἀτὰρ nonnunquam vim excipiendi, plane ut ἀλλά γε. Hunc uſum praeſtat non ſemel apud Ariſtoph. ut in Veſp. v. 1136. ubi de veſte diſputant Philocleon et Bdelycleon; hic aſſerit, illum veſtimenti genus non noviſſe, quia non fuerat unquam Sardibus: hic contra, Sardes nunquam ſe vidiſſe quidem fatetur, ſed noſſe tamen ſe veſtem excipit, dicitque:

Μὰ Δί' οὐ τοίνυν γε· ἀτὰρ δοκεῖ γέ μοι
Ἐοικέναι μάλιςα Μορύχου σάγματι.

Sane non fui quidem Sardibus, at certe mihi videtur ſimile eſſe Morychi ſago.

Sectio IV.

de

PARTICULA 'ΑΥΤΙΚΑ.

I. Nota eſt Adverbi αὐτίκα ſignificatio, poſiti creberrime ἀντὶ τοῦ παραχρῆμα, unde ei cognatum νῦν jungit Homerus. Eſt itaque *ſtatim*: Homerum ἀντὶ μόνου τοῦ νῦν, et ideo αὐτίκα νῦν dicere παραλλήλως, inquit Heſychius: differt tamen ἀπὸ τοῦ νῦν, quod tem-

tempus praeſentiſſimum notat; *αὐτίκα* vero paulo poſt futurum, quare non *nunc*, ſed *mox* reddendum, *ſtatim*, *continuo*, excluſa omni mora: imo et *τῷ νῦν* tanquam ex adverſo opponitur apud Plat. lib. IV. de Rep. pag. 420. Νῦν μὲν οὖν, ὡς οἰόμεθα, τὴν εὐδαίμονα (πόλιν) πλάττομεν, οὐκ ἀπολαβόντες ὀλίγους ἐν αὐτῇ τοιούτους τινὰς θέντες, ἀλλ' ὅλην. αὐτίκα δὲ τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. *Nunc igitur, ut putamus, felicem civitatem fingimus, non paucos aliquos in ea ſecernentes, quos tales eſſe volumus, ſed totam: mox vero eidem ex adverſo oppoſitam contemplabimur.* Et ut *νῦν* praeſenti tempori fere jungitur, ita *τὸ αὐτίκα* rectius futuro, aut praeterito. Futuro ubi jungitur, omnem moram excludit, vel ſaltem breviſſimam facit; ut apud Eundem in Apol. Socr. ſub principium. Τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ, ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι ubi *αὐτίκα ἐξελεγχθήσονται* idem valet quod *ἐξηλέγξονται*. *Quod enim non puduerit eos, quod re ipſa a me mox refutabuntur, ubi apparuerit, me in dicendo ne tantillum quidem valere, hoc ipſorum factum mihi impudentiſſimum viſum eſt.* Additur et *μάλα*, quo quam breviſſima mora intelligatur, Xenophonti Inſtit. Cyr. lib. III. pag. 72, init. Ἆρ' οἶσθ' ὅτι αὐτοὺς ἡμᾶς αὐτίκα μάλα δεήσει μάχεσθαι; *Scin, nobis ſtatim dimicandum eſſe?* Praeterito jungitur, quoties res facta narratur, ut apud Hom. Il. A, v. 386.

Αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι.
Continuo ego primus hortabar Deum placari. Sed haec ſatis trita.

II. Cum ejusmodi ſit Particulae natura, inſervit commode morae caſtigationibus, quoties miſſis, quae minus neceſſaria videntur, ad rem ipſam illico accedimus, et ad propoſitum, unde declinaverat oratio, redimus. Cujusmodi loquendi forma occurrit apud Platonem

tonem in Phaedro pag. 234. in fine. Reprehendenti Lyſiae orationem Socrati Phaedrus auream Delphis coronam promittit, ſi meliora, quam quae Lyſiae oratione continebantur, proferre poſſit. Tum Socrates: *Amiciſſimus*, inquit, *es*, *et vere aureus*, *mi Phaedre*, et quae ſequuntur. Mox miſſis, quae ad rem minus faciunt, inchoat; Αὐτίκα, περὶ ὃ ὁ λόγος, τί οἴει λέγοντα, ὡς χρὴ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, παρέντα τοῦ μὲν τὸ φρόνιμον ἐγκωμιάζειν, τοῦ δὲ τὸ ἄφρον ψέγειν, ἀναγκαῖα γοῦν ὄντα, εἶτ' ἀλλ' ἄττα ἕξειν λέγειν; *Atque*, *ut his miſſis*, *ad rem ipſam accedamus*, *quid tibi videtur? putasne eum*, *qui ait*, *non amanti magis quam amanti gratificandum*, *et negligit illius prudentiam laudare*, *hujus amentiam vituperare*, *quod utique neceſſarium eſt*, *deinde alia*, *quae dicat*, *habiturum*?

III. Hoc modo praemitti poteſt probationibus ab effectu, quo referri poteſt illud Homeri lib. Il. T, v. 126.

Ὣς φάτο. τὴν δ' ἄχος ὀξὺ κατὰ φρένα τύψε βαθεῖαν·
Αὐτίκα δ' εἷλ' Ἄτην κεφαλῆς λιπαροπλοκάμοιο.

Sic dixit: hujus vero dolor acer profundam mentem concuſſit; *et*, vel, *nam corripuit illico Aten nitidis capillis*, etc.

IV. Elegans imprimis hujus Particulae uſus eſt in probationibus per argumenta, quibus praefixus, pro nativa ſua facultate omnem moram excludens, non longe petendum, ſed in promtu argumentum eſſe docet, quaſi quis dicat: Quo id probem, non e longinquo argumentum repetam, ſed ecce tibi illico paratum. Quomodo apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 67, ſub fin. Tigranes captivi patris ſui cauſam agens apud Cyrum, probare conatur, in eo ipſum conſtantem amorem et fidem experturum eſſe, in quem maxima beneficia contulerit. Majus autem beneficium in quenquam conferri

poſſe

poſſe negat, quam in patrem ſuum captum, ſi ei praeter vitam, uxorem etiam liberosque conceſſerit. Quod non ſimpliciter, ſed praeſenti exemplo probans ait: Αὐτίκα ἤν τινα ἐᾶς ζῆν τῶν σε μηδὲν ἠδικηκότων, τίνα σοι τούτου χάριν οἴει αὐτὸν εἴσεσθαι.

*) Ex hujus uſus notatione fluxit Jo. Aug. Erneſti obſervatio, qui ad Xenoph. Memorabb. IV. 7, 2. docuit αὐτίκα ſaepe interpretandum eſſe *exempli gratia*; in quo tamen propria vis τοῦ αὐτίκα non negligenda eſt; q. d. *Ne longe abeam, ſed ſtatim hoc utar exemplo.*

CAPUT XI.

DE PARTICULIS ἌΧΡΙ ET ΜΈΧΡΙ.

I. Ἄχρι et Μέχρι cum ſecundo Caſu conſtructae notant continuatum quid, nec interruptum aut intermiſſum uſpiam usque ad praeſcriptum terminum: terminus ille eſt vel temporis, vel loci, vel modi: temporis, ut apud Plat. in Sympoſ. pag. 220, lin. 34. Μέχρις ἕως ἐγένετο. *Donec aurora illuceſceret.* Act. Apoſt. cap XX, com. 6. Ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε. *Venimus ad eos in Troadem intra quinque dies.* h. e. *In eo itinere conſumſimus dies quinque.* Loci, ut ἄχρι τῆς θαλάττης, *ad mare usque.* Modi apud Ariſtot. lib. II, Polit. cap. 7. Πλάτων δὲ τοὺς νόμους γράφων μέχρι τινὸς ᾤετο δεῖν ἐᾶν. *Plato vero in ſuis legibus quadamtenus oportere eos ſinere exiſtimavit.*

II. Caeterum ex ſimilibus limitationibus naſcitur duplex termini, qui Genitivo exprimitur, conſideratio; is enim vel includitur, vel excluditur. Includitur a Demoſth. Philipp. III, pag. 47. Οὕτω κακῶς διακείμεθα . . . . ὥστ' ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδὲν οὔτε τῶν συμφερόντων, οὔτε τῶν δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα. *Eo calamitatis pervenimus, ut ad hodiernum usque diem facere non poſſimus, quod rerum noſtrarum ratio aut officium*

cium poſtulat. ubi dies hodiernus includitur. Sic 2 Cor. III, 14. At excluditur terminus in illo Periclis: Μέχρι τοῦ βωμοῦ φίλος. *Usque ad aram amicus.* Quibus verbis ſignificabat amico, ab ipſo poſtulanti, ut id ſibi gratiae apponeret, ut pejeraret, amicitiam eatenus eſſe colendam, quatenus religio patitur, terminum illum perjurii omnino excludens. Qui geminus uſus ex praecedentibus et ſequentibus facile diſcerni poteſt.

III. Nonnunquam non tam ipſum terminum, quam terminatum; ſive ſpatium temporis ſive loci, denotat, ut: Δεῖ τοὺς γινομένους μέχρις ἂν ζῶσι, πονεῖν. *Genitos oportet, quamdiu vixerint,* (G. *ihr Lebenlang, ſo lange als ſie leben.*) *laborare.* ubi μέχρις ἂν ζῶσι eſt διὰ βίου. Qui uſus etiam permanet in ſenſu metaphorico, ubi non loci aut temporis ſpatium, ſed alicujus rei reſpectus indicatur, ut apud Epict. cap. 46. Τὰ περὶ τὸ σῶμα μέχρι χρείας τῆς ψυχῆς παραλαμβάνειν. *Ea, quae corpori ſerviunt, eatenus adhibenda, quatenus animo uſui ſunt.*

IV. Dixi, has voculas pro ſua poteſtate notare continuatum quid, nec uspiam intermiſſum usque ad praeſcriptum terminum: ſed terminus hic aliquando non limitatur, imo et quandoque omnino tollitur. Non limitatur, quando extenſum quid, nec terminatum ponitur, ut ἄχρι πόῤῥω, apud Lucian. Amor. Tom. II, pag. 409, lin. 53. pro, *In longinquum.* Hic terminus, quanquam non expreſſe additur, intelligitur tamen; nam rami arborum, quarum illic mentio eſt, non in infinitum erant extenſi. Cujusmodi ſunt et μέχρι πολλοῦ. *Diu.* Ἄχρι καιροῦ. *ad tempus.* Act. XIII, 11. Item Ἄχρις ἐπὶ πολύ apud Theophraſt. in Charact. cap. περὶ δυσχερείας. ubi ait foedi hominis eſſe conſuetudinem, τὰς μασχάλας θηριώδεις καὶ δασείας ἔχειν ΑΧΡΙΣ ΕΠΙ ΠΟΛΥ τῶν πλευρῶν. *Axillas ferarum more habere hirſutas, usque ad magnam laterum partem.* i. e. *ita ut pili multam*

multam laterum partem tegant. At prorſus ,tollitur terminus, quum additur genitivus παντὸς, ut μέχρι παντὸς idem ſit, ac διὰ παντὸς, χρόνου genitivo intellecto, vel opportuniori pro re nata nomine, διαστήματος puta, aut χρήματος. Hic Genitivus παντὸς nonnunquam ſupprimitur, unde fit, ut Suidas et Euſtathius ἄχρις poſitum dicant pro καθόλου, διόλου, *penitus, omnino, prorſus.* Homeri, quem citat Suidas, locus eſt Il. Δ. v. 522.

Ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς
Ἄχρις ἀπηλοίησεν. — —

Et ambos nervos et oſſa prorſus comminuit lapidis horrenda moles. h. e. ἄχρι παντὸς, adeo ut vulnus eſſet perpetuum, et in oſſibus nihil non contritum inveniretur. Similiter Il. Π, v. 325.

— Ἀπὸ δ' ὀστέον ἄχρις ἄραξε.

Os autem prorſus abſcidit.

Dicitur et μέχρις vel ἄχρις οὗ, (*donec*) μέχρις ἂν, μέχρις οὗ ἂν. μέχρι περ. μέχρι περ ἂν. μέχρις ὅπερ ἂν. μέχρι τινὸς. (*aliquamdiu*) μέχρι τίνος; (*quousque*) μέχρι ποῦ; μέχρι πρός. μέχρις ἐνταῦθα. de quibus omnibus ſigillatim agere non eſt mei inſtituti. Exempla paſſim occurrunt.

V. Conſtruuntur et cum verbis, ut cum imperfecto indicativi apud Plut. in Poplicol. ſub initium. Μέχρι μὲν ἐπίδοξος ἦν ὁ δῆμος ἕνα χειροτονήσειν ἀντὶ τοῦ βασιλέως στρατηγόν. *Quamdiu populus credebatur unum creaturus pro rege ducem.* Ubi terminatum quid aut temporis ſpatium notatur, aut actio continuata, et redditur *quamdiu.* Ubi vero non tam actio continuata, quam ejusdem terminus, et ſequens actio inchoata reſpicitur, redditur *donec*: qui terminus ſi notus eſt, ut in re praeterita, ſequitur indicativus, ſin nondum cognitus, ſubjunctivus vel optativus, addita vel ſuppreſſa particula ἂν. Subjunctivi exemplum eſt in ep. ad Epheſ. cap. IV, com. 13. Μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως. *Donec perveniamus univerſi*

univerſi ad unitatem fidei. Optativum habet Herodot. in Euterp. cap. 179. Μέχρι ȣ̈ ἀπίκοιτο ἐς Ναύκρατιν. *Donec perveniret Naucratin.* (* At hic optativus non a μέχρι ſed ab obliqua conſtructione pendet.)

CAPUT XII.

DE

PARTICULA ΓΑΡ CUM IPSIUS COMITATU.

SECTIO I.

DE

PARTICULAE ΓΑΡ *ſignificatibus, cauſali, inchoativo, et ratiocinativo.*

I. Particula γὰρ, (quae ex γε et ἄρα compoſita videri poſſit) primo loco eſt αἰτιολογικὴ, h. e. probationibus inſervit, et cauſam reddit. Lat. *nam, enim.*

II. Sed haec vis non ſemper aeque perſpicua eſt, et obſcuratur, quando γὰρ referri debet non ad proxime praecedentia, ſed ad remotiora; e. c. in Evang. Marci cap. XVI, com. 4. Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείȣ. Καὶ ἀναβλέψασαι θεωρȣ̈σιν, ὅτι ἀποκεκύλισαι ὁ λίθος. ἦν γὰρ μέγας σφόδρα, ubi τὸ γὰρ non referri debet ad proxime praecedens θεωρȣ̈σιν, nam, quia videbant devolutum, lapidem hinc non ſequitur, eum fuiſſe magnum; ſed ad dubitationem dicentium; *Quis devolvet nobis ſaxum ab introitu monumenti?* quae ſunt remotiora.

III. Obſcurat quoque ipſius poteſtatem ellipſis, quae hic frequens eſt, quaque vel ex praemiſſis nonnulla ſunt repetenda, vel extrinſecus ad orationis abſolutionem arceſſenda. Exempla ubivis obvia, quorum tamen nonnulla hic ſunt notanda, quia explicationis hic particulae uſus egere videtur. Ex ſuperioribus nonnulla repetenda

da videntur apud Plat. in Phaedr. pag. 228, lin. 28. Phaedrus ibi, urgente Socrate, coactus nonnulla dicere, ad dicendum ſe parat, addens rationem, quia Socrates ipſum non dimiſſurus videtur, antequam, quocunque poſſit modo, dixerit. Excipiens alter ait: Πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκῶ. *Admodum enim vere id facturus ibi videor.* Ut conſtet ſua Particulae vis cauſalis, intellige, καλῶς εἶπας. *recte dixiſti*; nam etc. vel repetendo praecedentia: Πάνυ σοὶ ἀληθῆ δοκῶ. ὐδαμῶς γάρ σε ἀφήσω, πρὶν ἂν εἴπῃς ἀμωσγέπως. Eodem plane modo apud Sophocl. in Philoct. v. 1273. Neoptolemus fruſtra conatus perſuadere Philocteten ait:

Ἀλλ' ἤθελον μὲν ἄν σε πεισθῆναι λόγοις
Ἐμοῖσιν, εἰ δὲ μήτι πρὸς καιρὸν λέγων
Κυρῶ, πέπαυμαι. — —

At cupiebam te perſuadere verbis meis: ſi vero minus opportuna haec ſuccedat oratio, deſino. Reſpondet Philoctetes: Πάντα γὰρ φράσεις μάτην. *Omnia enim fruſtra dixeris.* Intellige, Καλῶς ποιῶν πέπαυσαι. *Recte facies, ſi deſinas; nam fruſtra verba perdes.* Vel exſerit etiam ſeſe vis αἰτιολογική, quum ita ſuppletur hians oratio: Πάντα φράσεις μάτην. ὐ γὰρ πρὸς καιρὸν λέγων κυρεῖς. Sed clarius apud Plat. in Phaedr. pag. 257. dicenti Socrati, ἴσως τὸν λοιδορέμενον αὐτῷ οἴει νομίζοντα λέγειν, ἃ ἔλεγεν. *Fortaſſe putas, obtrectatorem ſerio illi objeciſſe ea, quae objecit*, reſpondet Phaedrus: Ἐφαίνετο γάρ. *Apparebat enim.* Revoca ex praemiſſis, τὸν λοιδορέμενον οἶμαι νομίζοντα λέγειν. ἐφαίνετο γάρ. et plenum habeas ſenſum. Sic apud Eurip. in Oreſt. v. 444. 781, 792 et 796. Occurrit ſimilis ellipſis in verbis Eunuchi in Act. Apoſt. cap. VIII, com. 31. qui roganti Philippo, Ἆρά γε γινώσκεις, ἃ ἀναγινώσκεις; *An intelligis, quae legis?* reſpondet: Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην; *Qui enim poſſim?* Hic neceſſario ex praecedentibus intelligitur, ὐ γινώσκω. praeferente τῷ γὰρ rationem, cur non intelligat, interrogando tamen de modo.

* Haud

*) Haud raro hic uſus ab interpretibus neglectus falſas interpretationes peperit. ut apud Aeſchyl. Perſ. 231. 232. ubi Atoſſa Xerxis mater cum Choro de urbe Athenarum loquens ait: Ἀλλὰ μὴν ἵμειρ᾽· ἐμὸς παῖς τήνδε θηρᾶσαι πόλιν: Atqui vero meus filius *vehementer cupilt hanc urbem capere.* Reſpondet Chorus: Πᾶσα ΓAP γένοιτ᾽ ἂν Ἑλλὰς βασιλέως ὑπήκοος. Perperam Stanlejus vertit: *Imo omnis Graecia regia fiat ſubdita*; cum ſenſus ſit: *Non eſt mirum, nam ſi hanc urbem cepiſſet univerſa Graecia in poteſtatem ejus veniret.* Noſtri dicerent: *Ei der König würde dann auch bald Herr von ganz Griechenland werden*; vel: *Ja freilich, denn* etc.

IV. Obſcurior eſt vis αἰτιολογικὴ, quando non ex ſuperioribus, ſed extrinſecus neceſſario nova quaedam arceſſenda ſunt. Locus eſt Ariſtophanis in Plut. v. 245. ubi, poſtquam Plutus queſtus eſt, ſe, ſive ad avari, ſive prodigi hominis aedes acceſſerit, ubique repulſam ferre; reſpondet Chremylus:

Μετρίȣ γὰρ ἀνδρὸς οὐκ ἐπέτυχες πώποτε.

In mediocrem enim virum nunquam incidiſti. Hiantem ſenſum ita ſuppleas: Οὐδὲν δεινὸν πάσχεις θύραζε ἐκπεσὼν, μετρίȣ γὰρ etc. *Non mirum eſt, te abactum fuisſe; nam* etc. Suppletur ellipſis in Euang. Ioannis cap. IV, com. 18. ubi mulieri Samaritanae dicendi: Οὐκ ἔχω ἄνδρα, reſpondet Chriſtus: ΚΑΛΩΣ ΕΙΠΑΣ, ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔχες. καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔςι σȣ ἀνήρ. Ναὶ μα Δία praemittit Aelian. v. H. lib. XIII, cap. 4. ubi roganti Archelao, num Agathon etiamnum amabilis videretur, cum annos eſſet circiter quadraginta natus? reſpondet Euripides: Ναὶ μὰ Δία. ȣ̓ γὰρ μόνον τὸ ἔαρ τῶν καλῶν κάλλιςον, ἀλλὰ καὶ τὸ μετόπωρον. *Omnino per Jovem: formoſorum enim non ver tantum, ſed et autumnus pulcerrimus eſt.* Item apud Ariſtoph. in Nub. v. 1382, dicenti Strepliadi: Ἀλλ᾽ αὖθις αὖ τυπτήσομαι. reſpondet Phidippides: Νὴ τὸν Δί᾽. ἐνδίκως γάρ. *Per Jovem vapulabis; nam meritus es.*

V. Conſtat frequentem eſſe hanc ellipſin in reſponſionibus colloquentium partim affirmativis, partim negativis. v. c. apud Plat. in Phaedr. p. 268. l. 4. *videamus* inquit Socrates, quam haec ars vim habeat. Καὶ μάλα ἐῤῥωμένην, reſpondet Phaedrus, ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις. *Et validiſſimam quidem, praeſertim in comitiis.* Cui Socrates: ἔχει γάρ. q. d. *Bene dixiſti, nam habet vim maximam*; cujus exemplum eſt in Lucian. Soloec. Tom. III, pag. 577. Dicenti cuipiam: Σὺ δὲ οὐδὲ τὸ μαντευόμενον κατενόησας. *Tu vero ne illud quidem* μαντευόμενον *intellexiſti.* reſpondet Soloeciſta: Μὰ τοὺς θεούς, οὐ γὰρ ἔμαθον. *Per Deos, non intellexi enim.*

VI. Idem obſervandum in interrogativis, ut apud Xenoph. lib. III. Cyr. cap. I. §. 38. roganti Cyro: Εἰπέ μοι, ποῦ δὴ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀνήρ, ὃς συνεθήρα ἡμῖν. καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκεις θαυμάζειν αὐτόν. *Dic mihi, quaeſo, ubi ille eſt, qui nobiſcum una venabatur, et tu quidem ipſum admirari admodum videbaris.* Reſpondet Tigranes: Οὐ γὰρ ἀπέκτεινεν αὐτὸν οὗτοσὶ ὁ ἐμὸς πατήρ; Hic intelligi videtur: Οὐκ ἔστιν ἔτι. *Non vivit amplius; nam pater hic meus eum occidit.* Quem ſenſum αἰτιολογικὸν interrogative effert.

VII. Non inelegans τοῦ γὰρ αἰτιολογικοῦ uſus eſt in clauſulis, quomodo adhibet Ariſtoteles de Rep. lib. I, cap. 3. extr. Τοῖς δὲ (δοκεῖ) παρὰ φύσιν τὸ δεσπόζειν. νόμῳ γὰρ τὸν μὲν δοῦλον εἶναι, τὸν δὲ ἐλεύθερον· φύσει δ' οὐδὲν διαφέρειν· διόπερ οὐδὲ δίκαιον. βίαιον γάρ. *Aliis videtur naturae adverſari, in alium dominari: lege enim alium eſſe ſervum, alium liberum: natura vero nihil intereſſe; quare neque juſtum eſſe; violentum enim.*

VIII. Hactenus de uſu particulae γὰρ cauſali, nunc de inchoativo breviter dicemus. Eſt enim τοῦ γὰρ officium inchoare narrationem, non ſecus ac μὲν δὴ et μὲν

μὲν οὖν, de quibus poſtea, poſt praemiſſa nonnulla prolegomena. Videturque univerſus narrationis complexus rationem reddere praemiſſae propoſitionis. Redditurque ſaepe Latine, *videlicet*, *nempe*, *ergo*. Sic Ariſtoteles rei faciendae rationem expoſiturus, praemiſſis paucis, ita incipit lib. I. de Rep. cap. 9. Ἑκάϛου γὰρ κτήματος διττὴ ἡ χρῆσίς ἐϛιν. *Uniuscujusque rei poſſeſſae duplex uſus eſt.* Similiter Prometheus apud Aeſchylum Iûs errores expoſiturus ait:

Πρὸς αὐτὸ δ' εἶμι τέρμα τῶν πλανημάτων.
Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα etc.

Hic ἐπεὶ γὰρ eſt *poſtquam enim*, *poſtquam nimirum*: (*nachdem nemlich*) Addatur Matth. I, 18. Praemiſſis, τοῦ δ' Ἰησοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν, ſic Evangeliſta incipit hiſtoriam: Μνηϛευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας, etc. Habetque hunc uſum Latinorum *nam*. Sic dicturus Cicero pro Archia cap. 3. narrationem hoc modo incipit: *Nam ut primum a pueris exceſſit Archias*, etc. Confer Terent. Andr. I, 1, 14.

IX. Longe diverſa ratione inchoat orationem τὸ γὰρ, ubi ratio in ſequenti membro demum ſequitur, cui tunc vicem explens τοῦ γὰρ additur Particula δὲ, unde obſcurior paulum naſcitur oratio. Ita Ulyſſes apud Hom. Od. K, v. 501.

Ὦ Κίρκη, τίς ΓΑΡ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
Εἰς ἄϊδος Δ' οὔπω τις ἀφίκετο νηὶ μελαίνῃ.

Quis, *vero* inquit, *viam ad inferos monſtrabit*? intelligens itineris difficultatem, et addit rationem: *Nam nondum eo quisquam pervenit nave nigra.* Ubi γὰρ poſt ἄϊδος et δὲ poſt τίς collocandum fuit.

X. Denique inchoat orationem, quando μετάθεσιν patitur, h. e. quando cauſa ſequitur in membro ſubſequenti, etiamſi abeſt Particula δέ. Ita infit Achilles apud Hom. lib. Il. A, v. 123. poſtquam Agamemnon pro virgine ſibi erepta aliud donum poſtulaverat:

Πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
Οὐ δέ τί πω ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά·
Ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασαι,
Λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.

Ubi τὸ γὰρ poſt οὐδέ τι poſitum juſtam dabit ſententiam. *Quomodo tibi dabunt praemium magnanimi Achivi? nulla enim nobis ſpolia adſunt, quae non ſint diſtributa; et quae ex urbibus captis cepimus, diviſa jam ſunt; neque fas eſt, populum ea, quae accepit, in commune iterum conferre.*

XI. De ſyllogiſtico ſ. ratiocinativo particulae γὰρ ſenſu tenendum eſt eum tum manifeſtum eſſe, ubi interrogative profertur, ut apud Ariſtoph. in Ranis v. 25. ubi Xanthias bajulans Baccho, mollitiem ipſi in ferendo onere objicienti, reſpondet: Οὐ γὰρ φέρω 'γώ; *Nihilne ergo fero?* Collective ſimul et interrogative, q. d. *Putasne ergo, me nihil ferre.* Cui ſic Bacchus: Πῶς φέρεις γάρ, ὅς γ' ὀχεῖ; *Quomodo ergo feras, qui ipſe veheris?* nam inſidebat aſino. Sed haec verba ad cauſativum ſenſum etiam revocari poſſunt, intellecto, οὐ φέρεις, ut ſit ſenſus: *Non fers; nam quomodo feras?* etc. Rurſus v. 29. Πῶς γὰρ φέρεις, ὅς γ' αὐτὸς ὑφ' ἑτέρου φέρει; *Quomodo ergo fers, qui ipſe veheris ab alio?* Sic in Acharn. v. 594.

Λ. Ταυτὶ λέγεις σὺ τὸν ςρατηγὸν, πτωχὸς ὤν;
Δ. Ἐγὼ γὰρ εἰμὶ πτωχός; Λ. Ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ;
Δ. Ὅςις; πολίτης χρηςός. —

L. Tune haec imperatori dicis: cum ſis mendicus? D. Egone ergo mendicus? L. At quis igitur? D. Quis? Bonus civis. ubi particulae γὰρ uſus collectivus ad ſenſum cauſalem revocari poteſt, facilius tamen poſterioris, ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ; Eſt Graecis loquendi conſuetudo peculiaris, qua alter alterius verba, quae addere debuiſſet, quaſi deficientia, ex ore tanquam ſuſcipere cupit, eaque cum non poſſit, interrogando elicit. Verſatur hic idiotis-

mus

mus circa cauſativa; additurque particula γὰρ vel ὅτι, qualem alter rationi, qua ſua dicta ſtabiliret, debuiſſet praemittere. Dicunt igitur τί γάρ; *quid enim?* τίς γάρ; *quis enim?* ὅτι τί; *nam quid?* Tale eſt hoc Lamachi, innuentis, Dicaeopolin negando, ſe mendicum eſſe, non ſatisfeciſſe, ſed debuiſſe addere rationem, indicantem qualis eſſet, hoc modo: Ἐγὼ πτωχὸς οὐκ εἰμί. ἀλλ' εἰμὶ γὰρ πολίτης χρηστός. Sic ap. Ariſtoph. Veſp. 333. Philocleon multa queritur, quod cuſtodia incluſus canenti choro intereſſe non poterat; cui ſic Chorus:

Τίς γὰρ ἔσθ' ὁ ταῦτά σ' εἴργων κἀποκλείων τὰς θύρας;

Λέξον. πρὸς εὔνους γὰρ φράσεις.

Quis ergo eſt, qui te his arcet occluſis foribus? (G. *Nun wer hat dich denn aber eingeſchloſſen?*) *Dic; nam amicis dixeris.* Reſpondet ille, Ὁ μὸς υἱος. *Filius meus.* ubi τίς γάρ; *Quis ergo?* parata verſio eſt: intricatior ſenſus αἰτιολογικὸς, qui ſic eruitur. Ex interrogatione chori liquet, hunc deſiderare ſupplementum orationis Philocleonis, quod rogando elicit; debuiſſet enim ille ſic pergere: "Ὅτι ὁ υἱὸς ἐμὸς, vel Ὁ γὰρ υἱὸς ἐμός ἐστι; ὁ ταῦτά μ' εἴργων etc. Continuatam itaque vult chorus orationem alterius inquirendo in cauſam rei, cujus index eſt τὸ γάρ. Talia ſaepe occurrunt in mutuis colloquiis; eſtque locus fere geminus apud Lucian. Dial. Mort. tom. I, pag. 388. Poſtquam Alexander et Annibal inter ſe de principatu multis verbis apud inferos contenderant, et Minos jam jam ſententiam erat dicturus, interveniens Scipio poſtulat, ut prius litem ne dirimat, quam ipſe pro ſe dixiſſet. Tum Minos: Τίς γὰρ εἶ, ἢ πόθεν ὢν ἐρεῖς; Q. d. *Quis tu es et cujas? qui te cum his duobus conferre audeas.* Sic colligit ex verbis Scipionis, et ipſum clarum fuiſſe, qui ſe his comparet. Sic apud Euripid. in Oreſt. v. 483. Tyndareo roganti Menelaum, cur compellaret Oreſtem, hominem matricidam, inviſum caput; reſpondet ille:

Τί γάρ; φίλε μοι πατρός ἐςιν ἔκγονος.
Quid enim? Additque rationem; *patre enim natus eſt mihi cariſſimo.* (eodem ſenſu quo apud Phaedrum hae particulae occurrunt, pro *Quidni enim?*) *Patre natus eſt mihi cariſſimo?* (G. *Nun was denn?* vel *warum denn nicht*; *er iſt ja meines lieben Freundes Son!*) H. l. τί γάρ; abſolute cum admirationis ſignificatione ponitur. Similiter ſed ita ut τί γὰρ conjunctim et cum ſequentibus vinctum ponatur, apud Aeſchylum in Prometh. 519. ubi poſtquam Prometheus dixerat: *Sane ne Iupiter quidem fatum effugiet.* Admirans iſta Chorus ſubdit: τί γὰρ πέπρωται Ζηνὶ πλὴν ἀεὶ κρατεῖν; *aber was kann denn dem Iupiter anders vom Schikſal beſchieden ſein, als ewige Herrſchaft?*

XII. Interrogativam quandoque particulam eſſe γὰρ, falſo ſibi perſuaſerunt Stephanus ac Devarius. Nam in τίς γὰρ, τί γὰρ et ſimilibus, ſolius pronominis eſt interrogare, cum γὰρ vim ſuam cauſalem obtineat. Nec umquam τί γὰρ, ſignificat *numquid?* ſed potius *quid enim?* aut *quid ergo?* Ut in illo Ariſtoph. in Nub. v. 57. dicenti famulo, Ἔλαιον ἡμῖν οὐκ ἔνεϛ' ἐν τῷ λύχνῳ, reſpondet Strepſides: Οἴμοι, τί γάρ μοι τὸν πότην ἧπτες λύχνον; *Hei mihi? Cur enim mihi bibulum indidiſti ellychnium?* (G. *Warum haſt du denn auch ein Tocht eingeſtekt, das ſo viel Oel wegfriſst*). Rationem adfert, cur oleum in lucerna tam cito defecerit, nempe, quod craſſum nimis ellychnium indiderit, quam rationem cum interrogatione profert, cur id feciſſet.

At non aeque clare patet vis ratiocinandi in τί γὰρ ἄλλο ἤ, niſi admiſſa ellipſi una cum verborum transpoſitione. Ita apud Lucian. in Dial. Diogenis et Alex. rogante Alexandro, Τί γελᾷς; reſpondet alter: Τί γὰρ ἄλλο ἢ ἀνεμνήσθην, οἷα ἐποίει ἡ Ἑλλάς. Ait, in mentem ſibi venire, quid Graecia fecerit (quae nempe Alexandrum ducem elegerat adverſus barbaros, et

per adulationem inter duodecim Deos retulerat, cum mortuis nunc reliquis ſimilis eſſet) et ex eo argumentatur, quod nihil aliud ridiculum erat in verbis Alexandri; quam argumentandi rationem interrogative profert. Perinde itaque eſt, ac ſi diceret: Ἀνεμνήσθην; οἷα ἐποίει ἡ Ἑλλὰς etc. ἐπὶ τούτῳ μόνῳ γελῶ. τί γὰρ ἂν ἄλλο ἢ τοῦτο γελῷμι;

XIII. Similis eſt particulae γὰρ vis in aliis interrogandi modis; v. c. in Platonis Phaedro pag. 234, lin. 39. Dicenti Phaedro, Οὕτω δὴ δοκεῖ παίζειν; *Sicine jocari tibi videtur?* reſpondet Socrates; Δοκῶ γάρ σοι παίζειν, καὶ οὐχὶ ἐσπουδακέναι; *Ergone tibi videor jocari? nonne potius ſerio locutus?* Sic οὐ γὰρ non ſimpliciter vertendum eſt *quidni?* ſed potius, *nonne enim*, *nonne vero?* e. c. Xenoph. memorabb. I. 4, 14. οὐ γὰρ πάνυ σοι κατάδηλον ὅτι etc. *nonne enim hoc plane tibi apertum eſt* (G. *denn iſt dir das nicht ganz einleuchtend*) Huc refer exemplum ſupra allatum Cyrop. III, 1, 38. *Dic mihi*, inquit Cyrus, *ubi nam eſt homo ille*, *qui nobiſcum venabatur? Tu enim mihi potiſſimum eum colere videbare.* ReſpondetTigranes. Οὐ γὰρ ἀπέκτεινεν αὐτὸν οὗτοσι ὁ ἐμὸς πατήρ; *Nun*, *hat ihn denn nicht mein Vater umgebracht?* q. d. *Miror te iſta quaerere*, *nam eum pater meus occidit.* Habet et hoc modo indignationem, redditurque, *Itane? nempe?* ut apud Lucian. in Conviv. pag. 440. Χρυσίππου γὰρ μέμνησθε ὑμεῖς, ἢ ἀφ' ἑνὸς ἀνδρὸς οὐκ ἐννόμως φιλοσοφοῦντος Ἑτοιμοκλέους τοῦ γόητος, μετρεῖτε τὸν Κλεάνθην καὶ Ζήνωνα, σοφοὺς ἄνδρας; *Itane vero Chryſippi mentionem injicere audetis*, *aut ab uno viro non legitime philoſophante Hetoemocle impoſtore*, *metimini Cleanthen et Zenonem*, *viros ſapientes?*

XIV. Adverſativam eſſe interdum hanc particulam falſo ſibi quidam Grammatici perſuaſerunt. Fruſtra enim v. c. Devarius vim adverſativam huic

particulae tribuit in illo Ariſtophanis in Pace v. 320.

> Ὡς κυκάτω, καὶ πατείτω πάντα, καὶ ταραττέτω.
> Οὐ γὰρ ἂν χαίροντες ἡμεῖς τήμερον παυσαίμεθ' ἄν.

et explicat: *Quantumvis turbet et conculcet omnia, nos tamen exultatione et laetitia non abſtinebimus.* Sed h. l. potius ſignificat *enim*, ut in Aeſchyleo ſimili Prometh. v. 1000.

> Πρὸς ταῦτα, ῥιπτέσθω μὲν αἰθαλοῦσσα φλὸξ
> Λευκοπτέρῳ δὲ νιφάδι καὶ βροντήμασι
> Χθονίοις κυκάτω πάντα καὶ ταρασσέτω
> Γνάμψει ΓΑΡ οὐδὲν τῶνδ' ἐμέ.

Sectio II.

DE PARTICULIS ΓΑΡ ΔΗ, ΓΑΡ ΔΗΠΟΥ, ΓΑΡ ΟΥΝ, ΓΑΡ ΟΥΝ ΔΗ, ΓΑΡ ΠΟΥ ΓΑΡ ῬΑ ET ΓΑΡ ΤΟΙ.

I. Particulae γὰρ δὴ, ſi δὴ tempus notat, ſingulae per ſe ſpectandae ſunt, nec hac ratione γὰρ a δὴ afficitur. Recte Heſych. Δὴ γάρ· ἤδη γάρ· Nam Poëtae etiam τὸ δὴ praeponunt.

II. Aſt, ubi Particula δὴ ſuam vim βεβαιωτικὴν exercet, argumentationem, quam infert τὸ γὰρ, ſuo pondere confirmat ac ſtabilit; ſignificatque *nam profecto*; ut Xenoph. Cyrop. II. 3, 58. poſtquam narravit Cyrum ante praelium paeana exorſum, eumque religioſe milites magna voce ſimul inſonuiſſe, haec addit: ἐν τῷ τοιούτῳ γὰρ δὴ οἱ δεισιδαίμονες ἧττον τοὺς ἀνθρώπους φοβοῦνται, *in tali* enim *rerum diſcrimine* profecto *qui deum reverentur minus homines metuunt* (G. *denn ſicherlich fürchten unter ſolchen Umſtänden gottesfürchtige Leute ſich weni-*

weniger vor Menſchen) Stabilitam per particulam δὴ rationem paululum infringit τὸ πȣ, alterius aſſenſum eliciens. Sic fit γὰρ δή πȣ. (G. *denn doch wol gewiſs*). Exemplum eſt apud Platonem in Phaedone pag. 94, init. Ἁρμονία γὰρ δήπȣ, παντελῶς αὐτὸ τȣ̃το ȣ̃σα ἁρμονία, ἀναρμοςίας ȣ̃ποτ' ἂν μετάσχοι. *Nam profecto harmonia, quatenus revera et omnino eſt harmonia, diſcrepantiae nunquam particeps eſt. Nonne*? Sed de vi hujus particulae πȣ, alteri adjunctae, mox dicam in γὰρ πȣ, et cap. ſeq. in γε δή πȣ et in γέ πȣ.

III. Γὰρ ȣ̃ν eidem membro apponuntur, cum tamen diverſa ſpectent, ſervans altera cauſativam, altera concluſivam poteſtatem. Exemplo ſint verba Neſtoris in Il. B. v. 350. ubi auctor eſt Agamemnoni, ut unum item atque alterum, ſeditioſe reditum in patriam efflagitantem, et conſilia ſeorſim ineuntem, perire ſinat, addens:

— Ἄνυσις δ' οὐκ ἔσσεται αὐτῶν
Πρὶν Ἄργος δ' ἰέναι πρὶν καὶ Διὸς αἰγιόχοιο
Γνώμεναι εἴτε ψεῦδος ὑπόσχεσις ἠὲ καὶ ȣ̓κί·
Φημὶ ΓΑΡ ΟΥΝ κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα etc.

Non enim perficietur eorum conſilium ut prius Argos redeamus antequam Iovis promiſſionem, utrum falſa ſit nec ne, perſpexerimus. Ajo enim praepotentem Iovem annuiſſe etc. Τὸ γὰρ rationem infert, quare illi in patriam non ſint redituri, antequam experti fuerint, num promiſſio Jovis vera ſit, an falſa: *Ajo enim*, inquit, *praepotentem Jovem annuiſſe.* Ab altera parte τὸ ȣ̃ν concluſionem habet: nam ex eo, quod Jupiter promiſerat, Achivos capta Troja in patriam demum redituros eſſe, concludit, ſi qui nunc redire domum velint, eos vel in itinere perituros, vel ſaltem Argos non viſuros ante urbis expugnationem. Eſt igitur τὸ ȣ̃ν latentis concluſionis index; amant enim Graeci, ubi oratio afficitur quantumlibet leviter, ejus affectionis aliquod veſtigium ſervare in adjecta particula, quod nonnun-

nonnunquam aegre eruitur, ut in illo Platonis in Phaedr. pag. 247. lin. 25. ubi loquitur de loco ſupra coelum elevato, quem ait a nullo poeta carmine celebratum; additque: Ἔχοι δὲ ὧδε· τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν. *Res ita ſe poſſit habere*, inquit. at, quia dixit: ἔχοι, *poſſit*, hujus rei veritatem ſponſor affirmare non audet: quare ſequitur ratio, cur dixerit ἔχοι, potius quam ἔχει· τολμητέον etc. *Periculum eſt faciendum in veritate aſſequenda.* Concluſionis nota ſit οὖν; nam, quia ait, non, veritatem eſſe dicendam, ſed periculum hujus eſſe faciendum, hinc ſequitur, recte praemiſſum ἔχοι, et non ἔχει.

IV. Saepe vis concluſiva Particulae poſterioris ita obſcuratur, ut omnino evanuiſſe dicas: ſed quia omnis concluſio habet affirmationem aut negationem ex praemiſſis pendentem, hinc fit, ut ad vim αἰτιολογικὴν τοῦ γὰρ augendam adhibeatur, fere affirmative. Ut cum Socrates apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 451. lin. 6. orationem eſt inchoaturus controverſam nec periculo carentem, ait: Προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, χάριν ὃ μέλλω λέγειν· ἐλπίζω γὰρ οὖν ἔλαττον ἁμάρτημα, ἀκουσίως τινὸς φονέα γενέσθαι, ἢ ἀπατεῶνα καλῶν τε, καὶ δικαίων, καὶ νομίμων. *Adraſteam veneror in iis, quae ſum dicturus; nam ſane ita arbitror, minus eum peccare, qui invitus occidit, quam impoſtorem in rebus pulcris, et bonis, et juſtis, et legitimis.* (G. *denn ich denke doch* etc.)

V. Quia haec particularum conjunctio non parum facit ad confirmandum, hinc in reſponſionibus affirmativis plurimum adhibentur, ut Xenoph. Cyrop. I, 6, 22. Cyrus patrem interrogat: λέγεις σύ, ὦ πάτερ, εἰς τὸ πείθομένους ἔχειν, οὐδὲν εἶναι ἀνυσιμώτερον τοῦ φρονιμώτερον δοκεῖν εἶναι τῶν ἀρχομένων; *Nonne igitur hoc dicis, o pater, ad ſubditos in obſequio retinendos, nihil utilius eſſe, quam ut imperantes ſubditis prudentiores eſſe vide-*

videantur? Reſpondet Cambyſes: λέγω γὰρ οὖν, quod etſi latine verti poteſt, *ajo vero*, Germanice: *freilich ſag ich das;* notandum tamen eſt, ut ſubtilius res intelligatur, hic extrinſecus quaedam repetenda eſſe. q. d. Ἀληθεύεις οὖν, τοῦτο λέγω γάρ. (vel G. *ganz recht ſo; denn dis ſag ich eben*). Hic igitur οὖν concluſivam, γὰρ cauſativam vim ſervat. Sic in Timaeo Platonis, pag. 21. lin. 23. Ὁ δὲ γέρων (σφόδρα γὰρ οὖν μέμνημαι) μάλα τε ἦσθη, καὶ διαμειδιάσας εἶπεν. *Hic ſenex (optime enim memini) et in primis laetatus eſt, et ſubridens ait.* Neutram Particulam otioſam eſſe patebit, ſi, niſi quid aptius, hoc intelligatur repetendum extrinſecus: διηγήσομαι πάντα σαφῶς· σφόδρα ΓΑΡ μέμνημαι· διηγήσομαι ΟΥΝ πάντα σαφῶς.

* Particularum ἀλλὰ γὰρ, et γὰρ οὖν ideo ſimilis ratio eſt, quod in utraque extrinſecus effatum aliquod omiſſum repetendum eſt; in ἀλλὰ γὰρ enim reticetur ſententia quaedam adverſativa, cujus ellipſin indicat ἀλλὰ, cujusque cauſam affert γάρ. ut Cyrop. II, 1, 13. ἀλλὰ θαυμαστὰ μὲν ἴσως δόξω λέγειν, εἰ Κύρῳ συμβουλεύσω τι εἰπεῖν ὑπὲρ ὑμῶν, ὅταν τὰ ὅπλα λαμβάνωσιν οἱ ἡμῖν μέλλοντες συμμαχεῖσθαι. Hic igitur is qui loquitur, affirmat, mirabilia videri poſſe quae dicturus ſit; deinde ſubdit: ἀλλα γινώσκω γὰρ ὅτι etc. quod recte Zeunius ita reſolvit, q. d. ἀλλὰ οὐ θαυμαστά ἐστι· γινώσκω γὰρ ὅτι. Prius pronuntiatum, quod eſt adverſativum reticetur; ſecundum vero omiſſi cauſam reddit. Eodem modo in γὰρ οὖν, peſterior particula οὖν monet lectorem omiſſam eſſe concluſionem, quae facile ſuppleri poſſit; γὰρ autem ejus rationem reddit.

VI. At certitudinem rei urgendam magis facit adjecta Particula δὴ, ut fiat γὰρ οὖν δὴ, ut apud eundem de legg. lib. III. pag. 682. init. ubi, cum dixerat, Homerum aliquid divino numine dixiſſe, addit affirmans: Θεῖον γὰρ οὖν δὴ καὶ τὸ ποιητικὸν ἐνθεαστικὸν ὂν γένος, ὑμνῳδοῦν πολλῶν τοῦ κατ' ἀλήθειαν γιγνομένων ξύν τισι χάρισι καὶ μούσαις ἐφάπτεται ἑκάστοτε. *Nam poetae profecto divinum genus illud, divino numine afflatum, hymnos*

mnos celebrantes, multa, quae revera fiunt, cum gratia quaedam et venuſtate attingunt.

VII. Sed et, ut γὰρ οὖν, ita γὰρ οὖν δὴ, uſum habet in reſponſionibus affirmativis, ut apud eundem de Rep. lib. V. pag. 476. lin. 17. Ἔχει γὰρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως. Et in Politic. pag. 269. lin. 7. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο.

VIII. Nec tamen, ubicunque γὰρ οὖν invenitur, reciproca argumentatio, aut ellipſis facile ſemper admittitur; eſt enim ubi γὰρ probat exemplo, et οὖν dictum perſonae accommodat, ut apud Ariſtophanem in Veſp. v. 725.

Ἦπου σοφὸς ἦν, ὅστις ἔφασκε, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς,
Οὐκ ἂν δικάσαις, σὺ γὰρ οὖν νῦν μοι νικᾶν πολλῷ δεδόκησαι.

Sapiens utique erat ille, qui dixit, priusquam utramque partem audieris, ne judica. Tu enim mihi videris nunc pulcre viciſſe. Τὸ οὖν κατὰ τὸ νόημα ipſum dictum Bdelycleoni applicat, cujus exemplo probat τὸ γὰρ, pulcre illud dictum eſſe.

IX. De γάρ που (G. *denn ja wol)* nihil dicam, quia neutra particula ex hac conjunctione quicquam ſingulare affert, niſi quod που, ut ſuo loco dicetur, affirmativam ſententiam aliquantulum infringit, et ad ipſius certitudinem ſtabiliendam alterius quaſi aſſenſum elicit, q. d. *Si non ſemper hoc et conſtanter verum ſit, at alicubi tamen: nonne?* Convenit itaque cautionem in dicendo adhibentibus, qui ſua opinione parum freti, alterius quoque aſſenſum requirunt. Itaque frequens in ore Socrati eſt apud Platonem, ſuam eruditionem diſſimulanti: ut in Phaedro pag. 275. lin. 33. Δεινὸν γάρ που τοῦτ' ἔχει γραφή. *Nam periculum eſt, ne hoc incommodi habeat ſcriptura.* Similiter in Phaedone pag. 101. lin. 17. Τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν

τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλῆθος· καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον εἶναι, ἀλλ᾽ οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς ΓΑΡ ΠΟΥ φόβος. *Decem octo duobus excedere, et ob hanc cauſam ſuperare, dicere audeas, nec potius multitudine et propter multitudinem? item bicubitale cubitali duplo majus eſſe, nec potius magnitudine? Eſt enim eadem cautio, ut videtur*, vel *nonne*? Reſpondet alter πάνυ γε. Eſt enim Socratis loquentis conſtans inſtitutum ſuam ſententiam non admodum urgere, ſed potius ex alterius judicio quaſi ſuſpendere.

X. Inveniuntur et γάρ που ſejuncta apud Eurip. in Heracl. v. 151.

Οὐ ΓΑΡ φρενήρη γ᾽ ὄντα σ᾽ ἐλπίζουσί ΠΟΥ
Μόνον τοσαύτης, ἣν ἐπῆλθον, Ἑλλάδος,
Τὰς τῶν ἀβούλους ξυμφορὰς κατοικτίσειν. (an κατοικτιεῖν?)

Non enim credunt, opinor, te, mentis ſaltem compotem, ſolum ex tanta, quam peragrarunt, Graecia, ipſorum inconſultas calamitates commiſeraturum.

XI. Particulae γάρ ῥα, quibus ſoli utuntur poetae, videntur fere idem notare, quod γὰρ οὖν in reciprocae argumentationis uſu, de quo ſupra ſatis ſuperque dixi; niſi hoc intereſt, quod hic ῥα, pro ἄρα poſitum, praeter vim collectivam, etiam poſſit denotare effectum, ut vidimus cap. V. ſect. 2. Latine vertuntur *enim ſcilicet, enim nimirum;* (G. *denn freilich; nemlich*) vel ῥα plane ſupprimitur. Ita Achilles apud Hom. lib. Il. A. v. 237. jurat per ſceptrum, quod ex arbore exciſum nunquam revireſceret. Sequitur ratio,

— Περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
Φύλλά τε καὶ φλοιόν. —

Nam ferrum undique ei abſtulit folia et corticem. Effectus itaque eſt, οὐκ ἀναθηλήσει. *Non repullulabit.* cujus effectus relinquitur index τὸ ῥα. Et lib. Φ. v. 458.

Ὡς

"Ως ἄρα φωνήσας πάλιν ἐτράπετ᾽· αἴδετο γάρ ῥα
Πατροκασιγνήτοιο μιγήμεναι ἐν παλάμῃσι.

Sic locutus retro ſe vertit; verebatur enim patruo conſerere manum. Converſionis ratio eſt reverentia patrui: et viciſſim, reverentiae ejus effectus eſt converſio.

XII. Denique γάρ τοι vix differt a γάρ δή; eſt enim nota aſſeverationis, qua ratio addita aſſeritur, q. d. *re vera; edico hoc tibi; hoc meae crede fidei.* (G. *denn gewiſs, denn wirklich*) ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 601. "Εμπλησο λέγων· πάντως γάρ τοι παύσει ποτέ. *Satia nunc te verbis; nam, hoc meae crede fidei, veniet tempus, quo prorſum ceſſabis.* Hinc commode τῷ ἀμέλει ſubjungit idem in Ran. v. 535.

Ἀμέλει. καλῶς ἔχ᾽ αὔτ᾽. ἴσως γάρ τοι ποτὲ
Ἐμοῦ δεηθείης ἄν. — —

Meus eſt iſte labor. Bene habet. Crede mihi, forſan aliquando me indigebis. Aliquando *ſane* notat, ut apud eundem ibid. v. 783. Αἴσχιστα γάρ τοι μ᾽ εἰργάσατο Λυσίστρατος. *Nam turpia ſane in me admiſit Lyſiſtratus.* Et tunc confirmat verius quam aſſerit. vid. Plat. in Phaedro non longe a principio. Προσήκουσά γέ σοι ἡ ἀκοή· ὁ γάρ τοι λόγος ἦν, περὶ ὃν διετρίβομεν, οὐκ οἶδ᾽ ὅντινα τρόπον ἐρωτικός. *Digna tuis auribus eſt diſputatio: nam ſane ſermo, in quo verſabamur, neſcio quomodo erat amatorius.* Aliquando leviore de cauſa additur τοι. Exempla paſſim.

CAPUT XIII.

DE

PARTICULA ΓΕ EJUSQUE SATELLITIBUS.

SECTIO I.

DE

PRIMARIA PARTICULAE ΓΕ *poteſtate et uſu elliptico.*

I. Dici vix poteſt, quam frequens et elegans hujus parti-

Particulae ſit uſus apud antiquiſſimos auctores. Primaria ejus vis eſt reſtringendi generalius quippiam ad magis ſpeciale, totum ad partem etc. ut apud Demoſthenem pro Cor. Εἰ μὴ ὅλον, μέρος γε. Redditur itaque *ſaltem*, *certe*. (G. *wenigſtens*, *mindſtens*) *Si non totum*, *ſaltem pars*. Εἰ μὴ πάντες, ἀλλὰ τέσσαρές γε. *Si non omnes*, *at quatuor ſaltem*. Demoſt. Olynth. I, in fine. Προσέσται ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας, τοῖς γε σώφροσι. *Accedit et contumelia*, *et inſuper rerum dedecus*, *nullo minus damno*, *ſanis certe hominibus*. Cicero utitur particula *quidem* pro Fontej. cap. 5. *Si nulla alia ex re*, *ex literis quidem veſtris .... ſcire potuiſtis*. Caeterum quia id, quod reſtringitur, majori emphaſi urgetur, hinc fit, ut Particula haec, remiſſis utcunque praecedentibus, ſequentia validius urgeat, et ſubjuncta ſententiae affirmativae praemiſſam habeat negationem, et viciſſim addita negationi praemiſſam habeat affirmationem, ut, Εἰ μὴ ἅπαντες, ἀλλὰ τινές γε. et, Εἴ τινες, ἀλλ' οὐ μέντοι γε ἅπαντες.

II. Eſt et alia Particulae poteſtas, non admodum priori abſimilis, ſed hactenus diverſa, quatenus poſteriora quidem urget imprimis, non remiſſis tamen prioribus generalibus: hanc περιγραφικὴν vocant. Exemplum eſt apud Platonem lib. IV. de Rep. init. ubi cuſtodes urbis dicuntur μισθωτοὶ, *mercenarii*; mox additur, Καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι, καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς σιτίοις λαμβάνοντες· *Et quidem*, *qui ob ſolum victum laborantes*, *praeter eum nullam aliam mercedem capiunt*.

III. Nulla ex omnibus Particula eſt, in quam magis ſaeviit interpretum injuria, quippe quam tanquam plane otioſam reddere negligunt non ſine inſigni ſenſus damno. Anſam dedit praemiſſa pars, quae ſaepe a Graecis brevitati ſtudentibus intelligenda relinquitur. Haec ellipſis eſt duplex, nam vel praecedentia repeten-

da ſunt, vel aliquid extrinſecus ad ſupplendam orationem venit intelligendum. Prioris eſt illud Homeri lib. Il. H, v. 292, 378 et 396.

— Ὕστερον αὖτε μαχεσσόμεθ', εἰσόκε Δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.

Ubi repete praecedentia ut plenior ſit oratio; ἐὰν δὲ μὴ διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην. *Poſt rurſum pugnabimus, donec deus nos dirimat, vel, ſi non dirimat, alterutris ſaltem victoriam concedat.*

IV. Sed frequentius ad ſupplendum ſententiae hiatum alia extrinſecus ad ſubſidium vocanda ſunt; hic uſus, qui frequentiſſimus eſt, ſaepe hinc fit obſcurior, et, quia in verſione nunc non incommode omittitur, nunc negligitur, hinc fit, ut a minus attendentibus γε inter πλεονάζοντα temere recenſeatur. Exemplo ſint verba Herodoti in Thalia cap. 37. ubi de Cambyſe ita: Ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καβείρων τὸ ἱρὸν, ἐς τὸ οὐ θεμιτόν ἐστι ἐσιέναι ἄλλον γε ἢ ἱρέα. *Ingreſſus eſt et templum Cabirorum, in quod non alii, niſi ſacerdoti fas eſt ingredi.* Quae verſio utcunque probabilis videtur, in ea tamen ne veſtigium quidem τοῦ γε invenitur. Integra haec eſto oratio: Οὐ θεμιτόν ἐστι ἐσιέναι οὐδένα ἄλλον γε ἢ ἱερέα. *In quod nemini licet ingredi: non alii certe niſi ſacerdoti.* Atque ita τὸ γε reſtringit generaliorem negationem, quae praecedit, habetque vim aliquam ἐπανορθωτικήν.

V. At negligitur non ſine ſententiae jactura in illo Homeri, lib. Il. E. v. 303.

— — Ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσι. — —

Quae ita reddit interpres: *Ille autem ſaxum accepit manu Tydides, magni ponderis, quod non duo viri ferrent, quales nunc homines ſunt.* In utraque verſione nulla particulae γε ratio habetur, ſed ea, tanquam plane ſuperva-

pervacua," exterminatur; quam immerito, vide. Exercet hic, ſi usquam alias, nativam poteſtatem perpportune, ſi ſuppleas εἰ μὴ πλείους, ut integra ſit oratio: χερμάδιον λάβε χειρὶ, ὃ, εἰ μὴ πλείους, ἀλλὰ δύο γ' ἄνδρε ἂν φέροιεν. Redde igitur: *Tydides prehendit manu ſaxum immenſae molis, quod duo viri, ne dicam plures, quales nunc ſunt homines, non tollerent.* Vel, *ſi non plures, ſaltem duo.* Nequid falſi dicat Poeta, remiſſo utcunque numero majori minorem magis urget, cujus indicium relinquitur Particula γε. Simile illud Luciani adverſ. Indoct. Tom. III. pag. 110. Τὴν λύραν δὲ ἀναθῆναι εἰς τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἱερὸν, ἐπὶ πολύ γε σώζεσθαι αὐτήν. *Lyramque in templo Apollinis dedicaſſe, ubi diu ſaltem ſervata eſt.* Nam τὸ ἐπί πολύ γε perinde ſonat atque, εἰ μὴ ἕως τοῦ νῦν. *Si non uſque ad haec tempora, certe diu ſervata eſt.* Ita apud Hom. Il. Φ. in fine, Trojani praelio impares, ſi qui hoſtium ſaevitiam evadere poterant

— — Ἀσπασίως ἐσέχυντο
Ἐς πόλιν, ὅντινα τοῦ γε πόδες καὶ γοῦνα σάωσαν.

Q. d. οὐ πάντες, ἀλλ' ὅντινα etc. *Fuſe irruebant intra moenia, ſi non omnes, at ſaltem, quorum pedes et genua ipſos ſervabant.* Unum addo Xenophontem, nam immenſa eſt exemplorum turba, Κυρ. παιδ. libro. II. Τοξόται εἰσὶ καὶ ἀκοντισταὶ οἵτε ἐκείνων καὶ οἱ ἡμέτεροι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀκροβολίζεσθαι ἀνάγκη ἐστί. *Sunt ſagittarii et jaculatores illorum et noſtri milites. Ergo, inquit Cyrus, eminus pugnandum erit.* Signum, unde hoc colligit, ſubjungit, τοιούτων γε τῶν ὅπλων ὄντων. *Talia certe arma ſunt.*

Hic particulae uſus adeo ubivis dominatur, ut paene dixerim, nullam occurrere paginam, ubi non aliquod hujus notionis veſtigium relinquatur: et mirum, quam hac particula veteres fuerint delectati, miraeque ſunt ellipſes, quas ea involvit, praecipue cum ſaepe repetitur, quibus ſi quis non diligenter attendit, non raro plane eam otioſam eſſe jurabit. Repetitur ab antiquiſſi-

quiſſimis auctoribus, Platone maxime, Homero et Ariſtophane, quod exemplis probare longum eſt. Inſtar omnium duo ſint loci, quorum alter eſt in Hom. Il. E, v. 288. Pandarus ibi et Aeneas in Diomedem irruunt, quos alloquitur Diomedes:

— — Οὐ μὲν σφῶΐ Γ' οἴω
Πρὶν Γ' ἀποπαύσεσθαι, πρὶν Γ' ἢ ἕτερόν ΓΕ πεσόντα
Αἵματος ἆσαι Ἄρηα. — —

Nullo loco τὸ γε adhibitum poteſtatem nativam negligit, niſi forte poſt alterum πρὶν una cum priori πρὶν repetitum eandem eodem caſu vim exercere dici poſſit. Neque hoc fit ſine perpetua ellipſi. Nam οὐ σφῶΐ γε perinde eſt ac ſi dixerit, εἰ ἄλλον ὁντιναοῦν, ἀτὰρ οὐ σφῶΐ γε. *Si quem alium a pugna ceſſaturum credam, certe vos non putem* εἰ μὴ ἕως τοῦ τέλους τοῦ πολέμου, ἀλλὰ πρὶν γ' αἵματος ἆσαι Ἄρηα, *ſi non usque ad belli finem, ſaltem priusquam veſtro ſanguine Martem ſatiaveritis.* Reſtat tertium γε, quod reſtringit generaliorem utriusque, Pandari et Aeneae, perſonam ad alterutram; εἰ μὴ ἄμφω, ἀλλ' ἕτερόν γε. *Si non ambos, alterutrum certe.* Imo quater in eadem periodo occurrit apud Ariſtoph. in Plut. v. 571. ubi Chremylus Paupertati vera loquenti nihil habet, quod opponat, ita reſpondet:

Ἀλλ' οὐ ψεύδει τούτων Γ' οὐδὲν, καί περ σφόδρα βάσκανος οὖσα·
Ἀτὰρ οὐχ ἧττον Γ' οὐδὲν κλαύσει· μηδὲν ταύτῃ ΓΕ κομήσῃς,
Ὅτι ΓΕ ζητεῖς τοῦτ' ἀναπεῖσαι ἡμᾶς, ὡς ἐστιν ἀμείνων
Πενία Πλούτου. — —

In quibus verbis quoties repetitur Particula γε, toties, ſi probe attenditur, apparet ellipticus ejusdem uſus, qui hoc vel ſimili modo eſt ſuppiendus, ut haec ſit plena oratio: Καί περ ἘΝ ἍΛΛΟΙΣ σφόδρα βάσκανος οὖσα, ἀλλὰ τούτων γε οὐδὲν ψεύδει· οὐ μέντοι, ΕΊ ΜΗ ΠΑΝΤΑΠΑΣΙΝ ἈΠΟΛΩΛΑΣ, κλαύσει γε. ΕΙ ΔΕ ΜΗ ΚΛΑΥΣΕΙ, ἀλλ' οὕτω γέ σε ταράξω, ὥστε μὴ κομᾶν, ΕΙ ΜΗ ΔΙΑ ΤΩΝ ἍΛΛΩΝ, ἀλλ' ὅτι ζητεῖς γε τοῦτ' ἀναπείσειν ἡμᾶς, ὡς ἐστιν ἀμείνων πενία πλούτου. i. e. *Ut maxime in aliis malevola, nihil ſaltem horum mentita es: nihilominus, ſi non prorſus perieris, flebis ſaltem; vel, ſi non flebis, ita certe te commovebo, ut ideo non triumphes gloriabunda, ſi minus ob aliud, at ob id ſaltem, quod nobis perſuadere ſtudes, praeſtantiorem divitiis eſſe paupertatem.* Viden' ut miſer Chremylus ſe torqueat, gravibus argumentis oppugnatus, et ut fruſtra effugia quae-

quaerat? Inſervit, itaque haec Particula aegre quid concedenti, et tamen aliquid opponere conanti.

VI. Latet etiam Particulae poteſtas, quum interrogationi et indignationi ſervit, ut in Nub. Ariſtoph. v. 1381. dicenti: Οὐκ Εὐριπίδην ἐπαινεῖς σοφώτατον; Reſpondetur; Σοφώτατόν γ' ἐκεῖνον; *Non laudas Euripiden ſapientiſſimum? Illum autem ſapientiſſimum!* (G. *Was? der ein groſer Meiſter?*) Abſurde latinum dixeris: *Illum ſaltem ſapientiſſimum!* Patebit Particulae officium, ſi, ſublata interrogatione, dicas: Ἐκεῖνόν γε σοφώτατον μὴ λέγῃς. Et ellipſis ita ſuppletur: Εἴ τινα ἄλλον, ἐκεῖνόν γε μὴ λέγῃς σοφώτατον. *Si quem alium, illum ſaltem ſapientiſſimum ne vocaveris.* Simili ratione additur etiam admirationi, ut ap. Plat. in Phaedr. p. 267. lin. 16. ubi Prodico mira ſua inventa jactante, ait Phaedrus: Σοφώτατά γε, ὦ Πρόδικε. q. d. Εἴ τινα ἄλλα, σοφώτατά γε ταῦτα.

VII. Convenit et aegre concedenti, ut apud Ariſtoph. in Plut. v. 1169. ubi Mercurio nimium quantum intrare cupienti, et operam ſuam intus pollicenti, tandem petitioni aegre cedens, Cario reſpondet: Καὶ πλῦνέ γε Αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας. *Quid iſtud? ſed ingreſſus ipſe ad puteum omaſum elue.* Ubi concedit quidem petitionem, ſed urget magis eluenda viſcera.

VIII. Ex nativa quoque poteſtate naſcitur uſus βεβαιωτικὸς, qui ſimili ratione ellipticus eſt: ita Socrates apud Plat. in Phaedro pag. 257. lin. 28. Γελοῖόν γ', ὦ νεανία, τὸ δόγμα λέγεις. Supple, ὅ, τι ἂν λέγοις, τοῦτό γε δόγμα γελοῖον λέγεις. Hic uſus frequentiſſimus eſt in reſponſionibus affirmativis, καὶ ὀρθῶς γε, μάλαγε, μάλιστά γε, ὀρθώτατά γε, πάνυ γε, εἰκός γε, ἀληθῆ γε, et ſimilibus; q. d. εἴ τι ἄλλο

 ὅτιοῦν,

ὅτιȣ̃ν, ἀληθέστατόν γε τȣ̃το. quibus neſcio, quid certius affirmare poſſit.

IX. Inſignis confirmandi poteſtas tum perſpicitur, cum argumentum profertur, cui ſcimus, ne ipſum quidem adverſarium occurſurum eſſe. Hoc modo argumentatur Epictetus Enchir. cap. 66. Improbat haec ratiocinia: *Ego te ditior ſum, ergo melior: Ego te eloquentior, ergo melior.* Et pro iisdem reponit: *Ego te ditior ſum, ergo pecunia mea tuae praeſtat: Ego te eloquentior ſum, ergo mea dictio tuae praeſtat.* Confirmatque hoc argumento. Σὺ δέ γε ȣ̓́τε κτῆσις εἶ, ȣ̓́τε λέξις. *Tu vero utique neque pecunia es, neque dictio.* (G. *du aber biſt dock wol weder* — —) Plena ſit oratio: Ἀλλὰ μὴν, ὅ, τι ἂν ἀντείποις, τȣ̃τό γ' ὁμολογήσεις, ὅτι οὐκ εἶ ȣ̓́τε κτῆσις, ȣ̓́τε λέξις. Confer. Plat. de Rep. lib. V. pag. 462. lin. 34. Atque ita τῷ δήπȣ ἰσοδυναμεῖν videtur, quod non tantum confirmat, ſed et alteri affirmationem extorquet. Quicquid id eſt, jungit haec duo Xenoph. Κυρ. παιδ. lib. II. cap. 2. §. 26. Οὔτε γὰρ ἅρμα ΔΗΠΟΥ ταχὺ γένοιτ' ἂν, βραδέων ἵππων ἐνόντων· ȣ̓δὲ ΓΕ οἶκος δύναται εὖ οἰκεῖσθαι, πονηροῖς οἰκέταις χρώμενος. *Neque enim currus utique celer eſſe poteſt, cui tardi ſunt juncti equi: neque utique domus recte adminiſtrari, in qua improbi ſunt famuli.*

X. Suſtinet etiam partes τοῦ γε δὴ, de quo mox, ubi, praemiſſa, tanquam leviora prae ſequentibus, minus curans, in aliquo tanquam ſummo exultat ac triumphat oratio. Utitur Philocleon apud Ariſtoph. in Veſp. v. 603. qui, poſtquam commoda, quae ex re judiciaria capiebat, enarraverat plurima, hunc tanquam colophonem addit et cumulum:

Ὃ δέ γ' ἥδιστον τȣ́των ἐστὶν πάντων, ȣ̃ 'γὼ 'πιλελήσμην·
Ὅταν οἴκαδ' ἴω τὸν μισθὸν ἔχων, κᾆτ' εἰσήκονθ' ἅμα πάντες
Ἀσπάζονται διὰ τἀργύριον. — —

At

At id, quod horum omnium jucundiſſimum eſt, quodque fueram oblitus, hoc eſt: Quum domum redeo, argentum ferens, ſtatim ingredientem me amplectuntur omnes etc.

XI. In negando περιγραφικὴν particulae γε vim reperias, quoties negatio urgetur. Exemplum eſt apud Theocrit. Idyll. XXII. v. 74. Propoſita ab Amyco certaminis praemia non probanti Polluci, et ejusmodi certamina avium vocanti, ita reſpondet Amycus:

Εἴτ' οὖν ὀρνίχεσσιν ἐοικότες, εἴτε λέουσι
Γενόμεθ'· οὐκ ἄλλῳ γε μαχεσσαίμεσθ'· ἐπ' ἀέθλῳ·

Sive avibus ſimiles, ſive leonibus ſimus, non moror: id quidem certum eſt, non alio poſito praemio pugnabimus. Hoc modo redditur *ne quidem*, item *quantumvis.* Ita certe apud Ariſtoph. in Veſp. v. 912.

Οὐδὲν μετέδωκεν, οὐδὲ τῷ κοινῷ γ' ἐμοί.

Nec mihi quidem ſocio partem dedit. Nec quicquam participavit, ne mihi quidem quantumvis ſodali. Integrum ſit hujusmodi: Τὸ μὲν αὐτὸν οὐδενὶ ἄλλῳ οὐδὲν μεταδοῦναι ἐάσω· ἀλλ' οὐδέ γ' ἐμοὶ, καί περ κοινῷ ὄντι, οὐδὲν μετέδωκεν.

XII. Habet et vim ἐπιδοτικὴν, qua praecedentibus cumulus additur. Ea vis maxime patet in verbis τῶν διαλογουμένων, et, quibus illi utuntur, concedendi formulis, ut μάλιστά γε, πολύ γε et ſimilibus: tuncque idem ſignificat quod οὐ μόνον, ἀλλὰ καί. Ita apud Platonem lib. IV. de Rep. pag. 421. roganti Socrati: Num figulus, qui opulentus evaſit, ἀργὸς καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὑτοῦ; *pigrior et negligentior fiet, quam antea fuit?* reſpondet Adimantus: Πολύ γε. *Et multo quidem pigrior.* q. d. οὐ μόνον ἀργὸς μᾶλλον καὶ ἀμελὴς, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀργότερος καὶ ἀμελέστερος. Ubi γε plane ponitur pro καὶ ἐπιδοτικῷ, id quod et arguunt ſequentia, in quibus καὶ πολὺ pro eodem ponitur: nam iterum roganti Socrati: Οὐκοῦν κακίων χυτρεὺς γίνεται; *An igitur pejor ſit figulus?* reſpondet:

 Καὶ

Καὶ τῦτο πολύ. *Et quidem multo.* Niſi dicamus τὸ γε in his magis eſſe βεβαιωτικὸν quam ἐπιδοτικὸν, ut modo §. 8. attigi. Ita apud Plat. in Phaedr. pag. 263. lin. 5. roganti Socrati, num in principio ſermonis amorem definiviſſet, reſpondet Phaedrus: Νὴ Δία ἀμηχάνως γε ὡς σφόδρα. *Per Jovem, et quidem ita, ut nulla arte elegantius fieri id queat.* Si quaeras vim ἐπιδοτικὴν, oratio erit elliptica, hoc modo ſupplenda: Οὐ μόνον ὡρίσω τὸν ἔρωτα, ἀλλὰ καὶ ἀμηχάνως γε. Alioquin vim βεβαιωτικὴν ſervat τὸ γε. *Per Jovem, ita profecto, ut nulla arte elegantius fieri queat.*

* Huc etſi contra diſputat Hoogeveenus retulerim loca quaedam a Devario allata, ubi reddi poteſt γε, *imo vero*, *imo potius*; ut in Equitibus Ariſtoph. interrogatus quidem μῶν ἐκ καλῶν εἶ κἀγαθῶν *num ex proborum et liberaliter educatorum numero*, reſpondet εἰμ' ἐκ πονηρῶν γε *imo vero ex ſceleſta plebe.* Et alibi in ead. fab. v. 78. alter ait: ὁμολογῶ κλέπτειν. σὺ δ' οὐχί? *Wenn ich ſtehle, ſo geſtehe ichs auch, und thuſt du das nicht auch?* Reſpondet alter: κἀπιορκῶ γε βλεπόντων, *imo vero, tametſi furantem quis viderit, perjurio nego me factum feciſſe.*

XIII. Ex primaria limitandi poteſtate naſcitur uſus, quo vicem explet τοῦ μάλιστα, ut quum rogat Chaldaeos Cyrus apud Xenoph. Cyrop. lib. III. pag. 73. lin. 31. quae maxime cauſa ſit, cur pacem petant: Ἄλλο τι. ἔφη, ὦ Χαλδαῖοι, ἢ τοῦτο γε ἕνεκα εἰρήνης νῦν ἐπιθυμεῖτε, ὅτι νομίζετε ἀσφαλέστερον δύνασθαι ζῆν εἰρήνης γινομένης ἢ πολεμοῦντες; *Aliamne, inquit, o Chaldaei, ob cauſam, an vero ob hanc maxime pacem petitis, quia ſecurius vos in pace quam in bello victuros eſſe putatis?* Reliquis ſcilicet omiſſis, id maxime urget, quae potiſſimum cauſa moverit.

XIV. Particulam γε pro γοῦν accipi in probationibus a ſigno, ſtatuit Devarius, ex loco Iſocratis in Panegyr. pag. 141. ubi loquitur de moribus Perſarum. Καὶ τὰ μὲν ταπεινῶς, τὰ δὲ ὑπερηφανῶς ζῶντες, τῶν μὲν

μὲν συμμάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες. Et partim abjecte, partim ſuperbe viventes, ſocios deſpectui habentes, hoſtes obſequiis proſequentes. Cujus rei ſignum: *Τὴν μέν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν ὀκτὼ μῆνας διέθρεψαν, τοὺς δὲ ὑπὲρ αὐτῶν κινδυνεύσαντας, ἑτέρου τοσούτου χρόνου τὸν μισθὸν ἀπεστέρησαν. Nam octo menſes aluerunt exercitum Ageſilai, et eos, qui pro ipſis belli periculis erant defuncti, alterius tanti temporis mercede fraudaverunt.* Non refragor, dummodo *τοῦ γε* in *γοῦν* poteſtas limitativa ſervetur. Generalius dixerat, Perſas ſuos contemnere, et hoſtes demereri, id quod limitat Ageſilai exemplo. q d. *ſuos contemnunt, hoſtes honorant. Hoc certe patuit in Ageſilao etc.*

XV. Jam ut de uſu *παραπληρωματικῷ* aliquid dicam, non diffiteor, cum adeo frequens haec Particula fuerit Graecis, maxime antiquiſſimis, in ore, plurima fortaſſe objici poſſe loca, in quibus plana et manifeſta non ſit ipſius poteſtas; non ideo tamen, quando non omnia ſimul omnes penetramus, illico ad pleonaſmum confugiendum putavero, ad quem admodum prona eſt grammaticorum cohors.

* Omnino notandum, aliud eſſe, Particulam quandam in Graeca lingua prorſus abundare ſ. mere expletivam eſſe, quod haud ſcio an nunquam, aliud item, illam vel illam particulam Latino vel Germanico ſermone pro diverſo harum linguarum genio reddi ſ. diſerte exprimi non poſſe, quod ſaepe accidit.

XVI. Inprimis vacare *τό γε* poſt *ὅς*, aſſerit H. Stephanus verba afferens Amphinomi apud Hom. lib. Odyſſ. Υ, v. 245. Diſſuadens procis caedem Telemachi ait:

Ὦ φίλοι, οὐχ ἡμῖν συνθεύσεται ἥδε γε βουλή.

Sed obſervata ſolita ellipſi, de qua ſupra abunde, ſenſus erit: *Ὦ φίλοι, εἰ ἄλλο ὅτιοῦν ἡμῖν συνθεύσεται, ἥδε γε βουλὴ οὐ συνθεύσεται. O amici, ſi quid aliud nobis*

bis ſuccedat, hoc ſaltem conſilium interimendi Telemachum optatum eventum non ſortietur. Atque ita τὸ γε facit ad ſenſum βεβαιωτικόν. De πάνυ γε, in quo γε etiam abundare idem ita, ſupra ſatis dixi.

Neque etiam vacare omnino dixerim poſt pronomen ἐγὼ et ἐμοὶ. cohaeret illis non temere. Non aliam notat Scholiaſtes Ariſtophanis, cui ſuffragatur Gerardus, ad Plut. v. 147. inter ἔγωγε ετ ἐγὼ differentiam, niſi quod illud ſit Atticum, et in principiis collocari amet; hoc commune, et in principio juxta et medio ponatur. At in hoc Ariſtophanis loco, ſicubi alias, maxime adſtruit τὸ γε. Dixerat Chremylus, pecuniis obedire omnia. Hoc dictum Cario ſervus ſuo exemplo aſtruens reſpondet:

Ἔγωγέ τοι διὰ σμικρὸν ἀργυρίδιον δοῦλος γεγένημαι.

Plene: Εἴ τις ἄλλος ἔγωγέ τοι τοῦτο μαθήσας ἔχω, διὰ σμικρὸν ἀργυρίδιον δοῦλος γεγενημένος. i. e. *Si quis alius, at ego hoc maxime expertus ſum, tibi parvo aere venditus.* Limitat ergo perſonam; *Quantum quidem ad me attinet.* Ita apud Hom. Il. 1, v. 513.

Οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀποῤῥίψαντα κελοίμην
Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι. — —

Quantum quidem ad me attinet, non te hortarer, ut, ira depoſita, Argivis opem ferres. Sic illa apud Plat. Ἔγωγε (G. *ich wenigſtens*) et οἶμαι ἔγωγε, (G. *Ich denke wenigſtens*) in reſponſionibus affirmativis reſtringunt perſonas loquentes, nulla ratione habita eorum, qui aliter ſentiunt. Exempla infinita ſunt. Sic ἔμοιγε habes apud Ariſtoph. in Acharn. v. 769. Roganti: Ἦ οὐ χοῖρός ἐσθ' ἅδε; *An non haec porca eſt?* reſpondetur: Οὐκ ἔμοιγε φαίνεται. *Quantum quidem ego video, non eſt.* Ita Lyſias contra Agorat. pag. 227. Ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου ἄξιος εἶναι. *Quantum mihi quidem videtur, omni ratione non ſimplici morte dignus eſt.* Plat. in Phaedr. pag. 230, lin. 31. Οὔτ' ἔξω τείχους ἔμοιγε δοκεῖς τοπαράπαν ἐξιέναι. i. e. ὅ, τι ἂν ἄλλος εἴποι, ἔμοιγε δοκεῖς. *Mihi quidem videris omnino extra moenia non fuiſſe egreſſus.* Et pag. 266, lin. 29. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ εἶδος ὀρθῶς ἔμοιγε δοκεῖς καλεῖν, διαλεκτικὸν καλῶν. *At, quod ad me attinet, recte mihi videri hanc ſpeciem dialecticam appellare.* Adde Lucian. dial. Mort. pag. 443. Πλὴν ἔμοιγε οὐ τὴν τυχοῦσαν τερπωλὴν παρέχοι τοῦτο γενόμενον.

Quod

Quod ad me quidem attinet, non vulgarem mihi praebuerunt delectationem tunc gementes. Differant itaque ἐμοὶ δοκεῖ et ἔμοιγε δοκεῖ, quod illud ſignificet ſimpliciter mihi aliquid videri; hoc limitando magis, maxime mihi videri, quicquid alii aliter ſentiunt.

SECTIO II.
DE
PARTICULIS ΓΕ ΔΗ, ET ΓΕ ΔΗ ΠΟΤ.

I. Γε δὴ particulae adhibentur, ubi limitatio eſt ſtabilienda. Nempe τὸ δὴ idem praeſtat, et tribuit τῷ γε, quod tribuit τῷ γάρ, de quo cap. ſuperiori: nempe, ut illic rationem, quam infert γάρ, ita hic limitationem, quam adfert γε, vi ſua βεβαιωτικῇ confirmat et ſtabilit. Ita apud Plat. in Phaedr. pag. 268. init. roganti Socrati, quam vim habeat ars oratoria, reſpondet Phaedrus, Maximam, additque, ἐν ΓΕ ΔΗ πλήθους συνόδοις. *Et imprimis quidem in populi conventu.* Limitatam per particulam γε multitudinem confirmat τὸ δή. Quod ſi hic δὴ abſit, τὸ γε quidem, remiſſis aliis occaſionibus locisque, multitudinis conventum urgeret, apud quam valeat haec ars; ſed additum δὴ hoc adjungit, artem oratoriam hic prae caeteris aliis imprimis pollere. Et apud Thucyd. lib. IV, cap. 78. Τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὔπορον εἶναι διϊέναι ἄνευ ἀγωγοῦ, καὶ μετά ὅπλων δέ δή. *Theſſaliam et ſemper difficile eſt ſine duce peragrare, et praecipue quidem armato exercitu.* Latini quoque cum Graecis hic conſpirantes eodem modo ſuis particulis *quidem certe* utuntur, et praecipue Cicero cum multis aliis in locis, tum in orat. pro Archia cap. ult. *Haec vero ſive a meo ſenſu poſt mortem abſutura eſt, ſive, ut ſapientiſſimi homines putaverunt, ad aliquam animi mei partem pertinebit, nunc quidem certe cogitatione quadam, ſpeque delector.*

II. Quia hoc modo confirmatur limitatio, hinc opportunum eſt τὸ γε δὴ reſponſionibus affirmativis. Ita apud

apud Plat. in Phaedr. pag. 242. lin. 39. Roganti Socrati Phaedrum, *Num Amorem Veneris filium et Deum haberet;* limitando Phaedrus reſpondet: Λέγεταί γε δή. (G. *Wenigſtens ſagt mans, das iſt gewiſs.*) Ita perhibere homines affirmat particula δή. Limitatio manifeſta eſt ex ellipſi: Ὅ, τι ἂν εἴη περὶ αὐτοῦ τὸ δοκοῦν ἐμοὶ, τοῦτόγε σαφὲς ὅτι λέγεται. *Ita ajunt ſaltem; id quidem verum eſt.* Et ibid. pag. 277. lin. 13. Socrates ait: Τὸ μὲν οὖν ἔντεχνον καὶ μή, δοκεῖ μοι δεδηλῶσθαι μετρίως. *Id, quod artis eſt, et quod ſecus, videtur mihi utcunque explanatum eſſe.* Ad quod Phaedrus: Ἔδοξέ γε δή. *Videtur quidem certe.* (G. *Ja wie mich wenigſtens dünkt gewiſs*).

III. Atque ita patet, utramque particulam ſervare ſuam poteſtatem integram, alteram confirmativam, alteram limitativam. At limitationis is uſus, quo praecedentia praetereat, ut ſequentia magis urgeat, qui quidem praecipuus eſt, ſervari nequit, ubi γε δὴ ſubjungitur exceptivo πλὴν, ut fiat πλήν γε δή. Quoties hoc contingit, inhaerendum eſt poteſtati περιγραφικῇ, qua quidem ſuperiora non remittuntur, ſed ſequentia tamen urgentur, ut ſupra monitum eſt ſect. 1, §. 2. Redditur tum *tantum, dumtaxat*, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 853.

— Πάντα γὰρ πάρεστι νῷν,
Ὅσων δεόμεσθα, πλήν γε δὴ τῆς κλεψύδρας.

Nam adſunt nobis omnia, quibus opus eſt, excepta dumtaxat clepſydra. Ita Epictet. Enchir. cap. 73. ubi agit de Chryſippi explanatione: Ἂν δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐξηγεῖσθαι θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ γραμματικὸς ἀπετελέσθην ἀντὶ φιλοσόφου; πλήν γε δὴ ὅτι ἀντὶ Ὁμήρου Χρύσιππον ἐξηγούμενος. *Sin ipſam enarrandi rationem fuero admiratus, quid aliud, niſi grammaticus evaſero, cum debuiſſem philoſophus? Id unice intereſt, pro Homero me Chryſippum enarrare.*

Latet

Latet, ſed non extinguitur vis particularum, quum voculae interrogativae ſubjiciuntur; ut apud Plutarch. de Anim. procreat, pag. 1016, init. *Οὐδὲ γὰρ σοφιστῇ κραιπαλῶντι, πόθεν γε δὴ Πλάτωνι τοιαύτην ἄν τις ἀναθείη, περὶ οὓς ἂν ἐσπουδάκει μάλιστα τῶν λόγων, ταραχὴν καὶ ἀνωμαλίαν.* Hic πόθέν γε δὴ ob inuſitatam Latinis ſtructuram inepte reddas, *unde certe quidem?* Certúm eſt interim τὸ γε vel maxime περιγράφειν ſive limitare, et τὸ δὴ illam limitationem ſtabilire: quae utraque poteſtas ſponte ſe dabit, ubi interrogationem ad negationem revocaveris, ut ſit πόθέν γε δὴ poſitum pro μήτι γε δή. Sic ſenſus erit: *Hanc conturbationem et verborum diſcrepantiam non ſophiſtae, ex crapula deliranti, adſcripſerit quiſpiam, profecto non Platoni quidem*, ſive, *nedum Platoni, et maxime in ea diſſertatione, quam ſummo ſtudio elaboravit.* Γε enim ſive interrogativo, ſive negativo junctum, maxime negat in Platone, etiamſi quis concedit in Sophiſta ebrio, ſtabiliente pro ſua vi hanc enunciationem particula δή.

IV. His additur nonnunquam πȣ, illud *ςοχαςικὸν* aut *μειωτικὸν*, cujus hic ſic uſus, ut arrogantiorem limitationis confirmatae confidentiam tollat *ὑποκοριςικῶς*, praeſtatque idem quod ſi dicerent, *dummodo recte judicem*, vel *ſi fortaſſe recte dico.* Ita intelligo Platonem in Phaedone pag. 94, lin. 4. *Οὐδέ γε δή πȣ ψυχὴ, ȣ̃σα παντελῶς ψȣχὴ, κακίας.* Supple ex praecedentibus ȣ̃ποτ' ἂν μετάσχοι. Animam ait, quatenus omnino per ſe ſpectatur, nequitiae eſſe expertem. Bonum hunc habitum, omiſſis caeteris, ad unam animam reſtringit τὸ γε, confirmat τὸ δὴ, et πȣ aſſenſum elicit. Sic idem in Euthyphr. pag. 8. *Ἐκεῖνό γε δήπȣ ȣ̓δεὶς ȣ̃τε θεῶν, ȣ̃τε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν.* *Illud ſaltem quiſquam profecto, neque deorum, neque hominum audeat dicere, opinor.*

SECTIO III.

DE PARTICULIS ΓΕ ΜΕΝΤΟΙ, ET ΓΕ ΜΗΝ.

I. Jungitur τῷ γε limitativo nunnunquam μέντοι in ſenſu

ſenſu fere adverſativo, ut totum fiat γε μέντοι. Manifeſta utriusque vis apparet apud Ariſtoph. in Ran. v. 61.

— Οὐκ ἔχω φράσαι,
Ὅμως γε μέντοι σοι δι' αἰνιγμῶν ἐρῶ.

Neſcio hoc dicere, ſed tamen tibi per aenigmata certe dicam. Nam τὸ γὲ reſtringit τὸ ἐρῶ. q. d. *Si non aperte, ſaltem per aenigmata dicam.* Et μέντοι opponit οὐκ ἔχω φράσαι et ἐρῶ. (G. ὅμως γέ μέν τοι *inzwiſchen wenigſtens doch, unterdeſſen wenigſtens doch*)

II. At utraque Particula elliptice occurrit adhibita Veſp. v. 1150. Κατάθυ γε μέντοι καὶ κρεάγραν. Philocleon nempe a filio diu exagitatus, id unice ſibi gratiae ut apponatur, petit, ut *harpago quoque ſibi apponatur.* Et μέντοι opponit hoc tanquam beneficium ſuperioribus vexationibus, quae reticentur. Et γε, quo limitet τὸ καταθέσθαι κρεάγραν, inellectum vult: Εἰ μὴ ἄλλό τί μοι χαρίζεσθαι βούλει. ut plena ſit oratio: *Quod ſi nihil aliud mihi gratum facere velis; hoc tamen vexationibus tuis mihi beneficium oppone, ut ſaltem* etc.

Invenitur et μέντοι interruptum alia vocula apud Hom. lib. Il. E, v. 516. ubi redit ad ſuos Aeneas incolumis ex gravi vulnere.

Αἰνείας δ' ἑτάροισι μεθίστατο· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα· μετάλλησάν γε μὲν οὔτοι.

Ponitur inter μὲν et τοὶ οὔ. Opponiturque οὐ μέντοι μετάλλησαν praecedenti, τοὶ δ' ἐχάρησαν. *Gaviſi ſunt, non tamen perſcrutabantur.* Fuiſſet enim haec percunctatio rationi conſentanea. Quis enim ſocium vel amicum, gravi periculo, imo praeſenti morte liberatum, non diligenter interrogaret, quomodo ſalvus adveniret? Id tamen, ait poëta, ab illis non factum: rationem dabit conſultus Euſtathius ad h. l. pag. 578, lin. 5. et confer eundem pag. 550, lin. 28. Sed quid illud γέ? limitat τό οὐ μετάλλησαν elliptice, adſciſcendo ſibi extrinſecus aut hoc, aut huic ſimile: Εἴ τί που προσηγόρευσαν, οὐ μέντοι

ἢ μέντοι γε μεταλλῆσαι. *Si forte compellarent, non tamen curioſe admodum perſcrutabantur.* Caeterum quomodo μέντοι uſum adverſativum adſciſcat, poſtea dicetur cap. XXVI, ſect. 3. §. 9.

III. Particulae γε μὴν etſi ſaepe verti poſſunt, *tamen,* non tamen negligendum eſt, particulam γε vim limitandi, et particulam μὴν vim adverſativam in hac compoſitione obtinere, unde preſſius ſaepe latine redditur: *at certe.* Ita Epict. Enchir. cap. 4. Ἐὰν καὶ ταῦτα θέλῃς (ſcil. τὰ ἐκ φιλοσοφίας περιγινόμενα) καὶ ἄρχειν καὶ πλουτεῖν, τυχὸν μὲν οὐδ' αὐτῶν τούτων τεύξῃ, πάντως ΓΕ ΜΗΝ ἐκείνων ἀποτεύξῃ. *Quod ſi volueris, quae philoſophia praeſtat, et imperare ſimul et dives eſſe, fortaſſe ne his quidem potieris, et, ſi vel maxime potieris, tamen illis certe excides.* ubi particula γε poſteriora limitat, q. d. Εἰ καὶ μάλιστα τούτων τεύξῃ, ἐκείνων γε μὴν ἀποτεύξῃ. Similiter Socrates apud Plut. in Phaedr. pag. 267. Protagorae induſtriam in adornanda dicendi arte laudanti reſpondet; Ὀρθοέπειά γέ τις, ὦ παῖ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλά. τῶν γε μὴν οἰκτρογόων ἐπὶ γῆρας καὶ πενίαν ἑλκομένων λόγων κεκρατηκέναι, τέχνῃ μοι φαίνεται τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος. *Commodorum verborum, o puer, delectus, aliaque multa et pulcra haec ſunt: at in orationibus ad commiſerationem compoſitis, quibus a ſenectute vel egeſtate commovendi animi ſunt, Chalcedonii rhetoris dicendi vis mihi quidem videtur primas partes tenere.* Protagorae inventis opponit τὸ μὴν Chalcedonii rhetoris οἰκτρολογίαν, quam τὸ γε limitat, elliptice, ſuppreſſis, εἰ μὴ τοῖς πλείοσιν, ἀλλὰ τῇ γε τῶν οἰκτρογόων λόγων τέχνῃ ὁ Χαλκηδόνιος κρατεῖ. *Si non aliis pluribus, at certe animorum commovendorum arte praeſtat.*

* Exempla ſunt ubi γε μὴν bene redditur *at vero, attamen,* (G. *aber doch, aber gleichwol*) v. c. apud Aelian. V.H. I, 14. Λέγει Ἀριστοτέλης τὸν κύκνον καλλίπαιδα εἶναι καὶ πολύπαιδα, ἔχει γε μὴν καὶ θυμόν. *Narrat Ariſtoteles cygnum pulchros et multos liberos parere, at vero eundem etiam irae obnoxium eſſe.* Ubi γε limitat laudem εὐτεκνίας, et

et μὴν adverſativum ſignificat aliquid huic laudi opponi. Similiter idem in ſequentibus: Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς, καὶ μάχεσθαι τοὺς κύκνους τοῖς ἀετοῖς, ἀμύνασθαί γε μὴν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐκ ἄρχειν ἀδικῶν. *Idem autem ait pugnare etiam olores cum aquilis, veruntamen ita ut injuriam propulſent, non ut ultro inferant.*

IV. Eſt et ubi praefixa particula γὲ eam vim περιγραφικὴν exercet, quam ſupra per *dumtaxat* explicui; ut apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 465. Ibi, expoſitis maximis ſuae reip. utilitatibus, ad minora commoda ex ea nata tranſit hoc modo: Τά γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπαλλαγμένοι ἂν εἶεν. *Tamen minutiſſima dumtaxat mala, a quibus cives liberi futuri ſunt, quia minus decorum eſt, dicere ſuperſedeo.* (G. *Nun aber insbeſondere*).

V. Saepe μὴν in γε μὴν vicem ſupplet τοῦ δὲ poſt μὲν, ſervante γε ſuam limitandi poteſtatem, ut apud eund. lib. IV. de Legg. pag. 705. init. Πρόσοικος γὰρ θάλαττα χώρᾳ τὸ μὲν παρ' ἑκάστην ἡμέραν ἡδὺ, μάλα γε μὴν ὄντως ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν γειτόνημα. *Nam mare regioni proximum vicinam quidem quotidie reddit amoenam, ſed revera ſalſuginoſam certe et amaram, ut alia taceam incommoda.* Haec poſtrema verſioni addo, quia tale quid intelligi vult particula γε, ne ſit otioſa. Ita alia quaedam tacentur incommoda, ut ſalſuginem et amaritudinem magis urgeat τὸ γε. Videtur itaque adhiberi, ubi nonnulla omittuntur, ut ad id, quod res eſt, ſive rei exitum feſtinemus, quem vi ſua βεβαιωτικῇ ſtabilit τὸ μήν. Vide, an tale ſit illud Xenophontis ſub finem lib III. Inſtit. Οἱ μὲν δὴ Πέρσαι οὕτως ἔχοντες ὁμόσε ἐφέροντο· οἵ γε μὴν πολέμιοι οὐκέτι ἐδύναντο μένειν, ἀλλὰ στραφέντες ἔφευγον εἰς τὸ ἔρυμα. *Et Perſae quidem his animis ferebantur impetu: at hoſtes vero non amplius manere poterant, ſed converſi ad munimenta fugerunt.*

SECTIO IV.
DE
PARTICULA ΓΟΥΝ.

I. Particulam γȣ̃ν ex γε et ȣ̃ν conſtare, conſentiunt grammatici: et certe nonnunquam, quamvis rarius, γ' ȣ̃ν disjunctim invenitur, ut apud Xenoph. Memor. I, pag. 731, lin. 10, et lib. III, pag. 782, lin. 5. aut, interjecta vocula disjunguntur, ut apud Plat. lib. v. de Rep. pag. 499. Μᾶλλόν Γ' ἂν ΟΥΝ ȣ̔́τω πρὸς τȣ̀ς βαρβάρȣς τρέποιντο. Ex ſuperioribus plana eſt τοῦ γε poteſtas limitandi, reſtringendi, circumſcribendi, dum τὸ ȣ̃ν format concluſionem. Ex limitatione igitur concludit ȣ̃ν. Tale eſt illud Bdelycleonis apud Ariſtoph. in Veſp. v. 390.

Ὦ Λύκε δέσποτα, γείτων ἥρως· σὺ γὰρ, οἷσπερ ἐγὼ, κεχάρησαι
Τοῖς δακρύοισι τῶν φευγόντων αἰεὶ καὶ τοῖς ὀλοφυρμοῖς·
Ὤικησας γȣ̃ν ἐπίτηδες ἰὼν ἐνταῦθ', ἵνα ταῦτ' ἀκροῷο.

O Lyce domine, vicine heros: tu enim, quibus ego, lacrymis et lamentis gaudes reorum, quare conſulto hanc quidem tibi ſedem elegiſti, ut haec audias. Lycum, ait, fletibus reorum gaudere: unde colligit, eum de induſtria locum ſibi elegiſſe in foro judiciali, ut reorum lamentationes propior audiret. Habes τοῦ ȣ̃ν officium concludendi. Liquet etiam τοῦ γε limitandi poteſtas μειωτικῶς, q. d. *Quicquid id eſt, hoc certe conſtat, ſedem te habere prope forum, unde facile quis colligat, te fletus damnatorum libenter audire.*

II. Sit itaque τοῦ γȣ̃ν uſus, ubi deſunt firmiores rationes, ex probabili aut utcunque veroſimili argumentari. Τὸ γȣ̃ν tamen hic pro γὰρ poni, ait Devarius. Referre huc liceat locum Platonis in Phaedr. pag. 236, init. Τί οἴει λέγοντα, ὡς χρὴ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον

ἢ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, παρέντα τοῦ μὲν τὸ φρόνιμον ἐγκωμιάζειν, τοῦ δὲ τὸ ἄφρον ψέγειν, ἀναγκαῖα γοῦν ὄντα, εἶτ᾽ ἄλλ᾽ ἄττα ἕξειν λέγειν; Quid tibi videtur? ſi quis dicat, non amanti gratificandum potius eſſe quam amanti, et interim neglexerit illius prudentiam commendare, hujus ſtultitiam vituperare, quae quidem neceſſaria ſunt; nonne hinc colligeres, eum, quae dicat, deinde non habiturum? Ita inſtitui verſionem, ut citra explicationem utriusque particulae, ex quibus *γοῦν* conſtat, officium pateat.

III. Ratio latentis *τοῦ γε* limitandi poteſtatis videri poſſit Latinorum conſuetudo, qui particulas *ſaltem igitur* hoc modo conjungere non ſolent. Poſſe tamen nonnunquam ita reddi, manifeſtum ſit ex Luciano Adv. Indoct. Tom. III, pag. 103. *Καί μοι, εἰ δοκεῖ, ἀπόκριναι· μᾶλλον δὲ, ἐπεὶ τοῦτό σοι ἀδύνατον, ἐπίνευσον γοῦν ἢ ἀνάνευσον πρὸς τὰ ἐρωτώμενα. Et mihi, ſi videtur, reſponde: vel potius, cum id non poſſis, igitur annue ſaltem, vel renue ad ea, quae interrogo.* Adde Heliod. Aethiop. lib. VI, cap. 13. *Ἤ, εἴπερ καὶ ἀποτυγχάνειν συμβαίνοι, πολέμου γοῦν ἔργον μαχομένους γενέσθαι. Vel, ſi ſpem fortuna eluſerit, bello certe pugnantes occubituros igitur.*

IV. Hoc modo elliptice adhibet Lucian. adv. Indoct. pag. 120. *Δέον ἔτι νῦν σωφρονήσαντα ἀποδόσθαι μέν τινι τῶν πεπαιδευμένων τὰ βιβλία ταῦτα, καὶ σὺν αὐτοῖς τὴν νεόκτιστον ταύτην οἰκίαν· ἀποδοῦναι δὲ τοῖς ἀνδραποδοκαπήλοις μέρος γοῦν ἀπὸ πολλῶν τῶν ὀφειλομένων. Cum deberes, etiam nunc ad ſanam mentem revocatus vel dare eruditorum alicui haec volumina, et cum his domum recens ſtructam: vel* (ſi id non vis) *mangonibus ergo reddere partem certe eorum, quae illis debentur.*

V. Atque haec ſufficiant oſtendendo, qua ratione utraque Particula in compoſitione ſuam genuinam vim exerceat. Ad uſum quod attinet, adhibetur *γοῦν* in probationibus, et principio quidem a ſigno. Huc referri poteſt

poteſt illud Ariſtophanis modo ex Veſp. v. 390. allatum: Amat, inquit, Lycus fletus reorum, cujus rei hoc ſignum eſt, quod ſedem ſibi elegit prope forum, ut propior audiat. Et ibid. v. 262.

Κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐχ ἡμερῶν τεττάρων τὸ πλεῖστον
Ὕδωρ ἀναγκαίως ἔχει τὸν θεὸν ποιῆσαι.

Procul dubio ingentem aquarum copiam per quatriduum neceſſario Jupiter demittet. Cujus praeſagii hoc ſignum infert:

Ἔπεισι γοῦν τοῖσιν λύχνοις οὑτοὶ μύκητες.
Hinc iſti fungi lucernas obſident.

VI. Quod ſi ſignum, unde quid probatur, facto conſtat, dicitur τὸ γοῦν ab exemplo probare. Ita Antipho apud Xenoph. Memorab. lib. 1, pag. 731, lin. 10. Ὦ Σώκρατες, ἐγώ τοί σε μὲν δίκαιον νομίζω, σοφὸν δ' οὐδὲ ὁπωστιοῦν. δοκεῖς δέ μοι καὶ αὐτὸς τοῦτο γιγνώσκειν. *O Socrates, ego ſane, licet te juſtum exiſtimem, minime tamen ſapientem voco: et ipſe mihi hoc non ignorare videris.* Argumentum ſumit a facto Socratis; nam pergit: οὐδένα γ' οὖν τῆς συνουσίας ἀργύριον πράττῃ. *Saltem hinc illud eſſe credo quod a nemine eorum, qui tua, diſcendi gratia, conſuetudine utuntur mercedem exigis.* Hyaena foemina, inquit Ariſtoteles lib. VI. de Hiſt. Animal. cap. 32, raro capitur, probatque ab exemplo: Ἐν ἕνδεκα γοῦν κυνηγός τις μίαν ἔφη λαβεῖν. *Inter undecim igitur venator quidam ait ſe unam tantum capere.*

VII. In reſponſionibus affirmativis triplici ratione adhibetur, ſervatque τὸ γε vim limitandi, et οὖν concludendi. Et primo quidem quandoque additur ſignum, ex quo noviſſime dicta concluduntur. Ita apud Plat. lib. v. de Rep. pag. 461, init. ab altero ſtatuta illa aetate, quae viro et foeminae propagandae proli maxime ſit apta; ſubdit alter: Ἀμφοτέρων γοῦν αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως. Aptam aetatem probat ex addita ratione, quia *hic in utroque vigor eſt et corporis et prudentiae.*

VIII. Secundo ſignum, unde quid colligitur, praecedit, ut apud Eund. in Politico pag. 295, lin. 16. Ἐκ τῶν νῦν γȣ̃ν εἰρημένων. Supplendo ex praecedentibus vertas: *Leges generatim eſſe figendas, ex iis certe, quae dicta ſunt, colligere facile quis poſſit.*

IX. Denique nonnunquam ea, ex quibus quid concluditur, extrinſecus petenda ſunt: fuitque hic uſus Graecis ſummis in deliciis, quippe qui brevitati ſummo opere litant, cujus ſunt ſtudioſiſſimi: praecidit enim reſpondens magnam argumentorum turbam, quam, qui quid ſtatuerit, neceſſario proferre debuiſſet. Ut cum ajunt, εἰκός γ' ȣ̃ν, δίκαιόν γ' ȣ̃ν. Exempla vide apud Plat. in Politico pag. 295. init. et lib. v. de Rep, pag. 455, init. et pag. 469, lin. 13. Xenoph. lib. III. Memorab. pag. 782, init. ubi interroganti, utrum τὸ τὰ πάθη τῶν ποιȣ́ντων τὶ σωμάτων ἀπομιμεῖσθαι ȣ̓ ποιεῖ τινα τέρψιν τοῖς θεωμένοις; *imitatio corporum aliquid agentium delectationem aliquam ſpectantibus afferat?* reſpondet alter: Εἰκός γ' ȣ̃ν. Impedit particula γ' ȣ̃ν, quominus alter coactus artis imitatricis omnes delicias exponere, ſermonem longius extendat; ſignificatque, ſe et rem, et rei rationem ſatis perſpicere. Q. d. Magna rerum turba hic afferri poſſet, unde conſentaneum certe ſit, ſpectatores hac arte imprimis delectari. Et haec eſt ratio, cur ſatis recte generatim ſtatuatur, particulam γȣ̃ν ſervire reſponſionibus affirmativis, quarum inſignis eſt numerus apud eos, qui colloquia ſcripſerunt.

Sectio V.

de

PARTICULIS ΓΕ ΠΟΥ.

I. Praefigitur et particulae πȣ ςοχαςικῆ, ita ut neutra de ſua genuina poteſtate quidquam remittat, limitante γε, et πȣ aſſenſionem eliciente. Plat. de Rep. lib. X. pag. 607. poſtquam interrogaverat, nonne aequum

quum eſt, in medium prodire poëtas cauſam defenſuros vel oda aliqua, vel alio metro; mox illud limitat, *Δοῖμεν δέ γέ πȣ ἂν καὶ τοῖς προςάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοὶ, Φιλοποιηταὶ δὲ, ἄνευ μέτρȣ λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν.* Concedit defenſionis aequitatem, ſed limitat modum, quo ſcilicet poëtis integrum quidem ſit ſe defendere, ſed non carmine, eliciente *πȣ* alterius, cui haec dicit, aſſenſum, quaſi addidiſſet, *Non tibi ita videtur?* Et hinc fortaſſe Budaeus, hunc locum afferens pag. 486. ait, particulam *πȣ* convenire interrogationi, cum interrogatio optandi modo ſive concedenti non ſatis quadret. Boeoto apud Ariſtoph. in Acharn. v. 895. pretium pro anguilla poſcenti, reſpondet Dicaeopolis:

Ἀγορᾶς τέλος ταύτην γέ πȣ δώσεις ἐμοί.

Portorium ipſi ex more debebatur; pro hoc poſtulat Dicaeopolis, ut ſaltem ſibi detur anguilla, quam inter merces venalem habebat alter. Limitat *τὸ γὲ* conditionem, cujus aequitatem ut alter agnoſcat, vult *τὸ πȣ.* Utimur *γέ πȣ.* quoties limitationem ex alterius arbitrio aut judicio ſuſpendimus. Conſulatur Idem in Veſp. v. 27.

Δεινόν γέ πȣ 'ϛ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.

Grave eſt utique cum arma vir projicit. Confer Plat. lib. v. de Rep. pag. 478, lin. 4. Sic in negando *περιγράφοντι τῷ γὲ* additur *πȣ* aſſenſum emendicans apud Plat. lib. IV. de legg. pag. 712, lin. 24. *Οὐ γὰρ δὴ τυραννίδα γέ πȣ λέγοις ἄν. Nam profecto tyrannidem dumtaxat non intendere velis.* Vide et eum in Phaedone pag. 93. in fine.

II. Ex uſu *βεβαιωτικῷ τοῦ γε*, ſupra notato, liquet, non ſemper cautelam in loquendo hanc intendi, qua noſtram opinionem ex alterius arbitrio ſuſpendimus; ſed alium quoque uſum dari, quo, quantumlibet civiliter rem alterius judicio permittere videmur, ea interim proponimus, quae ſcimus, alterum facile

conceſſurum; atque ita convenit confidenti. Sic Plat. lib. v. de Rep. pag. 460. lin. 10. Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πολέμῳ ἢ ἄλλοθί που γέρα δοτέον. *Bonis utique adoleſcentibus ſive in bello, ſive aliis in caſibus praemia tribuenda* etc. quibus mox reſpondetur; Ὀρθῶς. Et pag. 467, lin. 32. Καὶ ἄρχοντας γέ που (ἦν δ' ἐγὼ) οὐ τοὺς φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπιστήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπειρίᾳ καὶ ἡλικίᾳ ἱκανοὺς ἡγεμόνας τε καὶ παιδαγωγοὺς εἶναι. *Et praeficient illis, inquam, non utique leviſſimos quosque, ſed quos uſus et aetas idoneos reddidit duces et paedagogos.* Quis enim negabit, pueris praeficiendos eſſe idoneos paedagogos? quare ſequitur; πρέπει γάρ. Atque ita γέ που uſum praeſtabit τοῦ μάλιστα, et μάλιστά που, quae conjungit idem in Phaedro pag 262, lin. 25. ubi concedens quid, Phaedrus ait, Πάντων γέ που μάλιστα.

SECTIO VI.

DE PARTICULIS ΓΕ ΤΟΙ, ΓΕ ΤΟΙ ΔΗ ET ΓΕ ΤΟΙ ΠΟΥ.

I. Particula τοὶ addita, plane ut τὸ δὴ, de quo ſupra, limitationem confirmat apud Ariſtoph. in Veſp. v. 928.

Κλέπτον τὸ χρῆμα τἀνδρός· οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ,
Ὦ 'λεκτρυών; νὴ τὸν Δί' ἐπιμύει γέ τοι.

Homo plane furax: nonne et tibi videtur, o galle? Per Jovem, profecto annuit certe. Atque ita τὸ τοὶ confirmat probationem a ſigno, ſi quidem τὸ γὲ nonnunquam ἀντὶ τοῦ γοῦν abhibetur ex Devarii ſententiâ; ut mens ſit: *Quicquid illud eſt, Gallus certe annuit, unde concludo, revera hominem eſſe furacem.* Sic ibid. v. 1141.

— Ἀλλὰ τοῦτο τοῖσι βαρβάροις
Ὑφαίνεται πολλαῖς δαπάναις. —

Sed barbari texunt gravibus impenſis. De veſte ſermo: Sequitur ſignum:

— Αὐ-

— Αὕτη γέ τοι
Ἐρίων τάλαντον καταπέπωκε ῥᾳδίως.
Saltem haec in lanam talentum profecto abſorpſit.

II. Nec hinc longe abit Scholiaſtae Ariſtophanis ſententia, qui γέ τοι pro γὰρ poſitum dicit in illo, quod eſt in Pluto v. 424. ubi Chremylus Paupertatem conſpiciens ait: *Quae tu es? nam pallida mihi videris.* Reſpondet Blepſiades: *Erinnys fortaſſe;* additque:

Βλέπει γέ τοι μανικόντι καὶ τραγῳδικόν.
Ubi Schol. Τὸ ΓΕ ΤΟΙ ἢ ἀντὶ τοῦ δὲ, ἢ ἀντὶ τοῦ γὰρ, ὃ καὶ κρεῖττον· εὕρηται δὲ καὶ ἐν πολλοῖς τῶν λογοποιῶν, ὡς ἐξετάζων εὑρήσεις. Differt tamen a γὰρ, quod hoc rem ratione firmiter aſtruit; at τὸ γέ τοι ad ſummum veriſimilem facit: nam, quia in vultu furiale quid et tragicum praeferebat, hinc non ſequitur, illam fuiſſe Erinnyn. Dixerat etiam dubitans: ἴσως Ἐρινύς. Nunc τὸ γὲ limitat, et τοὶ eam limitationem confirmat. Q. d. *Quicquid illud eſt, hoc manifeſto ſaltem verum eſt, in vultu aliquid ineſſe furiale et tragicum.* Haec plana ſunt, quare neſcio, quid Budaeum pag. 475. impulerit, ut γέ τοι expletivam particulam eſſe, hoc Ariſtophanis loco probare conatus fuerit.

III. In ſententiis aut reſponſionibus affirmativis eſt, ubi τῷ γέ τοι additur δὴ, quo quis confirmativa geminetur, ut cum Phaedrus id, quod paulo ante negaverat, nunc convictus vi veritatis, quaſi admirans exclamat: Ἔστι γέ τοι δὴ τελευτὴ, περὶ ȣ̓ τὸν λόγον ποιεῖται. Q. d. *Ita me di ament, ſic eſt profecto.* Quo neſcio, an quid firmius affirmari poſſit. Locus eſt in Phaedro Platonis, pag. 264. lin. 10. cui adde lib. V. de Rep. pag. 476. lin. 42. et lib. VI. pag. 504. init.

IV. Contra ubi affirmatio dicenti immoderatior videtur, additur ejus vim imminuens πȣ, ut apud Eundem de Legg. lib. X. Εἰκὸς γέ τοι πȣ σοφȣ̀ς ἄνδρας ὀρθῶς λέγειν. Reddit Vigerus hunc locum afferens:

Probabile ſane fuerit. Rectius, quam; *probabile ſane eſt;* eſt enim γέ τοι πȣ perinde ac γέ τοι ἂν εἴη.

Caput XIV.

DE

PARTICULA ΔΕ ejusque comitatu.

Sectio I.

DE

PARTICULA ΔΕ.

I. De Particulis μὲν et δὲ inter ſe relatis poſtea agam, ubi ad Particulam μὲν pervenero. Nunc δὲ Particula ſeorſim perpendenda venit, quantum id fieri poterit; nam tam arctum mutuae neceſſitudinis vinculum utramque conſtringit, ut Particula δὲ alteram ſemper vel praemiſſam habeat, vel intelligendam: tametſi τὸ μὲν, quoties limitat, ſolitarium nonnunquam invenitur, ut ſuo loco patebit.

II. Ad ordinem quod attinet, particula δὲ eſt poſtpoſitiva ſeu σύνδεσμος ὑποτακτικὸς, ſequiturque in orationum membris primam vocem, nonnunquam ſecundam, et maxime quando membrum inchoat Particula ȣ̓ vel μὴ, fortaſſe ut a compoſitis ȣ̓δὲ et μηδὲ clarius diſtinguatur: ut in priori ad Corinth. cap. X. comm. 20. Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνȣ̀ς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. Vel ubi orationem inchoat Articulus praepoſitivus; ut apud Plat. in Phaedr. pag. 257. lin. 20. Τὸν λόγον δέ σȣ πάλαι θαυμάσας ἔχω. *Tuum vero ſermonem dudum admiratus ſum.* Sed et invenitur tertio a principio loco, ubi hac diſtinctione non opus eſt, ut in ep. ad Galat. cap. III. comm. 23. Πρὸ τοῦ δέ ἐλθεῖν τὴν πίςιν, ὑπὸ νόμον ἐφρȣρȣ́μεθα. Quin etiam quartum ſortitur locum, quando poſt ȣ̓ ſequitur praepoſitio cum ſuo caſu, ut in Enchir. Epict. cap. I. Οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ τὸ σῶμα etc.

III.

III. Sed dixi, ubi τὸ δὲ ſolitarium invenitur, intelligendum eſſe τὸ μὲν, quod probandum eſt. Vix quicquam in auctoribus evolvendis occurrit frequentius. Ita ſtatim in principio Iliados.

Μῆνιν ἄειδε, θεὰ, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
Οὐλομένην, ἣ μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκε,
Πολλὰς δ᾽ ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
Ἡρώων. — —

Ubi poſt μυρία ſupprimitur μὲν, cui reſpondeat πολλὰς δὲ. In tali ſtructura ſaepe latine vertitur, *et*, aut *que*, et infinitis locis ſic ponitur, praeſertim apud Homerum. Inſolentior omiſſio eſt in illo Platonis in Phileb. pag. 36. lin. 42. ψευδεῖς, αἱ δ᾽ ἀληθεῖς οὐκ εἰσιν ἡδοναί; Pro, Τῶν ἡδονῶν οὐκ εἰσιν αἱ μὲν ψευδεῖς, αἱ δ᾽ ἀληθεῖς; *Ex voluptatibus nonne aliae ſunt falſae, aliae verae?*

IV. At τοῦ δὲ ſolitarii alia ratio eſt, quando additur membro poſteriori, licet mutata per interjectam aliam particulam in membro priori ſit ſtructura, maneque veſtigium ſervans poteſtatis ſuae, diverſa opponendi aut conferendi. Id difficultatem parit aliquam, quare a nonnullis ipſa particula abundare dicitur; ut apud Hom. lib. Odyſſ. Ξ. v. 319.

Ὅς σ᾽ ἐπεὶ ἐς κλισίην ἄγαγον καὶ ξείνια δῶκα,
Αὖθις δὲ κτείναιμι. —

Ut Particulae δὲ clarior uſus appareret, dicendum fuerat: Ὅς πρότερόν σ᾽ ἄγαγον μὲν εἰς κλισίαν καὶ ξένια ἔδωκε, αὖθις δέ etc. *Qui primum quidem te in tugurium duxi, tibique dedi dona hoſpitalia; nunc contra te interficiam.* Sed licet Poeta τὸ πρότερον mutaverit in ἐπεὶ *poſtquam;* atque ita τὸ δὲ potuiſſet excidere, maluit tamen ex antiquo linguae genio ſervare, ut inferret ſignum oppoſitionis τῶν ἤγαγον ἐς κλισίαν καὶ ἔδωκα ξένια, καὶ τοῦ κτείναιμι. Euſtathius περιττὸν τὸν σύνδεσμον hic putat. Tale eſt illud ejuſdem Il. lib. E.

v. 38. Poſtquam dixerat Diomeden in Aenean ter irruiſſe, et ter ab Apolline fuiſſe repreſſum, addit:

'Αλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος,
Δεινὰ δ' ὁμοκλήσας προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων.

Δεινὰ δὲ dicit, quaſi praeceſſiſſet, Τὸ τέταρτον μὲν ἐπέσσυτο.

V. Ponitur et pro ἀλλὰ diſcretivo et adverſativo ſive μὲν praecedit, ſive exulat, vel potius dicam, ſententiae diverſae aut adverſanti additur, ita ut vicem τοῦ ἀλλὰ explere videatur: non enim ipſi particulae δὲ ea poteſtas attribuenda eſt, ſed ſententiae, cui apponitur. Sic refert τὸ ἀλλὰ diſcretivum apud Ariſtot. de Rep. lib.I.pag.185.lin.9. Ἀκάρπων μὲν, χρησίμων δέ. *Fructu quidem carentium, at utilium tamen.* Et in epiſt. ad Philipp. cap. IV. com. 10. Ἐφ' ῷ καὶ ἐφρονεῖτε ἠκαιρεῖσθε δέ. *Cujus curam habuiſtis, ſed opportunitate deſtituebabimi.*

VI. At adverſativae ſententiae additur apud Ariſtoph. in Veſp. v. 587.

Τοῦτο γάρ τοι σεμνὸν τούτων, ὧν εἴρηκας, μακαρίζω,
Τῆς δ' ἐπικλήρου τὴν διαθήκην ἀδικεῖς ἀνακογχυλιάζων.

Hactenus, quae a te dicta ſunt graviter, laudo, et beatum te cenſeo; ſed in eo injurioſe agis, quod teſtamentum filiae quam ſolam tota manet haereditas, reſignas. Sic Thucyd. lib IV. cap. 86. init. Αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα. *Et ipſe adſum, non ut damnum inferam, ſed ut Graecos in libertatem vindicem.*

VII. In ſenſu διαφορικῷ aut ἐναντιωματικῷ eleganter claudit ſententiam, ut in locis nonnullis modo notatis, et apud Platon. in Phaedr. pag. 243. lin. 5. Ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ. *Quam (expiandi rationem) non intellexit Homerus, ſed Steſichorus.*

Notanda hic nonnunquam venit ellipſis, quae niſi probe obſervatur, facile fallat, nempe cum de poſteriori affir-

affirmatur, quod de priori negatum eſt, non per particulam ὀ aut ſimilem, ſed per nomen aut verbum negativum, tunc in poſteriori membro verbum aut nomen affirmativum intelligendum eſt; ut ſi Plato l. c. pro οὐκ ᾔσθετο, ſcripſiſſet cognatum ἠγνόει, poſt Στησίχορος δὲ intelligendum fuiſſet ἔγνω aut ſimile affirmans. Cave enim reddas, *Ignoravit Homerus, ſed Steſichorus*, aut *Homerus et Steſichorus*: ſic enim uterque ignoraret, contra mentem auctoris. Inſignem, quo hanc ellipſin probemus, locum habet ex Theophraſte Budaeus pag. 486. Τῶν δὲ ξύλων τὰ χιστὰ μὲν ὅλως ἈΡΡΑΓΗ διὰ τὸ γυμνωθεῖσαν τὴν μήτραν ξηραίνεσθαι καὶ ἀποθνήσκειν· τὰ ΔΕ πελεκητὰ καὶ τὰ στρογγύλα, διὰ τὸ ἐναπειληφθαι τὴν μήτραν. *Lignorum ea, quae fiſſilia ſunt, rimas prorſum non agunt, eo quod medulla areſcit et emoritur; ſed dolatilia et rotunda, quia medullam intus concluſam habent.* ubi poſt τὰ δὲ neceſſario extrinſecus intelligendum eſt ῥήγνυται vel ſimile quid, quia negationi, incluſae voci ἀῤῥαγῆ, affirmatio opponitur.

VIII. Utuntur et Particula δὲ, praeſertim in fine ſententiae, et quaſi adjectitia, ubi metus eſt, nequid alter ex praemiſſis erret. Hunc uſum habet apud Plat. in Phaedr. pag. 227. lin. 25. Γέγραφε γὰρ δὴ Λυσίας πειρώμενόν τινα τῶν καλῶν· οὐχ ὑπὸ ἐραστοῦ δέ. *Deſcripſit enim Lyſias quendam pulcrum, qui ſollicitabatur; ſed non ab amatore.* ubi explicationis gratia additur illud οὐχ ὑπὸ ἐραστοῦ δέ. ut et apud Epict. cap. 32. Οὐ προσεκλήθης ἐφ' ἑστίασίν τινος· οὐ γὰρ ἔδωκας τῷ καλοῦντι, πόσου πωλεῖ τὸ δεῖπνον· Ἐπαίνου Δ' αὐτὸ πωλεῖ θεραπείας πωλεῖ. *Non vocatus es a quoquam ad coenam? Nimirum non dediſti pretium, quo ille vendit coenam. Vendit autem laudatione, obſequio vendit.* Similiter Ariſtot. de Mundo cap. 4. Ὅταν τὸ μὲν τάχιστον ᾖ τῶν ὄντων, λέγω ΔΕ τὸ πυρῶδες, τὸ δὲ ἧττον ταχύ. *Cum omnium rerum alterum ſit celerrimum, ignita inquam natura; alterum minus celere.* Et in verbis Apoſtoli ad Romanos ſcribentis cap. IX. com. 30. Τί οὖν ἐροῦμεν· Ὅτι ἔθνη, τὰ μὲν διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην· δικαιοσύνην ΔΕ ἐκ πίστεως. *Quid igitur dicemus? gentes,*

quae

quae non ſectabantur juſtitiam, juſtitiam aſſecutas eſſe; juſtitiam, inquam, quae ex fide eſt.

IX. Hic nonnunquam δὲ exulat, ut in Evang. Joann. cap. XIV. com. 22. Λέγει αὐτῷ Ἰȣ́δας· ȣ̓χ ὁ Ἰσκαριώτης. Pro ȣ̓χ ὁ Ισκαριώτης δέ.

X. Quando poſterius membrum majus quid ac gravius continet, quam praecedens, accipit vim amplificandi atque augendi, eandemque poteſtatem atque ἀλλὰ δὴ καὶ, ut in epiſtola ad Philippenſ. II, 8. Γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτȣ· θανάτȣ δὲ ςαυρȣ̃. *Ad mortem uſque, imo ad mortem crucis.* q. d. ȣ̓ μόνον δὲ μέχρι θανάτȣ, ἀλλὰ δὴ καὶ μέχρι θανάτȣ ςαυρȣ̃.

XI. Habet et uſum tranſitivum, quo nihil frequentius eſt, imprimis apud hiſtoricos et ſcriptores ſacros. Sic, poſtquam Matthaeus cap. VII. Servatoris concionem narraverat, tranſiturus ad ejusdem miracula cap. ſeq. inchoat: Καταβάντι δὲ αὐτῷ etc. Mox com. 5. tranſiens a prodigioſa leproſi ſanatione ad Centurionis hiſtoriam ait: Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησȣ̃ etc. Eſtque tranſitio imperfecta; perfecta eſt, quoties μὲν praecedit: in imperfecta ſupprimitur: plena oratio eſt: Καὶ ταῦτα μὲν ἔλεξεν ὁ Ἰησȣ̃ς, καταβάντι δὲ αὐτῷ· et, Καὶ ταῦτα μὲν ἐποίησεν ὁ Ἰησȣ̃ς, εἰσελθόντι δέ etc.

XII. In allatis ex Pauli epiſtolis locis commode redditur, *Porro, caeterum, quod attinet ad.* Sed, ubi non plane novum quid proponitur, ſignum potius infert orationis continuatae, ut apud Theogn. v. 1039.
Εὕδωμεν· φυλακὴ δὲ πόλευς φυλάκεσσι μελήσει.
Dormiamus: quod ad urbem vero attinet, hujus cuſtodia curae erit cuſtodibus.

XIII. At videtur τὸ δὲ (id tamen quod rarius eſt) idem praeſtare, quod μὲν δὴ in clauſulis, ubi in ſequenti membro deſideratur δέ. Locus eſt in Hippocratis Aphorismis ſect. IV. n. 73. Multa hic in anteceden-

cedentibus febrium ſymptomata enarraverat: mox tranſiturus ad alia, priora claudit hoc modo: *ἐν πυρετοῖσι δὲ ταῦτα.* *Atque haec quidem in febribus*, ſequitur; Ὁκόσοισι ἐλπὶς etc. Pro, Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ἐν πυρετοῖσιν· ὁκόσοισι δὲ ἀπυρέτοισι etc. Haec videtur potior explicatio; neque enim hic explicationis gratia τὸ δὲ addi poteſt, de quo uſu modo dixi; quia in praecedentibus ſemper febricitantium mentionem injecerat.

XIV. Ubi vero plane in orationum principiis adhibetur, infert abruptam orationis formam, indicatque iram et indignationem dicentis: vehementiorque deprehenditur affectus, quando interrogationibus additur. Ita iracunda Juno, cognito Thetin cum Jove clanculum conſilia contuliſſe, ſic infit ἀποςατικῶς apud Hom. lib. Il. A. v. 541.

Τίς δ' αὖ τοι, δολομῆτα θεῶν, συμφράσσατο βουλάς;

Et quis tecum, doloſe deorum, conſilia contulit. Multa in ejusmodi ἀποςατικοῖς poſſunt fingi, quae loquentis ira ſuppreſſit intelligenda, quaeque τὸ μὲν claudere debuiſſet, ut legitima fieret tranſitio. Similiter eadem irata invehitur in Dianam lib. Il. Φ, v. 481.

Πῶς δὲ σὺ νῦν μέμονας, κύον ἀδδεὲς, ἀντὶ ἐμεῖο
Στήσεσθαι; — —

At tu, quomodo nunc ſuſtines, o canis audax, mihi te opponere?

XV. Ex naturali poteſtate ſuperioribus inferiora ita connectendi, ut haec ſine illis conſiderari vetet, naſcitur et alius uſus praepoſtere argumentandi; ſic enim τὸ δὲ ipſi argumento additur, cujus concluſio fuerat praemiſſa. Ita apud Hom. Il. H, v. 395. nuncius a Trojanis ad Achivos miſſus conditionem proponit, qua Paris ſe opes, quas una cum Helena abduxerat, redditurum, aliasque etiam additurum promittebat, ſi ab armis diſcederent; ipſam autem Helenam ſe redditurum negabat. Tum Diomedes: Μήτ'

Μήτ' ἌΡ τις νῦν κτήματ' Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω,
Μήθ' Ἑλένην· γνωτὸν ΔΕ καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν,
Ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.

Hic τὸ δὲ ſequentia, quibus additur, ita praecedentibus connectit, ut haec argumenti inſtar proponi jubeat, unde praemiſſa concluſio ſequitur: *Vel pueris*, inquit *notum eſt*, *ultimam Trojanorum perniciem jam appropinquare.* Hinc concludit, non eſſe accipiendas Alexandri opes, ne ipſam quidem Helenam: *Ergo nequis nunc accipiat* etc.

XVI. Nonnunquam ſententiae ratiocinativae additum δὲ vicem τοῦ γὰρ, quod in antecedens membrum eſt transpoſitum, ſuſtinet: ſed de his, quae dicenda erant, jam dicta ſunt cap, XII, ſect. 1. §. 9. Addo unum ex Homero locum in Odyſſ. lib. Ξ, v. 120. Illic ſubulcum, ubi Ulyſſes eſſet, ignorantem, ipſe Ulyſſes, ab hoc non cognitus, rogat, quis eſſet ipſius dominus:

Εἰπέ μοι, αἴκέ ποθι γνώω τοιοῦτον ἐόντα·
Ζεὺς ΓΑΡ που τόγε οἶδε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Αἴκε μιν ἀγγείλαιμι ἰδών· ἐπὶ πολλὰ Δ' ἀλήθην.

Dic mihi, ſi forte noverim eum talem: Scit Jupiter et reliqui dii immortales, an forte nunciem me vidiſſe. Sequitur ratio: *Nam multum erravi.* Pro, Ζεὺς οἶδε· πολλὰ γὰρ ἀλήθην.

XVII. Idem fit praecedente ἀλλὰ γὰρ, uti in hoc:

ἈΛΛ' οὐ ΓΑΡ Μινύαισιν ἐπήνδανε πᾶσι νέεσθαι·
Δεῖμα Δ' ἐνὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.

Sed enim Minyis non eſt viſum una ire: injecit enim iis timorem Juno. Vide ſis ea, quae dixi ſupra in ἀλλὰ γὰρ, et ad Viger. cap. VIII, ſect. 1, Reg. 6.

XVIII. Nonnunquam τὸ γὰρ in praemiſſis ἐλλείπει, ut apud Hom. Il. E, v. 391.

— Ὁ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα
Ἤδη τειρόμενον· χαλεπὸς ΓΕ ὁ δεσμὸς ἐδάμνα.

Ille

Ille vero clam ſubduxit Martem jam graviter afflictum: nam duris ille vinculis domabatur. Ita Theog. v. 102.

Οὐδεὶς ἀνθρώπων πείσῃ κακὸν ἄνδρα φιλῆσαι,
Κύρνε· τί δ' ἐς' ὄφελος κεῖνος ἀνὴρ φίλος ὤν.

Pravum hominem tibi nunquam commendet amicum, Cyrne; etenim quorſum talis amicus erit? Sic et τὸ γὰρ in ἀλλὰ γὰρ omittitur, cujus abſentiam compenſat τὸ δὲ lib. Il. Α, v. 259.

'ΑΛΛΑ πίθεσθ'· ἄμφω ΔΕ νεωτέρω ἐςὸν ἐμεῖο.
Sed parete: nam ambo me juniores eſtis.

XIX. Hic uſus a nonnullis, ſummis caeteroquin viris, non rite obſervatus cauſa fuit, quare huic Particulae vim αἰτιολογικὴν aſſignaverint, cum verius, ubi τὸ γὰρ vel praecedit, vel in praemiſſis ſupprimitur, ſequentem rationem, ſua tanquam Particula deſtitutam fulciat, ut jam non ſemel probavi. Sed inſpiciamus unum ſaltem locorum, quae pro vi αἰτιολογικῇ hujus Particulae afferuntur. Affertur ex Hom. Odyſſ. Α, ſub finem, de Euryclea:

Ἶσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν.
Εὐνῇ δ' ὄυποτ' ἔμικτο. χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός.

Eam in pretio habebat perinde ac caſtam uxorem: ſed nunquam cum ea rem habuit; nam timebat uxoris iram. Hic Euſtathius pag. 1427, lin. 62. Φασὶν οἱ παλαιοὶ τὸν δὲ σύνδεσμον ἐνταῦθα αἰτιολογικῶς κείμενον, ἰσοδυναμεῖν τῷ γάρ. *Ajunt veteres, conjunctionem δὲ hic ratiocinative adhibitam, idem valere quod γάρ.* At, ſi diligenter attendimus, praecedit δὲ pro ἀλλὰ poſitum, ſuppreſſo γὰρ, ut plena ſit oratio:

'Αλλὰ γὰρ ὄυποτ' ἔμικτο· χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός.

Perinde, inquit, *eam aeſtimabat atque uxorem.* His ſubjungitur ἀλλὰ, aliquo modo adverſans: *ſed rem cum ea non habebat.* Cujus adverſationis ratio additur: *Nam metuebat uxoris iram.* Verum ratiocinativum

γὰρ

γὰρ, quod in praemiſſis deſideratur, excipit τὸ δέ. Et ſic in ſimilibus.

XX. Sunt qui dicant hanc Particulam pro δὴ adhiberi. Facem praetulerunt praeter Euſtathium Budaeus, Devarius et Vigerus. Ego vero, niſi certiora producuntur, dubitare audeo; in locis enim, quae afferuntur, τὸ δὲ nunc eſt διαφορικὸν, nunc ἐναντιωματικὸν, nunc ex praecedentibus ob interjectam μακρολογίαν vel repetitur, vel adjicitur. Sic Δὲ pro δὴ poni, ait Euſtath. pag. 657, lin. II, ad Homer. Il. Z, v. 479.

Καί ποτέ τις εἴπῃσι, πατρὸς δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων.

Ubi ille: "Οτι ἐν τῷ, Πατρὸς δ' ὅγε ἀμείνων, ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δὴ νοεῖται, δῆλον ἀνεὶη. Obſervandus eſt uſus ἀποςατικὸς, qui naſcitur ex ellipſi; nam cum dicit: *Et dicat olim aliquis: Hic vero patre multo praeſtantior eſt.* Pleniori oratione dicere potuiſſet: Καί ποτέ τις εἴποι· ὁ πατὴρ ἀγαθὸς μὲν, ὁ δὲ υἱὸς ἀμείνων πατρός. Atque ita τὸ δὲ reſpondens τῷ μὲν praebet ſenſum διαφορικὸν, pro ἀλλὰ poſitum: Ἀγαθὸς μὲν ὁ πατὴρ, ἀλλ' ἀμείνων ὁ υἱός.

* Plura in hanc rem exempla, quae in majori opere congeſſit Hoogeveenus hujus epitomes brevitas non capit. Et vero, tironibus praeſertim ſufficit, de ſignificatu quodam particulae perperam affiicto verbo admoneri.

XXI. Καὶ δὲ deinceps poſita, ſignificant *et vero*, *et autem*, *et quidem*, *et praeterea*. Proprie tamen dici non poteſt δὲ Particulam unquam idem ſignificare quod ἔτι. Semper enim in his quoque vis adverſativa ſervatur E. c. Xenoph. Cyrop. III, 2. 24. Οὕτω μὲν τότε διεπράχθη, καὶ νῦν δὲ ἔτι ὅτω διαμένϗσιν αἱ τότε γενόμεναι συνθῆκαι. i.e. καὶ ȣ̓ μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ νῦν διαμένϗσιν etc. ubi durior τοῦ *inſuper* verſio videtur, et ipſa vox ἔτι additur, quamvis alio uſu. *Et non tantum tunc haec ita, interpoſita fide, peracta ſunt, ſed et adhucdum ea pacta manent.* Sive. *Sic quidem*

quidem illa tunc peracta, et vero *nunc etiam ea pacta manent.* Item III, 2, 7. Εἶχον δὲ οἱ Χαλδαῖοι γέῤῥά τε καὶ παλτὰ δύο· καὶ πολεμικώτατοι δὲ λέγονται οὗτοι τῶν περὶ ἐκείνην τὴν χώραν εἶναι. Pro, Καὶ οὐ μόνον εἶχον τοιαῦτα τὰ ὅπλα, πολεμικώτατοι δὲ λέγονται. Vel Καὶ εἶχον μὲν τοιαῦτα τὰ ὅπλα, πολεμικώτατοι δὲ λέγονται. *Et, praeterquam quod talia arma habebant, dicebantur quoque bellicoſiſſimi inter omnes ejus regionis finitimos.* h. e. *Et habebantur inſuper.* Sic III. 3, 43. Ἄνδρες Ἀσσύριοι, νῦν δεῖ ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι· νῦν γὰρ περὶ ψυχῶν τῶν ὑμετέρων ὁ ἀγὼν, καὶ περὶ γῆς, ἐν ᾗ ἔφυτε, καὶ περὶ οἴκων, ἐν οἷς ἐτράφητε, καὶ περὶ γυναικῶν δὲ καὶ τέκνων *O Aſſyrii, nunc viros eſſe oportet ſtrenuos: nunc enim certamen eſt de vita veſtra, et de domibus, in quibus nutriti eſtis, adhaec de uxoribus et liberis.* i. e. οὐ περὶ τούτων μόνον, μάλιστα δὲ περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων. Caeterum pro καὶ δὲ invenitur et ἔτι δὲ in epiſt. Pauli ad Hebr. cap. XI, com. 36. Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. *Alii vero ludibria et flagella experti ſunt, et vincula inſuper et carcerem.* Potuiſſet dicere καὶ δεσμῶν δέ.

Ex ſuperioribus obſervare licuit, καὶ δὲ nunquam conjungi, ſed inter utrumque conſtanter aliam voculam, unam pluresve interponi; at hanc legem eſt ubi violant Poëtae. v. c. Homerus Il. lib. H, v. 374. item Il. I. 680. 705. etc.

XXII. Differunt καὶ δὲ et δὲ καὶ, quod τὸ καὶ in καὶ δὲ totam poſteriorem ſententiam priori connectit, at in δὲ καὶ, τὸ δὲ evidentius poteſtatem ἀναφορικὴν exercet citra ellipſin, et τὸ καὶ vim ſuam ἐπιδοτικὴν exſerit in unica voce cui jungitur: eſtque in priori τὸ ΚΑΙ συναπτικόν, in poſteriori ἐπιδοτικόν. Ut apud Theophraſt. cap. περὶ Λαλιᾶς. Καὶ πυθόμενος τὰς ἐκκλησίας ἀπαγγέλλειν; προσδιηγήσασθαι δὲ καὶ τὴν ἐπ' Ἀριστοφῶντος ποτὲ γενομένην τοῦ ῥήτορος μάχην. *Et, ſi quid ſcierit*

ſcierit in concionibus actum, hoc narrabit; addet vero pugnam etiam ſub Ariſtophonte oratore commiſſam.

XXIII. Adjudicatur et τῷ δὲ ſignificatio τοῦ ΚΑΙ͂ συμπλεκτικȣ, in illo Homerico:

Εἰ δὲ σὺ κάρτερός ἐσσι, θεὰ ΔΕ σε γείνατο μήτηρ.

Si vero tu fortior es, et Dea te peperit mater. Vid. Euſtath. ad Hom. pag. 1427, in fin. ubi tamen nullam video neceſſitatem, qua τὸ δὲ, neglecta ſua, alienam ſuſcipiat poteſtatem aut ſignificatum. Malim poſt κάρτερος intelligi μὲν, ad quod δὲ referatur, ita ut Achilles commendetur tum a praeſtantia, tum a genere. Sed vide, an non juſtius pro καὶ ponatur ab eodem, lib. Odyſſ. Ξ, v. 319.

Αὖθις δὲ κτείναιμι, φίλον Δ' ἀπὸ θυμὸν ἑλοίμην.

Occiderem et cara vita privarem. Plane enim ſunt συνώνυμα, nulliusque relationis indigentia.

XXIV. Invenitur et pro καὶ poſitum in ſignificatione temporis apud Euripid. in Phoeniſſ. v. 418.

Νὺξ ἦν· Ἀδράςȣ Δ' ἦλθον εἰς παραςάδας.

Nox erat, cum veni ad porticus Adraſti.

Caeterum, quoties ΔΕ ἐγκλίνεται, non conjunctio eſt, ſed ſyllabica adjectio, nec quicquam cum Particula δὲ commune habet. Inclinatur vero primo poſt articulum praepoſitivum, nec conjunctionem tunc eſſe patet, tum quod articulo vim pronominis tantum affert, nec aliam poteſtatem exercet in ὅδε, ἥδε, τόδε. tum quod in ὅδε δὲ, τήνδε δὲ etc. temere repeteretur, et plane ſupervacuum foret, ſi utraque δὲ etiam conjunctio eſſet: ut in illo Homeri lib. II. E, v. 261.

— Σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππȣς
Αὐτȣ̃ ἐρυκακέειν. —

Et lib. Φ, v. 155.

— Ἧδε δέ μοι νῦν
Ἠὼς ἑνδεκάτη, ὅτ' ἐς Ἴλιον εἰλήλȣθα.

Idem dictum eſto de τοιόσδε, τοσόσδε, τηλικόσδε, ἐνθάδε, ἐνθένδε, ut et in obliquis τοῦδε et ſimilibus.

Deinde inclinatur poſt accuſativos nominum locorum ſecun-

cundae et tertiae declinationis, imprimis propriorum, item appellativorum, οἴκόνδε, οἴκαδε. Caeterum aliis appellativis ſubnectere poëtarum videtur. ut ἀγορήνδε, κλισίηνδε, Οὔλυμπόνδε, in quibus τοῦ εἰς vicem ſupplet: imo et a poëtis repetitur ut ὅνδε δόμονδε, ut apud Hom. Od. A, v. 83. Nonnunquam et additur δε, licet εἰς praecedat, ut εἰς ἅλαδε, *in mare*, apud Hom. Od. K, v. 351.

Ἐκ θ' ἱερῶν ποταμῶν, οἵτ' εἰς ἅλαδε προρέουσι.

Et ex ſacris fluviis, qui in mare profluunt. Sed haec pluribus examinare ad inſtitutum non pertinet; id tantum obſervandum, ſi nomina in ας deſinunt, pro ασδε dici αζε, per metatheſin, coaleſcente σδ aut δς in ζ, ut Θήβαζε, Ἀθήναζε, pro Θήβασδε, Ἀθήνασδε.

Addamus et illud, τὸ δε ita pro εἰς poni, ut non tantum locum deſignet, ſed et cauſam finalem. Ita enim Hom. Il. lib. E, v. 252.

Μήτι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω.

Ne hortare ad fugam, quandoquidem puto, te non perſuaſurum.

Sectio II.

de

PARTICULA ΔΑΙ.

I. Δαὶ plerumque diſcretivam, ſaepe etiam adverſativam poteſtatem exercet: Sic τί δαὶ pro τί δ' αὖ, *quid viciſſim?* Diſerte apud Ariſtoph. in Ran. v. 1502. ubi Euripidem et Aeſchylum ſententiam rogat Bacchus de ſalute publica: poſtquam ſuam dixerat Euripides, Bacchus compellans Aeſchylum ait: Τί δαὶ λέγεις σύ; *Et quid tu viciſſim dicis? Ecquid tu aliud habes?* Vid. et Plat. in Critone pag. 49, lin. 21. Σ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν K. Οὐ δῆτα. Σ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται· ἐπειδή γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν. K Οὐ φαίνεται Σ. Τί δαὶ δή; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, εἰ οὔ; *S. Nequaquam itaque oportet injuſte agere. C. Nequaquam profecto. S. Neque, qui laeſus eſt, eum injuriam reponere oportet, ut vulgus putat, quandoquidem nullo modo facienda injuria eſt. C. Non*

vide-

videtur. S. Quid igitur aliud? An damnum inferre licet, o Crito, nec ne?

II. Plurimus eſt ejus uſus, quum ſuperiora negantur, aliudque quaeritur. Sic Euripid. in Helen. v. 1262. quum dixerat Helena:

Οὐχ ὧδε ναύτας ὀλομένους τυμβεύομεν.

Non ſic ſepelimus, qui naufragio perierunt. Reſpondet Theoclymenus:

Πῶς δαί; Λέλειμμαι τῶν ἐν Ἕλλησιν νόμων.

Quomodo igitur aliter? (G. *Nun wie denn ſonſt?*) *Ignoro enim Graecorum mores.* Et apud Ariſtoph. in Plut. v. 156. dicente Chremylo: *Αἰτοῦσιν οὐκ ἀργύριον οἱ χρηστοί. Non argentum poſtulant boni.* Reſpondet Cario: *Τί δαί; Quid aliud ergo?* (G. *Was denn?*) Similiter v. 906. roganti juſto, *An es agricola?* reſpondet Sycophanta: *Ita me inſanire putas?* Rogante eodem: *At mercator?* Quo itidem negato, pergit ille: *Τί δαί; τέχνην τίν' ἔμαθες; Quid ergo aliud? An artem aliquam didiciſti?* Adde Eundem in Ecclef. v. 970.

ΓΡΑΥΣ. Οὗτος τί κόπτεις; Μῶν ἐμὲ ζητεῖς; ΝΕΟΣ. Πόθεν;

Γ. Καὶ τὴν θύραν γ' ἤραττες. Ν. Ἀποθάνοιμ' ἄρα.

Γ. Τοῦ δαὶ δεόμενος δᾷδ' ἔχων ἐλήλυθας;

Anus. Heus tu, quid pulſas fores? An me quaeris? Juvenis. Unde hoc? A. At januam ſaltem pulſabas. J. Emoriar, ſi fecerim. A Qua alia ergo de cauſa veniſti facem gerens?

III. Pro *τί δαὶ* habet Plato *τί δ' αὖ;* lib. IV. de legg. ſub principium, ubi rogat Athenaeus, ſitne civitas maritima, an mediterranea? Tum, an portus habeat? Mox, an ager ſit ferax? Deinde, an civitas alia ſit vicina? Tandem: *Τί δ' αὖ πεδίων, καὶ ὀρῶν, καὶ ὕλης, πῶς μέρος ἑκάστων ἡμῖν εἴληχε; Rurſus autem, quid campi, montes, ſylvae, univerſa denique regio, quem ſitum ſortita eſt?* *)

* Verum hujus *τί δ' αὖ* aliam rationem eſſe, quam illius *τί δαὶ* facile apparet.

* IV. τί δαὶ ſignificat etiam *Qui ſic*? vel *Cur tandem*? (G. *Wie denn ſo*?) ubi Araſpes praedicata Pantheae captivae pulchritudine Cyrum permovere cupit, ut eam ipſe quoque ſpectatum eat. Ἀλλὰ πάντως, inquit, καὶ σύ θέασαι αὐτήν. Id ſe tanto minus propterea facturum Cyrus denuntiat. Ναὶ μὰ Δία, πολύ γε ἧττον, εἰ τοιαύτη ἐστὶν, οἵαν σὺ λέγεις. Tum: Τί δαὶ; ἔφη ὁ νεανίσκος. *Qui ſic*? inquit adoleſcens. Tumque Cyrus, quantum in ſpectatione formoſarum periculi inſit, exponit.

SECTIO III.

DE PARTICULIS ΔΕ ΓΕ, Δ' ΟΥΝ, ΔΕ ΤΟΙ.

I. Subjungitur et δὲ Particulae τὸ γε, ita tamen, ut ex hac conjunctione neutri particulae quicquam novi accidat, quare hoc brevioris erit disquiſitionis. Nihil aliud τὸ γε quam perſonam aut rem in poſteriori ſententiae membro, in quod dominatur τὸ δὲ, limitat, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 230, lin. 26. Σὺ δέ γε, ὦ θαυμάσιε, ἀτοπώτατός τις φαίνῃ. i. e. εἴ τις ἄλλος, vel ἄλλοι μὲν ἴσως, σὺ δέ γε. *Tu ſaltem*, *at tu profecto*. Xenoph. Inſtit. Cyr. lib. V, pag. 116, lin. 32. Οἱ αὐτοὶ δέ γε οὗτοι καὶ κλέπτειν ἐπιχειροῦσι. Reliquos minus moratur, ut eorum, de quibus ſermo eſt, mores maxime urgeat. *At iidem certe hi et furari conantur.*

II. Ubi vero δὲ eſt adverſativum totum hoc δέ γε ponitur pro ἀλλά γε, de quo ſupra. Ita apud Plat. in Politico pag. 258. lin. 36. Poſtquam diviſerat ſcientias in eas, quae in contemplatione, et quae in exercitatione verſantur, et in claſſe priori recenſuerat arithmeticam, ſic pergit: Αἱ δέ γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ σύμπασαν χειρουργίαν, ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνοῦσαν σύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται. *At vero, quae ver-*

ſantur circa architecturam omneſque artes, *quae manuum opera exercentur*, *illae certe ſcientiam poſſident cum ipſis actionibus quaſi coaleſcentem et inſititiam a natura.*

III. Δὲ etiam cum δὴ jungitur, tumque particula δὴ, ut ſaepe, ſignum infert orationis aliqua in re exſultantis, ſive additur illi orationis parti, propter quam vel maxime ea fuit inſtituta, ut fuſius in hujus Particulae diſquiſitione exponam; nunc tantum obiter. Significat igitur *jam vero* (G. *Nun aber*) ut apud Platon. in Protagora, p. 311. lin. 30. Εἶεν, *ἦν δ' ἐγώ· παρὰ δὲ δὴ Πρωταγόραν ἀφικόμενοι ἐγώ τε καὶ σὺ, ἀργύριον ἐκείνῳ μισθὸν ἕτοιμοι ἐσόμεθα τελεῖν.* Socrates hic Hippocratem adoleſcentem, Protagoram ſecum aditurum inſtruit, quid maxime ipſi eſſet ſpectandum, nempe ſciendum eſſe, qualis ipſe eſſet, ad quem contenderet, et qualem ſe ipſius opera evaſurum eſſe putaret. Hoc illuſtrat duobus exemplis: nempe ſi Hippocratem Coum adiret, ſciendum eſſe ait, Hippocratem eſſe medicum, ſeque illum adire, ut medicus evaderet: rurſus, ſi Polycletum aut Phidiam ſtatuarios, ſciendum ſe ſtatuarium evaſurum. His praemiſſis tanquam praeviis exemplis, ubi ad rem ipſam eſt perventurus, nempe oſtenſurus, Hippocratem, ſi adiret Protagoram Sophiſtam, eique daret pecuniam, inſtitutionis mercedem, ſophiſtam evaſurum, a quo ſtudii genere eum deterrere conatur, quaſi de integro reſumente vires oratione, infit: Παρὰ δὲ δὴ Πρωταγόραν νῦν ἀφικόμενοι etc. Duplex eſt tranſitio: in ſuperioribus ab Hippocratis exemplo ad exemplum Polycleti et Phidiae tranſiturus, ſimpliciter utitur *δὲ μεταβατικῷ*, Εἰ δὲ *παρὰ* Πολύκλειτον etc. quia Polycletum et Phidiam non magis quam Hippocratem intendebat. Sed ubi ad id, quod maxime ſpectabat, tranſit τῷ δὲ addit *δή*. *at vero nunc ad Protagoram* etc. Similis ſuperiori us locus ex Demoſth. de falſ. Legat. Οἷς *γάρ ἐστιν ἐν λόγοις ἡ πολιτεία*,

τεία, πῶς, ἂν ἤτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφαλῶς ἐςὶ πολιτεύεσθαι; Ἐαν δὲ δὴ καὶ πρὸς ἃ τοῖς ἐχθροῖς συμφέρει, δῶρά τις λαβὼν λέγῃ, πῶς ὀχὶ καὶ κινδυνεύσετε; *Quibus enim in verbis reſpub. ſita eſt, quomodo, ſi haec vera non ſunt, tuto ea adminiſtrari poteſt? At vero, ſi inſuper quis, accepta mercede, ea dicit, quae hoſtibus expediunt, quid eſt, ſi non etiam in ſummo periculo verſamini?* Nonne agnoſcis orationem increſcentem? At hujus indicium eſt τὸ δή, ut cap. ſequenti oſtendetur.

IV. Commode itaque δὲ δὴ adhibetur, quoties convenit poſterius membrum urgere, habetque novae attentionis incitamentum, aut alicujus, rem magis notabilem, quam quae praecedit, relaturi. Ita Cyrus apud Xen. Inſtit. lib. III, pag. 64, A. in judicio Armenii hoc ei aſſenſus, pulchrum eſſe libertatem armis aſſequi, ad id, de quo maxime cupiebat ſententiam Armenii cognoſcere, accedit, rogans: Ἢν δὲ δὴ ἡ πολέμῳ κρατηθεὶς, ἢ καὶ ἄλλόν τινα τρόπον δυλωθεὶς, ἐπιχειρῶν τις φαίνηται τὺς δεσπότας ἀποςερεῖν ἑαυτὸ, τῦτον σὺ πρῶτος εἰπὲ, πότερον ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ καλὰ πράττοντα τιμᾷς, ἢ ὡς ἀδικῦντα, ἢν λάβῃς, κολάζεις? *Age vero, ſi quem vel bello victum, vel alio quopiam modo ſub jugum miſſum, id agere appareat, ut domini poteſtati ſe ſubripiat, dic mihi hoc primum, utrum illum, ut virum bonum et rem egregie gerentem in honore haberes, an ut injuſte agentem, ſi comprehendiſſes, ſupplicio plecteres?* Perinde ac ſi diceret: Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς ἐχέτω. Ἴθι δὴ, καὶ τόδε μοι ἀπόκριναι.

V. Ex eodem fonte naſcitur et alius uſus, quum nempe poſt longum ſilentium quis tandem loqui incipit, ut non ſemel apud Homer. vid. Il. lib. H. v. 94.

Ὡς ἔφατ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ᾽ ὑποδέχθαι·
Ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίςατο καὶ μετέειπε.

Sic dixit: at omnes ſilentio obmutuerunt; pudebat pugnam detrectare, nec ſuſcipere audebant. Tandem vero accingens ſe Menelaus ſurgebat, et locutus eſt. Ita enim reddo *accingens ſe*, affert enim τὸ δὴ indicium alicujus ſe ad rem quampiam aut ad dicendum parantis, ut mox oſtendetur, cap. ſeq. Loca gemina ſunt lib. Il. I. v. 31. et 692. Alias δὴ in δὲ δὴ tempus notat, ut cap. ſeq. videbimus Euripid. Oreſt. v. 39.

Ἕκτον δὲ δὴ τόδ' ἦμαρ, ἐξ ὅτου σφαγαῖς
Θανοῦσα μήτηρ, πυρὶ καθήγνισαι δέμας.

Et ſextus hic jam dies eſt, ex quo caede periens mater, igne corpus eſt purificata.

VI. Δὲ et οὖν duae ſunt voces aggregatae, quare non δοῦν, ſed δ' οὖν ſcribendum: harum prior reſpondet fere particulae μὲν, ſive expreſſae ſive ſuppreſſae; poſterior, ſi quid in ſubſequenti membro additur, ejus concluſionem ex priori membro elicit. Exprimitur μὲν apud Heliod. lib. X. cap. 19. init. Καὶ ἡ Χαρίκλεια μικροῦ μὲν ἐξωλόλυξε. πρὸς τὴν δήλωσιν τῆς τοῦ νεανίου σφαγῆς ἐκταραχυνθεῖσα· μόγις δ' οὖν τὸ συμφέρον τιθεμένη πρὸς τὸ ἐκμανὲν τοῦ πάθους διὰ τὸ φρενῶδες ἐγκαρτερῆσαι βιασαμένη, πάλιν ὑφεῖρπε τὸν σκοπόν. *Et parum quidem abfuit, quin Chariclea ejularet, cognito adoleſcentem mactatum iri, conſternata; quare vix furibundo animi motui utilitate oppoſita, propter quam multa vi animum obfirmavit, et ad id, quod modo intenderat, occulte adrepebat.* Diverſa ſunt membra, μικροῦ μὲν ἐξωλόλυξεν, et μόγις δ' ὑφεῖρπε τὸν σκοπόν. Sed οὖν ex praemiſſo μικροῦ ἐξωλόλυξε concludit, Charicleam aegre potuiſſe animo obfirmato ad priorem ſcopum redire. Adeo fuit conſternata, ut aegre potuerit etc. et ex eo, quod ab ejulatu vix continere ſe potuit, ſequitur, eam aegre animum obfirmaviſſe.

VII. Nonnunquam concluſivum οὖν per anticipationem praecedit, ut apud Heliod. lib. X. cap. 10. extr.

Δῆλον

Δῆλον μὲν, εἶπεν, ὡς ὐδὲν ἐρεῖ σπυδαῖον, ἀλλ', ὅπερ ἴδιον τῶν τελευταῖα κινδυνευόντων, λόγων ματαίων ἔςαι πλάσματα πρὸς ὑπέρθεσιν· λεγέτω δ' ὐν ὅμως, ἐπειδὴ βὐλεται Σισιμίθρης. - *Manifeſtum eſt, inquit, eum nihil ſani dicturum, ſed, quod proprium eſt ultima paſſuris, inanium verborum fore figmenta, quibus mora quaeratur: attamen, quoniam ita vult Siſimithres, dicat igitur.* h. e. Σισιμίθρης βὐλεται, λεγέτω ὐν.

VIII. Uſus quoque ejus eſt poſt μὲν δὴ in narrationum concluſionibus, ut apud Xenoph. lib. Inſtit. II. pag. 54. ubi, poſtquam Chryſanthas et Pheraulas peroraverant, ſubdit: Φεραύλας μὲν δὴ ὕτως εἶπεν· ἀνίςαντο δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἑκατέροις συναγορεύοντες· ἔδοξε δ' ὐν κατὰ τὴν αξίαν ἕκαςον τιμᾶσθαι, Κῦρον δὲ τὸν κρίνοντα εἶναι. *Atque ita quidem dixit Pheraulas. Surrexerunt vero multi alii utriusque orationem comprobantes: atque adeo decretum eſt, ſingulos pro dignitate eſſe honorandos, eiusque rei iudicium Cyro permittendum.*

IX. In narrationum clauſulis etiam citra μὲν δὴ, vel ſaltem ſuppreſſo μὲν adhibetur. Ita concludit Aelianus, poſtquam lib. V. H. 1. cap. 5. aſtutiam vulpis marinae narraverat, hamum parum morantis, funiculumque, antequam attrahatur, abrodentis, et piſcatorem eludentis, νήχεται, inquit αὖθις. Tum: Πολλάκις δ' ὐν καὶ δύο καὶ τρία κατέπιεν ἄγκιςρα. *Et hinc igitur fit, ut ſaepe duos et tres hamos deglutiat.*

*) In his omnibus δ' ὖν Germanice redditur: *und ſonach, und ſo.*

X. Ex vi concluſiva naſcitur uſus inchoativus, ut fuſius in particula ὖν demonſtrabo cap. XL. ſect. 2. ita in δ' ὖν, τὸ δὲ poteſtatem ſuam συναπτικὴν exercet, et ὖν rem ipſam aggredientis et quaſi ſe ipſum accingentis notam habet, ſed non niſi praemiſſis nonnullis, quae tanquam viam ſternunt ad ſequentia. Latini, apud quos hic particularum *vero igitur* uſus non eſt, ſi utram-

que particulam exprimere volunt, coguntur adjectum verbum repetere, aut cognatum addere. Ita Theocritus, certamen Daphnidis et Menalcae Idyll. VIII. narraturus, primum utramque deſcribit perſonam a vitae inſtituto, habitu, aetate et arte, antequam eos cantantes, inducit, hoc modo:

Δάφνιδι τῷ χαριέντι συνήντετο βουκολέοντι
Μᾶλα νέμων, ὡς φαντὶ, κατ' ὤρεα μακρὰ Μενάλκας·
Ἄμφω τώγ' ἤτην πυῤῥοτρίχω, ἄμφω ἀνάβω,
Ἄμφω συρίσδεν δεδαημένω, ἄμφω ἀείδεν.

Daphnidi formoſo occurrebat boves paſcenti, ut aiunt, Menalcas in montibus altis oves paſcens: ambo erant rufo capillo, ambo impuberes, ambo fiſtulam inflandi, ambo cantandi periti. His praemiſſis, ita inchoat:

Πρῶτος Δ' ΩΝ ποτὶ Δάφνιν ἰδὼν ἀγόρευε Μενάλκας.

Hic Latini non dicunt: *Primus vero igitur:* ſed, quaſi Graece diceretur: Πρῶτος δὲ Μενάλκας ἠγόρευεν· ἠγόρευε οὖν οὕτως. *Prior vero Daphnin intuens cecinit. Cecinit ergo hoc modo.* (G. *Zuerſt denn alſo*).

VI. Utuntur etiam Graeci τῷ δ' οὖν, ubi longiorem narrationem contrahunt, praemonentes tamen, ſe nonnulla omittere, quae intermedia ſunt, ad hiſtoriam quidem, ſed non ad ſcopum pertinentia; ubi Latine redditur *igitur* (G. *alſo*). Exemplum eſt apud Eurip. in Oreſt. v. 15. Electra illic Tantali, Pelopis et Atrei hiſtoriam ſummatim referens ait:

Οὗτος φυτεύει Πέλοπα, τοῦ δ' Ἀτρεὺς ἔφυ,
Ὧι στέμματα ξήνασ', ἐπέκλωσεν θεὰ
Ἔριν, Θυέστῃ πόλεμον ὄντι συγγόνῳ
Θέσθαι· τί τ' ἄῤῥητ' ἀναμετρήσασθαί με δεῖ;
Ἔδαισε δ' οὖν νιν τέκν' ἀποκτείνας Ἀτρεύς.

Hic (Tantalus) *genuit Pelopem, cuius Atreus filius erat, cui fatale diadema carminans Parca nevit Diſcordiam, ut Thyeſtae fratri faceret bellum. Et, quid attinet me infanda recenſere? Convivio igitur excepit eum Atreus interfe-*

terreſtris liberis. 'Ο ἂν concluſivam vim non omnino deponit, ex eo enim, quod dicit, ſe infanda praeterire, ſequitur, eam ad finem, h. e. ad coenam iſtam tragicam feſtinare. Tolle illud τί τ' ἄῤῥητα etc. aut ἂν erit ſuperfluum, aut hunc uſum non habebit.

VII. Tandem particulae δὲ jungitur τοὶ, quae Devario et Stephano eſt παραπληρωματική. Sententiam tamen nulla auctoritate firmant. Non video, quare huic particulae poteſtas βεβαιωτικὴ, quam ſolitaria exercet, τῷ δὲ ſubjunctae derogetur: ſaltem aliquod hujus veſtigium ſervare eam dicamus, ne plane otioſa ſit, ut apud Ariſtoph. in Veſp. Ψ. 1187.

Ἤδη γέρων ὢν καὶ πολιὸς, ἔχων δέ τοι
Πλευρὰν βαρυτάτην, καὶ χέρας, λαγόνας τε καὶ
Θώραχ' ἄριστον. — —

Qui, cum jam ſenex eſſet et canus, latera tamen habebat ſane robuſtiſſima, manusque et ilia et pectus optimum. Eſt itaque τοὶ *ſane.*

Caput XV.

De

PARTICULA ΔΗ' et adjectis.

I. *De Primaria Poteſtate Particulae* ΔΗ'.

I. Ex earum numero eſt δὴ Particula, quas ὑποτακτικὰς vocant Grammatici, quae non incipiunt orationum membra, ſed praemiſſae alicui voculae ſubjunguntur. Apud poëtas tamen eadem eſt ſaepe προτακτικὴ, ut δὴ τότε Hom. Il. E. 114. et δὴ γὰρ *jam enim.*

II. Temporis notio primaria eſt. Significat enim idem quod latinorum *jam.* (G. *Nun; ſchon;*) adeoque ponitur pro ἤδη, ut Xenoph. Cyrop. III. Ὥρα δὴ ἀπαντᾶν. *Iam tempus eſt occurrendi.* Et ibid. Οἱ δ' Ἀσσύριοι καὶ δὴ ἠριστηκότες ἐξῄεσαν. *At Aſſyrii jam pranſi prodibant.* Hanc poteſtatem maxime exercet, quo-

quoties adverbio temporis τότε, ὅτε, vel poëtico ἦμος ſubjungitur; ut apud Heſiod. Ἔργ. v. 414.

Ἦμος δὴ λήγει μένος ὀξέος ἠελίοιο.

Quum jam ceſſat vis fervidi ſolis; et Hom. Il. Φ, v. 148.

Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες.

Illi vero quum jam ferme in ſe invicem irruerent.

IV. Praefigunt his poëtae fere ἀλλὰ quoties praemiſſis quibusdam narratis ad certum et inſtitutum temporis terminum deducta eſt oratio. Sic Homerus Il. E, v. 334. poſtquam narraverat, Venerem Aeneae patrocinatam eſſe, et Diomeden eam conſpectam perſequi, ubi eo deduxit orationem, quo volebat, nempe ut Diomedes eam vulneraverit, ait:

Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων,
Ἔνθ' ἐπορεξάμενος μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Ἄκρην οὔτασε χεῖρα. —

Obvia ubivis exempla: vid. Eundem ibid. v. 762, 769. Φ, init. et v. 450. Ω, v. 785, et alibi.

V. Quando ſubjungitur Particulae νῦν tempus notat praeſentiſſimum et nullo modo differendum, ut cum dicimus, Νῦν δὴ μαχητέον. i. e. Νῦν ἤδη. ut loquitur Plato in Phaedro pag. 228, lin. 25. Νῦν ἤδη ποιεῖν ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιστόν ἐστιν. Nullam ſcilicet moram intercedere vult, ſed continuo id efficere, praeſtare ait.

VI. Praecedente eodem νῦν cum futuro, rem inſtantem et paulo poſt futuram notat, ut apud Hom. lib. Il. Φ, v. 92. ubi Lycaon incidens in manus Achillis parati ad ipſum interimendum, ait:

Νῦν δὲ δὴ ἐνθαδέ μοι κακὸν ἔσσεται. —

Jam nunc mihi inſtat malum.

VII. Cum praeterito conſtructum redditur *modo*, *paulo ante*, *jam*. quo ſenſu fere νῦν praefigitur, ut fiat νῦν δὴ, Ita Plato in Gorgia, pag. 455. Περὶ ὧν νῦν δὴ

δὴ Σωκράτης ἔλεγε. *De quibus modo Socrates dicebat.* Et lib. II. de Rep. pag. 374, init. Ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν. *De quibus paulo ante dicebamus.* Et initio libri IV. ubi alter alterius verba excipiens loquitur: Ξενοδοκοῦντες, καὶ δὴ καὶ, ἃ νῦν δὴ σὺ ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι· *Hoſpites excipientes, atque etiam, id quod modo dicebas, aurum atque argentum poſſidentes.* Et lib. V, pag. 476, lin. 9. Ταύτῃ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν, οὓς νῦν δὴ ἔλεγες, φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικοὺς, καὶ χωρὶς αὖ, περὶ ὧν ὁ λόγος. *Hac ratione, inquam ego, diſtinguo, ſeparatim, de quibus paulo ante dicebas, ſpectandi et artium ſtudioſos, quique in ipſis actionibus verſantur; et rurſus ſeparatim eos, de quibus ſermonem inſtituimus.*

VIII. At, quum τὸ δὴ praeponitur, non particulam νῦν, ſed per ſe ſpectandum additum enunciatum afficit ut apud Hom. Il. lib. Φ, v. 315. ubi hortatur Scamander fratrem Simoënta, ut Achilli reſiſtat, Ὃς δὴ νῦν κρατέει, inquit; afficit τὸ δή hic τὸ κρατέει. Et v. 458. Neptunus incitat Apollinem in Trojanos, narrans quam male uterque a Laomedonte mulctati eſſent, additque:

Τοῦ δὴ νῦν λαοῖσι φέρεις χάριν; οὐδὲ μεθ' ἡμέων
Πειρᾷ, ὥς κεν Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται;

Τὸ νῦν ſervat temporis notionem, ſed δὴ alio ſpectans claudit ſuperiorem narrationem exhortatione, q. d. *Talia a Trojanis paſſi ſumus. Age nunc, dic, grata huic populo facies? an potius id ages nobiſcum, ut Trojani pereant?* Sic ἀτὰρ δὴ νῦν pro ἀλλὰ δὴ νῦν apud Theogn. v. 851.

Ἤιδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώονα δὴ νῦν.
Antea quidem ſcivi, ſed nunc multo profecto melius. Sic, Ἄκουε δὴ νῦν. *Age, audi nunc,* apud Eurip. in Oreſt. v. 237, et 1181. Phoeniſſ. v. 918, et 1436.

II. *De Particula* ΔΗ' *hortativa.*

I. Ex primaria Particulae δὴ notione, quà tempus ſive actum maturatum indicat, ſponte fluit ejusdem uſus adhortandi; qui enim hortatur, monet, ne quid alter differat.

II. Haec poteſtas clariſſime ſeſe exſerit, quando imperandi modus adeſt, ut apud Domoſth. de Falſ. Legat. pag. 221, lin. 25. Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν. *Age, recita et alterum teſtimonium.* Similiter apud Plat. in Phaedro, Socratem Phaedrus, ut progrediatur, hortatur, pag. 229, lin. 8. Πρόαγε δὴ καὶ σκόπει, ὅπου καθιζησόμεθα. *Perge, et vide, ubi conſeſſuri ſimus.* Sic ad audiendum excitans ait pag. 230, in fin. Ἄκουε δή. Sic pag. 268, lin. 7. Εἰπὲ δή μοι. *Age dic mihi.* Cui ſimile pag. 271, lin. 28. Λέγε δή. Adde Act. Apoſt. XIII, 2. Ἀφορίσατε δή μοι τόν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον. *Separate adeo mihi Barnabam et Saulum.*

Hinc additur ſaepiſſime imperativis ἄγε, φέρε, ἴθι. Dem. de Falſ. Legat. pag. 222, lin. 10. Φέρε δὴ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων, εἴπω πρὸς ὑμᾶς. *Age jam, et quot captivos ipſe redemerim, vobis exponam.* Plat. Euthyph. pag. 7, lin. 5. Φέρε δὴ ἐπισκεψώμεθα τί λέγομεν. *Age jam, qua de re ſermo eſt, diſquiramus.* Et in Gorg. pag. 455, lin. 9. Φέρε δὴ, ἴδωμεν τί ποτε καὶ λέγομεν περὶ τῆς ῥητορικῆς. *Agedum videamus, quid de rhetorica conſtituendum ſit.* Et lib. IV. de Legg. init. Φέρε δὴ τίνα δεῖ διανοηθῆναι ποτὲ τὴν πόλιν ἔσεσθαι; *Ageſis, quamnam civitatem tandem fore conſtituendum eſt?* Et in Phaedro pag. 262, lin. 38. Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι τὴν τοῦ Λυσίου λόγου ἀρχήν. *Agedum, lege mihi initium orationis Lyſiae.* Et de Rep. lib. V, pag. 474, lin. 23. Ἴθι δὴ, ἀκολούθησόν μοι τῇδε, ἐὰν αὐτὸ ἀμῇ γέ πῃ ἱκανῶς ἐξηγησώμεθα. Ἄγε δὴ, ἔφη. *Age ſis, ſequere me, ſi quo modo ſatis recte exponam. Age vero, inquit.* Et pag. 476, lin. 42. Ἴθι δὴ, σκόπει, τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. *Agedum, vide, quid ei dicturi ſimus.*

III.

III. Jungitur idem primae perſonae ut plurimum pluralis, quoties ſe quispiam ac ſocios exhortatur, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 260, lin. 9. Ὧδε δὴ σκοπῶμεν αὐτό. *Id adeo ſic contemplemur.* Sic adhortandi pleniſſimum ſenſum habent verba paſtorum in Euang. Lucae cap. II, com. 15. Διέλθωμεν δὴ εἰς Βεθλεέμ. Conf. Act. XV, 36.

IV. Quando νῦν δὴ ſenſum adhortantis habet, Particula νῦν hortationi novam addit emphaſin, et qualemcunque moram damnat, ita ut temporis ratio non prorſus deponatur; ut in illo Ariſtoph. Acharn. v. 450. ubi Dicaeopolis, multis jam ab Euripide impetratis, jubetur a foribus recedere: tum ille animum ſuum compellans ait: Νῦν δὴ γίνȣ Γλίσχρος προσαιτῶν λιπαρῶντ' Εὐριπίδην. *Nunc jam*, vel, *Nunc nunc fias mihi pertinax, flagitans et ſupplicans Euripidi.* Temporis ſemper aliquam notionem latere ἐν τοῖς παρακελευστικοῖς, hinc etiam liquet, quod pro ἄγε δὴ nonnunquam invenitur ἄγε νῦν, ut apud Ariſtoph. in Equit. v. 1008. Ἄγε νῦν, ὅπως αὐτȣ̀ς ἀναγνώσεσθέ μοι. *Age nunc, recitate mihi haec oracula.*

III. *De uſu Particulae* ΔΗ *in interrogationibus.*

I. Interrogationibus ubi ſubjungitur, ne ſic quidem a primaria notione, actum maturatum indicante, deflectitur, ſed, cum denotet animum ſciendi cupidiſſimum, petit, ut reſponſum aliquis ne differat, ſed nulla interpoſita mora rem explicet. Hujusmodi ſunt τί δή; ποῖος δή; πȣ̃ δή; πῶς δή; et ſimilia. v. Plat. in Gorg. pag. 469, init. Σ. Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. Π. Τί δή; *S. Bona verba, o Pole. P. Quid ita tandem?* (G. *Wie denn ſo?*) Et in Cratyl. pag. 401, lin. 17. Σ. Κινδυνεύȣσι γȣ̃ν, ὦ 'γαθὲ Ἑρμόγενες, οἱ πρῶτοι τὰ ὀνόματα τιθέμενοι, ȣ̓ φαῦλοι εἶναι ἀλλὰ μετεωρολόγοι καὶ ἀδολέσχαι τινές. Ε. Τί δή; *S. Videntur igitur, o bone*

o bone Hermogenes, qui primi rebus nomina impoſuerunt, non inepti fuiſſe, ſed res ſublimes et perſcrutati, et de iis cupide locuti. H. Cur ita tandem? Item in Phaedr. pag. 265, lin. 33. Τούτων δὲ τινῶν ἐκ τύχης ῥηθέντων, δυοῖν εἰδοῖν εἰ αὐτὴν τὴν δύναμιν τέχνῃ λαβεῖν δύναιτό τις, οὐκ ἄχαρι. Φ. Τίνων δή; *Cum autem in haec forte fortuna inciderit ſermo, ſi quis duarum ſpecierum ipſam poteſtatem arte comprehendere poſſit, rem gratam faceret. PH. Quae tandem ſunt illae?*

Caeterum notandum, ea, quae hactenus dixi de interrogationibus, etiam poſſe referri ad uſum παρακελευστικὸν, cujus non levem notam infert τὸ δή qui enim cupidiſſimum audiendi animum oſtendit, hortatur ſimul alterum ad reſpondendum. Ita apud Plat. lib. IV. de Rep. 421. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα; *Quaenam haec tandem?* Perinde eſt ac ſi dicat: Ἄγε δὴ, εἰπὲ, ποῖά ἐστι ταῦτα; Et, quia, qui hortatur, rem urget, nec moram patitur, hinc non obſcurum Particulae δὴ primitivae notionis τοῦ ἤδη veſtigium perſpicitur: q. d. *Nunc jam mihi hoc expedi, nulla mora interpoſita.* Quod ad uſum attinet, non multum differunt ποῖα μάλιστα; ut et πῶς δή; et πῶς μάλιστα; Vide, quo animi affectu, non ſine obſecratione interroget Socrates apud Eund. in Euthyph. pag. 5, lin. 29. Νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε μοι, ὃ νῦν σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου· ποῖον δή τι τὸ εὐσεβὲς φὴς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβές; *Nunc igitur per Jovem dic mihi, quod modo te noſſe affirmabas, quid tandem ſtatuis eſſe pium et impium?* Nec ſine obſecratione πότερα δὴ legas apud Sophocl. in Philoct. v. 1228.

Πρὸς θεῶν, πότερα δὴ κερτομῶν λέγεις τάδε;
Per deos, dic mihi utrum haec dicas cavillans?

II. Ποῦ δὴ habes apud Plat. in Phaedr. pag. 243, lin. 41. Ποῦ δή μοι ὁ παῖς, πρὸς ὃν ἔλεγον; *Ubi vero ille puer eſt, ad quem ſermonem habebam.* Et apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 69, lin. 28. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Τιγράνη, ποῦ δὴ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὃς συνεθήρα ἡμῖν. *Dic mihi, inquit, o Tigrane, ubi tandem vir ille eſt, qui nobiſcum venabatur?*

III.

III. Talia ſunt et *πῶς δή; Wie denn? ποῖ δή; Wohin denn? πόθεν δή; Woher denn?* Vid. Plat. in Cratyl. pag. 408, lin. 20. ubi Socrati dicenti, Pani, Mercurii filio, duplicem naturam fuiſſe, idque vero non eſſe abſimile; reſpondet Hermogenes: Πῶς δή; *Quomodo tandem?* Similiter in Phaedr. pag. 242, lin. 35. dicenti Socrati; *Gravem, o Phaedre, gravem ſermonem et attuliſti, et me quoque perorare coëgiſti*, reſpondet Phaedrus: Πῶς δή; Confer pag. 265, lin. 26. Πῶς δὴ οὖν αὐτὸ λέγεις; Et pag. 270, lin. 12. de Rep. lib. IV, pag. 421, lin. 32. et Ariſtoph. in Nub. v. 664. Sic in initio Phaedri cupide interrogat Socrates: Ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; *O chare Phaedre, quo tandem et unde?* Invenitur et interrupte, *τί γὰρ δή; τί οὖν δή;* et *τί δὲ δή*; ſed de his infra.

IV. Admirationem, qua quis abreptus cupide rogat, auget Particula *ποτὲ* adjuncta, ut fiat *τί δήποτε, πῶς δήποτε* etc. Ita Plut. Quaeſt. Plat. init. *Τί δήποτε τὸν Σωκράτην ὁ θεὸς μαιοῦσθαι μὲν ἐκέλευσεν ἑτέρους, αὐτὸν δέ γεννᾶν ἀπεκώλυσεν; Quid hoc tandem rei eſt, quod Socratem deus aliis obſtetricis miniſterium praeſtare juſſit; ipſum vero gignere prohibuit?* Et Dem. de Falſ. Legat. pag. 201. lin. 4. propoſitis iis, quorum rationem a legatis repetere deberet civitas, quaſi ſe ipſum interrogans, aut alium admirantem et cupide rogantem inducens ait: *Τί δήποτε τούτων; Cur tandem horum?* Addatur Plat. in Protag. pag. 324. lin. 33. *Τί δήποτε οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ τὰ μὲν ἄλλα τοὺς αὑτῶν υἱεῖς διδάσκουσιν, ἃ διδασκάλων ἔχεται, καὶ σοφοὺς ποιοῦσιν· ἣν δὲ αὐτοὶ ἀρετὴν ἀγαθοὶ, οὐδενὸς βελτίους ποιοῦσι; Cur tandem viri boni in aliis quidem, ad quae magiſtrorum deſideratur labor, inſtituunt et peritos reddunt liberos ſuos; in ea vero virtute, qua ipſi excellunt, nihilo meliores reddunt?* Idem in Euthyphr. pag. 15, lin. 7. Sophocl. Philoct. v. 728. At illud *δήποτε* relativis poſt-

poſitivum uſum habet ἀοριστολογικὸν (nam per ſe ſtare nequit.) et refert Latinorum *cunque*, ut ὅστις δήποτε, ὅπου δήποτε, οἷος δήποτε, ὅπως δήποτε et ſimilia, id quod nonnunquam exprimit ſimplex δὴ, ut apud Plat. in Theaet. pag. 209, lin. 40. Ἡ μὲν σκυτάλης, ἢ ὑπέρου, ἢ ὅτου δὴ λέγεται περιτροπή· *Ita aut ſcytales, aut paſtilli, aut cujuslibet rei dicitur circumvolutio.* Haec ſi ita ſunt, vide an ποτὲ in τί δήποτε abundet, ut vult Euſtath. ad Hom. pag. 205, lin. 35.

VII. Eſt et ubi τί δὴ vim habet increpantis, ut apud Homer. Il. Φ. v. 436.

Φοῖβε τίη δὴ νῶϊ διέσταμεν; οὐδὲ ἔοικεν,
Ἀρξάντων ἑτέρων· τὸ μὲν αἴσχιον, αἴκ' ἀμάχητι
Ἴομεν Οὔλυμπόνδε διός ποτι χαλκοβατὲς δῶ.

Phoebe, quid hic tandem ſtamus ſeorſim a reliquis? Neque enim fas eſt, dum alii certamen ineunt: hoc quidem turpe eſt, ſi ſine pugna in coelum imus, domum Jovis aeneam.

VIII. Nonnunquam τὸ δὴ praemittitur, ſed praecedente δὲ, ut apud Plat. in Phaedro pag. 242. lin. 33. Λέγεις δὲ δὴ τί; *Quid illud tandem eſt, quod dicis?* Et pag. 259, lin. 12. Ἔχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; *Quid vero hoc tandem eſt, quod habent?* Et apud Dem. de Falſ. Legat. l. c. paulo poſt: Τῶν δὲ δὴ χρόνων διατί; ubi ſimul ineſt ſenſus μεταβατικός· nam, ubi dixerat, quarum rerum rationem civitas a legatis repetere deberet, et quare; tranſiens ad temporum rationem ait: *Temporum autem cur tandem?* De hac metabaſi dixi ſupra cap. praeced. ſect. 4.

IV. *De Particula* ΔΗ' *inchoativa.*

I. Ex uſu hortativo ſponte fluit alius vicinus inchoativus, quo quis ſeſe operi aut ad dicendum accingit, quod nunquam fit abſque exhortatione: hanc ob cauſam in orationum primordiis adhibetur, ubi notat

para-

paratum dicentis animum, atque rei, quae agenda eſt, ſeſe accingentis. Sic Piſthaeterus apud Ariſtoph. in Avib. v. 551. aves, quid agendum ſit, moniturus, ita infit: Καὶ δὴ τοίνυν πρῶτα διδάσκω, etc. q. d. *Age igitur, primum moneo.* (G. *Und alſo lere ich euch nun vors erſte* etc.) Et Socrates apud Plat. in Phaedro pag. 260. opinionem eorum, qui putant, bonum oratorem eſſe, qui dicere poteſt ea, quae multitudini grata ſunt, etiamſi haec a veritate abhorrent, refutaturus his verbis ita ſe accingit: Ὧδε δὴ σκοπῶμεν αὐτό. *Age hoc modo diſquiramus.* Quique loquitur apud Eundem in Sympoſ. pag. 204. rogatus a Socrate: ut expoſita Amoris origine, nunc ipſius utilitatem explicet, ita ſe accingens reſpondet: Τοῦτο δὴ μετὰ ταῦτα πειράσομαί σε διδάξαι. *Age, hoc deinceps te docere conabor.* Poteſt et temporis ſervari plena notio: *Hoc jam deinceps* etc. Et Nicocles apud Iſocratem pag. 71. poſtquam multa de ſe ipſo regnoque ſuo praefatus eſt, deinceps ad praecepta acceſſurus: ita infit: Φημὶ δὴ πράττειν ἕκαστον ὑμῶν, ἐφ' οἷς ἐφέστηκεν, ἐπιμελῶς καὶ δικαίως. *Praecipio igitur, ut unusquisque veſtrum eas res, quibus gerendis praefectus eſt, diligenter et juſte adminiſtret.*

II. Hinc praeſtat uſum τοῦ μὲν δὴ, quod et ipſum creberrime in orationum initiis invenitur, ut abunde ad Vigerum dixi, et etiam inferius fuſius exponam. Exemplum habes apud Ariſtot. lib. I. de Rep. cap. 2, init. qui, poſtquam cap. I. neceſſaria praefatus erat, opus ipſum aggrediens ita incipit: Εἰ δή τις ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα φυόμενα βλέψειεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, ἐν τούτοις κάλλιστ' ἂν οὕτω θεωρήσειεν. *Si quis igitur rerum naſcentium originem inſpiciat, ut in caeteris, ita etiam in his, hac ratione optime perſpexerit.* Similiter Socrates apud Plat. in Phaedr. pag. 237. orationem orſurus, vocatis in auxilium Muſis, ita infit. Ἦν οὕτω δὴ παῖς etc.

III. Neque tantum, ubi quis inchoat, hac Particula utitur, ſed etiam, ubi alterius orationem incipien-

tem narrat. Ita Thucyd. lib. IV, cap. 58. in fine, narraturus, quae dixerit Hermocrates, ait: Καὶ Ἑρμοκράτης, ὁ Ἕρμωνος, Συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλιστα αὐτοὺς ἐς τὸ κοινὸν, τοιούτους δὴ λόγους εἶπεν. *Et Hermocrates, Hermonis filius, Syracuſanus, qui ipſos etiam maxime communiter moverat, in hunc adeo modum verba fecit.* Nec mora, illico incipit ipſa oratio, Οὔτε πόλεως etc.

IV. Vel quum diverſum quid a ſuperioribus ſunt allaturi: quod attentionem mereatur, tunc operi quaſi ſeſe accingentes, Particula δὴ utuntur, non ſine exhortatione, qua ſe ipſi excitant. Ita Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 40. Ἔνθα δὴ εἰπεῖν λέγεται ὁ Κῦρος. Et pag. ſeq. ubi Cyrus, concione advocata, iterum verba facturus eſt: Οὕτω δὴ ὁ Κῦρος καταθεὶς τὰ ὅπλα εἰς τὸ μέσον, ἔλεξε τοιάδε. *Atque ita Cyrus*, vel *ſic adeo Cyrus, ordinatis militibus, hujusmodi verba fecit.*

V. Adhaec, quia tranſitio eſt alterum quaſi principium, hinc in tranſitionibus adhibetur, in quibus manifeſta quoque eſt vis illa exhortatoria, ubi praemiſſa ſermonis parte in ſermocinationibus alter alterum monet, ut reliquum abſolvat. Vid. Xen. lib. II. de Inſtit. pag. 39. Σὺ, ἔφη ὁ Κῦρος, πολεμίους λέγεις, ἱππέας μὲν εἰς ἑξακισμυρίους εἶναι. πελταστὰς δὲ καὶ τοξότας πλέον ἢ εἴκοσι μυριάδας. ἌΓΕ ΔΗ͂ τῆς σῆς δυνάμεως τί πλῆθος φὴς εἶναι; *Hoſtium, inquit Cyrus, equites ad ſex agies mille eſſe ais, peltatos et ſagittarios ducenta millia excedere: age jam copiarum tuarum quantam ais eſſe multitudinem?* Plenior eſt tranſitio, quando μὲν praecedit, ſequente δὲ δὴ, ut apud Plat. in Protag. pag. 358, init. Ταῦτα μὲν τοῖς πολλοῖς ἀποκεκριμένοι ἂν ἦμεν· ὑμᾶς δὲ δὴ μετὰ Πρωταγόρου ἐρωτῶ, Ἱππία τε καὶ Πρόδικε. *Atque haec quidem hominibus de vulgo reſponderimus; ſed vos nunc*, vel, *Verum agite vos rogo.*

V. *De*

V. *De Particulae* ΔΗ' *uſu ὑπερθετικῷ.*

I. Eſt etiam hujus particulae uſus ὑπερθετικὸς h. e. gradationis index, quo notatur orationem ad majorem gradum aut ulteriorem terminum perveniſſe. Ad hunc uſum, ipſa Particulae natura facem praeferente, per gradus adſcendam. Primus itaque gradus eſto, qui novas orationi quaſi vires addit, vel etiam, quum quis ſeſe accingit ad novum orationis membrum aut novam rei explicationem: eſtque hic uſus ſuperioribus vicinus, quippe qui habet aliquod aut exhortandi, aut inchoandi, au transeundi indicium; ſaepe haec omnia ſimul. Ita Plat. in Phaedr. pag. 248. expoſitis duobus animarum in patriam ſuam coelum redeuntium generibus, earumque conditionibus, ubi ad tertium genus accedit; αἱ δὲ δὴ ἄλλαι, inquit, γλιχόμεναι μὲν ἅπασαι τοῦ ἄνω, ἕπονται. *Jam vero aliae animae, omnes quidem ſuperiorem illum locum affectantes, ſequuntur.* Et pag. ſeq. poſtquam dixerat, ſolum philoſophum, qui in rerum divinarum contemplatione verſatur, alas accipere; mox, quaſi novas vires ſumens addit: Τοῖς δὲ δὴ τοιύτοις ἀνὴρ ὑπομνήμασιν ὀρθῶς χρώμενος, τελέυς ἀεὶ τελετὰς τελύμενος, τέλεος ὄντως μόνος γίνεται. *Jam vero hujusmodi monitis qui recte utitur, perfectis ſemper ritibus initiatus, ſolus adeo revera perfectus evadit.* Sed clarius ibid. pag. 253. ubi in medio ſermone injecta novae rei mentione, novo tanquam animo ad eam explicandam accedit. Ἐὰν αἱρεθῇ· αἱρίσκεται δὲ δὴ ὁ αἱρεθεὶς τοιῷδε τρόπῳ. *Si captus ſit: et vero capitur, qui capitur hoc modo.* Q. d. Ἄγε δὴ, σκοπῶμεν, ὃν τρόπον αἱρίσκεται. Αἱρίσκεται οὖν ὁ αἱρεθεὶς etc.

II. Secundus gradus dabit orationis increſcentis indicium. Ita apud Herodot. Clio. cap. 62. dicuntur Athenienſes; quamdiu Piſiſtratus in Marathone agebat, id parum curaviſſe; aſt, ubi cognoverunt, eum ad ur-

bem movere, *ὥτω δὴ βοηθέȣσιν ἐπ' αὐτόν. Sic demum auxilio adverſus eum advolarunt.* Similiter apud Plat. in Phaedr. pag. 260. *Si* tibi, inquit Socrates, *perſuaderem, hoſtes te profligaturum, ſi equo utaris, et uterque noſtrum, quid ſit equus, neſciremus; ſed ego id de te ſcirem, opinari te, equum eſſe ex cicuribus animantibus illud, quod maximis auribus ſit inſtructum. Hoc,* inquit Phaedrus, *ridiculum foret.* Tum Socrates, increſcente opionis abſurditate: Οὔπω γε, ἀλλ' ὅτε δὴ σπȣδῇ σε πείθοιμι, συντιθεὶς λόγον, ἔπαινον κατὰ τοῦ ὄνȣ, ἵππον ἐπονομάζων, καὶ λέγων, ὡς παντὸς ἄξιον τὸ θρέμμα οἴκοι τε κεκτῆσθαι καὶ ἐπὶ στρατιᾶς ἀποπολεμεῖν τε χρήσιμον καὶ προσενεγκεῖν δυνατὸν σκεύη, καὶ ἄλλα πολλὰ ὠφέλιμον. *Nondum illud; aſt vero, ubi ſerio perſuaderem, compoſita oratione in laudem aſini, quem equum appellarem, et dicerem, praeſtantiſſimum eſſe animal, ſi quis domi et militiae uteretur, ad bellum utiliſſimum, et ad ſarcinas ferendas aptum, et ad alia multa utile.* Q. d. *Nondum ſatis audiviſti: ſed accipe, quod magis eſt ridiculum.* Huc refer, quando de multis multa narrantur, in uno tamen atque item altero ſingulare quid, quo ſuperioribus praeſtat, notatur; ad hoc ubi deventum eſt, τῷ δὴ utuntur. Ita apud Plat. id Phaedr. pag. 259, lin. 35. poſtquam Socrates aliis Muſis alia attribuerat, laudaturus prae reliquis Calliopen et Uraniam, ait: Αἳ δὴ μάλιστα τῶν Μȣσῶν περί τε ȣ̓ρανὸν καὶ λόγȣς ȣ̓̃σαι θείȣς τε καὶ ἀνθρωπίνȣς, ἱᾶσι καλλίστην φωνήν. *Quae adeo maxime inter Muſas circa res coeleſtes, divinosque et humanos ſermones verſantes, ſuaviſſimam vocem emittunt.*

III. Tertius gradus notat, ad inſtitutum terminum, quo contenderat, deductam eſſe orationem. Hic uſus maxime apparet, quoties quis, repetito altius primordio, ad rem ipſam, quam explicare aut narrare propoſuerat, accedit quaſi ſpiritu erumpente. Ut, cum Socrates

tes apud Plat. in Phaedr. pag. 238. oſtendere conatur, non amanti potius obtemperandum eſſe, quam amanti; rem altius repetens, multa praemittit de duabus in homine poteſtatibus, ratione ſana et cupiditate ei contraria, hujusque varias ſpecies enumerat, amorem quoque deſcribit: tandem rem ipſam, quam intendebat, aggrediens ait: Ὃ μὲν δὴ τυγχάνει ὂν, περὶ ȣ̃ βȣλευτέον, εἴρηταί τε καὶ ὥρισαι· βλέποντες δὲ δὴ πρὸς αὐτὸ, τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέλεια ἢ βλάβη ἀπό τε ἐρῶντος καὶ μὴ, τῷ χαριζομένῳ ἐξ εἰκότος συμβήσεται. *Atque ita, quid illud ſit, de quo conſultandum eſt, dictum eſt et definitum. Ad illud vero reſpicientes, reliqua perſequamur, quae utilitas vel damnum ab amante et non amante ad eum redundet merito, qui ei obſequitur.* Propoſitus terminus ſignificatur ἐν ταῖς τῶν παραβολῶν ἀποδόσεσι, quando res explicanda ſimilitudinem ſequitur; eſt enim ἀπόδοσις, ſimilitudinis accommodatio, quam imprimis ſpectamus, paullulum ante morati. Similitudinem habes in Enchir. Epict. cap. 32. *Si quis*, inquit, *dato obolo, lactucas accipiat; tu vero, non dato, non accipias, ne putes, deteriori te eſſe conditione eo, qui acceperit: nam, ut ille lactucas habet, ſic tu obolum, quem non dediſti.* Tum ſequitur ἀπόδοσις accommodans praecedentia ei, qui ad convivium vocatus non erat: Τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον κἀνταῦθα· ȣ̓ προσεκλήθης ἐφ᾿ ἑςίασίν τινος; ȣ̓ γὰρ ἔδωκας τῷ καλȣ̃ντι, πόσȣ πωλεῖ τὸ δεῖπνον etc. *Eodem plane modo hic quoque ſe res habet; Non vocatus es ad convivium alicujus?, Non dediſti enim vocanti, quanti coenam vendit.*

IV. Quartus ſive ſummus gradus indicat ad ſupremum quaſi faſtigium deductam orationem; Xenoph. lib. III. Inſtit. pag. 264. in judicio Armenii: Si quis, inquit Cyrus, bello captus, jugum excutere et ſe dominio ſubtrahere conaretur, quid faceres? Plecterem, inquit, Armenius. Pergit Cyrus: ſi quis cum

imperio ſit, et delinquat, eum cum poteſtate eſſe pateris, an alium conſtitueres? Alium, reſpondet alter, conſtituerem. Quid ſi opes poſſideat? Eriperem. Si ad hoſtes deficiat? Occiderem, inquit Armenius; praeſtat enim vera dicens, quam falſa, mori. Ad hoc confeſſionis faſtigium ubi pervenerat, ſuaeque tanquam mortis ſententiae ſubſcripſerat, hujuſce rei indicem τὸ δὴ ſtatim ſubjungit Xenophon. Ἐνταῦθα δὴ ὁ μὲν παῖς αὐτȣ̃, ὡς ἤκȣσε ταῦτα, περιεσπάσατο τὴν τιάραν, καὶ τȣ̀ς πέπλȣς κατεῤῥήξατο, αἱ δὲ γυναῖκες ἀναβοήσασαι ἐδρύπτοντο, ως οἰχομένȣ τοῦ πατρὸς, καὶ απολωλοτων πάντων σφῶν ἤδη. *Hic vero filius ejus, ut talia audivit, tiaram diſcerpſit et veſtes diſcidit, et mulieres, ſublato clamore, unguibus ora lacerabant, quaſi jam periiſſet pater, et de omnibus ipſis actum eſſet.* In talibus Latini utuntur particulis *vero*, *igitur*, *inquam*. Sic *igitur* Xenoph. Cyrop. VII. 2. 23. ubi Croeſus cauſas recenſet, quibus ad bellum cum Cyro gerendum inductus fuerit, etſi jam antea, quam id ſibi periculoſum eſſet, uſus docuerat. Νῦν δ᾽ αὖ πάλιν ὑπό τε πλούτου τοῦ παρόντος διαθρυπτομενος, καὶ ὑπὸ τῶν δεομένων μου προστάτην γενέσθαι καὶ ὑπὸ τῶν δώρων, ὧν ἐδιδοσαν μοι. καὶ ὑπ᾽ ἀνθρώπων, οἵ με κολακεύοντες ἔλεγον. ὡς εἰ ἐθέλοιμι ἄρχειν πάντες ἂν ἐμοὶ πείθοιντο, καὶ μέγιστος ἂν εἴην ἀνθρώπων, ὑπὸ τοιȣ́των ΔΗ λόγων ἀναφυσώμενος ὑπεδεξάμην τὴν στρατηγίαν· *Nunc vero viciſſim, iterum divitiis elatus, et precibus eorum qui a me petebant, ut imperium reciperem, et donis quibus me honorabant et blanditiis hominum, me ſi imperator eſſe vellem, maximum hominem futurum eſſe dicentium, his igitur ſermonibus inflatus recepi imperium.*

V. Hinc aptiſſime jungitur ſuperlativis, quippe quibus cognatam habet poteſtatem Thucyd. lib VIII. cap. . Πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτȣ̀ς ἐλύπει τε καὶ περιεστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ, φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δή. *Omnia undique eos affligebant, et propter*

id

id, quod acciderat, circumſtabat pavor et conſternatio vero maxima. Plat. in Critia pag. 113. lin. 25. Πρὸς θαλάττῃ μὲν, κατὰ δὲ μέσον πάσης (νήσου) πεδίον ἦν, ὃ δὴ πάντων πεδίον κάλλιστον γενέσθαι λέγεται. *Ad mare, in media tamen inſula planities erat. quae omnia ſane pulcerrima fuiſſe dicitur.* Rurſus Thucyd. non longe ab ipſo hiſtoriae primordio: Κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. *Hic enim motus maximus ſane eſt eorum, qui in Graecia exorti ſunt.* Sic lib.IV. cap.55. Εἴπερ ποτε, μάλιστα δή. *Si unquam alias, tunc maxime.*

* Attamen in hac ſtructura cum ſuperlativis βεβαιωτικὴν potius vim exercet, quam ὑπερθετικήν.

VI. Nec tantum jungitur ſuperlativis, ſed et ſuperlativorum naturam habentibus, ut in ὅσα δὴ, οἷα δὴ, et ſimilibus. Ariſtoph. Acharn. init. Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν. *Quam multa ſunt, quae cor meum mordent!* Schol. Θαυμαστὸν τὸ ὅσα ἀντὶ τοῦ πολλά.

VII. Hinc reddendum nonnunquam *maxime*, *imprimis*, *ante omnia.* Ut quum apud Xenoph. Cyrop. I, 6, 21. Cambyſes dixiſſet homines admodum libenter iis obedire, quos putent de ſalute ſua diſpicere, ſubdit haec: Γνοίης δ' ἂν ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς κάμνουσιν, ὡς προθύμως τοὺς ἐπιτάζοντας ὅ τι χρὴ ποιεῖν καλοῦσι, καὶ ἐν θαλάττῃ δὲ etc. *Haec autem ita ſe habere cum in multis aliis rebus facile intelligas, tum inprimis et in aegrotantibus, obſervando quam cupide eos qui ſibi quid faciendum ſit, imperent, advocare ſoleant, et in mari vero* etc.

VIII. Ubi vel ad temporis vel ad rei, quae vel narratur acta, vel proponitur agenda, certum terminum perventum ſit, utuntur Graeci τότε δὴ, Latini *Tum vero, Tum demum.* Ita Heſiod. Ἔργ. v. 452 ubi, inquit, vocem gruis audieris, hyemem imbriferam indicantis,

Δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βοῦς ἔνδον ἐόντας

 Tum

Tum demum ſaturandi boves camuri in ſtabulis. Et paulo poſt:

Εὖτ' ἂν δὴ πρώτιςʼ ἄροτος θνητοῖσι φανείη,
Δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτός.

Ubi prius δὴ notat *iam*, poſterius *vero*. *Quum iam primum arationis tempus mortalibus apparuerit, tum vero opus aggrediendum tibique ſervisque tuis.* Xenoph. lib. III. Inſtit. pag. 80. init. Ἡνίκα δὲ προσιόντες ἐλέγοντο οὐκ ἔτι δέχ' ἡμερῶν ἀπέχειν ὁδὸν, τότε δὴ ὁ Κῦρος λέγει. *Quum vero advenire, nec longius decem dierum itinere abeſſe dicebantur, tum vero dixit Cyrus.* Thucyd. lib. IV. cap. 127. Ὡς αὐτοῖς αἱ ἐκδρομαὶ, ὅπη προσπίπτοιεν, ἀπήντων etc. τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ ευρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο. *Tunc vero a Graecis, qui cum Braſida erant in apertis campis, plerique barbarorum abſtinebant.*

Auget multum emphaſin τότε repetitum poſt δὴ, ut apud Demoſth. de Cor. pag. 319. C. ubi loquitur de proditore: *Nemo*, inquit, *ſumtus facit, ut iis proditoris emolumentum promoveat*; item alia: mox; Ἀλλ' ἐπειδὰν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἀρχὴν καταςῇ, καὶ τῶν ταῦτα ἀποδομένων δεσπότης ἐςὶ, τὴν δὲ πονηρίαν εἰδὼς (fortaſſe τῶνδε), τότε δὴ τότε καὶ μισεῖ, καὶ ἀπιςεῖ, καὶ προπηλακίζει. *Aſt, poſtquam, qui imperio inhiabat, rerum potitus eſt, eorum quoque, qui ipſi hoc prodiderunt, dominus factus, tum vero tum, nequitiae horum gnarus, et odit, et diffidit, et inſectatur probris.* Similiter Ariſtides Orat. pro Quatuorviris pag. 320. init. de felici Themiſtoclis conſilio poſt pugnam navalem apud Artemiſium, poſtquam claſſiarios videbat perterritos, nec manere audentes, ſubdit: Τόδε δὴ τότε ὑπὲρ πάντας ἰατροὺς πρὸς ἀνάγκην καὶ πρὸς ἀηδίαν σώζοντας ἐπάγει τοὺς βαρβάρους αὐτοῖς. *Tum vero tum quovis medico praeſtantius excogitavit remedium, neceſſarium, quanquam minus gratum, barbaros, qui ſervarent, in ipſos concitans.* Phryx quoque apud Euripid. in Oreſt. ubi multa, quae ab Oreſte et Pylade in Helenam irruentibus facta erant, praemiſerat, et eo devenerat, ut pugnam commiſſam eſſe narraret, haec addit v. 1483.

Τότε

Τότε δὴ τότε διαπρεπέες
Ἐγένοντο Φρύγες. —
Tunc vero, tunc conſpicui fuere Phryges.

VI. *De Particula* ΔΗ *confirmativa.*

I. Ab uſu ὑπερθετικῷ non prorſus aliena eſt poteſtas βεβαιωτικὴ, idem enim animi impetus, qui conſpicitur in ſenſu ſuperlativo, ſi verſatur in re confirmanda, in confirmantis verbis exſeritur per particulam δὴ, quam ideo reddunt Latini *profecto, ſane, adeo* (G. *gewiſs, fürwar, doch gewiſs*) ſive confirmandum venit enunciatum ſive negatum, ut apud Plat. in Euthyphr. init. Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν. *Profecto, o Euthyphro, Athenienſes certe, hanc non litem, ſed accuſationem appellant.* Hinc, ubi hanc poteſtatem exercet, ſaepe jungitur ſuperlativis. Ita item Plat. lib. V. de Rep. pag. 450. lin. 23. loquens de liberorum inſtitutione, ait: Ἡ δὴ ἐπιπονωτάτη δοκεῖ εἶναι. *Quae profecto videtur eſſe laborioſiſſima.* Confirmandi vim habet in illo ejusdem in Phaedr. pag. 249. Διὸ δὴ δικαίως μόνη πτεροῦται ἡ τοῦ φιλοσόφου διάνοια. *Merito ſane hinc ſola philoſophorum cogitatio accipit alias.* Confer pag. 258. Οὐ γάρ που ἐκείνων γε (ἡδονῶν ἕνεκα), ὧν προλυπηθῆναι δεῖ, ὃ δὴ ὀλίγου πᾶσαι αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἔχουσι. *Non utique illarum voluptatum gratia, quas dolorem antecedere neceſſe eſt: id quod profecto fere omnes voluptates corporeae habent.* Rurſus lib. V. de Rep. pag. 455. Oſtendens, quibus in rebus foeminae viris praeſtare recte dicantur, recenſet artem texendi, et placentarum opſoniorumque confectionem; idque confirmans addit: ἐν οἷς δή τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι. *In his ſane excellens quippiam muliebre genus habere videtur.*

II. Hinc optime quadrat reſponſionibus affirmativis, quoties alterius ſententiam noſtris verbis aſſeveramus. Plat. in Phaedr. pag. 258, lin. 33. Ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαί γε

γε αἰσχρὸν ἤδη τὸ μὴ καλῶς λέγειν τε καὶ γράφειν, ἀλλ᾽ αἰσχρῶς τε καὶ κακῶς. ΦΑΙΔΡ. Δῆλον δή. *At illud quidem opinor jam turpe eſt non pulcre dicere et ſcribere, ſed turpiter et male. Phaedr. Conſtat ſane.* Hinc illa δηλαδὴ conflata vox ex δῆλα *manifeſta*, et δὴ βεβαιωτικῷ apud Eundem lib. III. de Rep. Τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις, λεκτέον τε καὶ ποιητέον· Δηλαδή. Confer lib. eund. pag. 392. lin. 7. et lib. V, pag. 467, lin. 19. et in Criton. pag. 47. lin. 17. ΣΩΚΡ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς τοῦ ἑνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν; ΚΡ. Δηλαδή. *An oportet igitur revereri reprehenſiones, et amplecti laudes ejus unius, et non multitudinis? CR. Maxime.* Talia ſunt καὶ μάλα δή, ὑπερφυῶς δή, et ſi qua alia. Alioqui δηλαδὴ ſervit propriae ſententiae aſſeverandae, ut apud Plat. in Phaed. pag. 80, lin. 7. roganti; Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικε; reſpondetur: Δηλαδὴ ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ. *Conſtat ſane, animam divino, corpus mortali ſimile eſſe.*

III. Neque hunc uſum prorſus amittit in interrogationibus, quando ſcilicet cum admiratione, aut concitato etiam animo interrogamus; ut apud Ariſtoph. in Acharn. v. 310. Poſtquam Dicaearchus dixiſſet:

Οἶδ᾽ ἐγώ, καὶ τοὺς Λάκωνας, οἷς ἄγαν ἐγκείμεθα,
Οὐχ ἁπάντων ὄντας ἡμῖν αἰτίους τῶν πραγμάτων.

Id eſt: *Novi ego et Lacedaemonios, quibus nimium infenſi ſumus, non omnium turbarum nobis eſſe auctores.* Reſpondet Chorus:

Οὐχ ἁπάντων, ὦ πανοῦργε; Ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν;

Non omnium, o ſceleſte? Audeſne ſane haec dicere?

IV. Ad ſenſum βεβαιωτικὸν poteſt referri, quum ironice adhibetur, ut in illo Luciani Adverſ. Indoct. pag. 105. Loquitur de quodam divite, qui, dum iter per nives fecerat, pedes ex frigore amiſerat, ſibique ligneos

ligneos pedes fecerat: id tamen ridicule ſaſtitarat: Κρηπίδας γὰρ καλλίςας ἐωνεῖτο νεοτμήτȣς ἀεὶ, καὶ τὴν πλείςην πραγματείαν περὶ ταύτας εἶχεν, ὡς καλλίςοις ὑποδήμασι κεκοσμημένα εἴη αὐτῷ τὰ ξύλα, οἱ πόδες δή. *Crepidas enim ſemper pulcerrimas emebat recenti opere, multusque erat in iis curandis et ornandis, ut quam pulcerrimis calceis ornata haberet ligna ſua, pedes videlicet.*

V. In ſenſu ironico fere ſubjungitur Particulae ὡς, ubi ſignificat ſpecioſam veritatis ſimulationem, (G. *Gerade als ob*) ut apud Hom. lib. Il. A, v. 110.

Καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις,
Ὡς δὴ τȣδ᾽ ἕνεκά σφιν ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
Οὕνεκ᾽ ἐγὼ κȣ́ρης Χρυσηΐδος ἀγλα᾽ ἄποινα
Οὐκ ἔθελον δέξασθαι. —

Et nunc inter Danaos vaticinans concionaris, quaſi revera ob id ipſum jaculator Apollo calamitates immittat, quod ego accipere nolui ſplendida redemtionis pretia puellae Chryſeidis. Ita Polus apud Plat. in Georg. pag, 468, ſub. fin. Ὡς δὴ σὺ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναί σοι ποιεῖν ὅ τι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή. *Quaſi revera, o Socrates, non malles, licere tibi in civitate, quod lubeat, facere, quam contra.* Similiter Lucian. adverſ. Indoct. *Tu*, inquit, *libros volvis, glutinas, cedro inungis, variisque modis adornas*, ὡς δή τι ἀπολαύσων αὐτῶν. *Quaſi revera aliquem illorum fructum capturus.*

VI. At ἐν τοῖς ἀναφορικοῖς καὶ ὁμοιωματικοῖς levior eſt illa βεβαίωσις, ut fere in ὃς δὴ, οἷον δὴ, οἷα δὴ, quandoque et in ὡς δὴ, et ſimilibus, unde hic τὸ δὴ abundare volunt, cum tamen in his, ſervata nativa poteſtate, nonnihil tantum de emphaſi remittit, quare in his Latine commode reddunt, *nempe*, *ſcilicet*. v. Plat. de Rep. lib. X, pag. 420. Οὐδ᾽ ἀναλίσκειν, ἂν πη βȣ́λωνται ἄλλοσε, οἷα δὴ εὐδαίμονες δοκȣ̃ντες εἶναι ἀνα-

ἀναλίσκουσι. 'Neque illis liceat pecuniam, ſicubi voluerint, impendere, ut ſcilicet, qui beati cenſentur, impendunt. Et in Critia pag. 113. Αὐτὸς δὲ τὴν ἐν μέσῳ νῆσον, οἷα δὴ θεὸς εὐμαρῶς διεκόσμησεν. Ipſe inſulam, quae media eſt, utpote deus, facile exornavit. Exſerit ſe magis vis βεβαιωτικὴ, quando ſic verba redduntur: Facile exornavit, utpote Deus, qui vere eſt. vel, quippe qui vere deus eſt. Dixi, leviorem eſſe βεβαίωσιν in his, ut fere in ὅς δὴ, nam poſt relativa ſaepiſſime ſervat emphaſin, ut apud Eundem in Phaedro (loco ſupra allato) pag. 258. Οὐ γάρ πȣ ἐκεί ων γε (ἡδονῶν ἕνεκα) ἂν προλυπηθῆναι δεῖ, ὃ δὴ ολίγȣ πᾶσαι αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἔχȣσι. Vertas utrovis modo, Quod nempe, et, Quod ſane. Sic uſum ὑπερθετικὸν ſervat cum ſuperlativo conſtructum apud Eundem in Critia, loco ſupra ſect. V. §. 5. allato. Neque hic ſuum adeo deſtituit Latinos; ita enim Salluſt. B. C. cap. 37. Cuncta plebes, novarum rerum ſtudio, Catilinae incepta probabat. Id adeo more ſuo videbatur facere. Ariſtoteles inter οἷον et δὴ voculam interponit, lib. I. de Rep. pag. 185, lin. 18. 'Επεὶ δ' ἐςὶν ἐνίοις γεγραμμένα περὶ τȣ́των, οἷον Χάρητι δὴ τῷ Παρίῳ, καὶ 'Απολλοδώρῳ τῷ Λημνίῳ. Quandoquidem de his ſcripta aliorum exſtant, ut nempe Charetis Parii et Apollodori Lemnii.

* Δὴ pro οὖν poni recte quidem negat Hoogeveenus; ſed tamen interdum commode vertitur igitur, ſive propter cognationem particularum οὖν et δὴ, ſive quod in ejusmodi locis omiſſo οὖν, ponitur δὴ pro οὖν δὴ. v. c. 1 Cor. VI. fin. ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς, δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν. Nam emti eſtis pretio; jam igitur celebrate deum etc.

VII. De Particula ΔΗΠΟΤ.

I. Si πȣ in δήπȣ adhibetur τοπικῶς, per ſe ſpectanda eſt utraque Particula, et neutra alteram afficit, nec ſingu-

ſingularem in hoc commentario locum meretur. Tale eſt illud Homeri Odyſſ. lib. A. v. 161.

Ἀνέρος, ὃ δή πȣ λέυκ᾽ ὀςέα πύθεται ὄμβρῳ.

Viri, cuius alba oſſa iam alicubi putreſiunt imbre.

II. Sed frequentius utraque coaleſcit Particula in unam vocem, conflatam ex δή, ut plurimum confirmativo et πȣ conjecturali imminuitque τὸ πȣ τοῦ δὴ vim aſſeverandi, praevalente interdum ſenſu confirmativo interdum conjecturali, ita ut totum fere dubitativum videatur; ut, cum Andromache apud Hom. lib. Il. Ω. v. 736. conjicit, aliquem Achivorum, cujus vel fratrem, vel patrem, vel natum Hector in praelio occiderit, vindictae cupidum, Aſtyanacta crudeli nece eſſe obtruncaturum:

— — Ἤ τις Ἀχαιῶν
Ῥίψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργȣ λυγρὸν ὄλεθρον,
Χωόμενος, ᾧτινι δήπȣ ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ,
Ἢ πατέρ᾽, ἠὲ καὶ υἱόν. — —

Cuius forte vel fratrem interfecerit, vel patrem vel filium.

III. Plerumque tamen utriusque Particulae poteſtas naturalis ſervatur, et aſſeverationi miſtus eſt ſenſus conjecturalis: eſtque ejus frequentiſſimus uſus, quando noſtrae opinioni diffidentes, aut certe diffidere nos fingentes alterius aſſenſum hoc modo elicimus. Redditur tunc commode, *Nonne? Opinor. ſi bene memini.* (G. *doch wol*, vel *ſollt ich denken.*) Ut apud Plat. in Parmenid. pag. 146, init. Τὸ δέ γε ἐν τῷ αὐτῷ ἀεὶ ὄν, ἑςὼς δήπȣ ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. *Id certe, quod in eodem eſt ſemper, ſtare neceſſe eſt, Nonne?* Reſpondetur, Πάνυ γε. Et apud Dem. Olynth. III, pag. II, lin. 41. Ὅτι μὲν γὰρ εἰς τȣ̃το περιςήσεται, τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπȣ. *Namque hanc rerum futuram eſſe faciem, ſi praeſentia neglexerimus, tantum non omnes ſcimus, opinor.* Tale

eſt

eſt illud Ejusdem Philipp. IV. non longe a principio, Οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπȣ. *Nemo, opinor; ignorat.* Et de Falſ. Leg. pag. 233. Μέμνησθε γὰρ δήπȣ λέγοντ' αὐτόν. *Meminiſtis enim, opinor, dixiſſe eum.*

IV. Adhibetur et, ut ſimplex δὴ, ſenſu ironico a Dem. de Falſ. Leg. pag. 232. Ἔτι τοίνυν ἰαμβεῖα δήπȣ συλλέξας ἐπέραινεν. *Praeterea collegit quoque, et, ſi diis placet, recitavit iambica.* ubi nulla eſt dubitatio, ſed et aſſeveratio et aſſenſus emendicatio vertitur in Charientiſmum.

V. Fere aſſeverationis, quam conjecturae vis potentior eſt; nec inelegans uſus eſt, quando oratio interrogative proferri poteſt: aſſeveramus tunc quidem, non tamen ſine nulla conjectura aut dubitatione, praecedente negativo. Ita Dicaeopolis apud Ariſtoph. Acharn. v. 122.

Ὁδὶ δὲ, τίς ποτ' ἐστίν; ȣ δήπȣ Στράτων;

Hic vero quis tandem eſt? Non utique Strato? (G. *Es iſt doch wol nicht Strato?*) Norat, non eſſe Stratonem, ſed propter ſimilitudinem dubitare ſe fingit.

VI. In reſponſionibus hic eſt uſus, ut, quod reſpondendo aſſeveramus, id quoque a rogantis aſſenſu ſuſpendamus. Exempla ſunt apud Platonem plurima. Ita πάντως δήπȣ. *Omnino, mea quidem ſententia.* in Euthyph. pag. 5. lin. 34. Sic in Theaet. pag. 263. lin. 42. Σ. Μνήμην ȣ̓ λέγεις μέντοι τι; Θ. Ναί. Σ. Πότερον ȣ̓δενὸς, ἢ τινός; Θ. Τινὸς δήπȣ. *S. Memoriam nonne dicis aliquid eſſe? TH. Dico. S. Utrum nullius, an alicuius? TH. Alicuius, opinor.* q. d. *Nonne et tu idem ſentis?* Et in Phaedro. pag. 263. Σ. Τί ȣ̓ν; τὸν Ἔρωτα πότερον φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων, ἢ τῶν μή; Φ. Τῶν ἀμφισβητησίμων δήπȣ. *S. Quid igitur? Amorem utrum dicemus eſſe ex eorum genere, quae in controverſiam cadunt, nec ne? PH. Ex eorum crediderim, quae cadunt in controverſiam.*

VII.

VII. Eſt et ubi languet adeo vis στοχαστική, ut plane evaneſcere videatur; vel potius βεβαίωσις et στοχασμὸς ad duo diverſa referri debeant; (ubi δήπȣ Germanice redditur: *doch, doch gewiſs, doch ſicherlich*) Manifeſtum hoc eſt in verbis Apoſtoli ad Hebraeos ſcribentis cap. II. com. 16. Οὐ γὰρ δήπȣ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται. *Nam angelos utique non recipit.* Hic ſi Particulam conjecturalem πȣ vim τοῦ δὴ aliquatenus imminuere dicamus, videbitur Apoſtolus de rei certitudine quodammodo dubitare; quod abſit. Quis itaque τοῦ στοχασμȣ̃ relinquitur locus? Hic referendus eſt ad eos, quos Paulus alloquitur. q. d. *Profecto non recipit angelos, quod vos utique non ignoratis.* Utimur ergo Particula δήπȣ, quum ſimul aliquid aſſeveramus, et alterius ſuper eo ſententiam conſentientem elicere volumus. Nequaquam igitur hic imminuitur vis aſſeverandi; imo teſtatur δήπȣ animos propoſitae veritatis conſcios. Sic Apoſtoli dictum Germanice reddas licet: *Denn er nahm ſich ja doch nicht der Engel an.* Sic et veteres locutos fuiſſe, abunde liquet, ut apud Dem. pro Cor. pag. 315. lin. 51. Εἰ γὰρ εἶναί τινα δοκοίη τὰ μάλιστα ἐν τȣ́τοις ἀδικήματα, ȣ̓δὲν ἐστι δήπȣ πρὸς ἐμέ. *Nam, ſi vel maxime in his peccatum eſſe videatur, hoc utique ad me nihil pertinet.* ubi τὸ πȣ de aſſeveratione τοῦ δὴ nihil derogat; nam hoc agit Orator, ut oſtendat, quicquid ejus rei factum ſit, culpa non factum eſſe ſua; idque affirmat ope Particulae δή. adeo ut πȣ vix videatur στοχαστικὸν, ſed ipſius officium eſſe affirmationem aliis quaſi extorquere. Tale eſt illud Platonis in Apol. Socr. pag. 20. in fin. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε δήπȣ. *Noſtis utique Chaerephontem,* ubi nullo modo extenuari aſſeverationis vim liquet, cum paucis interjectis ait: Ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ᾽ ὅ τι ὁρμήσειε. *Noviſtis ſane, qualis eſſet Chaerephon, et quam vehemens natura, cum alicujus rei impetus eum ceperat.* Nam cum majus aſſeveret

O mera

mera Particula δὴ, cur compoſita δήπυ de minori dubitaret? Si enim noſcebant Athenienſes Chaerephontis naturam, quod aſſeveratur ſimpliciter, non potuerunt ipſius nomen ignorare.

VIII. Additur et Particula γε περιγραφικὴ, ut plurimum in negativis, et interpoſito inter δήπυ et γε vocabulo, ita ut δὴ aſſeveret, γε reſtringat, et πυ aſſenſum eliciat, atque ita tres hae Particulae ſuo egregie officio fungantur: ut apud Plat. Apol. Socr. pag. 21. Τί ἔν ποτε λέγει, φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; ὐ γὰρ δήπυ ψεύδεταί γε. *Quid tandem vult oraculum, quum dicit, m eſſe ſapientiſſimum? Non enim utique hoc ſaltem mentitur.* ubi τὸ δὴ aſſeverat oraculum non mentiri: γε vero reſtringit, q. d. εἰ τὰ μὲν ἄλλα τοῦ θεῦ ἀμφισβητήτως κεῖται, ἀλλὰ τῦτό γε σαφέστατα λέλεκται. Denique τὸ πυ oſtendit, Socratem credidiſſe, hoc pro comperto haberi, non mentiri oraculum. Vide et Eundem in Sympoſ. pag. 187. lin. 12. Οὐ γὰρ δήπυ ἐκ διαφερομένων γε ἔτι τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος ἁρμονία ἂν εἴη. *Non enim utique ex iis certe, quae ſunt manentque diſcrepantia ex acuto et gravi concentus fieri poſſit.* q. d. *Quaecunque ſunt, ex quibus concentus conſtat, ex his ſaltem, opinor, fieri non poſſit.* Haec enim omnia per δήπυ γε ſignificantur, quod Latinis eſt *utique*, quo in ſimili forma utitur Curtius lib. VII. 1. 23. *Corporibus noſtris, quae utique non odimus*, ἃ δήπυ ὐ μισῦμέν γε, *infeſtas admovemus manus.*

VIII. *De Particulis* ΔΗΘΕΝ ET ΔΗΠΟΥΘΕΝ.

I. Particulae δὴ ſubjungitur θεν, ſignificans *terminum, a quo*, ut totum hoc δῆθεν videatur poni pro ἀπὸ τοῦ δὴ, id eſt, ἀπὸ τοῦ νῦν, *ſtatim, illico, ſine mora, ab hoc ipſo temporis puncto.* Talem certe videntur ſenſum praeſtare illa apud Euripid. Oreſt. v. 1119. Εἴσιμεν ἐς οἴκυς δῆθεν, ὡς θανύμενοι.

Intre-

Intremuſ aedes illico, ut morituri. Huic notioni, quae, ſi vera eſt, primaria fuerit, favet Heſychius, τὸ δῆθεν explicans non ſolum per ὡς δὴ, ἤ φησὶ, ſed etiam per ἐντεῦθεν.

II. Sed longe frequentior uſus naſcitur ex τοῦ δὴ ſenſu βεβαιωτικῷ, in caufis tamen fictis potius, quam veris, veritatemque ſpecioſa ſimulatione tegit. Unde Suidas de hac Particula: Προσποίησιν ἀληθείας ἔχει, δύναμιν δὲ ψεύδους. *Speciem habet veritatis, ſed vim mendacii.* Exempla quaere apud eundem et H. Stephanum. Adi Euripid. in Oreſt. v. 1320.

Κἀγὼ σκυθρωποὺς ὀμμάτων ἕξω κόρας,
Ὡς δῆθεν οὐκ εἰδυῖα τἀξειργασμένα.

Et ego tetricas oculorum pupillas fingam, quaſi ſim ignara eorum, quae facta ſunt. (G. *gerade als ob ich nicht wüſte* etc.) Heliod. Aethiop. lib. 1. cap. 30. Αὐτὸς δῆθεν, ὡς Θέρμουθιν ἐπιζητήσων, καὶ τοῖς ἑστίοις θεοῖς κατευξόμενος ἕπεσθαί τε μηδενὶ συγχωρήσας, ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἐμμανὴς ἀνέστρεφε. *Ipſe, quaſi Thermuthin inquiſiturus, et Deos penates precaturus, nemini ſequendi ſe copia facta, ad domunculam furens revertebatur.* Hinc δῆθεν, et τὸ ἀληθὲς opponit Heliod. Aethiop. lib. 1. cap. 14. Θρήνων οὐκ ἐπαύετο, δῆθεν μὲν τοῦ ἐπί σοι, τὸ δ' ἀληθὲς τοῦ ἐφ' ἑαυτῇ. *Lamenta non intermittebat, quaſi propter caſum tuum, ſed revera ob ſortem ſuam.*

III. Dubitativum eſſe Adverbium ait Euſtath. ad Odyſſ. A. 1407. lin. 15. ſed exemplum deſideratur.

IV. At δήπουθεν diverſum habet uſum, nempe in illis aſſeverationibus, quas ex alterius aſſenſu et conſentiente ſententia ſuſpendimus; plane ut δήπου, cujus naturam et uſum modo ſatis et abunde expoſui: omnia hic gemina puta; nam qualemcunque comminiſci differentiam, ſuperſtitioſum ſit ac frivolum: quare miſſis inutilibus repetitionibus, pauca exempla ſuggerere ſuffecerit. Utitur Dem. de Claſſ. pag. 76. lin. 50. Εἰ δ' ἄρα πανταπ-

παντάπασί τις ούτως οἴεται φύσει δυστυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκεῖνό γε δήπουθεν ἅπαντες ἐπίσασθε, ὅτι, Θηβαίων τὰ ἐκείνου φρονούντων, ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων φρονεῖν. *Quod ſi quis forte Thebanos natura tam infelices eſſe putat, illud ſaltem noviſtis utique omnes, Thebanis* (Philippi) *partes ſequentibus, neceſſe eſſe, ut illorum hoſtes cum* Graecis *faciant.* Et de Falſ. Legat. pag. 205. Μεμαρτύρηται δὲ δήπουθεν ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις. *Teſtatum utique publice habuiſtis ſaepe.* Adv. Mid. pag. 3;8. Ἑστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ. *Stare enim, opinor, ei licebit.* Luciani. Lexiphan. tom. II. pag. 3;6. Μετὰ δὲ τὸν πότον συνυθλήσομεν, οἷα καὶ ἄττ' εἰώθαμεν. οὐ γὰρ ἄκαιρον δήπουθεν ἐνοινοφλύειν. *Poſt potum connugabimur, qualia et quae ſolemus: nam inter vina garrire utique intempeſtivum non eſt.* Ariſtoph. Plut. v. 140.

— Οὐκ ἔσθ' ὅπως
Ὠνήσεται δήπουθεν, ἣν σὺ μὴ παρὼν
Αὐτὸς διδῷς τ' ἀργύριον. —

Non erit, unde quiſpiam utique emat, niſi tute praeſens pecuniam dederis. Saepe redditur, ut δήπου, commode, *nonne?* ut apud Eundem in Veſp. v. 295. Εἰπὲ, τί βούλει με πρίασθαι καλόν; Οἶμαι δέ σ' ἐρεῖν ἀστραγάλους δήπουθεν, ὦ παῖ. *Quid tibi vis emam elegans? dic. Dicere te, opinor, aſtragalos, o fili: nonne?*

IX. *De particula* ΔΗΤΑ.

I. Vereor, ut Heſychius et Suidas τὸ δῆτα et οὕτω, tanquam ἰσοδυναμοῦντα, recte conjungant, quanquam in plerisque locis haec explicatio ſatis congruere videtur, maxime ἐν τοῖς ἀπαγορευτικοῖς, ut μὴ δῆτα, et in negativis οὐ δῆτα. *non ita.* Ex ſequentibus liquebit, τὸ δῆτα ἀντὶ τοῦ δὴ uſurpari, quippe cujus omnes poteſtates et uſus ſervat. Quod ad primariam τοῦ δὴ, ſignificantis *jam*, notionem attinet, et hic auctoritatem

ſatis

ſatis firmam deſidero, niſi quod ſuggerit duo exempla Devarius ex Syneſio et Xenophonte, in quibus τὸ δὴ vacare Budaeus ait, cum ipſe vertat *jam*: ex Syneſio: *Καὶ δῆτα διαλέξομαι πρὸς σέ.* reddit: *Jamque tecum colloquar*: et ex Xenophonte: *Πολὺν δὲ λόγον ἐχόντων τινῶν περὶ αὐτȣ̃ ἤκȣον, καὶ δῆτα ἠρόμην.* reddit: *Jamque interrogabam*, id eſt, *interrogare coepi.*

II. Ut τῷ δὴ, ita τῷ δῆτα ſenſum *παρακελευστικὸν* merito adjudicari, (G. *denn, denn doch*) evincunt verba Oreſtis apud Eurip. in Oreſte v. 220.

Λαβȣ̃, λαβȣ̃ δῆτ᾽· ἐκ δ᾽ ὅμορξον ἀθλίȣ
Στόματος ἀφρώδη πέλανον, ὀμμάτων τ᾽ ἐμῶν.

Legit H. Stephanus, *ὀμμάτων τ᾽ ἄπο.* *Prehende, prehende jam*, ſive, *Age, prehende, et abſterge ab ore et oculis meis miſeri ſpumeas ſordes concretas.* Sic et v. 1231. *Ω πάτερ, ἱκȣ̃ δῆτα.* Adde Ariſtoph. in Veſp. v. 331. Ἦ *δῆτα λίθον με ποίησον.* *Vel fac adeo me lapidem.*

III. Hinc convenit precantibus et obteſtantibus, ut apud Euripid. in Oreſte v. 92.

Πρὸς θεῶν, πίθοι᾽ ἂν δῆτά μοί τι, παρθένε.

Obteſtor te per deos, o virgo, hoc mihi appone gratiae.

IV. Nec non deprecantibus, ut apud Ariſtoph. in Nub. v. 696. ubi Socrati Strepſiadem recumbere jubenti reſpondet ille: *Μὴ δῆθ᾽, ἱκετεύω σ᾽, ἐνθάδε.* *At ne hic, obſecro te.* (G. *Aber denn doch nur hier nicht.*)

V. Utuntur et Graeci, quando averſationem exprimere volunt. Euripid. in Oreſt. v. 1329.

ἨΛ. Θανεῖν Ὀρέστην κἄμ᾽ ἔδοξε τῇδε γῇ.
ἙΡ. Μὴ δῆτα. —

El. Decretum eſt civitati, Oreſti mihique moriendum. Her. Abſit. Et in Phoeniſſ. v. 742. Eteocli conſulenti, num traderet urbem, reſpondet Creon, *Μὴ δῆτα.* *Abſit.* Demoſth. in Midiana pag. 410. C. *Μὴ τοίνυν αὐτοὶ καθ᾽ ὑμῶν αὐτῶν δεῖγμα τοιȣ̃τον ἐξενέγ-*

 κατε,

κατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἄρα ὑμεῖς, ἂν μὲν τῶν μετρίων τινὰ καὶ δημοτικῶν λάβητε ὁτιοῦν ἀδικοῦντα, οὔτ᾽ ἐλεήσετε. οὔτ᾽ ἀφήσετε, ἀλλ᾽ ἀποκτενεῖτε, ἢ ἀτιμώσετε· ἂν δὲ πλούσιος ὤν τις ὑβρίσῃ, συγγνώμην ἕξετε. Μὴ δῆτα· οὐ γὰρ δίκαιον. *Ne igitur ipſi in vosmet ipſos tale exemplum praebete, Athenienſes, ut, ſi quem tenuium et plebejorum in quocunque crimine deprehendatis, eum nulla miſericordia aut venia dignemini, ſed occidatis aut infamia notetis; ſin opulentus quispiam per libidinem quaevis deſignarit, ei veniam detis. Abſit: non enim aequum.*

VI. Ubi levior eſt affectus, commodius redditur *μὴ δῆτα nequaquam, minime.* ut apud Sophocl. in Philoct. v. 761. ubi Neoptolemo roganti: *Viſne, ut te apprehendam?* reſpondet Philoctetes: Μὴ δῆτα τοῦτό γ᾽. *Nequaquam hoc quidem facias.* Illud eſt ἀπευκτικὸν, hoc ἀπαγορευτικόν.

VII. Ubi vero nullus eſt vel minimus affectus, fit συναποφατικὸν, hoc eſt, negationem ſua vi et emphaſi adjuvat, praeceditque tunc Particula οὐ, ut apud Ariſtoph. in Acharn. v. 619.

Λ. Ὦ δημοκρατία, ταῦτα δῆτ᾽ ἀνασχετά;
Δ. Οὐ δῆτα. —

L. *O ſtatus popularis, haeccine ſunt toleranda?* D. *Non utique.* Similiter apud Euripid. in Phoeniſſ. v. 1655.

ΚΡ. Λάζυσθε τήνδε, κεἰς δόμους κομίζετε.
ΑΝ. Οὐ δῆτα. —

Cr. *Corripite hanc, et portate domum.* An. *Non ſane.* i. e. *Nequaquam.* Hinc ejus uſus eſt in reſponſionibus negativis, ubi non ſimpliciter negare convenit, ut apud Soph. in Philoct. v. 732.

Ν. Μῶν ἄλγος ἴσχεις τῆς παρεστώσης νόσου;
Φ. Οὐ δῆτ᾽ ἔγωγε. —

Vide Plat. in Sympoſ. pag. 218. lin. 24. Εἶπον, κινήσας αὐτόν. Σώκρατες, καθεύδεις; Οὐ δῆτα, ἦ δ᾽ ὅς. *Pepuli eum, et dixi: Socrates, an dormis? Minime, inquit ille.*

VIII.

VIII. Quae poteſtas eſt τοῦ δὴ, eadem et τοῦ δῆτα in interrogationibus, indicatque animum ſciendi cupidiſſimum, ut in Veſpis Ariſtoph. v. 1171. Τίνα δῆτ' ἂν λέγοις; *Quae tandem es dicturus?* Et apud Euripid. in Oreſt. v. 1473.

Πᾶ δῆτ' ἀμύνειν οἱ κατὰ ςέγας Φρύγες;

Ubi tandem erant Phryges in domo, qui ſuppetias ferrent? Nec refert, ſi, interjecto vocabulo, τὸ δῆτα ab interrogativo disjungatur, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 191. Περὶ τοῦ μάχη νῷιν δῆτα: *Qua tandem de re nobis erit certamen?* Et Euripid. in Phoeniſſ. v. 423.

Τί θηρσί δ' ὑμᾶς δῆτ' Ἄδρασος εἴκασε;

Sed cur tandem Adraſtus feris vos comparavit?

IX. Fluit hic uſus ex uſu παρακελευςικῷ, de quo ſupra §. 2. qui enim quid diſcere velit, hortatur alium, ut exponat; ut cum rogat Medea apud Euripid. in Phoeniſſ. v. 984. Ποῖ δῆτα φεύγω; perinde eſt ac ſi παρακελευςικῶς dicat: Εἰπὲ δὴ vel δῆτα, ποῖ φεύξω; Sic v. 990. Τί δῆτ' ἔρυμά μοι γενήσεται; *Quod tandem mihi tutamen erit?* Et in Heraclid. v. 127.

Τί δῆτ' ἰυγμῶν ἥδ' ἐδεῖτο συμφορά;

Quid tandem clamoribus haec indigebat calamitas?

X. Hinc ſubjungitur Τῷ ἀλλὰ ἀποςατικῷ apud Eundem in Oreſt. v. 779. ubi Pylade Oreſti fugam ſuadente, erumpit hic: Ἀλλὰ δῆτ' ἔλθω; q. d. Ἀλλ' ἄγε δὴ, εἰπέ μοι, πότερον ἀπελεύσομαι;

XI. Uſurpatur et ἀλλὰ δῆτα plane, ut ἀλλὰ δὴ in adhortationibus. Vide ſis ſupra in Partic. ἀλλὰ ſect. 5. Exemplum habes apud Plat. in Soph. pag. 249. Ἀλλὰ δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζωὴν, καὶ ψυχὴν, ἀκίνητον μέντοι τὸ παράπαν, ἔμψυχον ὂν ἑςάναι; *Verum age, mentem quidem, et vitam, et animam habere, immobile tamen omnino (ſtatuemus) id quod animatum eſt, conſiſtere?* ubi poteſt etiam obſervari ſenſus μεταβατικὸς, de quo mox.

XII. Ut multa brevibus complectar, habet τὸ δῆτα notionem animi quoquo modo affecti aut commoti, eſtque commodiſſimus exprimendo animum ſibi placentis, admirantis, metuentis, ejulantis, increpantis, commiſerantis, etc. in quibus omnibus commodiſſime quoque ἐρωτηματικῶς inſtituitur oratio. Animi ſibi placentis indicium affert apud Ariſtoph. in Acharn. v. 1010. ubi Dicaeopolis laudatus propter prudentiam et conviviorum gratiam gloriola hac elatus ait: Τί δῆτ' ἐπειδὰν τὰς κίχλας ὀπτωμένας ἴδητε; *Quid ſi videatis turdos meos aſſos?* q. d. *Quin audite et alia, quae magis laudetis.* Admirantem audias ſimul et attonitum eundem Dicaeopolin ibid. v. 917.

Ἔπειτα φαίνεις δῆτα διὰ θρυαλλίδας;

Nicarchus nempe quadruplator, Boeotum ſe delaturum minatur, quod ellychnia Athenas importabat: quare ille admirans ſimul et attonitus reſpondet: *Quid tum? itane me defers propter ellychnia?* Meticuloſum arguit Xanthiam apud eund. in Veſp. v. 24.

Οἴμοι, τί δῆτα μοι κακὸν γενήσεται
Ἰδόντι τοιοῦτον ἐνύπνιον; —

Hei mihi! Quid tandem mali eveniet mihi, cum tale viderim ſomnium? Ejulantis vox eſt pueri ad matrem ibid. v. 311.

Τί με δῆτ', ὦ μελέα μῆτερ, ἔτικτες;

Quorſum tandem, o infortunata mater, me genuiſti? Increpanti quoque convenit, ut Τί δῆτα μέλλετε; *Quid tandem, quid adeo cunctamini?* apud Euripid. in Oreſte v. 275. et Plat. in Phaedr. pag. 236. in fin. Τί δῆτα ἔχων στρέφῃ; *Quid tandem eſt tibi, quod tergiverſaris?* Commiſerantis indicium habet apud Ariſtoph. in Veſp. v. 439. ubi chorus Philocleonem videns peſſime habitum haec profert:

Εἶτα δῆτ' οὐ πόλλ' ἔνεστι δεινὰ τῷ γήρᾳ κακά;
Siccine tandem non multa inſunt ſenectuti mala?

XIII.

XIII. Ut τὸ δὴ, ita quoque τὸ δῆτα inchoativum uſum praeſtat, notans ſcilicet animum ad dicendum paratum, non ſine aliqua exhortatione. Plat. in Polit. pag. 279. ubi, praemiſſis multis de ratione docendi per exempla, quae hactenus expoſuerat, exemplo illuſtraturus, ita infit: Τί δῆτα παράδειγμά τις ἂν, ἔχον τὴν αὐτὴν πολιτικὴν πραγματείαν, σμικρότατον παραθέμενος, ἱκανῶς ἂν εὕροι τὸ ζητούμενον; *Age ergo, quodnam exemplum, utcunque exiguum, ſed quod ipſum illud rei politicae ſtudium complectatur, in medium quis proferet, quo abunde inveniat id, quod quaeritur;* Mox quaſi deliberans de quo modo exempli producendi, reſumtis tanquam viribus, ait: Τί δῆτα δ', καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, τέμνοντες μέρη μερῶν, ἕκαστον διῃρούμεθα, καὶ νῦν περὶ ὑφαντικὴν ταυτὸ τοῦτο ἐδράσαμεν; *Cur adeo, quemadmodum in ſuperioribus partes in partes ſecando, ſingula diviſimus, ita nunc etiam circa artem texendi hoc idem non moliamur?* Cognatum inchoativo uſum μεταβατικὸν exercet τὸ δῆτα ibid. pag. 272. ubi hoſpes, expoſita beatiſſimi ſub Saturno ſeculi felicitate, ad deteriorem hominum ſub Jove aetatem tranſiturus, rogat: Βούλει δῆτα ἐγώ σοι τρόπον τινὰ διακρίνω; *Vin' adeo, ego tibi hujus dijudicandae rei rationem praeſcribam?*

XIV. Uſum quoque τοῦ δὴ ὑπερθετικὸν imitatur τὸ δῆτα. Quo referri poteſt illud Ariſtophanis in Ach. v. 142.

Καὶ δῆτα φιλαθηναῖος ἦν ὑπερφυῶς.

Et vero ſupra modum Athenienſium erat amans. Unde jungitur ſuperlativo in illo Platonis Euthyphr. pag. 11. Καὶ δῆτα τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός. *Atque hoc demum in arte mea illuſtriſſimum eſt, quod invitus ſum ſapiens.* Nec tantum jungitur ſuperlativis vocibus, ſed et ſuperlativorum naturam habentibus. Tale illud eſt Ariſtophanis in Veſp. v. 792.

Ὁρᾷς ὅσονπερ δῆτα τοῦτο κερδάνεις;
Viden', quale demum hoc lucrum tibi afferat?

XV. Poteſtatem quoque ſuam βεβαιωτικὴν, pro δὴ poſitum, exſerit τὸ δῆτα non raro, ut in illo ejusdem in Veſp. v. 13.

Καὶ δῆτ' ὄναρ θαυμαςὸν εἶδον ἀρτίως.
Et ſane mirum ſomnium modo vidi. Et Ach. v. 68.

Καὶ δῆτ' ἐτρυχόμεσθα διὰ τῶν Καϋςρίων.
Et ſane per campos Cayſtrios laboribus ſumus attriti. Eurip. in Phoeniſſ. v. 164. ubi roganti Paedagogo, ὁρᾷς; reſpondet Antigone: Ὁρῶ δῆτ' οὐ σαφῶς, ὁρῶ δέ πως. *Profecto video haud clare: video tamen aliquo modo.* Sophocl in Philoct. v. 759.

— Ἰὼ δύςηνε σὺ,
Δύςηνε δῆτα διὰ πόνων πάντων φανείς.
Heu miſerum te! miſerum profecto, qui videris per omnes labores. Euripid. Phoeniſſ. v. 1696.

Ὦ φίλτατον δῆτ' ὄνομα Πολυνείκους ἐμοί.
O Cariſſimum profecto nomen Polynices mihi!

XVI. Non exiguam vim accipit βεβαίωσις, quando interrogative profertur, ut apud Ariſtoph. in Ach. v. 125. Ταῦτα δῆτ' οὐκ ἀγχόνη; *An haec non crux eſt?* i. e. *An haec non talia ſunt, quae ad ſuſpendium me adigant?* Similiter v. 618. Ταῦτα δῆτ' ἀνασχετά; *Haeccine ferenda ſunt?* (G. *Nun, ſage mir einer, iſt das auszuſtehn?*) Certiſſime affirmat, minime ferenda. Seu potius et proprie magis dicamus, confirmari hic vim negativam, ut poteſtas ſit συναποφατική. Sic v. 1126.

Ταῦτ' οὐ πλακοῦς δῆτ' ἐςὶν ἀνθρώποις γλυκύς;
An haec placenta non dulcis eſt hominibus? Clarius in Veſp. v. 415.

Ταῦτα δῆτ' οὐ δεινὰ καὶ τυραννὶς ἐςὶν ἐμφανής;
Haeccine non gravia ſunt, et manifeſta tyrannis? Vis affirmativa patet, quando interrogationem convertimus in

in enunciationem: *Haec profecto ſunt gravia.* Supprimitur ἄρα, quod additur v. 461. Adjicitur ergo interrogationibus, cumulum addens confirmationi, quae iisdem ineſt; non tamen ſemper aeque perſpicue, ſed ſaepe ſubobſcure, ut apud Ariſtoph. in Nub. v. 398.

Εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους, πῶς δῆτ' οὐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν;

Siquidem perjuros ferit, qui fit, ut non Simonem igni percuſſerit? (G. *Warum hat er denn alſo nicht* etc?) Particulae δὴ confirmandi poteſtas patebit, ſi interrogationem in enunciationem convertimus, hoc modo: *ſi perjuros ferit Jupiter, debuit profecto Simonem fulmine percutere.* Nec ſatis perſpicio, cur particula δῆτα hic exulare debeat, ut ex MS. Vaticano redundare vult Kuſterus, cum nec metrum reclamet, et Scholiaſtes ad Acharn. v. 134. ubi loci hujus meminit, addat, et ipſe Ariſtophanes paucis interjectis in ſimili caſu adhibeat: nam pergenti Socrati: *At ſuum ipſius templum concutit, et quercus: an quercus etiam pejerant?* Subjicit Strepſiades: *Neſcio; at tu mihi videris recte haec dicere.* Τί γάρ ἐστι δῆτ' ὁ κεραυνός; (G. *Was iſt denn alſo der Bliz?*) Ex eo, quod Jovis aedes, et Jovi ſacrae quercus fulmine tanguntur, argumentatur, non a Jove venire fulmina ſed aliunde; Quam ratiocinationem ſtabilit Particula δῆτα. Intelligit itaque, fulmen aliud quid eſſe: quid autem ſit, non adeo planum erat dicere; quare ἐρωτηματικῶς profert, Τί ἐστι; Plenior hujusmodi eſt oratio: εὖ σὺ λέγειν φαίνει· ἔστι γὰρ δῆθ' ὁ κεραυνὸς ἄλλο τι· ἀλλ' εἰπὲ, τί ἐστι. *Tu mihi recte dicere videris: eſt enim fulmen aliud quid. Sed dic, quaeſo, quid ſit.*

XVII. Quando affirmationem adjuvat, dicitur συγκαταφατικὸς, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 1364. roganti Bdelycleoni: *Faxne haec eſt?* Reſpondet Philocleon: Δαῒς δῆτα *Utique fax eſt.*

*) Interdum negari non poteſt δῆτα recte verti, *igitur*, et pro οὖν poni, adeoque fere concluſivam vim habere; ut in his exemplis ab Hoogeveeno allatis, qui tamen hanc

vim in δῆτα non magis quam in δὴ agnoſcit. e. c. in Phoeniſſis Euripidis v. 729,

Βȣ́λει τράπωμαι δῆθ᾽ ὁδȣ̀ς ἄλλας τινάς;

Reddit interpres: *Vis igitur, ut me convertam ad alias aliquas vias?* Et v. 908.

Θέλεις ἀκȣ̃σαι δῆτα, καὶ σπȣδὴν ἔχεις;

Interpr. *Vis igitur audire, et rem ſcire ſtudes?* Et paulo poſt:

Βȣ́λει παρόντος δῆτά σοι τȣ̃το φράσω;

Interpr. *Vis igitur, ut eo praeſente tibi hoc dicam?* In quibus omnibus optime quadrare videtur τὸ *ergo* concluſivum. Nam in primo loco Eteocli, volenti vim adhibere, diſſuadet Creon, conſilio potius dandum locum exiſtimans. Unde concludere potuit Eteocles, aliam ſibi eſſe ineundam rationem, quare dixerit: *Quandoquidem hoc diſplicet, vis igitur aliud?* Similiter in loco ſecundo Tireſias vates a Creonte conſultus de ſumma rerum, rationem, qua ſola Thebae ſervari poſſint, prodere non audet; urgente tamen illo, reſpondet: Θέλεις ἀκȣ̃σαι δῆτα; *An igitur vis audire?* Mox iterum, quia, ut urbs ſervaretur, fata Menoeceum ad necem a Marte depoſci ſciebat, dicere metuit praeſente Menoeceo, quem ideo dimiſſum prius vult, verum impellente Creonte, ut nihilominus, quae ſciat, prodat, tandem inquit: Βȣ́λει παρόντος etc. Sic hic τῷ δῆτα concludendi vim tribuamus, conjiciet Tireſias ex his Creontis verbis, quae praecedunt;

Ἐμὸς πεφυκὼς παῖς, ἃ δεῖ, σιγήσεται.

Meus eſt filius, tacenda tacebit. velle eum, ut hoc praeſente, quae habeat, dicat. Et ſic quidem erui poſſit vis concluſiva, adeoque recte reddi τὸ δῆτα, *igitur*, *ergo*. Haec quamvis ita recte explicaverit Hoogeveenus, non concedit tamen vim concluſivam ſed potius ita vertendum exiſtimat: *vis omnino? vis prorſus?* Niſi tamen hic ellipſin particulae οὖν admittamus, certum eſt δῆτα ipſum his locis et ſimilibus latinorum particulae *igitur* aequipollere.

CAPUT

Caput XVI.

DE

PARTICULA ΕΙ, ejusque comitatu.

Sectio I.

DE

PARTICULA ΕΙ.

I. Particulae *εἰ*, poteſtate conditionalis, uſus eſt in orationibus bimembribus, ubi poſterius membrum a priori dependet, et primum in priori membro naturaliter locum ſibi vindicat. Praefigitur creberrime argumentis hypotheticis, proponens aliquid, unde mox rite deducitur concluſio, ut in illo Luciani tritiſſimo: Εἰ γάρ εἰσι βωμοὶ, εἰσὶ καὶ θεοί· Ἀλλὰ μέν εἰσι βωμοί. Εἰσὶ ἄρα καὶ θεοί. Et in ep. Petri poſteriori cap. II, com. 4. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο etc. *Si enim Deus angelis delinquentibus non pepercit.* Concluſio ſequitur poſt multa, nempe com. 9. Οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι. *Novit Dominus pios tentationi eripere etc.*

II. Nonnunquam tamen, inverſo naturae ordine, conditio ſequitur; ut apud Eurip. Oreſt. v. 1102.

Μενῶ, τὸν ἐχθρὸν εἴ τι τιμωρήσομαι.

Differam, ſi qua ulciſcar inimicum. Ariſtoph. Ran. v. 536.

— Ἴσως γάρ τοί ποτε
Ἐμοῦ δεηθείης ἂν, εἰ θεὸς θέλοι.

Fortaſſe mea opera aliquando indigebis, ſi Deus voluerit.

III. Aliquando concluſio reticetur, interrogative ut plurimum intelligenda, ut apud Latinos, *quid ſi?* Ita Eteocles apud Eurip. in Phoeniſſ. v. 731.

Εἰ νυκτὸς αὐτοῖς προσβάλοιμεν ἐκ λόχου?

Quid ſi nocte illos ex inſidiis aggrediamur? Videtur Scholiaſtes ſine interrogatione legiſſe. Λείπει, inquit, τὸ περιεσόμεθα. IV.

IV. Ponitur εἰ pro ἐὰν, plerumque cum optativo conſtructum, quoties in concluſione Particula ἂν invenitur; habetque particula ἂν in τῷ εἰ ſuppreſſa, aliquando vim δυνητικὴν, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 73. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, βούλοισθ' ἂν ἀποτελοῦντες, ὅσα περ οἱ ἄλλοι Ἀρμένιοι, ἐξεῖναι ὑμῖν τῆς Ἀρμενίας γῆς ἐργάζεσθαι ὁπόσην ἂν βούλησθε; Ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, Εἰ πιστεύοιμεν μὴ ἀδικήσεσθαι. *Quid ergo, inquit Cyrus, vel'etis ne, collatis, quae reliqui Armenii pendunt, licere vobis tantum agri Chaldaei colere, quantum velletis? Si fidem, ajebant Armenii, habere poſſimus, nullam nobis injuriam illatum iri.*

V. Eſt et ubi τὸ ἂν in concluſione vim habet δυνητικήν. Quale eſt illud Iſocratis ad Nic. pag. 32. Εἰ δέ τις τοὺς κρατοῦντας τοῦ πλήθους ἐπ' ἀρετὴν προτρέψειεν, ἀμφοτέρους ἂν ὠφελήσειε. *Si quis vero eos, qui imperium habent in populum, ad virtutem excitarit, is utrisque utilis eſſe poſſit.* Similiter apud Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 65. roganti Cyro: Πῶς ἂν τότε πλείστου ἄξιοι γίγνοιντο ἄνθρωποι, ὁπότε ἀδικοῦντες ἁλίσκοιντο; *Quomodo homines videri poſſunt maximi pretii eo ipſo tempore, quo deprehenduntur in improbo facinore?* reſpondet Tigranes; Εἰ τότε, οἶμαι, σώφρονες γίγνοιντο. *Si tunc, opinor, frugi fiant.* ubi τὸ ἂν in praemiſſa concluſione praecedit, vel, ſi mavis, una cum concluſione ex praemiſſis repetendum eſt.

VI. Ἂν etiam in concluſione in futuri ſignificatione invenitur, ut in allato ex Ariſtophane loco: Ἴσως πότ' ἐμοῦ δεηθείης ἄν. Cui addas Plat. in Euthyphr. pag. 3. lin. 43. ubi vicem τοῦ ἂν poſt εἰ explet τὸ μέλλοιεν. Εἰ μὲν οὖν (ὃ νῦν δὴ ἔλεγον) μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φῂς σαυτοῦ, οὐκ ἂν εἴη ἀηδὲς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν. *Si igitur (quod modo dicebam) me ſint irriſuri, ut tu dicis illos te irridere, non injucundum erit ludendo et ridendo in foro tem-*

pus

pus terere. Τὸ, μέλλοιεν καταγελᾷν, dici pro καταγελάσωσι, liquet ex ſequenti membro; nam pergit: εἰ δὲ σπουδάσονται, etc. *ſin ſerio agent.* Rurſus Ariſtoph. v. 1195.

Δικαιόπολις γὰρ εἴ μ' ἴδοι τετρωμένον,
Κατεγχάνοι γε ταῖς ἐμαῖσιν ἂν τύχαις.

Dicaeopolis enim ſi me videbit vulneratum, meis illudet malis, ne quid gravius dicam.

VII. At frequentiſſime τὸ ἂν, concluſioni additum, vim infert futuri obliqui, praecedente εἰ. Exempla dedi ſupra, ubi de Particula ἂν agebam, cap. IV, ſect. 5. Adde Athen. lib. XV. init.

Εἴ μοι τὸ Νεστόρειον εὔγλωσσον μέλος,
Ἀντήνορός τε, τοῦ Φρυγὸς, δοίη θεὸς,

οὐκ ἂν δυναίμην ἀπομνημονεύειν. *Si mihi ſuavem Neſtoris eloquentiam, et Antenoris Phrygis daret deus, non poſſem memorare.* Demoſth. Olynth. I. pag. 4. lin. 47. et Plat. in Phaedr. pag. 269. lin. 6.

VIII. In colloquiis aliquando futurum obliquum in reſponſione alterius perſonae concludentis invenitur; ut apud Plat. in Phaedro pag. 260. dicenti Socrati: Εἴ σε πείθοιμι ἐγὼ τοὺς πολεμίους ἀμύνειν, κτησάμενον ἵππον· ἄμφω δὲ ἵππον ἀγνοοῖμεν. τόσον δὲ μέντοι τυγχάνοιμι εἰδὼς περὶ σοῦ, ὅτι Φαῖδρος ἵππον ἡγεῖται τὸ τῶν ἡμέρων ζώων μέγιστα ἔχον ὦτα. *Si tibi perſuaderem, hoſtes te profligaturum, ſi equum poſſideres, et ambo, equus quid eſſet ignoraremus; tantum tamen de te ſcirem, Phaedrum putare equum eſſe illud animal, quod ex omnibus cicuribus maximas haberet aures.* reſpondet Phaedrus: Γελοῖόν γ' ἂν, ὦ Σώκρατες, εἴη. *Ridiculum, eſſet, o Socrates.* Vel concluſio ex praecedentis perſonae verbis intelligitur, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III. modo §. 4. allatum.

IX. Cum futuro indicativi hoc modo conſtruitur, quia futurum id cum Particula ἂν habet commune, quod

quod actum verbi tollit, ut videmus ſupra cap. IV. ſect. 5. §. 19. Ita Dem. Olynth. 1. pag. 4. lin. 53. Εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι. *Si vero bellum aliquod ingruat, quanta damna futura eſſe, putare debemus!*

X. Cum aor. ά. tamen conſtructum invenio in ep. Pauli ad Hebr. IV 8. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. *Si enim eos in requie collocaviſſet Joſua, non de alio poſt hac die locutus fuiſſet.* Caeterum notandum, hic ἂν non adeo futurum obliquum, ſed plusquamperfectum ſubjunctivi ſignificare, nec conditionem proponi, ſed caſum verius poni de re praeterita. Idem fit in εἰ μὴ, quando id, quod factum eſſet, quaſi non factum, ponitur; conſtruitur tunc cum aoriſto indicativi, ut apud Homer. Il. E. v. 679.

Καί νύ κ' ἔτι πλέονας Λυκίων κτάνε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ.

Et plures adeo interfeciſſet Lyciorum nobilis Ulyſſes, niſi celeriter magnus galeatus Hector animadvertiſſet. Et lib. Φ, v. 544.

Ἔνθά κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον υἷες Ἀχαιῶν,
Εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος Ἀγήνορα δῖον ἀνῆκεν.

Hic Trojam altam cepiſſent filii Achivorum, niſi Phoebus Apollo Agenorem nobilem excitaviſſet.

XI. Conditionis naturam non prorſus deponit, quando obteſtationibus inſervit, ut apud Hom. Il. A, v. 40.

Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,
Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις,
Σμινθεῦ. εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
Ταύρων, ἠδ' αἰγῶν. —

Audi me, o tu, qui argenteum tenes arcum, qui Chryſae patro-

patrocinaris et Cillam perquam divinam defendis, Tenedoque fortiter imperas, Smintheu; ſi unquam gratum tibi templum condidi, aut ſi unquam tibi pingues coxas cremavi taurorum et caprarum. Conf. Ibid. v. 395. et 504.

XII. Si conditio rem certam indicat, accipit *εἰ* vim *αἰτιολογικὴν*, cauſamque conſequentiae infert, ut apud Hom. Il. Φ. v. 216.

— Αἰεὶ γάρ τοι ἀμύνουσιν θεοὶ αὐτοί,

Εἴ τοι Τρῶας ἔδωκε Κρόνου παῖς πάντας ὀλέσσειν.

Redditur commode *quoniam*, *quandoquidem*. *Tibi enim dii ipſi opem ferunt, quoniam dedit tibi Saturni filius omnes Trojanos perdere.* Vis *αἰτιολογικὴ* ſic patet: *Jupiter tibi dedit Trojanos perdere.* Haec cauſa eſt conſequentiae: *unde conſequitur, Deos tibi opem ferre.* Similiter argumentatur Apoſtolus ſcribens Romanis cap. VIII. com. 17. Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι. ubi τὸ τέκνα εἶναι rem certam eſſe nec dubiam, liquet ex teſtimonio Spiritus Sancti, quod praecedit: Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. *Ipſe Spiritus teſtatur una cum ſpiritu noſtro, nos eſſe filios Dei.* Res itaque certa eſt; quippe confirmata teſtimonio Spiritus Sancti; unde concludit, *Quandoquidem filii ſumus, ſumus etiam haeredes.* *αἰτιολογικῶς*; Κληρονόμοι ἐσμὲν, τέκνα γάρ. Eodem plane modo com. 31. Εἰ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; *Quandoquidem* (ita malim, quam *ſi*) *Deus eſt pro nobis, quis contra nos?* Innuere Apoſtolum eos, quibus Deus favebat, patet ex aurea illa, quae praecedit, ſalutis catena: Οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν, οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε. Unde concludit: Τί οὖν ἐροῦμεν; εἰ Θεὸς etc. *αἰτιολογικῶς*, Τίς καθ' ἡμῶν; Θεὸς γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν. Nam Deum defendere hos, quos praeſcivit, praedeſtinavit, vocavit, juſtificavit et glorificavit; non dubium eſt; quare τοῦ εἰ poteſtati cauſativae cedere

cedere debet poteſtas conditionalis. Ita inchoat orationem B. Petrus in Act. Apoſt. cap. IV. com. 9. Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπ' εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται. i. e. ἐπεὶ ἀνακρινόμεθα. *Quandoquidem de nobis hodie quaeſtio inſtituitur ſuper benefacto in hominem vitio corporis debilem collato; in quo* i. e. *in cujus nomine ſit ſanatus.*

XIII. Interrogationibus quoque inſervit, tam rectis, quam obliquis, ſed dubitando potius, quam interrogando adhiberi, Vigerus ait. Utriusque exempla crebro occurrunt; dubitationis tamen apud antiquiſſimos frequentiora. Veruntamen interrogatio recta, natura prior eſt, et obliquae tum videtur uſus invaluiſſe, cum τὸ εἰ, depoſita verbi natura, in particulam interrogativam degenerare coeperit. Rectae interrogationi ſervit apud Plat. de Rep. lib. V, pag. 478. Εἰ δ' ἀμφοῖν μεταξὺ κεῖται; Loquitur de cognitione et ignorantia, rogatque, an opinio *inter utramque ſit media?* Similiter apud Hom. lib. Odyſſ. A. v. 158.

Ξεῖνε φίλ' εἰ καί μοι νεμεσήσεαι ὅ ττι κεν εἴπω;
Hoſpes chare, an etiam aegre feres, quicquid dixero? Confer. Act. Apoſt. cap. I. com. 6. Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; *Domine, an hoc tempore inſtauras regnum Iſraëli?* Et cap. VII. init. Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς· Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; *Dixit pontifex: An igitur haec ſeſe ita habent?* Et cap. XIX. com. 2. Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες? *An Spiritum Sanctum accepiſtis credentes?*

XIV. In obliquis interrogationibus notandum tironibus, non ſubjunctivum aut optativum ſequi, ut apud Latinos, ſed indicativum. Exempla ſunt apud Hom. Il. E. v. 183.

— Σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.

Certe non ſcio, an Deus ſit. Plat. Apol. Socr. pag. 18. Τοῦτο ὑμῶν δέομαι, τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω,

λέγω, ἢ μή. *Illud vos oro, ut diligenter attendatis, num juſta dicam, nec ne.* Et lib. IV. de Rep. pag. 420. Ἄθρει, εἰ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδιδόντες, τὸ ὅλον καλὸν ποιοῦμεν. *Vide, an, cum ſingulis, quae ipſis congrua ſunt, tribuimus, totum corpus pulchrum fingamus.* Et in Phaedr. p. 234. Ἴσως ἂν οὖν ἔροιό με, εἰ ἅπασί σοι παραινῶ τοῖς μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι. *Fortaſſe igitur rogabis me, num tibi ſim auctor, omnibus qui non amant, ut gratificeris.* Epiſt. Ioann. I. cap. 1. init. Δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ Θεοῦ ἐστιν. *Explorate ſpiritus, an ex Deo ſint.* Eodem modo adhibetur Latinorum *ſi.*

XV. Invenitur et εἰ oblique interrogans cum optativo, quomodo Latinorum conſuetudini propius accedere videtur: ſed videtur tantum; nam, ſi mentem advertimus, videmus, hic non temere agendum, neque promiſcue εἰ cum indicandi et optandi modo conſtruendum, ſed cum optativo tunc, quando vel τὸ εἰ alterius voluntatem explorat, ſuppreſſa Particula ἂν; ita utitur Plutarch. in Caeſ. pag. 713. Ἠρώτησεν, εἰ τοὺς νόμους ἐπαινοῖεν. i. e. ἐπαινοῖεν ἄν. *Rogavit, num leges probarent,* ſive *probare vellent;* Vel quando τὸ ἂν futuri notam infert, aut aliam poteſtatem exercet, ut in Act. Apoſt. cap. XVII. com. 11. Ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. *Explorantes ſcripta, num haec ita ſe haberent.* Quomodo et aliae Particulae, natura interrogativae, conſtruuntur cum particula ἂν, ut τί ἂν τοῦτο θέλοι εἶναι, etiam cum directe quis interrogat.

XVI. Εἰ pro ὅτι poni et διότι, auctor eſt Budaeus pag. 519. in Comment. L. G. quem ſecuti ſunt H. Stephanus et Vigerus, qui addit, fere hoc fieri poſt verbum, affectum aliquem animi ſignificans, ut ſunt θαυμάζω, χαίρω, ἄχθομαι, δακρύω, κλαίω, et ſimilia: verum hanc particulae poteſtatem jam attigi §. 12. Ex exemplis, quae pro hoc uſu afferuntur, patet, diſtin-

guendum eſſe inter res certas et incertas, quae ſub conditione proferuntur; ſi enim certae ſunt, vim habet *αἰτιολογικὴν*, et explicatur per *ἐπεὶ*, *ὅτι* vel *διότι*, fere poſt verba, *χαίρω*, *ἄχθομαι*, *δακρύω*, *κλαίω*, *ἀγανακτῶ*, et *κρίνω*, quod tamen verbum affectum non ſignificat. Demoſthenis verba, quae affert Budaeus, inveniuntur in orat. de Falſ. Legat. pag. 239. *Τί γὰρ δήποτε Μυροκλέα μὲν ἔκρινας, εἰ παρὰ τῶν τὰ μέταλλα ἐωνημένων εἴκοσι ἐξέλεξε δραχμὰς παρ' ἑκάστου, καὶ Κηφισοφῶντα γραφὴν ἱερῶν χρημάτων ἐδίωκες, εἰ τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔθηκεν ἑπτὰ μνᾶς.* *Nam cur tandem Myroclem accuſaviſti, quia a ſingulis, qui metalla redemerant, viginti drachmas exegerat: et Cephiſophontem judicio, ſacrilegii nomine, perſecutus es, quod poſt triduum ſeptem minas in menſa numeraverat.* Similis huic Syneſii locus, ab eodem, et Vigero allatus: *Ἔκλαιον, οὐκ εἰ τεθνηξοίμην, ἀλλ' εἰ ὁ Θρᾷξ ἀποστερήσοιτο τῶν χρημάτων.* *Flebam, non, quod mox moriturus eſſem, ſed quod Thrax fortunis ſuis everteretur,* ubi *τὸ εἰ* infert rationem fletus. Imitantur Latini, ut Hor. lib. I. ſat. 1. v. 87.

Miraris, cum tu argento poſt omnia ponas,
Si nemo praeſtet, quem non merearis amorem.

Caeterum levi *τὸ εἰ ἀπὸ τοῦ ὅτι* diſcrimine diſtingui poteſt, quod hoc rem compertam ponit, illud rem notat, fide quidem dignam ſive credibilem, ſed quam tamen tanquam omnino indubitatam habere non poſſumus, quare ſub conditione profertur: ut in illo Demoſthenis loco de Falſ. Legat. pag. 241. quem Budaeus affert pag. 519? et Vigerus de Idiot. cap. 8. *Τοὺς Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγειλεν, ὡς ἔχαιρον, εἰ προσέχει τοῖς πράγμασιν ἤδη, καὶ ἐγείρεται ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις.* *De Arcadibus retulit, quam gauderent, quod,* vel, *ſi jam rebus attenderet et expergiſceretur Athenienſium civitas.* Fidem illius verbis tribuentes, gaudebant, i. e. hac conditione, ut vera eſſent, quae Aeſchines praedicabat. Tale videtur illud ejusdem pag. 242. *Οὐδὲ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν*

Ἑλλά-

Ἑλλάδα, εἰ παρὰ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβρίζονται. *Neque propter has mulierculas deploravit Graeciae ſortem, ſi ille apud ſocios a legatis vexarentur.* Item illud Oenomai apud Euſebium Praep. Evang. lib. VI. pag. 264. init. a Vigero allatum. Θαυμάζειν ἔπεισιν, εἰ τοιαῦτα λέγων οὐκ ᾐσθάνετο τῆς ματαιολογίας τῆς ἑαυτοῦ. *Mirari ſubit, ſi non ipſe ſenſerit, ſe vana loqui.* Hic ſi εἰ abſolute pro ὅτι adhibetur, ponit Oenomaus, alterum non ſenſiſſe, ſe vana loqui, quod miratur: Sin autem conditionalem vim ſervat, dubitare videtur, et ſubit admirati, poſito caſu, ſi non ſenſerit, ſe vana loqui; quod potius videtur. Neque hoc diſcrimen negligenter habendum; fieri enim poteſt, ut, eo non rite obſervato, contraria loquenti mens affingatur, quod doceri poſſumus ex eadem Demoſthenis oratione, pag. 241. ſub finem. Τῶν κελευόντων μετὰ τῶν Ἑλλήνων περὶ τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνης βουλεύεσθαι, θαυμάζειν ἔφη, εἰ περὶ τῶν ὑμετέρων ἰδίων ἄλλόν τινα δεῖ πεισθῆναι. *Eos ſe admirari dicebat, qui jubebant deliberare cum Graecis de pace cum Philippo facienda, ſi in veſtris privatis negotiis alieni aſſenſus indigeretis.* Si hic εἰ plane idem ſit quod ὅτι, ponit Aeſchines, Athenienſes revera alieni aſſenſus indiguiſſe, quae oratio minime popularis foret; ſic enim animos Athenienſium offendiſſet: ſed, poſito hoc caſu, quem tamen minime vult exſtare, mirari ſe ait hoc Athenienſium inſtitutum; quare reddendum *ſi*, et non *quod*. Conf. Ael. V. H. IV. 9. Act. Apoſt. XXVI. 8.

XIX. Affertur et alia τοῦ εἰ ſignificatio, ſeu potius verſio, redditurque *ne*, poſt verba metum ſignificantia; id quod non multum abit a ſuperiori uſu; nam ſi res, quae ſub conditione profertur, verſatur circa aliquod malum futurum, in proclivi eſt vertere *ne*. Verba dicuntur eſſe Euripidis: Φόβῳ, εἴ τις αἰσθήσεται. *Metu, ne quis audiat.* Pro, *ſi quis audiat.* i. e. poſito caſu, ſi forte quis poſſit audire, metus naſcitur: ubi τὸ εἰ eſt dubitantis, et poni videtur pro μήποτε.

XX. Si lubitum fuerit, ſignificationes multiplicare, addiderit quispiam, τὸ εἰ habere notionem adverſati-

 vam,

vam, et idem eſſe quod εἰ καὶ, *quamvis.* Verum hic uſus non ſimplici εἰ eſt attribuendus, niſi poſt negativum. Ariſtoph. Veſp. v. 297. Οὐκ ἂν μὰ τὸν Δί', ſcil. ὠνησαίμην ἰσχάδας, εἰ κρέμοισθέ γ' ὑμεῖς. *Non per Jovem emam caricas, licet pendeatis.* Nec abhorrent Latini. Ita Terentianus Phaedria in principio Eunuchi:

Excluſit, revocat, redeam? non, ſi me obſecret.

Vide infra in εἰ δ' εἰ. Sic τῷ εἰ adſcribit cauſam finalem Euſtathius ad Hom. Odyſſ. Z. v. 144. ubi Ulyſſes, conſpecta Alcinoi filia, dubitat, utrum ſupplicet puellae genua prehendens, an procul adſtans alloquatur,

— Εἰ δείξειε πόλιν καὶ εἵματα δοίη.

Ubi Euſtathius pag. 1556. init. Τὸ δὲ, εἰ δείξειε πόλιν, ἀντὶ τοῦ, ὅπως δείξειε· αὐτὸ δὲ, ταυτό ἐςι τῷ ὅπως, κατὰ μετάληψιν συνδέσμων, ὥς φασιν οἱ ῥήτορες. Crediderim ego τῷ εἰ hic ſenſum tribuendum alterius voluntatem explorandi, quem uſum tetigi modo §. 16. ita ut orans exploret virginem Ulyſſes, *ſi forte ipſi oſtendat urbem, et veſtimenta porrigat.* Qua verſione admiſſa, non eſt, cur novam τῷ εἰ ſignificationem τοῦ ὅπως affingamus, et evaneſcit rhetorum illa conjunctionum metalepſis. Aliquid hujusmodi adſpergam ſect. 2, 9. §. 14. Poteſt etiam notare *quaſi*, ut apud Ariſtoph. Acharn. v. 558.

Καὶ, συκοφάντης εἴ τις ἦν, ὠνείδισας.

Et criminatus es, quaſi ſim ſycophanta. Verum haec varietas notionis in nulla alia re conſiſtit, niſi in defectu voculae ὡς.

XXI. Verum hoc loco non eſt praetereundum optativum quoque ſenſum particulae εἰ nonnunquam tribui.

*) Id autem Hoogeveenus negat, ſaltem exempla ſe non recordari fatetur, ubi εἰ ſimplex ponatur pro *utinam.* Atqui jam Abreſchius hunc uſum exemplis adſtruxerat, animadv. ad Aeſchyl. vol. I. p. 97. Sic apud Euripidem. Hecub. v. 836.

Εἰ

Εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσι
Καὶ χερσὶ καὶ κόμαισι, καὶ ποδῶν βάσει

Utinam mihi fieret vox in brachiis, et manibus et *coma, et pedibus* (Germ. *O daſs alles an mir reden könnte* etc.) Sic Aeſchyl. Sept. adv. Theb. v. 266.

Λιτουμένῳ μοι κοῦφον εἰ δοίης τέλος

Utinam mihi leve hoc officium praeberes. Pluribus exemplis res non eget, praeſertim cum cap. ſeq. probaturi ſimus, particulas εἰ γὰρ non ſimpliciter ſignificare, quod vulgo putant, *utinam*, ſed ubique vertendas eſſe *utinam enim, enimvero ſi*: ut adeo vis optativa non in γὰρ, ſed unice in particula εἰ lateat.

XXII. Εἰ interdum reticetur, ut apud Epictet. cap. 21. Γέγονέ τι κατά σε, ἐκτείνας τὴν χεῖρα κοσμίως μετάλαβε· παρέρχεται, μὴ κάτεχε. Οὔπω ἥκει, μὴ ἐπίλαβε πόῤῥω τὴν ὄρεξιν. Pro εἰ γέγονε· εἰ παρέρχεται· εἰ οὔπω ἥκει.

Sectio II.

DE

PARTICULIS *cum* EI *compoſitis*.

I. Εἰ γὰρ *aut* αἲ γάρ.

I. * Εἰ γὰρ, pro quo Homerus dorice dicit αἲ γὰρ ſignificat, *utinam enim*, *enimvero ſi*, atque adeo εἰ optativam vim ſervat, et γὰρ cauſam ſignificat optandi, vel ad praecedentem orationem pertinet.

* Nimirum errant, qui εἰ γὰρ ſimpliciter vertunt *utinam*, adeo ut γὰρ vel plane abundare dicant, vel εἰ γὰρ vocem formalem exiſtiment, cujus neutra pars originem ſignificationis hac in compoſitione ſervet. Quare cum nec ipſe Hoogeveenus V. D. ſatis commode hanc rem expediverit, age videamus, an harum particularum conjunctim ſic poſitarum vim clarius illuſtrare poſſimus. In Aeſchyli Prometheo vincto Chorus Jovis impotentiam queſtus, eum omnes leges omniaque jura priſtina ſuſtuliſſe, et novas pro arbitrio condidiſſe, adeoque admodum licentioſe imperare dixerat. Tum Prometheus Jovis injuria ad rupem religatus reſpondet:

Εἰ γὰρ μ' ὑπὸ γῆν, νέρθεν τ' Ἅδου

> Τῶ νεκροδέγμονος εἰς ἀπέραντον
> Τάρταρον ἧκεν, δεσμοῖς ἀλύτοις
> Ἀγρίως πελάσας etc.

Utinam enim me potius ſub terram, ſub Orcum mortuos recipientem in immenſum Tartarum dejeciſſet, nimirum ut nemo eſſet ſpectator laborum meorum. Hic γὰρ involvit tacitam eorum quae Chorus dixerat, comprobationem, ejusque cauſam quaſi aſſerri notat. q. d. *Vere dixiſtis Jovis imperium arbitrio tantum et licentia adminiſtrari. Nam ejus ipſe documentum habeo, quod me crudeliter ſic palam ſub dio ad petram religari juſſit. Utinam me potius in Tartari tenebras conjeciſſet.* Sic apud Xenoph. Cyrop. lib. VI. c. 20. poſtquam Cyrus Araſpae dixerat: *Sat ſcito. Araſpe, te mihi iſtac hominum opinione*, (quaſi nimirum mihi inviſus ſis) *magnopere inſervire et magno ſocios commodo efficere poſſe.* Reſpondet Araſpes. Εἰ γὰρ γένοιτο ὅτι ἐγώ σοι ἐν καιρῷ ἂν γενοίμην αὖ χρήσιμος. q. d. *Euge, egregium id quidem eſſet. Utinam enim ejusmodi aliquid contingeret in quo viciſſim ego tibi utilem poſſem operam praeſtare.* Jam confer, ſi placet, Homerum Iliad. B. 371. Δ. 189. et 288. Σ. 464. et multis aliis locis, ubi αἲ γὰρ ſemper ſignificat: *utinam enim.*

Ceterum haud male contulit Hoogeveenus Luciani locum; in Dial. Mer. IV. (Tom. III. p. 287. lin. 49) εἰ τινα εὕροιμι, ὦ Βάκχη, γραῦν, ὡς ἔφης, ἀποσώσαι γὰρ ἂν φανεῖσα: *Utinam aliquam inveniam, o Bacchi, anum, haec enim me ſervaret praeſens*; ubi vulgari more Lucianus dicere potuiſſet: Εἰ γάρ τινα εὕροιμι, ἀποσώσαι ἄν.

In Euripidis Oreſte Pylades v. 1103 ſeqq. dixerat: *Quandoquidem igitur Menelai propter ignaviam et perfidiam moriendum nobis eſt, age conſilia conferamus, quomodo eum calamitate afficiamus.* Reſpondet Oreſtes:

> Ὦ φίλτατ᾽ εἰ γὰρ τοῦτο κατθάνοιμ᾽ ἰδών.

Hic εἰ γὰρ non ſimpliciter vertendum eſt *utinam*; ſed ſic potius interpr. *O cariſſimum caput, utinam enim prius non moriar quam illud viderim.* q. d. *O cariſſimum caput; merito enim te amo ob conſilium; quod me ſic delectat, ut valde optem, ne prius ſaltem moriar quam Menelaum viderim damno affectum.* (G. *Vortreflicher Freund! das iſt ein glüklicher Einfall; denn das möcht ich gern vor meinem Ende noch erleben*)

II.

II. Ex ſuperioribus liquet, τὸ εἰ εὐκτικὸν ſemper conſtrui cum optandi modo, qui votorum proprius eſt: excipias tamen ipſum verbum ὤφελον, ὤφελες, ὤφελε, quia hoc non tam votum complectitur, quam voti ſignum eſt. Quando itaque cum infinitivo conſtruitur, neceſſe eſt intelligere ὤφελον, vel optativum verbi ἐθέλω, ut apud Hom. Odyſſ. H. v. 311.

Αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐών, οἷός ἐσσὶ, τά τε φρονέων, ἅτ' ἐγώ περ,
Παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι.

Det Jupiter pater, et Minerva, et Apollo, ut talis, qualis eſt, eademque, quae ego, ſentiens, filiam meam uxorem veiis, et gener meus vocari! ubi Euſtathius pag. 1581. lin. 18. Λείπει τὸ ἐθέλοις, ἤ τι τοιοῦτον, ἵνα λέγῃ ὅτι, εἴθε ἐθέλοις ἐμὸς γενέσθαι γαμβρὸς. Caeterum Latinorum *ſi*, neglecta Particula γὰρ, praeſtat uſum εὐκτικόν, ut apud Maronem, in ſexto. v. 187.

Si nunc ſe nobis ille aureus arbore ramus
Oſtendat nemore in tanto. —

IV. Imo cum indicativo hunc εὐκτικὸν uſum praeſtare putat H. Grotius ad Evang. Luc. cap. XXII. com.42. Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ. Ego pace ſummi viri hic non tam votum agnoſco, quam petitionem a conditione ſuſpenſam; ita ut locutio ſit elliptica, quae ſuppleri poteſt repetendo poſt ἐμοῦ imperativum παρένεγκε. Ut: *Pater, ſi vis avertere hoc poculum a me, averte.* Hunc ſenſum recte aſſecutus eſt Caſtellio, qui reddit: *Pater, averte, ſi vis, hoc a me poculum.* Hoc malo, tum quia τοῦ εἰ εὐκτικοῦ ſolitarii, et quidem cum indicativo conſtructi, ſingulare hoc foret exemplum, neque ex antiqua Graecia petitum; tum quia haec oratio Deo prognati Servatoris Perſona dignior videtur, quam ſimplex deſiderium.

II. *De Particulis* ΕΙΓΕ, ΕΙΓΕ ΔΗ.

I. In aggregato εἴγε, τὸ εἰ conditionem ponit, unde quid dependet, quamque τὸ γὲ, adſtringit. Reddi poteſt, *ſaltem ſi*, aut, *ſi modo*. Ita Sophocl. in Philoct. v. 1403.

Εἴγε δρᾷς ταῦθ', ὥσπερ αὐδᾷς, στεῖχε προσκύσας χθόνα.

Si modo ea facies, ut dicis, ades et oſculare terram. Et Plato in Phaedr. pag. 242. ubi vocat Socrates ſermonem quemdam ſtultum et impium; rogatque, an aliquis gravior eſſe poſſit. Reſpondet Phaedrus· Οὐδεὶς, εἴ γε σὺ ἀληθῆ λέγεις. *Nullus, ſaltem ſi tu vera loqueris.* Utitur eodem Apoſtolus ſcribens ad Coloſſ. cap. I. com. 23. Παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους, καὶ ἀμώμους, καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι, καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ ἀποκινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου. *Ut ſiſtat vos ſanctos, et inculpatos, et irreprehenſos coram ſe, ſi modo permanetis in fide fundati, et firmi, nec dimoti a ſpe evangelii.* Confer Eundem ad Galat. cap. III. com. 4. Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴγε καὶ εἰκῆ. *Tam multa paſſi eſtis fruſtra? Si modo etiam fruſtra.*

II. Eſt frequens τοῦ εἴγε uſus, quando conditio eſt rei non adeo incertae, ſed quam confidimus eſſe veram, at quae ita conditionaliter profertur, ut ad aſſeverationem magis quam dubitationem procliviores ſimus: quo caſu non multum diſtat a δήπου vel δήπουγε. Ita poteſt intelligi idem Apoſtolus Epheſiis ſcribens cap. IV. com. 21. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστὸν, εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε. *At vos non ita didiciſtis Chriſtum, ſi quidem eum audiviſtis, atque in eo docti eſtis.* Q. d. Αὐτὸν γὰρ δήπου ἠκούσατε. Non adeo dubitat, eos Chriſtum audiviſſe, ſed potius confidit.

III. Ubi res indicatur certa, accipit τὸ εἰ vim αἰτιολογι-

λογικὴν, et τὸ εἴγε redditur commode *ſaltem quoniam*, *ſi quidem*, inferens cauſam conſequentiae. Vid. ſupra ſect. 1. §. 13. Exemplum habet Xenophon Inſtit. lib. III. pag. 65. Οὐ γὰρ δήπȣ, εἴγε φρόνιμον δεῖ γενέϑαι τὸν μέλλοντα σώφρονα ἔσεϑαι, παραχρῆμα ἐξ ἄφρονος σώφρων ἄν τις γένοιτο. *Non enim utique*, *ſi quidem prudentem eſſe oportet*, *qui ſana mente ſit futurus*, *illico ex ſtulto ſapiens quis evadere poteſt.* i. e. *quandoquidem prudentem eſſe oportet.* Similiter in epiſt. Pauli ad Epheſ. cap. IV. init. Τȣ́τȣ χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριςȣ̃ Ἰησȣ̃ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐϑνῶν, εἴγε ἠκȣ́σατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεȣ̃ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς. ubi τοῦ εἰ vis conditionalis perit, quatenus conditio rem incertam ponit: neque enim dubitat Apoſtolus, Epheſios audiviſſe, ſibi datam eſſe diſpenſationem gratiae Divinae in gentes, ſed potius confirmat. Quare et hic poteſt ἰσοδυναμεῖν τῷ δήπȣγε. *Audiviſtis utique. Neque enim dubito*, *vos audiviſſe.*

IV. In his latet abſtruſius quam in ſuperioribus, reſtringendi poteſtas Particulae γε, quae niſi admiſſa ellipſi erui vix poteſt. Ita ſuppleri poſſunt verba ex Xenophonte allata: Οὐ γὰρ δήπȣ παραχρῆμα ἐξ ἄφρονος σώφρων ἄν τις γένοιτο, εἰ μὴ δι' ἄλλο, ἀλλ' εἴγε ſive ἀλλ' ὅτι γε etc. Similiter illa Apoſtoli: Εἰ μὴ δι' ἄλλο τȣ́τȣ ὑμῖν σαφὲς, ἀλλ' ἐπειδή γ' ἠκȣ́σατε etc. Poſſit et ſimiliter vis conditionalis utcunque ſervari, intellecto ante εἴγε, ὃ καὶ ὑμεῖς οἴδατε, εἴγε ἠκȣ́σατε. *Quod et vos ſcitis*, *ſi quidem audiviſtis.*

V. Nonnunquam talis eſt orationis ſtatus, ut dubites, num τῷ εἰ conditionalem, an potius ratiocinativam vim tribuas. Talis eſt B. Pauli epiſt. poſter. ad Corinth. cap. V. com. 3. Τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ ȣ̓ρανȣ̃ ἐπενδύσαϑαι ἐπιποϑȣ̃ντες, εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, ȣ̓ γυμνοὶ εὑρεϑησόμεϑα. *Expetentes domicilio noſtro*, *quod in coelo eſt*, *ſuperindui*, *ſi quidem etiam reperiemur induti*,

induti, non nudi. Hic εἴγε vel conditionaliter reſtringit, ita ut τὸ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες dependeat a conditione ſequenti, *ſaltem ſi inveniemur induti.* Vel urget ratiocinando, ut ſit *ſaltem, quoniam inveniemur.* Potior videtur poſterior explicatio, quia Apoſtolus loquitur de his, qui ſciebant, ſibi repoſitum eſſe in coelo aeternum domicilium.

VI. Si opus ſit validiori affirmatione, additur τὸ δὴ βεβαιωτικὸν, ut apud Plut. Quaeſt. Plat. pag. 1008. B. Ἔτι δὲ μᾶλλον τῇ Φύσει Φαίνεται τὸ θυμοειδὲς τῷ τόπῳ τὴν μέσην ἔχον ἐκείνων τάξιν, εἴ γε δὴ τῷ μὲν λογιστικῷ τὸ ἄρχειν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ τὸ ἄρχεσθαι καὶ τὸ ἄρχειν κατὰ Φύσιν ἐστὶν, ὑπηκόῳ μὲν ὄντι τοῦ λογισμοῦ κρατοῦντι δὲ καὶ κολάζοντι τὴν ἐπιθυμίαν, ὅταν ἀπειθῇ τῷ λογισμῷ. *Adhaec magis apparebit, iraſcendi vim medium inter illas tenere locum et ordinem, quandoquidem profecto vis rationis ita natura comparata eſt, ut imperet, vis autem iraſcendi, ut imperio pareat et imperet, cum obediens rationi, tum compeſcens et coercens concupiſcentiam, cum haec rationi non pareat.* De vi βεβαιωτικῇ, quam exercet τὸ δὴ, limitationi ſubjunctum, dixi ſupra cap. XIII. ſect. 2.

III. *De Particulis* ΕΙ ΜΕΝ, ΕΙ ΔΕ, ΕΙ Δ' ΑΓΕ, ΕΙ ΔΕ ΒΟΥΛΕΙ, ΕΙ ΒΟΥΛΕΙ ΔΕ, ΕΙ ΔΕ ΜΗ, ΕΙ ΔΕ ΜΗΓΕ.

I. Quod ſi duae conditiones, inter ſe oppoſitae, orationem faciunt bimembrem, tritum ac vulgare eſt, τὸ εἰ δὲ referri ad τὸ εἰ μὲν priori membro praefixum. Sed notandum, utrumque adhiberi elliptice: et primum quidem εἰ μὲν, ut conditionis ſignum ponitur, cum tamen conſequens negligatur, et neceſſario intelligi debeat; ut apud Hom. lib. Il. A. v. 136.

Ἀλλ', εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ,
Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·

Ei

Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι. *Sed, ſi dabunt praemium magnanimi Achivi, parantes illud ex animi mei ſententia, ut aeque dignum ſit: ſi vero non dabunt, ipſemet ego auferam.* ubi in fine membri prioris intellige παύσομαι, vel καλὸν ἂν εἴη, vel ſimile, quod ob rei claritatem, et conſuetudinem facile quis intelligere poteſt, quare plerumque omittitur. Tale illud Cyri eſt apud Xenoph. lib. Inſtit. VIII. pag. 237. in fine. Εἰ μὲν ἂν ἐγὼ ἱκανῶς διδάσκω, οὕς χρὴ πρὸς ἀλλήλους εἶναι· εἰ δὲ μή, καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων μανθάνετε. *Itaque, ſi ſatis ego doceo, quali inter vos animo eſſe debeatis* (recte habet): *ſin minus, diſcite etiam ex iis, qui ante nos vixerunt.* Plura exempla, quibus εἰ μὲν ellipticum eſt, ſequente εἰ δὲ μὴ collegit Euſtath. ad Homer. l. l. Integra oratio occurrit in fine libr. II. Machab. Καὶ, εἰ μὲν καλῶς καὶ εὐθίκτως τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἤθελον· εἰ δὲ εὐτελῶς καὶ μετρίως, τοῦτο ἐφικτὸν ἦν μοι *Et, ſi recte et commentario compoſite adornato* (hacc ſcripſi), *hoc et ipſe volui: ſin tenuiter et mediocriter, hoc eſt, quod potui aſſequi.*

II. Poſt εἰ δὲ verbum quoque debitum omittiur, quod fere eſt βούλει, vel βούλεσθε, ut apud Hom. Il. I. v. 262.

— Σοὶ δ' Ἀγαμέμνων
Ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δέ, σὺ μέν μευ ἄκουσον ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω
Ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων.

Pro εἰ δὲ βούλει. *Tibi vero Agamemnon digna dona dabit, ſi iram depoſueris. Si vero vis, audi tu me, et ego tibi recenſebo, quanta tibi dona in tentoriis promiſerit Agamemnon.* Idem ibid. v. 46. Agamemnon de belli exitu deſperanti et abitum ſuadenti, reſpondentem inducit Diomeden: *Abi tu cum navibus, ſed caeteri Achivi manebunt, donec Trojam expugnaverimus*: ſubditque.

— Εἰ

— — Εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ,
Φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

Si et ipſi velint abire, fugiant cum navibus ad caram patriam. Dant etiam verba ſenſum ἐπιτατικὸν, de quo mox §. 8. *Quin et ipſi fugiant in patriam: Ego et Sthenelus pugnabimus.*

Haec ellipſis apud Poëtas eſt frequentiſſima, quoties ſequitur ἄγε παρακελευστικὸν, plenaque eſt oratio εἰ δὲ βέλει ἄγε. Ita Achilles apud Hom. Il. A, v. 303.

Τῶν δ᾽ ἄλλων, ἅ μοί ἐστι θοῇ παρὰ νηὶ μελαίνῃ.
Τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο·
Εἰ δ᾽, ἄγε μὲν πείρησαι, ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε.

Pro εἰ δὲ βέλει ſuppl. ἀνελεῖν ἀέκοντος ἐμοῦ, vel etiam πειρῆσαι. *Aliarum vero rerum, quae mihi ſunt velocem apud navem nigram, harum nihil auferes, invito me: ſi tamen* vis auferre me invito, vel certaminis fortunam experiri, *age, fac periculum, ut et hi cognoſcant.* Sic ibid. v. 525.

Εἰ δ᾽ ἄγε, τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς.

Si vero vis, *age, tibi capite annuam, quo confidentior ſis.* Lib. I, v. 170.

Εἰ δ᾽ ἄγε, τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι, οἱ δὲ πιθέσθων.

Si vero vis, *age, hos ego diſpiciam; et ipſi obediant:* Lib. T. v. 108.

Εἰ δ᾽ ἄγε νῦν μοι ὄμοσσον Ὀλύμπιε καρτερὸν ὅρκον.

Si vero vis, *age nunc mihi jura grave jusjurandum.* v. 580 et 582.

* In majori opere Hoogeveenus multis verbis refutavit eos, qui ſtatuunt εἶ δ᾽ ἄγε dici pro εἶα δὴ ἄγε adeoque εἶ cum accentu acuto ſcribendum eſſe.

VI. Cum tamen frequens ſit τοῦ βέλει poſt τὸ εἰ δὲ ellipſis, eaque a viris ſummis agnoſcatur, nusquam tamen integra mihi oratio hactenus occurrit; quamvis vix dubitem, quin in maxima auctorum copia nonnunquam inveniatur. At cognatum verbum ἐθέλεις addit Homerus lib. Il. Φ. v. 487.

Εἰ δ᾽ ἐθέλεις πολέμοιο δαήμεναι; ὄφρ᾽ εὖ εἰδῇς,
Ὅσσον φερτέρη εἰμί.

Ubi contra τὸ ἄγε deeſſe videtur, ut ſit plena oratio: *Si*

Si vero vis armis me experiri, age, experire, ut probe ſcias, quanto te ſim praeſtantior. Eſtque haec ἀποσιώπησις iraſcenti optime congrua.

VII. At εἰ δὲ βέλει, vel εἰ βέλει δὲ, verbatim, *ſi vero vis,* vim quoque exercet ἐπιδοτικὴν in amplificationibus, redditurque *adhaec, inſuper, praeterea,* ut apud Plat. in Phaedro pag. 230, lin. 20, ubi deſcribit locum amoenum, et poſt multa ſic pergit: Ἥγε αὖ πηγὴ χαριεςάτη ὑπὸ τῆς πλατάνε ῥεῖ μάλα ψυχρᾶ ὕδατος ὥςε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι. etc. mox addit: εἰ δ' αὖ βέλει, τὸ εὔπνεν τοῦ τόπε ὡς ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα ἡδύ. *Rurſus fons gratiſſimus ſub platano manat aqua frigidiſſima, quam pede tentare poſſis: adhaec aura loci quam amoena, delectabilis et omnino ſuavis!*

VIII. Poteſtati ἐπιδοτικῇ vicina ſit ἡ ἐπιτατική, quae exſcritur, quoties ſequentia praecedentibus ſunt meliora, praeſtantiora, graviora, aut etiam pejora; exempla habet Budaeus in Comment. pag. m. 526. Singulare eſt illud Gregorii: Τὲς μὲν ἐν λόγῳ δεινὲς τῇ πράξει, τὲς πρακτικὲς δὲ τῷ λόγῳ νικήσας· εἰ βέλει δὲ, λόγῳ μὲν τὲς εὐδοκίμες ἐν λόγῳ· πράξει δὲ τὲς πρακτικωτάτες ὑπερβάλλων. Reddit Vigerus: *Qui eloquentia praeſtantes, agendi laude: in agendo excellentes, oratione ſuperavit: Vel, ſi mavis,* imo vero, *et dicendo eos, qui praeſtarent eloquentia, et eos, qui agendo excellerent, agendo vicit.* Quaeri poſſit, quomodo tria haec vocabula εἰ δὲ βέλει poſſint notare *praeterea,* et *imo vero?* neque enim depoſita prorſus vi ſua naturali, aliam aſſumunt, ut fiat unum quid formale. Imo ſervant integerrime ſuam ſingula notionem, ſi admittatur ellipſis, et in uſu ἐπιδοτικῷ intelligatur, ἄκνε δὴ τὰ ἑξῆς; in ſenſu vero ἐπιτατικῷ, ἄκνε δὴ τὰ μείζω τέτων. *Audi, ſis, nunc reliqua. Audi ſis nunc his majora.*

IX. Ut autem revertar ad relata illa εἰ μὲν, εἰ δὲ vel

vel εἰ δὲ μὴ, obſervanda in his perpetua ellipſis, modo verbi poſt εἰ δὲ μὴ ex ſuperiore membro repetendi; modo conjunctionis μὲν, in priori membro deficientis; nonnunquam integri enunciati. Et principio quidem verbum ex ſuperioribus repetendum venit poſt εἰ δὲ μὴ, quoties ſententiam affirmantem ſequitur negativa conditionalis; ut apud Demoſth. Orat. 1. in Philipp. initio. Ἐι μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μὴ, τότ᾽ ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην, ἃ γιγνώσκω, λέγειν. *Si quid eorum, quae ab his dicerentur, mihi placuiſſet, quieviſſem: ſi vero non,* vel *ſin minus*, vel *caeteroquin, ipſe tunc, quae ſentirem, dicere conatus fuiſſem.* ubi poſt εἰ δὲ μὴ ſupple ex ſuperioribus ἤρεσκε. *Si vero non placuiſſet.* Plat. in Phaedr. pag. 273. lin. 38. Ἐι μὲν ἄλλό τι περὶ τέχνης λόγων λέγεις, ἀκούοιμεν ἄν· εἰ δὲ μὴ, οἷς νῦν διήλθομεν, πεισόμεθα. *Si aliud quid de hac arte dicas, audiemus: ſin minus, iis, quae paulo ante diſputavimus, inhaerebimus.* Pro, εἰ δὲ μὴ λέγεις ἄλλό τι.

X. Nonnunquam in priori membro τὸ μὲν ſupprimitur, ut apud Hippocr. Aphor. ſect. V. §. 15. Ὁκόσοι ἐκ πλευρίτιδος ἔμπυοι γίνονται, ἢν ἀνακαθαρθῶσιν ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρῃσιν, ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡ ῥῆξις γένηται· ἢν δὲ μὴ, εἰς φθίσιν μεθίσανται. *Quotquot ex pleuritide purulenti fiunt, ſi intra diem quadrageſimum, ex quo ruptio facta eſt, purgentur, liberantur: ſin minus, in tabem malum convertitur.* Pro εἰ μὲν ἀνακαθαρθῶσιν.

XI. Saepe poſterius tantum membrum formam induit conditionalem, ita tamen, ut totum illud εἰ μὲν cum ſequenti conſequentia abſit, ut apud Herodot. Erat. cap. 37. Πυθόμενος ὦν ὁ Κροῖσος ταῦτα πέμπων προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι, μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μὴ, σφέας πίτυος τρόπον ἀπείλεε ἐκτρίψειν. *His cognitis; Croeſus miſit; qui denunciarent Lampſacenis, ut*

ut Miltiadem dimitterent; caeteroquin, ſe in morem pini exſtirpaturum eos minabatur. Integra erit oratio, ſi ante εἰ δὲ μὴ ſuppleas: εἰ μὲν τὸν Μιλτιάδη μετιέναι ἐβȣ́λοντο, καλῶς ἂν ἔσεσθαι. Iſocr. ad Nicocl. pag. 35. Μάλιστα μὲν εὑρετὴς γίνȣ τῶν βελτίστων· εἰ δὲ μὴ, μιμȣ̃ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις καλῶς ἔχοντα. *Imprimis inventor ſis rerum optimarum: ſin minus imitare ea, quae apud alios recte ſe habent.* i. e. *Si ſias inventor, recte habet: ſin minus* etc. Adde Apocal. Ioann. cap. II. com. 16, Μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ. *Reſipiſce; ſin minus, veniam ad vos.*

XII. Cum autem εἰ δὲ μὴ geminatur in oratione, cujus membra duobus plura ſunt, durius Latine vertas *alioquin;* ut in illo Platonis lib. V. de Rep. pag. 473. Τίνος ἂν σμικροτάτȣ μεταβαλόντος ἔλθοι εἰς τȣ̃τον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις· μάλιστα μὲν ἑνός· εἰ δὲ μὴ, δυοῖν· εἰ δὲ μὴ, ὅτι ὀλιγίστων. Amant Latini dicere *ſi id fieri nequit. Quam minima mutatione in hanc formam redeat reſpublica; et maxime quidem una quadam mutata ratione; ſin minus, duabus; ſi id non poterit, quam pauciſſimis.* In hunc ferme modum audias Terentianam Thaidem, Eun. III. 2. 46.

— Diligenter, Pythias,
Fac cures, ſi Chremes huc forte advenerit,
Ut ores, primum ut maneat: ſi id non commodum eſt,
Ut redeat: ſi id non poterit, ad me adducito.

Mirum cuipiam videri poſſit, Graecos εἰ δὲ μὴ conſtanter adhibere, etiam poſt ſententias, quibus particula μὴ ſive ἀποφατικὴ ſive ἀπαγορευτικὴ praefigitur, ita ut videatur καταχρηστικῶς uſurpari, ut in Epict. Enchir. cap. 20: Ὅστις ȣ̓̃ν ἐλεύθερος εἶναι βȣ́λεται, μήτε θελέτω τι, μήτε φευγέτω τι τῶν ἐπ' ἄλλοις· εἰ δὲ μὴ, δȣλεύειν ἀνάγκη. Hic ſi τὸ, εἰ δὲ μὴ verbatim redditur, *ſi vero non*, contrarius reddetur ſenſus, videbiturque ejuſdem negati contraria deductio, hoc modo: *Si quis igitur vult liber eſſe, neque cupiat, neque averſetur quicquam eorum, quae in*

aliorum poteſtate ſunt: ſi vero non, nempe cupiat aut averſetur eadem, *ſervire cum neceſſe eſt.* Cenſet Devarius, in talibus εἰ δὲ μὴ pro εἰ δὲ, vel εἰ γὰρ uſurpari, cum repetitione verbi praecedentis: et tunc εἰ δὲ μὴ non ad verba, ſed ad ſenſum referri. Sed, praeterquam quod εἰ δὲ ſine adjecta particula, ita per ſe, non expreſſo ex praecedentibus verbo, ſtare non poteſt, τὸ, εἰ δὲ μὴ, quando ad ſenſum refertur pro εἰ γὰρ uſurpari non poteſt; contrarius enim, atque adeo abſurdus inde exiret ſenſus. Si quid ego video, εἰ δὲ μὴ, totum hoc, et non poſitum pro εἰ γὰρ, ad ſenſum eſt referendum, ita ut non praecedens dumtaxat enunciatum, ſed totum illud negatum aut prohibitum repetendum veniat. Ita in verbis Epicteti, non θελέτω dumtaxat, et φευγέτω intelligenda ſunt et repetenda poſt εἰ δὲ μὴ, ſed μήτε θελέτω, et μήτε φευγέτω. q. d. *Niſi non velit, niſi non averſetur* i. e. *Si contra velit et averſetur; ſervire eum neceſſe eſt:* Sive prohibendi poteſtate abeunte in negandi poteſtatem, dixeris, εἰ δὲ μὴ, οὔτε θέλει τι, οὔτε φεύγει τι τῶν ἐπ' ἄλλοις, δουλεύειν ἀνάγκη. Geminus ferme locus eſt cap. 39. Μὴ φέρε οὖν πρὸς τὸν μάντιν ὄρεξιν ἢ ἔκκλισιν· εἰ δὲ μὴ, τρέμων αὐτῷ πρόσει. ubi poſt εἰ δὲ μὴ iterum repetas ex praemiſſis, non φέρε dumtaxat, ſed totum illud μὴ φέρε. *Ne aſſeras igitur ad vatem deſiderium aut averſationem; niſi vero non aſſeras, tremens ad eum accedes.*

XIV. Additur et Particula γε, ut fiat εἰ δὲ μήγε, quae tamen non tam εἰ δὲ μὴ afficere, quam conſequentem ſententiam reſtringere videtur. Quale eſt illud Apoſtoli in poſteriori ad Corinth. cap. XI. com. 16. Μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με. Principio generaliter dicit: *Ne quis putet me eſſe dementem.* Tum hoc generalius reſtringit ad magis ſpeciale τὸ γέ, quaſi dicat, *ſi vero non nemo talem me eſſe cenſeat, ſaltem ut talem me recipite.* Sic Servator in Evang. Matth. cap. IX. com. 17. primum generaliter negat, *nullum inveniri, qui vinum novum in uteres veteres injiciat.* Οὐδὲ βάλλουσιν. inquit, οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς. Sed illud generalius reſtringit τὸ γὲ, ubi ſubdit: εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί. i. e.

i. e. *Si tamen aliquis inveniatur, qui hoc faciat, hinc ſaltem ſequetur, ruptum iri uteres.*

IV. *De Particulis* ΕΙ ΚΑΙ.

I. Εἰ καὶ aggregatur ex εἰ conditionali, et καὶ ἐπιδοτικῷ, illud ponit caſum, quem largitur et concedit, hoc argumento inhaeret, firmiterque affirmatam ſententiam tenet; et, quia καὶ ἐπίδοσιν infert, rarius primum locum occupat. Caeterum totum hoc εἰ καὶ, verbatim *ſi etiam*, i. e. *Etiamſi*, *et ſi*, (G. *Wenn gleich*) notat ἐν ταῖς ἐπιτροπαῖς, ut in epiſt. Pauli ad Hebr. cap. VI. com. 9. Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ κρείττονα, καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. *Meliora tamen, et quae ſaluti congrua ſunt, de vobis, dilecti, ſentimus, licet ſic loquamur.* Ne tamen τὸ εἰ καὶ hoc modo fiat formale, videamus, an non utraque particula proprio hic officio fungatur. 'Ο εἰ concedit, Apoſtolum ſevera denunciatione Hebraeos in praecedentibus commatibus terruiſſe, aſſeverante interim καὶ, ipſum de Hebraeis meliora ſentire. Nec quicquam obſtat, quin reddamus: *Meliora de vobis ſentimus etiam tum, quando ſic loquimur.* Exemplorum plena ſunt omnia.

II. Nec duae hae voces ita connectuntur, ut non alia nonnunquam interſerere liceat, puta τὶ, δὲ, γὰρ, aut ſimilis, non ineleganter. Exemplum habet Demoſth. de Claſſ. pag. 75. lin. 26. Εἴ τι καὶ παρελίπομεν νῦν, πάντα γὰρ ἀκριβῶς εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιον, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἑαυτῷ εὑρήσει. *Etſi nunc aliquid omiſimus* (G. *Wenn wir auch gleich izt etwas ausgelaſſen haben*) (*non enim facile eſt omnia invenire ordine*) *id ipſa ſibi res inveniet.* Intertexit γὰρ Lycurgus adv. Leocr. cap. 23. Εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἁρμόσει. *Etſi enim fabuloſius eſt, veniet tamen uſui.* Voculam δὲ interponit Paulus 2 Cor. cap. IV. 3. Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμ-

μένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐςὶ κεκαλυμμένον. ubi tamen potius reddas *quod ſi.*

III. Rarius dixi τὸ καὶ, ob notionem ἐπιδοτικὴν primum locum occupare; ne dicam, nunquam, facit Homeri locus Il. N. v. 316. quem citat H. Stephanus. Hic καὶ εἰ invenitur plane ut apud Latinos, *Etſi*, *Etiamſi*, ubi tamen non indignantibus Muſis, potuiſſet dicere εἰ καί. Verba ſunt:

Οἵ μιν ἅδην ἐλόωσι καὶ ἐσσύμενον πολέμοιο
Ἕκτορα Πριαμίδην, καὶ εἰ μάλα κάρτερός ἐςιν,
Αἰπύ οἱ ἐσσεῖται μάλα περ μεμαῶτι μάχεσθαι.

Etiamſi fortiſſimus eſt. Sic invenitur, interjecta vocula γὰρ, et adjecta particula περ in pr. ad Corinth. ep. cap. VIII. com. 5. Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσι λεγόμενοι θεοί. *Etſi enim ſunt, qui Dii dicuntur.*

IV. In his omnibus utcunque utraque Particula, ſi naturalem notionem ſpectas, officio ſuo fungi poteſt, tamen, quod ad uſum attinet, ſecure reddas per Latinorum *etſi*, *quamvis*: Verum, quoties τὸ καὶ non ad totam propoſitionem conceſſam, ſed ad nomen aliquod in eadem ſententia refertur, ſuam vim ἐπιδοτικὴν neceſſario exſerit, et fruſtra vertas *licet* vel *quamvis*; ſed potius praecedente fere τί *quid ſi?* (G. *wie wenn auch*) Atque hic uſus facile a ſuperiori dignoſci poteſt, quod τὸ εἰ, utpote rem notans incertam, cum optativo, rariusque cum conjunctivo conſtruitur. ut in illo Xenophontis de Inſtit. Cyri lib. III. pag. 73. lin. 35. Καὶ ὃς, τί ἂν, ἔφη, εἰ καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀγαθὰ προςγένοιτο διὰ τὴν εἰρήνην; ubi εἰ et καὶ ſeparatim neceſſario ſpectanda ſunt, et praecedente τί, reddenda, *quid ſi etiam alia ex pace bona conſequeremini?* Εἰ conditionem infert, et καὶ ἐπίδοσιν, non ſine ellipſi, quae hoc modo ſuppleatur. Τί ἂν, εἰ πρὸς τοῖς νῦν δὴ λεγομένοις καὶ ἄλλα ἀγαθὰ προςγένοιτο; *Quid ſi praeter haec, quae modo diximus, inſuper alia bona conſequamini?* Adde Euripid. Phoe-

Phoeniſſ. v. 1356. ubi, querente Creonte, et exclamante, ὦ τάλας ἐγώ. ſubdit nuncius:

Ἐι καὶ τὰ πρὸς τούτοισιν εἰδείης κακά;

Quid ſi etiam ſcires, quae his malis accedunt? Sic et Heliodor. Aethiop. lib. I. cap. 20. Ὑμῖν μὲν ἔχω τὴν χάριν, ἔφη· εἰκότα δ' ἂν ποιοῖμεν, εἰ καὶ τὴν γνώμην ὅπως ἔχει πρὸς τοῦτο τῆς κόρης μάθοιμεν. *Vobis quidem, inquit, gratias habeo; interim recte fecerimus, ſi etiam virginis quae ſit hac ſuper re ſententia, cognoverimus.*

V. Separatim quoque neceſſario habenda utraque particula, quoties τὸ εἰ interrogat, et τὸ καὶ refertur ad nomen, vel pronomen additum, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 61. lin. 33. Ἦν δ' ἐρωτᾷ, εἰ καὶ αὐτὸς ἔρχομαι. *Si roget, an ipſe quoque veniam.*

V. *De Particulis* EI MH.

I. Ει μὴ conditionem praefert negativam, quoties εἰ adjecto verbo tribuitur, redditurque *ſi non, niſi*. Et εἰ μὴ proponit aliquid, quod niſi obſtet, concluſio rata foret, ut apud Plat. in Phaedro pag. 251. lin. 7. Ει μὴ δεδίει τὴν τῆς σφόδρα μανίας δόξαν, θύοι ἂν ὡς ἀγάλματι καὶ θεῷ, τοῖς παιδικοῖς. *Niſi timeret nimiae inſaniae opinionem, oblatis ſacris amaſium veneraretur, ſicuti imaginem Dei.* Hic τὸ εἰ μὴ infert propoſitionem, quae obſtat, quo minus amaſium divino honore colat. Notanda hic non inelegans ellipſis, qua poſt εἰ μὴ διὰ ſequentia omittuntur: Exempla habent Plato in Gorg. pag. 516. init. Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο, καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν Πρύτανιν, ἐνέπεσεν ἄν. *Miltiadem illum, qui in campo Marathonio victor fuit, barathrum conjiciendum decreverunt, et niſi per Prytanim,* (i. e. *niſi Prytanis obſtitiſſet,*) *injectus fuiſſet.* Philo Jud. legat. ad Caj. pag. 774. lin. 32. Τρὶς οὐχ ἅπαξ ἀνήρπασο

 ἄν,

ἂν, ἐπ' αὐτῷ Τιβερίȣ φονῶντος, εἰ μὴ δἰ ἐμέ. *Niſi ego impediviſſem, ter, non ſemel interemtus fuiſſet, prono in ipſius necem Tiberio.* Thucyd. lib. II. cap. 18. Ἐδόκȣν οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχȣς, πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνȣ μέλλησιν. *Videbantur Peloponneſii, ſi celeriter invaſiſſent, omnia, quae extra urbem erant, occupare potuiſſe, niſi per illius cunctationem*, ſupple, *prohibiti fuiſſent.*

II. At minime tuta et conſtans illa, quam dixi, converſio eſt, ubi ἂν abeſt, neque intelligendum relinquitur. ut in poſter. ad Cor. cap. ult. com. 5. Οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτȣ̀ς, ὅτι Ἰησȣ̃ς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε. ubi minime procedit haec inverſio: *Non agnoſcitis Chriſtum in vobis eſſe? quia eſtis reprobi.* Sed εἰ μὴ hic exceptionis aliquam ſignificationem prae ſe ferre videtur (de quo uſu mox) potius quam conditionis; reddendumque *ſi modo non*, *niſi forte, dummodo non aliquo modo ſitis reprobi.* Duriuſcula oratio, quare hanc mitigat in ſequentibus: Ἐλπίζω δὲ, ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. At ſi Apoſtoli ſermo fuiſſet ad improbos, ſecundum formam ſuperiorem ita fuiſſet inſtitutus: Εἰ μὴ ἀδόκιμοι ἦτε, ἐπιγνοίητε ἂν ἑαυτȣ̀ς, ὅτι Ἰησȣ̃ς Χριστός ἐστιν ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀδόκιμοί ἐστε.

III. Admiſſa, quam dixi, converſione, tantum abeſt, ut εἰ μὴ neget, ut potius affirmet; nam in Platonis loco per εἰ μὴ δεδίει, intelligimus amatorem timuiſſe, et apud Joannem, Chriſtum veniſſe: imo nonnunquam affirmationem vehementius urget. ut in Joann. epiſt. priori cap. II. 22. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης; Εἰ μὴ ὁ ἀρνȣ́μενος, ὅτι Ἰησȣ̃ς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός. *Quis eſt mendax ille? niſi qui negat, Jeſum eſſe Chriſtum illum.* i. e. *Si quid alius, is mendax eſt ille.* Similem loquendi formam deprehendas apud Ter. in Andria I. 5. 2. *Quid eſt, ſi haec non contumelia eſt?* In quibus loquendi formis,

mis, τὸ εἰ μὴ ita poſterius urget, ut prioris minor habeatur ratio.

IV. Quin etiam frequenter adſtringit, ita ut alterum prorſus, excludatur, quo fit ut εἰ μὴ ſenſim aſſumat uſum exceptivum, ut, Οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. 1 Cor. VIII. 4. *Nullus eſt Deus, niſi unus.* ubi εἰ μὴ excipit unum, ut reliquos excludat. Sic 1 Cor. X. 13. Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν, εἰ μὴ ἀνθρώπινος. *Tentatio vos non cepit, niſi humana* i. e. *praeter humanam.* In quibus omnibus notandum, τὸ εἰ μὴ naturaliter ſequi illud, unde quid excipit. Eſt tamen, ubi inverſo ordine praecedit, ut in Evang. Marci cap. VIII. 14. Καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον, οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. *Et non niſi unum panem ſecum habebant in navigio.* Similiter *niſi* praemittit quoque Cicero de Amicit. cap. 5. *Sed hoc primum ſentio, niſi in bonis, amicitiam eſſe non poſſe.*

In talibus igitur exemplis ſaepe reddi poteſt per ἀλλά. Ut in Evang. Matth. XVII. 8. de Moyſe et Elia in monte apparentibus: Ἐπάραντες δὲ τὺς ὀφθαλμὺς αὐτῶν, ὐδένα εἶδον, EI MH τὸν Ἰησῦν μόνον. *Sublatisque oculis neminem videbant praeter ſolum Jeſum.* Hic Marcus cap. IX. 8. rem eandem tantum non iisdem verbis narrans pro εἰ μὴ dixit ἀλλά. ita enim ille: Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι ὐδένα εἶδον· ἈΛΛΑ τὸν Ἰησῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Servari etiam τοῦ ἀλλὰ poteſt ſignificatio, quando cum verbo, et quidem cum imperativo conſtruitur, ſive in ſenſu exceptivo, ſive ſecus. Tale ſit illud Apoſtoli ad Gal. cap. I. 7. *Non eſt aliud*, inquit, Evangelium, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστῦ. *Sed ſunt*, ſive exceptive, *Tantummodo ſunt, qui vos conturbant, et invertere volunt evangelium Chriſti.* Imperativi exemplum habet Ariſtoph. Equit. v. 1103. Μηδὲν ἄλλ', εἰ μὴ ᾽σθιε. *Nihil aliud age, ſed ede tantum.* ſive, *Nihil aliud quam ede.* Item Apoſtolus in pr. ad Corinth. VII. 17. Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ

εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; εἰ μὴ, ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατείτω. Qui enim ſcis, uxor, num virum ſervatura ſis? Aut, qui ſcis, vir, num uxorem ſervaturus ſis? ſed, ut cuique ſortem ſuam diſtribuit Deus, et ut quemque vocavit Dominus, ſic ambulato.

V. Ei *μὴ* etiam pro *ὅτι μὴ*, id eſt, *quod non*, adhiberi, docet Devarius, eadem ratione, qua *εἰ* pro *ὅτι*. adfertque verba Aeſchinis: Εἰ *μὴ δέδωκε δίκην, οὐκ ἀγαπᾷ*. Adfert etiam H. Stephanus, ſed locum, quem non ſatis deſignant, inſpicere non licuit, quare de eo ſententiam non dixerim: mutata locutionis ratione, ſimilem habemus ſententiam apud eundem contra Cteſiph. pag. 306. lin. 44. *Οὐκ ἀπέχρη σοι δίκην μὴ δεδωκέναι. Impunitate non eras contentus.* Adde Plut. in Poplicola non longe ab initio. *Ἀγανακτῶν οὖν ὁ Οὐαλέριος, εἰ μὴ πιστεύεται πάντα πράττειν ἕνεκα τῆς πατρίδος. Indignatus igitur Valerius, quod ſibi fides non habebatur, omnia ſe pro patria experturum.* Caeterum qua ratione *εἰ* pro *ὅτι* ponatur, ſupra diſcuſſi ſect. I. §. 17. et 18.

VI. Denique fit, ut *εἰ* et *μὴ* ad diverſa referantur, *εἰ* ad verbum, *μὴ* ad aliud in ſententia vocabulum; quo caſu fruſtra reddas *niſi*, neque conditio eſt negativa, ſed potius affirmativa. Thucydidis verba, quae pro hoc uſu affert H Stephanus, inveniuntur lib. I. cap. 32. in fine. *Καὶ ξυγγνώμη, εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ, τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.* Hic *εἰ* referendum ad *τολμῶμεν*, et *μὴ* ad *μετὰ κακίας*. Senſus eſt perſpicuus, ſi ita ordinatur oratio: Εἰ *τολμῶμεν ἐναντία, μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ* etc. quare poſt *εἰ* malim ponere comma, *εἰ μὴ μετὰ κακίας. Et venia danda, ſi, non malo animo, ſed opinionis potius errore, cum antea quieverimus, nunc contraria audeamus.*

VII.

VII. Jungitur et his particulis τὸ ἄρα ςοχαςικὸν, ſed de quo jam ſupra monui in particula ἄρα ſect. 3. §. 3. Tantum, ut conſtet vis ςοχαςικὴ, addo, eodem in caſu adhiberi εἰ μὴ ἄρα, apud Dion. Hal. in quo εἰ μή πȣ apud Ariſtot. Ita enim apud illum lib. VII. pag. 457. Ἐνθάδε κριθεὶς, διδότω αὐτῷ δίκας, ὥσπερ ἐςὶ νόμιμον, εἰ μὴ ἄρα, ὦ Δέκιε, ὁ μὲν δῆμος ἴσος ἔςαι δικάςής. *Hic judicatus poenas ei dato, ut eſt legitimum, niſi forte, o Deci, plebs aequa judex erit.* Et apud hunc lib. de Rep. I, cap. 8. init. legas: Τό τε γὰρ ἄῤῥεν φύσει τοῦ θήλεος ἡγεμονικώτερον, εἰ μή πȣ συνέςηκε παρὰ φύσιν. *Nam et mas ad principatum natura aptior quam foemina, niſi forte ita ſit comparatus, ut naturae legibus adverſetur.*

VIII. Quando ſubjungitur infinitum τὶ vel τὶς, ſequente ἀλλὰ, fit εἰ μή τι, ἀλλά. redditurque oratio elliptica. Eſtque haec loquendi forma, non abſimilis ſuperiori, quam notavi §. 3. quando nempe, miſſo priori, vel leviori ejus ratione habita, poſterius magis urgemus. ut Glauco apud Plat. lib. VI. de Rep. pag. 509. petens a Socrate, ut pergat de ſole diſſerere, et, ſi quid hactenus praetermiſerit in ea ſimilitudine, exponere. Μηδαμῶς γε, inquit, παύσῃ, εἰ μή τι ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὖ διεξιὼν, εἴπῃ ἀπολείπῃς. *Nequaquam deſiſte, repetito argumento, ſi quid omiſeris, ſi minus aliud quid, at ſaltem illam de ſole ſimilitudinem enarrare.*

VI. *De Particulis* ΕΙΠΕΡ, ΕΙΠΗ, ΕΙΠΟΥ, ΕΙΠΟΤΕ, ΕΙΠΩΣ, ΕΙΤΙΣ, ΕΙΤΙ.

I. Subjunguntur τῷ εἰ aliae Particulae, infinitae poteſtatis, περ, πη, πȣ, ποτὲ, τὶς, τὶ, πῶς, ex quibus περ conditioni addit infinitam rationem, πη et πȣ locum, ποτὲ tempus τὶς perſonam, τὶ rem, et πως modum. Primum illud εἴπερ diligentiorem requirit at-

tentionem, caetera minoris ſunt momenti. Conditionem limitare Particulam περ, et totum hoc εἴπερ ſignificare *ſi modo*, infinita exempla monent. Ita Xenoph. Inſtit. lib. II. pag. 49. lin. 31. *Γιγνώσκω τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους, οἷον καὶ νῦν ὅδε λέγει, εἴπερ δεῖ ἐνεργὸν καὶ πειθόμενον ἔχειν τὸ στράτευμα, ἐξαιρετέους εἶναι ἐκ τῆς στρατιᾶς. Cenſeo, tales homines, qualem et hunc nunc nobis narrat, ſi modo oportet ſtrenuum et dicto audientem habere exercitum, ab exercitu eſſe removendos.* Plat. lib. V. de Rep. pag. 38. *Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περί γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ὡς οὐ μέγιστον ἀγαθὸν, κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινοὺς δὲ τοὺς παῖδας, εἴπερ οἷόν τε. Non arbitror, inquam, de utilitate dubitandum eſſe, maximum ſcilicet eſſe bonum, communes eſſe uxores, communes etiam filios, ſi modo fieri poteſt.*

III. Quemadmodum τὸ περ περιγραφικὸν afficit τὸ εἰ conditionale ita, ut exprimat *conditionem, ſine qua non*; ita quoque afficit τὸ εἰ αἰτιολογικὸν ut indicet *cauſam ſine qua non.* Ita Plato, probans in Phaedro pag. 245. principii nullam eſſe originem, ſic argumentatur: *Ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἀνάγκη πᾶν τὸ γιγνόμενον γίγνεσθαι, αὐτὴν δὲ μηδ' ἐξ ἑνός· εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ γίγνοιτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο· ἐπειδὴ δὲ ἀγένητόν ἐστι, καὶ ἀδιάφθορον αὐτήν ἀνάγκη εἶναι· ἀρχῆς γὰρ δὴ ἀπολομένης, οὔτε αὐτή ποτε ἔκ του, οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενήσεται, εἴπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίγνεσθαι. Ex principio enim neceſſe eſt, omnia, quae oriuntur, oriri; ipſum autem principium ex nulla re: nam ſi principium ex aliqua re oriretur, res ea non ex eo principio oriretur. Quoniam vero non eſt genitum, etiam interire non poſſe, neceſſe eſt: ſi enim extingueretur, neque ipſum ex alio, neque aliud ex ipſo gigneretur, quandoquidem ex principio creari omnia neceſſe eſt.* ubi τὸ πάντα γίγνεσθαι ἐξ ἀρχῆς conſtituit cauſam, ſine qua non ἀδιάφθορον eſt principium. Utuntur τῷ εἴπερ Graeci, quoties rem non

non ſimpliciter tantum probatam volunt, ſed quando palmarium aliquod infertur argumentum. Ita probat Apoſtolus ſcribens Theſſalonicenſibus in poſteriori cap. 1, 6. dignos illos haberi regno Dei, pro quo afflictiones patiebantur, *εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς, θλίψιν. καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ᾽ ὑμῶν. Quoniam juſtum eſt apud Deum eis, qui vos affligunt, viciſſim afflictiones immittere, vos autem, qui affligimini, relaxare.* Hoc Dei conſilium ſive inſtitutum tanquam primarium adhibet argumentum, quare regno Dei digni ſint judicandi. Ariſtotel. Eth. lib. X. cap. 7. in fin. Τὸ *γὰρ οἰκεῖον ἑκάστῳ τῇ φύσει, κράτιστον καὶ ἥδιστόν ἐσθ᾽ ἑκάστῳ· καὶ τῷ ἀνθρώπῳ δὴ ὁ κατὰ τὸν νοῦν βίος, εἴπερ μάλιστα τοῦτο ἄνθρωπος. Id enim, quod naturae cujusque proprium eſt, optimum eſt cuique et ſuaviſſimum: atque adeo homini ea vita jucundiſſima eſt, quae menti ipſius eſt congrua, quandoquidem haec pars maxime homo eſt.*

IV. Poteſt nonnunquam ſuboriri dubitatio, utrum *εἴπερ* ſit conditionale, an *αἰτιολογικὸν*, ut in illo Platonis in Phaedr. pag. 257. lin. 19. *Συνεύχομαί σοι, ὦ Σώκρατες, εἴπερ ἄμεινον ταῦθ᾽ ἡμῖν εἶναι ταῦτα γίγνεσθαι.* ubi dubium eſſe poſſit, utrum reddas, *ſi modo praeſtat*, an vero *quandoquidem praeſtat*, *ea nobis evenire.* At conditionaliter reddit Beza, Rom. VIII, 17. Εἴπερ *συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Si modo cum eo patimur, ut cum eo etiam glorificemur,* Malim ego *αἰτιολογικῶς*, *quandoquidem*, quia ſermo eſt de iis, cum quorum ſpiritu Dei ſpiritus una teſtatur, ipſos eſſe filios Dei: nam, quia cum Chriſto patiuntur, ut cum ipſo glorificentur; hinc ſequitur, eos eſſe filios Dei. Cui argumento ſimile eſt illud, quod modo tetigimus ex epiſt. II. ad Theſſal. ubi reddas Germanice *Dieweil es recht iſt bei Gott.* Galli: *Vû que c'eſt une choſe juſte envers Dieu.*

V.

Ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥῦ τὺς θεὺς ὑπερφρονεῖς,
Ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς; εἴπερ. —

Ubi Kuſterus: *Locum hunc per ellipſin ſententiae ita intelligendum puto, ac ſi Strepſiades diceret:* Ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς (*ſc.* ὑπερφρονεῖς τὺς θεὺς) εἴπερ ὑπερφρονεῖν δεῖ τὺς θεὺς; Magis tamen appoſite Devarius ſupplet βύλει cum repetitione verbi ὑπερφρονεῖν.

IX. Denique tertius eſt ellipſeos uſus, cum poſt εἴπερ totum conſequens omittitur, ut apud Hom. Il. A. v. 581.

Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλησιν Ὀλύμπιος ἀςεροπητὴς
Ἐξ ἑδέων ςυφελίξαι· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐςιν.

Ubi Euſtathius poſt ςυφελίξαι intelligit, ἀνύσει, ὃ θέλει. vel etiam, πάντως ἂν ςυφελίξῃ. Non ignoro, poſſe poſt ἀςεροπητὴς interpungi, et ςυφελίξαι haberi optativi modi, ſuppreſſo ἄν. *Si velit, deturbare nos* vel *te poteſt.* Sed reverentia debita matri non admittere videtur hanc dicti aſperitatem; quare ellipſis videtur potior, qua ſignificari vult, quod eloqui veretur. Senſus tamen eſt: *Nam ſi Jupiter fulgurator velit ex ſedibus deturbare, effectum dabit, quod vult,* vel *te ipſa deturbabit: eſt enim hic longe potentiſſimus.* Similem ellipſin poſt εἰ μὲν ſupra notavi ſect. 4. initio.

X. Ex vi adverſativa adjectae Particulae περ naſcitur τοῦ εἴπερ ſignificatio *quamvis*, *licet.* Ita apud Hom. Il. Φ. v. 577.

Εἴπερ γὰρ φθάμενός μιν ἢ ὐτάσῃ, ἠὲ βάλῃσιν,
Ἀλλά τε καὶ περὶ δυρὶ πεπαρμένη οὐκ ἀπολήγει
Ἀλκῆς. — —

Nam quamvis eam praeveniens vulneraverit, tamen haſta transfixa non deponit vim.

XI. Caeterum Vigero non aſſentior, qui τὸ εἴπερ ſumi putat pro *ſic* apud Ariſtid. Panathen. pag. 171, tom. I. Qua de re conſule, ſis, quae dixi ad eundem cap. VIII. ſect. 6. Reg. 13.

Jungi-

lae ἄρα, et mens ſcribentis, quando reddimus; *ſi verum eſt, mortuos non ſuſcitari.*

XII. Pro εἴπερ ἄρα invenies et εἰ ἄρα in verbis Diogeniani apud Euſeb. Praepar. lib. VI, pag. 265. Πῦ τοίνυν δὶ αὐτῶν (ὀνομάτων) σημαίνεται τὰ πάντα ἀπαξαπλῶς κατ᾽ εἰμαρμένην εἶναι, καὶ μὴ (εἰ ἄρα) ταῦτα μόνα, ὧν ἐστιν εἱμαρμένη. *Ubi igitur omnia prorſus fato fieri ſignificant, ac non potius, ſi qua tamen fato fieri ſignificant* (haec ſcilicet elliptice intelligenda) *ſola haec, quae a fato dependent?* Similiter uſurpatur εἰ δ᾽ ἄρα, ſed tantum in principio membri ſequentis. Ita Demoſth. adverſus Midiam, notante Vigero. Ἐπεὶ περιαιρεθεὶς οὗτος τὰ ὄντα, ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι· εἰ δ᾽ ἄρα ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτου παρ᾽ ὑμῖν. *Ubi hic bonis ſuis ſpoliatus fuerit, fortaſſe non injuriam faciet: ſin tamen faciet, vilior erit habendus homine apud vos abjectiſſimo.* Hic εἴπερ ἄρα dicere quis poſſit, ſi in extremo collocet, ita: Ἔσται δ᾽ ἐλάττονος ἄξιος τοῦ μικροτάτου περ ὑμῖν εἴπερ ἄρα.

XIII. In principio hujus ſectionis §. 1 et 2. dixi τὸ περ in εἴπερ habere vim limitandi; ſi tamen magis proprie loqui lubeat, et rem penitius intelligere, dixerim, eam tandem poteſtatem ſeſe exſerere elliptice, ſuppreſſo γε, ita ut περ proponat, aut potius intelligi velit nonnulla infinita, ex quibus τὸ γε unum quippiam eligit, et, ſi illud exprimitur, adſtringit ſive urget; et ita plena erit locutio εἴπέρ γε, quam legere eſt apud Plat. in Theaet. pag. 187. lin. 37. ubi, Socrate dubitante, utrum aliquid, de quo ſermo erat, omittat, an aliqua ratione ſit diſquiſiturus; excipit Theaetetus: Τί μὴν, ὦ Σώκρατες, εἴπέρ γε καὶ ὁπηοῦν φαίνεται δεῖν; *Quid ni, o Socrates, quoniam certe et aliqua ratione id oportere apparet?* Hic περ vult intelligi varias eſſe rationes, cur rem inquiri oporteret, ex quibus τὸ γε unam, quamcunque tandem limitat. Quaſi dicat: *ſi modo*

una

una quacunque tandem ſaltem ratione id fieri oportere conſtat.

XVIII. Reliquae Particulae infinitae poteſtatis, πη, πȣ, ποτὲ, πως, τῷ εἰ ſubjunctae, illud vix ac ne vix quidem afficiunt, et per ſe ſtare et conſiderari poſſunt, quare non eſt, cur in his explicandis longum laborem et operam penam. Πη et πȣ notant partem vel locum. Thucyd. lib. IV. cap. 69. Κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην, ἀπεςαύρȣν, εἴπη δέοιτό τι. *Arboribus caeſis aliaque materia, locum vallo muniebant, ſi qua parte opus eſſet.* Et cap. 125. Ἐκδρόμȣς δὲ, εἴπη προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τȣ̀ς νεωτάτȣς. *Ad excurſiones faciendas, ſi qua ipſos invaderent, juniores diſpoſuit.* Πȣ locum notat infinitum apud eundem ibid. cap. 4. Τὸν πηλὸν, εἴπȣ δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορίᾳ, ἐπὶ τοῦ νώτȣ ἔφερον. *Lutum, ſicubi ejus uſus eſſet, ob vaſorum penuriam, humeris portabant.* Ποτὲ conditioni addit tempus interminatum, interpoſito nonnunquam δὴ inter ipſum et εἰ. Ita Chryſes apud Hom. Il. A. v. 39.

— Εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἦ, εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν. —

Si quando tibi templum etc. Eſtque τοῦ εἴποτε uſus frequens in obteſtationibus, quarum exempla vide, ſis, ſupra ſect. I. §. 12. Denique modum addit infinitum πως in εἴπως. *Si quomodo*, apud Thucyd. lib. cit. cap. 11. Προθυμίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴπως ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα. *Omni animorum contentione et exhortatione utentes, ſi quomodo, pulſis hoſtibus munimentum caperent.* Et in Act. Apoſt. cap. XXVII. com. 12. Οἱ πλείȣς ἔθεντο βȣλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι. *Plerique cenſuerunt illinc quoque ſolvendum, ſi quomodo appellere poſſent ad Phoenica hybernaturi.* Confer Rom. I. 10. et XI, 14.

XIX.

XV. Infinitum nomen *τὶς* et *τὶ* ſimiliter quidem *τῷ εἰ* ſubjungitur, ſed illud tamen aliter afficit, ita ut *εἴτις* et *εἴτι* includat conditionem, ſi originem ſpectamus et principem uſum: verum loquendi forma obtinuit, ut totum illud *εἴτις* et *εἴτι* non tantum notet *ſi quis* et *ſiquid*, ſed plane ſibi vindicaverint uſum *τοῦ ὅςις ἂν, ὅ τι ἂν, ὅσα, quicunque, quodcunque, omnes, omnia.* ita ut conditionis exigua admodum reſtent veſtigia. Vide Xenoph. Hiſt. lib. VII. pag. 617 *Ἔφθειϱον εἴτι χϱήσιμον ἦν ἐν τῷ πεδίῳ. Perdiderunt, quicquid in campo uſui eſſe poſſet.* Et epiſt. Pauli ad Rom. XIII. 9. *Τὸ γὰϱ, Οὐ μοιχέυσεις, Οὐ Φονέυσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαϱτυϱήσεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴτις ἑτέϱα ἐντολὴ, ἐν τȣ́τῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιȣ͂ται. Illud enim: Non moechaberis, Non occides, Non furaberis, Non falſum teſtimonium dices, Non concupiſces, et ſi quod aliud eſt praeceptum, hoc uno vocabulo ſummatim comprehenditur.* In hac loquendi forma *τὸ εἰ* non infert conditionem rei incertae, imo nec certae quidem aſſumta vi *αἰτιολογικῆ*; ſed totum illud *εἴτι* notat *omnia, quae; quaecunque*, aut ſimile: neque enim conditio apud Xenophontem facto, quod narratur, quadrat, ſed ſignificat ille omnia, quae in campo uſui eſſe poterant. Sic Apoſtolus non dubitat alia eſſe praecepta, ſed per *εἴτε* exprimit reliqua quae non enumeravit, et reddi verba poſſunt: *Et reliqua praecepta omnia uno vocabulo ſummatim comprehenduntur.* Quare permutat quoque *ὅσα* et *εἴ τι* ſcribens Philippenſibus cap. IV. 8. *Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα ἐςὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνὰ, ὅσα πϱοςφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴτις ἀϱετὴ, καὶ εἴτις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε. Caeterum, fratres, quaecunque ſunt vera, quaecunque veneranda, quaecunque juſta, quaecunque munda, quaecunque amabilia, quaecunque bonae famae, ſi qua virtus, et ſi qua laus eſt, haec meditamini.* Idem praeſtat Latinorum, *ſi quis, ſi qui, ſi quid*, uti patere po-

teſt ex Cic. Orat. III. in Catil. cap. 3. in extremo. *C. Sulpitium, praetorem, fortem virum, miſi, qui ex aedibus Cethegi, ſi quid telorum eſſet, efferret.* Et ex Virg. lib. II. Aen. v. 420.

Illi etiam, ſi quos obſcura nocte per umbram
Fudimus inſidiis, totaque agitavimus urbe.
Apparent. —

i. e. *Omnes apparent, quoſcunque fudimus.* Et v. 159.

Fas odiſſe viros, atque omnia ferre ſub auras,
ſi qua tegunt. —

VII. *De Particulis* ΕΙΤΕ, ΑΝΤΕ, ΕΙΤΕ ΚΑΙ, ΕΙΤ' ΟΥΝ.

I. Particulae εἴτε reſpondet Latinorum *ſive*, eamque plane exprimit, ſi uſum ſpectamus, ſin voculas compoſitum conſtituentes diligentius attendimus, felicius compoſuiſſe Graecos Latinis apparebit: nam apud hos disjunctivum *ve* alterutram conditionem aut unam e pluribus includeret, niſi, nova accedente ſignificatione, praeter naturam particulae utraque conditio aut plures comprehendantur: at apud illos Particulae τε poteſtas copulandi utramque conditionem vel plures conjungit. Plerumque duae conjunguntur conditiones. Exemplis nihil tritius. Dem. Olynth. I. pag. 3. lin. 38. Εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο, Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν, ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται, καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, καὶ περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. *Sive enim ſuum a vobis agrum vaſtari paſſus, Olynthios ad deditionem compellet, domum reverſus ſua defendet facile: ſive mittentibus vobis auxilium Olynthum, rem domi in tuto eſſe videns, aſſidebit et obſidionem urgebit, et mora obſeſſos ſuperabit.* Non alterutrum ab Athenienſibus fieri vult ora-

tor

tor, ſed utrumque, quo Philippus ancipiti malo prematur.

II. Plures conditiones jungit Apoſtolus in priori ad Corinth. cap. III. com. 22. Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλὼς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα, παντα ὑμῶν ἐστιν. Non unum ex his recenſitis, ſed omnia Corinthiorum fidelium eſſe ſignificat Apoſtolus; quare mentem potius quam verba exprimit Beza, reddens: *Et Paulus, et Apollos, et Cephas, et mundus, et vita, et mors, et praeſentia, et futura; omnia veſtra ſunt.*

Item de Particula ἄντε dictum pura. Plat lib. V. de Rep. pag. 453. lin. 34. Ἄντέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἄντε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῖ οὐδὲν ἧττον. *Sive quis incidat in parvam piſcinam, ſive medium in pelagus immenſum, nihilominus tamen natat.* Non alterutrum caſum deſignat, ſed utrumque: nam natat, et ſi incidat in piſcinam, et ſi incidat in pelagus.

IV. Latinorum propius conſuetudini acceditur, quando in poſteriori membro pro εἴτε ponitur ἢ, ut apud eundem in Phaedr. pag. 277. lin. 3. Εἴτε Λυσίας, ἤ τις ἄλλος πώποτε ἔγραψεν ἢ γράφει. *Sive Lyſias, ſive alius quispiam unquam ſcripſit aut ſcribit.*

V. Pro εἴτε geminato αἰ habet Homerus, ſequente ἦτε, ubi Particulam τε παρέλκειν, dicit Euſtathius pag. 1176. lin. 61. Locus eſt lib. Il. T. v. 147.

Δῶρα μὲν αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα παρασχέμεν, ὡς ἐπιεικὲς,
Ἦ τ᾽ ἐχέμεν, παρὰ σοί —

Dona ſive velis praebere, ut aequum eſt, ſive retinere, penes te eſt. Potuiſſet dicere, εἴτε ἐθέλεις παρέχειν, εἴτε ἔχειν.

VI. Ut Particulae εἰ in dubitationibus uſum eſſe ſupra oſtendi ſect. I. §. 14. 15. 16. ita etiam geminatur

natur εἴτε, ſicubi anceps eſt dubitatio exprimenda, ut apud Apoſtolum ad Corinthios ſcribentem in poſteriori ep. cap. XII. com. 2 et 3. Εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα. *Utrum in corpore, neſcio; an extra corpus, neſcio.*

VII. Hinc plurimus ejus uſus eſt in deliberando, praecedente verbo σκέπτεσθαι, σκοπεῖν, aut σκέψις vel ſimili. Exemplum habet Demoſth. de Rhodior. libert. pag. 79. lin. 17. Σκοπεῖτε, εἴτε ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι ταῦτα, εἴτε καὶ μή. *Conſiderate, utrum ego haec recte reputem, an etiam ſecus.* Plat. Phaedr. pag. 237. lin. 31. Τὴν σκέψιν ποιώμεθα, εἴτε ὠφέλειαν, εἴτε βλάβην παρέχει. *Diſquiramus, utrum utilitatem afferat, an damnum.*

VIII. Imo in genere pro πότερον et ἢ uſurpatur, ubicunque oratio eſt bimembris. Plat. Euthyphr. pag. 4. lin. 16. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἴει τὶ διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος, εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεώς. *Ridiculum eſt, o Socrates, te putare, aliquid differre, utrum is, qui mortuus ſit, alienus, an propinquus ſit.*

IX. Obſcurior paulo τοῦ εἴτε καὶ videri poſſit ratio, quod occurrit apud Thucyd. lib. IV. cap. 22. Ὁρῶντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχωρεῖν. Dubium, inquam, videri poſſit, utrum τε inter εἰ et καὶ interſertum haberi debeat, an καὶ poſt εἴτε poſitum. Quicquid id eſt, locutio videtur elliptica, nata ex βραχυλογίᾳ, qua imprimis hic ſcriptor delectatus eſt. Videtur poſt εἰπεῖν ſupprimi, εἴτε ἀντειπόν τι ſcilicet πρὸς τὰ ὑπὸ Κλέοντος λεγόμενα. Si priori ſententiae inhaeremus, εἰ καὶ notabit *licet, quamvis,* de quo uſu ſupra ſect. 2, 5. et ſenſus erit: *Lacedaemonii, videntes, ſibi non datam eſſe facultatem ad multitudinem verba habendi, et ſi quid refragarentur, et, quamvis propter acceptam cladem poſtulata illis concede-*

rent.

rent. Si poſteriorem opinionem amplectimur, τὸ καὶ vim ſuam ἐπιδοτικὴν clarius exſeret, et εἴτε notabit *ſive*, hoc modo: *ſive refragabantur, ſive etiam poſtulata concedebant.* Id quod palmam mereri videtur, quia Lacedaemoniorum facilitas vel maxime hanc dicendi copiam mereri debebat.

X. Jungitur etiam τῷ εἴτε Particula ἂν, ut fiat εἴτ' ἂν, quam abundare ait H. Stephanus, quam ob cauſam, neſcio, niſi forte Latinis hoc inauditum. Caeterum non admodum eſt perſpicuum, quem maxime hic uſum praeſtet Particula ἂν, cujus vulgarem notionem ſcimus eſſe concluſivam. Loca, quae affert Stephanus, duo ſunt ex Platonis Apol. Socr. pag. 27. Δαιμόνια φῄς με νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ' ἂν καινά, εἴτε παλαιά. et pag. 34. in extremo: Εἴτ' ἂν ἀληθὲς, εἴτ' ἂν ψεῦδος. ubi Latini non dicunt, *ſive igitur nova, ſive antiqua.* Neque: *ſive igitur vere, ſive igitur falſo.* Ut pateat, particulam ἂν hic minime otioſam eſſe, ſciendum, ex uſu collectivo facile gigni notionem concedendi, quando nempe concluſionem concedimus, conditionaliter tamen propter praefixum εἴτε, id quod imprimis clarum eſt in loco poſteriori, quem ideo lubet integrum ſubjicere. Ita ait Socrates: Οὔ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν, καὶ τηλικόνδε ὄντα, καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς, εἴτ' ἂν ψεῦδος. (G. *es ſei nun war, oder aber falſch.*)

VIII. *De Particulis* EAN, HN, AIKE, AIKEN, EAN MEN, EAN ΔE, EAN KAI, EAN ΠOT, EAN TE, HN TI ΠΩΣ.

I. Particulam ἐὰν conſtat ortam ex εἰ et ἂν, ut ἐπεὰν, quod Iones dicunt, pro ἐπεὶ ἂν. Pro eadem dicunt Poetae αἴκε et αἴκεν, nonnunquam εἴκε, ut apud Hom. Il. Λ. v. 391.

 — Καὶ

— Καὶ εἴκ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ
Ὀξὺ βέλος πέλεται. —

Rurſus ex ἐὰν conſlatur ἤν, ita ut ἐὰν, αἴκε, αἴκεν, εἴκε et ἤν, idem plane valeant, et pro iisdem particulis ſint habendae. In eo differt ab εἰ, quod εἰ fere Indicativo, at ἐὰν propter ἄν, quod ipſius partem conſtituit, ſubjunctivo jungitur.

II. Quod ad poteſtatem et uſum attinet, hi ex iis innoteſcere facile poſſunt, quae ſupra in doctrina Particulae ἄν ſatis prolixe oſtendi, quare ea hic omnia repetere nihil attinet, ne opus hoc inutiliter excreſcat. Itaque, quod illic monitum eſt, ita et hic τὸ ἄν ſic afficit τὸ εἰ, ut adjecto verbo ſuum actum tollat, et ad potentiam, aut voluntatem, vel officium reducat, aut denique futuri ſignificationem inferat. Vim habet δυνητικὴν (nam pauca, quae in promtu ſunt, ne plane hic ἀσύμβολος videar, negligere non poſſum) in illo Hom. Il. A. v. 421.

Εἶμ' αὐτὴ πρὸς ὄλυμπον ἀγάννιφον, αἴκε πίθηται.
Proficiſcor ipſa ad coelum valde nivoſum, ſi poſſit perſuaderi. ubi αἴκε πίθηται, pro εἰ ἄρα δυνήσεται πείθεσθαι. Simile illud Ariſtophanis in Acharn. v. 732.

Ἀμβᾶτε ποττὰν μάδδαν, αἴχ' εὕρητέ πα.
Megarice pro Ἀναβᾶτε πρὸς τὴν μάζαν, ἐὰν εὕρητέ πω. *Accedite ad Mazam, ſicubi invenire poſſitis.*

III. Voluntatis notam habet apud Hom. Od. H. v. 315.

— Οἶκον δ' ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην,
Αἴκ' ἐθέλων γε μένοις. —

Domum ego et bona darem, ſi quidem velis ſponte manere. ubi tamen optativo jungitur, quod vel raro, vel nunquam contingit, niſi ſuſpicamur, ſubeſſe votum. At hoc ſenſu ſubjunctivo jungitur in Eccleſiaſtico XII. 1. Ἐὰν εὖ ποιῇς, γνῶθι τίνι ποιεῖς. h. e. Εἰ θέλεις εὖ ποιεῖν. *Si benefacere vis, vide cui benefacias.* Et in

Evang.

Evang. Matth. IV, 9. Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. *Haec omnia tibi dabo, ſi proſtratus velis me adorare.*

IV. Et, ut ἂν cum verbo voluntatem notante conſtruitur, ita et ἐὰν, apud Plat. in Phaedr. pag. 268. lin. 11. Ὥστε θερμαίνειν τε, ἐὰν βούλωμαι, καὶ ψύχειν. ubi poſſit praeter voluntatis, etiam futuri notionem praeſtare: *Ita ut caleſcat, ſi voluero, et rurſus frigeſcat.* Et apud Hom. Il. H. v. 375.

Καὶ δὲ τόδ' εἰπέμεναι πυκινὸν ἔπος, αἴκ' ἐθέλωσι
Παύσασθαι πολέμοιο. —

Et hoc inſuper verbum prudens addat, ſi velint. non, *ſi volunt.* Caeterum quem praeſtet uſum τὸ ἂν cum verbo βούλομαι et ἐθέλω conſtructum, diximus ſupra cap. IV. ſect. 5. §. 8. 9. 10. 11.

V. In futuri vero ſignificatione maximus τοῦ ἐὰν uſus eſt cum aor. ά ſubjunctivo, quoties futurum praeterito mixtum indicatur, ut in Evang. Matth. v. 13. Ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ. *Si vero ſal ſaporem amiſerit.* ubi τὸ ἂν in ἐὰν de verbi μωραίνεσθαι actu tantum demit, quantum temporis intervallum intereſt inter ſalem ſapidum et inſipidum. Sic in Evang. Joann. XII, 32. Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς. *Et ego ſi elevatus fuero e terra.* Q. d. Οὔπω ὑψώθην ἐκ τῆς γῆς ἀλλ' ὑψωθῶ.

*) Conſtructionis cum optativo idonea exempla deſiderari recte monuit Hoogeveen.

VII. De Particulae ἂν poteſtate ἀοριστολογικῇ ſatis me perſpicue dixiſſe puto cap. IV. ſect. 1. Hic omnia pura gemina; nam, quod illic eſt ὃς ἂν, ὃ ἂν, ὅπου ἂν etc. id hic eſt ὃς ἐὰν, ὃ ἐὰν, ὅπου ἐὰν, ὅσοι ἐὰν, ὁσάκις ἐάν. Facitque idem τὸ ἐὰν relativis junctum apud Graecos, quod apud Latinos *cunque*, in *quicunque*, *ubicunque* et ſimilibus. Ita in Evang. Marci cap. VI. com. 22. Αἴτησόν με, ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. *Pete a*

 me,

me, quodcunque vis, et dabo tibi. Et in epiſt. ad Epheſ. VI, 8. Εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαςος ποιήσῃ ἀγαθὸν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου. *Quicquid boni fecerit,* Et ad Coloſſ. III, 23. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε. *Et quodcunque facitis, agite illud ex animo.* 1 ad Corinth. VI, 18. Πᾶν ἁμάρτημα, ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. *Omne peccatum, quodcunque committit homo, extra corpus eſt: qui vero ſcortatur, in proprium corpus peccat.* In his vim conditionalem non prorſus deponit τὸ εἰ in ἐάν· quid enim aliud eſt? *Omne peccatum, quodcunque committit* quam, *ſi quod* vel *quod ſi committit.* Ὅσοι ἐὰν pro ὅσοι ἂν habet Joan in Apocal. III, 19. Ἐγὼ, ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω. *Ego, quoscunque amo, arguo et caſtigo.* Sic ὁσάκις ἐὰν, *quotiescunque*, dixit Idem ibid. cap. XI. com. 6. Ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι. *Quotiesque voluerint.* Ὅπου ἐὰν eſt in libr. Judith. cap. VIII, 22. Ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅπου ἐὰν δουλεύσωμεν. *Inter gentes, ubicunque ſerviemus.* Et lib. III. Machab. cap. III. com. 29. Πᾶς δὲ τόπος, ὅπου ἐὰν φωραθῇ τὸ συνόλον σκεπαζόμενος Ἰουδαῖος. *Et omnis locus, quocunque deprehenſus fuerit omnino Judaeus occultatus.* Adde Evang. Matth. VIII, 19. Ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. *Sequar te, quocunque abieris.* Eſtque hic particulae ἂν uſus frequens in N. T. Falli tamen, qui hoc proprium putant auctoribus N. Teſtamenti, patet ex locis modo ex Libro Judith. et Machab. allatis, et oſtendit quoque Caſaubonus ad Act. Apoſt. cap. II. com. 21. ita locutum eſſe Athenaeum lib. IV. Ὅσοι ἐὰν πίωσι. et lib. IX. Ἵνα τοὺς δασύποδας, οὓς ἐὰν λάβωμεν, ἀλσὶ διαπάττειν ἔχῃς. Locus pag. 399. in fine. edit. Lugd.

VIII. Redditur et ἐὰν *etſi, quamvis*, in ep. pr. ad Corinth. IV, 15. Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας. *Etſi enim decies millia*

millia paedagogorum habeatis in Chriſto, at non multos tamen patres. Vis conditionalis poſſit ſervari, admiſſa vocum transpoſitione, praecipue repetita negatione: Ἀλλ᾽ ȣ̓ πολλȣ̀ς ἔχετε πατέρας, ȣ̓δ᾽ ἐὰν μυρίȣς παιδαγωγȣ̀ς ἔχητε. *Ne ſit quidem, ſi habeatis* etc.

IX. Ut ſupra ſect. 2, 3. initio, oſtendi, εἰ μὲν et εἰ δὲ relata ſaepe elliptice occurrere; ita quoque uſurpari poſſunt, ἐὰν μὲν, ἐὰν δέ. Ita apud Plat. in Protag. pag. 328. lin. 18. Ἐὰν μὲν βȣ́ληται, ἀποδέδωκεν, ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἐὰν δὲ μὴ, ἐλθὼν εἰς ἱερὸν ὀμόσας ὅσȣ ἂν Φησι (fort. Φῇ) ἄξια εἶναι τὰ μαθήματα, τοσȣ́τον κατέθηκε. *Si voluerit, pendit argentum, quod ego exigo: ſin minus* (ſcil. βȣ́ληται, *voluerit*) *in templum ingreſſus, intercedente jurejurando, quanti ea, quae didicerit, aeſtimat, tantum deponit.* Imo variant hoc ſenſu conjunctiones, et mutua fit permutatio, ita ut εἰ, vel addito, vel ſuppreſſo μὲν, praecedat, et ἐὰν δὲ ſequatur, vel contra praecedat ἐὰν μὲν, ſequente εἰ δέ. Prioris exemplum eſt apud Daniel. cap. III. 15. Νῦν ȣ̓̂ν εἰ ἔχετε ἑτοίμως, ἵνα . . . . πεσόντες προςκυνήσητε τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ, ᾗ ἐποίησα· ἐὰν δὲ μὴ προςκυνήσητε, etc. ubi in priori membro negligitur conſequens, καλῶς ἂν εἴη, vel ſimile quid, quod ſenſui congruat; et facile ſuppleri poſſit. *Nunc igitur, ſi imaginem auream, quam feci, proſtrati prompte adoraveritis (recte erit:) ſin minus etc.* Alterius in Evang. Luc. cap. XIII. com. 9. Κἂν (pro καὶ ἐὰν) μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μή γε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. ubi poſt καρπὸν ſupple, μὴ ἐκκόψῃς. *Si fructum tulerit, ne exſcindas: ſin minus, poſthac eam exſcindes.* Notetur et ſimul ellipſis in poſteriori membro, ſuppreſſo priori illo ποιήσῃ καρπὸν, quae ſuppletur in loco Danielis. Supplet ellipſin quoque Demoſthenes de Falſ. Leg. pag 201. lin. 32. Niſi quod ἂν dicit ille pro ἐάν. Ἂν μὲν τοίνυν ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς Αἰσχίνην τȣ-

 τονὶ,

τονὶ, καὶ μηδὲν ἀληθῶς ἀπηγγελκότα, καὶ κεκωλυκότα ἐμῦ τὸν δῆμονα κῦσαι τἀληθῆ, . . . καταψηφίσασθε αὐτῦ· καὶ δίκην ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων λάβετε· ἂν δὲ μὴ δείξω ταῦτα, ἢ μὴ πάντα, ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγεῖσθε, τυτονὶ δὲ ἄφετε. *Si igitur arguero et oſtendero manifeſto, Aeſchinem hunc et nihil vere renunciaſſe, et impediviſſe, quo minus populus ex me vera audiret, ſuffragiis veſtris ipſum condemnate, et ſupplicium criminibus dignum ſumite: ſin minus oſtendero haec, aut non omnia, futilem me eſſe putate, et hunc mittite.* ubi ſuppleri ellipſi videtur, ut μακροκωλίᾳ medeatur; nam poſt τἀληθῆ multa interſeruntur, quae brevitatis gratia omitto. Confer Ceb. Tab. pag. 185.

X. Atque ita videmus, poſt ſententiam affirmativam, ſequi ἐὰν δὲ μὴ, ſuppreſſa re negata: aſt ubi prior ſententia eſt negativa, ſive ἐὰν μὲν praecedit, ſive non, ſequitur ἐὰν δὲ, ſuppreſſa re affirmata. e. c. Demoſth. in Midiam, pag. 415. lin. 50. Θάῤῥει, φήσειέ τις ἄν· ὐ γάρ ἔτ' ὐδὲν ὑβρισθήσῃ· ἐὰν δὲ, τότε ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες; *Bono animo es, dicat quiſpiam: non enim ullam amplius injuriam accipies; ſi vero* (ſcilicet ὑβρισθήσομαι, injuriam patiar) *an tunc iraſcemini, et nunc aequis feretis animis?* In quo loco ἐὰν δὲ, pro εἰ δ' ἄρα dici, affirmat Budaeus pag. 526. Malim ego τὸ ἄρα intelligi, de quo vide ſupra ſect. 8. § 16.

XI. Ut εἰ καὶ notat *etſi*, *etiamſi*, ut ſupra vidimus ſect. 6. init. ita etiam ἐὰν καὶ et ἢν καὶ dicere licet pro eodem, exiguo admodum diſcrimine, involvente ἂν in ἐὰν neſcio quid ἀοριστολογικὸν, aut tempus futurum, idque non certum, ut apud Iſocr. Nicocl. pag. 72. Ἐὰν καὶ τὸ σῶμα τὐμὸν μὴ παρῇ, τήν γε διάνοιαν τὴν ἐμὴν οἰέσθω τοῖς γιγνομένοις παρεστάναι. Dat ſcilicet monita in futurum: *Etiamſi corpore non praeſens fuero, mente ſaltem iis, quae fiunt, intereſſe me putet.*

XII.

XII. Et ut inter εἰ et καὶ voculam, puta τὶ, δὲ, γὰρ nonnunquam interſeri videmus ibidem, ita etiam inter ἢν et καὶ interponit τὶς Thucydides lib. VIII. cap. 2. Ὡς, ἤν τις καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς, οὐκ ἀποςατέον ἔτι τοῦ πολέμου εἴη, ἀλλ' ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. Cenſebant illi, qui neutram partem erant ſecuti, poſt cladem Siculam, *a bello abſtinendum non eſſe, ſed, etiamſi nemo ipſos invitaret, ultro adverſus Athenienſes eundum.* Et Plato lib. VIII. de Legg. pag. 829. Τὰ τῶν τοιούτων ἀδέσθω ποιήματα, ἐὰν μὴ καὶ μουσικὰ πεφύκῃ. *Talium cantantor carmina, licet nativa Muſarum elegantia ſint deſtituta.* Niſi mavis reddere: *Niſi etiam nativam habent elegantiam.* Nam omnem poëſeos blanditiam oderat Plato.

XIII. Supra, ubi ſect. 2, 6. §. 6. 7. 8. oſtendi Particulas εἰ μὴ idem interdum eſſe ac ἀλλὰ, hujus uſus rationem fuſius explicui, quare hic eadem de ἐὰν μὴ repetere nihil attinet. Ita redditur in epiſt. ad Galat. cap. II. com. 16. Εἰδότες, ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριςοῦ. Reddit Beza: *Scientes, non juſtificari hominem ex operibus legis, ſed per fidem Jeſu Chriſti.* Non refragor, niſi quod hic Particulae ἂν in ἐὰν latentis nulla hoc modo ſeſe exſerit poteſtas, ſed plane ἐὰν μὴ pro εἰ μὴ ponitur. Videſis, an non poſſit ſervari aliqua conditionis nota, quando τῷ ἂν in ἐὰν adſignatur poteſtas δυνητική, ut ſit ſenſus: *Si non poſſit per fidem Jeſu Chriſti juſtificari, non juſtificabitur operibus legis.* Sed ne nimis ſim curioſus, ſuperſedeo, hoc enim naturae particulae, illud ſenſui magis congruit.

*) Ἐὰν ἄρα μὴ etc. ſ. ἢν ἄρα μὴ eſt *ſi nimirum non.* v. c. Thucyd. IV. 8. ἐν νῷ εἶχον· ἢν ἄρα μὴ πρότερον ἕλωσι καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, *in animo habebant, ſi nimirum non antea expugnaſſent, etiam portus fauces obſtruere.*

XIV. Quod ſupra ſect. 2. 7. §. 2. dixi de εἴπερ inferente

rente *conditionem ſine qua non*, idem intelligendum de ἐάν περ, niſi diſtinguimus, particulam ἄν in hoc compoſito ſuam vim exercere, eamque variam, quam vidimus, ubi eam exponebamus. Sic poſſit ſervari vis δυνητικὴ, vel ſaltem explicari per futurum ſubjunctivi in in epiſt. ad Hebr. III. 6. Χριςὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτȣ̃· ȣ̃ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν περ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλȣς βεβαίαν κατάσχωμεν. *Cujus domus nos ſumus, ſi modo fiduciam et gloriam ſpei ad finem usque conſtanter retinere poſſimus,* vel *retinuerimus.* Similiter com. 14.

XV. Rurſus τὸ ἂν in ἐάν περ voluntatis notam ſervare poteſt in eadem epiſt. cap. VI. 3. Καὶ τȣ̃το ποιήσομεν, ἐάν περ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. *Et hoc faciemus, ſi modo Deus permiſerit, h. e. permittere volet.*

XVI. Ut εἰ pro εἴπως, et hoc pro ὅπως dici vult Euſtathius, ita et εἴ κε et εἴπȣ et ἐάν πȣ pro eodem poni cenſet. Vide ſis eum ad Hom. Il. O. v. 298.

Αὐτοὶ δ᾽ ὅσσοι ἄριςοι ἐνὶ ςρατῷ εὐχόμεθ᾽ εἶναι
Στείομεν, εἴ κε πρῶτον ἐρύξομεν ἀντιάσαντες.

Sed, quomodo illud εἴπως pro ὅπως ponatur, ut cauſſam finalem notet, equidem non video: congruit utique ſimpliciter *ſi quomodo, ſi qua, ſi forte. Ipſi,* inquit Homerus, *quotquot in exercitu optimi volumus eſſe ſtrenuis animis ſlemus, ſi quomodo occurſu reſiſtentes Hectorem protelemus.* Plenius illud αἴ κεν πως habes lib. Il. A. v. 408.

— Λαβὲ γȣ́νων,
Αἴκεν πως ἐθέλῃσιν ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆγειν.
Prehende genua, ſi quomodo velit Trojanis opem ferre.

XVII. Ἐάντε geminatum in oratione bimembri vix ab εἴτε differt, de quo ſectione 2, 7. dixi, niſi quod ἐάντε cum ſubjunctivo conſtruitur vi Particulae ἄν, neque facile de re praeterita uſurpatur, ſed frequenter de futura, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 78. in fine.

fine. Ἴσοι μὲν ἐκεῖνοι ἔσονται, ἐάν τε ἐνθάδε ἐπιόντες αὐτοῖς μαχώμεθα, ἐάν τε εἰς ἐκείνην ἰόντες ὑπαντῶμεν αὐτοῖς· ἴσοι δὲ ἡμεῖς ὄντες μαχόμεθα, ἤν τε ἐνθάδε ἐρχομένους αὐτοὺς δεχώμεθα, ἤν τε ἐπ᾽ ἐκείνους ἰόντες τὴν μάχην συνάπτωμεν. Pro εἴτε μαχεσόμεθα, εἴτε ὑπαντήσομεν, εἴτε δεξόμεθα, εἴτε συνάψομεν. *Iidem, illi futuri ſunt, ſive hic concurrentes pugnabimus, ſive in ipſorum ditionem irruentes occurremus ipſis: iidem et nos futuri, ſive illos huc venientes excipiemus, ſive adverſus eos euntes manum conſeremus.* Praeſtat ἐάν τε cum praeſenti ſubjunctivi hic idem, quod εἴτε cum futuro indicativi. Similiter cum aoriſto in libr. Sapient. cap. III. comm. 17 et 18. de adulterorum filiis: Ἐάν τε γὰρ μακρόβιοι γένωνται, εἰς οὐθὲν λογισθήσονται, καὶ ἄτιμον ἐπ᾽ ἐσχάτων τὸ γῆρας αὐτῶν· ἐάν τε ὀξέως τελευτήσωσιν, οὐχ ἕξουσιν ἐλπίδα. Pro εἴτε γενήσονται, εἴτε τελευτήσουσιν. ubi cum utroque aoriſto conſtruitur in futuri ſignificatione. *Nam ſive longaevi futuri ſunt, nullo erunt in precio, et ingloriam tandem ſenectutem conſequentur: ſive celerius morientur, ſpem non habebunt.*

XVIII. In ſignificatione tamen praeſentis utitur Apoſtolus ſcribens Romanis, cap. XIV. 8. Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. *Sive enim vivimus, Domino vivimus: ſive morimur, Domino morimur: ſive igitur vivimus, ſive morimur, Domini ſumus.*

XIX. Alia res eſt, ſicubi ἐάν τε ſolitarium invenitur; non enim tunc eſt compoſitum, neque τε Particula ad ἐάν, ſed alio referenda eſt. Sic ἐάν τε γὰρ ponitur pro καὶ γὰρ ἐάν, praecipue, quando καὶ ἐπιδοτικὸν ſequitur, ut in ep. poſter. ad Corinth. cap. X. 8. Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. *Etenim,*

nim, ſi quodammodo etiam amplius glorior auctoritate, quam dedit Dominus nobis ad aedificationem, et non ad deſtructionem veſtri, non confundar.

XX. Denique notandum ἐάντε, ut et εἴτε ante vocalem non facile elidi, niſi ſequente ἂν, ut ſit εἴτ' ἂν ἐάντ' ἂν, ut in datis exemplis.

XXI. Ut ſupra monui, πως in εἴπως, ita et putandum in ἐάν πως vel ἤν πως modum addere infinitum; quibus voculis interjicitur τι, ut fiat ἤν τί πως, vim afferens μειωτικὴν, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 271.

— Ἀλλά μοι δοκεῖ, ςάντας ἐνθάδ' ὦ 'νδρες,
Ἄιδοντας αὐτὸν ἐκβαλεῖν, ἤν τί πως, ἀκούσας
Τοῦ 'μοῦ μέλους, ὑφ' ἡδονῆς ἑρπύσῃ θύραζε.

Quod ſi ſimpliciter reddimus, *ſi quomodo*, perit τοῦ τὶ poteſtas imminuendi, quae ut ſervetur, ita verto: *Sed cenſeo, ſtantes nos, o viri, oportere eum canendo ejicere; ſi, cum noſtram ille cantilenam audierit, quodammodo hoc aliquid conferat, quo voluptate allectus, placide ſe foras ſubducat.*

IX. *De Particulis* ΕΙΘΕ, ΑΙΘΕ, ΑΙΘ' ΩΦΕΛΛΟΝ, ΑΙΘ' ΩΦΕΛΟΝ, ΑΙΘ' ΟΦΕΛΟΝ.

I. Ad Particulam εἰ ſpectat quoque εἴθε vel αἴθε, quam vocem eſſe compoſitam, evincit accentus ratio; ſi enim ſimplex eſſet, ex communi conſuetudine prior ſyllaba circumflecteretur: nunc acuitur, ut ſolent voces compoſitae, quales ſunt εἴπερ, ὥςε et ſimilia, in quibus priores partes ἄτονοι ex ſequentibus encliticis tonum retractum poſſident. Conflatur ex εἰ conditionali, et ſyllaba θε, totumque hoc εὐκτικὸν ἐπίῤῥημα natura ſua conditionem ſive pactum involvit, quod ſubticetur, ita ut plena ſit oratio, εἰ τοῦτό μοι γένοιτο, τὸ καὶ τὸ ποιήσαιμι ἂν, εὐτυχὴς ἂν εἴην, aut ſimili intellecta conſequentia. Quid autem praeſtet ſyllaba θε, non aeque facile eſt dicere.

*) Omiſ-

*) Omiſſis de ſignificatu hujus ſyllabae vanis opinionibus optimum eſſe videtur εἶθε nihil aliud eſſe ac ſimplex εἰ, quatenus id ſignificat *utinam*, adjecta ſyllaba paragoga.

II. Ad conſtructionem quod attinet, voti natura poſtulat, ut optandi modo jungatur; ſic Theogn. v. 729.

Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα.

Jupiter pater, utinam diis gratum eſſet! Plat. Phaedr. ſub principium: Εἴθε γράψειεν. *Utinam ſcripſiſſet!*

III. Sed et indicativo jungitur, non tantum conſtanter cum ὤφελον, verum etiam cum aliis verbis, ut apud Lucian. Tyrannicid. Tom. II. pag. 157. lin. 32. Εἴθε πρώτως σοι ἐνέτυχον, (alloquitur gladium.) εἴθε τὴν τάξιν προὔλαβον τοῦ φόνου. *Utinam prius in te incidiſſem! Utinam ordinem caedis occupaviſſem!* Conſule Budaeum Comm. Ling. Gr. pag. 499.

IV. Infinitivus ubi ſequitur, praecedente perſona in quarto caſu, ſupprimitur εἴη, ut in illo Phocylidis, v. 41.

Χρυσὲ, κακῶν ἀρχηγὲ, βιοφθόρε, πάντα χαλέπτων,
Εἴθέ σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθεινόν.

O aurum, malorum dux, vitae corruptela, omnia convellens, utinam mortalibus non eſſes damnum deſiderabile! Pro εἴθ᾽ εἴη. *utinam ſit, ut* etc. Plenam orationem quaere apud Theogn. v. 987.

Εἴθ᾽ εἴη σ᾽, Ἀκάδημε, ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν.

Utinam eſſet, Academe, ut amabilem hymnum caneres!

V. Frequentiſſime conſtruitur cum verbo ὀφείλω, ſive ὀφέλλω, in imperfecto per tres perſonas ὤφειλον, ὤφειλες, ὤφειλε, ὤφελλον, ὤφελλες, ὤφελλε, vel in aoriſto β, ὤφελον, ὤφελες, ὤφελε, et ſine augmento ὄφελον, ὄφελες, ὄφελε. Exempla ſunt plurima, v. Hom. Il. Ξ. v. 84.

— Αἴθ᾽

— Αἴθ᾽ ὤφελλες ἀεικελίῃ στρατῷ ἄλλῳ
Σημαίνειν. —

Utinam oporteret te praeeſſe, pro *praeeſſes exercitui contemto alii!* Notus verſus Auguſti ore recitari ſolitus, Agrippae et Juliarum mentionem ingemiſcentis:

Αἴθ᾽ ὄφελον ἄγαμός τε μένειν, ἄγονός τε γενέσθαι.

O utinam aut eſſem coelebs, aut prole carerem!

In quibus omnibus perſonarum obſervandam eſſe diſtinctionem, ad Vigerum monui cap. V, ſect. 9. Reg. 6.

VI. Reſtat, ut videamus, an αἴθ᾽ ὤφελον dicatur ἐκ παραλλήλου, hoc eſt, an αἴθε abundet, cum ὤφελον per ſe vim εὐκτικὴν exerceat. Negant, inquit Budaeus l. c. ἐκ παραλλήλου dictum, ὅτι διάκρισιν τοῦ προσώπου προϋφίστησι. Verum et ſic τὸ εἴθε redundare poſſet, cum ὤφελον per ſe praeter ſenſum εὐκτικὸν, etiam perſonarum diſtinctionem ferat. Alia ergo videtur τοῦ ὤφελον adjecti ratio, fatale quid nempe indicantis, q. d. *utinam fatale hoc eſſet vel fuiſſet.* id quod Graeci efferunt per ὤφελε, *debuiſſet.*

X. *De Particula* ΕΙΤΑ ET ΕΠΕΙΤΑ.

I. Princeps et ubique dominans notio particulae εἶτα eſt, quae ſeriem ordinemque temporis vel rerum deſignat, ut Latinorum *dein*, *deinde*, *deinceps*. (G. *darauf*, *darnach*, *ſodann*) Ariſtoph. Veſp. 49.

Ἄνθρωπος ἦν, εἶτ᾽ ἐγένετ᾽ ἐξαίφνης κόραξ.

Homo erat, deinde factus eſt illico corvus.

II. Et hinc commode ſequitur poſt numerum ordinalem πρῶτον. ut apud Eundem ibid. v. 1101.

Πρῶτα μὲν γὰρ οὐδὲν ἡμῶν ζῷον ἠρεθισμένον

Μᾶλ-

Μᾶλλον ὀξύθυμόν ἐςιν, ἐδὲ δυσκολώτερον·
Εἶτα τἄλλ᾽ ὅμοια πάντα σφηξὶ μηχανώμεθα.
Primo enim nullum animal, ſi irritatur, nobis acrius eſt in iram, neque moroſius; deinde in reliquis omnibus ſimilia veſpis machinamur. Continuum temporis ordinem habes apud DemoſthenemOlynth. 1, pag. 2. fin. oſtendentem, qua ratione et per quos gradus potentia Philippi creverit, Τὸ πρῶτον, inquit, Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη, μετὰ ταῦτα Φερὰς, Παγασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ᾽ ὃν ἐβέλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ᾽ εἰς Θρᾴκην· εἶτ᾽ ἐκεῖ etc. *Primo Amphipoli capta, poſtea Pythna, rurſus Potidaea, deinde Methone, deinceps Theſſaliam invaſit, tum Pheras, Pagaſas, Magneſiam, quum pro arbitrio omnia compoſuiſſet, in Thraciam feſtinavit: deinde illic etc.*

III. Requirit ergo εἶτα, ut oratio ſaltem ſit bimembris, poſito in priori membro aliquo, quod alterum in ſequenti, aut tertium, aut plura deinceps, tanquam inſtituta ſerie, excipiant. Verum et hic Graeci, ut crebro, ex ſua conſuetudine agunt, et mutata conſtructionis ratione, ſervant particulam, tanquam indicem ordinis, quem coaleſcentia duo membra amiſiſſe videri poſſint: ut cum praecedens verbum, in participium mutatum, orationem, alioquin bimembrem, continuat. Exemplum eſt apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 284.

— Διὰ τἆτ᾽ ὀδυνηθεὶς,
Εἶτ᾽ ἴσως κεῖται πυρέττων. —

Oratio continuata, quae erit bimembris, ſi participium in verbum mutetur, ita: διὰ τἆτ᾽ ὠδυνήθη, εἶτα etc. *Propterea dolet, deinde* (ex dolore nempe) *febri correptus cubat.* Et Plat. Sympoſ. pag. 200. lin. 5. Πότερον ἔχων αὐτὸ, ὃ ἐπιθυμεῖ τε, καὶ ἐρᾷ, εἶτα ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ; ἢ οὐκ ἔχων. Pro πρῶτον ἔχει, εἶτα ἐπιθυμεῖ; *Utrum prius habet, quod deſiderat et amat, deinde deſiderat et amat? an vero priusquam habet?* Aelian. V. H.

lib. xiii, cap. 38. de Alcibiade, reddente rationem, cur a populo revocatus in patriam non redierit: Δέδοικα γὰρ, μὴ ἀγνοήσασα καὶ σφαλεῖσα τοῦ ἀληθοῦς, εἶτα τὸν μέλαιναν ἐμβάλλῃ ἀντὶ τῆς λευκῆς ψῆφον. *Metui enim, ne per ignorantiam et errorem a veritate deſciſcat, deinde nigrum pro albo calculum injiciat.* Ordo poſtulat, ut primum erret a veritate, unde ſequitur, ut nigrum pro albo calculo injiciat. Nunc participio utitur pro verbo, μὴ ἀγνοῇ καὶ σφαλῇ, εἶτα ἐμβάλλῃ. ſic enim duo diverſa membra conſtituuntur.

IV. Conſequentiam notare poteſt, quoties ex priori poſterius conſequitur, ut in loco Aeliani modo allato: nam poſita Athenienſium ignorantia, ſequitur, eos pro albo facile nigrum calculum injicere potuiſſe. Ita apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 52. Soſias ſomni ſui interpretationem, quam Xanthias dederat, contemnens, concludit:

Εἶτ' οὐκ ἐγὼ δὺς δυ' ὀβολὼ μισθώσομαι
Οὕτως ὑποκρινόμενον σαφῶς ὀνείρατα.

Q. d. *Hac tua interpretatione hoc conſequeris, ut ego operam tuam, ſit ad ſomnia aperte reſpondentis, duobus obolis non locem.*

V. Quod Devarius ait, accipi εἶτα pro *demum, denique, caeterum*, non repugno, tantum notandum, Particulam tum demum hanc interpretationem ferre, quum ex prioribus non dependent poſteriora, ſed ab iis plane ſunt diverſa, nec ſequuntur alia, ita ut ipſa poſtremum locum obtineant. Locus, quem ex Ariſtophanis Avibus affert, eſt vs. 1424. ubi Sycophanta interrogatus, quis ſit, reſpondet:

— Κλητήρ εἰμι νησιωτικὸς
Καὶ συκοφάντης —
Καὶ πραγματοδίφης· εἶτα δέομαι πτερὰ λαβὼν
Κύκλῳ περισοβεῖν τὰς πόλεις καλούμενος.

Citator ſum inſulanus, et Sycophanta, litium ſectator.

Caete-

Caeterum peto alas, quibus acceptis urbes undique concitem in jus vocando.

VI. Interrogationibus praemiſſa praeter conſequentiam praefert aliquam vehementiam, ut apud Eundem in Acharn. vs. 311.

— Ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν
Ἐμφανῶς ἤδη πρὸς ἡμᾶς; εἶτ' ἐγώ σου φείσομαι;

Ex ipſius audacia in loquendo ſequebatur, alterum ei non parciturum. *Tu*, inquit, *audes haec jam aperte nobis dicere? Deinde, tibi-ne ego ut parcam?* (G. *Und da ſollt ich deiner noch ſchonen?*) Similiter vs. 1023. ubi querente agricola, ſe boves amiſiſſe, Dicaeopolis ait:

Ω τρισκακοδαίμων, εἶτα λευκὸν ἀμπέχει;

O miſerrime, et alba veſte indutus es? Nam veſtis alba dolori non congrua eſt, quare, ut conſequentia conſtet, interrogatio in negationem vertenda eſt: quare perinde eſt ac ſi dicat: *deponenda igitur veſtis alba.* Imprimis autem iracunde atque indignabunde profertur, quando conſequentia negatur, ut ibid. vs. 561. ubi, de convitiante poſtquam dictum erat, eum, quaecunque loquebatur, juſta tamen dicere, neque quicquam mentiri; reſpondetur:

Εἶτ', εἰ δίκαια, τοῦτον εἰπεῖν αὔτ' ἐχρῆν;

Negat, *quantumvis juſta ſint*, hinc tamen conſequi, *oportere eum talia dicere.* Dicerem itaque, poni pro οὐκοῦν, niſi in οὐκοῦν abeſt ea vehementia et acrimonia, quae invenitur in εἶτα. Quare reddo: *Sint juſta, quid tum? Itane hunc oportuit talia dicere?* Apud Heliodorum lib. Aethiop. x, cap. 23. nuncio indicanti, Meroebum ante coronam militum exſpectare, cupientem convenire regem, ait Hydaſpes iratus atque indignans: εἶτα, ὦ νωθέστατε καὶ ἠλίθιε, οὐ παραχρῆμα ἐμήνυες, οὐ πρεσβευτὴν, ἀλλὰ βασιλέα τὸν ἀφιγμένον ἐπιστάμενος; *Itane, ô tardiſſime et fatue, non ſtatim indicaviſti, cum ſcires, non legatum eſſe, ſed regem, qui advenerat?* Ex

 facto

facto concludit ejus ſegnitiem et ſtuporem, q. d. *Οὐκȣ̃ν ȣ̋τως εἶ νωθὴς καὶ ἠλίθιος;*

VII. Ex allatis exemplis ſuperioribus colligi poteſt et alter uſus, quo abſurditas aliqua oſtenditur, a qua vel alium deducere, vel in quam incidiſſe indicamus. Imprimis huc facit illud ex Ariſtoph.

Ὦ τρισκακοδαίμων, εἶτα λευκὸν ἀμπέχει;

Abſurdum putat, miſerum hominem eſſe albatum. Et in hoc:

Εἶτ' εἰ δίκαια, τȣ̃τον εἰπεῖν αὔτ' ἐχρῆν;

Quanquam juſta ſunt, tamen abſurdum erat talia dicere, quia mendicus erat. Apud Lucian. Dial. Menipp. et Mercur. Menippus a Mercurio petit, ut oſtendat ſibi Helenam inter manes. Monſtrat ipſi ille cranium. Tum Menippus mirabundus: *Εἶτα αἱ χίλιαι νῆες διὰ τȣ̃το ἐπληρώθησαν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοσȣ̃τοι ἔπεσον Ἕλληνές δὲ καὶ βάρβαροι, καὶ τοσαῦται πόλεις ἀνάστατοι γεγόνασι;* ubi *εἶτα* et admirationem Menippi, et abſurdam Graecorum expeditionem notat. *Et propter hoc mille naves ex Graecia univerſa ſunt repletae, et tot ceciderunt tum Graeci, tum barbari, et tot urbes ſunt vaſtatae?*

VIII. Tertius uſus eſt in objectionibus per interpellationem ſermonis alterius, qui etiam vehemens eſt et mordens: ut apud Aelian. V. H. lib. XII, cap. 13. ubi amatorem ad Gnathaenam meretricem multa inconditè effutientem, interpellat illa: *Εἶτ' ȣ̓ μέν τοι λέγεις ἥκειν ἐξ Ἑλλησπόντȣ;* *Quid enim? Non tu venire te ex Helleſponto dicebas?*

IX. Quartus uſus mitior eſt, quo *εἶτα* omnem ſuam amaritudinem et vehementiam deponit: cum ex praemiſſis veris, vel ſaltem talibus, quae ſive vera, ſive falſa, refellere ſupervacuum ducimus, tamen conſequens argumentum inferimus, vel aliud, quod alteri incommodet, etiam cum interrogatione; ut patri apud Aelian.

Aelian. lib. I. cap. 34. filium apud Artaxerxen capitis poſtulanti, enumeratis ipſius criminibus, reſpondet rex: Εἶτα τολμήσεις τοῖς ὀφθαλμοῖς ἑαυτȣ͂ τὸν υἱὸν ἀποθνήσκοντα ὑπομεῖναι, *Quid tum? An ergo tuis oculis animo obſirmato morientem tuum filium ſuſtinebis?* Praecedentibus criminibus opponit animum patris, cui, ipſa natura jubente, paullulum ſupplicii in gravi peccato ſatis ſit. Quae verba citra indignationem protuliſſe Artaxerxen, ex ſequenti hiſtoria ſatis conſtat.

X. Nec conſequentia abeſt ἐν τοῖς ἀποςατικοῖς, in quibus nulla ſunt praemiſſa, unde conſequentia deducatur, ſed intelliguntur. Ita orationem inchoat chorus apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 439.

Εἶτα δῆτ' ȣ̓ πολλ' ἔνεςι δεινὰ τῷ γήρᾳ κακά;
Sicine tandem non multa adſunt ſenectuti mala? Nulla prorſus verba praecedunt, unde hoc concludi poſſit, ſed factum; nam chorus videns ſenem miſere habitum, inde colligit miſeram ſenii conditionem.

XI. Εἶτα interdum ſignificat *interim*, *nihilo ſecius*, *tamen*. Sic utitur compoſito κᾆτα (G. *Und gleichwol.*) pro καὶ εἶτα Euripid. in Phoeniſſ. vs. 601. Polynices illic fratri Eteocli, dira minitanti, ignaviam objicit reſpondet Eteocles:

Κᾆτα σὺν πολλοῖσιν ἦλθες πρὸς τὸν ȣ̓δὲν ἐς μάχην;
Et interim veniſti cum multis contra eum, qui pugnando nihil valet? Abſurditas conſequentiae, quam ironice ex fratris facto deducit Eteocles, patet, q. d. *Ego ex tua ſententia ſum ignavus, unde ſequitur videlicet, te adducere debere multos ad me oppugnandum!* quod abſurdum. Si quis hic velit reddere; *Et tamen veniſti cum multis*, ſenſum ille exprimet, etiamſi virtutem, quae τῷ κᾆτα ineſt, amiſerit. Primigeniae virtutis tum particulae εἰ, tum auctae hujus εἶτα, quae eſt *procedendi*, ſi quis in his veſtigium aliquod petit, nullo labore inveniet. E. G. In verbis Eteoclis talis eſt proceſſus:

 Quo-

Quomodo haec duo poſſunt rite procedere? Primum, me eſſe ignavum: deinde te cum tanta multitudine me oppugnatum venire. Et apud Ariſtoph. *Haec quomodo procedant, non video. Primum, amiſiſſe te boves; deinde albatum eſſe.* Et ita in reliquis.

XII. Particula ἔπειτα ab εἶτα nihil prorſus differt, tantum uſus illius in notionibus aſſumtis rarior eſt, quam hujus. Si tamen compoſiti naturam ſpectamus, aliqua poſſit ſtatui differentia; nam ἐπὶ tum extra compoſitionem, tum in compoſitione tempus notat nulla interpoſita mora ſubſequens, ut oſtendi ad Vigerum cap. IX, ſect. 4. §. 13. Atque ita ἔπειτα notaret *mox*, *illico poſt*. Favere huic opinioni poſſet Heſychius τὸ ἔπειτα explicans, μετὰ ταῦτα, ταχιςα ἀντὶ τοῦ δή. Verum haec ut ſubtilius diſtinguantur, promiſcuus ſatis utriusque particulae uſus confundit. Quicquid id eſt, ἔπειτα notat tempus ſubſequens, cujus notionis trita ſunt exempla, et ubique obvia.

XIII. Conſequentiam, ut εἶτα, notat in illo Homeri, Il. H. vs. 360.

Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ τȣ̃τον (ſcil. μῦθον) ἀπὸ σπȣδῆς ἀγορεύεις,

Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.

Ponit Alexander conditionem, ſi verbum hoc Antenor ſerio loqueretur; quae conditio ſi vera eſſet, hinc concludit, Deos ipſos ei ſanam mentem eripuiſſe. Hinc, ut εἶτα, poni videtur pro οὐκȣ̃ν, ut apud Eundem Il. E, vs. 812. ubi Minerva Diomedi objicit ignaviam, et hinc concludit:

— Οὐ σύ γ' ἔπειτα

Τυδέος ἔκγονός ἐσσι δαΐφρονος. —

Ergo tu non Tydeo es prognatus bellicoſo. Adde Sophocl. in Electr. vs. 263. ubi Electra, poſtquam indicaverat, in quibus malis verſaretur, concludit:

Ἔπειτα ποίας ἡμέρας δοκεῖς μ' ἄγειν;

Quales igitur dies me tranſigere putas?

XIV. Ob-

XIV. Obſervatum eſt ſupra §. 3. Graecos adhibuiſſe τὸ εἶτα in ratione μονοκώλῳ, praecedente participio, ubi haec Particula δίκολον ſaltem requirere videtur: idem quoque de particula ἔπειτα dictum puta. Exemplum habet Ariſtoph. in Acharn. vs. 497:

Μή μοι φθονήσητ', ἄνδρες οἱ θεώμενοι,
Εἰ πτωχὸς ΩΝ, ΕΠΕΙΤ' ἐν Ἀθηναίοις λέγειν
Μέλλω περὶ τῆς πόλεως.

Ne mihi invideatis, viri ſpectatores, ſi mendicus cum ſim, deinde ad Athenienſes verba faciam de republica. Pro εἰ πτωχός εἰμι, ἔπειτα etc. ubi obſerva ſimul alterum uſum, quem ibidem in εἶτα notatum vidimus §. 11. ubi reſpondebat Particulae Latinae *tamen*. Quid enim vetat reddere haec ita: *Si, mendicus cum ſim, tamen verba cupio facere ad Athenienſes de republica.*

XV. Ut εἶτα, ita et ἔπειτα, interrogative prolatum, abſurdam notat conſequentiam; convenitque admirabundo, indignabundo, talique affectui, quem ſequitur dicentis vehementia. Ut, cum apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 917. Boeotus rogabat Nicarchum, cur ſe deferret, et ille reſponderat; propter ellychnia, quae ex hoſtibus importabat, excipiens ait?

Ἔπειτα φαίνεις δῆτα διὰ θρυαλλίδας;

Quid tum? Ergone deferas me ob ellychina? Commode quoque redditur, *itane?* (*Nun dann? So?*) ut apud Eund. in Nub. vs. 226.

Ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥῦ τὺς θεὺς ὑπερφρονεῖς;

Itane, e fiſcella deos deſpectas? Indignationem habet apud Eundem in Veſp. vs. 1128. ubi Philocleon a filio coactus veſtem deponere, indignans loquitur:

Ἔπειτα παῖδας χρὴ φυτεύειν καὶ τρέφειν;

Itane oportet gignere et nutrire filios?

XI. *De Particulis* ΕΠΕΙ, ΕΠΕΙ ΑΡΑ, ΕΠΕΙ ΟΥΝ, ΕΠΕΙ ΤΟΙ, ΕΠΕΙ ΤΟΙ ΓΕ, ΕΠΕΙΠΕΡ.

I. Particulae ἐπεὶ duplex poteſtas eſt. Primum nempe conſequentiam temporis notat, deinde rationis.

II. Quandoquidem omnis proceſſus temporis proprius eſt, prior videatur ordine temporis ſignificatio, qua notat *poſtquam* (G. *nachdem*) quae frequens adeo eſt cum indicativo, ut exemplorum non egeat. Praefigitur ut plurimum certo temporis ſpatio, vel facto, quod praecedit, ſequente in altero membro ἀποδόσει. Verum, ut in εἰ ſupra oſtendimus ſect. 1. §. 3. ita etiam hic nonnunquam naturae ordo negligitur, ut apud Hom. Il. B, vs. 16.

— Βῆ δ' ἄρ' ὄνειρος, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσε.

Ivit ſomnium, poſtquam ſermonem audivit.

III. Infinitivo jungitur in orationibus obliquis, quibus mediis interſeritur, ut incepto et non abrupto tenore procedat oratio: v. c. in Herodoti Erat. cap. 84. Σκύθας γὰρ τοὺς Νομάδας, ἐπεί τέ σφι Δαρεῖον ἐσβαλεῖν (ſive ἐμβαλεῖν) ἐς τὴν χώρην, μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν τίσασθαι. *Scythas enim Nomades, poſtquam eorum agros invaſerat Darius, in poſterum perſtitiſſe ad eum ulciſcendum.*

IV. Frequens non minus eſt altera notio, argumenti conſequentiam exprimens, ut Latinorum *quando*, *quandoquidem*, *quoniam.* Sic Agamemnon apud Hom. Il. A, vs. 114.

— Κλυταιμνήστρης προβέβουλα
Κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὔ ἑθεν ἐστὶ χερείων.

Clytemneſtrae praefero juveni uxori, quandoquidem ea non inferior eſt. Utraque Particula in compoſitione ſuo fungitur officio: notum enim ἐπὶ cum tertio caſu pro διὰ cum quarto caſu, eſſe ratiocinativum; et εἰ orationem

nem, quae praefixo ἐπὶ foret infinita, terminat. Sic in illo Homeri ἐπεὶ ὃ ἔθεν ἐςὶ χερείων ponitur pro ἐπὶ τῷ i. e. διὰ τὸ οὐκ εἶναι χερείονα. Sive ἐπὶ τούτῳ. h. e. διὰ τοῦτο προβέβουλα. *ob id praefero, quoniam* etc. Sic Il. Φ, vs. 95.

Μή με κτεῖν', ἐπεὶ οὐχ ὁμογάςριος Ἕκτορός εἰμι. i. e. ἐπὶ τῷ με μὴ εἶναι ὁμογάςριον. *Ne me occidas, ſive parce mihi ob id, quoniam Hectoris frater uterinus non ſum.* Medea apud Eurip. in Med. vs. 342.

Μίαν με μεῖναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν,
Καὶ ξυμπεράναι φροντίδ', ᾗ φευξούμεθα,
Παισίν τ' ἀφορμὴν τοῖς ἐμοῖς, ἐπεὶ πατὴρ
Οὐδὲν προτιμᾷ μηχανήσασθαι τέκνοις.

Unam hanc diem ſine me manere, eaque perficere, quae ad fugam curandam pertinent, filiosque neceſſariis inſtruendos, quoniam pater his nihil ſubſidii parare curat. Pro ἐπὶ τῷ τὸν πατέρα μηδὲν προτιμᾶν.

V. Atque ita ἐπεὶ acquirit vim cauſativam, quae nonnunquam latet, quum ex praecedentibus aliquid elici debet; et explicationis indiget, ut apud Ariſtoph. in Ran. vs. 675. ubi Bacchus vapulans exclamat, Ἀπολλον et reliqua. Reſpondet Xanthias, converſus ad Aeacum: Ἤλγησεν οὐκ ἤκουσας; *Indoluit: non audiviſti?* Tum Bacchus: Οὐκ ἔγωγε. et addit rationem, non, cur non indoluerit, ſed cur exclamaverit Ἄπολλον. Ἐπεὶ Ἴαμβον Ἱππώνακτος ἀνεμιμνησκόμην. *Quia in mentem venit Jambus Hipponactis.*

VI. Conſtruitur ἐπεὶ more Latinis inſueto cum particulis interrogativis; ubi Lat. verti poteſt *etenim, nam* (G. *denn*) e. c. Ariſtoph. Nub. v. 689.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ πόνηρε, ταῦτά γ' ἔς' οὐκ ἄῤῥενα.
ΣΤΡ. Οὐκ ἄῤῥεν' ὑμῖν; ΣΩ. Οὐδαμῶς γ' ἐπεὶ
Πῶς ἂν καλέσειας ἐντυχὼν Ἀμυνίᾳ;

Ubi poſt ἐπεὶ intellige ex praecedentibus, εἰ ταῦτ' ἔςιν ἄῤῥενα. et ſenſus erit integer hujusmodi: *SO. At haec ſal-*

ſaltem maſculina non ſunt. STR. Non ſunt vobis maſculina? SO. Minime, quoniam, ſi forent maſculina, quomodo vocares Amyniam? Caeterum poſt ſententiam negativam ſive plane, ſive ſub forma interrogativa, ſupprimitur εἰ: at poſt ſententiam affirmativam, εἰ μή. Prioris exemplum eſt in epiſt. Pauli ad Rom. cap. III. com. 6. Μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; Μὴ γένοιτο. Ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὴν κόσμον; Pro ἐπεὶ, εἰ ὁ Θεὸς ἄδικος εἴη. *Quod ſi ita eſſet, quomodo Deus judicaret mundum?* Poſterioris apud Lucian. Tom. III, adv. indoct. pag. 100, lin. 16. Πόθεν γάρ σοι διαγνῶναι δυνατὸν, καὶ τίνα μὲν παλαιά, πολλȣ̃ ἄξια, τίνα δὲ φαῦλα καὶ ἄλλως σαπρὰ, εἰ μὴ τῷ διαβεβρῶσθαι καὶ κατακεκόφθαι αὐτὰ τεκμαίροιο, καὶ συμβȣ́λȣς τὰς σέας ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν παραλαμβάνεις; ἐπεὶ τοῦ ἀκριβȣ̃ς ἢ τοῦ ἀσφαλȣ̃ς ἐν αὐτοῖς τίς ἢ ποία διάγνωσις; ubi poſt ἐπεὶ omnia illa repetenda, quae ſequuntur poſt σαπρά. *Unde enim potes dignoſcere, quae volumina ſint antiqua, et magni pretii, quae contra vilia et futilia, niſi ex eo quod exeſa et pertuſa ſunt, conjicis, et conſiliarias ad inquiſitionem tineas vocas? Quandoquidem*, niſi hinc conjicias, *quae aut qualis tam accurata et indubitata tibi dijudicatio?* Stabilit hanc de ellipſi ſententiam B. Paulus, qui eam ſupplet in priori ad Corinthos epiſtola cap. XV, com. 29. Ἐπεὶ τί ποιήσȣσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; *Alioquin quid facient illi, qui baptizantur pro mortuis, ſi omnino mortui non ſuſcitantur?* Vis αἰτιολογικὴ clarius exeritur quando interrogatio in enunciationem negativam convertitur, ȣ̓δὲν ποιήσȣσι. *Quoniam fruſtra ſunt illi, qui* etc. hoc eſt, *nihil proficiunt.* Adde Plat. in Euthyphr. pag 12. Ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδȣ́μενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος, ȣ̓ πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας; *Eſtne enim aliquis*, vel interrogatione mutata in negationem, *Quandoquidam nemo eſt, qui rei alicujus pudore*

pudore et veneratione motus ſimul non timeat metuatque improbitatis opinionem.

VII. Conſtruitur et cum imperativis ad affirmationem vel negationem probandam. Plerumque redditur quidem tum *alioquin*, nec male: ſed nos id agimus, ut probemus, vel ſic τὸ ἐπεὶ conſequentiam notare, nec ſignificationem τοῦ *quandoquidem* omnino deponere. Utebantur Graeci hac argumentandi forma, quoties alterum jubebant reſpondere vel opponere, confidentes, eum nihil habere, quod reſpondeat aut opponat, et hinc firmum ad praecedentia verba ſtabilienda argumenta deducebant. Vid. Plat. in Euthyd pag. 287. lin. 21. τὸ γὰρ, οὐκ ἔχω ὅτι χρῶμαι, ὅ τί ποτε λέγεις, ὦ Διονυσόδωρε; ἢ δηλονότι, ὡς οὐκ ἔχω ἐξελέγξαι αὐτόν; *Nam, quod ais, me nihil habere, quod reſpondeam, quid illud ſignificat, o Dionyſodore? An non, me non poſſe refellere dictum tuum?* Quae poſtrema ut probet, pergit: Ἐπεὶ εἰπὲ, τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ, οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσομαι τοῖς λόγοις. Ubi, ut conſtet τοῦ ἐπεὶ ſua poteſtas, intellige, οὐδὲν ἄλλο ἐννοεῖν δύναται· εἰ δὲ δύναται. εἰπὲ, τί etc. vel εἰ δὲ μὴ τοῦτο ἐννοεῖ, εἰπὲ τί ἄλλο ἐννοεῖ. *Quoniam, nihil aliud ſignificare hoc verbum poteſt, aut ſi poſſit, tu dic, quid aliud ſignificet id, me nempe non habere, quod opponam.* Sic paulo poſt: Ἄλλο σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο τὸ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, ἐπεὶ ἀπόκριναι. i. e. εἰ μὴ ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀπόκριναι. Et apud Sophocl. in Electr. vs. 353.

> Οὐ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει;
> Ἐπεὶ δίδασκον, ἢ μάθ' ἐξ ἐμοῦ, τί μοι
> Κέρδος γένοιτ' ἂν τῶνδε ληξάσῃ γόων;

Nonne haec calamitatibus etiam ignaviam addent? Alioquin doce, vel diſce ex me, quid lucri inde feram, ſi deſinam

ſinam lugere? Sic apud Ariſtoph. in Veſp. v. 517. poſtquam dixiſſet Philocleon, ſe imperatorem eſſe maximum; hoc negat Bdelycleon,

— Οὐ σύγ', inquiens, ἀλλ' ὑπηρετεῖς;
Οἰόμενος ἄρχειν· ἐπεὶ δίδασκον ἡμᾶς, ὦ πάτερ,
Ἥτις ἡ τιμή 'στί σοι, καρπουμένῳ τὴν Ἑλλάδα;

Vis argumenti in eo conſiſtit: *Non imperas, ſed obnoxius es, credens te imperare; quandoquidem, ſi imperator eſſes, deberet tibi pendere cum honore tributum Graecia.* Verum id jubet eum dicere, quod non poſſe confidit. *Age, doce nos, ubi ille eſt honos, ubi tributum, quod tibi imperanti pendit Graecia?*

In ſimili argumentatione particula ἂν ſupprimitur in epiſt. ad Romam. cap. XI. com. 22. Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν τοῦ Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομίαν· ἐπὶ δέ σε χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι. ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. Pro, ἐπεὶ, εἰ μὴ ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι. *Vide igitur bonitatem et ſeveritatem Dei, ſeveritatem in eos, qui ceciderunt, at bonitatem in te, ſi permanſeris in bonitate: alioquin*, vel, *quoniam* (*ſi non permanſeris in bonitate*,) *et tu excideris.*

Nonnunquam perinde videri poſſit, utrum εἰ an εἰ μὴ intelligas, quoties praemiſſorum duplex haberi ratio poteſt, ut contineant ſententiam negativam et affirmativam; ad illam ſi ſpectat conſequentia, intelligendum eſt εἰ, ſin ad hanc referatur, εἰ μή. ut apud eundem ad Hebraeos ſcribentem cap. IX. com. 26. ubi ait Apoſtolus, Chriſtum non in ſacrarium manu factum fuiſſe ingreſſum, ſed in ipſum coelum, non ut ſaepius ſe offerret, ſicut Pontifex quotannis; tum ſequitur ratio: Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Quod ſi ad negativam ſententiam, quae praecedit, reſpiciatur, iutelligendum eſt εἰ; vel ἐὰν εἰσῆλθεν εἰς χειροποίητα ἅγια, ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν. at ſi referatur ad affirmativam ſententiam, quae etiam praecedit, ſupplendum eſt εἰ μὴ vel ἐὰν μὴ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. *Quoniam, ſi ingreſſus eſſet in ſacraria manu facta, ut ſaepe ſe ipſum offerret.* vel, *niſi ingreſſus eſſe in ipſum coelum, ut ſe ſiſteret pro nobis coram Deo: oportuiſſet ipſum*

ipſum ſaepius pati a mundi fundamentis. i. e. *Caeteroquin oportuiſſet.* Si quis tamen contendat, in poſtremis locis particulam ἂν non neceſſario intelligi, propter naturam tamen conditionis, vel additae vel diſſimulatae, indicativus modus adhibetur pro optativo cum particula ἂν, alioquin negabitur, quod affirmari debet, aut contra affirmabitur, quod negari debet: ut in epiſt. ad Rom. cap. XI. com. 6. Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις. Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐςὶ χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐςὶν ἔργον. Hic ἐπεὶ οὐ γίνεται et ἐπεὶ οὐκ ἔςι, non abſolute negant, ſed ſub conditione, ſi concedantur ea, quae tamen concedi nequeunt. Quare ſic plenior inſtitui poſſit oratio; ἐπεὶ, ἐὰν τοῦθ' οὕτως ἔχῃ, ἡ χάρις οὐκ ἔτι γένοιτ' ἂν χάρις, καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἂν εἴη ἔργον. *Si per gratiam, non jam ex operibus, quoniam* (nempe ſi id concedatur) vel, *alioquin gratia non eſt*, i. e. *non foret jam gratia: ſin ex operibus, jam non eſt gratia, quoniam* (ſupple ſi id ita eſſet) vel alioquin *opus non eſt*, i. e. *non foret jam opus.*

VIII. Jungitur τῷ ἐπεὶ nonnunquam τὸ ἄρα ſyllogiſtico ſeu collectivo ſenſu, ut apud Apoſtolum 1. Cor. V. 10. Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιςολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. *Scripſi vobis in epiſtola, ne commiſceamini cum ſcortatoribus, at non omnino cum ſcortatoribus hujus mundi, aut avaris, aut rapacibus, aut idololatris; alioquin debetis exire ex mundo.* In quibus ut conſtet τοῦ ἄρα poteſtas συλλογιςικὴ, ita concipi poſſit argumentum: *Si omnino vultis abſtinere a ſcortatoribus, alius vobis mundus quaerendus eſt. Atqui fieri hoc nequit. Ergo non omnino poteſtis abſtinere a ſcortatoribus.* Ita ſuo officio fungitur τὸ ἄρα. Sequitur τὸ ἐπεὶ, conſequentiam hujusmodi inferens: *Quae cum ita ſint, ſequitur, me, ſcribentem, ut ne commiſceremini cum ſcortatoribus, non omnino intellexiſſe ſcortatores hujus mundi, ſed eos, qui in*

in ecclеſia ſunt. Atque hoc illud eſt, quod ſaepius ſupra obſervatum, Graecos βραχυλογωτάτȣς crebro argumentationes ex praecedentibus colligendas omittere, relicto earum veſtigio in addita particula, quo fit, ut, ſi hoc negligentius habetur, videantur particularum temere prodigi. Vel poteſt ἄρα effectum ſignare, quem hujus particulae uſum ſatis fuſe oſtendi ſupra, ut in eadem epiſtola cap. VII. com. 14. Ἡγίασαι γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιςος ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασαι ἡ γυνὴ ἡ ἄπιςος ἐν τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐςι· νῦν δὲ ἅγιά ἐςιν. *Sanctificatus eſt enim maritus infidelis in uxore, et ſanctificata eſt uxor infidelis in marito: quoniam* (nempe ſi res non ita ſe haberet, i. e. *alioquin*) *liberi veſtri forent impuri, at nunc ſunt puri.* h. e. *hinc ſequeretur, ut liberi eſſent impuri.*

IX. Minus intricata eſt particulae ȣ̃ν adjectio, quae conſequentiam praemiſſae rationi applicat, ut in epiſt. ad Hebr. cap. IV. com. 6. Ἐπεὶ ȣ̃ν ἀπολείπεταί τινας εἰςελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες ȣ̓κ εἰςῆλθον δι᾽ ἀπείθειαν· πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν. *Quandoquidem igitur reliquum eſt, ut aliqui introeant in eam* (requiem), *et ii, quibus prius evangelium erat praedicatum, propter contumaciam non introierunt; rurſus aliquem diem definit.* Structura fit, ἐπεὶ ἀπολείπεται etc. πάλιν ȣ̃ν. *Quoniam reſtat, ut* etc. *hinc praefinit.*

X. Additur et particula τοι, ut fiat ἐπεί τοι, cujus exemplum ex Luciano affert Budaeus pag. 527. Sed ita, ut τοι adjectum otiari videatur, et totum hoc ἐπεὶ τοι nihil aliud ſignificet, quam ἐπεὶ, pro εἰ δὲ μὴ poſitum, cum tamen particula adjecta τοὶ ſuam βεβαιωτικὴν poteſtatem egregie ſervet, rationemque adjectam firmet. Locus eſt in epiſt. Saturnal. Tom. III. pag. 408. lin. 86. Εἰ γȣ̃ν ἠπίςαςθε τȣ̀ς φόβȣς καὶ τὰς μερίμνας, ἃς ἔχȣσι, πάνυ ἂν ὑμῖν φευκτέον ὁ πλȣ̃τος ἔδοξεν. ἐπεί τοι οἴει με αὐτὸν ȣ̔́τως ἄν ποτε κορυ-

κορυβαντιάσαι, ὡς εἰ καλὸν ἦν τὸ πλουτεῖν καὶ βασιλεύειν, ἀφέντα ἂν αὐτὰ, καὶ παραχωρήσαντα ἄλλοις καθῆσθαι ἰδιωτεύοντα, καὶ ἀνέχεσθαι ὑπ' ἄλλῳ ταττόμενον; *Nam ſi ſciatis timores et curas, quas habent, omnino vobis fugiendae divitiae videntur: Alioquin, i. e. quoniam profecto, ſi praeclarum quid eſſet divitem et regem eſſe, an putas, ipſum me unquam ita inſanire, ut, his relictis atque aliis conceſſis, privatus deſiderem, aliorumque dominationem ſubirem?* Perſpicue patebit particulae τοὶ vis affirmativa, ſi interrogatio diſſolvatur in negationem, quam tunc confirmabit hoc modo: Οὔ τοι οὕτως ἂν ποτε κορυβαντιάσω. *Profecto nunquam ita inſaniam!*

XI. Additur et γὲ, non temere, ſed ita ut tres hae particulae ἐπεί τοι γε egregie ſingulae ſuo fungantur officio, ἐπεὶ ratiocinantis, τοὶ confirmantis, et γὲ urgentis. Sic apud Demoſth. Philipp. I. p. 15. l. 36. Queritur orator, res Athenienſium eſſe afflictas propter ipſorum ſ[illegible]cordiam, oſtendens interim aliquam ſpem eas ad meliorem ſtatum reducendi. Locum integrum, quo melius intelligatur, adſcribo. Οὐκ ἀθυμητέον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ· ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί οὖν ἐστι τοῦτο; Ὅτι οὐδὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπεί τοι γε, εἰ πάνθ', ἃ προσῆκε, πραττόντων, οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. *Non demittendus eſt animus, o Athenienſes, in praeſenti rerum ſtatu, etſi is omnino afflictus eſſe videtur, nam quod ſuperioribus temporibus in eo fuit peſſimum, id in futurum evadet optimum. Quid igitur hoc eſt? Quia, o Athenienſes, nihil eorum, quae fieri oporteret, vobis facientibus, res dilapſae ſunt: quoniam profecto, ſi, facientibus ea vobis, quae oporteret, res ta-*

men

men ita ſe haberent, ne ulla quidem ſpes eſſet, fore ut meliores fierent. Unde ex legibus oppoſitionis concludere licet: *Nunc cum antea, quae fuerunt agenda, non egeritis, ſpes eſt, ſi nunc agetis, fore ut ſtatus reip. in meliorem immutetur.* Id quod probandum fuit.

XII. Ut περ in εἴπερ, ſicuti ſupra monitum capitis hujus ſect. 8. §. 17. ita in ἐπείπερ vim habet limitativam, non per ſe, ſed propter ſuppreſſum γε, uſumque hujusmodi; ut aliis rationibus ſuperſedere jubeat, unamque principem proponat, quam neglectum τὸ γε quam maxime adſtringit et urget· quod ſi obſervetur, idem erit τὸ ἐπείπερ, quod apud Latinos, *imprimis quoniam.* quaſi quis dicat: *ut alias quascunque rationes mittam; hanc certe urgeo.* Sic Plat. de Rep. lib. V. pag. 452. lin. 16. Ἐπείπερ ὡρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα. *Imprimis quandoquidem dicere ſumus aggreſſi, non timenda ſunt urbanorum dicteria.* Propoſuerat enim certaminis genus, in quo nudae virgines juniores et vetulae ſenesque certarent. Haec dicteria ait non timenda; cujus argumenta non plura quidem infert, ſed ex pluribus unum praecipue, quod urget, nempe, quia hunc ſermonem aggreſſus erat, eodem tenore ſine metu pergendum cenſet. Sic ibid. paulo poſt: Ἐπείπερ λέγειν ἠρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου. *Si quidem ſermonem inſtituimus, procedendum ad id, quod in legibus aſperum videtur.* Et pag. 456. Γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀνδράσιν ἐκλεκτέαι συνοικεῖν τε καὶ συμφυλάττειν. *Mulieres ergo tales eligendae, quae cum viris talibus una civitatem habitent, et cuſtodiant.* Praecipua ratio, quam affert, miſſis aliis, eſt: Ἐπείπερ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ συγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. *Si quidem idoneae ſunt et cognata iis natura.* Rurſus paulo poſt, probaturus, ſe leges condere, quae non jubeant ea, quae fieri nequeunt, votisque ſunt ſimilia,

milia, ait: Ἐπείπερ κατὰ φύσιν ἐτίθεμεν τὸν νόον q. d. conſtat hoc tum variis argumentis, tum hoc imprimis, *quod legem ferimus naturae convenientem.* Adde Euripid. Phoeniſſ. v. 742. ubi Eteocles dubius, quid agat, rogat, num urbem dedat: reſpondet Creon:

Μὴ δῆτα· βουλεύου δ', ἐπείπερ εἶ σοφός.

Pro βουλεύου δ' ἄλλως τε καὶ σοφὸς ὤν. Conſultandum putat, tum ob alias rationes, quas adferre ſuperſedet, tum imprimis, quia in eo magna vis conſilii inerat. Confer epiſtolam Pauli ad Rom. cap III. com. 30. Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. *Aut an Deus eſt tantum Judaeorum? nonne etiam gentium? Imo et gentium.* Cujus rei alia argumenta adferre potuit, ut promiſſiones Dei apud prophetas etc. Sed palmarium eligit Apoſtolus: Ἐπείπερ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. *Quandoquidem unus eſt Deus, qui juſtificabit circumciſionem ex fide, et praeputium per fidem* Eſt ergo idem Deus gentium, qui Judaeorum.

XIV. Atque ita hic particulae ἐπείπερ uſus conſiſti in ſuppreſſa particula γε, quam ellipſin ſuppler Plato in Phaedon. pag. 114. lin. 34. Τὸ μὲν οὖν ταῦτα διϊσχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν. ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν. ἢ ταῦτ' vel τοιαῦτα) ἄττα, περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι, οἰομένῳ οὕτως ἔχειν. *Igitur affirmare, haec ita ſe habere, ut ego explicui, non eſt viri cordati: eſſe tamen haec, aut his ſimilia de noſtris animabus earumque domiciliis, quandoquidem animam ſaltem rem eſſe apparet immortalem, videtur mihi et decorum credere, et periculo aliquo dignum, haec ita ſe habere arbitranti.* Egerat nempe in ſuperioribus Plato de praemiis et poenis defunctorum apud inferos: haec quidem fabulis eſſe involuta ait,

 nihilo-

nihilominus putat, aut haec, aut ſimilia eſſe vera, tum propter alia, tum imprimis ob id, quod conſtat, animam eſſe immortalem. Atque ita τὸ περ nativam ſuam vim, quae eſt ἐναντιωματικὴ, ſervare poſſit, quando verba ita reſolvuntur: Quicquid de iis, quae apud inferos de virtutibus aut criminibus defunctorum vel dicunt, vel negant, hoc certe tamen conſtat, immortalem eſſe animam, atque adeo ſupplicia et praemia poſt hanc vitam eſſe exſpectanda. Pro ἐπείπερ, hoc loco potuiſſet dicere ἐπεὶ ὅτι γε. de quo vide ſupra §. 15.

XII. *De Particulis* ΕΠΕΙΔΗ, ΕΠΕΙΔΗ ΕΤΘΕΩΣ, ΕΠΕΙΔΗ ΠΡΩΤΑ, ΕΠΕΙΔΗ ΤΑΧΙΣΤΑ, ΕΠΕΙΗ, ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ.

I. Ut ἐπεὶ, ita et ἐπειδὴ duplicem conſequentiam indicat, alteram temporis, alteram rationis. De priore haec pauca notabo.

II. Ut ἐπεὶ in temporis ſignificatione notat, *poſtquam*, ita ἐπειδὴ, ſi particulae δὴ naturam exprimere cupias, *poſtquam jam:* atque ita proprie rem vel tempus plane exactum exprimit, quare cum indicativi praeterito conſtruitur, ut de Electra Euripid. in Electr. vs. 20.

Ταύτην, ἐπειδὴ θαλερὸς εἶχ' ἥβης χρόνος,
Μνηστῆρες ᾔτουν Ἑλλάδος πρῶτοι χθονός.

Hanc, poſtquam jam floridum pubertatis tempus attigerat, proci petebant Graeciae Principes. ubi ἐπειδὴ neſcio quid plenius infert, quam ſimplex ἐπεὶ, ita ut intelligamus, procos exſpectaviſſe illud pubertatis tempus, ſive annos nubiles, quibus jam elapſis, illico advolaſſe. Erat autem illa aetas annorum quatuordecim apud Graecos, teſte Heſiodo Oper. et Dier. vs. 698.

Ἡ δὲ

Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώη, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο. *Mulier autem anno decimo quarto pubeſcat, et decimo quinto nubat.* Dum τέτορ' dicit, δέκα ſupprimit intelligendum, ut explicat Pollux lib. 1, cap. 7, no. 58.

III. Optandi modo tunc jungitur, quando exactae quidem rei narrationem ſignificat, ſed reſpectu temporis ipſius, quo factum aliquid refertur, aliquam futuri admixtam habet notionem, intellecto ἂν, quo intellecto ponitur pro ἐπειδὰν, de quo mox. Vid. Plat. Phaed. pag. 59, lin. 36. Ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη (ſc. τὸ δεσμωτήριον), ᾔειμεν παρὰ τὸν Σωκράτην. *Cum jam in eo erat, ut cuſtodia aperiretur, illico adivimus Socratem.*

IV. Sed ut tempus praeſentiſſimum fortius exprimant, ſolent Graeci ſubjungere εὐθέως, πρῶτα vel τάχιστα, et ſignificat *ſimul ac.* (G. *ſobald als*) H. Steph. ex Xenoph. Hellen. 3. Ἐπειδὴ εὐθέως ᾔσθοντο. Videturque per μετάθεσιν dici pro εὐθέως ἐπειδὴ Hom. Il. A, vs. 136.

Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν ὄποτε φύλλα καὶ ὄζους
Φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν.

Per ego hoc ſceptrum juro, quod nunquam folia aut ramos feret, poſtquam primum, ſive, ex quo primum in montibus ſectum eſt. Bud. ex Demoſth. pag. 504. Ἐπειδὴ τάχιστα ἐγκρατὴς ἐγένετο τοῦ ἀργυρίου. Et ibid. ex eodem: Ἐπειδὴ τάχιστα ἐξουσία ἐγένετο. *Ubi primum poteſtas facta eſt.*

In hac ſignificatione infinitivo jungi, variis exemplis affirmat Budaeus pag. 557. quem ſecuti ſunt Stephanus et Devarius: verum in iis locis, quae affert, obſervanda eſt oratio obliqua, cui mediae interſeritur, quo modo et ἐπεὶ et ὅτε infinitivo jungi, notavi ad Vigerum.

V. Sequitur conſequentia rationis, quam ἐπειδὴ indicans, redditur *quoniam, quandoquidem.* Eſtque haec par-

particula poteſtate *αἰτιολογικὴ*, quatenus argumentum infert ex conditione poſitiva; officio vero *συναπτικὴ*, quatenus nexum orationi affert, promittitque conſequentiae rationem. Sed, quando id ipſum facit particula *ἐπεὶ*, roget quis, quid *τὸ ἐπειδὴ* novi inferat. Non hic quidem in prima notione, quae temporis eſt, *τοῦ δὴ* inhaerendum cenſeo, quanquam et haec notio fortaſſe ſervari poteſt nonnunquam, ut in illo Platonis in Apol. Socr. pag. 21, lin. 10. *Τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ ουτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκε.* pro *ἐπεὶ ἐκεῖνος δὴ τετελεύτηκε.* *Quandoquidem ille jam mortuus eſt.* Sed longe frequentiores tamen *τοῦ δὴ* in compoſito hoc ſunt aliae notiones, quas ſupra oſtendi, quantumlibet levia ipſarum fere deprehenduntur veſtigia: nam, ut concedat quispiam, has ſaepius non fuiſſe obſervatas, ita ut utrumque et *ἐπεὶ* et *ἐπειδὴ* pro eodem adhiberi coeptum ſit; antiquiſſimos tamen illud *δὴ* temere adjeciſſe, credibile non eſt. Sic uſum inchoativum, quem ſupra vidimus cap. XIII. ſect. 4. praeſtare poteſt apud Plat. in Phaedro pag. 271, lin. 29. ubi praeceptum novum rhetoricum inchoaturus, ita infit Socrates: *Ἐπειδὴ λόγου δύναμις τυγχάνει ψυχαγωγία οὖσα.* *Quoniam ergo dicendi facultas eſt vis annimos flectendi.* ubi ſimul uſum poteſt ſervare *βεβαιωτικὸν*, quatenus hic convenit hypotheſi adſtruendae: ut et in Apol. Socr. pag. 27, lin. 30. *Τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνη.* *Nam fateri te pono.* Rationem addit: *quoniam non reſpondes*, quam rationem ſtabilire, poſſit *τὸ δή*. Adde eundem Phaedon. pag. 85, lin. 35.

VI. Videtur etiam *τοῦ νῦν* vice fungi, non tempus quidem ſignificantis, ſed vim quandam *ἀντιθετικὴν* ferentis, de qua poſtea in particula *νῦν*. Sic apud Demoſth. Olynth. 1, pag. 2, lin. 13. *Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνέλοιντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι,*

χοι, καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνωκοτες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν ubi ἐπειδὴ pro νῦν δὲ, ἐπεί. *Si enim veſtro hortatu ſuſcepiſſent bellum, fortaſſe infirmi ſocii et ad tempus in hac ſententia fuiſſent: nunc autem, quandoquidem ob illata ſibi crimina oderunt* (*Philippum*) *veroſimile eſt, eos conſtantes inimicitias gerere propter ea, quae metuunt et paſſi ſunt.*

VII. Pro ἐπειδὴ, ejecto δ, poëtae ſcribunt ἐπειὴ. vid. Hom. Il. A, vs. 156.

> Οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους,
> Οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
> Καρπὸν ἐδηλήσαντ'· ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ
> Οὔρεά δε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα

Non enim meas boves abegerunt, neque equos quidem, nec unquam Phthia gleboſa, fortiumque virorum feraci fructum perdiderunt; quandoquidem permulti interjacent montes umbroſi, et mare reſonans. Et vs. 169.

> Νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπειὴ πολυφέρτερόν ἐστιν
> Οἴκαδ' ἴμεν. —

Nunc abeo in Phthiam, quoniam multo ſatius eſt domum ire. Vid. Euſtath. pag. 45, lin. 5. et pag. 1678. lin. 39.

VIII. De particula ἐπειδήπερ non eſt, quod multa dicam; vix differt a ſuperiori ἐπείπερ, niſi quod δὴ interjectum idem praeſtat; quod in ἐπειδὴ. Diximus particulam περ adjectam exercere vim limitatam propter latentem particulam γε, quam ellipſin ſuppleviſſe Platonem: ſed et hic eandem ellipſin idem ſupplet in Euthyphrone pag. 13, lin. 44. Δῆλον γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τάγε θεῖα κάλλιστα φὴς εἰδέναι ἀνθρώπων. *perſpicuum enim eſt, te ſcire.* Ex reliquis argumentis, quibus hoc probet, eligit videlicet certiſſimum; *Quoniam ſi quid aliud, hoc certe verum eſt,*

te dicere, intelligere te res divinas prae caeteris hominibus optime.

XIII. *De Particulis* ΕΠΑΝ, ΕΠΕΙΑΝ, ΕΠΕΙ ΚΕ, ΕΠΕΙ ΚΕΝ, ΕΠΗΝ, ΕΠΕΑΝ, ΕΠΕΙΔΑΝ.

I. Particula ἐπὰν in eo differt ab ἐπεὶ, ut, cum ἐπεὶ rei exactae narrationem inferat, quam alia ſecuta eſt, ideoque cum praeterito indicativi conſtruatur; τὸ ἐπὰν rei agendae conditionem proponat, cui ſubjungitur conſequentia, atque ita futurum ſemper reſpiciat, eripiente verbo ſuum actum particula ἂν, unde conflatur; et ſubjunctivo ſemper jungatur. Deinde ἐπεὶ utriusque et temporis et rationis conſequentiam habet, ἐπὰν tantum temporis. vid. Demoſth. Olynth. 2, pag. 8. lin. 39. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις. ὀδὲν ἐπαισθάνεται τοῦ καθέκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ. πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν. ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ. *Quemadmodum enim in corporibus noſtris, quamdiu quis recta valetudine utatur, nullo ſenſu afficitur ſingulorum membrorum flaccidorum: at, poſtquam adverſa inciderit valetudo, omnia moventur, ſive ex ruptura, ſive ex luxatione, ſive ex alia qualibet cauſa extiterit marcor.* Latini hic adhibere ſolent futurum ſubjunctivi. Sic in Euang. Matth. cap. 11, com. 8. Ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι. *Poſtquam inveneritis, renunciate mihi.* Et apud Lucam cap. XI, com. 22. Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτῦ αἴρει. *Ad poſtquam potentior illo ſuperveniens eum vicerit, totam illius armaturam tollit.*

II. Conflatam vosulam dixi ex ἐπεὶ et ἂν, quod patet primo: quod pro ἐπὰν ſaepe integrum invenitur ἐπειὰν, ut apud Hom. Il Z, vs. 413.

— Οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
Ἔσαι θαλπωρὴ, ἐπειὰν σύ γε πότμον ἐπίσπης.

Non

Non enim aliud jam erit ſolatium, poſtquam tu certe fatum ſubieris. Ubi Euſtathius notat pag. 652, lib. 7. vetuſtius eſſe et integrum ἐπειὰν, pro quo poſteriores dixiſſe ἐπάν. Τὸ ἐντελὲς ἐςὶ τοῦ παρὰ τοῖς ὕςερον λεγομένε ἐπάν. Rurſus lib. 1, vs. 304.

Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθῃ.

Nunc enim et Hectorem interficere dabitur, poſtquam proxime acceſſerit.

III. Secundo quod poëtae, ſicuti pro ἂν dicunt κε, vel, ſequente vocali, κεν, ita etiam pro ἐπεὶ ἂν ſive ἐπὰν, ſcribunt ἐπεὶ κε et ἐπεί κεν. Ut apud Hom. Il. H. vs. 5.

Ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν
Οὖρον ἐπεί κε κάμωσιν ἐΰξέςῃσ' ἐλάτῃσι
Πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται.

Et ſicut deus nautis deſiderantibus dat ventum ſecundum, poſtquam fatigati fuerint bene politis palmulis aequor agitando, et membra labore fuerint ſoluta. Quanquam ſunt qui ibi legunt, ἐπήν κε κάμωσι. Sic. lib. Φ, vs. 575.

— Οὐ δὲ φοβεῖται, ἐπεί κεν ὑλαγμὸν ἀκέσῃ.

Neque expaveſcit, poſtquam latratum audiverit.

IV. Tertio, quod Iones et Poëte, ſicuti pro ἐὰν dicunt ἤν, ita pro ἐπεὶ ἂν, vel ἐπεὰν, (quo itidem Iones utuntur, uti mox apparebit) dicunt ἐπὴν, ut apud Hom. Il. A, vs. 168.

— Ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται,
Σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγοντε φίλοντε
Ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων.

Si quando diviſio fiet, tibi praemium multo majus erit, ego vero parvum dilectumque feram ad naves, poſtquam belli labores ſubiero. Scio, monere Euſtathium pag. 73, lin. 12, eſſe, quibus placeat ἐπήν κε κάμω. ſed non videntur aliquid ſani adferre, cum particula κε pro ἂν

ſic poſita omnino foret ſupervacua, quippe quae invenitur in compoſito ἐπὴν, dicto pro ἐπεὶ ἄν.

V. Iones ἐπὴν diſſolvunt in ἐπεάν Lucian. de Syr. Dea pag. 454, lin. 64. Ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνταί τε καὶ ἀποκλαύσωνται. *Poſtquam vero ſatis planxerint et fleverint.*

VI. Aliud compoſitum ἐπειδὰν conflatur ex ἐπεὶ, δὴ et ἂν in quibus ἐπεὶ conditionem pr ponit poſitivam, cui poſtquám fuerit ſatisfactum, τὸ δὴ omnem moram damnat, quo minus fiat conſequentia, cui τὸ ἂν aufert temporis certitudinem; atque ita differt ab ἐπειδὴ, quod rem plane exactam refert. Commode itaque redditur propter τὸ δὴ, *ſimul ac*, *ſimul atque*, ſequente futuro ſubjunctivi. Exemplo ſit illud Socratis, qui apud Plat. in Apol. pag. 23, lin. 16. de Apollinis oraculo, quo hominum ſapientiſſimus erat agnitus, disquirens, ait: Ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν καὶ νῦν περιϊὼν ἐπιζητῶ καὶ ἐρευνῶ, κατὰ τὸν Θεὸν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἄν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ Θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. *Haec igitur ego etiamnum circumſpiciens diligenter inquiro et perſcrutor ſecundum divinum oraculum, ecquem vel civium vel peregrinorum judicare debeam ſapientem eſſe: et ſimulac talis mihi nullus fuerit viſus, Deo adſtipulans declaro, non eſſe ſapientem.* Exprimitur propter ἐπειδὴ temporis quidem ſucceſſio, ſed propter ἂν adhuc durans. ut et in Apol. Socr. pag 6, lin. 7. Τοῦτ' ἔστιν, οὗ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν Θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι. *Hoc eſt, quare accuſor, quod, ſimul talia aliquis de diis dixerit, aegre adducі poſſum, ut amplectar.*

VII. Propter ἂν conſtruitur cum ſubjunctivo. Rariſſimus hic eſt indicativus, ut apud Lucian. Dial. Mort. cap. II. Ἐπειδὰν ἡμεῖς οἰμώζομεν καὶ στένομεν, — ἐπιγελᾷ. *Quando nos lamentamur et geminus, irridet.*

CAPUT

Caput XVII.

De Particula ΕΜΠΗΣ.

I. Particulam ἔμπης, quam Ionicam eſſe ait Suidas, Attice autem dici ἔμπας et ἔμπα, conflatam eſſe ex praepoſitione ἐν, et dativo plurali πᾶσι, q. d. ἐν πᾶσιν, *in omnibus*, ſuppreſſo vel *caſibus*, vel commodiori alio ſubſtantivo, prout occaſio poſtulat, mox ſatis apparebit. Poetis eſt familiariſſima, in ſoluta ratione non item. Poteſtatem βεβαιωτικὴν vel ſimpliciter per ſe exercet, vel relate ad ſuperiora, quae obſtare videntur, quo minus res affirmando veró videatur ſimilis.

II. Per ſe affirmans, videtur intelligi velle τρόποις. integre ἐν πᾶσι τρόποις, *omnibus modis, omnino, plane.* Ita occurrit apud Hom. Od. T, vs. 37.

Ἔμπης μοι τοῖχοι μεγάρων, καλαί τε μεσόδμαι,
Εἰλάτιναί τε δοκοὶ, καὶ κίονες ὕψος ἔχοντες,
Φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς, ὡσεὶ πυρὸς αἰθομένοιο.

Parietes aedium, pulcraque digna, et abiegnae trabes, et columnae altae, lucent mihi ante oculos, plane ut ſi igni arderent. ubi ἔμπης ὡσεὶ, pro πάντως ὁμοίως, ut explicat Heſychius.

III. Sic vel *omnino* vel *utique* notare poteſt apud eundem Il. H, vs. 196.

Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμήια τεύχεα δύω,
Τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι
Σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται·
Ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔ τινα δείδιμεν ἔμπης.

Verum agite, dum ego arma bellica induo, interim vos precamini Jovem Saturnium regem tacite apud vos, ne Trojani ſentiant: vel etiam aperte, quoniam neminem prorſus timemus. Ita paſſim explicatur; mihi vero potior videtur poteſtas ἐπανορθωτική· corrigit enim ſe ipſum, cum prius juſſiſſet precari tacite, ne ſentirent

Trojani; nunc quaſi ſententiam hanc damnans, contrarium monet, ut palam precarentur.

Αὐτὰρ ἐγὼν χλαῖναν μὲν ἰὼν ἑτάροισιν ἔλειπον
Ἀφραδέως, ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ῥιγωσέμεν ἔμπης.

Sed ego laenam abiens ſociis reliqui, ſtulte; plane enim non ſperabam mihi frigus moleſtum futurum (G. *Denn ich dachte ich würde ganz und gar nicht frieren.*)

IV. Sed quando relate ad ſuperiora, affirmat, adverſativorum naturam induit, quandoquidem in omni adverſativo adeſt affirmatio, uti plenius patebit, ubi particulas μέν, ὅμως et μέντοι explicabo. Quatenus itaque ſequentia aliquo modo praecedentibus adverſari videntur, adverſativum eſt τὸ ἔμπης, non per ſe: retinetque poteſtatem βεβαιωτικὴν, quatenus ad ſequentia ſtabilienda, quicquid ſuperiora reclamare videntur, affirmatione opus eſt. Redditur ergo *tamen*, qui uſus frequentiſſimus eſt. Hinc Heſychius ἔμπά γε μὴν explicat ὅμως μέντοι. Vid. Hom. Il. A, 563. ubi Jupiter Junoni:

Δαιμονίη, αἰεὶ μὲν ὀΐεαι, οὐδέ λήθω·
Πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεαι. —

O miſera, ſemper ſuſpicaris, neque te lateo: efficere tamen nihil poteris. i. e. *quamvis ſuſpiceris, neque te lateam, tamen* etc.

Additur interdum δέ, ut fiat ἔμπης δὲ v. c. Iliad. E. 191.

Ἤδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὦμον.
Δεξιὸν, ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·
Καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν·
Ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα, —

Jam enim immiſi in eum jaculum, et vulneravi humerum dextrum, e regione per thoracis cavitatem: atque certo ſperabam, me illum ad plutonem miſſurum: in omnibus vero his, i. e. *tamen non occidi.* (Hic Germani plenius reddunt quam Latini *Dennoch aber.* Latinis tamen ejus loco inſervit *attamen.*)

V. Pro

V. Pro δὲ invenitur τὸ ἀλλὰ apud Theogn. vs. 293.

Οὐδὲ λεὼν αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης,
Καὶ κρατερόν περ ἐόνθ', αἱρεῖ ἀμηχανίη.

Ne leo quidem ſemper epulatur carnibus, at eum, quantumlibet fortem, vexat inedia.

VI. Apud Sophoclem in Ajac. vs. 122. invenias ἔμπης et καίπερ mutua ſibi relatione reſpondentia. Ita Ulyſſes de Ajace:

Ἐγὼ μὲν ὐδέν' οἶδ', ἐποικτείρω δέ νιν
Δύςηνον ἔμπης, καίπερ ὄντα δυσμενῆ.

Ego quidem neminem novi (ſc. Ajace prudentiorem et promtiorem) *at aerumnoſi tamen illius, quantumvis mihi infeſti miſeret.* (G. *Iſt er mir gleich feind, ſo habe ich doch mit ihm als einem Unglücklichen, Mitleiden.*)

Ita liquet, particulam etiam in ſenſu adverſativo genuinam poteſtatem non deponere, poſitam pro ἐν πᾶσι. Quanquam quid dubitemus? cum integre inveniatur nonnunquam, ut in ſapient. Sirac cap. LXVIII, com. 15. Poſtquam enumerata erant varia miraque Eliae opera, ſequitur: Ἐν πᾶσι τούτοις ὐ μετενόησεν ὁ λαός. *In his omnibus*, h. e. *quamvis haec omnia vidiſſet, tamen non reſipuit populus.*

Pro eodem invenitur σὺν πᾶσι τούτοις in Euang. Luc. cap. XXIV. com. 21. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐςιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ, ἀλλάγε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' ὗ ταῦτα ἐγένετο. *Nos autem ſperavimus, ipſum fore, qui redempturus eſſet Iſraelem; ſed hic certe dies tertius eſt praeter haec omnia, cum his omnibus;* ſive *tamen, ex quo haec facta ſunt.* Et hunc praeſtare uſum praepoſitionem σὺν, liquet ex Sophocle in Philoct. vs. 1244.

Ξὺν τῷ δικαίῳ τὸν σὸν ὐ ταρβῶ φόβον.

Cum juſto h. e. *cum juſtus ſim, cum juſte agam. non timeo, ſicut tu.* Manifeſtior res erit, cum contrarium ſpectamus affectum, ejus nempe, qui cum juſtus ſit, timet tamen: diceret enim is, Σὺν τῷ δικαίῳ ταρβῶ. *Quamvis ſim juſtus, tamen timeo*,

Eadem

Eadem particula in ſenſu adverſativo, praecedente περ, ellipticam reddit orationem, vultque nonnulla ex praecedentibus repeti; quae ratio eſt, quare in nonnullis verſionibus ab interpretibus negligatur, ut ap. Hom. Il. Ι, vs. 514.

Οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀποῤῥίψαντα κελοίμην·
Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι, χατέουσί περ ἔμπης.

Non ego te, ira depoſita, juberem Argivis opem ferre utcunque indigentibus, non juberem tamen. Niſi mutato ordine ſic reddimus: *Non juberem te Argivis, quantumlibet indigentibus, tamen opem ferre.* At non aeque facilis hujusmodi eſt metatheſis apud eundem lib. Od. Ο, vs. 360.

Ὄφρα μὲν οὖν δὴ κείνη ἔην ἀχέουσά περ ἔμπης.

Pro ἀχέουσά περ, ἔμπης δὲ ἔην. *Quamdiu igitur illa vivebat, quantumlibet viva tamen.*

CAPUT XVIII.

I. *De Particula* ΕΤΕΟΝ.

I. Ἐτεὸν natura adjectivum, qua forma rarius invenitur; occurrere videtur apud Homerum Il. Β, vs. 300.

— Ὄφρα δαῶμεν.
Εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἦε καὶ οὐκί.

Ut ſciamus, utrum Calchas verum vaticinetur, nec ne.

II. Sed longe frequentior eſt adverbialis uſus, quam notat *vere*, *revera*, *ſerio*, *ex animo.* Nec occurrit, niſi apud Poetas, ut Hom. Il. Η, vs. 359.

Εἰ ἐτεὸν δὴ ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις.

Si vere et ſerio hoc verbum loqueris. Cum ἀτρεκέως conjungit Hom. Il. Ο, vs. 53.

Ἀλλ' εἰ δή ῥ' ἐτεόν γε καὶ ἀτρεκέως ἀγορεύεις.

Sed ſi vere, ſive *ſerio et ex animo loqueris.* ubi Euſtath. pag 1005, lin. 33. Τὸ δὲ ἐτεὸν, καὶ τὸ ἀτρεκέως, τῇ ἐκ παραλλήλου θέσει, ἕν τι δηλοῦσιν ἐπὶ ἀπαντήσει ἀληθείας ἄκρας.

III. Fre-

III. Frequenter adhibetur in petitionibus ſeriis, quaſi quis dicat: *Dic mihi ſerio. Dic mihi vere et id, quod res eſt.* (G. *aber ſage mir; aber in allem Ernſt.*) Quare redditur et *obſecro*, quo Latini utuntur, quoties ſerio interrogant. Sic apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 832. exclamantem ſervum,

Βάλλ' ἐς κόρακας· τȣτονὶ τρέφειν κύνα.

Abi in malam rem. Sictine canem alere! attonitus Bdelycleon rogat: Τί δ' ἐςὶν ἐτεόν; *Quid hoc, obſecro, eſt?* Et in Equit. vs. 730.

Σὺ δ' εἶ τίς ἐτεόν; —

Tu vero quis es, obſecro? Infert itaque ſignum animi cupidi cognoſcendi verum. Rurſus in Nubib. vs. 93. Strepſiades pater cupiens mutare mores filii, illi oſtendit aedes Socratis. Tum ille:

— Τί δν τȣτ' ἔςιν ἐτεὸν, ὦ πάτερ;

Quid hoc ergo eſt, obſecro, pater?

IV. Sed clariſſimum veritatis ſignificatae argumentum eſt, quoties ſomniis vera, et jocis ſeria opponuntur; quare illic reddendum eſt *vere*, hic *ſerio*. Prioris exemplum eſt apud eundem Nub. vs. 35. ubi Phidippides, poſtquam ſomnians vel ſemiſopitus abſurda ſubinde patri reſponderat indignanti, tandem prorſus excitatus et vigilans ſerio rogat.

— Ἐτεόν, ὦ πάτερ

Τί δυσκολαίνεις; —

Dic mihi vere, pater, quid indignaris? Hinc ſubjungit particulam δὴ βεβαιωτικὴν Apoll. Rhod. lib. IV, vs. 292.

— Εἰ ἐτεὸν δὴ

Ὑμετέρης γαίης Ἀχελώϊος ἐξανίησιν.

Si revera Achelous ex veſtra regione exit.

V. Alterius exemplum occurrit apud eundem in Ἐκκλησ. vs. 376. Blepyrus rogatus, cur uxoris veſtem indutus prodeat, jocans reſpondet, ſe per tenebras intus

tus eam cepiſſe: ſed illico, amoto joco, ſerio rogat: Ἀτὰρ πόθεν ἔχεις ἐτεόν; *Sed, miſſis iocis dic mihi ſerio, unde venis?* Sic in Equit. vs. 32. ubi Nicias poſt multos jocos deorum injecerat mentionem, converſo ad ſeria animo, rogat Demoſthenes:

— Ἐτεὸν ἡγεῖ γὰρ θεοὺς;

Re vera an credis eſſe deos? Suidas in hac v. explicat: Ἀληθῶς πιςεύεις εἶναι θεούς;

II. *De Particula* ΕΥΓΕ.

I. Cum εὖγε ex εὖ et γὲ conſtet, quorum hoc eſt περιγραφικὸν, vimque habet reſtringendi generalius ad magis ſpeciale, totum ad partem etc. ut fuſius in hac particula explicanda ſupra oſtendi; queri hic poſſit, quid illud ſit, quod reſtringitur in εὖγε. Si dicimus, ipſum adverbium εὖ reſtringi, ſequitur, majus quidpiam remitti, ut minus teneatur et urgeatur; id quod hic admitti vix poteſt: nam, ut majus illud inveniatur, dicendum ſit, extrinſecus petendum eſſe, εἰ μὴ ὑπερφυῶς, ut ſit plena oratio, εἰ μὴ ὑπερφυῶς, ἀλλ' εὖγε. *Si non mirum in modum, excellenter, at ſaltem bene.* At ipſum illud εὖγε excellens quid, et ſummo applauſu dignum notat: quare minime remitti dicendum eſt, quod imprimis tenendum eſt et ſervandum. Videtur itaque potius admittenda ellipſis plurium vocum, nec tandum poſt τὸ εὖγε, intelligendum πεποίηκας vel εἴρηκας, vel ſimile pro re nata, verum etiam ante εὖγε extrinſecus intelligendum, εἰ μὲν ἄλλό ποτε, ut integra ſit locutio, εἰ μὲν ἄλλό ποτε, ἀλλὰ τοῦτό γε εὖ εἴρηκας. *Si unquam aliud quid, at hoc ſaltem egregie dixiſti.* Qualis effuſior ellipſis exclamationibus congruit.

II. In conſtructione ubi invenitur, collaudantis eſt, ut apud Plat. in Phaed pag. 60, lin. 29. Εὖγ' ἐποίησας, ἀναμνήσας με. *Recte mihi in memoriam revocaſti.* Ita quidem ſimpliciter, et ſatis recte: ſed, ubi

ad

ad poteſtatem particulae attendimus, plenior fit oratio, εἴ τι ἄλλο, ἀλλὰ τῦτό γ' εὖ ἐποίησας. Propius itaque ad Graecorum idioma accedit, ſi Latine redditur, *Recte tu quidem.* Sic apud Lucian. Adverſ. Indoct. tom. III. pag. 193. lin. 5. Εὖγε ἀνένευσας. *Recte tu quidem renuis.*

III. At extra conſtructionem ubi invenitur, Latinorum Interjectionis naturam induit, et propter vim τοῦ γὲ, alia quaelibet remittentis, ut unicum hoc, quod intenditur, vehementius urgeat; aſſentientis, laudantis et cum applauſu approbantis uſum praeſtat percommodum. Ita apud Ariſtoph. in Nub. vs. 667. a Socrate Strepſiades reprehenſus, quod ἀλεκτρυόνα communi genere gallum et gallinam dixerat, rogat, quomodo ergo dicenda eſſet gallina: cumque ille dixiſſet, ἀλεκτρύαιναν alteram, et alterum ἀλέκτορα. exclamat cum applauſu approbans: Εὖγε, νὴ τὸν ἀέρα. *Probe hic quidem, per aëra!* Sic Hermon apud Lucian. in Lapithis pag. 443, lin. 99. laudans Cleodemi orationem: Εὖγε, ἔφη, ὦ Κλεόδημε. *Euge, inquit, Cleodeme.*

IV. Theophraſtus ei ſubjungit particulam ὅτι, quae cum verbo praeſtat uſum participii. Verba ſunt in capite περὶ Λαλιᾶς. Εὖγε, ὅτι με ὑπέμνησας. *Factum bene, quod mihi in memoriam revocaviſti!* Quod per participium effere potuit, Εὖγε ἐποίησας ὑπομνήσας με. ut in Platonico illo ſupra.

V. Eſt et uſus ironicus, quo ridicule ſtolidum factum, ſtultave opinio exploditur. Sic apud Plat. in Gorg. pag. 494, lin. 24. dicenti Callicli, jucunde cum vivere, qui voluptatum prurigine captus, eas explere poſſit; reſpondet Socrates: Εὖγε, ὦ βέλτιστε· δὶ ατέλει γὰρ, ὥσπερ ἤρξω . . . . καὶ πρῶτον μὲν εἰπὲ, εἰ καὶ ψωριῶντα καὶ κνησιῶντα, ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι, κνώμενον διατελῦντα τὸν βίον, εὐδαιμόνως ἐςὶ ζῆν; *Praeclare tu quidem, o optime. Perge enim, ut*

inte-

ntepiſti, Et primum quidem dic mihi, an et ſcabioſo et pruriginoſo, qui abunde habet, quod ſcabat, et ſcabenda totam vitam terit, feliciter vivere contingit?

III. *De Particulis* ΕΥΤΕ, ΗΥΤΕ ET ΕΥΤ᾽ ΑΝ.

I. Εὖτε primum ſignificat *ſicut*, vel *plane ut*, in comparationibus; quo ſenſu poetae frequentius pro eo uſurpant ἦύτε. Apud Homerum ſimul reperitur εὖτε comparative Il. Γ. 10.

Εὖτ᾽ ὄρεος κορυφῇσι νότος κατέχευεν ὀμίχλην,
Ποιμέσιν οὔτι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,
Τόσσον τίς τ᾽ ἐπιλεύσσει, ὅσον τ᾽ ἐπὶ λᾶαν ἵησιν·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσαλος ὤρνυτ᾽ ἀελλὴς
Ἐρχομένων· μάλα δ᾽ ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.

Plane ut in montis verticibus auſter effundit nebulam, paſtoribus minime gratam, ſed furi nocturno commodiorem: tantumque aliquis proſpicit, quantum lapidem projicit: Sic utique ſub pedibus euntium pulvis excitabatur procelloſus: nam celerrime procedebant per campum. Ηὖτε vero ſaepius occurrit e. c. Hom. Il. Α. v. 360.

Καρπαλίμως δ᾽ ἀνέδυ πολιῆς ἁλὸς, ἠΰτ᾽ ὀμίχλη. *Ocius vero prodiit e cano mari, ſicut nebula.* Sic Ψ. 237. 573. et alibi paſſim.

II. Frequentius vero particulae εὖτε tribuitur temporis ſignificatio, ut notet i. q. *quando*, *poſtquam*, *cum*, ut Il. Ε. 396. Εὖτε πύλας ἵκανε *quando ad portas venit* Odyſſ. Ω. 146. εὖτ᾽ ἢ φᾶρος ἔδειξε *cum haec oſtenderet pallium.*

Τόλμα, Κύρνε, κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
Εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ᾽ ἐπέβαλλεν ἔχειν.

Forti animo perfer mala, quandoquidem et bonis gaviſus es, quando tibi impoſita eſt neceſſitas, ut illorum quoque partem habeas.

III. Huic

III. Huic ſubjungitur particnla ἂν, ut fiat εὖτ' ἂν· quae pro ſua poteſtate, ſupra ſatis indicata, ſemper aliquid verbo demit, futurumque reſpicit, quare nunquam cum praeterito indicativi conſtruitur, quippe quod rem certam et exactam reſpicit. Ita futurum reſpiciens Achilles ad Agamemnonem apud Hom. Il. A. v. 243.

Ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν
Ξύμπαντας· τοῖς δ' ὅτι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ
Χραισμεῖν, ΕΥΤ' ΑΝ πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Θνήσκοντες πίπτωσι. —

Certe aliquando Achillis deſiderium veniet filiis Achivorum omnibus, quibus nulla in re poteris prodeſſe, licet doliturus ſis, quum multi ab Hectore h micida caeſi cadent. Sic Il. B. 34. Εὖτε ἄν σε ὕπνος ἀνήῃ *quando te ſomnus reliquerit* et Odyſſ. A. 192. εὖτε ἄν μιν κάματος καταλάβῃ *quando eum laſſitudo cepiſſet.*

CAPUT XIX.

I. *De Particula* 'ΕΩΣ.

I. Particula ἕως proprie deſignat continuatam nec interruptam actionem. Dicitur autem elliptice, latente in ſuperiori membro τέως. quam ellipſin ſupplet Ariſtoph. in Pace, v. 32.

— Μὴ παύσαιο μήποτ' ἐσθίων
ΤΕΩΣ, ἘΩΣ σαυτὸν λάθῃς διαῤῥαγείς.

Ne deſine edere, donec, antequam ſentis, diſruptus pereas. Caeterum ab ἄχρι et μέχρι vix differt, niſi quod illa rarius, hoc frequentius verbis jungatur.

II. Actio haec continua eſt vel interminata, vel certo limite terminata. Rarior eſt prior, vixque extra ſacras paginas invenitur. Et ſic notare poteſt *in perpetuum, ſemper,* e. c. Evang. Matth. Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι

 πά-

πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Vobiscum ſum omnibus diebus ad conſummationem ſeculorum usque. Leve profecto ſolatium, ſi Chriſtus ſuis adſit at finem tantum rerum humanorum nec ultra. Eſt itaque continuatio termini expers nec excluditur tempus poſt conſummationem ſeculorum.

*) Huc refert Hoogeveenus locum ex epiſt. ad Hebr. I. 13. Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; ubi negat terminum actionis indicari. Iam quidem verum eſt Chriſtum aeternum ad dextram patris ſedere, h. e. cum eo regnare. Sed ἕως h. l. tamen ſignificat *donec*. Nempe omiſſum eſt ἐνδεχόμενος, poſt δεξιῶν μου, q. d. Sede ad dextram meam expectans donec hoſtes tuos ſubjecero pedibus tuis. Cf. cap. 10. v. 12. ubi dicitur de Chriſto: Εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ τὸ λοιπὸν ἐνδεχόμενος, ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

III. Sed etiam apud Homerum, quamvis extra conſtructionem, *perpetuitatem* notat et redditur *ſine intermiſſione*, (*unaufhörlich*) quo ſenſu etiam apud Latinos interdum uſurpatur *usque*. e. c. Iliad. O. v. 272.

Ὡς Δαναοὶ, εἵως μὲν ὁμιλαδὸν αἰὲν ἕποντο,
Νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν·
Αὐτὰρ, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα etc.

Sic Danai pergebant turmatim nec intermiſſe ſequi ferientes et gladiis et haſtis terribilibus.

IV. Sed frequentius haec actionis vel conditionis continuatae notio aliquo termino limitatur, conſtruiturque vel cum genitivo, vel cum verbo. Cum genitivo conſtructum, latine redditur: *usque ad*: eſtque ille terminus vel loci, vel temporis, vel modi. Loci, ut cum dicimus ἕως τῆς θαλάσσης· *usque ad mare.* ἕως τοῦ οὐρανοῦ· *usque ad coelum.* Exempla hic frequentia. Temporis, ut Matth. II. 15. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου. *Et erat illic usque ad mortem Herodis.* ubi mors Herodis re vera terminat manſionem in Aegypto, ut liquet ex comm. 19, 20 et 21. ubi moni-

tu

tu angeli redit Joſephus una cum puerulo Jeſu in Judaeam, ſimulatque Herodes mortuus erat. Modi, ut Marc. VI. 23. Ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. *Quodcunque a me petieris, dabo tibi usque ad dimidiam regni mei partem.*

V. At verbo ubi jungitur, redditur *donec*, quo caſu ſaepe interſeritur genitivus οὗ vel ὅτου, ſignificans temporis vel modi continuum proceſſum usque ad certum terminum: conſtruiturque vel cum aor. α' indicativi, praeteritum tempus indicans, ut Matth. XIII. 33. Ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. *Regnum coeleſte ſimile eſt fermento, quod arreptum mulier condit in farinae ſata tria, donec fermentetur omnino.* Vel cum aor. β'. ut Matth. II. 9. Ὁ ἀςὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔςη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. *Stella, quam viderant in oriente, praeivit iis, donec venit, ſtetitque ſupra locum, ubi erat puerulus.* Vel cum aor. α' ſubjunctivi in Act. Apoſt. cap. XXV. com. 21. Ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. *Juſſi eum ſervari, donec mitterem eum ad Caeſarem.*

VI. Aſt, ubi aoriſto α' optativi jungitur, ſupprimitur particula ἂν, et tempus ſignificat praeteritum quidem, ſed ita ut futurum admiſceatur, resque adhuc agenda intelligatur, non quo tempore narratur, ſed quo eventuram fuiſſe narramus. Vide Plat. in Phaed. pag. 59. ubi Phaedro narrat ſe cum aliis inviſiſſe Socratem captum, et ambulantem expectaviſſe, ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον. *Donec aperiretur carcer.* Reſpectu temporis, quo hoc narrabat, res jam erat tranſacta; verum tempore ambulationis, quam refert, erat agenda.

VII. Cum aoriſto β' optativi idem praeſtat; ut ap. Plat. de Rep. X, pag. 600. Si Homerus, inquit, aut

Heſiodus, ad virtutem juvare potuiſſent, eorum aetatis homines illis non aliter auro adhaeſiſſent, et coëgiſſent eos apud ſe manere, aut, ſi perſuadere non potuiſſent, *αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγων, ὅπη ᾔεσαν, ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν. ipſi eos, tanquam magiſtros fuiſſent ſecuti, donec, quantum ſatis eſſet, diſciplina fuiſſent imbuti.*

VIII. Ubi vero non tam terminus, quam terminatum indicatur, redditur *quamdiu*, *dum*, *interea dum.* In quo caſu conſtruitur cum praeſenti indicativi, ut apud Plat. in Phaed. pag. 89. lin. 26. *Ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἕως ἔτι φῶς ἐςί. Sed et me, inquit, Jolaum hortare, dum lux eſt.* Et Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 84. lin. 6. *Τί δ', ἔφη, ὦ Κῦρε, εἰ καὶ σὺ συγκαλέσας, ἕως ἔτι ἔξεςι παρακελεῦσαι; Quid vero, inquit, o Cyre, ſi et tu milites convoces, dum adhuc hortandi facultas datur;* Pro eodem dicitur et *ἕως ὅτȣ* in Evang. Matth. cap. V. com. 25. *Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σȣ ταχὺ, ἕως ὅτȣ εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτȣ̃. Redi cum adverſario cito in gratiam, dum cum ipſo in via es.*

IX. Vel cum inperfecto indicativi, ut *ἕως ἔζη. Dum vivebat.* Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 85. *Ἕως δ' ἔτι βελῶν ἔξω ᾖσαν. Dum adhuc extra telorum jactum erant.* Sic et Hom. Il. A. v. 193.

X. Invenitur et non raro cum adverbiis conſtructum, ut *ἕως ἄρτι, ἕως σήμερον, ἕως ὧδε, ἕως ἔτι, ἕως ὅτε*, etc. Inſignius tamen eſt adverbium *πότε*; et more Latinis inſueto dicitur *ἕως πότε*, eadem forma, qua dicunt, *ὅτι τί; ἵνα τί; ὥςε πῶς.* de quibus poſtea. Qui dicit *ἕως πότε*, agnoſcit rem termino limitandam, quem tamen, quia ignorat, ab alio quaerit. Plerumque deſignat haec locutio deſiderium. Sic Apocal. cap. VI, com. 10. *Ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινὸς ȣ̓ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν; Usque quando,*

do, h. e. *Quouſque o tu, qui Dominus ſanctus es, et verus, non judicas et vindicas ſanguinem noſtrum?*

II. *De Particulis* ἝΩΣ ΑΝ ET ἝΩΣ ΠΕΡ ΑΝ.

I. Particula ἂν, quamvis non tam Particulam ἕως quam ſequens verbum afficiat, particulae tamen ſubjungitur: neque tam terminum incertum reddit, ita ut finis limite terminandus non exprimatur, aut indicetur, quam tempus verbi, quod ſuo privat actu, ut ex ejus doctrina in ſuperioribus ſatis liquet: ſic cum dicimus: ἕως ἠνοίχθη τὸ δεσμωτήριον intelligimus rem actam, et cuſtodiam apertam; at ἕως ἠνοίχθη τὸ δεσμωτήριον, indicat cuſtodiam aperiendam, nullo tamen, quo id fiat, expreſſo tempore; involvitque fere futurum tempus, cui maxime appoſitus eſt modus conjunctivus vel optativus; nam cum alterutro ſic conſtanter conſtruitur. Egregie utriusque, et ἕως et ἕως ἂν diſcrimen patet ex Demoſth. Philipp. III. pag. 52 extrema. Ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἄντε μεῖζον, ἄντ' ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην, καὶ κυβερνήτην, καὶ πάντ' ἄνδρα ἐφεξῆς πρόθυμον εἶναι· καὶ ὅπως μήθ' ἑκὼν μήτ' ἄκων. μηδεὶς ἀνατρέψῃ τοῦτο, σκοπεῖσθαι· ἐπειδὰν δὲ ἡ θάλαττα ὑπερέχῃ, μάταιος ἡ σπουδή. καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμὲν σῷοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες; ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον, τί ποιῶμεν, πάλαι τὶς ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσων κάθηται. *Dum navis ſit incolumis, ſive ea major, ſive minor ſit, tunc oportet et navitam, et gubernatorem, et quemlibet deinceps vectorem eſſe alacrem, et videre, ne quisquam ſive conſulto, ſive imprudens eum ſubvertat: nam, cum mare ſuperat, irritus eſt labor: quare vos etiam, o Athenienſes, dum incolumes ſumus, urbe fruentes maxima, commodis plurimis, exiſtimatione egregia, quid agamus, fortaſſe aliquis in hoc conſeſſu libens rogaverit.* Notentur ἕως ἂν σώζηται et ἕως ἐσμὲν σῷοι. Prius convenit ſimilitudinis προτάσει, indicans incertum quid, et rem,

 non

non quae ſit, ſed fieri poteſt: at in ἀποδόσει loquitur de re et ſtatu reip. praeſenti; quare illic ἂν additur cum ſubjunctivo, hic omittitur cum indicativo.

II. Subjunctivo vel optativo modo jungi, dixi; huic autem multo rarius, at frequentiſſime illi. Cum optativo conſtruit Plat. in Phaed. pag. 101. Καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὁρμηθέντα σκέψαιο. *Nec reſponderet, donec, quae inde conſequantur, conſideraveris.*

III. Cum ſubjunctivo et ἂν juxta, et ſine ἂν cum indicativo, vel terminum ſignificat, vel terminatum. Terminum ubi notat, redditur fere *donec.* Cum praeſenti ſubjunctivi, futurum tempus admixtum habente, conſtruit Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 79. Οὐκ ἀναμένομεν, ἕως ἂν ἡ ἡμετέρα χώρα κακῶται. *Non exſpectamus, donec noſtri agri vaſtentur.* Ita tamen futurum admiſcetur, ut praeſentis temporis notio non omnino pereat: ita verus ſenſus non eſt, *donec agri vaſtati fuerint*; ſed indicatur praeſens vaſtandi actus; *ad illud uſque tempus, cum agris vaſtandis occupantur.*

IV. At aoriſtus primus rem confectam non ſignificat quidem, ſed ponit. Ita narrat Plat. in Phaedr. pag. 259. eicadam ſine cibo et potu cantare, ἕως ἂν τελευτήσῃ. *donec finierit vitam.* Non ἕως ἂν τελευτᾷ, ne quis intelligat, eam alimento uti in ipſo mortis articulo.

V. Idem praeſtat aoriſtus β'. Cujus exemplum eſt apud Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 84. Ἐθίζουσι ταῦτα δρᾶν, ἕως ἂν ἐγγένηται αὐτοῖς. *Hoc facere*, i. e. illos tamdiu inſtruere, *donec idem iis fuerit apprime inculcatum.* Non ἐγγίγνηται, *inculcetur:* ſed ponit tempus, quo hoc praeceptum iis ſit inculcatum, quod tamen futurum eſt. Sic Matth. II, 13. et V. 26.

VI.

VI. Quum non tam terminum, quam terminatum indicat, redditur *quamdiu*, ut ſupra ſect. I. §. 8. ita tamen ab eo differt, ut rem adhuc durantem ἕως indicet, ἕως ἂν ponat, ut apud Plat. in Phaed. pag. 66. Ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν, καὶ συμπεφυρμένη ᾖ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς, οὗ ἐπιθυμοῦμεν. *Quamdiu corpus circumferimus, et commiſta eſt anima noſtra cum tali malo, nunquam plane, quod cupimus, conſequemur.* Et in Tab. Ceb. pag. 182. Μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δοκεῖ εἶναι ἡ διατριβὴ, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον. *Haec vitae ratio aliquamdiu videatur eſſe ſuavis, quamdiu titillat hominem.*

VII. Particula ἂν intelligenda relinquitur, quoties ἕως cum optativo aut ſubjunctivo conſtruitur. Exempla optativi dedi ſupra ſect. I. §. 6. Cum aoriſto ſubjunctivi conſtruitur in Evang. Matth. cap. XIV. com. 22. ubi Jeſus jubet diſcipulos praeire in ripam ulteriorem, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. *dum dimitteret multitudinem.* Libr. Sapient. Sirae cap. XXIX. com. 5. Ἕως οὗ λάβῃ, καταφιλήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ. *Quamdiu accipiet, oſculabitur manum ipſius.*

IX. Inter ἕως et ἂν nonnunquam ponitur περ, ut ſit ἕωςπερ ἄν· eſtque illud fere ἀοριστολογικὸν, indicans incertam continuandae rei durationem, ut in Apol. Socr. apud Plat. pag. 29. Ἕωςπερ ἂν ἐμπνέω, καὶ οἷός τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν. *Dum ſpirem, et facultas detur; non ceſſabo philoſophari.* Quaſi dicat; *Quamcunque diu.* per totam vitam, quantumlibet brevem aut longam.

Caput XX.

de

PARTICULA Ἠ et ejuſdem comitatu

Sectio I.

de

PARTICULAE Ἠ *ſignificatibus.*

I. *De Particulae* Ἠ *poteſtate disjunctiva, dubitativa, an et interrogativa.*

I. Particulae ἢ primaria poteſtas eſt *disjunctiva*, ubi duo contraria, adverſa vel ſaltem duo plurave diverſa proponuntur, ex quibus alterum accipiatur, tanquam verum, conſultum, probabile etc. ut apud Plat. de Rep. lib. VI., pag. 490. Τί οὖν; τούτῳ μετέσται ψεῦδος ἀγαπᾷν, ἢ, πᾶν τοὐναντίον, μισεῖν; *Quid igitur? Aliquid huc erit cum mendacio commune, an, quod plane contrarium eſt, illud odio habebit?*

Frequenter repetitur, ut apud Hom. Il. ι. vs. 78.

Νὺξ δ' ἥδ' ἠὲ διαῤῥαίσει στρατὸν, ἠὲ σαώσει.

Haec nox aut deſtruet exercitum, aut ſervabit.

Plat. Euthyphr. pag. 5. Ὅσιόν ἐστιν, ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι, ἢ περὶ φόνους, ἢ περὶ ἱερῶν κλοπὰς, ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι, ἐπεξιέναι. *Sanctum eſt, quod ego nunc facio, injuſtum hominum, vel ob caedem, vel ob ſacrilegium, vel aliud facinus, quo ſe obſtringat, jure perſequi.*

II. Quando ex duobus alterum amplecti volumus, convenit probationibus: quo ſenſu particularum εἰ δὲ μὴ partes explet, ita tamen ut disjunctivorum naturam nequaquam exuat. Sic apud Plat. de Rep. lib. VI, pag. 490, init. Ἣν (ἀλήθειαν) διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντη ἔδει, ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῇ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. *Hanc veritatem ipſum omnino penitus ſectari oportet, alioquin, ut ventoſum, nullum habere*

bere cum vera philoſophia commercium. In quibus τὸ διαζευκτικὸν manifeſto apparet, quum, ſervato ſenſu, verba mutamus, hoc modo: *Aut oportet veritatem ſectari, aut cum vera Philoſophia nullum habere commercium.* Q. d. Neceſſe eſt alterutrum eſſe verum, aut veritatem eum ſequi debere ducem, aut etc. Et lib. VI. de Rep. pag. 504. *οὐχ ἧττον μανθάνοντι ποιητέον ἢ γυμναζομένῳ, ἢ τοῦ μεγίστου τε καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὔποτε ἥξει.* *Non minus diſcenti quam exercenti incumbit labor, alioquin ad maximae et maxime convenientis diſciplinae cumulatam cognitionem nunquam perveniet.*

III. Quando ex duobus vel pluribus praemiſſis ambigui haeremus, quid amplecti debeamus, aut quid verum etc. ſit, naſcitur uſus διαπορητικὸς, ſive *dubitativus*, qui quoniam ex disjunctis oritur, disjunctivo ſubordinatus eſt, quare huic ſecundum locum dedi. In hoc ſenſu vel geminatur ſemper, vel in priori propoſitione ſupprimitur. Latini reddunt *ne*, *an*, hoc tamen diſcrimine, quod hi ſubjunctivum ſubjiciant, Graeci non item, niſi intellecto aut addito ἂν, verbi actum ad potentiam aut voluntatem revocante, ut apud Hom. Il. A, vs. 190.

— Διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρείδην ἐναρίζοι,
Ἦε χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν.

In utramque partem diſtrahebatur dubitans, utrum gladio acuto a femore educto alios dimoveret, et Atriden ſterneret, an iram compeſceret, et animum reprimeret: i. e. *dimovére, ſternere, compeſcere et reprimere vellet.* Sic. Il. E, 671.

IV. Pro ἢ in priori membro ſaepe invenias εἰ, πότερον aut ſimile et cognatum; ut apud Hom. Il. B, vs. 301.

Τλῆτε, φίλοι, καὶ μείνατ' ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν,

Εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἦε καὶ οὐκί.

Tolerate, amici, et exſpectate aliquantiſper, ut ſciamus, utrum Calchas vera vaticinetur, nec ne. Et Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 64, lin. 36. Ἐσιώπα, ἀπορῶν πότερα συμβουλεύοι τῷ Κύρῳ κατακαίνειν ἑαυτὸν, ἢ τἀναντία διδάσκοι, ὧν αὐτὸ ἔφη ποιεῖν. *Silebat, dubitans, utrum ſui occidendi conſilium Cyro daret, an iis contraria eum doceret, quae ipſe ſe facturum dixerat.* Ariſtot. lib. II, de Rep. cap. XIII. ſub princip. Πρῶτον μὲν οὖν περὶ δούλων ἀπορήσειεν ἄν τις, πότερόν ἐστιν ἀρετή τις δούλου παρὰ τὰς ὀργανικὰς καὶ διακονικὰς ἄλλη τιμιωτέρα τούτων, οἷον σωφροσύνη, καὶ ἀνδρεία, καὶ δικαιοσύνη, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἕξεων, ἢ οὐκ ἔστιν οὐδεμία παρὰ τὰς σωματικὰς ὑπηρεσίας. *Principio quidem de ſervis dubitaverit aliquis, utrum virtus quaedam ſervi praeter eas, quae ad inſtrumenta et miniſteria pertinent, alia his ſit nobilior, exempli gratia, temperantia, fortitudo, juſtitia, aut alia quaedam ex hujusmodi facultatibus, an omnino nulla ſit praeter miniſteria corporis.*

V. Illud εἰ vel πότερον in priori membro nonnunquam intelligendum omittitur, ut apud Plat. lib. VI. de Rep. pag. 486. Οὐ μὲν οὐδὲ τόδε παραλείψεις, ὡς ἐγῷμαι. Τὸ ποῖον; Εὐμαθὴς ἢ δυσμαθής. Pro πότερον εὐμαθής. *Neque hoc profecto praetermittes, opinor. Quid? Utrum ſit docile, an indocile.*

VI. Addit Homerus τὸ ἆρα et ῥα στοχαστικόν. lib. Il. Φ, vs. 62.

— Ὄφρα ἴδωμαι ἐνὶ φρεσὶν, ἠδὲ δαείω

Ἤ ἄρ' ὁμῶς καὶ κεῖθεν ἐλεύσεται, ἤ μιν ἐρύξει

Γῆ φυσίζοος. —

Mente ut intelligam et diſcam, num forte ſimiliter et hinc evadat, an ipſum alma tellus cohibitura ſit.

VII. Ubi

VII. Ubi alterum disjunctorum plane contrarium infert, non neceſſe fuerit prius repetere, ſed verbum ex priori propoſitione repetendum veniet, ſufficietque dicere ἢ ἔ. ut apud Demoſth. de Rhodior. Libert. pag. 79. Συμφέρει τῇ πόλει, δῆλον ἤδη γενέσθαι, πότερα ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῶν Ῥοδίων, ἢ ἔ. *Utile eſt civitati, palam jam fieri, utrum Rhodiorum urbem ſit vindicaturus, nec ne.* ubi poſt ἢ ἔ repetendum ex ſuperiori ἀντιποιήσεται. Repetit Ariſtoteles loco modo allato.

VIII. Hic nonnunquam interponitur καὶ, ut ſit, ἢ καὶ ἔ, pro quo Poëtice ἠὲ καὶ οὐκὶ ut apud Hom. Il. B, vs. 300.

— Ὄφρα δαῶμεν
εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἠὲ καὶ οὐκί.

Ut ſciamus, utrum Calchas vera vaticinetur, nec ne. Sic lib. Od. A, vs. 268.

IX. Pro ἢ ἔ, invenias etiam ἢ μὴ, ut apud Plat. Apol. Socr, pag. 18. Τῦτο ὑμῶν δέομαι . . . . τύτῳ τὸν νῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω, ἢ μή. *Hoc a vobis peto, ut diligenter attendatis, utrum juſta dicam nec ne.*

X. Dubitationi vicina eſt interrogatio inflexa, ſed bimembris, et poſteriori membro inſervit ἢ, ſive praecedente, εἰ πότερον, vel ſimili, ſive abſente; Praecedente, ut apud Plat. Epiſt. VII, pag. 347. Ἐρωτᾶν εἴγε ἀρκεῖ ταῦτα αὐτῷ, ἢ καὶ μή. *Rogare, utrum haec ipſi ſufficiant, nec ne.* Et apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 64, lin. 15. Εἰπὲ, πότερον ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ καλὰ πράττοντα τιμᾶς, ἢ ὡς ἀδικῦντα, ἢν λάβῃς, κολάζεις; *Dic, utrum eum, ut virum bonum, tanquam re bene geſta, honore dignum cenſeas, an, ut injuſte agentem, ſi in poteſtatem redegeris, plectas?* Et paulo poſt: Λέγε δὴ σαφῶς, ... ἤν ἄρχων τὶς τύχῃ καὶ ἁμάρτῃ, πότερον ἐᾷς ἄρχειν, ἢ ἄλλον καθίςης ἀντ' αὐτῦ; *Age, dic liquido, ſi quis in*

in imperio conſtitutus forte delinquat, utrum ipſum imperare ſinas, an in alium ipſius locum ſubſtituas? In quibus omnibus quis non videt praeter uſum interrogativum, etiam dominantem vim disjunctivam?

XI Abſente *πότερον*, *ἢ* interrogationi inflexae praemittur ibid. lin. 39. *Εἰπέ μοι, ὦ Κῦρε, ἔφη, ἐπεὶ ὁ πατὴρ ἀπορῦντι ἔοικεν, ἢ συμβȣλεύσω περὶ αὐτȣ͂, ἃ οἶμαί σοι βέλτιστα εἶναι; Dic mihi, inquit, Cyre, quando pater dubitanti ſimilis videtur, an conſilium dem tibi, ut puto, utiliſſimum?* At ubi hic *τὸ διεζευγμένον*; cum oratio ſit *μονόκωλος*. At *δίκωλος* erit, ſi intelligamus *τό, ἢ ȣ͂*, ita ut *ἢ* geminetur.

XII. Geminatur in hoc ſenſu *τὸ ἢ* apud Hom. Il. K, vs. 509.

Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.
Sed age dic hoc mihi, et vere narra. Mox interjectis aliis interrogatis, pergit:

— Ἢ *μεμάασιν.*
Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθι, ἦε πόλινδε
Ἄψ *ἀναχωρήσȣσιν.* —

Utrum cupiant hic manere apud naves procul, an vero urbem verſus retroceſſuri ſint.

XIII. Sed quaeritur, an particula *ἢ* etiam ſit interrogativa, hoc eſt, an directe interroget? Ego, in interrogationibus directis adhiberi, easque afficere ita ut poteſtatem disjunctivam non deponat, ſed mordicus retineat, ſtatuo, ut exemplis mox ſatis frequentibus patebit; ipſum vero *ἢ* interrogare non video. Et *primo* quidem ejus uſus eſt in interrogationibus rectis. praecedente *πότερον*, vel *πότερα*, plane disjunctivus quando ex duobus contrariis alterum eligendum eſt; vel ex duobus pluribusve, quae interrogando proponuntur, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 65. *Πότερα δ' ἡγῇ, ὦ Κῦρε, ἄμεινον εἶναι, σὺν τῷ σῷ ἀγαθῷ τὰς τιμωρίας ποιεῖσθαι, ἢ σὺν τῇ σῇ ζημίᾳ; Utrum*

exi-

exiſtimas, o Cyre, praeſtare tuo cum bono poenas te exigere, an vero cum tuo damno? Eurip. in Oreſt. vs. 403.

Πότερα κατ' οἴκους, ἢ προσεδρεύων πυρᾷ;
Domine? an aſſidens rogo?

XIV. Et, ut ſupra in dubitando, ubi alterum disjunctivorum plane contrarium proponit, vidimus, non neceſſe eſſe prius repetere, ſed vocem ex ſuperiori propoſitione repetendam venire; ita etiam idem fit in interrogando, ubi ſuffecerit ἢ οὔ, et ἢ μή dicere. Sic. Plat. lib. v. de Rep. pag. 473. Πότερον ὁμολογεῖς οὕτως, ἢ οὔ; *Utrum hoc concedis, an non*? Et in Phaedro pag. 263, lin. 26. Τὸν Ἔρωτα πότερον φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων, ἢ τῶν μή; *Amorem utrum dicemus ex controverſorum genere eſſe, an ſecus?* Caeterum, quo discrimine ἢ οὔ vel ἢ μή dicendum apparebit, ubi de particulis οὐ et μή agetur.

XV. Quamvis ipſam particulam ab interrogativis removeam, interrogationes tamen eleganter et cum virtute afficit, quare in interrogationibus adhiberi, quam ipſam interrogare, ex ſequentibus paret. Et *principio* quidem, ſequente τίς, πόθεν, πῶς, aut ſimili interrogativo, rogantis impetum exprimit, non tamen niſi disjunctive praemiſſis aliis, a quibus ſequentia diſtinguantur, tanquam praecedentibus graviora. Ita Philippus apud Lucian. Dial. Mort. tom. I, pag. 398 poſtquam Alexandro exprobraverat falſam divinitatem, perſtringens ipſius vulnera, ex acceptis plagis gemitus, Ammonem impoſtorem, falſosque vates, et prophetas adulatores; mox ſubdit: Ἢ τίς οὐκ ἂν ἐγέλασεν ὁρῶν τὸν τοῦ Διὸς υἱὸν λειποψυχοῦντα, δεόμενον τῶν ἰατρῶν βοηθεῖν, *vel quis non rideret, videns Jovis videlicet filium animo deficientem, et medicorum opem implorantem?* Hic certe nemo dixerit τὸ ἢ interrogare, cum tota interrogationis vis conſiſtat in vocula τίς. Sed diverſa a ſuperiori-

rioribus in interrogatione propoſita evincunt veram τοῦ ἢ poteſtatem disjunctivam.

Secundo non interrogat, ſed vim disjunctivam ſervat, quoties duo contraria vel diverſa interrogative proponuntur. Contraria, apud Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 64, lin. 21. Ἢν χρήματα πολλὰ ἔχῃ, ἐᾷς πλουτεῖν, ἢ πένητα ποιεῖς; *Si multas opes poſſidet, finisne eum divitem eſſe, an pauperem reddis?* Diverſa, apud Hom. lib. Od. Ω, vs. 297.

Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ποῦ δαὶ νηῦς ἕστηκε θοὴ, ἥ σ' ἤγαγε δεῦρο,
Ἀντιθέους θ' ἑτάρους; ἢ ἔμποροs εἰλήλουθας
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης; —

Quis? Unde es virorum? Cujas? Qui parentes? Ubi ſtetit navis celeris, quae te huc vexit et illuſtres ſocios? Aut an mercator veniſti in nave aliena? In his intelligi debet ἄρα.

Tertio quando interrogatio eſt figurata, qua vehementius affirmamus vel negamus, notat τὸ ἢ indignationem aliquam, praemiſſa alia interrogatione, ut conſtanter ſervetur τὸ διαζευκτικόν. Exemplum habet Hom. Il. Ι, vs. 340.

— Τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
Ἀτρείδης; ἢ οὐχ Ἑλένης ἕνεκ' ἠυκόμοιο;
Ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρεῖδαι; —

Cur copias huc duxit collectas Atrides? An non ob Helenam pulcricomam? Aut an ſoli mortalium Atridae diligunt uxores? In priori membro videtur τὸ ἢ eſſe interrogativum; ſed videtur tantum, nec ultra.

Quarto adhibetur ſimili ratione in objurgationibus, in quibus indignatio lenior eſt, ut apud eundem Il. Ρ, vs. 445 ubi Jupiter alloquitur immortales equos Aeacidae increpans:

Ἆ δειλὼ, τί σφῶϊ δόμεν Πηλῆϊ ἄνακτι

Θνη-

Θνητῷ; Ὑμεῖς δ' ἐςὸν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε·
Ἢ ἵνα δυςήνοισι μετ' ἀνδράσιν ἄλγε' ἔχητον;
Ah infelices, cur vos dedimus Peleo regi mortali, vos, qui eſtis ſenectutis et lethi expertes? eo ut hominibus miſeris dolores communes habeatis? Quod in verſione hac evaneſcit ἤ, facit Latinitas, quae Graecorum dictionem non aſſequitur, quae poſſit eſſe elliptica, ut plenior ſit oratio: *Cur dedimus? dicite cauſam. Aut an ideo dedimus, ut* etc. Nec ſine objurgatione B. Paulus in priori ad Corinth. epiſt. cap. IX, com. 6. poſt plura interrogata ſubdit: Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; *Aut an ſoli mihi et Barnabae non eſt conceſſa facultas non laborandi?* Plane hoc diverſum eſt ab iis, quae ſuperius per interrogationes propoſuerat, quam diverſitatem indicat particula ἤ. Latini potius non addunt, ſed Graeci, ut non ſemel monitum, magis particularum prodigi, non ineleganter utuntur.

Quinto, citra praemiſſam interrogationem notat indignationem apud Hom. Il. P, vs. 450. ubi Jupiter ait, ſe non eſſe paſſurum, Hectorem conſcendere currum, cui immortales equi juncti erant, additque:

Ἢ οὐχ ἅλις, ὡς καὶ τεύχε' ἔχει, καὶ ἐπεύχεται αὔτως.

Aut an non ſatis habet, quod et armis inſtructus eſt, et vane gloriatur?

Sexto, in ſenſu objurgandi etiam repetitur non ſine emphaſi in priori ad Corinth. epiſt. cap. XIV, com. 36. Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; Ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; *Aut an a vobis ſermo Dei exiit? Aut ad vos ſolos devenit?*

Septimo, ubi nulla praecedit interrogatio, ellipſis indicat τὴν διαζευκτικὴν δύναμιν, intellecta extrinſecus praevia interrogatione. Sic Plato lib. VI. de Rep. pag. 491, lin. 12. Τὸ μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν ὁμολογήσει, τοιαύτην φύσιν, καὶ πάντα ἔχουσαν, ὅσα προσετάξα-

τάξαμεν νῦν δὴ, εἰ τελέως μέλλει Φιλόσοφος γενέσθαι, ὀλιγάκις ἐν ἀνθρώποις, Φύεσθαι. ἢ οὐκ οἴει; ſupple ὁμολογεῖς ταῦτα; *Hoc igitur, opinor, concedet nobis quilibet, talem indolem, et omnibus his inſtructam, quae modo praeſcripſimus, ſi quis velit conſummatus fieri philoſophus, raro in hominibus inveniri. Faterisne, an vero non putas?*

XVI. At clariſſime liquet ellipſis, quando poſt ἢ contraria non intelliguntur, ſed diſerte exprimuntur, ut ibid. lin. 42. Τὰς ψυχὰς ὅτω φῶμεν τὰς εὐφυεστάτας, κακῆς παιδαγωγίας τυχούσας, διαφερόντως κακὰς γίγνεσθαι· ἢ οἴει τὰ μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ φαύλης, ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως, τροφῇ διολλυμένης, γίγνεσθαι; *Sic dicamus, indoles nobiliſſimas, pravam educationem nactas, inſigniter malas evadere: aut an putas, magna ſcelera et puram putam nequitiam ex vili, et non robuſta natura, educatione corrupta, naſci?*

XVII. *Octavo* infert ellipſis quoque vim et impetum rogantis, ut in priori ad Theſſal. epiſt. cap. 11, com 1.. Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς; Q. d. Τίς ἄλλος ἢ ὑμεῖς; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς; *Quae enim noſtra ſpes eſt, vel gaudium, vel corona gloriae? Quis niſi vos? Aut an non et vos?*

XVIII. *Nono* et poſtremo, indicat τὶ ἢ, interrogationi praefixum, levem objurgationem, quum rogamus aut probandi, aut explicandi: aut incitandi gratia, num quis aliquid neſciat, aut non audiverit, quod ſcire audiviſſe debet. Sic Plato lib. VI. de Rep. pag. 492. taxat ſophiſtarum conſuetudinem, neceſſitatem diſcipulis imponentium, ἣν, inquit, ἔργῳ προστιθέασι, λόγῳ μὴ πείθοντες. *Quam, cum verbo perſuadere nequeunt, re ipſa adjungunt.* Mox explicaturus, quod ſubobſcure ſignificaverat, rogat: Ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸν μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε, καὶ χρήμασι, καὶ θανάτοις κολάζουσι;

ζυσι; *Aut an ignoras, illos, ſi quem non perſuadent, infamia, et pecuniarum multa, et capitis ſupplicio afficere?* Similiter apud Hom. Od. A, vs. 298. incitat Telemachum Minerva, ut procos interficiat, et, ne factum auctoritate careat, ab exemplo Oreſtis monet rogando:

Ἦ οὐκ ἀΐεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα
Αἴγισθον δολόμητιν; —

Aut an non audiviſti, qualem gloriam conſecutus ſit Oreſtes apud omnes homines, quum patris ſui interfectorem Aegiſthum doloſum interemit?

XIX. Ex tanta igitur locorum turba liquet, τὸ ἢ ipſum non interrogare, ſed interrogationes variis modis afficere.

II. *De Particula* Ἢ *comparativa.*

I. Ejusdem particulae frequentiſſimus uſus eſt in *comparationibus*, quem ex primitiva disjungendi poteſtate ſponte fluere, hinc liquet, quod nulla poteſt inſtitui comparatio, in qua non duo ſint diverſa, quae inter ſe comparentur, quaeque particula ἢ, ſi adſit, disjungat. Imo et in his dominari imprimis poteſtatem διαζευκτικὴν dixerim, quod vis comparativa non adeo ſtatuenda eſt in particula ἢ, quam in adjectivo vel adverbio comparativo, fungente τῷ ἢ tantum proprio ſibi officio disjungendi. Peculiari tamen ſectione viſum eſt hunc uſum tractare, quod aliter, quam in ſuperioribus Latini reddunt, nempe *quam*. Sic vis disjunctiva etiam in comparatione ſe exſerit apud Plat. in Phaedr. pag. 237. Σοὶ καὶ ἐμοὶ ὁ λόγος πρόκειται, πότερα ἐρῶντι ἢ μὴ μᾶλλον εἰς φιλίαν ἰτέον. *Hoc tibi mihique verbis discutiendum incumbit, utrum cum amante potius quam cum non amante contrahenda ſit amicitia.* Quae, ut vis disjunctiva magis eluceat, etiam ſic reddi poſſunt: *utrum cum amante potius contrahenda ſit amicitia, an cum non amante.*

II. Agnoſcendus tamen eſt diverſus a ſuperioribus hic in comparationibus particulae uſus, quia non ubique haec verſio quadrat, quantumlibet ſe exſerit τὸ διεζευγμένον. ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 5. Ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί. *Adverſus illum magiſtrum intende actionem prius, quam adverſus me.*

III. Quod ad ſtructuram attinet, alterum comparativorum ſaepe vel per κατὰ effertur, vel ſequente ὡς circumſcribitur; ut cum dicimus: *Haec opera ſunt humanis viribus majora.* vel, *majora ſunt quam ut orationa explicari poſſint.* Τάδε ἔργα μείζω ἐςὶν ἢ κατ' ἄνθρωπον. et, μείζω ἢ ὡς τῷ λόγῳ τὶς ἂν εἴποι. vid. Demoſt. Philipp. 11, pag. 26.

IV. Quum res non cum altera, ſed ſecum comparatur a diverſis praedicatis, eleganter ἢ inter duo comparativa ponitur, ut apud Hom. Od. A, vs. 165.

Πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι,
Ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.

Omnes optarint, ut velociores ſint pedibus, quam auro et veſte inſtructiores.

Ad disjunctivam aut comparativam vim ſpectat quoque τὸ ἢ poſt adjectiva ἄλλος et ἀλλοῖος. Exempla frequentia. At ſubobſcura haec poteſtas eſt, quando longius a comparato removetur; ut apud Hom. Od. T, vs. 267. ubi Ulyſſes Penelopae:

Μηκέ τι νῦν χρόα καλὸν ἐναίρεο, μηδέ τι θυμὸν
Τῆκε, πόσιν γοόωσα· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδέν·
Καὶ γάρ τίς τ' ἀλλοῖον ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα
Κουρίδιον, τῷ τέκνα τέκῃ φιλότητι μιγεῖσα
Ἢ Ὀδυσῆ', ὅν φασι θεοῖς ἐναλίγκιον εἶναι.

Ubi ἢ longius ab ἀλλοῖον, ad quod referendum eſt, remotum orationem reddit obſcuriorem. Eſtque ἀλλοῖον ἢ Ὀδυσῆα, *diverſum quam Ulyſſem. Ne jam amplius*, inquit, *corpus pulcrum deſtrue, neve te macera; quamquam hoc nomine te non reprehendo; nam fit, ut mulier, amiſſo viro juvene, cui miſta peperit filios, diverſo quam Ulyſſe, quem diis ajunt ſimilem eſſe, lugeat.* Q. d. *Mulieres aliae lugent viros ſuos, quanto magis tu Ulyſſem?*

Sectio

Sectio II.

de

PARTICULIS *cum* Ἠ *compoſitis.*

I. *De Particulis* ΗΜΕΝ, ΗΔΕ, ΙΔΕ.

I. Particulae ἢ in membrorum diviſionibus junguntur μὲν et δὲ, ita ut cum ea coaleſcant, unoque accentu notentur ἠμὲν, ἠδὲ, pro quo et dicitur, ἰδὲ, quas particulas ſoli poëtae ſibi vindicant, quando oratio eſt bimembris, jubente τῷ ἠμὲν nos exſpectare τὸ ἠδέ. neque enim prius absque poſteriori, quanquam poſterius absque priori invenitur, ut mox patebit. Afficiunt τὰ μὲν et δὲ ita particulam ἢ, ut hujus vel poteſtate disjuncta, vel officio conjuncta, inter ſe relate componant. Poſteriori ſaepe adjicitur καὶ, non παρέλκον, ſed ἐπιδοτικόν. In exempla ſufficiat hic ſolus Homerus.

II. Sic duo contraria disjungentes Latini ſimpliciter reddunt *vel*, neglectis particulis μὲν et δὲ; quorum hic uſus apud illos non eſt, ut apud Hom Il. E, vs. 751.

Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.

Sponte crepuerunt fores olympi, quas cuſtodiunt Horae, quibus commiſſum eſt vaſtum coelum, ut vel aperiant denſam nebulam, vel claudant.

III. Disjunguntur diverſa lib. Il. I, vs. 105.

Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει,
Οἷον ἐγὼ νοέω ἠμὲν πάλαι, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν.

Non enim quisquam alius meliorem hac ſententiam excogitabit, qualem ego meditor, vel dudum, vel etiam nunc.

IV. Nonnunquam commodius redditur *ſive*, ut ibid. vs. 36.

Ἴσασ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
Norunt Argivorum ſive juvenes, ſive ſenes. Sic et v. 227.

V. Sed et praeſtant ἠμὲν, ἠδὲ uſum διαπορητικὸν lib. Il. E. v. 128. ubi Minerva Diomeden exhortans:

Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς, ἠμὲν θεὸν, ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
Caliginem tibi ab oculis arcui, quae antea inerat, ut bene dignoſcas, utrum deus ſit, an homo.

VI. Et in his quidem, ex compoſitis τὸ ἢ dominari videtur, ubi reliquorum officium minus perſpicue ſeſe exſerit: at eſt, ubi contra fit, ut, neglecta τοῦ ἢ poteſtate disjungendi, τῶν μὲν et δὲ major ratio habeatur, ita ut μὲν et δὲ copulare magis videantur, quam disjungere τὸ ἢ. Sed hic tamen obſervandum, in priori membro vel nunquam, vel raro inveniri ἠμὲν, ſed vel ſimplex μὲν, vel alia particula ex genere τῶν συναπτικῶν. Sic Il. H. v. 379.

Ὣς ἔφατ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Ubi non indicat poëta, Trojanos audiviſſe Priamum, vel obtemperaviſſe ipſi, non alterutrum intelligit, ſed utrumque *audiverunt et paruerunt.* Confer lib. I. v. 79. Similiter ibid. v. 100.

Τῷ σε χρὴ πέρι μὲν φάσθαι ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι.
Hinc te decet in primis dicere et audire. Non *dicere vel audire.*

VII. Uſus copulativus clarior eſt, quando pro μὲν in priori membro τὲ invenitur, ut ibid. v. 99.

— Καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξε
Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας. —
Et tibi Jupiter in manus dedit ſceptrumque et jura. Et lib. M. v. 61.

Ἕκτορ τ' ἠδ' ἄλλοι Τρώων ἀγοί. —
Hectorque et alii Trojanorum duces.

VIII.

VIII. Alibi, praecedente καὶ, copulativum ἠδὲ, ut lib. M. v. 368.

Κέκλυτέ μευ Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκȣροι.

Non enim jubet audire *Dardanos vel ſocios*, ſed *Dardanos et ſocios*. Et contra praecedente ἰδὲ, ſequitur καὶ, Il. lib. E. v. 171. Sed intellecto tamen ἠμὲν in oratione τρικώλῳ.

Πάνδαρε, πȣ̃ τοι τόξον, ἰδὲ πτερόεντες οἰςοὶ,
Καὶ κλέος; —

Pandare, ubi tibi arcus, et volucres ſagittae, et gloria?

IX. Aliud argumentum, unde conſtat τοῦ ἠδὲ uſus copulativus, quando inter καὶ et τὲ ponitur lib. I. v. 366.

Ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν,
Ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνȣς, πολιόν τε σίδηρον
Ἄξομαι. — —

Aliud hinc aurum et aes rubrum, et mulieres bene cinctas candidumque ferrum abducam. Τε, καὶ, ἠδὲ, ἰσοδυναμȣ̃ντα communi copulandi officio fungi cernas lib. Il. Φ. v. 351.

Καίετο δὲ πτελέαι τε, καὶ ἰτέαι, ἠδὲ μυρίκαι.

Urebantur ulmique, et ſalices, et myricae. Similiter τὲ, ἠδὲ, καὶ lib. A. v. 401.

Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

Junoque, et Neptunus, et Pallas Minerva. Et τὲ, ἠδὲ, ἠδὲ lib. Φ. v. 352.

Καίετο δὲ λωτός τ', ἠδὲ θρύον, ἠδὲ κύπειρον.

Ardebat et locus, et juncus et cyperus.

II. *De Particulis* ἮΚΕΝ, ἭΠΕΡ, ἬΤΟΙ, ἬΤΕ.

I. Duae hae diſtinctae ſunt particulae, quas tamen conjuncte ſcribi poſſe putat H. Stephanus, creditque τὸ κὲν in ἤκεν vacare in utroque τοῦ ἢ uſu, et διαζευκτικῷ et διαπορητικῷ, pro priori citans Homerum lib. Od. Δ. v. 80.

Ἀνδρῶν δ' ἤκέν τίς μοι ἐρίσσεται, ἠὲ καὶ οὐκί.
Pro poſteriori eundem Od. Α. v. 267.

Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται
Ἤκεν νοςήσας ἀποτίσεται, ἠὲ καὶ οὐκί.

Sed non animadvertit Vir doctiſſimus τὸ κεν (Poëtic. pro ἂν) in utroque loco eſſe δυνητικὸν, et cum futuro indicativi conſtructum tollere τὸ ἐξ ἀνάγκης ἐσόμενον, de quo uſu conſule, quae ſupra in doctrina particulae ἂν monui ſect. 2. §. 7. In priori loco ſignat apparentem conſequentiam, ut ſit ſenſus: *Ex hominibus fieri poterit, ut alius opibus me ſit ſuperior, alius inferior.* In poſteriori τὸ κεν etiam ad potentiam redigi poteſt cum futuro conſtructum, hoc modo. *Sed profecto haec in deorum manibus ſunt poſita, utrum fieri poſſet, ut reverſus ulciſcatur, an vero non.* Quod animadverſum oſtendit neque ἤκεν conjunctim eſſe ſcribendum, neque κεν vacare.

II. Particulae ἢ annectitur et περ encliticum, ut fiat ἤπερ, limitatque τὸ περ uſum τοῦ ἢ συγκριτικοῦ, nam τῷ ἢ διαζευκτικῷ aut διαπορητικῷ nunquam ſubjungitur. Hoc planum eſt: ſed non ita planum, quomodo prius a poſteriori afficiatur. Qui hujus particulae compoſitae meminerunt, ſimpliciter notant uſum comparativum, et exprimere Latinorum *quam*: atqui hoc ἢ notat, quando ſolitarium eſt, et ſic τὸ περ redundaret, planeque eſſet ſupervacaneum, cujus tamen poteſtatem eſſe adverſativam, infra, ubi de hac particula agemus, patebit; cujus veſtigia, quanquam nonnunquam ſubobſcura, tamen apparent, ubi explicari poteſt per *quamvis*, *licet*, *quantumvis* et ſimile. Obſcuritatis cauſa eſt ellipſis extrinſecus ſupplenda. Exempla, quod dico, clarius reddant. Verba ſunt Neſtoris ad Agamemnonem et Achillem apud Homerum Il. Α. v. 261.

Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν

'Ανδράσιν ὡμίλησα. —
Quod ſi ſimpliciter reddimus: *Cum praeſtantioribus quam vos eſtis, viris converſatus ſum olim.* otioſum eſt τὸ περ, et tota oratio habet invidiam, quam imprimis evitare prudentis Neſtoris erat, litigantes duos conciliare conantis. Ut itaque illud περ, quod in ἤπερ, tanquam otioſum, in verſione fere negligitur, ſuam exerceat vim, ſic per neceſſariam propter ellipſin circumlocutionem exprimat aliquis, reddens: *Jam olim ego cum praeſtantioribus quam vos eſtis, quantumlibet praeſtantes, converſatus ſum.* Eſtque ita ἤπερ ὑμῖν, idem quod ἢ ὑμῖν, καὶ περ κρατίςοις ἔσι. Sic ἤπερ eſt ἐμφατικώτερον quam ſimplex ἢ, in Euang. Joann. cap. XII. com. 43. 'Ηγάπησαν, inquit ſalutis humanae Auctor, τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεȣ̃. *Dilexerunt*, reddit Beza, *gloriam hominum potius quam gloriam Dei.* At ſic negligitur τὸ περ, quo vim adverſativam exercente, vide, quam nervoſa intendatur reprehenſio, admiſſa ellipſi, ut ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεȣ̃ idem ſit, quod ἢ τὴν δόξαν τοῦ Θεȣ̃, καὶ ταῦτα ἀξιάγαςον ἐν τοῖς μάλιςα ἔσαν, ſi referatur ad δόξαν· vel καίπερ παρὰ πάντων ἀξιοφιλήτȣ ὄντος, ſi ad Θεȣ̃ ſpectamus. *Dilexerunt gloriam hominum magis quam gloriam Dei, quamvis omnium admiratione digniſſimam.* ſive, *quamvis omnium amore unice digni.* Ita reprehenduntur, qui, poſthabita Dei unice amandi gloria, hominum gloriam in majori pretio habuerunt. Quae emphaſis abeſt, cum τὸ ἤπερ ſimpliciter per ἢ συγκριτικὸν explicamus.

III. Additur et huic particulae τὸ πȣ ςοχαςικὸν, et dicitur ἤπȣ, non ita tamen, ut duae hae in unam coaleſcant particulam compoſitam, quamvis ſub uno proferantur accentu: ſed πȣ natura encliticum mutat ex conſtanti conſuetudine praecedentem gravem accentum in acutum, ſola itaque pronunciatione coaleſcunt. Cum ἢ ſit διαπορητικὸν, et πȣ ςοχαςικὸν, notans *fortaſſe*, uſus hinc

 naſci-

naſcitur, cum ex duobus aut pluribus certum eligere non poſſumus. Ut apud Plat. in Phaedr. pag. 235. ubi roganti Phaedro, ubi Socrates meliora audiviſſet, reſpondet ille: Νῦν μὲν ὅτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν· δῆλον δὲ ὅτι τινῶν ἀκήκοα, ἤπȣ Σαπφȣ̃ς τῆς καλῆς, ἢ Ἀνακρέοντος τοῦ σοφȣ̃, ἢ καὶ συγγραφέων τινῶν. *Nunc quidem dicere non poſſum: certum tamen eſt, audiviſſe me aliquos, vel Sppho fortaſſe, illam formoſam, vel Anacreonta, ſapientem illum, vel etiam alios auctores.* Adde eundem de Rep. lib. VI. pag. 476. Πάνυ σμικρὸν δή τι λείπεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλȣ́ντων φιλοσοφίᾳ, ἤπȣ ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν . . . . ἢ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ, καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ. *Admodum exigua pars reſtat eorum, qui Philoſophiae ſtudio, ut decet, operam impendunt, aut fortaſſe qui exilio preſſi . . . . aut cum in urbe parva nata ſit anima magna* etc.

III. *De Particula* Ἦτοι.

I. In Particula ἤτοι errant qui putant τοι plane otioſum eſſe. Sed ut ἢ vim disjunctivam habere ſupra adſtruximus, ſic particulae τοι vim affirmativam ineſſe, infra ſuo loco videbimus. Disjungit itaque τὸ ἢ, confirmat τὸ τοὶ, atque ita totum hoc compoſitum ἤτοι ſuperiora confirmat diſtinguendo, plurimumque adhibetur,, ubi totum quid praecedit, mox κατὰ μερισμὸν, hoc eſt, per partes confirmandum. Sic videmus genuinam τοῦ ἤτοι poteſtatem. verumque uſum. Ita Theophraſtus cap. περὶ λαλιᾶς, hominem loquacem auditoribus taedium parere ait; hoc totum eſt et praemiſſum, quod per effectus confirmaturus ſubdit: Ὥςε τȣ̀ς ἀκȣ́οντας ἤτοι ἐπιλαθέσθαι, ἢ νυστάξαι, ἢ μεταξὺ καταλιπόντας ἀπαλλάττεσθαι. q. d. Hoc verum eſſe, inde liquet, quod auditores quae dixit ille, vel ſtatim obliviſcuntur, vel dormitent, vel medio ſermone loquentem

rem deſerunt. Simulque hinc intelligimus, quare ἤτοι praecedat, ἢ ſequatur, quia ſufficit in principio ſemel particulam βεβαιωτικὴν addere, quae in reliquis membris intelligitur, quamque repetere nihil attinet. Vide et Euripid. in Oreſte v. 1197.

Ἁ δ' ἐκ θαλάμων ἐγένετο διὰ προδόμων
Ἄφαντος (ὦ Ζεῦ, καὶ γᾶ, καὶ φῶς, καὶ νύξ)
Ἤτοι φαρμάκοισιν, ἢ μάγων τέχναις, ἢ θεῶν κλοπαῖς.

Haec vero e cubiculo per veſtibulum diſparuit (o Jupiter, et terra, et lux, et nox) vel ſane veneficiis uſa, vel magorum ope, vel a diis ſubrepta. Et in epiſt. B Pauli ad Rom. cap. VI. com. 16. Οὐκ οἴδατε, ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί ἐστε, ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; *An neſcitis, cui vos ſiſtitis ſervos ad obedientiam, ſervos vos eſſe ejus, cui obeditis, aut profecto peccati ad mortem, aut obedientiae ad juſtitiam?* Durius quidem hic in verſione Latina *profecto* ſequitur poſt *aut*, ſed e ſermonis Romani genio de Graecorum conſuetudine non aequum ſit judicium: aures hic requiruntur Graecae. Clarius τὸ βεβαιωτικὸν elucebit, ſi ſignum interrogationis a fine retractum collocamus poſt τὸ ὑπακούετε, ut reliqua dicantur enunciative, contineantque reſponſum aſſirmans et confirmans interrogata, repetito ex ſuperioribus δοῦλοί ἐστε. Sic ſenſus foret: *Alterutrum profecto verum eſt, aut ſervi eſtis peccati ad mortem, aut obedientiae ad juſtitiam.*

III. Nonnunquam in interrogationibus adhibetur, et rem ſerio inquiri ſignificat, qui uſus τῷ βεβαιωτικῷ proximus eſt. ut apud Plat. Apol. Socr. pag. 27. Τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα εἶναι, ἢ θεῶν παῖδας; *Daemones vero utrum revera deos arbitramur eſſe, an deorum filios?*

V. Nonnunquam vis confirmandi adeo langueſcit, ut declarative magis, quam affirmative explicari debere videatur reddique poſſit *nempe*, quippe diſtinguendo docens. ut apud Plat. in Phaedr. pag. 242. Οἶμαι γὰρ ἐγὼ τῶν ἐπὶ τοῦ βίου γεγονότων λόγων μηδένα πλείους ἢ σε πεποιηκέναι γεγενῆσθαι, ἤτοι αὐτὸν λέγοντα, ἢ ἄλλους ἑνίγε τρόπῳ προσαναγκάζοντα. *Nam arbitror, ex omnibus orationibus, quae tua aetate habitae ſunt, neminem plures quam te compoſuiſſe, nempe* (G. *nemlich, wol zu verſtehn*) *quas vel ipſe habuiſti, vel aliis, ut haberent, eodem impetu auctor fuiſti.* Et epiſt. VII, pag. 335. Ὡς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο εὐδαίμων οὔτε πόλις, οὔτ᾽ ἀνὴρ οὐδείς, ὃς ἂν μὴ μετὰ φρονήσεως ὑπὸ δικαιοσύνῃ διαγάγῃ τὸν βίον ἤτοι ἐν αὑτῷ κεκτημένος, ἢ ὁσίων ἀνδρῶν ἀρχόντων ἐν ἤθεσι τραφεὶς τε καὶ παιδευθεὶς ἐνδίκως. *Nullam civitatem neque hominem beatum eſſe poſſe, qui non cum prudentia juſtitiae obtemperans vitam tranſigat, nempe vel ea ſuapte natura praeditus, vel ſub imperio ſanctorum virorum educatus eruditusque juſte.*

VI. Hactenus utriusque particulae in compoſitione poteſtas et officium evidenter conſtitit: ubi ἤτοι ſolitarium invenitur, obſcura adeo prioris disjunctiva vis eſt, ut prorſus evanuiſſe videatur. At ſervat tamen vim diſtinguendi, hoc eſt totum per partes vel ſpecies diſtincte exponendi, ubi obſervandus idem μερισμὸς, qui ſupra §. 2. notatus eſt. Hujus exemplum eſt apud Homerum; nam ſoli poetae particula ἤτοι hoc modo uſi videntur. Vid. Il. E, vs. 720. ubi, praemiſſo toto, i. e. praemiſſa mentione currus Junonis, eum mox κατὰ μέρη explicat diſtinctius.

Τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθεν
Χάλκε᾽ ἐπίσσωτρα προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι·
Πλῆμναι δ᾽ ἀργύρου εἰσὶ περίδρομοι ἀμφοτέρωθεν.

Et quae plura ſequuntur. *Harum nempe rotarum curvatu-*

vatura ex auro erat incorrupto, ſuperne vero aenei erant canthi apte appoſiti, mirabile viſu: modioli vero erant argentei utrinque circumpoſiti etc. Similiter Il. lib. Φ, vs. 90.

Τῆςδε δύω γενόμεσθα, σὺ δ' ἄμφω δειροτομήσεις
Ἤτοι τὸν πρώτοισι μετὰ πρυλέεσσι δάμασσας
Ἀντίθεον πολύδωρον, ἐπεὶ βάλες ὀξέϊ δουρί.
Νῦν δὲ δὴ ἐνθάδε μοι κακὸν ἔσσεται. —

Hujus, inquit Lycaon, *duo filii nati ſumus: quos tu necabis ambos.* Hoc eſt quaſi totum: ſequuntur diſtinctius explicata: *Et revera alterum nempe Polydorum, deo parem, inter propugnatores pedites domuiſti: nam haſta acuta trajeciſti: at nunc hic mihi malum inſtat.*

VII. Sed quid dicemus, quum τὸ ἤτοι ita orationem inchoare videmus, ut nihil praecedat totum, quod per ſpecies ſive partes explicari queat?

*) Huic quaeſtioni brevius, et ut opinor verius Hoogeveno reſpondebo. ἤτοι ab initio a *ſane*, aut *profecto* ſignificat. Sic apud Homer. Od A. 307.

Ξεῖν' ἤ τοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις.

Hoſpes, profecto quidem haec amico animo dicis; et ibid. v. 401.

ἤτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται

Certe haec deorum in genubus poſita ſunt, h. e. penes deorum arbitrium.

Deinde ſaepius notat *ſcilicet, nimirum, nempe* ut Odyſſ. Z. 85.

Αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο
Ἔνθ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοί.

Illae vero cum jam fluvii ad alveum perpulchrum perveniſſent, ubi nimirum erant labra perennia etc.

Denique eſt *igitur, profecto igitur*, in tranſitionibus praeſertim, ut Il. A. 68.

Ἤτοι ὅ γ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας —

Sic igitur ille quidem locutus, conſedit; inter hos autem ſurrexit Calchas.

Quod quidam putant pro μὲν aut δὲ poni, id ſecus eſt. Etenim non ſequitur hanc particulam particulae μὲν

ἰσοδυ-

ἰσοδυναμεῖν, quia hic ibi ſine magno et ſententiae detrimento μὲν ſubſtitui poteſt. Saepius potius cum μὲν componitur, ut appareat ab eo diverſum eſſe ut Il. M. 141.

Ceterum ſi quis quaerat quomodo particula ἤτοι quae disjunctiva ſit, eadem etiam ſimpliciter affirmativa eſſe poſſit, ei in promtu eſt reſpondere ἤτοι disjunctivum ab ἤτοι affirmativo ſic differre, ut ἤ *vel* ab ἦ *certe*; quapropter in multis editionibus Homeri ubi ἤτοι non eſt disjunctivum ſed affirmativum, ſemper ἤτοι cum acuto, ſed ἦτοι cum circumflexo ſcribunt. Verumtamen acutus ſemper ſcribendus eſt, quia ſi duae particulae quarum prior circumflexum habebat, in unam coaleſcunt, penultima acuitur.

Caput XXI.

de

PARTICULA ἮΗ, ejusque comitatu.

Sectio I.

De Particula Ἠ

I. Vera et primitiva particulae ἤ poteſtas eſt rem tanquam veram et certam affirmandi; quare apud Heſychium lego: ἤ, ἀληθῶς, ὄντως. Ἠ *notat* vere, *et* certe. Ἠ itaque idem plane notat quod τῷ ὄντι, ὄντως, a quo poſtremo non alia re diſcernitur, niſi quod τὸ ὄντως ſpectat ad ſyntaxin, ἤ autem particulae naturam aſſumſit; illud autem pro hoc, hoc non item pro illo ponitur. ut ἤ τόδε λοίγιόν ἐςιν, et τόδε ὄντως λοίγιόν ἐςιν. quanquam et ita differunt; nam hoc oſtendit genuinam rei exitialis naturam; illud totum hoc, τόδε λοίγιόν ἐςιν, affirmat. At pro ὁ ὄντως καλὸς, cave dixeris, ὁ ἤ καλὸς, quod manifeſtum eſt ſoloecum. Reddunt tamen, ſive explicant enarratores ἤ per ὄντως, ut in illo Homeri lib. Il. A, vs. 519.

Ἠ δὴ

Ἦ δὴ λοίγια ἔργ᾽ ὅτ᾽ ἐμ᾽ ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις
Ἥρῃ. —

Damnoſum hoc perfecto eſt, quod me impellis ad contendendum cum Junone. ubi Euſtath. pag. 143, lin. 27. Τινὲς δὲ τὸ μὲν ἢ ἀντὶ τοῦ ὄντως φασί. *Nonnulli ἢ pro ὄντως dicunt.*

II. Sed ἢ, uti dictum, totam ſententiam affirmandi vim habet, ut apud Hom. Il. Ε, vs. 274.

Ἦ μάλα σ᾽ οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο.

Profecto te non domuit telum velox. Et lib. Φ, vs. 54.

— Ἦ μέγα θαῦμα τόδ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι.

Profecto magnum hoc miraculum oculis video.

IV. Hanc confirmandi poteſtatem non omnino deponi crediderim in interrogationibus directis; nam ibi particulae uſus eſt multo maximus; infertque proprie haec δύναμις βεβαιωτικὴ ſeriae interrogationi impetum. In interrogationibus obliquis nullus ejus uſus eſt. Ita rogat Oreſtes apud Eurip. in Oreſt. vs. 582.

Ἦ πατρὶ μὲν πάρεισι σύμμαχοι θεοὶ,
Τῷ δ᾽ οὐ πάρεισι μᾶλλον ἠδικημένῳ;

Q. d. Ἆρα τῷ ὄντι etc. *An re vera adſunt auxiliatrices deae, patri vero, majorem paſſo injuriam, non adſunt?* Et Plat. in Phaedr. pag. 262. Ἦ οὖν οἷός τε ἔσται, ἀλήθειαν ἀγνοῶν ἑκάστου, τὴν τοῦ ἀγνοουμένου ὁμοιότητα μικράν τε καὶ μεγάλην ἐν τοῖς ἄλλοις διαγιγνώσκειν; *An igitur revera fieri poteſt, ut is, qui veritatem rerum ſingularum ignorat, ejus rei, quam ignorat, ſimilitudinem ſive parvam, ſive magnam, in aliis diſcernat?* Reſpondit Phaedrus: Ἀδύνατον. *Fieri non poteſt.* Idem in Theaet. pag. 188. diſputat, an aliquis poſſit opinari id, quod non eſt, addit, Ἦ οὖν καὶ ἄλλοθί που τὸ τοιοῦτόν ἐστι; *An hoc revera contingit etiam in aliis caſibus?*

SECTIO II.

I. *De Particula* Ἠ ΓΑΡ et Ἠ ΓΑΡ ΑΝ.

I. Subjungitur τῷ ἦ creberrime τὸ γὰρ, ſtabiliente illo hujus αἰτιολογίαν· afficitur poſterius a priori contra vulgarem particularum ſyntaxin, quia τὸ γὰρ natura eſt ὑποτακτικόν. Eſtque hic ſimpliciſſimus uſus. qui perſpicuus eſt ex plurimis exemplis. vid Hom. Il. Φ, 532.

— Ἦ γὰρ Ἀχιλλεὺς
Ἐγγὺς ὅδε κλονέων. —

Apertas jubet Priamus tenere portas, ut recipiantur copiae, ſi quae redirent in fugam actae: additque rationem: *Nam Achilles prope adeſt conturbans.* Quam rationem confirmat particula ἦ, quae indicat jubentis animum, de re, quaſi jam facta, certum. Et lib. Α, vs. 78. ubi Calchas veritus veram irae Apollinis cauſam indicare, confugit ad Achillem, cujus opem implorat contra furorem Agamemnonis, ut ipſi ſit auxilio: additque rationem, quam confirmat. τὸ ἦ.

Ἦ γὰρ ὀΐομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει. —

Nam profecto puto, virum ſuccenſurum, qui potentiſſimum in omnes Argivos imperium habet.

II. Subjungitur et γὰρ particulae ἦ interrogative pro τῷ ἆρα ὄντι poſito, non otioſa: particulae γὰρ poteſtate, quamvis in verſione ab interpretibus negligatur. Socrates apud Plat. in Phaedr. pag. 266. bene dicendi adjumenta traditurus, ait: Προοίμιον μὲν, οἶμαι, πρῶτον ὡς δεῖ τοῦ λόγου λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ. ταῦτα λέγεις; ἦ γὰρ τὰ κομψὰ τῆς τέχνης; *Prooemium, opinor, primam orationis partem eſſe appellandam. Haeccine dicis? Nonne enim revera haec artis ſunt adjumenta?* Reſpondet Phaedrus, Ναί.

III. Ea;

III. Earundem particularum frequentiſſimus hic uſus eſt, quando in fine collocantur, a reliqua conſtructione ſeparatae, ut alterius aſſenſum eliciant: quare Latine redduntur, *Nonne?* et Suidas explicat per, οὐχ οὕτως; ut apud Plat. in Phaedr. pag. 263. init. Τί δὴ οὖν οὗτος ἁμαρτάνει, καὶ ἄτεχνον ποιεῖ λεκτέον· ἦ γάρ; *Jam quid hic peccet contra artem, dicendum eſt. Nonne?* Reſpondet Phaedrus, Ναί. Sed et ſic neutra particula, ſi rite rem expendimus, quicquam de ſua vi ac poteſtate remittit, dummodo ſtatuamus, locutionem eſſe ellipticam, hoc modo ſupplendam: ἦ γὰρ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα; *Nonne enim re vera res ita ſe habet?* Sic ibid. pag. 365. Μανίαν γάρ τινα ἐφήσαμεν εἶναι τὸν ἔρωτα· ἦ γάρ; Φαῖδρ. Ναί. *Furorem ergo diximus aliquem eſſe amorem. Nonne? PH. Diximus.*

IV. Nec obſtat, quod reſponſio nonnunquam ſequatur negativa; cum vel revera alter ab altero diſſentit; vel is, qui rogat, alterius animum tentat, aut anſam praebet rem diligentius examinandi. Nos tantum de forma loquendi agimus. v. Plat. lib. V. de Rep. pag. 475. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι, καὶ ἀσμενέως ἐπὶ τὸ μαθεῖν ἰόντα, καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον. ἦ γάρ; *Qui ſtudioſo animo omnem diſciplinam cupit experiri, et alacriter ad diſcendum incumbit, et inexplebili deſiderio agitur; hunc merito dicemus philoſophum. Nonne?* i. e. An non ita dicemus, nam res ipſa loqui videtur? Reſpondet tamen Glauco: Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονταί σοι τοιοῦτοι etc. q. d. *Si hoc foret verum, ſequeretur, multos tibi ejusmodi et inſulſos fore.*

V. Interdum particulae γὰρ vis cauſativa obſcuratur, quoties nempe ἦ γὰρ, interrogative ſumtum, orationem inchoat. Argumentamur amen ex praecedentibus, vel, quod Latini interpretes frequenter malunt, vi αἰτιολογικῇ transeunte in συλλογιστικὴν, colligit

ligit ex ſuperioribus, Exemplum eſt apud Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 47. Cyro, obedientia militum, cujus ipſi ridiculum exemplum aliqui narraverant, delectato, ait Aglaitidas: Ἦ γὰρ οἴει, ἔφη, ὦ Κῦρε, τούτους ἀληθῆ λέγειν ταῦτα; *An ergo, inquit, o Cyre, vere putas hos tibi vera narrare.* Colligens ex verbis Cyri, eum haec ut vere facta credere. Oreſtes apud Eurip. in Oreſt. vs. 736. de reditu Menelai:

Ὥσπερ οὐκ ἐλθὼν ἔμοιγε ταυτὸν ἀπέδωκεν μολών.

Adventus ejus perinde mihi profuit, ac ſi non veniſſet. Reſpondet Pylades hinc conjiciens, vere Menelaum rediiſſe:

Ἦ γὰρ ἔστιν ὡς ἀληθῶς τήνδ' ἀφιγμένος χθόνα;
An ergo in has terras venit? (G. *Nun dann? Aber wie denn? Iſt er denn wirklich hier eingetroffen?* Et in Phoeniſſ. vs. 1666.

ΚΡ. Οὐκ εἰς γάμους σοὺς συμφορὰν κτήσῃ γόοις.
CR. Non debes ad nuptias tuas arceſſere calamitatem luctu. Reſpondet Antigone, hinc colligens, nuptias ſibi paratas:

Ἦ γὰρ γαμοῦμαι ζῶσα παιδὶ σῷ ποτε;
An ergo revera viva nubam aliquando filio tuo? (q. d. *Wunderbar! denn ſagt mir, werde ich denn je deinen Son heiraten*) Poteſt et τὸ γὰρ aliquo modo ſervare vim αἰτιολογικὴν, cauſam adferens interrogationis, inde deſumtam, quod Oreſtes dixerat, adventum ejus ſibi non plus commodi dediſſe, quam ſi non veniſſet. De hoc particulae γὰρ uſu abunde dixi ſupra cap. XII, I, 13.

VI. Habet et ἦ γὰρ alium uſum, nempe adfert admirationem indignationi junctam, redditurque commode, *Itane vero!* ut apud Plat. in Gorg. pag. 494. extrema. Callicli dicenti Οὐκ αἰσχύνῃ εἰς τοιαῦτα ἄγων τοὺς λόγους, ὦ Σώκρατες. *Nonne te pudet, Socrates,* hu_c_

huc ſermonem deducere? Reſpondet Socrates: Ἦ γὰρ ἐγὼ ἄγω ἐνταῦθα, ὦ γενναῖε; ἢ ἐκεῖνος, ὃς ἂν φῇ ἀναίδην οὕτω, τοὺς χαίροντας, ὅπως ἂν χαίρωσιν, εὐδαίμονας εἶναι; *Itane ego huc deduco ſermonem, o praeſtantiſſime?* (G. *Ei was wilſt du denn? Bin ichs denn der den Vortrag dahin leitet?*) *an ille potius, quicunque dixerit tam impudenter eos, qui gaudent, quomodocunque gaudeant, eſſe felices?*

VII. Conjungo etiam particulas ἢ γὰρ ἂν, quia ita junctas pro *alioqui* accipi, Budaeum ſequens Devarius docet, et Vigerus cap. VII. ſect. 7. Reg. 6. atque ita abirent in formalem notam, cum tamen harum nulla poteſtatem ſuam deponat. Nam γὰρ argumentatur, ἢ argumentum confirmat, et ἂν ad verbum referendum, cui derogat actum, et ad potentiam, voluntatem, officium, aut, ut plurimum, futurum obliquum redigit, ut ſupra abunde patuit, ubi de hac particula agebam. Occurrit apud Plat. in Phaedr. ſub principium. Εἴθε γράψειεν, ὡς χρὴ πένητι μᾶλλον ἢ πλουσίῳ, καὶ πρεσβυτέρῳ ἢ νεωτέρῳ . . . . ἢ γὰρ ἂν ἀστεῖοι καὶ δημωφελεῖς εἶεν οἱ λόγοι. *Utinam ſcripſiſſet, gratificandum eſſe pauperi potius quam diviti, ſeni quam juveni! nam profecto haec urbana et reip. utilis fuiſſet oratio.* ubi τὸ γὰρ reddit cauſam, quare hoc modo ſcribere debuiſſet, quam cauſam confirmat τὸ ἤ, et τὸ ἂν oſtendit, Lyſiae orationem (de ea enim ſermo eſt) non eſſe popularem, ſed, ſi talis fuiſſet, qualem debere eſſe dicit, populo utilem futuram fuiſſe. Eſt elliptica locutio, in qua ſubticetur aliqua conditio, quae ita ſuppletur· Εἰ γὰρ οὕτως ἔγραψεν. *Si enim ſic ſcripſiſſet, oratio populo ſalutaris fuiſſet.*

Cum tamen ita loquor, non dico, negari poſſe particulas ἢ γὰρ ἂν, per *alioquin* creberrime poſſe reddi, ut in locis a Budaeo et Homero, Chryſoſtomo et Platone allatis. Chryſoſtomi verba ſunt: Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ φανερῶς προσέθηκε τὰ ῥήματα, ἢ γὰρ ἂν ὑποπτεύσαντες, αὐτὸν εἶναι ἐχθρὸν, ἔφυγον. *Sed haec quidem verba non palam*

addidit, *alioquin ſuſpicantes*, *eum eſſe inimicum*, *fugiſſent*. Sed hoc volo, ſciendum, hanc verſionem eſſe magis, quam particularum explicationem, quippe quae a caſu dependet, nec ubique quadrat: qui enim ἦ γὰρ ἂν in verbis, modo ex Platonis Phaedro allatis, *alioquin* redderet, nae ille abſurda garriret: cum contra, ubi ſua cuique particulae tribuitur, quam dixi, poteſtas, haec ubivis dominetur; nam ſic et verba Chryſoſtomi reddi poſſunt; *Certe enim*, *ſi clare haec verba dixiſſet*, *ſuſpicantes*, *eum eſſe inimicum*, fugiſſent.

Atque ita illud *alioquin* naſcitur ex neglecta ellipſi, et ſuppreſſa conditione, etiam admiſta negatione, ſi praecedit affirmatum quid. Quam conditionem agnoſcit quoque Euſtathius ad Hom. lib. Il. v. 232.

Δημοβόρος βασιλεὺς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις.
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.

Ubi Euſtath. pag 91. Ἐν τῷ Ἦ γὰρ ἂν ὕστατα λωβήσαιο, λείπει θυμικῷ λόγῳ τὸ Εἰ μὴ οὐτιδανοῖσιν ἤνασσες. Eſt igitur ſenſus: *Rex populum devorans*, *quoniam imperas ignavis*. *Nam certe*, *niſi ignavis imperares*, *nunc*, *Atride*, *poſtremum convitia diceres*.

Illud interpretum *alioquin* naſci ex neglecta conditione, quae ſupprimitur, patet, quotiescunque conditio diſerte additur, ubi *alioquin* locum habere nequit. Additur conditio apud. Hom. lib. Il. A. v. 293.

Ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην.
Εἰ δή σοι πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅ ττι κεν εἴποις.

Enimvero ignavus et nullius pretii eſſem, *ſi nunc in omnibus tibi cederem*, *quaecunque dixeris*.

II. *De Particula* Ἦ *cum aggregatis*, ἮΔΗ, ἮΜΑΛΑ ΔΗ, ἮΔΗΠΟΤ, ἮΜΕΝ, ἮΜΕΝ ΔΗ, ἮΜΗΝ, ἮΜΗΝ ΤΟΙ.

I. Subjiciuntur particulae ἦ aliae βεβαιωτικαὶ, ut fiant ἦ δὴ, ἦ μάλα, ἦ μάλα δὴ, ἦ δήπου, ἦ μὲν, ἦ μὲν δὴ, ἦ μὲν, ἦ μὴν τοι. de quibus ſingulis hac ſectione agendum. Utrumque et ἦ et δὴ in ſuperioribus oſtendi eſſe βεβαιωτικόν. reſtat, ut pauca de horum uſu, quando junguntur ita, ut τὸ δὴ ſemper ſubjungatur,

gatur, delibem. Et principio quidem non dubito, quin in ſumma admiratione, et ubi res praeter exſpectationem evenit, adhiberi poſſit; cujus tamen in praeſentia nullum occurrit exemplum. Alter uſus conſtat ex Homero, quo indicatur indignatio, et praeſenti exemplo (ut cognoſcas τεῦ δὴ primariam notionem temporis) rei indignitas confirmatur, ubi geminata confirmatio nervoſum quid habet. Ita Vulcanus apud Hom. Il. A. v. 573. poſt jurgia Jovis cum Junone, litem compoſiturus, in haec verba erumpit:

Ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ' ἔσσεται, ὐδ' ἔτ' ἀνεκτά,
Εἰ δὴ σφῶ ἕνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὧδε·

Q. d. *Profecto hoc verum, pernicioſa haec erunt, neque toleranda, ſi jam vos duo propter mortales ſic contenditis.* (G. *Nun warhaftig das wird ein verderblicher Handel werden*)

II. Adjicitur et μάλα confirmationem adjuvans, quare Heſychius ἦ μάλα explicat ὄντως λίαν. Occurrit apud Hom. Il. E. v. 274.

Ἦ μάλα σ' ὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς οἰςός.

Certiſſime te non telum domuit, amara ſagitta.

III. Confirmationi cumulus additur, quando tria haec junguntur, ἦ μάλα δὴ, quorum uſus eſt in ſumma admiratione; quum quis novitate rei attonitus vix oculis credit, convictus tamen mox veritate, labantem fidem firmat his particulis, ut Achilles apud Hom. Il. Φ. v. 55.

Ὦ πόποι, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι·
Ἦ μάλα δὴ Τρῶες μεγαλήτορες, ὅσπερ ἔπεφνον,
Αὖτις ἀναςήσονται. —

Ita exclamat obſtupefactus, cum conſpiciebat Lycaonem, quem Lemni vendiderat. Q. d. *O dii immortales, quid ego video! quale hoc miraculum oculis conſpicio!*

ſpicio! Nunc jam certiſſime crediderim, Trojanos, quos interfeci, reſurrecturos. Hinc commode crebro praecedit ὦ πόποι, admirantis ſignum. Ut lib. X. v. 373.

IV. Subjungitur et τῷ ἦ, δῆπȣ, conſtans ex δὴ βεβαιωτικῷ, et πȣ ςοχαςικῷ, cujus uſum ſupra notavi indicare conſcium veritatis animum, ſed ſimul alterius conſenſum elicientis. Eſt tamen, ubi τὸ τοῦ πȣ ςοχαςικὸν vel valde imminuitur, vel omnino evaneſcit, vel totum hoc ἦ δῆπȣ ironice uſurpatur, ut apud Hom. Il. Φ. v. 583. ubi Agenor Achilli:

Ἦ δῆπȣ μάλ' ἔολπας ἐνὶ φρεσὶ, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
Ἤματι τῷδε πόλιν πέρσειν Τρώων ἀγερώχων.

Illuſtris Achilles, profecto nimium utique ſperaſti, te hoc die urbem Trojanorum ferocium everſurum. (G. *Ei warlich du haſt ja wol gar gedacht* etc.

V. Subjicitur τῷ ἦ particula μὲν, quae natura ſua limitat, ut γε, et limitando urget, et urgendo aſſeverat, q. d. Latine, *id quidem verum*; adeo ut ſimile quid praeſtet, quod ἦ δή· quare Heſychius explicat, Ἦ μέν μοι, ὄντως μέν μοι. et Euſtathius ad Hom. pag. 984. lin. 56. Ἦ μὲν, ἤγȣν ὄντως δή. Et haec quidem particularum eſt poteſtas, ſed uſus peculiaris in jurando, quando aliquem ad jusjurandum adigimus. vid. Hom. Il. A. v. 77.

Τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μοι ὄμοσσον,
Ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν.

Tibi ego eloquar: at tu paciſcere, et mihi jura, te mihi certiſſime et verbis et re promtam opem laturum. Et ſic lib. Ξ. v. 275.

VI. Aſt, ubi δὴ ſequitur, hae aggregatae, ἦ μὲν δὴ, citra jusjurandum adhibentur, ita tamen, ut propter repetitas cognatae ſignificationis particulas proximam jurijurando aſſeverationem afferant, ut apud Hom. Il. I. v. 348.

Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο.

Pro-

Profecto hoc verum quidem, multa ſine me perfecit.

VII. Confirmanti ἦ confirmans adjicitur particula μὴν, priori confirmationi quaſi cumulum et nervum addens. Haec una poteſtas, ſed uſus non ſimplex: nam *primo*, utuntur Graeci ἦ μὴν, ubi ſerio quid affirmare volunt, ut Neſtor apud Hom. Il. ι, vs 57.

Ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσὶ, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴη
Ὁπλότερος γενεῆφιν. —

Laudaverat nempe Diomedis eloquentiam, ſed orationi aliquid deeſſe dicebat: quod ne Diomeden offendat verbum, addit rationem deſumtam a juventutis fervore, qui facile peccat: hinc affirmationem ſeriam ſubjicit, ἦ μὴν etc. q. d. *Profecto, hoc mihi crede, juvenis es, et per aetatem poſſes meus eſſe filius minimus natu.*

VIII. *Secundo* conveniunt hae particulae minanti; qui enim minantur, ſolet mala, quae inflicturum ſe dicit, aſſeveratione confirmare, quo certius incutiat metum. vid. Ariſtoph. in Veſp. vs. 641.

Ἦ μὴν ἐγώ σε τήμερον βλέπειν σκύτη ποιήσω.
Faciam profecto hodie, ut lora reſpicias. Et vs. 1323.
Ἦ μὴν σὺ δώσεις αὔριον τούτων δίκην.
Profecto cras tu horum poenas dabis.

IX. *Tertio* ſponſionibus et expromiſſionibus convenire, ait Budaeus pag. 520. citans Demoſthenem, cujus verba ſunt adv. Timocrat. pag. 467. Εἶναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, ἐγγυητὰς καταστῆσαι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἦ μὴν ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον. *Liberum eſſe vades ſeu per ſe, ſeu per alios conſtituere, quos populus probaverit, quique ſpondeant, ſe bona fide debitam pecuniam ſoluturos.* Alterum exemplum habet H. Stephanus ex Thucyd. lib. VIII. cap. 81. Τισσαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο, ἦ μὴν, ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπηται, ἢν Ἀθηναίοις πιστεύῃ, μὴ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς. *Tiſſaphernes in ſe receperat, intercedente fidejuſſione, donec aliquid ſuorum reliquum foret,*

ret, ſi Athenienſibus conſideret, ſtipendium iis non defuturum.

X. *Quarto* et eſt admirantis, plane ut de ἦ μάλα modo dixi; admirantes enim ſolent quaſi ſibi ipſi geminata aſſeveratione fidem facere, ſi quid vident vel audiunt, quod fidem ſuperare videatur. Exemplum idem ſuppeditat Budaeus ibid. ex Platonis Euthydemo pag. 276. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγὼ, ἦ μὴν καὶ τὸ πρότερόν γε καλὸν ἡμῖν ἐφάνη τὸ ἐρώτημα. *Proh Jupiter! inquam, vel ſuperior illa interrogatio nobis, ita me di ament, praeclara apparuit.*

XI. *Quinto*, maxime frequens et harum particularum uſus; quoties aliquid jurejurando confirmare expedit: hic enim ſimplex affirmatio non ſufficere videtur. Operae ſit pretium hoc pluribus oſtendere exemplis videſis Plat. Apol. Socr. pag. 22, init. Νὴ τὸν κύνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀληθῆ λέγειν) Ἦ ΜΗ͂Ν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον. *Per canem, o Athenienſes (oportet enim nobis vera dicere) certiſſime mihi tale quid evenit.* Et in Phaedr. pag. 236. Ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω, ὁ δέ μοι λόγος, ὅρκος ἔσται· ὄμνυμι γάρ σοί τινα μὲν τοι τινὰ θεῶν, εἰ βούλει, τὴν πλάτανον ταυτηνὶ, Ἦ ΜΗ͂Ν, ἐάν μοι μὴ εἴπῃς τὸν λόγον ἐναντίον αὐτῆς ταύτης, μηδέποτέ σοι ἕτερον λόγον μηδένα μηδενὸς μήτε ἐπιδείξειν, μήτ' ἐξαγγελεῖν. *Imo vero dico tibi, et dictum mihi erit inſtar jurisjurandi. Nam juro tibi per aliquem, per aliquem, inquam deorum, ſi vis per hanc platanum, niſi coram hac ipſa hoc dicas, nunquam me tibi alteram cujusquam orationem aut oſtenſurum, aut renunciaturum.* Et. lib. VIII, cap. 10. Νῦν δὲ θεοὺς ὄμνυμι, Ἦ ΜΗ͂Ν ἐμοὶ δοκεῖν πλέον σε διαφέρειν φιλανθρωπίᾳ ἢ στρατηγίᾳ. *Nunc vero per Deos juro, te mihi profecto videri humanitatis magis, quam imperatoriae ſcientiae laude praeſtare.*

Atque

Atque ita vidimus. τοῦ ἦ μὴν adeo conſtantem in jurejurando eſſe uſum, ut in formulam plane abierit, quam obſervandum quoque non tantum adhiberi, ubi quis legitime jurat, ſed ſervari etiam, cum vel alterum juraviſſe narramus, vel eum jurejurando obſtringimus. Prioris exemplum eſt apud Thucyd. lib. IV, cap. 88. Πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις, οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν, 'Η ΜΗ'Ν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους, οὓς ἂν προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. *Quam illos jurisjurandi fide intercedente obſtrinxerant, quod Lacedaemoniorum magiſtratus juraverant, quum ipſum emiſerunt, ſocios profecto ſuis juris eſſe futuros, quos ipſe adduxiſſet, ſic demum exercitum receperunt.* Alterius exemplum habet idem lib. cit. cap. 86. init. Ὅρκοις Λακεδαιμονίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, 'Η ΜΗ'Ν, οὓς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους, ἔσεσθαι αὐτονόμους. *Jurejurando Lacedaemoniorum magiſtratus obſtringens, bona fide praeſtituros, ut, quos ego adducerem ſocios, ſuis legibus uterentur.* Et Lucian. Tom. II. in Tox. cap. 11. Πρότερος δὲ λέγε, ἀλλ' ἐπομοσάμενος, 'Η ΜΗ'Ν ἀληθῆ ἐρεῖν. *Dic prior, ſed jurans, bona fide te vera dicturum.*

Quin et tria haec βεβαιωτικὰ ἦ μὴν τοι, jungit, etiam citra jurisjurandi formulam, aut ſponſionem, non tamen ſine ſeria aſſeveratione, Theocritus Idyll. VIII, vs. 21.

'Η μὰν τοι κἠγὼ σύριγγ' ἔχω ἐννεάφωνον.

Imo vero et ego habeo fiſtulam novem vocum.

III. *De Particulis* 'Η ΠΟΤ, 'Η ΠΟΤ ἌΡΑ, 'Η ΠΟΤ' ΓΕ, 'Η ΠΟΤ' ΓΕ ΔΗ', 'Η ΠΟΤ' ΓΕ ΚΑΙ'.

I. Diverſas eſſe voces ἦ πυ, evincit accentus, qui ſi in unum coaluiſſent, in penultima debuiſſet acutus. Harum prior eſt βεβαιωτικὴ, poſterior στοχαστική. Derogat itaque poſterior poteſtati prioris; quare Suidas exponit ἴσως, σχεδόν. Heſychius, ὄντως πυ. Latinorum hoc *mirum ni*, proxime accedit ad ſenſum harum particularum, oſtenditque veritatem prope certam.

 II. Uſi

II. Uſi ſunt Graeci, *primò*, ubi rei probatio non omnibus numeris abſoluta eſt, ſed talis tamen, ut vix quisquam dubitet, ut cum Lyſias in Orat. Funebr. pag. 505. militum Athenienſium res afflictas ac paene deſperatas καθ' ὑποτύπωσιν deſcribit. Ἡ πȣ διὰ τὴν ὑπάρχȣσαν ἀπορίαν, πολλάκις μὲν ἐδεξιώσαντο ἀλλήλȣς, εἰκότως δὲ σφᾶς αὐτȣ̀ς ὠλοφύραντο. *Probabiliter propter praeſentem rerum deſperationem, dextris inter ſe conjunctis, vicem ſuam merito deploraverunt.* Oratorie nempe rem non abſolute certam, non, ut talem, affirmans, ſed memoratis ejus circumſtantiis, auditorum judicio potius relinquens. Similiter paulo poſt: Ἡ πȣ διὰ τὸν παρόντα φόβον, πολλὰ μὲν ᾠήθησαν ἰδεῖν, ὧν οὐκ εἶδον, πολλὰ δ' ἀκȣ̃σαι, ὧν οὐκ ἤκȣσαν. *Nec dubitet aliquis, quin ob praeſentem ſe multa videre putarent, quae non videbant, multaque audire, quae non audiebant.* ubi vero res omnino certa eſt, abjicit idem τὸ πȣ, ut poſt pauca: nam, cum pugna navali inter Athenienſes, duce Themiſtocle, et Xerxen ad Artemiſium, nihil in hiſtoriis nobilius ſit, vere praedicare et probare poterat orator, Athenienſes virtute conſiliis omnes reliquos longe ſuperaviſſe: id quod ita effert: Ἡ πολὺ πλεῖςον ἐκεῖνοι, κατὰ τὴν ἀρετὴν, ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν καὶ ἐν τοῖς βȣλεύμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ πολέμȣ κινδύνοις. *Profecto plurimis partibus illi virtute omnes homines ſuperaverunt, ſive conſilia ſpecies, ſive belli pericula.* Hic non invenitur πȣ, quod nullus erat metus, ne quis Athenienſium ſuae gentis praeconio non ſuffragaretur.

III. *Secundo* convenit circumſpecto loquenti, quae conſuetudo Graecis imprimis familiaris eſt. Nec multum hic uſus abit a ſuperiori. vid. Plat. Euthyphr. pag. 4. ubi Socrates Euthyphroni, patrem ſuum caedis accuſanti, ait, Ἡράκλεις, ἦ πȣ, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν, ὅπη ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. *Me hercule, o Eu-*

o Euthyphron χ mirum ni a vulgo ignoratur, quo pacto id recte fiat. Et Xen. Inſt. lib. pag. 47. Ἦ πȣ ἄν, ὦ Ἀγλαϊτάδα, εἴγε κλαίειν ἐπειρώμεθά σε ποιεῖν, σφόδρα ἂν ἡμῖν ἐμέμφȣ. *Si lacrymas tibi excutere conati fuiſſemus, o Aglaitada, mirabor, ni graviter de nobis fuiſſes queſtus.*

IV. *Tertius*, quia ſic prope affirmando, alterum, ut in noſtram ſententiam pedibus eat, elicimus, hinc convenit optime, quando alteri aſſenſum tacite extorquere cupimus. Tale ſit illud Ariſtophanis in Veſp. vs. 724.

Ἦ πȣ σοφὸς ἦν, ὅςις ἔφασκε, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκȣ́σῃς,
Οὐκ ἂν δικάσαις. —

Nimirum ſapiens ille erat, quisquis dixit, Priusquam partem utramque, audieris ne judica. Quod ſi ſimpliciter ἦ dixiſſet chorus, per ſe affirmaviſſet; nunc adjectum πȣ ſpectatores quaſi invitat ad idem judicium de ſapientia auctoris hujus proverbii.

Μηδὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκȣ́σῃς.

V. *Quartus* earundem particularum uſus eſt in argumentis a ſigno, quod tamen tam certum non eſt, ut fallere plane nequeat, ut ſi ita argumentamur, munificum aliquem eſſe, quia multa donavit; nam praeter munificentiam poteſt alia latere ratio, cur is, qui caeteroquin ad rem eſt avidior, certo quopiam caſu multa largiatur. vid. Xenoph. Inſtit. lib. VIII, pag. 224. Cyrus multa militibus erat largitus, unde illi concludunt: Ἦ πȣ αὐτός γε πολλὰ ἔχει, ὅπȣ γε καὶ ἡμῶν ἑκάςῳ τοσαῦτα δέδωκεν. *Mirum ni multa poſſidet, cum ſingulis nobis tam multa dederit.*

VI. *Quintus* uſus eſt, cum argumentamur a minori ad majus, quo caſu fere praecedunt particulae ὅπȣ vel εἰ, redduntque Latini *multo magis*, nempe praemiſſa ſententia affirmativa. Ita Iſocr. de pace, notante Vigero:

gero: Ὅπου γὰρ οἰκῖσαι πόλεις οἷοί τε γεγόνασιν, ἦ που βουληθέντες ἡμεῖς πολλοὺς ἂν τόπους τοιούτους δυνηθείημεν κατασχεῖν. *Cum urbes condere potuerint, multo magis, dummodo voluerimus, loca hujusmodi plurima tenere poterimus.* Quod ut ad originem revocemus, ſenſus erit: *Si prius illi potuerint, nemo dubitet, quin et nos poſterius.*

VII. Ut τὸ ἦ ἐρωτηματικὸν interrogationi impetum addit, ut ſupra vidimus ſect. 1, §. 4, eadem ratione τὸ ἦ που, exercente που ſuam poteſtatem: habetque ἦ που interrogativa forma eosdem fere uſus, quos modo recenſui. Frequenter vis στοχαστικὴ planiſſima eſt in interrogationibus, qualis apud Euripid. in Oreſt. vs. 435. Dicenti Oreſti, ſe perire per tres, ſubjicit Menelaus interrogans:

Τίς δ᾽ ἄλλος; Ἦ που τῶν ἀπ᾽ Αἰγίσθου φίλων;
Quis eſt alius? An forte aliquis ex Aegiſthi amicis? Et vs. 842.

Γυναῖκες, ἦ που τῶνδ᾽ ἀφωρμηται δόμων
Τλήμων Ὀρέστης; —
Mulieres, an forte his ab aedibus abiit miſer Oreſtes?

VIII. Convenit metuenti, ſi nempe res interrogata videtur habere calamitatem, quam mens interrogantis alicunde praeſagit. Ita Jocaſti apud Euripid. in Phoeniſſ. vs. 1079. grave aliquod damnum ex adveniente nuncio timens, eum rogat:

Ὦ φίλτατ᾽, ἦ που ξυμφορὰν ἥκεις φέρων;
O cariſſime, an forte calamitatem nuncians ades?

IX. Rurſus, ſi res habet periculum, indicat hic στοχασμὸς cunctationem ſeu tergiverſationem, ut apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 450. ubi Socrates expoſiturus utilitatem, quam caperet reſp. ex communi uxorum uſu, ſuam ſententiam vix dicere audet. Cunctatur itaque metuens, ne ſupra captum vulgi loquatur.

Verba

Verba ſunt: Διὸ δὴ καὶ ὄκνος τίς αὐτῶν ἅπτεσθαι, μὴ εὐχὴ δοκῇ εἶναι ὁ λόγος, ὦ φίλε ἑταῖρε. Μηδὲν, ἦ δ᾽ ὅς, ὄκνει· οὔτε γὰρ ἀγνώμονες, οὔτε ἄπιστοι, οὔτε δύσνοι οἱ ἀκουσόμενοι. Καὶ ἐγὼ εἶπον, ὦ ἄριστε, ἦπου βουλόμενός με παραθαῤῥύνειν λέγεις; Ἔγωγ᾽, ἔφη. *Quare etiam ſcrupulus aliquis dehortatur me haec attingere, timeo enim, ne votum mea videatur habere oratio, o care ſodalis. Ne, inquit, tergiverſere, neque enim iniqui, aut increduli, aut malevoli ſumus auditores. Et; o optime, inquam, an forte his verbis me ad dicendum hortaris? Equidem, inquit.*

X. Aſſenſum etiam alterius elicit interrogando, ut ſupra aſſeverando, ut apud Plat. in Gorg. pag. 469. Ἦ που ὅγε ἀποθνήσκων ἀδίκως, ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν; *An non credideris, eum, qui iniuſte mortuus eſt, vere miſerum eſſe et infelicem?* Reſpondet Socrates: Ἧττον, ἢ ὁ ἀποκτιννύς. *Minus, quam qui occiderit.*

XI. Adjecta particula ἄρα ex ſuperioribus veritatem tantum non ἀποδεικτικῶς ſtabilitam intelligi jubet: ut cum apud Plat. in Gorgia pag. 448. init. gloriatur Gorgias, neminem a ſe annis inde compluribus quicquam novi percunctatum fuiſſe, concludit Chaerephon: Ἦ που ἄρα ῥαδίως ἀποκρίνῃ. *Profecto itaque crediderim, in proclivi tibi eſſe reſponſum.* Caute addit που, vel extorquens Gorgiae aſſenſum, vel argumenti firmitati aliquid derogans; nam conceſſo praemiſſo, fieri tamen poſſet, ut aliquis novi quid ipſum rogaret.

XII. Ἦπου γε idem vult Budaeus pag. 448. ſignificare, quod ἢ που i. e. *multo magis* et Suidas ἢ που γε explicat πολλῷ πλέον, quaſi illud γε vaceret, vel ornatus tantum gratia adjiceretur. In exemplis tamen, quae adfert, τὸ γε ab ἢ που interjecta voce ſeparatur, quam vocem interjectam ſua poteſtate afficit, quam expoſui, ubi de hac particula ſeorſim egi: atque ita non faci-

ſacile dixerim, ad ἢ που τὸ γε pertinere, verum ſeparatim potius eſſe conſiderandum. Ita in illo, quod modo tetigi, Platonis exemplo in Gorg. Ἢ που ὅ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως, ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν; τὸ γε remittit praecedentia, ut magis urgeat ſequentia. Rogaverat enim paulo ante Polus: An videretur ille Socrati miſerandus, qui interfeciſſet eum, quem jure occiſum putaverit? cumque Socrates reſponderet: ſortem eius miſerandam quidem ſibi non videri, ſed tamen non optabilem: illud, tanquam levius remittens, urget hoc ſequens: *An non credideris ſaltem, eum, qui iniuſte mortuus eſt, vere eſſe miſerum et infelicem?*

XIII. At nulla alia voce intercedente invenitur ἢ πού γε ſequente δὴ, ut fiat ἢ πού γε δὴ; quarum particularum uſus eſt, ubi alteri parti argumenti non inhaeremus, alteram urgemus, tunc particula γε urget quidem ſequentia, ſed cum aliqua remiſſione praecedentia; at δὴ id, quod ſequitur, confirmat ἐμφατικῶς, et quaſi ἐπανορθωτικῶς medetur derogationi illatae τῷ ἢ βεβαιωτικῷ per particulam που. Ut apud Ariſtotelem lib. II. Polit. cap. 5. Τοῦτο δὲ στάσεως αἴτιον γίγνεται καὶ παρὰ τοῖς μηδὲν ἀξίωμα κεκτημένοις, Ἢ ΠΟΥ΄ ΓΕ ΔΗ παρά γε θυμοειδέσι καὶ πολεμικοῖς ἀνδράσιν. ubi ſi ſtatuamus, τὸ ἢ που aſſenſus petitionem indicare, τὸ γε δὴ eam juſtam et aequam eſſe notabit. Senſus itaque huc redibit: *Hinc vero ſeditio oritur etiam apud eos, qui nulla ſunt in exiſtimatione*, hoc eſt, abjectiſſimos; *mirum ni, imo quid dico, mirum ni, apud animoſos quidem certe et bellicoſos.* Sin, quod malim, hic agnoſcimus argumentum a minori ad majus, nervoſior erit oratio hujusmodi: *Hinc ſeditio oritur, etiam apud abiectiſſimos, apud animoſos quidem certe et bellicoſos viros multo magis.*

XIV. Nec longe hinc abit ἢ που γε καὶ, ubi τὸ καὶ vel συναπτικὸν eſt, vel ἐπιδοτικὸν, priori propoſitioni

ni cumulum addens. Verba ſunt Athenaei Deipnoſ. lib. XI, pag. 505, fin. Ἀδύνατον δὲ καὶ Φαῖδρον ὀ μόνον κατὰ Σωκράτην εἶναι, ἤ πȣ́ γε καὶ ἐρώμενον αὐτȣ̃ γεγονέναι. ubi propter praecedens negativum ἀδύνατον *nedum* ſignificare poteſt, i. e. *multo minus.* Ut argumentum hoc modo inſtituatur; *ſi fieri non poſſit, ut Phaedrus Socratis aetate in vivis fuerit, multo minus eius eſſe amaſius potuit.* At hunc ſenſum praebet ſolum hoc ἤ πȣ, quid igitur praeſtat γε καὶ; Copulat καὶ, τὸ κατὰ Σωκράτην εἶναι, et τὸ ἐρώμενον γεγονέναι· ut indicet, non ſolum Phaedrum ſecundum Platonem vixiſſe aetate Socratis, ſed etiam illius fuiſſe amaſium. Denique τὸ γε ſequentia urgens indicat, ut concederetur, Phaedrum Socratis temporibus vixiſſe, ea ſaltem fuiſſe aetate, ut amaſius ejus eſſe non potuerit.

Caput XXII.

DE PARTICULIS ἬΔΗ, ἬΔΗΝΥ͂Ν, ἬΔΗΠΟΤΕ'.

I. Quam differentiam inter νῦν et δὴ ſupra cap. XV, ſect. 1, §. 2. notavi, eandem inter νῦν et ἤδη ſtatuamus, ita ut illud rem praeſentem, hoc maturatum quid, promtum, paratumque notet, ſive praeteritum, ſive praeſens, ſive futurum. Qui dicit: νῦν γράφω, praeſentem actionem indicat: qui vero ἤδη γέγραφα, promtam et, propter praeteritum tempus, paratam rem denotat: qui dicit ἤδη γράφω, non tantum χρόνον praeſentem, ſed et φθάνοντα cum aliqua comparatione deſignat: et qui dicit, ἤδη γράψω, ſtatuit actionem datum terminum antecedentem, ut πρὶν τὸ καὶ τὸ γεγονέναι, ἤδη γράψω. Utque τὸ νῦν opponitur τῷ ποτὲ, ita τὸ ἤδη oppoſitum ſibi habet τὸ ὄπω.

II. Non

II. Non auſim aſſentiri Devario, ſtatuenti tanquam generalem poteſtatem, termini ſignum, a quo incipit quid eſſe: cur enim non liceat dicere: ἤδη τετέλεκα. *Jam abſolvi.* qui utique terminus eſt, quo actio deſinit. ut ex Homero mox patebit:

Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
Ἀνδράσιν ὡμίλησα. —

Jam olim congreſſus ſum.

III. Hinc etiam liquet non conſtantem neque generalem Suidae eſſe expoſitionem, dicentis τὸ ἤδη poni ἀντί τοῦ ἐγγὺς τοῦ παρόντος. *pro tempori praeſenti proximo.* cum tempus poſſit indicari remotiſſimum: ut cum dicimus: *Tribus ante aetatem meam ſeculis jam everſa urbs eſt.* Τρισὶ γενεαῖς πρὸ ἐμοῦ κατεςρέφθη ἤδη ἡ πόλις.

IV. Actionem maturatam ſignificat conſtructum cum tempori praeſenti apud Demoſthenem Phil. IV, pag. 55. *Quemadmodum*, inquit, *Philippus bellum infert, ita vos propulſate.* Habes actionem nondum maturam, quaeque adhuc haeret in conſilio. Sequitur maturata promtaque: Τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ΗΔΗ χρήματα καὶ τἄλλα, ὧν ἂν δέωνται, διδόντες. *Eos, qui iam propulſant, pecuniis rebusque omnibus neceſſariis inſtruite.* Et mox pag. 57. Οὐ μόνον ΗΔΗ πάρεςιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε. *Non modo iam adeſt, ſed et dudum praeteriit.* paratam quoque actionem notat in Euang. Matth. cap. III, com 10. ΗΔΗ δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται *Jam ſecuris ad radicem arborum eſt appoſita.*

V. Cum praeterito tempore conſtructum hanc notionem non deponit, ſed rem paratam peractamque notat ſine termino: ut, cum dicunt diſcipuli Chriſti apud Matth. cap. XIX, com. 15. Ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν. *Tempus iam praeteriit.* Non dicunt, νῦν παρῆλθεν, deſignantes temporis punctum, quo terminus deſi-

deſineret: ſed ἤδη παρῆλθεν, ut tempus etiam dudum praeteritum poſſit intelligi, quod longius breviusve temporis intervallum non terminat ἤδη. Confer Hom. lib. Il. A, vs. 251.

Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίατ'. —

Huic iam duae hominum aetates praeterierant.

VI. Nam nonnunquam ponit aliquid, narratum caſum proxime ſequens, ut apud Ariſtoph. Acharn. vs. 538. ubi narrat, Megarenſes rogaviſſe, ut decretum, quod tulerant, revocarent Lacedaemonii; quod cum hi renuerent:

Κἀντεῦθεν ἤδη πάταγος ἦν τῶν ἀσπίδων.

Ex illo tempore iam, i. e. *ſtatim fragor clypeorum auditus eſt.* Hic eſt termini ſignum, a quo quid incipit eſſe. Confer Euang. Matth. cap. V, com. 28. Πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. *Quicunque adſpexerit mulierem, ut eam concupiſcat, iam ex illo tempore, continuo animo adulteravit.*

VII. At contra eſt, ubi tempus remotiſſimum deſignatur, ut apud Hom. Il. A, vs. 261.

Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
Ἀνδράσιν ὡμίλησα. —

Jam enim olim ego et cum fortioribus, quam vos eſtis, congreſſus ſum. Quam poteſtatem etiam habere τὸ δὴ, ſupra vidimus cap. XV, ſect. 1, §. 9.

VIII. Cum futuro conſtructum ſervat eandem poteſtatem, remque notat a praeſenti non longe remotam, quare ſaepe redditur, *iam, mox.* Ita apud Hom. Od. A, vs. 303.

Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη

Caeterum ego ad navem celerem iamiam deſcendam. ubi Euſtathius docet ἤδη pro νῦν poni. Sed hoc latius fortaſſe accipiendum; nam, quomodo τὸ νῦν temporis prae-

praeſentis punctum notans ſtrictius cum futuro cohaereat, non video. Cautius Suidas: Ἤδη τε γὰρ βαδιεῖσθαί φαμεν, ἤδη τε βεβαδικέναι, ὀ πολὺ ἀφιςάντες τοῦ νῦν τὸν χρόνον. *Et nos mox abituros dicimus, et modo abiiſſe, cum tempus praeſenti proximum ſignificamus.* Adde Hom. lib. Il. A, vs. 760.

Ἦ ῥ' ἔτι πꙋ σχήσꙋσι πελώριον Ἕκτορ' Ἀχαιοί;
Ἦ ἤδη φθίσονται ὑπ' αὐτꙋ δꙋρὶ δαμέντες;

An adhucdum ſuſtinebunt immanem Hectorem Achivi, an vero iam perdentur ab illo haſta domiti?

IX. Temporis aut remotioris aut praeſenti proximi ſignum inferunt quoque adiectae particulae ποτὲ et νῦν. Ποτὲ autem duplici modo; nam cum praeterito conſtructum notat tempus dudum praeteritum. Ut apud Hom. Il. l. c.

Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
Ἀνδράσιν ὡμίλησα. —

Et vs. 454.

Ἤδη μέν ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο.

Jam dudum me precantem antea audiviſti. Cum futuro autem conſtructum, tempus in futurum longe dilatum notat. Latini dicunt, *Tandem aliquando.* ut in Epiſt. Pauli ad Rom. cap. 1, com. 10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μꙋ δεόμενος, εἴπως ΗΔΗ ΠΟΤΕ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεꙋ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. *Semper precationibus meis adiiciens, ſi quomodo tandem aliquando proſperum iter mihi detur ex voluntate Dei, ut veniam ad vos.*

X. Contra ἤδη νῦν moram omnem excludit, ut *nunc iam* apud Latinos apud Hom. l. c. paulo poſt,

Ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.

Ab hoc tempore a Danais indignam peſtem amove.

Caput XXIII.

DE PARTICULA ἽΝΑ.

Sectio I.

DE

PARTICULAE ἽΝΑ *uſu τελικῷ, hoc eſt, cauſam finalem deſignantis.*

I. Nota ſunt ὃν τρόπον, *quomodo*, τρόπον τινὰ, *aliquo modo*, τὸν αὐτὸν τρόπον, *eodem modo*, et ſimilia, omnia ἐλλειπτικὰ, diſſimulata praepoſitione κατὰ, ut perſpicuum eſt, ubi haec ellipſis ſuppletur, ut ex Xenophonte probat H. Stephanus in Lex. Tom. III. col. 1636. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. et ex Demoſth. Κατὰ πολλοὺς τρόπους, Κατὰ πάντας τοὺς τρόπους. et ex Ariſtotele in Praedicam. cap. ult. Κατὰ πλείονας τρόπους λέγεσθαι. Sic, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. *Eodem modo*, apud Xen. lib. Inſtit. VIII. pag. 208. Et κατὰ πάντα τρόπον. Rom. III. 2. Nihil hic novi igitur patitur τὸ ἵνα, niſi quod et ipſe accuſativus τρόπον reticetur ſi fingamus ἵνα idem olim fuiſſe quod τίνα.

II. Cum plena ſit oratio καθ' ἵνα τρόπον, uſum tamen praebet duplicem, vel notat cauſam finalem, ſignificans proprie *quomodo*, i. e. *ut hoc modo*, ſeu ſimpliciter *ut*, ſemperque reſpicit futurum, vel notat effectum, redditurque *ita ut*, quomodo fere de re praeterita agitur. De priori uſu nunc dicemus; de poſteriori in ſect. ſequenti.

III. Cum cauſam finalem deſignat, reſpicit futurum, ſemperque cum ſubjunctivo conſtruitur, quia tollit actum verbi. Huic convenit Latinorum *quo*, poſitum pro *ut eo*, ſcilicet *modo*. ut cum dicimus: *Comto capillo nitebat, quo pulcrior videretur*. Gr. Ἐκαλλωπίζετο περὶ τὴν κόμην, ἵνα ὡραιότερος φαίνηται. i. e. *quomodo*, ſive

ve *ut hoc modo videretur formoſior*. Atque hic quidem uſus eſt notiſſimus et frequentiſſimus. vid. Ariſtoph. in Pace v. 447.

K' εἴτις δορυξὸς, ἢ κάπηλος ἀσπίδων,
Ἵν' ἐμπολᾷ βέλτιον, ἐπιθυμεῖ μαχῶν.

Et, ſi quis haſtarum politor, aut clypeorum inſtitor, quo pluris arma diſtrahat, vult pugnas. i. e. *ut hoc modo* poſſit pluris vendere arma. Cum aoriſto ά ſubjunctivi conſtruitur in Euang. Joann. cap. V. com. 34. Ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. *Haec dico, ut vos ſervemini.*

IV. Sic factum ſemper praemittitur, quod cauſa finalis ſequitur. Sed praemiſſum illud κατ' ἔλλειψιν reticeri, invenies in lib. II. Macchab. cap. I. com. 9. Καὶ νῦν, ἵνα ἄγητε τὰς ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας. ubi reticetur, ταῦτα γράφομεν. ut plena ſit oratio: *Haec ſcribimus, ut celebretis feſtum tabernaculorum.* Suppletur haec ellipſis com. 18. Μέλλοντες οὖν ἄγειν ἐν τῷ χασελεῦ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἱεροῦ, δέον ἡγησάμεθα διασαφῆναι ὑμῖν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε τῆς σκηνοπηγίας. *Celebraturi igitur in menſe Chasleu die vigeſimo quinto luſtrationem templi, aequum judicavimus vobis hoc indicare, ut et ipſi celebretis tabernaculorum ſolennia.*

V. Quia cauſa finalis rem in voto potius, quam in actu conſtituit, hinc, quoties cauſa negative affertur, conſtanter ἵνα μὴ dicunt, nec unquam dici poteſt ἵνα οὐ, quare vertendum *ut ne* potius quam *ut non*. Sic ἵνα μὴ deſignat modum, at μὴ ſimplex modum negligit. vid. Ariſtoph. Pac. v. 225.

— Κᾆπειθ' ὁρᾷς,
Ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων,
Ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν. —

Ubi ſimul obſervandum, non dicere Ariſtophanem οὐδέποτε, ſed μηδέποτε eadem de cauſa. *Deinde vides,*

quan-

quantos lapides ſuper congeſſerit, ne prehendatis eam unquam.

VI. Ubi optandi modus ſequitur, particulam ἂν δυνητικὴν ſupprimi cenſeo. ut apud Hom. Il. E. in principio.

Ἔνθ' αὖ Τυδείδῃ Διομήδει Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν
Ἀργείοισι γένοιτο, ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.

Pro ἵνα γένοιτ' ἂν *Hic rurſus Tydidae Diomedi Pallas Minerva addidit robur et confidentiam, quo conſpicuus poſſet eſſe inter omnes Achivos, et inſignem ferre gloriam.*

VII. Diverſus a ſuperioribus particulae uſus eſt, quo limitat et modum et quantitatem, ut in Euang. Joann. cap. XV. com. 13. Μείζονα ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. *Majorem caritatem nemo habet*, i. e. quae tanta eſt, *ut animam ſuam deponat pro amicis ſuis.*

VIII. Nunc venio ad id, quod intricatius hactenus etiam ſummis viris viſum eſt, et in quo multum ſudaverunt. Dixi nempe §. 3. ἵνα, cum cauſam finalem deſignat, ſemper reſpicere futurum, ſemperque cum ſubjunctivo conſtrui, quia tollit actum verbi. Atqui adducuntur loci, in quibus cum indicativo conſtructum invenitur: videndum igitur, an in his diſerte cauſa finalis adſit.

Et principio quidem cum futuro indicativi conſtrui recte, negat Thomas Magiſter pag. 473. in ἵνα. Ἵνα ὅτι, λέγε, inquit, οὐχ ἵνα ἔσονται· πάνυ γὰρ ἀμαθὲς ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἵνα ἢ ἐὰν, ἢ ἦν, ἢ ὅταν τιθέναι. Quod ſi eum intelligit uſum, de quo nunc loquimur, nempe quo cauſam finalem deſignat, non perperam monet, quamvis futurum tempus etiam actum verbi tollere, ſupra in particula ἂν ſatis oſtenderim. Sed hoc nunc non ago. Quomodo cum futuro indicativi conſtruatur, mox liquebit.

Cum praeterito indicativi, ſive ſit ἀόριστον, ſive παρατατι-

 κὸν

κὸν, h. e. imperfectum. ſive παρακείμενον, i. e. perfectum, docet Budaeus, idque, cum ſignificat cauſam finalem: nam pag. 504. verba Xenophontis lib. I. παιδείας. Ἵνα ἐν τῷ σφόδρα φεύγειν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμπίπτων ἐνέδυ. reddit: *Ut ſeſe in retia indueret.* Pro imperfecto affert Luciani verba: Εἰ γάρ τοι, ἔφη, τῇ πνοῇ τῶν ἴων τε καὶ ῥόδων χαίρουσιν, ὑπὸ τῇ ῥινὶ μάλιςʼ ἂν ἐχρῆν αὐτοὺς σέφεσθαι, ἵνα ὡς πλεῖςον ἀνέσπων τῆς ἡδονῆς. Denique pro praeterito perfecto affert Dinarchi verba contra Demoſth. Ἵνα τότε δόντος δίκην τοῦ Θηρίου τούτου, καὶ τῶν μεμερισαμένων ἐκεῖνα τὰ χρήματα φανερῶν γενομένων, καὶ τῆς περὶ Θηβαίους προδοσίας ἐξελεγχθείσης, ἣν οὗτος προδέδωκεν, ἈΠΗΛΛΑΓΜΕΘΑ τούτου τοῦ δημαγωγοῦ. Non ſolvit nodum Devarius, docens, cum praeterito indicativi conſtrui, cum rem non factam, factam vellemus, indicans ita uſum, ratione neglecta, praeterquam quod hic canon non congruit verbis Xenophontis, in quibus res facta narratur, ut mox ex integro loco patebit. Mire laborat H. Stephanus in Append. ad al. ſcript. de dial. Att. pag. 137. adjiciens locum Demoſthenis in orat. quae πρὸς Ἄφοβον inſcribitur: Ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμʼ ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξήτησεν ἄν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἽΝʼ, εἰ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἘΔΟΚΟΥΝ. Pro ἵνα δοκοίην vel δόξαιμι. Docetque, hoc fieri more relativorum, quo ſecundum dialectum Atticam ſequitur idem modus, qui praecedit: qua forma dicitur in declinabilibus χρῶμαι οἷς ἔχω βιβλίοις, itidemque, μεταδίδωμι πάντων, ὧν ἔχω. Atque ita in his ἵνα indicativum poſt ſe haberet, quia in praecedentibus membris idem modus praecedit: ut in Xenophonteo illo, ἵνα ἐδυ, praecedente verbo ἐνεπετάννυες. In Demoſthenico, ἵνα ἐδόκουν, praecedente παρεδίδουν. In illo denique Lucianeo, ἵνα ἀνέσπων, praecedente verbo ἐχρῆν. Fatetur tamen, diverſam in his loquendi generibus eſſe orationis formam.

Quod attinet ad locum Xenophontis, qui eſt lib. I. Inſtit. pag. 36. illic τὸ ἵνα eſt locale, de quo mox. Integra verba ſunt. Πρὸς οἷα χωρία φεύγειν αἱροῦνται οἱ λαγὼ, ἐν τούτοις τὰ δίκτυα δυσόρατα ἐνεπετάννυες, ἽΝΑ ἐν τῷ σφόδρα φεύγειν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμπίπτων ἘΝΕΔΥ. In quibus verbis ἵνα ſignificat *ubi*, factumque narratur, quare, cum actus verbi non tollatur, indicativo locus eſt. *Ad quae loca*, inquit, *potiſſimum fugiebant*, *in his retia viſum*

fallen-

Digitized by Google

fallentia tendebas, ubi concitatiori fuga ſemet ipſe illapſus implicabat. Eadem ratio eſt in Lucianeo hoc, quod invenitur in Nigrino Tom. I. pag. 75. Εἰ γάρ τοι, ἔφη, τῇ πνοῇ τῶν ἴων τε καὶ ῥόδων χαίρουσιν, ὑπὸ τῇ ῥινὶ μάλιστα ἐχρῆν αὐτοὺς στέφεσθαι, παρ' αὐτὴν ὡς οἷόν τε τὴν ἀναπνοὴν, ἽΝΑ ὡς πλεῖστον ἈΝΕΣΠΩΝ τῆς ἡδονῆς. *Nam ſi, inquit, violarum et roſarum odore delectantur, ſub naribus potiſſimum eos coronari oportebat, juxta ipſum, quam proxime fieri poteſt, ſpiraculum, ubi quam plurimam voluptatem traherent.* Viderat hoc eruditiſſimus Tib. Hemſterhuis, qui etiam reddit: *Ubi quamplurimum attraherent voluptatis.* Sed rem tanti non aeſtimat, ut verſionem hanc acrius urgeat. Verum totus ille locus indicat τοπικὸν quid, ita ut etiam interpres, qui vertit per *ut* finale, cogatur tamen addere, *inde, ut quamplurimum inde voluptatis attraherent.*

Sed aliter ſe res habet apud Dinarchum, quae pulcre extricari poteſt, ſi admittitur id, quod de origine et prima notione hujus particulae in principio ſupra indicavi: atque uti hoc multum facit ad explicationem hujus et ſimilium locorum; ita viciſſim haec loca faciunt ad confirmationem eorum, quae ſupra dicta ſunt. Et ſic ἵνα a prima ſua poteſtate, qua poſitum pro καθ' ὃν τρόπον, *quomodo* notat, non recedit. Neque tam cauſam finalem notat, quam effectum. Latini et *quomodo* dicunt, et *quo facto.* Sic omnia erunt plana, patebitque, ἵνα non poſſe ſubjunctivum adſciſcere. Locus eſt in oratione Dinarchi contra Demoſthenem pag. 93. Talis eſt integer: Ἐχρῆν αὐτοὺς τὴν προτέραν ζήτησιν τὴν ὑπὲρ τῶν τριακοσίων ταλάντων, τῶν παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀφικομένων ζητεῖν, καθάπερ συνέταξεν ὁ δῆμος, ἽΝΑ τότε δόντος δίκην τοῦ θηρίου τούτου, καὶ τῶν μερισαμένων ἐκεῖνα τὰ χρήματα φανερῶν γενομένων καὶ τῆς περὶ Θηβαίους προδοσίας ἐξελεγχθείσης ἈΠΗΛΛΑΓΜΕΘΑ τούτου τοῦ δημαγωγοῦ, δίκην ἀξίαν δόντος. i. e. *Oportebat eos priorem illam inquiſitionem de trecentis talentis, a rege Perſarum allatis, urgere ex plebiſcito, quomodo* ſive *quo facto tunc iſta bellua poenas dante, iisque, qui diviſerant eas pecunias, deprehenſis palam, et cognita adverſus Thebanos proditione, iſto populi ductore, digno ſupplicio affecto, liberati eſſemus.* Si juſta, inquit, inquiſitio eſſet peracta, ejus rei hic fuiſſet effectus, ut liberati eſſemus. Poſſit et ſic reſolvi: *Atque ita, hoc modo liberati eſſemus,*

mus, ita ut poſt ἀπηλλάγμεθα intelligatur ἄν. Similis plane ratio eſt in verbis Demoſthenis adverſus Aphobum. Locus eſt in orat. III, pag. 562. Ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ᾽ ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξήτησεν ἄν με τὸν παῖδα, τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἽΝ᾽, εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἘΔΟΚΟΥΝ. *Adhaec, ſi voluiſſet inquirere rem, puerum a me poſtulaviſſet, qui teſtimonia ſcripſerat, quo facto, niſi tradidiſſem, nihil juſti dicere viſus fuiſſem.*

Cum praeſenti indicativi conſtruitur apud Hom. Il. A, vs. 363.

Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἽΝΑ ΕἼΔΟΜΕΝ ἄμφω.

Scholiaſtes Euripidis ad Phoeniſſ. vs. 843. in his verbis:

Τίς ἂν πρόνοια γίνεται σοφωτέρα.

Γίνεται, ait, ἀντὶ τοῦ γίνηται. Συνηθὲς τραγικοῖς χρῆσθαι ὁριστικῷ ἀντὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ. i. e. *Conſueverunt tragici uti indicativo pro ſubjunctivo.* Inque exemplis, etiam Homeri hunc locum affert:

— Ἵνα εἴδομεν ἄμφω.

ἀντὶ τοῦ εἰδῶμεν. Verum, ſi tenemus firmiter, quae ſupra ſunt dicta, nihil periculi erit, ne perperam intelligamus vertentes: *Effare, ne celes animo, quo facto*, i. e. *hoc modo, ſic, ſcimus ambo.*

Cum futuro indicativi conſtruitur in Apocal. cap. VI, com. II. Καὶ ἐῤῥέθη αὐτοῖς, ἵνα ἀναπαύσονται. *Et dictum eſt illis, ut requieſcerent.* Sed plerique codices habent ἀναπαύσωνται. Sed vere futuro indicativi jungitur apud Hom. Il. Φ, vs. 314.

— Πολὺν δ᾽ ὀρυμαγδὸν ὄρινε
Φιτρῶν καὶ λάων, ἵνα παύσομεν ἄγριον ἄνδρα.

Magnum fragorem excita arborum ſtipitibus et lapidibus, quomodo compeſcemus immanem virum. Quomodo non tam cauſa finalis, quae incerta eſt, quam pro confidentia, qua loquitur, certior effectus indicatur. Huc referri poteſt illud B. Joannis in Apocal. cap. XXII, com. 14. Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς. *Beati illi, qui praeſtant illius mandata, quomodo jus illis erit in arborem vitae. Quomodo* i. e. *praeſtando mandata ejus*, unde ſequitur, illis jus datum iri etc. ut effectus indicetur.

IX. Par-

IX. Particulae ſubiungitur ſaepe interrogativum τί, cum in finem rei geſtae inquiritur, ſequenti quidem indicativo, ſed qui non dependet ab ἵνα, ita enim finis foret in actu conſtitutus, quod fieri nequit; verum ellipſis hic perpetua eſt, latente ſubjunctivo commodi alicujus verbi, πάσχω puta, vel ὠφελῶμαι, vel ἀπολαύω, vel ſi quid aptius fuerit: ut apud Matth. cap. XXVII, com. 46. Ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; Hinc redditur, *quare? Quare me reliquiſti?* i. e. ἵνα τί ἐργάσῃ; vel ſimili verbo ſuppreſſo. Perinde ac ſi dicat: *Qua mente, quo animo?* Τί βυλόμενος; Sic in epiſt. Paul. priori ad Corinth. cap. X, com. 29. Ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μυ κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; *Quare*, ſive *quem in finem mea libertas judicatur ex alia conſcientia?* Et Matth. IX, 4. Ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; *Quare animo volvitis pravas cogitationes?* ſcil. ὠφεληθῆτε. Sed frequentius ἱνατί una voce ſcribitur. ut apud Plat. Apolog. pag. 26. Ἱνατί ταῦτα λέγεις; *Quare? Quo animo? Quem in finem haec dicis?* Et in Sympoſ. pag. 205. Ἱνατί βύλεται εὐδαίμων εἶναι ὁ βυλόμενος; *Quem in finem vult eſſe felix ille; qui vult eſſe felix?*

X. Particulis ἵνα τι adjicitur etiam δὴ, notans cupidum interrogantis animum: Latini utuntur *tandem*, ut Ariſtoph. Pac. 408. ἵνα τί δὴ τῦτο δρᾶτον; *Cur tandem hoc faciunt?* Sed pro ἵνα τί δὴ; invenitur ἵνα δὴ τί; non notabili diſcrimine. vid. Ariſtoph. Nub. vs. 1194. Ἵνα δὴ τί τὴν ἕνην προσέθηκε; *Quorſum tandem adjecit veterem?*

Sectio II.

De reliquis particulae ἽΝΑ *uſibus, effectivo, temporali, et locali.*

I. Interdum ἵνα *effectum* ſic notat, ut pro ὥστε, aut pro καθ' ὃν τρόπον ponatur, reddaturque *ita ut* (G.

 derge-

dergeſtalt daſs) Ita effectum indicat apud Archimed. Prop. v. Ὁμοίως δὴ δείξομεν, ὅτι δύο μεγεθῶν δοθέντων καὶ τομέος, δυνατόν ἐστι περὶ τὸν τομέα πολύγωνον περιγράψαι, καὶ ἄλλο ἐγγράψαι ὅμοιον αὐτῷ, ἵνα τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ἐλάσσονα λόγον ἔχῃ, ἢ τὸ μεῖζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον. *Jam oſtendemus ſimiliter, datis duabus magnitudinibus et ſectore, poſſe circum ſectorem multangularem circumſcribi figuram, et aliam eidem ſimilem inſcribi, ita ut circumſcripta ad inſcriptam minorem habeat rationem, quam major magnitudo ad minorem.*

II. Eſt tamen hic particulae rarior uſus pro ὥστε, effectum notante et plerumque redditur μή. Vide ſis Luc. IX, 45. Dixerat Jeſus, Filium hominis traditum iri in manus hominum: hoc verbum diſcipuli non capiebant, ſed ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό. *erat ipſis occultum, adeo ut non intelligerent ipſum.* Confer ep. ad Galat. v, 17. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός. Ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ, ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. *Nam caro concupiſcit contra ſpiritum, et ſpiritus contra carnem. Haec vero inter ſe ſunt oppoſita, ita ut, quae velitis, haec non faciatis,* h. e. *Cuius oppoſitionis hic eſt effectus, ut non faciatis.* Adde Joann. XVII, 12.

III. Poteſt et ἵνα μὴ reddi *quo minus*, ſive *quo ſit, ut minus*. ut in Apocal. cap. IX, com. 20. ubi, praemiſſa negatione, indicatur effectus, qui conſecutus fuiſſet, ſi reſipuiſſent homines. *Non reſipuerunt*, inquit, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια· *quo minus adorarent daemonia.*

IV. Ob arctam inter hunc et praecedentem uſum cognationem, ſaepe fit, ut dubitare poſſimus, uter intelligatur, ut apud Ariſtoph. in Plut. vs. 91.

— Ὁ

— Ὁ δέ μ' ἐποίησε τυφλὸν,
Ἵνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μηδένα.

Non multum intereſt, utrum malis: *Hic me coecum fecit, ut horum neminem poſſim dignoſcere*; an, *Adeo ut non poſſim.* Illud finem, hoc effectum notat. Interim optandi modus particulam ἂν δυνητικὴν intelligi debere monet.

V. Porro particulae ἵνα uſus eſt χρονικὸς ſ. *temporalis.* Significat itaque *quando*, *quum*, *quo tempore.* Hic uſus omnium eſt rariſſimus: aliquoties occurrit in paginis ſacris: et, quia futurum reſpicit, cum aoriſto ſubjunctivi conſtruitur. Vid. Euang. Joann. cap. XII, com. 23. Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. *Venit tempus, quo glorificabitur Filius hominis.* Et cap. XIII, com. 1. Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου πρὸς τὸν Πατέρα. *Gnarus Jeſus, veniſſe horam, qua tranſiturus eſſet ex hoc mundo ad Patrem.*

VI. Ex literis ſacris attuli exempla, quia aliunde hactenus non occurrunt, id quod ſuſpicionem injiciat, recentiores tantum ita fuiſſe locutos, niſi Stephanus ex veteri lexico proferri ait ἵν' ἂν pro *Quandocunque.* Locus eſt in Ariſtoph. Nub. vs. 1235.

Καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι μοι τοὺς θεοὺς,
Ἵν' ἂν κελεύσω 'γώ σε; —

Et haec voles inficiari mihi per deos, quandocunque te iuſſero? Optime convenit ſuperioribus. Accuſativus tamen τρόπον poſſit hic admitti, ut ἵνα ἂν ſit *quomodocunque.* Atque ita ſignaret formulam a dicente praeſcribendam. Quicquid id eſt, utrumque poteſt admitti.

*) De loco Homerico Il. H. 353.

Δεῦτ' ἄγετ' Ἀργείην Ἑλένην, καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Δώομεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν, νῦν δ' ὅρκια πιστὰ
Ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τῷ οὔ νύ τι κέρδιον ἡμῖν
Ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.

ſic ſentio ἵνα μὴ poſitum eſſe, pro *ut ne*, ſ. *quo minus.* Senſ. *quare nihil a nobis utilius fieri poſſe credo, quo minus ita faciamus.* Euſtathius ἵνα μὴ pro ἐὰν μὴ, Hoogeveenus pro *quando non* poſitum eſſe exiſtimat.

VII. Ubi locum deſignat ἵνα ſemper indicativum modum adſciſcit, quippe res in actu ponitur, neque a futuro dependet. Hic uſus praecedenti multo eſt frequentior, etiam apud antiquiſſimos. vid. Ariſtoph. in Veſp. vs. 750. Κεῖθι γενοίμαν, ἵν' ὁ κήρυξ φησί. *Ibi ſim, ubi praeco dicit.* Et in pac. vs. 204. Εἶτ' ἐνταῦθα μὲν, ἵν' ἦσαν αὐτοί. *Dein illic, ubi ipſi erant.* ubi ἵνα ponitur pro καθ' ἵνα τόπον, et refertur ad adverbia loci κεῖθι et ἐνταῦθα. Similiter ἔνθα et ἵνα relata ſunt apud Plat. in Euthyph. pag. 12, lin. 11 et 22. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει λέγειν· Ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ', Ἵνα μὲν αἰδὼς, ἔνθα καὶ δέος. *Non igitur recte dicitur: Ubi timor eſt, ibi eſt reverentia; Sed ubi eſt reverentia ibi eſt timor.* Sic etiam Ἵνα et τῇ. *Illa parte, qua.* apud Hom. Il. Υ, vs. 478.

— ἽΝΑ τε ξυνέχουσι τένοντες
Ἀγκῶνος, τῇ τόν γε φίλης διὰ χειρὸς ἔπειρεν
Αἰχμὴ χαλκείη —

Et quo loco, ſive, qua parte connectunt ſe tendines cubiti, hac illum traiicit per caram manum cuſpis aenea.

VIII. Caeterum more adverbiorum locum ſignificantium, cum genitivo conſtrui, ex Sophocle et Herodoto docent Devarius et H. Stephanus. Οὐχ ὁρᾷς, ἵν' εἶ κακοῦ; Et, Ἔμαθεν, ἵνα ἦν κακοῦ.

IX. Quemadmodum ὅς nonnunquam ponitur pro ἐκεῖνος, ut crebro fit, in ἦ δ' ὅς, apud Platonem; ita ἵνα pro ἐκεῖ poſitum, notat Euſtath. pag. 793, lin. 50. ad illud Hom. lib. Il. Κ, vs. 127.

— Κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων
Ἐν φυλάκεσσ', ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέεσθαι.

Illos

Illos inveniemus ante portas inter cuſtodes; nam hunc locum iis aſſignavi, ubi congregarentur. Inſolentius tamen id putat Euſtathius. Ἀσυνηθέστερον, inquit, ἀντὶ τοῦ Ἐκεῖ αὐτοῖς εἶπον συναχθῆναι.

X. In ſignificatione τοῦ ὅτε non raro adjicitur particula περ; quae eſt vel ἀοριστολογικὴ, vel περιγραφικὴ. ſ. limitans. In ſenſu ἀοριστολογικῷ ἵνα περ reddi poteſt *ubicunque*, ut apud Arrian. de Ex. Al. lib. V, cap. 2. Οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ Ἰνδῶν χώρᾳ κισσὸν, οὐδ' ἵνα περ αὐτοῖς ἄμπελοι ἦσαν. *Non enim in regione Indorum hedera eſt, nec illic quidem, ubicunque vites ſunt.* Vites quidem loca deſignant, quae hedera amat, incerta tamen, et non terminata aut deſignata. Q. d. in iis locis, in quibus vites inveniuntur, quaecunque tandem illa ſint.

XI. At contra τὸ περ limitandi poteſtatem ſaepius accipit poſt ἵνα· id qua ratione fiat, expoſui ſupra in εἴπερ cap. XVI. utque illic conditionem, ita hic locum limitare poſſit. vid. Lucian. Dial. Jovis et Solis, Tom. I, pag. 280. de Phaëthonte: Ἐκεῖνον μὲν αἱ ἀδελφαὶ θαπτέτωσαν ἐπὶ τῷ Ἠριδανῷ, ἵνα περ ἔπεσεν. *Illum ſuae ſorores ſepeliunto ad Eridanum, ubi cecidit.*

XII. Quin ſignificare motum ad locum invenio apud Thucyd. lib. IV, cap. 48. extremo. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵνα περ τοπρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες, κατὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν. *Athenienſes in Siciliam, quo primum navigationem inſtituerant, delati, ibi cum ſociis ejus loci bellum adminiſtrabant.* Et cap. 74. Τὴν ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵνα περ καὶ τοπρῶτον ὥρμητο. *Expeditionem in Thraciam parabat, quo et antea cogitaverat.* Poſſit hic aliquis pro καθ' ἵνα τόπον, ad conſtituendam integram orationem, reponere πρὸς ἵνα τόπον.

XIII.

XIII. Denique affingitur huic particulae ſenſus adverſativus, et cum Budaeo vult Stephanus notare *quamvis*, quemadmodum Latini ſuo *ut* utuntur pro *quamvis*. Citatur in hunc ſenſum Lucian. cujus verba haec in Abdicato Tom. II, pag. 177. Ἵνα γάρ σοι τῦτο πρὸς ὀλίγον δῶμεν, τὸ ἐξεῖναι, ὁσάκις ἂν ἐθέλῃς, ἀποκηρύττειν . . . . ὐχ ἁπλῶς, οἶμαι, ὐδ' ἐπὶ πάσαις αἰτίαις ἀποκηρύξεις. *Quamvis enim tibi ad breve tempus concedamus, licere, quotiescunque volueris, abdicare; non ſimpliciter, arbitror, neque qualibet de cauſa abdicabis.* Commodus profecto ſenſus, ſi ob unam hanc cauſam, quia optime uni atque alteri loco quadrat expoſitio, nulla ratione primitivae poteſtatis habita, liceret multiplicare ſignificationes. Deinde non ſequitur ἀποδοτικὸν ὅμως, μέντοι, aut ſimile ἐναντιώματος ſignum. Quare non poſſum adduci, ut credam, ἵνα per ſe *quamvis* ſignificare. Et cur eo confugiamus, cum cauſa finalis, qui frequentiſſimus eſt uſus, ſervari hic poſſit. Sit enim ἵνα δῶμεν, *ut demus*, (G. *Nun um dir das einmal auf eine kurze Zeit zugeben*) Similiter Tom III. adverſ. Indoct. pag. 100. Ἵνα δέ σοι δῶ αὐτὰ ἐκεῖνα κεκρικέναι, ὅσα ὁ Καλλῖνος ἐς κάλλος, ἢ ὁ ἀοίδιμος Ἀττικὸς σὺν ἐπιμελείᾳ τῇ πάσῃ γεάψαιεν, σοὶ τί ὄφελος, ὦ θαυμάσιε, τοῦ κτήματος. ubi volunt, *Quamvis tibi concedam.* Sed cur non ſimili modo poſſit reddi: *Ut tibi concedam, illa ipſa te judicare poſſe, quaecunque pulcre Callinus, aut celebris ille Atticus ſumma cura ſcripſerint, quid tibi prodeſt, o mirande, haec poſſeſſio?* Sic notatur finis, quem reſpicit is, qui loquitur, ut concedat adverſario argumenta, quae obiicere poſſet, ut reliquum, quod vult, ferat.

Caput XXIV.

De PARTICULA ΚΑΙ, ejusque comitatu.

Sectio I.

De PARTICULAE ΚΑΙ *uſu copulativo.*

I. Primaria particulae καὶ poteſtas eſt copulativa, qua notat *et*; eaque non eſt ejusmodi, ut explicari copioſius debeat. Ex copula vero rerum, ſe mutuo ſequentium, naſcitur uſus, quo deſignatur celeritas, quia inter res actas et agendas, per καὶ conjunctas commode indicatur nulla interpoſita mora, ſed, ut res, ita et tempora rerum commiſſa: ut cum Apoſtolus dicit in priori ad Corinth. ep. cap. XV, com. 52. Πάντες ἀλλαγησόμεθα ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται. *Omnes mutabimur momento, oculi nictu, ad ultimam tubam. Nam tuba canet, et mortui excitabuntur.* i. e. *Simulac tuba canet*; ἅμα τῷ σαλπίζειν. Eſt enim oratio, quae praecedentia ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ confirmat.

II. Hinc oritur alius uſus, quo ἑτοιμότητα, ſive alacrem promtumque ad dicendum agendumve impetum deſignat, ut apud Ariſtoph. in Pace vs. 402.

Καί σοι φράσω τι πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα.
At tibi dicam rem gravem et magnam.

III. Imo nonnunquam tam arcta copula eſt, ut duo membra inter ſe oppoſita ſimul ſumi jubeat, ita ut alterum absque altero, ſalva dicentis mente, ſtare nequeat, ideoque officium ſupplet particularum μὲν et δὲ. qui tamen uſus tantum in N. T. obſervatur. ut in Euang. Joann. IX, 30. Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖς

ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, πόθεν ἐςὶ, καὶ ἀνέῳξέ μȣ τȣ̀ς ὀφθαλμȣ́ς. Pro ὑμεῖς μὲν οὐκ οἴδατε, ἀνέῳξε δέ. *In hoc aliquid mirum eſt, vos neſcire, unde ſit, cum tamen aperuerit meos oculos.* Non enim ſimpliciter hoc mirum eſſe ait, quod illi ignorarent, cujas eſſet Jeſus: ſed haec duo juncta, ipſorum ignorantiam et miraculum Chriſti. Ita in 2. ad Corinthios XI, 29. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυρȣ̃μαι; *Quis infirmus eſt, ubi ego non ſim infirmus? Quis offendiculo turbatur, ubi ego non urar?* Quando interrogationem convertimus in enunciationem perſpicua magis erit neceſſitas utriusque membri ſimul ſumendi: Οὐδεὶς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ, et οὐδεὶς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυρȣ̃μαι. *Nullus eſt infirmus, quin et ego ſim* etc. Item 1 Corinth. IX. 7.

IV. Idem obſervandum, ubi jungit oppoſita, ubi diſerte τῶν μέν, et δὲ officio fungitur, ut apud Eurip. in Phoeniſſ. vs, 906.

Βȣ́λει σὺ μέν τοι, κ' οὐχὶ βȣλήσῃ τάχα.
Tu vis quidem, mox vero noles.

V. Si quis hic velit novam affingere notionem adverſandi, qua pro ἀλλὰ ponatur, non refragor, dummodo ſciat, non ex ſe, ſed ex oppoſitorum membrorum natura hanc nactam eſſe καὶ particulam. ut videre eſt in Jeſu Sirach. cap. XLI, com. 13. Ἀγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶνα διαμένει. Pro ἀγαθῆς ζωῆς μὲν, ἀγαθὸν δέ. *Vitae felicis dies numerari poſſunt, ſed bona fama manet aeterna.* Et in priori ad Theſſal. epiſt. cap. II, com. 18 Ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ ἅπαξ, καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. *Voluimus venire ad vos (ego quidem Paulus) bis terve, ſed impedivit nos Satanas.*

VI. Accepit quoque uſum μεταβατικὸν, idem praeſtans quod μὲν δὲ vel μὲν οὖν, concludens finiensque hiſto-

hiſtoriam, narrationem vel orationem, ſequente particula δὲ, inchoante novam partitionem. Ita Thucyd. lib. III, τὸ καὶ claudit caput primum. Καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. *Et ita fecerunt. Et ſic quidem finita aeſtas eſt.* Mox τὸ δὲ inchoat caput ſecundum: Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος. *Inſequenti autem hyeme.* Similiter idem claudit librum quartum: Καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ ἔννατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. *Et hyems quidem exacta eſt, bellique hujus annus exiit, quod Thucydides conſcripſit.* Mox inchoat lib. II. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους etc. Hinc et ipſi μὲν δὴ jungitur in concluſionibus, unde illud Platoni familiare: Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. *Et haec quidem hactenus.*

VII. Ad vim συμπλεκτικὴν quoque ſpectat uſus in comparationibus, quando ſimile ſimili componitur. Exempla ſuppeditant Devarius, Stephanus et Vigerus, ex quibus duo eligam. Pauſ. in Attic. notante Vigero: Κατὰ ταυτὰ οὗτος ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα. *Perinde ſonare ſolet, atque cithara pulſata.* Theophraſt. apud Devarium: Τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ὄψει καὶ τὸ βούκερας. *Simile eſt aſpectu ſoeno Graeco.* Recteque obſervat idem, in hujusmodi locutionibus, ſi voces ad Grammaticum ordinem redigantur, καὶ ſuam nativam ſignificationem obtinere. ut ſi illud Pauſaniae ita dicatur: Οὗτος καὶ κιθάρα ἤχησε κατὰ ταυτά. *Hic et cithara eodem modo ſonat.* et illud Theophraſti: Τοῦτο καὶ βούκερας ὅμοιον τῇ ὄψει. *Hoc et foenum Graecum ſimili eſt aſpectu;* nihil aliud quam ſimplicem copulandi poteſtatem exercebit τὸ καί.

VIII. Idem obſervandum, ubi diſſimilia inter ſe adverſis frontibus opponuntur. Latini hic quoque Graeciſſantes dicunt, *Alius atque.* Ita Ariſtot. Politic. lib. I. apud Devarium et Vigerum: Ἔστι γὰρ ἑτέρα ἡ χρηματιστικὴ καὶ ὁ πλοῦτος, ὁ κατὰ φύσιν. *Ars enim quae-*

ϱωσαν αὐτόν. *Erat autem hora tertia, cum cruci fixerunt eum.* Et in ep. Hebr. cap. VIII, com. 8. Ἡμέϱαι ἔϱχονται, λέγει Κύϱιος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσϱαὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην. pro ἵνα συντελέσω. *Veniunt dies, inquit Dominus, quum perficiam cum domo Iſrael, et cum domo Judae novum foedus.* Huc refer, Νὺξ ἐν μέσῳ, καὶ. de quo vide, quae notavi ad Viger. cap. III, ſect. 7. R. 5.

XI. In ſuperioribus exemplis τὸ καὶ reddidi *illico*, aut praemiſi *ſimulatque*, ut indicaretur temporis nulla dilatio, nec temere, propter vim συναπτικὴν, ut notavi, quare καὶ et ἐξαπίνης conjuncta invenies apud Thucyd. lib. I, cap. 50. Ἤδη δὲ ἦν ὀψὲ, καὶ ἐπεπαιώνιστο αὐτοῖς ὡς ἐπίπλουν, καὶ οἱ Κοϱίνθιοι ἐξαπίνης πϱύμναν ἐκϱούοντο. *Jamque dies in veſperam inclinabat, et clamor militaris ad concurſum eſt ſublatus, quum repente Corinthii in puppim remigare coeperunt.*

XII. Idem temporis ſignum ſervat, quando geminatur, praepoſitum πϱοτάσει καὶ ἀποδόσει. quo caſu prius καὶ redditur, *poſtquam, cum, ut* vel ſimiliter, alterum in verſione negligitur. Sic lib. 1 Macchab. cap. VI, com. 55—57. ΚΑΙ' ἤκουσε Λυσίας, ὅτι Φίλιππος . . . . ζητεῖ παϱαλαβεῖν τὰ πϱάγματα, ΚΑΙ' κατέσπευσε τοῦ ἀπελθεῖν. *Ut audivit Lyſias, Philippum quaerere ſummam rerum capeſſere, maturabat abitum.* Et cap. VII, com. 23. ΚΑΙ' εἶδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κακίαν, ἣν ἐποίησεν Ἄλκιμος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐν υἱοῖς Ἰσϱαὴλ, ὑπὲϱ τὰ ἔθνη, ΚΑΙ' ἐξῆλθεν εἰς πάντα τὰ ὅϱια τῆς Ἰουδαίας κυκλόθεν. *Poſtquam vidit Judas omnia mala, quae intulerat Alcimus, quique cum ipſo erant, in domum Iſraelis, multo plura quam gentes, exiit omnes Judaeae fines obiens.* Et ibidem ſubinde.

III. *Uſus Particulae* ΚΑΙ *hortativus.*

XIV. Uſus ſive temporis ſive τῆς ἑτοιμότητος, alium rurſum progenuit; nam quando hoc modo cum imperativo conſtruitur, aſſumit vim προτρεπτικὴν, obſcuraturque paene vis copulandi, adeo ut tantum non ἀποστατικῶς adhibeatur; qui uſus oratoribus eſt frequens in citandis teſtimoniis ac legibus; poniturque pro δὴ παρακελευστικῶ, de quo ſupra cap. XV. Sic adhortationem praefert apud Lyſian. adv. Agorat. pag. 222. Καί μοι κάλει τὸν ταξίαρχον. *Et cita mihi centurionem.* Et apud Dem. Cor. pag. 320, ubi poſt haec verba: Ἵνα, καίπερ εἰδὼς Αἰσχίνης, ὅπως ἀκύσῃ δι' ἅ φημι, καὶ τύτων τῶν προβεβυλευμένων, καὶ πολλῷ μειζόνων ἔτι τύτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν, ſubdit: Καί μοι λέγε τὴν γραφὴν λαβών. Pro, λέγε δή μοι. *Age, recita mihi epiſtolam.* ubi καὶ et eſt προτρεπτικὸν, et tamen copulandi poteſtatem ſervat, ita connectens praemiſſis ſequentia, ut omnem moram excludi velit.

XV. Imprimis vero haec impulſiva poteſtas ſeſe exſerit, quando ἀποστατικῶς interrogationibus praefigitur, ſimulque notat interrogantis animum ſciendi cupidiſſimum, quique ideo moram omnem tolli velit, et ſibi illico reſponderi. Sic apud Eurip. in Oreſt. v. 1110. poſtquam Pylades indicaverat, ſe interfecturum Helenam, ait Oreſtes:

Καὶ πῶς; ἔχει γὰρ βαρβάρυς ὀπάονας.

Et quomodo? Admirans conſilium amici, quaerit de modo cupidiſſime: addens rationem: *Nam barbaro comitatu ſtipatur.* Non minor Creontis eſt interrogantis et admirantis impetus apud Eundem in Phoeniſſ. vs. 907.

Καὶ πῶς πατρῷαν γαῖαν ὐ σῶσαι θέλω?

Et quomodo poteſt fieri, ut patriam terram non ſervatam velim?

XVI. Utun-

XVI. Uruntur hac interrogandi forma Graeci ἐν τοῖς παραδόξοις commodiſſime, ut apud Plat. in Theaet. pag. 188. Εἴ τις, inquit Socrates, ὁρᾷ μέν τι, ὁρᾷ δὲ ὐδέν. *Si quis aliquid videt, et nihil videt.* Hoc non intelligens Theaetetus ὀξύμωρον, admirans rogat. Καὶ πῶς; *Et quomodo hoc?*

XVII. Jungitur quoque in hoc uſu τῷ εἶτα, ut fiat κᾆτα, quo magis indicetur interrogantis ardor; nam εἶτα non abſimilem vim habere in interrogationibus, ſupra patuit cap. XVI. ſect. 2, 11. §. 6. Exemplo eſt illud Euripidis in Oreſt. v. 443. ubi Menelaus, audiens ex Oreſte, populum velle ipſum interficere, rogat:

Κᾆτ' ὐχὶ φεύγεις γῆς ὑπερβαλὼν ὅρυς;
Et tunc non fugis, qua patet terrae terminus?

XVIII. At καὶ, ſequente interrogatione, imprudentem fallere poſſit; quando enim inter duo interrogata ponitur, nihil aliud quam haec copulat, neque ullum interrogantis ardorem exprimit, ut ſi dicam: Ἀλλὰ τί ἐςιν τὸ αἴτιον, καὶ τί τῦτο ὠφελεῖ; aut, quando duo enunciata jungit, interjecta interrogatione, a qua removendum eſt diſtinctiuncula, ut apud Heliodor. Aethiop. lib. II. cap. 2. Τὸ ξίφος περισκοπῦντος, ὁ Κνήμων τῆς χειρὸς ἀπεκρύσατο, καὶ, τί ταῦτα; ἔλεγεν. *Gladium circumſpicientis confeſtim manum repulit Cnimon, et, Quid hoc? inquit.* Structura eſt: Ἀπεκρύσατο καὶ ἔλεγεν.

IV. *De Particulae* ΚΑΙ *uſu* ἐπιδοτικῷ, *et inde nato* ἀοριςολογικῷ.

XIX. Ἐπιδοτικὴν poteſtatem appello, quod praeter vim copulandi, habet et aliquid prioribus ſuperaddendi. Illam frequentiſſime exercet τὸ καὶ in ὐ μόνον, ἀλλὰ καί. Sed illud ὐ μόνον, ἀλλὰ ſaepiſſime intelligendum relinquitur, quare totus fere uſus eſt ellipticus. Imo et nonnunquam poſt ὐ μόνον ex praecedentibus ali-

quid repetendum, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 8. Ταῦτά γε ταυτὰ καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασι. *Haec eadem et in Deos cadunt.* i. e. Ταῦτα οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι (vel ἐκεῖνοι, de quibus in ſuperioribus fuerat mentio) ἀλλὰ καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασι. Copulandi vis minime hic interit; nam ecquid aliud, quam dicit: *Eadem cadunt in deos et homines?* Et in Phaedr. pag. 228. Εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι. *Si ego Phaedrum ignoro, mei etiam ſum oblitus.* Plena eſto oratio: οὐ μόνον Φαίδρου, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτοῦ λέλησμαι q. d. *Phaedri immemor eſſe nequeo, quin ſimul mei obliviſcar ipſe.* Adde geminum illud pag. 236. Εἰ ἐγὼ Σωκράτην ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι. et Theogn. v. 342.

Δός δέ μοι ἀντὶ κακῶν καὶ τι παθεῖν ἀγαθόν.

Da mihi pro malis, etiam bona ſorte frui. Integrum ſit: ἀντὶ κακῶν δός μοι οὐ μόνον μηδὲν κακὸν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν τι παθεῖν. Petit duo, et ut malis liberetur, et ut bono fruatur. Habes poteſtatem συμπλεκτικήν. Rurſus τῇ τῶν κακῶν ἐκλύσει ſuperaddit καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀπόλαυσιν. En tibi vim ἐπιδοτικὴν, et qua cognatione altera alteram contingat.

XX. Quoties καὶ in eodem membro geminatur, alterum eſt ἐπιδοτικὸν, ut apud Dem. pro Cor. pag. 324. Καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. *Etiam hoc decretum.* Nam alia ante recitata erant. Et Iſocr. ad Nicocl. pag. 41. Καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φαύλοις παραγίνεται. *Et hae quidem (opes) etiam pravis contingunt.* Theog. v. 666.

— Καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
Ἕσπετο, καὶ τιμὴν ΚΑΙ κακὸς ὢν ἔλαχεν.

Et inſipientem ſaepe gloria ſequitur, et honorem, etiam qui pravus eſt, ſortitur. Idem obſervandum in his, καὶ γὰρ καί· καὶ δὴ καί· καὶ μὴν δὴ καί· καὶ μὴν καὶ, de quibus infra. Hinc multae affirmandi formulae a

καὶ

καὶ incipientes, ut καὶ μάλα· καὶ ἀληθῆ γε· καὶ ὀρθῶς γε· καὶ πάνυ γε. in quibus τὸ καὶ non ſimplicem copulationem afferre videtur, ſed ſuperioribus aliquid addere. q. d. *haec non vere tantum, ſed pulcre quidem tu dixiſti.*

XXI. Habet hoc additamentum nonnunquam inſigniorem ἔμφασιν, redditurque Latinis *vel*, quando ſequitur affirmativum quid. Apta eſt haec interpretatio, ubi levioribus graviora adduntur, ſive illa leviora exprimuntur, ſive intelliguntur. Praecedente leviori; ut lib. Il. I. v. 494.

Ἀλλ' Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν· ἐδέ τί σε χρὴ
Νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
Τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ, τιμή τε βίη τε.

Sed, o Achille, doma animum magnum: neque te decet immite habere cor: flexibiles ſunt etiam ipſi Dii, quorum vel maior virtus eſt, et honor, et potentia. Nempe magnus tibi eſt animus, ſed major Diis. At intelligitur levius apud Hom. Il. E. v. 362, ubi vulnerata Venus ad Martem de Diomede:

Λίην ἄχθομαι ἕλκος, ὅ με βροτὸς ἔτασεν ἀνὴρ
Τυδείδης, ὃς νῦν γε ΚΑΙ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο.

Valde doleo vulnere, quod mihi inflixit vir mortalis Tydides, qui nunc vel adverſus Jovem patrem pugnaret. ubi extrinſecus intellige, ἐ μόνον μάχοιτ' ἂν τῶν ἀνθρώπων τῷ ἀνδρειοτάτῳ, ἀλλὰ καὶ etc.

XXI. At, cum admixta eſt negatio, poſſis reddere *ne quidem.* ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 65. ΟΥ'ΠΩ ἤδη ΚΑΙ' ἕνα ἄνδρα δι' ἀφροσύνης μὲν ἐπιχειρῦντα κρείττονι ἑαυτῦ μάχεσθαι, ἐπειδὰν δ' ἡττηθῇ, εὐθὺς πεπαυμένον τῆς πρὸς τῦτον ἀφροσύνης; *An nondum animadvertiſti quenquam, ne unum quidem hominem, qui amentia actus ſuſtinuit cum fortiore pugnare,*

re, victusque ſtatim dementem adverſus eum impetum depoſuit?

XXII. Nata ex ellipſi βραχυλογία poteſt aliquando obſcuritatem parere, quae, ſuppleta ellipſi, tota evaneſcit. Exemplis, quae poſt Budaeum affert ex Ariſtotele Devarius, adde verba B. Pauli ad Romanos ſcribentis cap. XI, com. 16. Εἰ δ᾽ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. Plena oratio eſt: Εἰ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, οὐ μόνη αὕτη ἁγία ἐστὶν ἀλλὰ καὶ τὸ φύραμα ἐστιν ἅγιον· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, οὐ μόνη αὕτη ἁγία ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ οἱ κλάδοι ἅγιοί εἰσιν. *Si primitiae ſunt ſanctae, ſancta etiam maſſa eſt: et ſi radix eſt ſancta, ſancti etiam ſunt rami.* Integram ſtructuram habes apud Platonem in Phaedr. pag. 228. Εὖ οἶδα, ὅτι Λυσίου λόγον ἀκούων ἐκεῖνος οὐ μόνον ἅπαξ ἤκουσεν, ἀλλά καὶ πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἐκέλευσέν οἱ λέγειν. *Probe ſcio, illum Lyſiae orationem non tantum ſemel audiviſſe, ſed etiam ſaepius repetentem ſibi recitare juſſiſſe.* Brevius potuiſſet dicere: Εὖ οἶδα, ὅτι Λυσίου λόγον ἀκούων ἐκεῖνος, καὶ ἀναλαμβάνων ἐκέλευσέν οἱ λέγειν.

XXIII. Ἐπίδοσιν quoque praefert, ſuppreſſo οὕτω, cum praeceſſerit ὡς, ut in oratione Dominica: Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Pro οὕτω καὶ. Et in Act. Apoſt. cap. VIII, com. 51. Ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. pro οὕτω καὶ ὑμεῖς. *Vos ſemper ſpiritui Sancto obnitimini, ut patres veſtri, ſic etiam vos.*

XXIV. Ad uſum ἐπιδοτικόν pertinet quoque ὁ ἀοριστολογικὸς, quando nempe καὶ ſubjungitur τοῖς ἀναφορικοῖς, puta ὅ τι, οἷον, ὅτου, ὅθεν, et ſimilibus, exprimitque Latinorum adjectionem ſyllabicam *cunque*; ſic ὅ τι καὶ ſignificat *quodcunque tandem.* vid. Lucian. in Lapith. Tom. III, pag. 428. Μάλα ἤδη παραφύλατ-

λαττον, ὅ τι καὶ μειδιάσειε. *Diligenter jam obſervabam, quodcunque vel quicquid tandem riderEt.* Ὅ τι καὶ εἴη. Palaephati fragm. de Inventione purpurae. Τὰς τῶν προβάτων ἐρέας, ΟἿΑΙ ΚΑΙ᾽ ἦσαν, ἐποίουν ἱμάτια καὶ ἐφόρουν. *Ex ovium velleribus, qualiacunque erant, veſtimenta conficiebant et geſtabant.*

XXV. Interjicit particulam δὴ Heliod. Aethiop. lib. V, init. Ἡ μὲν δὴ πόλις ἡ Δελφῶν ἐν τούτοις ἦν, καὶ ἔδρασεν Ὅ ΤΙ ΔΗ᾽ ΚΑΙ᾽ ἔδρασεν. Οὐ γὰρ ἔχω γινώσκειν. *Et his quidem turbis agitabatur Delphorum civitas, fecitque, quicquid tandem fecit, neque enim ſcire poſſum.* In quibus ponitur pro ὅ τι περ, οἷά περ. Si quis hic veſtigia quaerat poteſtatis copulativae, admittat ellipſin, ut ſit integra oratio ἔδρασε τὸ δεῖνα, καὶ ὅ τι δήποτε.

XXVI. Hunc ſenſum ἀοριστολογικὸν etiam praeſtare videtur praepoſitum infinito nomini τὶ apud Hom. Il. Φ, vs. 268.

Ζεῦ πάτερ, ὡς οὔτίς με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη
Ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι· ἔπειτα δὲ καί τι πάθοιμι.

O Jupiter pater, quam nullus deorum miſerandum ſuſtinet ex fluvio ſervare. In poſterum quidvis patiar.

XXVII. Idem cum praeponitur nomini ἄλλος, ut in his duobus Demoſthenis adverſus Timocratem locis, quorum prior eſt pag. 462. Ἐγὼ δ᾽ εἴπερ τινι τοῦτο καὶ ἄλλῳ προσηκόντως εἴρηται, νομίζω κἀμοὶ νῦν ἁρμόττειν εἰπεῖν. ubi τινὶ ἄλλῳ eſt *a quocunque alio, quicunque tandem ille eſt.* Alter eſt pag. 468. Ἄξιον δὲ, εἴπερ περί του καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδε, ὃν νῦν ἀνέγνω, διελθεῖν. *Operae pretium eſt, ſi de quacunque alia lege, et de hac quidem, quam nunc recitavit, diſſerere.*

V. *De Particula* ΚΑΙ᾽ ἐναντιωματικῇ.

XXVIII. Ubi particulae καὶ ſenſus adverſativus obtinet conſtruitur cum participio, vel diſſimulato, vel

addito. Supprimitur quoque μέντοι, ὅμως, aut ſimile ἀποδοτικὸν, quod reſpondeat propoſitioni adverſanti, ut in illo Homerico, Il. Λ. 653. Τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόωτο quod plenius ſit: καίπερ ἀναίτιον ὄντα, ὅπως ἂν αἰτιόωτο. ubi participium ὄντα intelligendum relinquitur. At fere exprimitur illud, ut apud eundem lib. Il. I, vs. 651.

Ἕκτορα καὶ μεμαῶτα μάχης σχήσεσθαι ὀΐω.

Hectorem quantumlibet ardentem, a pugna cohibitum iri puto. Pro καίπερ μεμαῶτα, σχήσεσθαι μέντοι. Sic lib. M, vs. 171.

Ὡς οἵγ' οὐκ ἐθέλουσι πυλάων, ΚΑΙ' δύ' ἘΌΝΤΕ,
Χάσσασθαι. —

i. e. καίπερ δύο ὄντε, οὐκ ἐθέλουσι μέντοι. *Sic hi, quamvis duo tantum ſint, nolunt tamen cedere.*

XXIX. Manifeſtius adverſativa poteſtas ſeſe exerit, quando praeſens ὅμως orationi ſuam protaſin et apodoſin tribuit, ut apud Lucian. Dial. Mort. Tom. I. pag. 437. ubi agit de manibus, dum a Mercurio propelluntur, reluctantibus: hos dicit μόλις κατιόντας, καὶ ἐπὶ τράχηλον ὠθοῦντος τοῦ Ἑρμοῦ, ὅμως ἀντιβαίνοντας. *Aegre deſcendere, et quantumlibet Mercurius cervicibus protrudat, tamen reniti.*

*) Adverſativam vim obtinet καὶ in καὶ μὴ apud Aeſchylum Sept. Theb. 198. κἂν μή τις ἀρχῆς τῆς ἐμῆς ἀκούσεται; ubi eſt pro ἀλλ' εἰ μή. Senſus: *At ſi quis imperio meo non paruerit.*

SECTIO II.

DE

PARTICULIS ΚΑΙ' *comitantibus.*

I. ΚΑΙ ΓΕ ET ΚΑΙ ΓΕ ΔΗ.

I. Utriusque particulae, καὶ et γὲ poteſtates, varioſque uſus in ſuperioribus ſatis fuſe expoſui: nunc id incumbit laboris, ut oſtendatur, quomodo hae duae, ubi

ubi in oratione ſimul inveniuntur, eam afficiant. Et principio quidem obſervandum, vel nunquam, vel perraro has conjunctim poni, ſed vocula vel una, vel aliquando pluribus interjectis. Inveniuntur tamen junctae in Act. Apoſt. cap. 11, com. 18. Καί γε ἐπὶ τὰς δούλας μου, καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου. Apud Latinos vero. *Et quidem* conjungi ſolent, ut docent, qui de Particulis ejus linguae ſcripſerunt; ſiquidem περιγραφικὸν eſt *quidem*, ut τῷ γὲ reſpondeat. Heſychius quoque καί γε explicat καίτοι, ut puto, non in ſenſu ἐναντιωματικῷ, ſed βεβαιωτικῷ. Communis poteſtas eſt ſuperioribus aliquid ſuperaddendi, totumque augendi et amplificandi, ut mox diſtinctius apparebit.

II. Cum dico, τὸ καίγε ſupperaddendi habere poteſtatem, non ſimplicem eam intelligo; hanc enim affert τὸ καὶ ſolitarium, praeſertim ἐπιδοτικὸν, ideo addo *totum augendi et amplificandi:* nam hoc fere tenendum, non ſimilia aut paria hoc modo conjungi, ſed ſequentia praecedentibus majora, potiora, aut graviora eſſe, aut magis urgentia, propter vim particulae γέ. Quodſi καὶ abſit, τὸ γὲ περιγραφικὸν, remiſſis utcunque ſuperioribus, ſequentia magis urget, ut abunde demonſtratum eſt ſupra, ubi de hac particula egimus: verum praemiſſum καὶ praecedentia remitti vetat, ita tamen, ut ſequenti particulae γε ſuam poteſtatem ſequentia magis urgendi integram et inviolatam relinquat, nec quicquam deroget ultra. Et primo quidem γε ſubjungitur τῷ καὶ copulativo apud Eurip. in Oreſt. vs. 487. ubi Menelao dicenti

Ἑλληνικόν τι τὸν ὁμόθεν τιμᾶν ἀεί.

Graecorum eſt cognatum genus honorare ſemper; non refragatur alter, nec quidem huic dicto derogat, ſed aliud opponit, quod ſuam ſententiam non minus firmat, quam ſuperius adverſam, reſpondens;

Καὶ τῶν νόμων γε μὴ πρότερον εἶναι θέλειν.
Et legibus quidem nolle eſſe ſuperiorem. Q. d. Hoc, quod dixiſti, verum eſt, ſed non minus verum et illud. Rurſus in Phoeniſſ. vs. 1218. ubi nuncius Jocaſtae:

Μεῖζόν τι χρήζεις, παῖδας ἢ σεσωσμένους;
Ecquid magis deſideras, quam ſalvos habere filios? Id ipſum, quod rogat, *Ecquid majus*, oſtendit ſatis, in reſponſo majus quid exſpectandum: quid autem id eſt? Reſpondet Jocaſta:

Καὶ τἀπίλοιπά γ', εἰ καλῶς πράσσω, κλύειν.
Et quidem audire ardeo, an in poſterum fortunata ſim futura.

III. Ubi duo reſtringenda ſunt, geminato καὶ, priori additur γε, in poſteriori ſupprimitur. ut apud Plat. in Phaedr. pag. 267. recenſitis variis orationis partibus addit, Καὶ ἔλεγχόν γε, καὶ ἐπεξέλεγχον ὡς ποιητέον ἐν κατηγορίᾳ τε καὶ ἀπολογίᾳ. *Et argumentum quidem, ſive refutatio, et utriusque amplificatio quomodo formanda ſit tum in accuſatione, tum in defenſione.*

IV. Secundo, ubi καὶ ἀποςατικῶς adhibetur, indicans alacrem promtumque animum, ſequens γε περιγραφικὸν illam ἑτοιμότητα adjuvat et auget. ut eum Phaedrus mentionem injicit librorum, qui compoſito de arte oratoria ſcripti ſunt, apud Plat. ibid. paulo ante; illico Socrates alacriter hoc arripiens, Καὶ καλῶς γε ὑπέμνησας, inquit. *Et recte tu quidem ſubmonuiſti.*

V. At amplificandi, augendique, et ſuperioribus graviora addendi poteſtas imprimis eſt perſpicua, quando καὶ eſt ἐπιδοτικὸν, cum commode redditur *quin etiam.* ut apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1675. Antigone paterni exilii comes eſſe mavult, quam regio ſponſo beari, et Creontis fieri nurus:

Συμφεύξομαι τῷδ' ἀθλιωτάτῳ πατρὶ,

in-

inquit, *Miſerrimo patri exulanti comes ero.* Et, laudante Creonte generoſam filiae pietatem, ſed ſimul culpante ſtultitiam, ſuperaddit illa, tanquam ſuperioribus cumulum:

Καὶ ξυνθανοῦμαί γ' ὡς μάθῃς περαιτέρω.

Recte explicat Scholiaſtes: Συναποθνήσκω αὐτῷ, ἵνα πλέον τι μαθήσῃ. Q. d. Non ſufficit mihi una cum ipſo exulare, *quin una quoque moriar, ut intelligas aliquid majus.*

VI. Poſt εἴπερ in protaſi, nonnunquam γὲ in apodoſi omittitur, ut cum dicimus: *ſi quis alius, at hic quidem quadruplator eſt.* Εἴπερ τις ἄλλος, καὶ οὗτος συκοφάντης ἐστίν, ut apud Dem. Olynth. 1, pag. 2. Ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοί, φημι δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτε, καὶ νῦν. Pro καὶ νῦν γε. *Vos, o Athenienſes, ajo, oportere et velle, et incitari, belloque incumbere, ſi unquam alias, et nunc quidem.*

VII. Eſt et hic admittendus uſus ellipticus, quo εἴπερ καὶ ἄλλος negligitur, ut in illo Homeri lib. Od. A, vs. 46 ἀποστατικῶς, ubi Minerva orationem ſic inchoat, indicans mortem Aegiſthi:

Καὶ λίαν κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ.

Et merita quidem ille morte jacet. Plena oratio eſt: Εἴπερ τις καὶ ἄλλος, καὶ ἐκεῖνός γε etc.

VIII. Amplificandi vero, et ſuperioribus majus quid ſuperaddendi poteſtatem maxime et frequentiſſime exercent hae particulae in reſponſionibus affirmativis. vid. Plat. in Gorgiae principio: Uſo Socrati hoc proverbio: Κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν. *Poſt feſtum venimus.* reſpondet Callicles: Καὶ μάλα γε ἀστείας ἑορτῆς. *Et quidem*, ſive, *quin et poſt urbanum feſtum.* τῷ ἑορτῆς ſuperaddens τὸ ἀστείας. Et in Phaed. pag. 109. Dicenti: Τοῦτο πέπεισμαι. reſpondet Simmias: Καὶ ὀρθῶς γε. *Et recte quidem.* ſuperaddens τὸ ὀρθῶς.

IX.

IX. Eandem in reſponſionibus poteſtatem exercent particulae, ubi, contrarium negando, rem ipſam, quae dicta eſt, impenſius affirmant. ut apud Plat. in Phaedr. pag. 278. ubi Socrates quum dixiſſet concludens: Τὸ *μὲν σοφὸν, ὦ Φαῖδρε, καλεῖν ἔμοι γέ μέγα εἶναι δοκεῖ, καὶ θεῷ μόνῳ πρέπειν· τὸ δὲ ἢ φιλόσοφον, ἤτι τοιοῦτον, μᾶλλόν τε ἂν αὐτῷ καὶ ἁρμόττοι, καὶ ἐμμελεστέρως ἔχοι. Sapientis cognomen mihi videtur eſſe et magnum, et ſoli Ceo congruum: at philoſophi, aut aliud ſimile ei potius convenire, et modeſtius eſſe videatur.* Excipit Phaedrus: Καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου. *Et nihil quidem indecori ineſt.* Negatione contrarii plus ſignificat, quam dicit, pro eo, quod diceret Homerus: *Κατά μοῖραν ἔειπας.*

X. Hanc poteſtatem non omnino deponunt *καί γε*, quando ponuntur pro *καὶ γοῦν*, ubi ſcilicet id, quod dictum eſt, exemplo illuſtratur aut confirmatur: ut apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1087.

Ἄρα δεινὸς ἦν τόθ', ὥστε πάντα μὴ δεδοικέναι.

Tunc nempe eram acer, nec quicquam timebam. Mox exemplo probaturus, quod dixerat, addit: ΚΑῚ *κατεστρεψάμην* ΓΕ *τοὺς ἐναντίους. Quin hoſtes quidem in fugam verti.* Q. d. Acer fui, in et hoc ipſo facto oſtendi.

X.. Invenitur et his addita particula *δὴ*, vi ſua *βεβαιωτικῇ* amplificationem confirmans. ut apud Plat. in Conviv. pag. 173. ubi dicit aliquis Apollodoro, neſcire ſe, unde ille cognomen *μανικοῦ* i. e. *inſani* ſit adeptus: reſpondet Apollodorus: Καὶ δῆλόν γε δὴ, ὅτι *οὕτω διανοούμενος καὶ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ περὶ ὑμῶν μαίνομαι. Quin etiam perſpicuum profecto eſt, me ita et de vobis ſentientem inſanire.* Hic ſeſe exſerit particulae *καὶ* poteſtas *ἐπιδοτική*. nam, cum alter dixiſſet, neſcire ſe, unde ille hoc nomen eſſet adeptus, Apollodorus non tantum exponit rationem, ſed et eam ait eſſe perſpicuam.

ſpicuam. q. d. *ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβον, ȣ̓ μόνον, ὅτι ȣ̓́τω διανοȣ́μενόν με φασιν μαίνεϑαι, ἀλλὰ καὶ τȣ͂το δῆλον.* Hanc *ἐπίδοσιν* limitat *γε. et illud quidem perſpicuum eſt.* Tandem confirmat ac ſtabilit *δὴ* ſive *ἐπίδοσιν*, ſive limitationem, ſive utramque. Et ſic unicuique particulae ſua vis ſervatur.

II. *De Particulis* ΚΑΙ' ΓΑ'Ρ, *et annexis.*

I. Quaeri poſſit, ſi *γὰρ* per ſe ſit *αἰτιολογικὸν*, quid faciat praefixa particula *καὶ*, quae plane otioſa eſſe videatur, cum totum hoc *καὶ γὰρ* reddatur *nam?* Subobſcura res penitioris diſquiſitionis indiget. Revocari hic poſſit, quod non ſemel notatum memini, Graecos particularum effuſiorem amaviſſe uſum, et ſervaviſſe ſaepe particulas, tanquam veſtigia antiquiſſimae, et quaſi primaevae in loquendo conſuetudinis, qua duo pronunciata ſeparatim ponebantur, interjectis vocabulis, ſive nominibus, ſive verbis cum repetitione praecedentium, aut additione eorum, quae extrinſecus petebantur: poſteros vero propter loquendi compendium, illa vel repetita, vel addita neglexiſſe, quae res dediſſe videtur originem particulis, quibus ea vis tributa eſt, quam caeteroquin exercebat integra ſententia. Hoc, ſi in ulla alia particula, patuit manifeſto in *ἀλλὰ*, ut ſupra oſtenſum eſt. Itaque, ſi quid recte conjicio, *καὶ γὰρ* non duae, ſed tres erunt particulae, conflato *τῷ γὰρ* ex *γὲ* et *ἄρα*, ut fiant *καί γε ἄρα*, verbatim *et quidem igitur*; quare *τῷ καὶ γὰρ* locum aſſignavi poſt *καί γε*. Singularum aut originem, aut primariam poteſtatem ſupra expoſui. Ita ſi ſtatuuntur duo pronunciata, ſic inter ſe cohaerentia, ut priori poſterius rationem inferat, *ὁ καὶ σύνδεσμος* ea vi ſua copulabit, *τὸ γὲ* poſterius limitabit, et *ἄρα* oſtendet juſtam inter utrumque convenientiam, et congruam rationem. E. G. cum dicimus: *Obediendum eſt praeceptis Chriſti: eſt*

enim

enim Servator noſter. Gr. Πειθαρχεῖσθαι δεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ Χριςοῦ προστεταγμένοις· καὶ γάρ ἐςι Σωτὴρ ἡμῶν. ſunt hic duo pronunciata: Πειθαρχεῖσθαι δεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ Χριςοῦ προστεταγμένοις, et ἐςι Σωτὴρ ἡμῶν. Haec duo copulat καὶ. Tum γὲ limitat poſterius: *Eſt ille quidem Servator noſter.* Tandem ἄρα oſtendit congruam inter prius et poſterius rationem; nihil nempe rationi magis eſſe conſentaneum, quam obedire ei, qui nos ſervavit. Conſulenda omnino, quae dicta ſunt de origine particulae ἄρα, item de uſu ſyllogiſtico particulae γάρ, qua concluſionem cum limitatione inferente, manente quoque particula καὶ, vetuſtae conſuetudinis indice, qua indicabant, duo pronunciata eſſe copulanda, conflata tandem nataque poteſtas eſt αἰτιολογική. Si cui haec particulae καὶ ratio, et diſſolutio particulae γάρ in γε ἄρα minus placeat, ecce alia ratio ex ellipſi petita, diſſimulato poſt καὶ, ἄλλο σοι ἐρῶ. Ita ut ſuperiora verba ſic in integrum reſtituantur: Πειθαρχεῖσθαι δεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ Χριςοῦ προστεταγμένοις. καὶ ἄλλο σοι ἐρῶ· ἔςι γάρ Σωτὴρ ἡμῶν. Ita, cum τὸ Πειθαρχεῖσθαι δεῖ etc. et ἄλλο σοι ἐρῶ copulentur, egregie fungitur officio ſuo τὸ καὶ. Neve hoc longius petitum mireris, ecce ellipſin hanc ſuppletam apud Xenoph. lib. Inſtit. VIII, pag. 211. Ἐγὼ δὲ τοὺς φίλους πλουσίους ποιῶν, τούτους μοι νομίζω θησαυροὺς, καὶ φύλακας ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν πιςοτέρους εἶναι, ἢ εἰ φρουροὺς μισθοφόρους ἐπεςησάμην. ΚΑΙ ἌΛΛΟ δέ ΣΟΙ ἘΡΩ· ἐγὼ ΓΑ'Ρ etc. *Ego vero amicos ditans, hos mihi duco theſauros et cuſtodes ſimul meos et bonorum noſtrorum fideliores quam ſi praeſidiarios mercede conductos praeficerem; et aliud praeterea tibi dicam: ego enim etc.*

II. Hinc ſimpliciter *nam*, *namque* et *etenim* redditur paſſim, ut ibid. pag. 257. Ὥςε ὀκνῶ, μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ, ἐὰν ἄρα καὶ ἐθελήσῃ πρὸς αὐτὸν ἄλλον ἀντιπαρατεῖναι· καὶ γάρ τις αὐτῶν, ὦ θαυμάσιε, ἔναγχος τῶν πολιτικῶν τοῦτ' αὐτῷ λοιδορῶν ὠνεί-

ὠνείδιζε. *Ita ut verear, ne mihi Lyſias humilis videatur, ſi velit cum eo alium conferre; etenim, o obſervande, nuper aliquis civilium hominum hoc nomine ipſum per contumeliam vituperabat.* Et pag. 275. Δεινὸν τοῦτ' ἔχει γραφὴ, καὶ ὡς ἀληθῶς ὅμοιον ζωγραφίᾳ· καὶ γὰρ τὰ ἐκείνης ἔκγονα ἕστηκε μὲν ὡς ζῶντα· ἐὰν δ' ἀνέρῃ τι, σεμνῶς πάνυ σιγᾷ. ταυτὸν δὲ καὶ οἱ λόγοι. *Hoc incommodum ſcripturae ineſt, et plane ſimile, quod picturae: In ea enim imagines ſtant, tanquam vivae: at, ſi quid rogaveris, gravi ſilentio tacent. Idem accidit quoque orationibus.* vid. Ariſtoph. in Veſp. vs. 269. et alibi paſſim.

III. Nec raro interjectis vocibus disjunguntur, ut apud Sophocl. in Philoct. vs. 1261.

Δέδοικ' ἔγωγε· καὶ τὸ πρὶν γὰρ ἐκ λόγων
Καλῶν κακῶς ἔπραξα, σοῖς πεισθεὶς λόγοις.

Equidem timeo: namque antea blandis verbis in malum incidi, tuo dicto obtemperans. Et apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 778. Καὶ λέγεται γὰρ τουτονί. *Fertur enim hoc volgo.*

IV. Ut ſupra in particula γὰρ obſervatum eſt cap. XII, ſect. 1, §. 3. ita etiam hic καὶ γὰρ elliptice adhibetur, idque duplici ratione; vel ex ſuperioribus aliquid repetendo, vel extrinſecus ad συμπλήρωσιν intelligendo. Prioris exemplum habet Plato lib. II, de Rep. pag. 378. Praemiſſa oratione, qua oſtenditur, quae de diis turpia fabulantur poetae, non facile eſſe evulganda apud homines imperitos, et, ſi neceſſe eſt ea efferri, arcanis ea verbis eſſe enunciandа etc. Reſpondet alter: Καὶ γὰρ οὗτοί γε οἱ λόγοι χαλεποί. *Etenim difficiles hi ſunt ſermones.* ubi ex praecedentibus revocandum, δι' ἀπορρήτων δεῖ τοιαῦτα λέγεσθαι. Commode hic redditur *nimirum.*

V. Extrinſecus aliquid in ſubſidium vocandum venit apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 64. ubi Armenius a Cy-

a Cyro interrogatus, cur pacta conventa non praeſtitiſſet, neque tributa ſolviſſet, quae victo erant impoſita: Καλὸν, inquit ille, *ἐδόκει μοι εἶναι, καὶ αὐτὸν ἐλεύθερον εἶναι, καὶ παισὶν ἐλευθερίαν καταλιπεῖν.* *Pulcrum mihi viſum eſt, et ipſum eſſe liberum, et libertatem filiis relinquere.* Tum Cyrus: Καὶ γάρ ἐστι καλὸν μάχεσθαι, ὅπως μήποτέ τις δοῦλος μέλλοι γενήσεσθαι. Supple, καλῶς εἶπας. *Recte dixiſti: nam egregium eſt ita pugnare, ut ne quis unquam ſervus fiat.* Simile ſupplementum adhibendum eſt in reſponſionibus affirmativis, Καὶ γάρ ἐστι τοῦτο. Καὶ ὀρθῶς γάρ. Καὶ γὰρ εἰκός, et ſimilibus: exemplis omnia plena.

VI. Ubi oratio eſt bimembris, ſequente in altero membro καὶ, prius illud καὶ videtur non tam copulare rationem praemiſſis, quam opponi κατὰ πολυσύνδετον, imprimis quando disjunguntur particulae; ut apud Euripid. in Oreſt. vs. 1089. Pylades ibi una cum Oreſte mori cupiens, quippe, ut ajebat, eodem crimine nocens, nolebat ipſe incolumis ſupereſſe, deſerto amico: addens duplicem rationem:

Καὶ συγκατέκτανον γάρ· οὐκ ἀρνήσομαι.
Καὶ πάντ' ἐβούλευσ', ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας.

Nam et ſimul interfeci: non negabo: et omnia conſilia dedi, propter quae tu nunc das poenas.

VII. Nonnunquam et hic καὶ exercet poteſtatem ἐπιδοτικὴν, ſuppreſſo οὐ μόνον, cum alicujus ex praemiſſis vocis repetitione. Sic apud Plat. in Phaedr. pag. 258. rogat Socrates: Οἴει οὖν τινα τοῦ τοιούτων, ὅστις καὶ ὁπωστιοῦν δύσνους Λυσίᾳ, ὀνειδίζειν αὐτὸ, ὅτι συγγράφει; *Putasne, ejusmodi hominum quempiam, quicunque et qualicunque de cauſa fuerit infenſus Lyſiae, illud ipſum, quod ſcribit, ſuggillare?* Reſpondet Phaedrus: Οὔκουν εἰκός γε ἐξ ὧν σὺ λέγεις· καὶ γὰρ ἂν τῇ αὐτοῦ ἐπιθυμίᾳ, ὡς ἔοικεν, ὀνειδίζοι. Integra oratio eſt: Οὐ γὰρ μόνον τῇ τοῦ Λυσίου, ἀλλὰ καὶ τῇ αὐτοῦ ἐπιθυμίᾳ.

θυμία. *Nam ſuum etiam ipſius ſtudium culparet.* Sic ibid. pag. 231. Καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν. *Nam ipſi quoque fatentur, ſe inſanire potius, quam ſapere.*

VIII. In ſenſu ἐπιδοτικῷ τὸ καὶ γὰρ adfert indignationem, quando interrogative profertur; et tunc ſapit quoque originem, utpote poſitum pro καί γε ἄρα. Ita Dionyſidorus apud Lucian. in Lapith. Tom. III, pag. 445. Καὶ σὺ γὰρ φθέγγῃ, κάθαρμα; *Itane*, vel *nempe tu quoque vocem mittis, purgamentum*? Hic ſi καὶ γὰρ reſolvamus in καί γε ἄρα; omnes fungentur particulae egregie ſuo munere. Καὶ notat *etiam*. *Tu quoque*, intellectis aliis, qui priores locuti ſunt. γὲ limitat: *Tu quidem.* et ἄρα, notat *nempe*, *nimirum*, *ſcilicet*, ut vidimus, ubi de hac particula egimus, cui ſi vim συλλογιστικὴν quis ſervare velit, poteſt; colligit enim cum admiratione ſive indignatione, illum fuiſſe locutum, et barbarica quidem, quae vocat, nomina ceciniſſe.

IX. In ſenſu ἐπιδοτικῷ ellipſin notavimus, nonnullis vel ex praemiſſo intelligendis, vel extrinſecus arceſſendis: at aliud ellipſeos genus notandum nunc venit, quod ipſum γὰρ pati videtur, adhibito καὶ pro καὶ γάρ. Ita inchoat primam epiſtolam Joannes: *Quod a principio erat, quod audivimus, quod vidimus oculis noſtris, quod ſpectavimus, et manus noſtrae contrectaverunt* περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη. *Sermonis vitae* mentioni injectae ſubdit rationem; *namque manifeſtata vita eſt.* Et cap. III, com. 4. Πᾶς ὁ ποιῶν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. *Quicunque committit peccatum, etiam contra legem agit: etenim peccatum eſt id, quod fit contra legem.* Dixi, *pati videtur* ellipſin τὸ γὰρ in καὶ adhibito pro καὶ γάρ· nam poteſt quoque referri ad uſum ἐξῆς κὸν γητι, particulae καί.

X. Dicitur et καὶ γὰρ δὴ, ubi τὸ δὴ, vel eſt χρονικὸν, cum praecedentes particulas minus afficit; vel βεβαιωτικὸν, cum rationem ſtabilit ac firmat, vel inchoativum. Dubium, quo uſu adhibeatur apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1475. ubi ſervus, videns ſenem ex improviſo ſaltantem, ait:

Τὸ τὶ καὶ δὴ χωρεῖ τὸ κακόν.

Hoc malum jam procedit. Mox addit: Καὶ γὰρ δὴ σχήματος ἀρχὴ, μᾶλλον δέ γ' ἴσως μανίας ἀρχή. Explicari poteſt χρονικῶς. *Etenim jam ſchema tragicum incipit, imo potius inſaniae hoc principium eſt.* Vel βεβαιωτικῶς. *Profecto enim.* Vel denique inchoantis eſt τὸ δὴ, et accingentis ſeſe ad ſpectandum novum ſpectaculum. Invenitur, et inverſo ordine καὶ δὴ γὰρ apud eundem ibid. vs. 1219.

Ἐγὼ εἴσομαι· καὶ δὴ γάρ εἰμ' ἐγὼ Κλέων.

XI. Quod ſi hic alterum καὶ ἐπιδοτικὸν accedit, accipit probatio novam vim et augmentum ab oppoſito contrario, quale eſt illud Planudis in Aeſopi vita pag. 6. dicentis, Aeſopo corporis ac linguae vitium paraviſſe ſervitutem quibus addit: ΚΑῚ ΓᾺΡ ΔῊ ΚΑῚ θαῦμα ἂν ἦν, εἰ οὕτως ἀτόπως ἔχοντι τοῦ σώματος ἐξεγίνετο τὰς τῶν δουλούντων ἄρκυς διαφυγεῖν. *Etenim mirum etiam profecto fuiſſet, ſi tam inſigni corpore potuiſſet effugere laqueos eorum, qui ipſum in ſervitutem redigere ſtudebant.* Q. d. *Imo etiam mira res fuiſſet, ſi ſervitutem effugiſſet.*

XII. Adjiciuntur τῷ καὶ γὰρ etiam particulae εἰ et εἴπερ, ita tamen ut εἰ non afficiat τὸ γὰρ, cui ſubjungitur, ſed remotius τὸ καί· et καὶ γὰρ εἰ ponatur pro καὶ εἰ γὰρ, et hoc pro εἰ καὶ γάρ. *Etſi enim.* Neque tamen illae particulae ita ordinatae conſtituunt vocem formalem, cum ſingulae exerceant ſuam poteſtatem: nam γὰρ argumentatur, καὶ eſt ἐπιδοτικὸν, et εἰ conditionem affert. Utitur Apoſtolus ſcribens Corinthiis

thiis in ep. poſter. cap. XIII, com. 4. *Chriſtus*, ait, *potens eſt in vobis; καὶ γὰρ εἰ ἐςαυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. Nam etſi cruci eſt affixus ex infirmitate, at vivit ex potentia Dei.* Hic τὸ γὰρ reddit rationem, quare Chriſtum vocaverit potentem: *eſt enim potens in Deo.* Τὸ εἰ concedit infirmam Chriſti formam, ſive naturae humanae infirmitatem, quam ſubiit pro nobis patiens, aſſeverante καὶ ἐπιδοτικῷ ipſius in Deo potentiam: quare et ſic ſecundum naturam particularum reddi verba poſſint: *Vivit enim Chriſtus ex potentia Dei, etiam tunc, cum ex imbecillitate in crucem eſt ſublatus.* Adjicit nempe τὸ καὶ, ſequente εἰ, conditionem adverſantem, quam τὸ γὰρ ratiocinando infirmans, ſtabilit verba praemiſſa.

XIII. Poſt καὶ γὰρ, *etenim* ſi ſequitur alterum καὶ, hoc ſemper eſt ἐπιδοτικὸν, ut in ep. ad Corinth. loc. allat. ubi pergit Apoſtolus: ΚΑΙ ΓΑΡ ΚΑΙ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς. *Etenim nos quoque infirmi ſumus in ipſo, ſed vivemus cum ipſo ex potentia Dei apud vos.*

XIV. Καὶ γὰρ οὖν et in oratione continua, et reſponſionibus affirmativis adhibetur, in quibus quid γὰρ et οὖν praeſtent, dictum ſupra eſt in γὰρ οὖν, quod hic repetere nihil attinet: praefixum καὶ nihil hoc novi affert, niſi quod poteſtate vel συμπλεκτικῇ ſequentia praecedentibus connectit, vel ἐπιδοτικῇ ſuperioribus aliquid addit. Exemplum eſt apud Plat. de Rep. lib. VI, pag. 495, lin. 27.

XVI. Καὶ γάρ ῥα ſoli dicunt poëtae. Explicat Heſychius καὶ γὰρ δή, an ſatis recte, dicere non ſuſtineo. Ut de particula ἄρα ſupra probavi, ita hinc factum per aphaereſin ῥα effectum indicare puto, ita ut et hac tres particulae orationem ſingulae afficiant. Copulat καὶ, rationem γὰρ affert, et ῥα effectum notat,

ut apud Hom. Il. A. vs. 113. ubi Agamemnon de Chryſeide:

— Πολὺ βούλομαι αὐτὴν
Οἴκοι ἔχειν. καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα,
Κουριδίης ἀλόχου· ἐπεὶ οὔ ἕθεν ἐστὶ χερείων.

Vehementer illam cupio domi habere; etenim praefero Clytaemneſtrae uxori, quandoquidem ea non eſt inferior. Ex hac verſione non liquet, quid praeſtet ῥα, quia aliter loquuntur Latini, aliter Graeci; ſolentque hi latentis ſenſus indices addere particulas, atque ita orationem reddere ſignificantiorem, id quod illi negligunt. Itaque, ut tribuatur ſua unicuique poteſtas, ita intelligi velim Agamemnonis verba. *Volo*, inquit, *virginem domi habere, et praefero eam Clytaemneſtrae.* Duo haec copulat καί. Et quia ſequentia conſtituunt rationem praecedentium, additur γὰρ αἰτιολογικὸν, *nam praefero hanc Clytaemneſtrae.* Tandem, quoniam ea non erat inferior, ſed praeſtantior Clytaemneſtra, hinc ſequitur, Agamemnonem eam Clytaemneſtrae praetuliſſe, cujus effectus indicem, addit particulam ῥα. (G. *Denn ich ziehe ſie auch wirklich der Cl. vor*).

XVII. Denique adjicitur τῷ καὶ γὰρ etiam particula τοὶ, et duplici quidem uſu. Nam primo hae quatuor καὶ, γὲ, ἄρα et τοὶ exſerunt evidenter ſingulae ſuam poteſtatem, ita ut καὶ vel copulet vel ſuperaddat, γὲ limitet, ἄρα notet effectum, et τοὶ confirmet. Exemplum habet Demoſth. de falſ. Legat. pag. 218. init. Rex Perſarum pecunias dederat Timagorae, ſed ut audivit, hunc ideo ab Athenienſibus interfectum, vitam ſuam defendere non potuiſſe, nedum praeſtare, quae fuerat pollicitus. ἔγνω τὴν τιμὴν οὐχὶ τῷ κυρίῳ τῶν πραγμάτων δεδωκώς· καὶ γάρ τοι . . . . οὐδενὶ πώποτε ἔδωκε χρήματα τοῦ λοιποῦ. Si hic καὶ γάρ τοι ponitur pro καί γ' ἄρα τοι, τὸ καὶ copulabit ἔγνω et

et *ἔδωκε*· tum, quia poſterius majus quid eſt, quam prius, illud *τὸ γὲ* amplificando limitat, et *τοὶ* ſerio confirmat. Denique cogniti erroris, quod ſcilicet *dederat pecunias ei, penes quem rerum ſumma auctoritas non erat*, hic fuit effectus, ut *in poſterum nemini unquam pecunias numeraverit*: cujus effectus index eſt *τὸ ἄρα*, latens in *γάρ*. Q. d. *Atque adeo nunquam profecto cuiquam quidem pecunias in poſterum numeravit.* Poſſis reddere, *Et ſane quidem, quare.*

XVII. At fere *τὸ γὰρ* in *καὶ γάρ τοι*, ſervat vim *αἰτιολογικὴν*, idque iterum duplici ratione: nam vel afficit particulam *τοὶ*, vel viciſſim ab ea afficitur. Afficitur ab ea, quando *τοὶ* datam rationem confirmat, et ſic redditur *nam ſane*, ut apud Lyſiam Orat. Funebr. pag. 516. Μάρτυρας τῆς αὐτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τοῦδε τοῦ μνήματος τοὺς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται· καὶ γάρ τοι μεγάλην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν, ὁμονοοῦσαν δὲ ἀντὶ στασιαζούσης ἀπέφηναν. *Teſtes ſuae virtutis vicina huic monumento Lacedaemoniorum ſepulcra exhibent: nam profecto ex parva magnam urbem fecerunt, et ex ſeditioſa concordem reddiderunt.* Et apud Hom. Il. A. v. 63.

Ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα,
Ἢ καὶ ὀνειροπόλον· καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν.

Pro *καὶ γάρ τοι*, ut puto. *Sed age vatem aliquem conſulamus, ſive ſacerdotem, ſive ſomniorum interpretem: nam ſane et ſomnium eſt ab Jove.* Ne quis vanam ſomniorum interpretationem opponat, addit rationem, non nudam illam, ſed *βεβαιωτικῷ τῷ τοι* ſtabilitam.

XVIII. At *γὰρ* afficit particulam *τοὶ*, quando confirmationis argumentum adfert· et ſic redditur commode; *Et ſane*; *nam.* vid. Lyſ. Or. Fun. pag. 498. qui loquens de inſtitutis majorum, eos exiſtimaviſſe ait, θηρίων μὲν ἔργον εἶναι ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ κρατεῖσθαι· ἀνθρώποις δὲ προσήκειν νόμῳ μὲν ὁρίσαι τὸ δίκαιον,

 λόγῳ

λόγῳ δὲ πεῖσαι, ἔργῳ δὲ τούτοις ὑπηρετεῖν, ὑπὸ νόμου μὲν βασιλευομένοις, ὑπὸ λόγου δὲ διδασκομένοις. i. e. *Ferarum eſſe, aliam inter ipſas in aliam dominari, homines vero decere, tum lege juſtum terminare, tum ratione perſuadere, tum facto illis operam praeſtare, qui et legum imperio parent, et ratione utuntur magiſtra.* Hoc laudandum majorum inſtitutum et τοὶ affirmat, et γὰρ exemplo probat, cum ita pergit: Καὶ γάρ τοι καὶ φύντες καλῶς, καὶ γνόντες ὅμοια, πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε κειμένων εἰργάσαντο, ἀείμνηστα δὲ καὶ μεγάλα, καὶ πανταχοῦ οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες τρόπαια διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν κατέλιπον. Quod ſi ellipſis admittitur, res erit planiſſima, cum ſit τοὶ antiquus dativus, vel potius ablativus, pro quo poſtea τῷ dixerunt, et ἔργῳ intelligatur: idem erit, quaſi dixiſſet: καὶ τῷ ἔργῳ τοῦτο ἀπέφηναν, φύντες γὰρ καλῶς etc. Reddo igitur: *Et ſane; nam et egregie nati, et natalibus congrua ſentientes, multa egregia et admiranda majores eorum, qui hic jacent, geſſerunt, et aeterna memoria digna, et magna, et ubivis, qui ex iis nati ſunt, tropaea ſua virtute reliquerunt.*

XIX. Pro Καὶ γάρ τοι habet Lyſias καί τοι γὰρ in orat. fun p. 522. ubi de gloria majorum loquens, ait, illos ſic vitam finiviſſe, ut eam non fortunae committerent, neque ultro ad ſe venientem mortem exſpectarent, ſed ipſi pulcerrimam eligerent. Καί τοι γὰρ ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνῆμαι, ζηλωταὶ δὲ αὐτῶν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί. *Et ſane; nam et memoria eorum continua ſucceſſione ad poſteros transmittetur, et gloria omnibus incitamento erit.*

III. *De Particulis* ΚΑῚ ΔῊ, ΚΑῚ ΔῊ ΚΑῚ, ΚΑῚ ΔῊ ΟΥ̃Ν.

I. Ordo exigit, ut exponam particulas καὶ δὲ, ſed dictis, quae ſufficere viſa ſunt, ubi de particula δὲ, age-

agebam ſupra cap. XIV. ſect. I. §. 25. 26 et 27. commode tranſeo ad particulas καὶ δὴ, in quibus potiores partes obtinet τὸ δὴ, quanquam ſubjungitur propter naturalem ordinem ὑποτακτικόν. Nec multum hae laboris adferent, ſiquidem utraque ſupra ſatis eſt expoſita, et harum copula vel nihil, vel parum novi dabit. Et principio quidem ita junguntur, ut ambae primariam ſervent poteſtatem, illaque ſit συμπλεκτικὴ, haec χρονικὴ, et ſignificent *et jam*, ut apud Hom. Il. A. v. 161.

> Ἀλλά σοι, ὦ μέγ' ἀναιδὲς, ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς,
> Τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ, σοί τε, κυνῶπα,
> Πρὸς Τρώων, τῶν ὔτι μετατρέπῃ, ὐδ' ἀλεγίζεις.
> Καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς.

Sed te, o impudentiſſime, ſimul ſecuti ſumus, ut tu gauderes, ad poenas expetendas a Trojanis Menelai et tui gratia, o os caninum, quorum neque curam, neque rationem habes; et jam ipſe minaris, te mihi praemium eſſe erepturum. ubi δὴ notat tempus, *jam*, et καὶ jungit praecedentia merita et praeſentes Agamemnonis minas, meritis contrarias.

II. Sed ἐπίδοσις haec clarior eſt, ubi totum hoc καὶ δὴ redditur *protinus, continuo, ſtatim, illico*, vel *etiam*, utpote compoſitum ex *et* et *jam*. ut in exemplis, quae pro hoc uſu affert Budaeus pag. 484. E. G. Apud Dem. pro Cor. Δεινὸν, καὶ γόητα, καὶ σοφιστὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων ἐμὲ, ὡς, ἐὰν πρότερός τις εἴποι τὰ προσόνθ' ἑαυτῷ, περὶ ἄλλυ, καὶ δὴ ταῦθ' ὕτως ἔχοντα. *Terribilem me et praeſtigiatorem, et ſophiſtam vocans, et id genus alia nomina cumulans, quaſi, ſi quis occupando ea, quae ſibi inſunt, de alio dixerit, ea continuo alteri revera inſint.* Senſus τοῦ καὶ ἐπιδοτικὸς, qui hic latet, ſic erui poteſt: Quaſi ea, non tantum intercedentibus argumentis, utcunque veris aut falſis,

 ſed

ſed etiam ſtatim ob id ipſum, quod prior dixerit, conſtet eſſe vera. i. e. *continuo*, *protinus*. et hoc modo forſaſſe eſt intelligendus Heſychius, quum *καὶ δὴ* explicat per *ἤδη*.

III. In exemplo tamen, quod ibidem affert Budaeus ex Ariſtidis Panathen. *καὶ* potius *ἑτοιμότητα* ſignificat, et *δὴ* eſt *παρακελευστικόν*. Verba ſunt: Ἀλλ', ἵνα μὴ πολλὰ τοιαῦτα λέγων πόῤῥω τοῦ καιροῦ γένωμαι, παρεὶς ἅπαν τὸ μέσον, καὶ δὴ πρὸς αυτὰ τὰ κύρια τοῦ λόγου τρέψομαι. Quaſi ſe ipſum excitans, dicat, *Age, jam ad ea me convertam, quae ad orationem proprie ſpectant.* Ita apud Eurip. in Phoeniſſ. v. 390. Jocaſta a Polynice excitata, ut libere interroget, ſeſe et ipſa excitans ait parato promtoque animo:

Καὶ δή σ' ἐρωτῶ. —

IV. Agnoſcit Devarius in exemplo Demoſthenis etiam particulae *δὴ* vim *βεβαιωτικήν*, ut ſit ſenſus: *Quaſi vero, ſi quis alteri, quae ſibi inſunt vitia, objecerit, revera ita eſſe cenſeretur.* Potior tamen prior expoſitio, quam modo ex Budaeo dedi; quamvis *βεβαιωτικῶς* poſſe ſumi *δὴ* in *καὶ δὴ*, negari nequeat, ut fiat *καὶ δὴ*, *et ſane.*

V. Hujus *βεβαιώσεως* uſus eſt peculiaris *ἐν τοῖς μερισμοῖς*, quando, quod in genere dictum eſt, mox per ſpecies explicatur aut oſtenditur. ut apud Plat. in Timaeo pag. 74. Ὅσα μὲν οὖν ἐμψυχότατα τῶν ὀστῶν ἦν, ὀλιγίσταις ξυνέφραττε σαρξίν· ἃ δ' ἀψυχότατα ἐντὸς πλείσταις καὶ πυκνοτάταις. *Quae oſſa maxime ſunt animata*, h. e. motu ſuo ſive interiori impelluntur, *exiguis communivit carnibus* Deus, quales ſunt articuli. Haec ſtrictius expoſiturus, ita pergit: Καὶ δὴ κατὰ τὰς ξυμβολὰς τῶν ὀστῶν, ὅπῃ μή τινα ἀνάγκην ὁ λόγος ἀπέφαινε δεῖν αὐτὰς εἶναι, βραχεῖαν σάρκα ἔφυσεν. *Et ſane circa oſſium commiſſuras, ubi ratio non oſtendit, eas neceſſario adeſſe oportere, exiguas carnes adjecit.*

adjecit. Quamvis ne his quidem uſus παρακελευςικὸς omnino excludi debeat. Accingens enim ſe ad proloquenda, quae modo dixit, ſe ipſum excitans, ita infit, καὶ δὴ etc. q. d. *Age, videamus, an haec ita ſint.*

VI. Hic aliquando interrumpuntur καὶ δὴ, interpoſita vocabulo, ut apud Ariſt. r. Eth. lib. X. cap. 7. extr. Τὸ γὰρ οἰκεῖον ἑκάςῳ τῇ φύσει, κράτιςον καὶ ἥδιςόν ἐϛ ἑκάςῳ. Hoc eſt illud generale. *Quod enim proprium cuicunque natura, hoc unicuique eſt optimum et jucundiſſimum.* Sequitur ſpecies cum nota aſſeverationis: ΚΑΙ' τῷ ἀνθρώπῳ ΔΗ' ὁ κατὰ τὸν νοῦν βίος, εἴπερ μάλιςα τοῦτο ἄνθρωπος. *Et homini ſane vita menti conveniens optima eſt, ſiquidem hac maxime parte eſt homo.* Interpres reddit *Ergo*, quaſi τὸ δὴ eſſet συλλογιςικόν. Atqui concluſio ſequitur. Οὗτος ἄρα καὶ εὐδαιμονέςατος. *Eſt igitur hic beatiſſimus.* vid. ſupra notata Cap. XV. ſect. 7. §. 2·6.

VII. Βεβαιωτικῶς quoque ſemota a καὶ particula δὴ eſt in illo Platonis in Theaet. pag. 188. Πῶς οὖν τί ἐροῦμεν, ἐάν τις ἡμᾶς ἀνακρίνῃ. Καὶ τίς ἀνθρώπων τὸ μὴ ὂν δοξάσει; ΚΑΙ' ἡμεῖς ΔΗ' πρὸς ταῦτα φήσομεν· ὅταν γε ἀληθῆ μὴ οἴηται οἰόμενος. *Quomodo igitur aut quid dicemus, ſi quis nos interroget, quis hominum id, quod non eſt, opinari poſſit? Et nos profecto ad haec dicemus: Certe quum is, qui opinatur, non opinatur vera.*

VIII. Eſt et καὶ — δὴ ὑπερθετικὸν in tertio gradu, quem indicavi ſupra cap. XV. ſect. 5. §. 3. nempe, quum indicat orationem ad inſtitutum terminum deductam. Exemplum habet Plato in Phaedr. pag. 229. Agit de fabula Orithyiae ab Aquilone raptae, et, poſtquam expoſuerat, quomodo hoc ſit intelligendum, tanquam cumulum addens explicationi, ſubdit: ΚΑΙ' οὕτω ΔΗ' τελευτήσασαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βορέου ἀνάρπαςον γεγονέναι. *Et ita tandem mortua fabulae locum dedit, quaſi ab Aquilone fuiſſet rapta.*

IX. Particulam δὴ et praecedit, et ſequitur καὶ, ut fiat καὶ δὴ καὶ quorum illud eſt copulativum, hoc ἐπιδοτικόν. Singularum poteſtas ſatis ſuperque ſupra expoſita eſt, quare ſolum reſtat, ut oſtendamus, quos uſus particulae ita conjunctae praebeant. Et primo quidem adhibetur καὶ δὴ καὶ, quum relatis aliis nonnullis, aliquid inferunt, quod vel inſtituta oratio requirit, vel ſtrictius ex duabus aut pluribus rebus unam confirmare aut urgere volunt. Ita apud Plat. de Rep. lib. IV. initio. Adimantus cum Socrate diſputans, num expediat urbis cuſtodibus opes concedere, nec ne; praemittit, non oportere nullum ex rep. adminiſtranda ad eos redire emolumentum, cum caeteri cives agros poſſideant, domos, ſuppellectilem: deinde veniens ad inſtitutam diſquiſitionem, ſubdit: Καὶ δὴ καὶ, ἃ νῦν δὴ ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι, καὶ πάντα ὅσα νομίζεται τοῖς μέλλουσι μακαρίοις εἶναι. *Atque illud etiam, quod res eſt, quodque modo dicebas, aurum et argentum poſſidentes, aliaque omnia, quae ad vitae felicitatem conferre putantur.* Similiter in Phaedr. pag. 274. agens de literarum inventione, Theuth, ait, πρῶτον ἀριθμόν τε καὶ λογισμὸν εὑρεῖν, καὶ γεωμετρίαν, καὶ ἀστρονομίαν, ἔτι δὲ πιττείας τε καὶ κυβείας, καὶ δὴ καὶ γράμματα. *Inveniſſe* illum ait *et numerum, et computandi rationem, et geometriam, et aſtronomiam, adhaec talos et aleam*: ubi vero ad id pervenit, quod maxime intendebat oratio, addit, καὶ δὴ καὶ γράμματα. *Et praeter haec etiam literas.*

X. *Secundo* utuntur Graeci particulis καὶ δὴ καὶ ubi, refutatis, quae objiciebantur, ad concluſionem properant, quod cum fiat, fere cum aliqua προθυμίᾳ, hortationem habet. Ita apud eundem lib. eod. pag. 420. ubi, confutatis, quae contra felicitatem cuſtodum urbis inferebantur, ita redit ad inſtitutam orationem: Καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς

τοῖς φύλαξι πϱοςάπτειν, ἢ ἐκείνες πᾶν μᾶλλον ἀπεϱγάζεται, ἢ φύλακας. *Quare age, nunc etiam ne cogas nos talem felicitatem cuſtodibus aſſignare, quae ipſos quidvis potius quam cuſtodes reddat.*

XI. *Tertius* uſus eſt ἐν ταῖς τῶν παϱαβολῶν ἀποδόσεσιν, ut cum Aeſchines contra Cteſiph. pag. 306. ait, Demoſthenem ipſum comparare Sirenibus: Καὶ γὰϱ ὑπ' ἐκείνων ἐ κηλεῖσθαι, φησιν, τὰς ἀκϱοωμένας, ἀλλ' ἀπόλλυσθαι, διόπεϱ οὐκ εὐδοκιμεῖν τὴν τῶν εἰϱημένων μεσικήν. *Etenim ab illis non mulceri ait auditores, ſed perdi, ideo earum Muſicam non laudari.* Tum ἀποδοτικῶς· Καὶ δὴ καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἐμπειϱίαν, καὶ τὴν φύσιν μὴ γεγενῆσθαι ἐπὶ βλάβην τῶν ἀκεόντων. *Et ſane meam quoque dicendi peritiam et ingenium ad auditorum perniciem eſſe comparatum.*

XII. *Quarto* utuntur, quum a theſi ad hypotheſin transeunt, ut Socrates apud Plat. in Phaedr. pag. 260. Theſis eſt: *Sapientium dicta non ſunt rejicienda, ſed, quod dicunt expendendum.* Sequitur hypotheſis, rem imprimis tangens: Καὶ δὴ καὶ τὸ νῦν λεχθὲν οὐκ ἀφετέον. *Et ſane hoc etiam non praetermittendum eſt.*

XIII. Hic additur etiam particula ἂν inchoans et applicans; ita potuiſſet dicere Plato, καὶ δὴ ἂν καὶ τὸ νῦν λεχθὲν etc. ut loquitur in eod. Phaedr. pag. 235. Praemiſerat nempe hanc theſin: ſcriptorem commendandum non ſolum ob id, quod nitide, rotunde et diligenter verba tornaverit, ſed quod ea, quae dicenda ſunt, dixerit: mox, translata theſi ad hypotheſin, haec accommodat Lyſiae: Καὶ δὴ ἄν μοι ἔδοξε δὶς καὶ τϱὶς τὰ αὐτὰ εἰϱηκέναι, ὡς ἐ πάνυ εὐποϱῶν τοῦ πολλὰ λέγειν πεϱὶ τοῦ αὐτᾶ. *Atque adeo mihi viſus eſt bis et ter eadem dixiſſe, quaſi non admodum inſtructus copia de eadem re multa dicendi.*

IV. *De*

IV. *De Particulis* ΚΑΙ ΜΑΛΑ, ΚΑΙ ΜΑΛΑ ΓΕ.

I. In καὶ μάλα, τὸ καὶ ſemper eſt ἐπιδοτικὸν, et μάλα praecedenti orationi cumulum addit. Maximus harum particularum uſus eſt in reſponſionibus affirmativis, adferuntque indicium cupide conſentientis. In continuata vero oratione μάλα pertinet ad vocem ſequentem, neque afficit praecedentem particulam καί: quare hoc non morans, illud uno alteroque exemplo adſtruam, vid. Plat. in Phaedr. pag. 258. Ἐὰν μὲν οὗτος (λόγος) ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής, ἐὰν δὲ ἐξαλειφθῇ, καὶ ἄμοιρος γένηται λογογραφίας τε καὶ τοῦ ἄξιος εἶναι τοῦ συγγράφειν, πενθεῖ αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι. *Si haec ſteterit, gaviſus abit e concione auctor: ſin autem fuerit exploſa, et deleatur tanquam orationis dignitate deſtituta, luget et ipſe, et ipſius ſodales.* Reſpondet Phaedrus: Καὶ μάλα. h. e. οὐ πενθεῖ ἁπλῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ μάλα πικρῶς. *Etiam graviter.* Rurſus lib. VI. de Rep. pag. 508. Ἀμβλυώττουσί τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὄψεως; Καὶ μάλα, ἔφη. *Coecutiunt et parum a coecitate abſunt, quaſi purus viſus iis non inſit? Et maxime, inquit.* Adde lib. V. de Rep. pag. 469. lin. 33.

II. Quod ſi opus ſit affirmativum καὶ μάλα adſtringere, additur περιγραφικὸν, γὲ, ut apud eundem initio Gorgiae, loco ſupra allato Κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν, καὶ ὑστεροῦμεν. ΚΑΛΛ. Καὶ μάλα γε.

III. At in continuata non tantum oratione, ſed etiam in reſponſionibus affirmativis, μάλα non afficit καὶ, quoties aliquid ſequitur, quod τὸ μάλα tunc amplificat ὑπερθετικῶς, ut apud eundem in Phaedro pag. 265. dicenti Socrati: Ὁ μὲν ὡς τῷ ἐρῶντι, ὁ δ', ὡς τῷ μὴ, δεῖ χαρίζεσθαι, ἐλεγέτην. *Alter ait, amanti, alter non amanti eſſe gratificandum.* reſpondet Phaedrus: Καὶ μάλ' ἀνδρικῶς. ubi καὶ eſt quidem ἐπιδοτικὸν

κὸν, pro ꙋ̓ μόνον, ἀλλὰ καὶ, ſed μάλα afficit adverbium ἀνδρικῶς, quod auget. *Etiam admodum fortiter.*

V. *De Particulis* ΚΑῚ ΜῈΝ, ΚΑῚ ΜῈΝ ΔῊ, ΚΑῚ ΜῈΝ ΔῊ ΚΑΊ.

I. Particulae καὶ ſaepe ſubjunguntur duae particulae μὲν δὴ inchoativae, ut fiat καὶ μὲν δή. De uſu particularum μὲν δὴ infra dicendi dabitur locus, nunc videndum, quam illis τὸ καὶ mutationem adferat. Utimur nempe τοῖς μὲν δὴ, quoties vel totam orationem inchoamus, vel ſaltem inſigniorem orationis partem, at praefixum καὶ eſt vel συμπλεκτικὸν, quum praecedentibus novum quid, quodque imprimis urgeat, illatum conjungit; vel προτρεπτικὸν. quum, qui loquitur, vel ſe ipſum excitat, vel auditorem lectoremve ad ſe accingendum novae attentioni. Tale eſt illud Platonis in Phaedr. pag. 231. ubi probatum it, potius obtemperandum eſſe non amanti, quam amanti; ſuperioribus argumentis novum additurus, hoc ita inchoat: Καὶ μὲν δὴ, εἰ μὲν ἐκ τῶν ἐρώντων τὸν βέλτιστον αἱροῖο, ἐξ ὀλίγων ἄν σοι ἡ ἔκλεξις εἴη· εἰ δ' ἐκ τῶν ἄλλων τὸν σαυτῷ ἐπιτηδειότατον, ἐκ πολλῶν· ὥστε πολὺ πλείων ἐλπὶς ἐν τοῖς πολλοῖς ὄντα τυχεῖν τὸν ἄξιον τῆς σῆς φιλίας. Apud Latinos inter particulas his proxime accedunt: *et vero*, vel *quin.* Eſt quaſi dicas: *Age vero, videamus hoc, ſi ex amantibus optimum eligere debes, optio tibi erit ex paucis: ſin autem ex aliis eum, qui tibi maxime ſit idoneus, optio dabitur ex multis, ita ut multo major ſpes ſit, fore ut in multis invenias dignum tua amicitia.* Sic pag. ſeq. extr. Καὶ μὲν δὴ τῶν ἐρώντων πολλοὶ πρότερον τοῦ σώματος ἐπεθυμήθησαν, ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν. *Age, adde et hoc, multos amantes deſiderio capi corporis priusquam mores habeant cognitos.*

II. Quod

II. Quod ſi τοῖς καὶ μὲν δὴ adjicitur alterum καὶ, hoc eſt ἐπιδοτικὸν, et commode totum hoc καὶ μὲν δὴ καὶ redditur, *quin etiam*, ut apud Iſocrat. in Panegyr. pag. 94. Πρώτη καὶ τοὺς νόμους ἔθετο, καὶ πολιτείαν κατεστήσατο, et reliqua. *Prima et leges tulit et rempublicam conſtituit.* Quod poſtquam probaverat, ſuperaddit: Καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τεχνῶν τὰς τε πρὸς τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμας, καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὑροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα, χρῆσθαι τοῖς λοιποῖς παρέδωκε. *Quin etiam artium alias ad vitae neceſſitatem utiles, alias ad voluptatem excogitatas, partim inventas, partim probatas, quibus uterentur, reliquis tradidit.* Et apud Plat. in Phaedr. pag. 233. *Si*, inquit, *egentibus maxime gratificandum eſt, oportet etiam ex reliqua turba non optimos, ſed pauperrimos beneficiis augere: nam, qui maximis malis fuerint liberati, majores gratias illis habebunt.* Tum addit: Καὶ μὲν δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις δαπάναις οὐ τοὺς φίλους ἄξιον παρακαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς προσαιτοῦντας, καὶ τοὺς δεομένους πλησμονῆς. *Quin etiam in privatis ſumtibus ad convivia vocare par erit non amicos, ſed mendicos et alimentum petentes.*

VI. *De Particulis* ΚΑῚ ΜῊΝ, ΚΑῚ ΜῊΝ ΚΑῚ, ΚΑῚ ΜῊΝ ΠΟΤ ΚΑΊ.

I. Cum καὶ μὴν conſtet ex καὶ συμπλεκτικῷ vel ἐπιδοτικῷ, et μὴν, cujus nativa poteſtas affirmativa eſt, totum hoc aggregatum καὶ μὴν affirmantis et exaggerantis ſignum eſt. Quando καὶ eſt copulativum, conjungit praecedentibus ſequentia, quae confirmat τὸ μὴν, et redditur Latine, *Et ſane*, *Et profecto*, *Et quidem.* ut apud Xenoph. lib. II, Memorab. pag. 752. Κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι, κἂν πολεμῇ τίς τινι, συμμάχων δεήσεται, καὶ τούτων πλειόνων, ἐὰν καλοῖς κἀγαθοῖς ἀντιτάττηται· καὶ μὴν οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὐποιη-

τέοι,

τέοι, ἵνα θέλωσι προθυμεῖσθαι. *Etiam hoc conſtat, ſi quis cum aliquo bellum gerat, opus ipſi eſſe ſociis, et his pluribus, ſi ſtrenuos habeat adverſarios, et ſane, qui ſociam opem ferre volunt, beneficiis eos demereri oportet ut alacribus animis advolent.* Eurip. in Phoeniſſ. vs. 707. ubi Creon Eteoclen conſpiciens, ait, ſe cupidum fuiſſe ipſum videndi. Reſpondet alter:

Καὶ μὴν ἐγώ σ' ἔχρηζον εἰσιδεῖν, Κρέον.

Et ego profecto cupiebam te videre.

II. Quanquam in verbis Eteoclis καὶ poteſt etiam vim praeſtare ἐπιδοτικήν, ut ſit ſenſus: *Profecto ego quoque videre te cupiebam.* ut eſt apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 519. Dicenti Philocleoni: Καὶ τούτοισί γ' ἐπιτρέψαι θέλω. *Et quidem hos conſtituam arbitros.* reſpondet Bdelycleo: Καὶ μὴν ἐγώ. *Ego ſane etiam.* Dicenti quoque Socrati apud Xenoph. lib. II. Memorab. pag. 753. non imperitum ſe eſſe venandi homines; reſpondet Critobulus: Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, τούτων ἐγὼ τῶν μαθημάτων πάλαι ἐπιθυμῶ. *Ego quoque profecto, mi Socrates, harum artium dudum cupidus ſum.*

III. Hinc redditur *quin*, vel *quin etiam*, ut in his duobus Homeri locis, quae dat H. Stephanus ex Od. Λ, vs. 592. ubi Ulyſſes recenſens manes, quos apud inferos vidit, aliis nominatis addit:

Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον χαλεπ' ἄλγε' ἔχοντα.

Quin etiam Tantalum vidi, graves dolores patientem.

Et paulo poſt vs. 592.

Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον, κρατερ' ἄλγε' ἔχοντα.

Ubi καὶ eſt ἐπιδοτικὸν plane ut in καὶ δὴ paulo ante vidimus: quare etiam Heſychius explicat καὶ μὴν per καὶ ἔτι.

IV. In his notionibus uſus imprimis duplex notandus venit, in neutro abeſt aſſeveratio. Prior eſt, ubi novum quid infertur, Latini ſolent fere adhibere *at.* Sic apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 859. poſtquam Bdelycleon

lycleon imperaverat, ut nonnulla adſerrentur, interveniens chorus ait:

Καὶ μὴν ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς καὶ ταῖς εὐχαῖς
Φήμην ἀγαθὴν λέξομεν ὑμῖν.

At nos ſuper libamentis et votis bona verba vobis dicemus. Si hoc reducemus ad ſuperiora, videbimus τὸ καὶ eſſe ἐπιδοτικὸν, et μὴν aſſeverare: qui enim chorum referunt, audientes, alios alia apportare, ſe *quoque* dicunt, quod ſuum erat, ad foedus feriendum collaturos *aſſeverant.* Q. d. *Nos quoque profecto* etc. Obſcurius apud Euclid. in Optic. pag. 603. ubi diſputatur, an imagines rerum viſarum ad oculos fluant, et hoc modo res conſpiciantur. Quod cum fuerat infirmatum, eo quod ſic nunquam fieret, ut quis acum quaerens non inveniret: excipit alter, non omnes imagines ad oculum fluere; rogatusque cauſam, Καὶ μὴν τὴν Φύσιν ἔφασκε κατὰ τὰ ζῶα τὰ μὲν τῶν αἰσθητηρίων πρὸς ὑποδοχὴν εὔθετα κατεσκευακέναι, τὰ δὲ μή etc. Novum tanquam hoc inferens, unde inſtantibus convenire videtur. *At vero naturam dicebat in animalibus ſenſuum inſtrumenta ita feciſſe, ut eorum alia ad recipiendum eſſent accommodata, alia non item.*

V. Ad hunc uſum refer imprimis, quando res proponitur non nova tantum, ſed et inopina, quodque nemo facile exſpectaverit; ut apud Lucian. Tom. III, in Lapith. pag. 430. Ἐγελάσατε, ὦ καθάρματα. εἰ τῇ νύμφῃ προὔπινον ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου θεοῦ Ἡρακλέους; Καὶ μὴν εὖ εἰδέναι χρὴ, ὡς, ἢν μὴ λάβῃ παρ' ἐμοῦ τὸν σκύφον, οὔποτε τοιοῦτος ἂν υἱὸς αὐτῇ γένοιτο, οἷος ἐγὼ, ἀτρεπτὸς μὲν ἀλκὴν, ἐλεύθερος δὲ τὴν γνώμην, τὸ σῶμα δὲ οὕτω καρτερός. *Riſiſtis, purgamenta, quod ſponſae propinavi advocato deo noſtro Hercule? At vero probe ſciendum eſt, niſi acceperit a me ſcyphum, nunquam ipſi naſciturum filium talem, qualis ego ſum, invictum viribus, animo liberum, et corpore ſic robuſtum.*

VI.

VI. Avide hanc novae acceſſionis ſignificationem arripuerunt Tragici et Comici, cum colloquentibus aliam ex improviſo intervenientem perſonam inducunt: eſtque hic alter uſus. Ita colloquentibus Menelao et Oreſte apud Eurip. in Oreſt vs. 456. intervenientem Tyndareum indicat Chorus:

Καὶ μὴν γέροντι δεῦρ' ἁμιλλᾶται ποδὶ
Ὁ Σπαρτιάτης Τυνδάρεως μελάμπεπλος.

At ſenili huc pede feſtinat Spartiates Tyndareus in nigra veſte. Chorus item vs. 1503.

Καὶ μὴν ἀμείβει καινὸν ἐκ καινῶν τόδε
Ξιφηφόρον γὰρ εἰσορῶ πρὸ δωμάτων
Βαίνοντ' Ὀρέστην ἐπτοημένῳ ποδί.

At alternatur aliud ex alio novum; video enim armatum enſe ante aedes gradientem Oreſten attonito pede. Et ſic ſaepius.

VII. Ex hac rei novae atque inopinae notione naſcitur uſus *ἀποςατικὸς*; convenit ergo καὶ μὴν ex abrupto loqentibus. Ita Lucian. adv. Indoct. ſic inchoat totam ſuper hoc orationem: Καὶ μὴν ἐναντίον ἐςὶν ὃ ἐθέλεις, ὃ νῦν ποιεῖς. *At contrarium eſt conſilio tuo, quod nunc facis.*

VIII. Quum novum, quod infertur, eſt objicientis, reddimus Latine *atqui*. Nempe, qui opponunt vel excipiunt, eam oppoſitionem vel exceptionem affirmare amant, quo officio fungitur μήν. ut apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 728. Eteocles illic, quamvis numero impar, tamen fretus virtute copiarum, ſuos educere vult, et in hoſtes irruere. Cui objicit Creon ſuperioribus novum hoc argumentum:

Καὶ μὴν τὸ νικᾶν ἐςι πᾶν εὐβουλία.

Atqui tota victoria pendet a conſilio.

IX. Convenit quoque inchoanti, et ſe accingenti, cum nempe conſtet ex καὶ προθυμητικῷ et μὴν itidem aſſeverante. Platonis haec ſunt in Phaedro non longe

 a prin-

a principio: ubi Phaedrus, adhortante Socrate, ut narret, quos ipſe cum Lyſia ſermones cecidiſſet, infit hoc prologo utens: Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, προσήκουσά γέ σοι ἡ ἀκοή. *Et haec quidem, o Socrates, tuis auribus digna eſt oratio.* Ita Philocleon apud Ariſtoph. in Veſp. vs 546. de felicitate judicum orationem inchoaturus, infit:

Καὶ μὴν εὐθύς γ' ἀπὸ βαλβίδων περὶ τῆς ἀρχῆς ἀποδείξω

Τῆς ἡμετέρας, ὡς οὐδεμιᾶς ἧττον ἐστὶν βασιλείας.

Age, inde ab ipſis carceribus incipiens oſtendam noſtrum imperium quolibet regno non eſſe inferius.

X. Adhiberi quoque poſſunt hae particulae in hortationibus, non ipſae quidem παρακελευστικαὶ, ſed ſufficientes novum ſtimulum, ut apud Eund. in Pac. vs. 512.

Ἄγε νῦν, ἄγε πᾶς·
Καὶ μὴν ὀμοῦ 'στιν, ἤδ' ἐγγύς.
Μὴ νῦν ἀνῶμεν, ἀλλ' ἐπεντείνωμεν ἀνδρικώτερον.

Age nunc, age quisque. Quin non longe eſt, et prope. Ne nunc remittamus, ſed intendamus fortius.

XI. Eſt etiam minitantis; hic enim ſolet, quae minatur, aſſeveratione fulcire, quo metum augeat, ut vidimus ſupra in ἦ μήν. Locus eſt Ariſtophanis in Pluto vs. 929. Inducit illic Juſtum Sycophantae imperantem: Κατάθου ταχέως θοἰμάτιον. Ἔπειθ' ὑπόλυσαι. *Depone illico veſtem: deinde diſſolve calceos.* Reſpondet interminans Sycophanta:

Καὶ μὴν προσελθέτω πρὸς ἔμ' ὑμῶν ἐνθαδὶ
Ὁ βουλόμενος. —

Quin age, accedat ad me veſtrum huc aliquis, qui voluerit. Non exprimit quidem mala, ſed minacem ea intelligere quis non videt? Certe in hanc ſententiam pronior ſum, quam in adverſativam, quam non ſine labore

bore in his verbis quaerit Devarius, ut poteſtatem ἐναντιωματικὴν, quam initio ſtatuit, probet: intelligit ille ad ſenſus integritatem: *Quamvis adeo audacter mihi imperes, ut veſtem deponam et calceamenta; accedere tamen ad me, et manus mihi injicere nemo veſtrum audebit.*

*) Quae de particulis καὶ μὴν γε diſputavit Hoogeveenus, ea hic omittenda duximus, quia γε nunquam particulis καὶ μὴν proxime adhaeret, ſed interjecta vocula ab iis ſeparatur, adeoque per ſe ſpectari debet, et nihil novi affert.

XII. Particulis καὶ μὴν adjicitur alterum καὶ, quod ſemper eſt ἐπιδοτικόν. Uſique ſunt Graeci, quando ad ulteriorem partem procedit oratio: redduntur que *quin etiam.* ut apud Plat. lib. VI. de Rep. pag. 485. ubi diſputat de philoſophorum natura, diſciplinam ſemper ſectantium ejus rei, quae re vera eſt: tum addit: καὶ μὴν καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ ὄτε σμικρȣ̃, ὄτε μείζονος, ὄτε τιμιωτέρȣ, ὄτε ἀτιμοτέρȣ μέρȣς ἑκόντες ἀφίενται. *Quin etiam univerſam hanc* (amant), *neque ullam ejus partem negligunt, ſive parvam, ſive magnam, ſive pretioſiorem, ſive viliorem.*

XIII. Sed non ſemper ita junguntur καὶ μὴν καὶ, fitque, ut inter μὴν et καὶ unum plurave vocabula intercedant; ſed hic cautio adhibenda; nam non nunquam alterum illud καὶ a καὶ μὴν ſeparatum, ſeorſim ſpectandum venit, pertinetque ad diverſum ſententiae membrum, quod interponitur; ut apud Dem. de falſ Legat. pag. 211. Καὶ μὴν, ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, ἣν τὰ πεπραγμένα ἔχει. καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσιν ἐκ τȣ́των τὴν πόλιν, ῥᾴδιον δεῖξαι. ubi καὶ μὴν pertinet ad ῥᾴδιον δεῖξαι· et alterum καὶ ἐπιδοτικὸν referendum eſt ad ſuperius χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης, pro, ȣ̓ μόνον αἰσχύνη καὶ ἀδοξία, ἀλλὰ καὶ κίνδυνοι. Structura ergo eſt: Καὶ μὴν ῥᾴδιον δεῖξαι, ὅτι χωρὶς αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι

περιεςᾶσι τὴν πόλιν. *Quin praeter reliquum dedecus et infamiam, quae in actis inſunt, magna etiam pericula inde civitatem circumdare, facile demonſtrari poteſt.*

XIV. Dicitur etiam καὶ μήν πυ καὶ, contrario quodam uſu ac καὶ μήν γε. In his enim, τὸ γὲ limitat, adjuvat, auget poteſtatem τοῦ καὶ μὴν· contra πυ aliquo modo imminuit: conveniuntque hae particulae Socrati, et Socratico more εἰρωνεύοντι, raro aliquid affirmanti, ſed aſſeverationem ex alterius judicio ſuſpendenti. Ita more ſuo Socrates apud Plat. de Rep. lib. VI, pag. 485. deſcribit illic, ut modo vidimus, Philoſophi naturam, veritati intenti, a mendacio alieni, a corporeis cupiditatibus liberi. His ſubditurus, animum ejus non debere eſſe illiberalem, ita praefatur: Καὶ μὴν πυ καὶ τόδε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν κρίνειν μέλλῃς φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μή. ubi καὶ ſequentia praecedentibus jungit, μὴν aſſeverat, πυ nimiae aſſeverantis confidentiae atque fortaſſe arrogantiae, quae aſſeverationi ineſſe poſſit videri, medelam affert, eam imminuendo (q. d. fortaſſe hoc certum haberi debet) vi ſua ςοχαςικῇ· et tandem alterum illud καὶ eſt ἐπιδοτικόν. Sic quatuor particulae καὶ μήν πυ καὶ, exercent ſingulae egregie ſuam poteſtatem, neque nulla ſuo fungitur officio. *Et profecto etiam pro certo haberi debet, hoc eſſe obſervandum, quum judicare velis naturam, quae ſit philoſophica, et quae non.*

VII. *De Particulis* ΚΑῚ ΝΥ͂Ν.

I. Nihil dicam de tritiſſimo particularum καὶ νῦν uſu, vel poteſtate, quum potius utraque per ſe ſpectanda ſit, quando notant *et nunc*, vel *nunc etiam*, ut Act. Apoſt. XVI, 37. et apud Plat. in Politic. pag. 277. Sed non praetermittendos duxi duarum aggregatarum uſus varios. Et generatim quidem notant μετάβασιν, non tam ab una ad aliam orationis partem,

aut

aut ab argumento ad argumentum; quam qua a praemiſſis neceſſariis ad rem ipſam, quae maxime intenditur, tranſitur. Neque res ea ratione caret; nam cum *καὶ συμπλεκτικὸν* facilem praebeat a ſuperioribus ad ſequentia tranſitum, oſtendit *τὸ νῦν*, praeſentis temporis punctum notans, deductam eſſe orationem ad id, quod imprimis ſpectaverat auctor. Minus tamen familiaris eſt haec ratio loquendi antiquiſſimis Graecis, ſacris ſcriptoribus frequentior. Ita Paulus in Act. Apoſt. cap. XX. ultimum vale ſenioribus Epheſiis dicturus, primum pluſcula dicit de iis, quae inter ipſos pie, candideque egerat: his praemiſſis, ubi ad rem ipſam pervenit, indicaturus ſuum ab ipſis diſceſſum, ita pergit com. 22. *Καὶ νῦν ἰδὲ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ Πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ. Et nunc ecce, ego vinctus ſpiritu proficiſcor Hieroſolymas.* Mox rurſus com. 25. indicaturus, diſceſſurum ſe ab ipſis in aeternum, quo viam ſternat ad pia monita, ait: *Καὶ νῦν ἰδὲ, ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου. Et nunc ecce, ego ſcio, vos nunquam viſuros eſſe faciem meam.*

II. Specialior uſus eſt in petitionibus, ubi a cauſis impulſivis tranſitur ad ipſam petitionem. Ita Macchabaeus inſtituit ſuas preces lib. II, Macchab. cap. XV, com. 22. *Σὺ, Δέσποτα, ἀπέστειλας τὸν ἄγγελόν σου ἐπὶ Ἐζεκίου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλες ἐκ τῆς παρεμβολῆς Σενναχηρεὶμ εἰς ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας. Καὶ νῦν, Δυνάστα τῶν οὐρανῶν, ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον. Tu, Domine, miſiſti angelum tuum tempore Ezechiae, regis Judaeae, et occidiſti in caſtris Sennacherimi ad centum et octogiuta quinque millia. Et nunc, o Regnator coelorum, mitte angelum bonum ante nos ad metum et terrorem.*

III. Hinc aptae ſunt particulae concluſionibus, ut in oratione Pontificali in Euang. Joann. cap. XVII,

 com.

com. 5. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ποιήσω. ΚΑΙ ΝΥΝ δόξασόν με σὺ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Commode ergo redditur: *nunc igitur*, vel *quare*. *Ego te glorificavi in terra: opus conſummavi, quod mihi faciendum dediſti: quare glorifica me tu, Pater, ea gloria, quam habui apud te, ante mundum conditum.* Sic in Act. Apoſt. XIII, 11.

IV. Qui hortatur, monet, petit, moram fere exoſus, praeſentia urget, unde aptiſſima eſt particula νῦν adhortationibus, juncta imperativo modo, praecipue quando τῷ καὶ tribuitur vis προτρεπτικὴ, ita ut parum differant καὶ νῦν a δὴ vel καὶ δὴ, ut permutantur quoque ἄγε νῦν, ἄγε δή. Καὶ νῦν tamen amant nonnulla praemiſſa, quae tanquam προλεγόμενα viam ad ſequentem petitionem aut adhortationem ſternant. Ita Menelaus apud Euripid. in Oreſt. nonnulla conqueſtus de calamitatibus domus ſuae. Oreſten quaerens, a quo audiverat interemtam Clytaemneſtram, ait vs. 375.

Καὶ νῦν ὅπȣ ϛιν, εἴπατ᾽, ὦ νεάνιδες,
Ἀγαμέμνονος παῖς, ὃς τὰ δεῖν᾽ ἔτλη κακά.

Et nunc, i. e. *quin agite, o puellae, dicite, ubi ſit Agamemnonis filius, tanta facinora auſus.*

V. Concludunt ſaepe et hortantur ſimul καὶ νῦν, cum commode redduntur, *quare age*, ut in oratione Hermocratis apud Thucyd. lib. IV, cap. 63. Poſtquam Siciliae civitatibus ſuaſerat mutuam concordiam, et Athenienſes, qui ſubſidio venerant, dimittendos, utpote qui hac occaſione Siciliam occupandi facile uti poterant, poſtea cum majoribus copiis redituri, ita concludit et hortatur; Καὶ νῦν . . . . τȣ̀ς ἐφεϛῶτας πολεμίȣς ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμπωμεν *Agite ergo hoſtes imminentes ex noſtra regione amandemus.* In Act. Apoſt. cap. VII, com. 34. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ

τοῦ λαȣ̃ μȣ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ ϛεναγμȣ̃ αὐτῶν ἤκȣσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτȣ́ς. ΚΑΙ' ΝΥ͂Ν δεῦρο, ἀποϛελῶ σε εἰς Αἴγυπτον. *Vidi, vidi vexationem populi mei im Aegypto, et ſuſpiria eorum audivi, et deſcendi eos ereptum: Quare age, adesdum, mittam te in Aegyptum.*

VII. *De Particula* ΚΑΙ'ΠΕΡ.

I. Genuina particulae καίπερ poteſtas eſt, *quamquam*; nimirum καὶ eſt ἐπιδοτικὸν, et περ quod ſubjungitur ἀοριστολογικόν. Ita fit ut καίπερ ſuperiorem affirmationem vel negationem adjuvet interminata magnitudine, v. c. Plat. epiſt. V. πρὸς ταῦτ' ȣ̓̃ν Εὐφραῖός σοι γίγνοιτ' ȣ̓χ ἥκιϛα ἂν χρήσιμος, καίπερ πρὸς ἄλλα ὢν ἀνδρεῖος, *Adhaec igitur Euphraeus tibi perutilis eſſe poſſit, quamquam et in aliis rebus ſtrenuus eſt.*

II. Ex poteſtate ἀοριϛολογικῇ, ſi uſum ſpectamus, naſcitur ſenſus ἐναντιωματικὸς, quem tamen, ſi proprie loquendum eſt, malim reddere *quanquam*, *quantumlibet*, *quantumvis* vel *quamlibet*, quam *licet*. Exemplo eſto illud Thucydideum lib. IV, cap. 10. Τȣ̃ τε γὰρ χωρίȣ τὸ δυσέμβατον, ἡμέτερον νομίζω, ὃ μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται· ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὂν, εὔπορον ἔϛαι μηδενὸς κωλύοντος. *Quod enim locus aditu eſt difficilis, id pro nobis facere puto, qui manentibus nobis erit auxilio; ſed recentibus, quantumlibet difficilis, nemine prohibente, facilis erit.* Ecce duo adverſa εὔπορος et χαλεπός. Dubitari tamen poſſit, ſi proprie loquamur, an vis adverſativa vere in particula καίπερ ſit quaerenda, cum citra hanc eadem maneat, ut ſi mutata loquendi forma dicat quispiam: ἐκ τοῦ καὶ χαλεπωτάτȣ εὔπορον ἔϛαι. Ecce absque particula eadem adverſatio. Si tamen oratio, ut ſit adverſativa, indigeat ope particulae ἐναντιωματικῆς,

 denuo

denuo quaeri poſſit, num adverſatio non potius ſit quaerenda in ſuppreſſa particula ὅμως vel μέντοι, ut plena ſit oratio: Καίπερ χαλεπὸν ὂν, ὅμως εὔπορον ἐςαι. Sic apud Lucian. Tom. III, ſub finem Lapitharum, ubi Zenothemis inducitur male mulctatus, et tenens altera manu naſum, altera oculum, et prae doloribus ſe periiſſe clamitans ὥςε καὶ τὸν Ἕρμωνα, καίπερ ἐν κακοῖς ὄντα (δύο γὰρ ὀδόντας ἐξεκέκοπτο) ἀντιμαρτύρεσθαι, λέγοντα, Μέμνησο μέντοι, ὦ Ζηνόθεμι, ὡς οὐκ ἀδιάφορον ἡγῇ τὸν πόνον. Intelligi poteſt ὅμως ante ἀντιμαρτύρεσθαι. *Ita ut vel Hermon, quantumlibet ipſo malo affectus (duo enim ipſi dentes erant excuſſi) anteſtaretur dicens: Memento tamen, Zenothemi, te dolorem jam non putare rem indifferentem.* Vide et epiſt. ad Hebr. cap. V, com. 8. Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν. Pro ὅμως ἔμαθεν. *Quantumlibet filius, ex iis tamen, quae paſſus eſt, didicit obedientiam.*

IV. Ellipſin τοῦ ὅμως ſupplet Demoſth. Philipp. II, ſub finem. Ἕκαςον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι. *Vos ſingulos, quantumlibet probe gnaros, tamen admonitos volo.*

V. Amant poetae disjungere interpoſito vocabulo, ut Hom. Il. A, vs. 217.

Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος εἰρύσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον. —

Oportet me, o Dea, dicto tibi eſſe audientem, quantumvis graviter iratum animo. Et lib. I, vs. 623.

VI. Et hic ὅμως addit Euripid. in Oreſt. vs. 679.

Κἀγώ σ᾽ ἱκνοῦμαι, καὶ γυνή περ οὖσ᾽, ὅμως.

Et ego tibi ſupplico, quanquam mulier, tamen.

VII. Quin et citra neceſſitatem particulas disjungit Homerus lib. Il. E, vs. 135. nam, cum dicere potuiſſet καίπερ πρὶν, maluit,

Καὶ

Καὶ πρίν περ θυμῷ μεμαὼς Τρώεσσι μάχεσθαι,
Δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἕλεν μένος, ὥστε λέοντα.

Et quantumvis ante animo ardebat cum Trojanis pugnare, tum vero ipſum ter tantum cepit robur, inſtar leonis.

VII. Jungitur et adverbio apud eundem lib. Il. I, vs. 247.

— Εἴ μέμονάς γε καὶ ὀψέ περ, υἷας Ἀχαιῶν
Τειρομένους ἐρύεσθαι —

Si velis, quantumvis ſero, filios Achivorum afflictos liberare.

VIII. Ad uſum ellipticum quod attinet, triplex eſt: nam vel abeſt καί, ut apud Hom. Il. A, vs. 241.

— Τοῖς δ' οὔτι δυνήσεαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν. —

His nequaquam poteris, quantumvis doleas, prodeſſe. Pro καίπερ ἀχνύμενος. Vide plura exempla infra in περ. Caeterum haec ellipſis poëtarum propria eſt.

IX. Nonnunquam deeſt περ, ut apud Theogn. vs. 1114.

Σύν σοι, καὶ κακὸς ὤν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ.

Tecum, quantumlibet malus, evado vir bonus. i. e. καί περ κακὸς ὤν, γίγνομαι ὅμως. Plura vide ſupra ſect. 1, 5. §. 3. Haec ellipſis etiam oratoribus eſt conceſſa.

X. Eſt et ubi totum hoc καίπερ intelligendum relinquitur, ut, cum B. Paulus ſcribit ad Galatas cap. IV, com. 1. Ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν. Pro, καίπερ ὤν. *Quamdiu haeres infans eſt, nihil differt a ſervo, quantumlibet dominus omnium.* Caeterum, quod dicit Devarius, τὸ περ conjunctioni καὶ poſtpoſitum, ei adverſativum ſenſum tribuere (vide eum in particula πέρ) id non magis fieri crediderim in καίπερ, quam in

Cc 5 *etiamſi*

etiamſi apud Latinos τὸ *ſi* adverſativum ſenſum tribuere τῷ *etiam*.

VIII. *De Particulis* ΚΑΙ' ΤΑΥ͂ΤΑ.

I. Pronomen plurale neutrum, particulae καὶ ſubjunctum, eam non diſſimili admodum ratione afficit, ac περ. Utrumque conſtruitur cum participio: utrique tribuitur vis adverſativa, quae tamen in neutro ineſt nativa, ſed adſcitita, et fortuita, ut mox liquebit. Obſervetur triplex tamen diſcrimen; *primo* καίπερ, ut vidimus, ſuperiorem affirmationem vel negationem adjuvat magnitudine vel additamento interminato, at καὶ ταῦτα terminato. ut cum Plato dicit in Georg. pag 508. Σὺ δέ μοι δοκεῖς ȣ̓ προςέχειν τὸν νȣ͂ν τȣ́τοις, ΚΑΙ' ΤΑΥ͂ΤΑ σοφὸς ὤν. *Tu mihi videris minus advertere mentem, idque cum ſis ſapiens.* Si dixiſſet καίπερ σοφὸς ὤν. eſſet, *quantumlibet ſapiens*. *Secundo*, καίπερ poſtulat participium absque ellipſi, at καὶ ταῦτα in ſenſu adverſativo fere jubet intelligere verbum ποιέω, aut aliud commodius; ut καὶ ταῦτα ποιεῖς σοφὸς ὤν. *Tertio* καίπερ adjuvat quidem praemiſſa, ſed ipſum tamen jungitur parti adverſanti, ut in allato Homeri loco:

— Ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα
Χρὴ μῦθον Δαναοῖσι, καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα.

Jubet illico nuncium referre, et tamen fatetur non eſſe laetum. Id, quod laetum non eſt, videtur impedire, quominus celeriter referatur, quod impedimentum tollit καίπερ. At καί ταῦτα, ipſum adjuvans, etiam jungitur voci adjuvanti, et praemiſſis cumulum addenti, ut cum Demoſthenes dicit Epiſt. 3. prope fin. indignans: Πῶς οὐκ ἀτυχής; ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς, καὶ πρὸς Ἀριστογείτονα ἐμαυτὸν ἐξετάζειν συμβαίνει, καὶ ταῦτα ἀπολωλότι πρὸς σωτηρίας τετυχηκότα. *Nonne ſum infelix, cui ad caetera mala hoc quoque accedit,*

dit, *ut cum Ariſtogitone me comparem*, *idque cum perdito incolumem?* Quod cum Ariſtogitone ſe comparare cogitur, indignum videbatur, ſed indignationi cumulus accedebat, quod ipſe perditus erat, ille incolumis. Unde καίπερ (ſi tamen additamento infinitum quid demas) ſaepe pro καὶ ταῦτα ponitur, at non item καὶ ταῦτα pro καίπερ. Sic non licet in illo Homeri pro καίπερ οὐκ ἀγαθὸν ὄντα, dicere καὶ ταῦτα οὐκ ἀγαθὸν ὄντα. nam contrarius poëtae menti evaderet ſenſus: *Hoc nunciandum eſt Danais*, *idque cum non ſit bonum.* Contra καίπερ dicas tutius pro καὶ ταῦτα in illo Platonis καὶ ταῦτα σοφὸς ὤν· καίπερ σοφὸς ὤν. Unde in καίπερ intelligitur ὅμως, ut ſupra dictum, at non ita convenienter in καὶ ταῦτα.

II. Καὶ ταῦτα igitur, verbatim *et haec*, cumulum, ut dictum eſt, praemiſſis addit, quare recte vertitur, *praecipue*, *imprimis*, *praeſertim*, *cum*. At, cum dixi, καίπερ pro καὶ ταῦτα poni poſſe, addidi *ſaepe*; nam cum vox adjecta ſuperioribus cumulum addit, eaque per ſe adjuvat et auget, tum non recte dixeris καίπερ. Dixi etiam καὶ ταῦτα intelligi velle verbum ποιεῖν, aut aliud commodius, ſed iridem addidi, *in ſenſu adverſativo;* alioquin enim ita conſtruitur, ut verbum vix intelligi queat; ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 549.

Τί γὰρ εὔδαιμόν γ᾽, ἢ μακαριςὸν μᾶλλον νῦν ἐςὶ δικαςȣ̃,
Ἢ τρυφερώτερον, ἢ δεινότερον ζῶον, ΚΑΙ' ΤΑΥ͂ΤΑ γέροντος;

Quod animal enim beatius eſt, *aut fortunatius*, *aut delicatius*, *aut magis terrificum judice praeſertim ſene?* ubi notandum poſt καὶ ταῦτα verbum hic nullum commode intelligi poſſe; unde cognoſcimus, ταῦτα in particulae naturam abiiſſe. Neque hic καίπερ locum habet, quod nihil aliud, quam tolleret obſtaculum, ſignificando, *quantumlibet ſene:* at καὶ ταῦτα auget felicitatem

tatem judicis cumulo, ſignificando *imprimis ſene*: at καὶ ταῦτα auget felicitatem judicis cumulo, ſignificando *imprimis ſene*. Adde Lucian. Tom. I. Dial. Vulc. et Jov. ubi Vulcanus Jovis caput ſecuri aperiens, exclamat: Τί τοῦτο; Κόρη ἔνοπλος; Μέγα, ὦ Ζεῦ, κακὸν εἶχες ἐν τῇ κεφαλῇ· εἰκότως γοῦν ὀξύθυμος ἦσθα, τηλικαύτην ὑπὸ τὴν μήνιγγα παρθένον ζωογονῶν, ΚΑΙ ΤΑΥΤΑ ἔνοπλον. *Quid hoc? Puella armata! Magnum, o Jupiter, malum in capite habuiſti: non mirum igitur, in iram pronum te fuiſſe, cum tantam virginem ſub tunica cerebri vivam nutrires, praeſertim armatam.* Talia etiam apud Latinos ſatis ſunt trita. vid. Cic or. III. in Cat. cap. 9. *Cum eſſet ita reſponſum, caedes, incendia, interitumque reip. comparari, et ea a perditis civibus.* Et orat. IV. cap. 4. *Vincula vero, et ea ſempiterna, certe ad ſingularem poenam nefarii ſceleris inventa ſunt.*

III. At pronominis natura non deponitur, quando variatis in conſtructione caſibus invenitur, intellecto verbo ex praemiſſis repetito. Herod. Clio. cap. 147. Οὗτοι γὰρ μοῦνοι Ἰώνων οὐκ ἄγουσι Ἀπατούρια, ΚΑΙ ΟΥΤΟΙ κατὰ φόνου τινὰ σκῆψιν. *Hi enim ſoli ex Ionibus non celebrant Apaturia, idque ob caedem commiſſam.* Supple poſt καὶ οὗτοι ex praecedentibus, οὐκ ἄγουσι Ἀπατούρια. Sed hoc adeo planum eſt, et Ionicam ſimplicitatem ſapit, ut ad particulas non apte ſatis referri poſſit: certe hoc loco evaneſcit vis amplificandi.

IV. Aſſignatur et vis adverſativa, cum redditur *Licet, quamvis.* Verum praeterquam quod haec ſignificatio non nativa eſt, ſed fortuita, et a data occaſione dependet, merito quaeri poteſt, an rite dicatur particula adverſativa, quae objectionem tollit potius, quam proponit: ut apud Xenoph. lib. II. Inſtit. pag. 52. de brutis animantibus loquentem: Ταῦτα πάντα, ἀφ' ὧν μάλιστα δεῖ, ἐπίσταται φυλάττεσθαι, ΚΑΙ ΤΑΥΤΑ εἰς οὐδενὸς διδασκάλου πώποτε φοιτήσαντα. *Haec omnia cavere*

vere ſciunt illa, quae maxime ſunt cavenda, licet nullius unquam magiſtri ludum frequentaverint. Hic *καὶ ταῦτα* proprie non adverſatur, ſed objectionem, quae proponi poſſet, nempe, quomodo ſciant cavere, cum nunquam didicerint, tollit, afferendo, tamen haec ſcire animalia. Et, ſi maxime admittitur vis adverſativa, ea non ineſt in *καὶ ταῦτα*, neque illud ipſum *καὶ ταῦτα* ſignificat *licet*, ſed in verſione *licet* additur, ſuppleta ellipſi, q. d. *Et haec faciunt, licet nullius unquam* etc. Quin pro *licet* reddi poteſt *cum; Cum nullius unquam magiſtri ludum frequentaverint.*

V. Ellipſin verbi *ποιέω* ſupplet Demoſth. pro Phorm. pag. 605. Poſtquam Apollodoro exprobraverat mores diſſolutos, quodque meretriciis amoribus erat deditus, addit: Καὶ *ταῦτα γυναῖκα ἔχων ποιεῖς. Et haec facis, cum uxorem habeas*, vel, *licet uxorem habeat.*

VI. Aliquando reticetur verbum *πάσχω*, ubi nempe perſona non agens, ſed patiens occurrit: ut cum apud Lucian. Tom. III. in Lapith. pag. 435. Hetoemocles querens, ſe non eſſe invitatum, ait: *Μόνος ἐγώ σοι ἄμοιρος, καὶ ταῦτα ἐν γειτόνων οἰκῶν. Solus ego apud te exſors, et hoc mihi accidit in vicinia habitanti.* i. e. *licet habitans*, pro *καὶ ταῦτα πάσχω·* vel *καίπερ οἰκῶν*, obſervata tamen qualicunque differentia, quam ſupra dedi. Adde Ariſtoph. in Plut. v. 1176.

— Καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω
Καὶ ταῦτα τοῦ Σωτῆρος ἱερεὺς τοῦ Διός.

Non habeo, quod edam, idque cum ſim ſacerdos Jovis ſervatoris, pro, *καὶ ταῦτα πάσχω.*

VII. Vel *πάσχω* intelligitur, vel verbum ex praemiſſis repetendum eſt apud Heliodor. Aethiop. lib. V. cap. 20. *Οὐ γὰρ οἶδα προστυχὼν τοιούτῳ κάλλει, πολλὰς καὶ ταῦτα, καὶ οὐκ ἐξώρους αἰχμαλώτους ἠρηκώς.* Pro *καὶ ταῦτα οὐκ οἶδα. Non enim memini, me incidiſſe in talem formam, licet multas et non exoletas captivas*

tivas abduxerim. Hic praeter conſuetudinem poſt πολλὰς ponitur.

VIII. At rarius καὶ ταῦτα participio poſtponitur. Ut apud Ariſtid. pro Quatuorv. pag. 504. Περικλέυς δὲ οὐκ ἐφείσω, τεθνηκότος καὶ ταῦτα. Pro, καὶ ταῦτα τεθνηκότος. *Pericli vero non pepercisti, licet mortuo.*

Quando ita conſtruitur ut et *praeſertim* et *licet* reddi poſſit, prius fere nervoſius eſt, ut cum Apoſtolus ait, ſcribens Hebraeis cap. XI. com. 12. Διὸ ἀφ᾽ ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένυ, καθὼς τὰ ἄςρα τοῦ ὀρανῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. *Quapropter ex uno eoque emortuo, nata poſterorum multitudo eſt, quanta eſt in coelo ſtellarum, quantaque arenae ad oram maris innumerabilis.* Quod ſi redditur, *licet emortuo*, tantummodo tollitur illud obſtaculum, quomodo ex emortuo excitari proles poſſit, indicaturque ex Abrahamo, quamvis emortuo, tamen natam eſſe tantam multitudinem. At cum conſideramus, Apoſtoli eſſe inſtitutum admirabilem fidei vim oſtendere, eamque multis exemplis ſtabilire, ſignificantius indicat καὶ ταῦτα ejus effectus; cum enim ſit mirum, ex uno homine tam numeroſam naſci prolem, multo illud magis mirum eſt, illum unum ad generandum inhabilem, atque adeo quaſi emortuum fuiſſe; crediddiſſe tamen, fidemque ſecutum admirabilem effectum. In eo, utpote grandi ἐπιδόσει, quaſi triumphat oratio, addito inſigni cumulo, digno, cui praefigatur καὶ ταῦτα q. d. καὶ δὴ καὶ νενεκρωμένῳ.

Eſt et ubi contra neque *praeſertim*, neque *licet* recte reddas; ineſt tamen terminati additamenti notio. Ita loquitur Demoſth. Olynth. I. pag. 2. Νυνὶ γὰρ, ὃ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίυς ἐκπολεμῆσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦτα, ὡς ἂν ὑμῖν μάλιςα συμφέροι. ubi modus terminatur, intellecto non tantum praecedenti verbo γέγονε, ſed et extrinſecus adverbio οὕτως, ut plena ſit oratio, καὶ ταῦτα γέγονεν οὕτως, ὡς etc. *Nunc enim id, quod omnes jactabatis, Olynthios in Philippum eſſe concitandos, ſponte evenit, et ea quidem ratione, quae vobis maxime expediat.* Sic poteſt augmentum ſumi a tempore

pore, cum dicitur, καὶ ταῦτα, ὅτε. *Et eo quidem tempore, quo.*

XIV. *De Particulis* ΚΑΙ' ΤΙ'; ΚΑΙ' ΤΙ, ΚΑΙ ΤΙ ΚΑΙ'.

I. Καὶ τί; uſurpatur quando, praemiſſis aliis, quibus diutius inhaeſimus, ea tanquam media abrumpentes, tranſimus ad graviora, vel quae imprimis rem tangunt, vel maxime dicere volumus. Ita Lucianus adverſus Indoct. Tom. III. pag. 111. praemiſſa prolixiori hiſtoria de Neanthi ridicula ſtultitia, qui comparata Orphei lyra, putabat, ſe ſimul ipſius artem emiſſe: tranſit ad recens, quod aetate ſua acciderat, exemplum, dicens: Καὶ τί σοι τὸν Ὀρφέα, ἢ τὸν Νέανθον λέγω, ὅπου καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐγένετό τις, καὶ ἔτι ἐστὶν, οἶμαι, ὃς τὸν Ἐπικτήτου λύχνον τοῦ Στωϊκοῦ, κεραμεοῦν ὄντα, τρισχιλίων δραχμῶν ἐπρίατο *Et quid tibi Orphea vel Neanthum narro, cum etiam noſtra aetate fuerit, et adhuc, opinor, ſit, qui Epicteti Stoïci lucernam fictilem ter mille drachmis emit.*

II. At τὶ encliticum ſi ſubjungitur τῷ καὶ imminuit ἐπίδοσιν, ut apud Thucyd. lib. IV. cap. 5. Οἱ δὲ ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα πυνθανόμενοι, ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς, ὅταν ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψόμενοι βίᾳ· ΚΑΙ' ΤΙ αὐτοὺς ὁ στρατὸς, ἔτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ὢν, ἐπέσχε. *Illi vero forte feſtum aliquod celebrabant, ſimulque rem cognoſcentes, negligebant, quaſi, quum exercitum educerent, vel illi ipſos non eſſent exſpectaturi, vel ipſi facile locum per vim recepturi. Adhaec nonnihil ipſos retardabat exercitus, qui adhuc in agro Attico erat.*

III. Additur et alterum καὶ ἐπιδοτικὸν, cujus vim imminuit τὶ, id quod interpretes nonnunquam negligunt, ut apud Arrian. de Exp. Al. lib. II. cap. 22. in fine. Ἐνταῦθα πρῶτον κατεσείσθη τὸ τεῖχος ἐπὶ μέγα, ΚΑΙ' ΤΙ ΚΑΙ' κατηρείφθη αὐτοῦ παραῤῥαγέν. *Hac parte*

parte primum vehementer concuſſus murus eſt, atque etiam aliquantulum deſtructus et perfractus. ubi καί τι καὶ opponitur ſuperiori ἐπὶ μέγα.

IV. Nonnunquam additur alterum μειωτικὸν, ὀλίγον puta, βραχὺ, aut ſimile, ut apud Latinos *paulu-lum quid.* vid. Thucyd. lib. IV. cap. 109. Καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἔτι βραχύ. *Atque etiam exiguum quid agri Chalcidici adeſt.* Sed haec ſufficiant; nam poteſtas haec μειωτικὴ commodius explicabitur in particula τί.

XVII. *De Particulis* ΚΑΊΤΟΙ, ΚΑΊΤΟΙΓΕ, ΚΑΊΤΟΙ ΚΑΊ.

I. Prima particulae καί τοι ſignificatio quae ubique dominatur eſt, et *quidem, et ſane.* Ad uſum quod attinet, adhibetur, cum ſequitur aliquid nova attentione dignum; tale eſt illud ejusdem ibidem poſt haud ita multa: ubi dicit bibliopolas non multo, quam ipſe eſt, eruditione eſſe praeſtantiores, additque: Καίτοι σὺ μὲν δύο ἢ τρία (βιβλία) παρ' αὐτῶν ἐκείνων πριάμενος ἔχεις· οἱ δὲ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν διὰ χειρὸς ἔχουσιν αὐτά. *Et ſane tu duos aut tres, ab illis libros emtos, poſſides: at illi noctes diesque manibus eos tractant.*

II. Secundo uſi ſunt hac particula Graeci, cum nova ſequebatur argumenti acceſſio, et prioris tanquam firmamentum: et tunc redditur quoque *et ſane*, et *quin etiam.* Ita apud Xenoph. lib. III. Inſtit. pag. 79. Cyaxari auctor Cyrus eſt, ut hoſtes non exſpectet, ſed ultro occurrat, imo belli ſedem in ipſorum regionem transferat, quo facto illi formidoloſiores reddantur: huic argumento ſubdit et alterum τῷ καίτοι praemunitum: Καίτοι, ἔφη, εἰ τι ἐκείνους μὲν φοβερωτέρους ποιήσομεν, ἡμᾶς δὲ αὐτοὺς θαῤῥαλεωτέρους. πολὺ τοῦτο ἡμῖν ἐγὼ πλεονέκτημα νομίζω, καὶ τὸν κίνδυνον οὕτως ἡμῖν μὲν ἐλάττω λογίζομαι, τοῖς δὲ πολεμίοις μείζω πολὺ

πολὺ ἂν μᾶλλον. Et ſane, vel *quin etiam inquit, ſi illos formidoloſiores reddemus, nos vero contra confidentiores, magnum hinc nos commodum illis praerepturos arbitror, et periculi ſit nobis quidem minus, illis vero plurimum futurum.*

III. Tertius uſus eſt, cum *καίτοι* argumentum, quo dictum aut conſilium firmatur, aſſeverando urget, ut apud Thucyd. lib. IV. cap. 60. init. ubi Hermocrates diſſentientibus Siciliae civitatibus auctor eſt, ut, omiſſis privatis rationibus, in commune potius conſulant, ut hoſtibus, caeteroquin potentioribus, ſint pares: tum addit; Καίτοι γνῶναι χρὴ, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται. ἀλλ', εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' Ἀθηναίων, δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι. *Et ſane ſciendum eſt, non tantum de privatis rebus, ſi ſapimus, coactum eſſe concilium, ſed et ut deliberemus, quomodo univerſam Siciliam, ut ego judico, ab Athenienſibus inſidiis petitam, conſervare poſſimus.*

IV. Quarto, ſi dictum exemplo confirmatur, *καίτοι* idem praeſtat quod γοῦν, reddi tamen poteſt *et ſane.* Tale eſt illud Ariſtophanis in Plut. v. 1179. Sacerdotem ibi querentem, ſe inedia perire, ex quo Plutus viſum recepit, rogat Cario, quae ſit cauſa. Quia, inquit ille, nemo ſacrificat. Tum Cario: Τίνος οὕνεκα; *Quamobrem*? Reſpondet ille: Ὅτι πάντες εἰσὶ πλούσιοι, *quod omnes ſunt locupletes.* Hanc rationem *firmat ab exemplo*, dicens:

— Καίτοι τότε,
Ὅτ' εἶχον οὐδὲν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος
Ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθείς. etc.

Et ſane tunc quum nihil habebant, alius appulſa navi mercator ſacrificium obtulit redux, alius etc.

V. Quintus uſus eſt ἐπιλογικὸς, in quo ſtatuit Devarius poteſtatem collectivam concluſionisque illativam:

Budaeus quoque pag. 483. collectivum vocat, ut τοίνυν et τοιγαρῦν. *proinde*, *itaque*. Neque refragor, dummodo poteſtati primariae nihil derogetur, quare uſum malim hunc quam poteſtatem dicere; neque enim temere ob commodam alicujus loci interpretationem particularum poteſtates ſunt multiplicandae. E. G. Producit Devarius Ariſtoph. in Plut. v. 531. ubi Paupertas cum recenſuiſſet commoda, vitae hominum abſutura, ſi omnes ex aequo diteſcerent, addit ἐπιλογικῶς·

Καίτοι τί πλέον πλϑτεῖν ἐςι, πάντων τϑτων ἀπεςῦντας;

Quaſi diceret, τί ὖν πλέον, vel ὥςε τί πλέον. id eſt, *Quare nihil juvat divitem eſſe, ſi bonis illis vita careat.* Recte; ſed cur, ſervata primaria poteſtate, non liceat reddere: *Et ſane, quid proſunt divitiae, ſi homines his omnibus careant?* Dicamus igitur, poteſtatem aſſeverandi copulandique praeſtare uſum collectivum, uti hic et apud Plat. Apol. Socr. pag. 27. ubi Socrates, Meliti accuſationem infirmans, more ſuo εἰρωνευόμενος, fingit, putaviſſe eum Socratem intellecturum ipſum jocari dicentem ſibi contraria, quaſi diceret; delinquit Socrates in eo, quod deos eſſe non putat, et quod Deos eſſe putat. Tum ſequitur: Καίτοι τϑτό ἐςι παίζοντος. Poſſis reddere: *Ergo* vel *Et ſane hoc eſt jocantis.* vel, quod propius ad naturam particulae τοὶ accedit: *Et revera hoc eſt jocantis.*

VI. Sextus uſus quinto vicinus eſto, itidem ἐπιλογικὸς, quum non tam verbo conſtat concluſio, quam facto. E. G. cum quis alteri, ut quid faciat, aut mittat, multo conatu perſuadere non poteſt, eumque aegre tandem et invitus mittit, fere cum aliqua comminatione. Ita Ulyſſes apud Sophocl. in Philoct. v. 1250. cum fruſtra diu diſſuaſerat Neoptolemo, ne arma Philoctetae traderet, nec minis quidem quicquam proficeret, abſiſtit tandem his verbis:

Καίτοι

Καίτοι σ' ἐάσω· τῷ δὲ σύμπαντι ςρατῷ
Λέξω τάδ' ἐλθὼν, ὅς σε τιμωρήσεται.

Quid iſtuc? mittam te: at univerſo exercitui, ubi advenero, dicam hoc, cui tu poenas dabis. Nos diceremus, *Nun gut dann; ich will dich zufrieden laſſen.* Concluſionis nota eſt: Cum tu tam pertinaciter perſiſtas, ego deſiſto: rurſus, aſſeverationis ſignum ex comminatione petendum, cui illa vim addit.

VII. Septimus uſus eſt ellipticus, quo occurritur tacitae objectioni, quae intelligenda relinquitur, ut in oratione Hermocratis apud Thucyd. lib. IV. cap. 61. ubi Siculis ille auctor eſt, ut privata inter ſe odia componant potius, quam auxilia Athenienſium in ſuas regiones arceſſant, quibus hae ratione ad illud imperium occupandum aditus aperiretur. Tum pergit: *Καίτοι τῇ ἑαυτῶν ἑκάςυς, εἰ σωφρονῦμεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένυς μᾶλλον, ἢ τὰ ἕτοιμα βλάπτοντας, ξυμμάχυς τε ἐπάγεσθαι, καὶ τὺς κινδύνυς προςλαμβάνειν.* Sic redditur commode *atqui*, *at vero*, *καίτοι*, et occurrit κατὰ πρόληψιν iis, quae aliquis poſſet opponere, nempe haec vel ſimilia: Nulluſne ergo in bellis, ſi quando quis armis fuerit impar, ſociorum uſus eſt? Huic objectioni reſpondetur: *Atqui, ſi ſapimus, unumquemque noſtrum oportet, ut ſuo imperio res alienas adjiciat potius quam ut proprias diruat, ſocios arceſſere et pericula ſubire.* Apud Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 69. rogat Cyrus Tigranem, ubi eſſet ille, quem tantopere admirabatur, et cognito, a Tigranis patre eſſe occiſum, cauſam rogat. Tum Tigranes: *Διαφθείρειν αὐτὸν ἔφη ἐμέ·* KAI'TOI, *ὦ Κῦρε, ὕτω καλὸς κἀγαθὸς ἦν ἐκεῖνος, ὡς καὶ* etc. ubi poſt *καίτοι* intellige, *ὅπως μὴ ἐπιλέγης, ὅτι δίκαια ἄρα πέπονθεν.* ut ſit ſenſus: *Corrumpi ab eo me, ajebat: atqui, o Cyre, ne forte hic objicias, jure ergo illum periiſſe, adeo bonus probusque erat, ut* etc. Haec ellipſis niſi obſervatur, fru-

ſtra in multis locis τοῦ καίτοι ſanum ſenſum quaeras. Ellipſin ſupplet Lucian. in Lapithis Tom. III, pag. 436. ubi Hetoemocles philoſophus indignatur, quod, cum ſit vicinus, ad nuptias non invitatus eſt, et poſt multa ait: Καίτοι, ὅπως μὴ ἐς ἐκείνην ἔχης καταφεύγειν τὴν ἀπολογίαν ὕςερον, ἐπιλαθέσθαι λέγων ἐν τοσέτῳ θορύβῳ καὶ πράγματι, δίς σε τήμερον προηγόρευκα. *Atque ne deinde ad illam excuſationem poſſis confugere, dicens, in tanta rerum turba te eſſe oblitum, bis te hodie appellavi.* Potuiſſet dicere brevius ſecundum exempla ſuperiora: Καίτοι δίς σε τήμερον προσηγόρευκα.

VIII. Octavus uſus eſt ἐπελεγκτικὸς, quando prioribus argumentis, tandem in extremo aliud additur, tanquam ἐπέλεγχος, quod maxime ſtringat ac plane convincat, quale eſt illud, quod vocatur argumentum ad hominem. Hoc ſenſu commode redditur *quanquam.* Sic apud Lucian. Tom. III, dial. Ven. et Cupid. Cupidinem reprehendit Venus ob audacia facinora, quae ipſi inſigne aliquando malum pariant: ille vero contra tendere, et concludere tandem; Καίτοι τί ἐγὼ ἀδικῶ, δεικνὺς τὰ καλὰ. οἷά ἐςιν; ὑμεῖς δὲ μὴ ἐφίεσθε τῶν καλῶν· μὴ τοίνυν ἐμὲ αἰτιᾶσθε τέτων. *Quanquam quid ego hic mali committo, ſi oſtendam pulcra, qualia ſint? cum vos ipſae pulcrorum deſiderio teneamini. Ne igitur hujus criminis me reum peragite.* Interim quid vetat et hic reddere? *Et ſane, quid ego mali commiſi?*

IX. Ubi καίτοι apponitur verbo vel ſententiae, quae objectionem format, hinc nonus naſcitur uſus ὑποφορικὸς, urgente τοὶ objectam propoſitionem vi ſua aſſeverandi: redditur tum *atqui.* Maximeque poteſt adhiberi καίτοι, ubi in ſyllogiſmo imperfecto propoſitio, quae major dicitur, loco ſuo mota, argumentationem claudit. Exemplum praebeat Ariſtoph. in Plut. vs. 585. ubi ex eo, quod in ludis Olympicis victores oleaſtro

ſtro coronarentur, argumentatur Paupertas, Jovem eſſe pauperem.

'Ο Ζεὺς δήπȣ πένεται· καὶ τȣτό γε δὴ φανερῶς σε διδάξω.
Εἰ γὰρ ἐπλȣτει, πῶς ἂν ποιῶν αὐτὸς τὸν 'Ολύμπι' ἀγῶνα
'Ανεκήρυττεν τῶν ἀθλητῶν τȣς νικῶντας, ςεφανώσας
Κοτίνȣ ςεφάνῳ· ΚΑΙ'ΤΟΙ χρυσῷ μᾶλλον ἐχρῆν, εἴπερ ἐπλȣτει.

Quae ſic reducantur: Εἴπερ ὁ Ζεὺς ἐπλȣτει, τȣς νικῶντας χρυσῷ ἐχρῆν ςεφανȣν· ἀλλὰ μὴν ςεφανώσας κοτίνȣ ςεφάνῳ ἀνακηρύττει. 'Ο Ζεὺς ἄρα πένεται· quae conſequentia praemiſſa eſt vs. 582. *Si Jupiter dives eſſet, debuit victores auro coronare: atqui oleaſtro coronatus voce praeconis praedicari vult. Ergo Jupiter pauper eſt.*

X. Decimus uſus adſignatur huic particulae adverſativus; cum nempe praefigitur verbo vel ſententiae, quae praecedenti adverſatur, ipſa etiam adverſari videtur eo, quod adverſum quid affirmat et urget, ita tamen, ut vis genuina eluceat. quanquam dantur loca, in quibus adeo ea obſcura eſt, ut in adverſativam notionem plane abiiſſe jures, niſi diligenter attenderis; redditurque tunc, *quanquam, licet.* vid. Ariſtoph. Acharn. vs. 369.

'Αμέλει, μὰ τὸν Δί', οὐκ ἐνασπιδώσομαι.
Λέξω δ' ὑπὲρ Λακεδαιμονίων, ἃ μοι δοκεῖ·
ΚΑΙ'ΤΟΙ *δέδοικα πολλά. τȣς τε γὰρ τρόπȣς*
Τȣς τῶν ἀγροίκων οἶδα. —

Ubi τῷ δέδοικα opponitur τὸ ἀμέλει. Ait Dicaeopolis: *Bono et confidenti animo libere ea, quae videntur, de Lacedaemoniis dicam, quanquam vehementer timeo, quia mores hominum agreſtium novi.* Confidenter ſe dicturum ait, et timet tamen: duo oppoſita, quae hoc

 modo

modo ſtare poſſunt: *Quamvis vehementer timeam, noſcens mores agreſtium: metus is tamen non impediet, quo minus libere id, quod ſentio, proloquar.* Et vs. 465. ubi, cum multa idem ab Euripide petiviſſet et accepiſſet, ait, ἀπέρχομαι. Καίτοι τί δράσω; δεῖ γὰρ ἑνὸς, οὗ μὴ τυχὼν ἀπόλωλα. ubi verbum adverſans latet in τί δράσω; nempe οὐκ ἀπέρχομαι, vel οὔπω δεῖ ἀπέρχεσθαι. *Quanquam quid ago? Nondum diſcedere poſſum; unum enim deeſt, quod ſi non conſequar, perii.*

XII. Undecimo adhibetur ſimili modo, quo καὶ μὴν, a Comicis et Tragicis, quum perſonam, quam inducere volunt, ex improviſo loquentibus ſupervenire fingunt. Sic apud Euripid. in Phoeniſſ. vs. 702. Eteocles, dum arceſſi jubet Creontem, quem de ſuinmis rebus conſulat, ipſum opportune venientem cernens, ait:

Καίτοι ποδῶν σῶν μόχθον ἐκλύει παρών·
Ὁρῶ γὰρ αὐτὸν πρὸς δόμους στείχοντ' ἐμούς.

Atqui ipſe praeſens eximit pedum tuorum laborem; nam video ipſum ad aedes meas tendentem.

XIII. Particula γὲ ubi additur (et additur crebro) aſſeverandi τοῦ τοὶ poteſtatem vi ſua περιγραφικῇ urget magis, ut ſit, *et ſane quidem.* ut apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 611. Καίτοι γ' ἐστὶ σώφρων. *Et profecto quidem ſapit.* Vehementer aſſerit, q. d. *Et, ſi quid aliud, hoc ſaltem certum eſt.*

XIV. Adjuvat quoque τὸ γε uſum τοῦ καίτοι occurentis tacitae objectioni, ut in Euang. Joann. cap. IV, com. 2. Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης. *Ut igitur cognovit Dominus, phariſaeos audiviſſe, Jeſum plures diſcipulos facere et baptizare quam Joannem.* Hic poſſet quis objicere: *At Jeſus neminem baptizavit,* Cui objectioni occurrit καίτοι γε. Καίτοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ'

οἱ

οἱ μαθηταὶ αὐτῦ. Quanquam re vera Jeſus ipſe non baptizabat, ſed ejus diſcipuli. Formale reſponſum eſt: Quod per diſcipulos fecit, ipſe feciſſe exiſtimari debet. Similiter Paulus et Barnabas, poſtquam dixerant in Act. Apoſt. cap. XIV. Deum gentes ſuis reliquiſſe moribus, addunt hoc com. 17. *Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν ὐρανόθεν. Quanquam revera nullo non teſtimonio probatum voluit ſuum de coelo beneficium.* Potuit nempe aliquis objicere: *Quid? Quomodo Deus gentes neglexit, cujus in ipſos tot exſtant beneficia?* Cui objectioni occurrit *καίτοιγε.* quanquam haec ita ſunt, tamen non minus verum eſt, Deum ipſos ſibi reliquiſſe: ſive, haec beneficia non obſtant, quo minus ſuo ipſos arbitrio vivere paſſus ſit Deus.

XV. Hoc modo cum participio conſtruitur apud Aeſchin. Socrat. dial. de Morte, ſub principium. *'Ανιαρῶς φέρει τὴν τελευτὴν,* ΚΑΙ'ΤΟΙΓΕ *τὸν πρόσθεν χρόνον* ΔΙΑΧΛΕΥΑ'ΖΩΝ *τὰς μορμολυττομένας τὸν θάνατον. Graviter fert mortem, quanquam ſuperiori tempore ſubſannabat eos, qui mortis terriculamento expaveſcebant.* In Act. Apoſt. cap. XVII, com 27. *Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν,* ΚΑΙ'ΤΟΙΓΕ *ὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάςυ ἡμῶν* 'ΥΠΑ'ΡΧΟΝΤΑ. *Ut quaererent Dominum, ſi forte palpando ipſum contingerent, quanquam profecto haud longe abeſt ab unoquoque noſtrum.*

XVI. Crebro etiam invenitur a *καίτοι* ſeparatum *τὸ γε*, qui tunc poſſit etiam ſeparatim ſpectari, et vocem, cui apponitur, afficere vi *ἐπιδοτικῇ*, quam *ἐπίδοσιν* ſive acceſſionem aſſeverando firmat *καίτοι*, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 228. init. ubi Phaedrus, poſtquam Socrati, petenti, ut argumentum orationis Lyſiae ſibi narret, reſpondiſſet, ſe hominem imperitum non ſatis pro rei dignitate hoc poſſe, addit: Πολλῦ γε δεῖ· *Καίτοι ἐβυλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἢ μοὶ πολὺ χρυ-*

σίον γινέσθαι. *Multum abeſt, et profecto malim etiam ejus rei copiam mihi quam auri eſſe.* Ita Electra Helenae apud Euripid. in Oreſt. vs. 77. *O miſera,* inquit, *tuque et frater tuus, qui matrem occidit?*

Προσφθέγμασιν γὰρ ἐ μιαίνομαι σέθεν,
Εἰς Φοῖβον ἀναφέρεσα τὴν ἁμαρτίαν.
ΚΑΙ'ΤΟΙ ςένω ΓΕ τὸν Κλυταιμνήςρας μόρον.

Tuo enim alloquio non contaminor, transferens culpam in Phoebum, et profecto lugeo gemens quidem Clytemneſtrae fatum. Q. d. *Non tantum non pollui me puto tuo alloquio, ſed et profecto gemo.* etc.

XVII. Novam argumenti acceſſionem confirmat καίτοι, urget γε, atque ita mutuam operam dantes, argumentationi novas vires addunt particulae, apud Ariſtoph. in Plut. vs. 398. ubi Strepſiades argumentum de Jovis divinitate ex fulmine petitum, ita conatur evertere:

Εἴπερ βάλλει τὲς ἐπιόρκες, πῶς δῆτ' ἐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν,
Οὐδὲ Κλεώνυμον, ἐδὲ Θέωρον, ΚΑΙ'ΤΟΙ σφόδρα Γ' εἰσ' ἐπίορκοι;

Si ferit perjuros, cur non Simonem, neque Cleonymum, neque Theorum combuſſit; et profecto hi, ſi quis alius, perjuri ſunt. Acceſſio eſt in voce σφόδρα. non enim dicuntur ſimpliciter ἐπίορκοι, ſed σφόδρα ἐπίορκοι, quam acceſſionem urget γε, ſtatim καίτοι. Poſſit reddi *quanquam. Quanquam et hi vel maxime ſunt perjuri.*

XVIII. In objiciendo quoque τὸ γὲ eodem fungitur officio ſtringendi vocem objectioni cumulum adjicientem. Ita loquitur Braſidas apud Thucyd. lib. IV, cap. 85. querens, ſe non eſſe receptum ab Acanthiis, clauſis urbis portis, vereri ſe dicit, ne videatur ita imbecillis et impar propulſando vim Athenienſium, additque; Καίτοι, ςρατιᾶγε τῇδ', ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπι Νί-

Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι, πλέονες ὄντες προσμίξαι. *Atqui Athenienſes*, inquit, *non auſi ſunt mecum confligere*. Hanc objectionem adjuvat τὸ γε ſtringens vocem στρατιᾷ, quae objectioni cumulum adjicit: non ſimpliciter enim dicuntur Athenienſes non auſi confligere, ſed cum Braſida, qui non plures ſecum copias habuerat tunc, quam nunc habebat.

XIX. Idem praeſtat τὸ γὲ, ubi occurritur tacitae objectioni, ſejunctum a καίτοι, quod modo vidimus praeſtare cum eo conjunctum, niſi quod inſuper vocem interjectam urget, ut apud Ariſtoph. in Ran. vs. 1104. ubi Aeſchylus Euripidi objicit, quod docuit garrulitatem, et ſuaſit remigibus, ut obloquerentur magiſtratibus, additque:

— Καίτοι τότε γ', ἡνίκ' ἐγὼ 'ζων,
Οὐκ ἠπίσταντ', ἀλλ' ἢ μᾶζαν καλέσαι, καὶ ῥυππαπαὶ εἰπεῖν.

Et ſane tunc quidem, vel, *Atque tunc quidem, cum ego vivebam, nihil aliud ſciebant, quam maſſam poſcere, et ruppapae dicere.* Potuiſſet enim aliquis objicere; At ita jam antea ſoliti ſunt; ideo addit, καίτοι τότε γε.

XX. Simili ratione adjicitur γε in ſenſu adverſativo apud Plat. in principio Apologiae Socratis, ubi admiratur vim dicendi, quae in oratione accuſatorum elucebat. Ita accommodate ad perſuadendum dixerunt, ait: Opponit tamen: Καίτοι ἀληθές γε οὐδὲν εἰρήκασι. *Licet nihil certe, quod verum eſt, dixerint.*

XXI. Geminatur particula γε apud eundem in Phaedr. pag. 241. ubi alterum γὲ videtur eſſe βεβαιωτικὸν, alterum περιγραφικόν. Dicit nempe Socrates: *Jam finem haec habeat oratio.* Reſpondet Phaedrus: Καίτοι γε ὤμην γε μεσοῦν αὐτόν. ubi prius γε confirmat τοῦ καίτοι poteſtatem ὑποφορικὴν, et alterum reſtringit verbum ὤμην. *Atqui profecto putabam ſaltem*,

nos in medio ſermone verſari. Perinde ac ſi diceret: *Atqui in medio profecto ſermone verſamur, ita ſaltem ego putavi.*

XXII. Denique adjicitur quoque καὶ ἐπιδοτικὸν, redditurque καίτοι καὶ, *Et ſane etiam*, vel, ut vertit Budaeus pag. 482, *Atqui quoque.* Locus, quem ex Demoſthene dat, invenitur Orat. de Falſ. Legat. pag. 222. ubi loquens de Legatione, quam cum collegis ſuſceperat, ait: Ὧν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν πρεσβείαν, τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν· ἃ δ' οὗτοι, πλείους ὄντες, ἐνίκων, ἅπαντ' ἀπόλωλε· ΚΑΙΤΟΙ ΚΑῚ τἆλλα ἂν πάντα ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο, εἴτις ἐπείθετό μοι. *Quae igitur ego in legatione, publica auctoritate munitus, ſtatui, haec ita ſe vobis habuerunt: in quibus vero iſti, numero ſuperiores, vicerunt, ea perierunt omnia. Atqui reliqua quoque eodem modo confecta fuiſſent, ſi quis mihi auſcultare voluiſſet.*

Sectio III.

DE PARTICULIS ΚἌΝ, ΚἌΝ ΕἸ', ΚἌΝ ΕἸ ΜΉ

I. Conſtat, compoſitam eſſe particulam κἂν ex καὶ et ἂν, eo quod et diſſolvi poteſt, et utraque particula ad diverſa referri, uti mox abunde patebit. Differt a κἀν, conflato ex καὶ et ἐν, quod ſcribitur ſine accentu, ut κἀν τούτῳ pro καὶ ἐν τούτῳ. Haec contractio ſyllabam reddit quantitate longam, ut apud Ariſtoph. in Nub. vs. 1128.

— Ὡς ἴσως βουλήσεται.

Κἂν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ὢν μᾶλλον ἢ κεῖναι κακῶς.

Ubi autem corripienda ſyllaba eſt, tota abſorbetur diphthongus, ſcribiturque per apoſtrophum κ' ἂν, ut apud Theogn. vs. 610.

— Οὐδέ

— Οὐδέ τι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
'Ανδρὶ, κ' ἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ ϛόματος.

In compoſitione autem τὸ καὶ poteſtatem exercet modo copulativam, modo ἐπιδοτικήν· ἂν vero tollens actum verbi, cui apponitur, omnes illas ſervat notiones et uſus, qui ſupra ſunt expoſiti, ubi de hac particula agebamus, unde ſequitur, κἂν minime formalem eſſe notam, qualem haberi vult Devarius.

II. Quoties κἂν conſtat ex καὶ copulativo, et ἂν conditionali particula, ſemper ſequitur ſubjunctivus, et infertur conditio, et tunc καὶ et ἂν, ſi ad ſtructurae normam redigitur oratio, ad diverſa referuntur, nempe ἂν conditionali parti adhaeret, et καὶ ad conditionis ἀπόδοσιν pertinet: redditurque κἂν diſtincte *et, ſi;* (Germ. *und wenn*) eſtque hic uſus et naturae compoſiti maxime congruus, et frequentiſſimus. Ita Neoptolemus apud Sophocl. in Philoct. vs. 1252.

'Εσωφρόνησας· κἂν τὰ λοίφ' ὅτω φρονῇς,
ἴσως ἂν ἐκτὸς κλαυμάτων ἔχοις πόδα.

Ubi κἂν ita reſolvas: καὶ ἴσως ἂν ἐκτὸς κλαυμάτων ἔχοις πόδα, ἂν φρονῇς ὅτω τὰ λοιπά. *Sapis, et, ſi in reliquis ita ſapias, poſſis forſan expedire te luctu.* Sic et Plato in Euthyphr. pag. 9. *Age*, inquit, *conare mihi de his manifeſte demonſtrare*, κἂν μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ ὐδέποτε παύσομαι. i. e. καὶ ἐγκωμιάζων σε ὐδέποτε παύσομαι, ἂν μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ. *Et, ſi mihi abunde demonſtraveris, nunquam deſinam te laudare.*

III. At, quando conſtat ex καὶ copulativo et ἂν non conditionali, ſed ſignificante futurum obliquum, non ſequentem habet ſubjunctivum, ubi ſequitur conditio; ut apud Sophocl. Aj. Flag. vs 45.

Κἂν ἐξέπραξεν, εἰ κατημέλησ' ἐγώ.

Et perfeciſſet, ſi ego neglexiſſem. (Germ. *und er würde es gethan haben.*)

IV.

IV. Nonnunquam τῷ κἂν reſpondet ἂν vel ἢν, quando conditio eſt trimembris, ut apud Xenoph. Κύρ. παιδ. lib. III, pag. 72. Δίδωμι ὑμῖν σὺν τοῖς ἄλλοις Χαλδαίοις βουλεύεσθαι, εἴτε βούλεσθε πολεμεῖν ἡμῖν, εἴτε φίλοι εἶναι· κἂν μὲν πόλεμον αἱρῆσθε, μηκέτι ἥκετε δεῦρο ἄνευ ὅπλων, εἰ σωφρονεῖτε· ἢν δὲ εἰρήνης δοκῆτε δεῖσθαι, ἄνευ ὅπλων ἥκετε. *Facio vobis poteſtatem deliberandi, utrum nobiscum bellum gerere velitis, an amicitiam colere: et, ſi bellum eligatis, minime ſine armis venite, ſi ſapitis: ſin pace opus eſſe putetis, ſine armis venite.*

V. Eſt et ubi καὶ refertur ad conditionis ἀπόδοσιν, non expreſſam, ſed intellectam, plane ut ſupra obſervatum eſt in εἰ μὲν cap. XVI, ſect. IV. init. Exemplum eſt in Euang. Luc. cap. XIII, com. 9. de ficu: Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. ubi poſt καρπὸν ſupple, εὖ ἕξει, vel ἄφες αὐτήν, vel ſimile quid. *Et, ſi fructum tulerit, ſervabis eam: ſin minus, in poſterum exſtirpabis.* ubi τῷ κἂν reſpondet εἰ.

VI. Quando repetitur, reſpondet Latinorum τῷ *ſive*, ut apud Dem. Olynth. II, pag. 8. Ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ. *Poſtquam vero adverſa inciderit valetudo, omnia moventur, ſive quid ruptum ſit, ſive luxatum, ſive aliud quid putridum.* (Germ. *es ſei nun ein Riſs, oder eine Verrenkung, oder* --) Poſſit et reduci ad ſuperiorem ſenſum, ut cum dicimus: *Et ſi ruptum ſit, et ſi luxatum etc. moventur omnia.* Atque ita κἂν ex καὶ et ἂν, idem plane praeſtat, quod ἐάντε vid ſupra cap. XVI, ſect. 2, 8, §. 17.

VII. Imo et ſolitarium κἂν redditur *ſive*, cum et poteſt conſtare ex καὶ copulativo, et ἂν ἀοριστολογικοῦ, ut in exemplo, quod affert, Budaeus pag. 498 ex Demoſthene. Ὅ τι Λεπτίνης, κἂν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου

νόμȣ λέγῃ. *Quicquid Leptines, ſive quis alius de lege dixerit.* (Germ. *oder etwa ein andrer.*) Etenim ſi illud καί τις ἄλλος non adderetur, remaneret, ὅ, τι ἂν Λεπτίνης λέγῃ. Si cupimus vim conditionalem ſervare, debemus ἂν ἀοριςολογικὸν intelligere, ut ſit ὅ τι ἂν Λεπτίνης etc. Poſſit etiam κἂν ſupprimi ante Λεπτινης, ut ſit: Ὅ τι κἂν Λεπτίνης, κἂν τις ἄλλος etc. ut ſit ſenſus: *Quicquid dixerit quiſpiam, ſive Leptines is eſt ſive alius quis.*

VIII. Sed et κἂν conſtat frequenter ex καὶ ἐπιδοτικῷ et ἂν in futuri temporis ſignificatione, de qua ſupra cap. IV. ſect. 5. egi. Exemplum ſuppeditat Plato in Phaedr. pag. 269. Ἦ, ἅτε ἡμῶν ὄντας σοφωτέρȣς, (οἰόμεθα αὐτȣ̀ς) κἂν νῶϊν ἐπιπλῆξαι. *An vero putabimus, illos, utpote nobis ſapientiores, etiam nos reprehenſuros eſſe.* Et Thucyd. lib. VIII, cap. 2. Νομίσαντες κἂν ἐπὶ σφᾶς ἕκαςοι ἐλθεῖν αὐτȣ́ς. *Singuli putantes, illos etiam adverſus ſe venturos fuiſſe.*

IX. Notanda et hic eadem βραχυλογία, quam obſervavimus ſupra in καὶ ἐπιδοτικῷ ſect. 2, 4. §. 6. quae facile turbat, niſi, quod omittitur, ſuppleatur: ut apud Plat. in Ion. pag. 524. Εἰ περὶ ἑνὸς τέχνῃ καλῶς ἠπίςαντο λέγειν, κἂν περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. *Si de uno ſecundum artem dicere ſcirent, etiam de reliquis omnibus,* ſcil. *dicere ſcirent.*

X. Adhaec componitur κἂν ex καὶ ἐπιδοτικῷ, et ἂν conditionali, et tunc καὶ pertinet ad praecedens, ἂν ad ſequentia. Sic idem de Rep. lib. VI, pag. 506. Ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν κἂν. ὥσπερ δικαιοσύνης πέρι, καὶ σωφροσύνης, καὶ τῶν ἄλλων διῆλθες, ὅτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθȣ̃ διῆλθες. *Sufficiet nobis etiam, ſi, quemadmodum de juſtitia, et temperantia, aliiſque virtutibus egiſti, ita etiam de eo, quod bonum eſt, egeris.* Hic neceſſario καὶ in κἂν pertinet ad praecedens ἀρκέσεται, alioquin alterum καὶ poſt ὅτω abundaret. *Si liberos,* inquit Epictetus in Enchir.

chir. cap. 19, *et uxorem et amicos ſemper vivere vis, ſtultus es.* Mox addit: Οὕτω κἂν τὸν παῖδα θέλῃς μὴ ἁμαρτάνειν, μωρὸς εἶ. Pro ἕτω καὶ μωρὸς εἶ, ἂν θέλῃς. *Sic etiam ſi velis filium nunquam peccare, ſtolidus es.* Sic Matth. cap. XXI. 21. et XXVI 35.

XI. Quae emphaſis eſt in ἐπιδοτικῷ, quum Latinorum *vel* exprimit (vide ſis ſupra ſect. 2, 4. §. 3 et 4.) eadem eſt in κἂν, compoſito ex καὶ et ἂν vel δυνητικῷ, vel aliam exercente poteſtatem. Ex καὶ *vel*, et ἂν potentiali componitur κἂν apud Plat. in Euthyd. pag. 279. Τῦτο δὲ ὁ κἂν παῖς γνοίη. Hoc *vel puer ſciret.* i. e. *ſcire poteſt.* (Germ. *das kann ſo gar ein Knabe wiſſen.*) Quod ſic reſolvitur: Τῦτο δὲ γνοίη ἂν καὶ ὁ παῖς Ellipſis latens ſic eruitur: Τῦτο δὲ γνοίη ἂν ἐ μόνον ὁςιςῦν, ἀλλὰ καὶ ὁ παῖς. Et Lucian. in Lapith. Tom. III, pag. 427. Ἐγὼ δὲ κἂν ὀρθοςάδην δειπνήσαιμι. *Ego vero vel erecto corpore ſtans coenaverim, ſive coenare poſſim.*

XII. Vel τὸ ἂν ad voluntatis ſignificationem reductum, actum verbi praeſentem tollit. Sic κἂν cum imperandi modo conſtruitur in epiſt. Pauli ad Corinth. poſter. cap. XI, com. 16. Κἂν ὡς ἄφρονα δέξαθέ με. *Vel ut inſipientem me accipite.* vid. ſupra cap. IV, ſect. 3.

XIII. Vel exprimit Latinorum futurum obliquum (ut ἂν ſupra cap. IV, ſect. 5.) ſive redditur per ſubjunctivi imperfectum, ſive plus quam perfectum. Prioris exemplum eſt in Euang. Marci cap. VI. com. 56. Ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδε τοῦ ἱματίε αὐτῦ ἅψωνται. Simile illud in Act. Apoſtol. cap. V, com. 15. Ἵνα ἐρχομένε Πέτρε κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. *Ut vel umbra Petri venientis inumbraret aliquem ipſorum.* Poſterioris apud Lucian. Dial. Merc. et Mart. Tom. I, pag. 268. Κἂν ἐδέδετο αὐτῷ κεραυνῷ καὶ βροντῇ. *Vel una cum tonitru et fulmine ſuo vinctus fuiſſet.*

XIV.

XIV. Mixtum voluntatis et futuri obliqui uſum habes apud Xenoph. Κυϱ. παιδ. lib. III, pag. 69. ubi Tigranes a Cyro rogatus, quanti uxorem captam redimere vellet, reſpondet: Ἐγὼ μὲν κἂν τῆς ψυχῆς πϱιαίμην. *Equidem vel vitae meae pretio redimerem*, ſive *redimere vellem.*

XV. Vel ἂν conditionale eſt, καὶ nervoſiorem habet ἐπίδοσιν, ut in Euang. Marci cap. V, com. 28. Κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι. *Si vel veſtimenta ipſius attigero, ſervabor.* Et in epiſt. ad Hebr. cap. XII, com. 20. Κἂν θηϱίον θίγῃ τοῦ ὄϱους, λιθοβοληθήσεται. *Si vel beſtia tetigerit montem, lapidabitur.*

XVI. Κἂν conditionalem ἐπίδοσιν etiam cum participio conſtruitur apud Ariſtoph. in Nub. vs. 1128.

— Ὡς ἴσως βουλήσεται
Κἂν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ὢν μᾶλλον ἢ κϱῖναι κακῶς.

Ubi poſt κἂν intelligo οὕτω τύχοι, ut ſit ſenſus, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ἂν οὕτω τύχοι. *Ut forſitan malit vel in Aegypto, ſi ita res tulerit, verſari, quam male judicare.*

XVII. Ex hoc compoſiti uſu naſcitur alius, qui adverſativus dici poſſit, manente tamen τοῦ καὶ et ἂν conditionali ἐπιδόσει, ſed κἂν adverſanti parti appoſitum, et ipſum adverſari videtur, plane ut apud Latinos *etiamſi*, quando pro *licet* adhibetur. Sic Demoſth. Phil. III, pag. 46. Ὁ γὰϱ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, τοιαῦτα πϱάττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ. *Qui enim, quibus ego capiar, talia agit vel parat, hic bellum gerit adverſus me, etiamſi nondum tela mittit.* Poſſunt, hic facile ſervari genuinae notiones, ſi reddimus: *Etiam tunc, ſi* vel *cum nondum tela mittit.* Si tamen quis velit adverſative reddere; *licet nondum tela mittat*, non renuo: ſufficiat notaviſſe, ex qua origine ſenſus adverſativus

tivus natus ſit. Cognatum huic κεί eſt, pro καὶ εἰ apud Eurip. in Oreſt. vs. 295.

'Ἐκ δακρύων τ' ἄπελθε, κεί μάλ' ἀθλίως
"Ἐχομεν. —

Mitte lacrymas, etiamſi miſerrima noſtra eſt conditio. Licet et inverſo ordine dicere ἂν καὶ, ut vidimus ſupra cap. IV. ſect. 9. §. 5.

XVIII. Adverſativam notionem adjuvat τὸ ὅμως ἀποδοτικόν· ut in epigrammate:

Κἤν με φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν, ὅμως ἔτι καρποφορήσω
Ὅσσον ἐπισπεῖσαί σοι, τράγε, θυομένῳ.

Quod ita reddit Ovid. lib. VI, Faſt. vs. 357.

Rode, caper, vitem, tamen huic, cum ſtabis ad aram,
In tua, quod fundi cornua poſſit, erit.

XIX. Ex interminata τοῦ ἂν poteſtate ſingularis naſci videtur particulae ἂν notio, et uſus ςοχαςικὸς, ubi in re dubia aliquid utcunque aſſerendum venit: ut cum Cyro apud Xenoph. Κύρ. παιδ. lib. II, pag. 39. de copiarum numero percontanti, reſpondet Cyaxares: Πελταςαὶ καὶ τοξόται γένοιντ' ἂν ὡς ἐπὶ τῇ ἡμετέρας κἂν ἑξακισμύριοι. *Peltatorum et ſagittariorum fuerint etiam in noſtro imperio ad ſexaginta millia.* Prius ἂν δυνητικὸν pertinet ad verbum γένοιτο, poſterius ἂν, latens in κἂν, pertinet ad ἑξακισμύριοι, cui numero certitudinem tollit.

Ceterum ubi occurrit κἂν εἰ, et κἂν εἰ μὴ, Particula κἂν non pro ſimplici καὶ accipitur, ut exiſtimat Devarius, ſed ἂν ſemper vim ſuam exercet.

CAPUT

Caput XXV.

DE
PARTICULA ΜΑ'.

I. Particula *μὰ* per ſe neque affirmat, neque negat, ſed affirmata aut negata jurejurando ſtabilit; affirmata quidem fere praemiſſo adverbio *ναὶ*, ut *ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον*· negata vero vel adjecto vel intellecto negativo *οὐ* aut ſimili.

II. Ita tamen voluit uſus, ut plerumque negativis opponatur ſententiis, rarius affirmativis ſine *ναί*. Occurrunt tamen quaedam exempla, ubi *μὰ Δία* ſine *ναί*, jusjurandum eſt in affirmatione; ut in verbis Libanii quae affert Thomas Mag. *Ὀνείρατα διηγουμένη, πλάττουσα κἀκεῖνα, μὰ τοὺς θεούς. Somnia narrans, eaque fingens, ita me dii ament.* Item in his ex eodem: *Πολλάκις ὠραχίασα, μὰ τὸν Ἀπόλλω. Saepe curis exercita, ita me amet Apollo.* Tertium locum habet idem ex Lucian. qui invenitur Tom. III. De Calumn. non tem. cred. pag. 144. *Μὰ Δί', ἐχλεύασέ σου Φιλόξενος τὰ ἔπη. Per Jovem, riſit verſus tuos Philoxenus.* Addo jurisjurandi formulam a Cydippe lectam in malo Acontii apud Ariſtaenet. ep. X, pag. 60. *Μὰ τὴν Ἄρτεμιν, Ἀκοντίῳ γαμοῦμαι. Per Dianam Acontio nubam.* In his perſpicuum eſt, *μὰ Δία*, etiam ſine *ναί*, jusjurandum eſſe, in affirmatione.

III. At multo frequentius negativae ſententiae apponitur, quam juramento ſtabilit *μὰ*, particula *οὐ* praecedente, vel ſequente: Praecedente apud Hom. Il. A, vs. 86.

Οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, Διῒ φίλον. —
Nam per Apollinem, non placet Jovi. Sic Ariſtoph. in Pac. vs. 1117.

Οὔτοι, μὰ τὴν γῆν, ταῦτα κατέδεσθον μόνω. Nequaquam, per terram, haec ſoli edetis.

 IV. Sae-

IV. Saepius ſequitur ȣ', quod tamen non ad praecedens juramentum, ſed ſequentia neganda pertinet, ut apud Dem. Olynth. III, pag. 14. Μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι. *Per Cererem, non admirarer.* Et Philipp. III, pag. 50. Ὁ, μὰ τὸν Δία καὶ τȣ̀ς ἄλλȣς θεȣ̀ς, ȣ̓ δύνασθε ὑμεῖς ποιῆσαι, ȣ̓δὲ βȣ́λεσθε. *Quod, ita me amet Jupiter, et reliqui Dii, non poteſtis vos facere, neque vultis.*

V. Vel ſequitur aliud negativum, ut apud Ariſtoph. in Pac. vs. 614.

Ταῦτα τοίνυν, μὰ τὸν Ἀπόλλω, 'γὼ πεπύσμην ȣ̓δενός.

Haec ego, ita me amet Apollo, ex nemine audivi.

VI. Nonnunquam poſt ȣ̓ neganda ex praecedentibus repeti debent, ut apud eundem in Acharn. vs. 59. ubi praeconi jubenti: Κάθησον, σίγα. *Sede et tace:* reſpondet Dicaeopolis: Μὰ τὸν Ἀπόλλω, 'γὼ μὲν ȣ̓. *Ita me amet Apollo, non ergo quidem.* ſcil. *ſedebo et tacebo.*

VII. Idem fit, cum interrogati negamus, ut ibid. vs. 101. ubi rogatus aliquis, an intelligat, quid dicatur, reſpondet: Μὰ τὸν Ἀπόλλω, 'γὼ μὲν ȣ̓. Repetendum ex ſuperiori, συνηκάμην. Et apud Plat. in Euthyphr. pag. 13, c. Ἦ ἐπὶ βλάβῃ οἴει τοῦ θεραπευομένȣ τὴν θεραπείαν εἶναι; *An vero cenſes, cultum ejus rei, quae colitur, detrimento eſſe?* Reſpondet Euthyphro: Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Intellige, οἶμαι. Sic paulo poſt roganti Socrati: Καὶ σὺ τȣ̃το ξυγχωρήσαις ἄν, ὡς, ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζῃ; Reſpondet Euthyphro: Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. *Et tu hoc concederes, poſtquam ſanctum quippiam feceris, te aliquem deorum meliorem reddere? EUTH. Per Jovem, non ego.* Sic apud Dem. Olynth. 1, pag. 3. Τί ȣ̓̃ν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά. Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. *Quid igitur, dicat aliquis: Tu auctor es, ut ea* (pecunia) *ſit militaris. Ita me*

me amet Jupiter, non ego. Ex quibus omnibus patet, non negare μὰ, ſed ſequentem negativam ſententiam juramento firmare.

VIII. Nonnunquam et praecedit et ſequitur negatio, ut apud Plat. lib. VI. de Rep. poſt principium: Οὐ, μὰ τὸν Δί', ȣ̓ πολύ τι διαφέρει. Et ne ſic quidem prius ȣ̓ pertinet ad μὰ, alioquin intelligeremus, eum non per Jovem jurare. Sed poſterius repetitur ad indicandam negationis vehementiam: itaque diſtinguo poſt ȣ̓, et reddo: *Non, per Jovem, non inquam, multum differt.* Et in Phaedr. pág. 261. ubi rogat Socrates, an artem oratoriam Phaedrus non audiverit, non in judiciis modo, ſed etiam in aliis coetibus ſive publicis, ſive privatis ſervari. Reſpondet Phaedrus. Οὐ, μὰ τὸν Δία, ȣ̓ παντάπασιν ȣ̓τως· ἀλλὰ μάλιςα μέν πως περὶ τὰς δίκας. *Non, per Jovem, non prorſus ita: ſed maxime circa judicia.* Praemittit ȣ̓δὲν Ariſtophanes in Veſp. vs. 26.

Οὐδὲν γὰρ ἔςαι δεινὸν, ȣ̓ μὰ τȣ̀ς Θεȣ́ς.
Nam nihil periculi erit, non, inquam per Deos.

IX. At, negare certe, dicat aliquis, μὰ, quando neque praecedit, neque ſequitur ȣ̓, et tamen ſententia eſt negantis. At tum fere ſequitur ἀλλὰ, indicium intelligendae ex praemiſſis negationis. Frequentia hic exempla ſunt. Vide Ariſtoph. in Plut. vs. 1009. ubi dicit anus, adoleſcentem antehac quotidie ſuas aedes adiiſſe: ad quod Chremylus reſpondet: Ἐπ' ἐκφοράν. *Ut aliquid exportet.* Quod negans ait Anus: Μὰ Δί', ἀλλὰ τῆς φωνῆς μόνον Ἐρῶν ἀκȣ́σαι. ubi ſupplendum eſt poſt Μὰ Δία, οὐκ ἐπ' ἐκφορὰν, ut juſta fiat oppoſitio: *Per Jovem, non ut exportet aliquid, ſed ſolo vocis meae audiendae deſiderio.*

Planiſſimam oppoſitionem habemus ibid. v. 1085. Euripides ait:

Πότερον δ' οὐκ ὄντα λόγον τοιȣ̃τον περὶ τῆς Φαίδρας ξυνέθηκα;

 An

An talia ſcripſi de Phaedra, quae ante me non dicta ſunt? Reſpondet Aeſchylus:

Μὰ Δί', ἀλλ' ὄντα. —

Pro, Μὰ Δί', οὐ ξυνέθηκας οὐκ ὄντα, ἀλλ' ὄντα. *Ita me Jupiter amet, non dixiſti, quae ante te dicta non erant, ſed quae dicta erant.* Idem in Veſp. vs. 173. ubi Bdelycleon ait: Οὐχ ὥσπερ ἐγώ. reſpondet Philocleon: Μὰ Δί', ἀλλ' ἄμεινον. Pro, μὰ Δί' οὐχ ὥσπερ σὺ, ἀλλ' ἄμεινον. Et v. 296. dicenti: Οἶμαι δέ σ' ἐρᾶν ἀστραγάλους. *Credo te amare talos.* reſpondet puer: Μὰ Δί', ἀλλ' ἰσχάδας. Integra: οὐκ ἀστραγάλους ἐρῶ, ἀλλ' ἰσχάδας. *Ita me amet Jupiter, non talos, ſed caricas.* Quorſum plura cumulem? conferantur loca ibid. v. 678, 948, 1400. in Pac. v. 438, 987.

Aliquando ἀλλὰ longius removetur, eundem tamen uſum praeſtans, ut apud Eurip. in Phoeniſſ. v. 1013. ubi Menoeceus, quem fata jubebant pro patria mori, ſuadente patre, ut mortem mutaret exilio, repudians hoc conſilium, haec poſt multa ait:

Ἐγὼ δὲ πατέρα καὶ κασίγνητον προδοὺς,
Πόλιν τ' ἐμαυτοῦ, δειλὸς ὢν, ἔξω χθονὸς
Ἄπειμ'. ὅπου δ' ἂν ζῶ, κακὸς φανήσομαι·
ΜΑ' ΤΟ'Ν μετ' ἄστρων ΖΗ͂Ν' Ἄρην τε φόνιον,
Ὃς τοὺς ὑπερτείλαντας ἐκ γαίας ποτὲ
Σπαρτοὺς ἄνακτας τῆσδε γῆς ἱδρύσατο.
'ΑΛΛ' εἶμι, καὶ στὰς ἐξ ἐπάλξεων ἄκρων
Σφάξας ἐμαυτὸν σηκὸν ἐς μελαμβαθῆ
Δράκοντος, ἔνθ' ὁ μάντις ἐξηγήσατο,
Ἐλευθερώσω γαῖαν· εἴρηται λόγος.

Egone vero, prodito patre, et fratre, meaque urbe, timidus, hac terra diſcedam, et, ubicunque vixero, ignavus palam videbor! Non per Jovem, qui aſtra torquet, et Martem caede gaudentem, qui exortos e terra quondam ſatos reges hac in regione conſtituit. ſed vado, et ſtans in ſummis murorum pinnis mactabo me ipſe ad atrum draconis ſtabulum, ubi vates ſignificavit, et liberabo terram. Dixi. Hic ἀλλ' εἶμι longius remotum, referendum eſt ad μὰ τὸν Ζῆνα, inferens indicium latentis negationis, ex praecedentibus repetendae, cui ipſum adverſetur. Plena itaque locutio erit, Μὰ τὸν Ζῆ-

να,

να, οὐκ ἄπειμι ἔξω χθονὸς προδὰς πατέρα etc. ἀλλ' εἶμι σφάξας ἐμαυτόν. Vel ſimpliciter μὰ τὸν Ζῆνα, οὐκ· ἀλλὰ etc.

X. Hanc ellipſin ſupplet Ariſtoph. in Ran. v. 1214. ubi dicenti Euripidi, OEdipodem fuiſſe felicem, reſpondet AEſchylus: Μὰ τὸν Δί', οὐ δῆτ', ἀλλὰ κακοδαίμων. Et in Veſp. v. 169.

ΒΔΕΛ. Ἄνθρωπος οὗτος μέγα τι δράσειεν κακόν.
ΦΙΛ. Μὰ τὸν Δί', οὐ δῆτ' ἀλλ' ἀποδόσθαι βούλομαι etc.

Bdel. Hic homo magnum aliquod malum fecerit. Phil. Non per Jovem, ſed vendere volo Etc. v. 193. ubi, cum dixerat Bdelycleon: *Improbus es.* reſpondet Philocleon:

Ἐγὼ πονηρός; οὐ μὰ Δί'. ἀλλ' οὐκ οἶσθα σὺ
Νῦν μ' ὄντ' ἄριστον. —

Egone? Non, per Jovem: ſed neſcis nunc me optimum eſſe.

XI. Neque ſemper ſequitur ἀλλὰ, indicium ferens ſuppreſſi negativi: idem quandoque praeſtat particula γὰρ, quae ſequens cauſam habet, quare praecedentia ſint neganda, eaque vel repetenda ex ſuperioribus negatione, vel extrinſecus arceſſenda. Prioris exemplum eſt apud Philoſtr. de Vit. Apollon. Tyan. lib. IV. cap. 40. Γεγράψεται παρ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς ἱερωμένους δέχεσθαί σε, καὶ διορθουμένου εἴκειν. Ἢν δὲ μὴ γράψῃς, ἔφη, οὐ δέξονταί με; Μὰ Δί', εἶπε· ἐμὴ γὰρ, ἔφη, αὕτη ἀρχή. *Scribetur mox a me ſacerdotibus, ut te accipiant, et tibi pulcra docenti cedant. Si autem, inquit, non ſcripſeris, an non accipient me? Non, ita me amet Jupiter inquit; nam meus eſt ille magiſtratus.* Hic ante μὰ Δία intelligitur οὐ, alioqui juſta negandae rei cauſa ſequi nequit.

XII. In ſuperiori exemplo, οὐ ex praemiſſis repetitur, nempe ex οὐ δέξονταί. At idem illud οὐ extrinſecus arceſſitur apud eundem lib. VI. cap. 11. paulo poſt princi-

 pium.

pium. Μή τι, ἔφη, προςίθης; Μὰ Δί', εἶπεν, εἴρηκα γάρ ubi ſequens ratio cogit nos ante μὰ Δία intelligere ȣ̓. *Num quid, inquit, addis? Non, per Jovem, inquit: nam dixi (omnia).*

XIII. Mire variantur ȣ̓ μὰ, ναὶ μὰ, μὰ apud Ariſtoph. in Equit. v. 338. ubi Cleoni dicenti: *An non me ſines?* reſpondet Agoracritus: Οὐ μὰ Δία. Tum Cleon: Ναὶ μὰ Δία. Tandem alter: Μὰ τὸν Ποσειδῶ. in quo poſtremo intellige, οὐκ ἐάσω σε.

CAPUT XXVI.

DE PARTICULIS ΜῈΝ ET ΔῈ, IISQUE QUAE CUM ΜῈΝ CONJUNGUNTUR.

SECTIO I.

DE PARTICULIS ΜῈΝ ET ΔῈ

I. *De particularum* ΜῈΝ *et* ΔῈ *conſtructione.*

I. Perventum nunc ad nobiliſſimas particulas μὲν et δὲ, quarum uſus tam frequens eſt, ut nulla fere inveniatur pagina, in qua non recurrat utraque ſaepius; tam elegans, ut mirum in modum ſtructuras, caeteroquin turbatiores, ornet et illuſtret; tam neceſſarius, ut omnem ambiguitatem, quae, his abſentibus, naſceretur, eximat; utraque eſt tam arcto neceſſitudinis vinculo inter ſe conjuncta, ut altera ſemper alterius ope indigeat, et, niſi mutua praeſtita opera, neutra ſine altera ſtare poſſit, neque oratio ſit integra aut abſoluta; ordine utraque ὑποτακτικὴ, poteſtate ἀποδοτικὴ, functione autem tali, quae orationem non dividit quidem, ſed diviſas partes conjungit, nec eas ſeparatim, ſed conjunctim conſiderari jubet. Ordo peculiaris inter ipſas con-

conſtans hic eſt, ut princeps locus τῷ μὲν, poſterior τῷ δὲ tribuatur.

II. In partitionibus, in quibus duo praemittuntur propoſita, ad quae ſequentia item duo referuntur, plerumque quidem particula μὲν apud Graecos ad prius propoſitum, δὲ autem ad poſterius refertur v. c. apud Iſocr. ad. Dem. pag. 20. Πειρῶ τὸ μὲν σῶμα εἶναι φιλόπονος, τὴν δὲ ψυχὴν φιλόσοφος, ἵνα τῷ μὲν ἐπιτελεῖν δύνῃ τὰ δόξαντα, τῇ δὲ προορᾷν ἐπίςῃ τὰ συμφέροντα. *Sectare corporis labores et animae ſapientiam, ut illis queas perficere, quae videntur; hac, quae profutura ſunt, proſpicere.* Sed id non ſemper fit, ut ſibi perſuaſit Devarius. Sunt enim exempla in quibus τὸ μὲν referri debet ad poſterius, τὸ δὲ ad prius. Iſocr. ad Dem pag. 11. Ἡγȣ̃ τῶν ἀκȣσμάτων πολλὰ πολλῶν εἶναι χρημάτων κρείττω· τὰ μὲν γὰρ (χρήματα) ταχέως ἀπολείπει· τὰ δὲ (ἀκȣ́σματα) πάντα τὸν χρόνον παραμένει. *Exiſtima, multa audiviſſe praeſtare, quam multa poſſidere; haec enim celeriter labuntur, illa per omne aevum durant.* Et pag. 20. init. Τοσȣ́τῳ γὰρ κρείττων δικαιοσύνη χρημάτων, ὅσῳ τὰ μὲν ζῶντας μόνον ὠφελεῖ, ἡ δὲ καὶ τελευτήσασι δόξαν παρασκευάζει *Eo enim juſtitia praeſtat pecuniae, quod haec prodeſt tantum viventibus, illa etiam defunctis gloriam addit.* Et ad Nicocl. pag. 41. Περὶ πλείονος ποιȣ̃ δόξαν καλὴν, ἢ πλȣ̃τον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ (ſc. πλȣ̃τος, quod eſt poſterius) θνητός· ἡ δὲ (nempe δόξα, quod eſt prius) ἀθάνατος. *Pluris aeſtima relinquere liberis egregiam famam, quam divitias· hae enim ſunt fluxae, illa immortalis.*

V. Cum igitur conſtet, promiſcuam eſſe harum particularum relationem, ſaepe ad orationis perſpicuitatem neceſſario requiritur, ut aliquid addatur, vel alterum ex ſuperioribus repetatur, quod ambiguitatem tollat. v. c. Ariſtot. Polit. lib. II. cap. 8. Ἔχει δὲ ἀνά-

λογον ἡ Κρητικὴ τάξις πρὸς τὴν Λακωνικήν· γεωργοῦσί τε γὰρ τοῖς μὲν Εἵλωτες, τοῖς δὲ Κρησὶν οἱ περίοικοι. Cretenſium cum Lacedaemoniorum inſtitutione convenit, quod apud hos Helotes, apud illos Perioeci agros colunt. Imo et utrinque repetitio fit apud Arrian. de Exp. Al. lib. I. cap. 16. Poſtquam praemiſſa eſt Perſarum et Macedonum mentio, ſic pergit: *Ξυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις, καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν, ἠγωνίζοντο· οἱ μὲν ἐξῶσαι εἰσάπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης, καὶ εἰς τὸ πεδίον, βιάσασθαι τοὺς Πέρσας οἱ Μακέδονες· οἱ δὲ εἶρξαι αὐτῶν τὴν ἔκβασιν οἱ Πέρσαι. Equi enim equis, et viri viris conſerti confligebant. Macedones quidem omnino arcere a ripa et Perſas in campum compellere nitentes: Perſae vero exitu illos prohibere.* Quod ſi conſtanter μὲν ad prius, et δὲ ad poſterius referretur, ſupervacanea eſſet illa repetitio. Denique μὲν ad prius et δὲ ad poſterius, et contra relatum, mire variatum cernere eſt apud Iſocr. in Nicocl. pag. 59 et 60.

VI. Non ineleganter particulae ſubjunguntur *τοῖς ἀναφορικοῖς*, ut apud Plat. de de Rep. lib. VI. pag. 494. *Οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' ἔπος λέγοντάς τε καὶ πράττοντας* etc. *Nonne omni labore omnique dicendi ſtudio nitentur dicendo agendoque?* Et in Phaedr. pag. 246. *Ἀθάνατόν τι ζῶον, ἔχον μὲν ψυχὴν, ἔχον δὲ σῶμα. Immortale aliquod animal, conſtans anima et corpore.* Et Xenoph. Cyrop. III. *Ἔργον μὲν νυκτὸς λῦσαι ἵππους, ἔργον δὲ χαλινῶσαι, ἔργον δ' ἐπισάξαι, ἔργον δ' ἐπιθωρακίσασθαι. Difficile eſt nocte equos ſolvere, difficile fraenare, difficile inſternere, difficile lorica induere.*

VII. Cum ratio jubeat particulas ſubjungere vocibus, quarum inter ſe mutua eſt relatio, vel oppoſitio, legem hanc nonnunquam negligunt poëtae metri gratia. vid. Hom. Il. lib. Γ. v. 213. ubi comparatio eſt inter Menelaum et Ulyſſen.

Ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους, καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον.

Ἤτοι

Ἤτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε etc. *Sed quum verba et conſilia omnibus texebant, Certe Menelaus quidem ſuccincte verba fecit.* Pro, Μενέλαος μὲν, nam ei opponitur Ulyſſes. Et lib. M. v. 82.

Οὐδὲ μὲν ἄλλοι Τρῶες ἐφ' ἵππον ἠγερέθοντο.

Ἀλλ' ἀποβάντες ὄρουσαν. —

Neque caeteri Trojani equis inſidentes congregabantur, ſed deſcendentes irruerunt. Pro οὐδ' ἐφ' ἵππων μὲν, ἀλλ' ἀποβάντες. ubi pro δὲ invenitur ejus vicarius ὁ ἀλλὰ, de quo poſtea.

VI. In colloquiis interpellatio alterius perſonae hunc orationis per μὲν et δὲ nexum non abrumpit; ſed pergit prior, perinde ac ſi altera nihil interjeciſſet, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 266. ΣΩΚΡ. Προοίμιον μὲν οἶμαι πρῶτον ὡς δεῖ τοῦ λόγου λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ; ἢ γάρ τὰ κομψὰ τῆς τέχνης; ΦΑΙΔΡ. Ναί. ΣΩΚΡ. Δεύτερον δὲ δὴ διήγησίν τινα etc. *Prooemium opinor primam orationis partem habendam? Nonne hoc ad artis pertinet elegantiam? Phaedr. Maxime. Socr. Secundo vero loco narrationem.*

VII. Evenit et inter colloquentes; ut, cum alter ſententiam bimembrem propoſiturus, priori membro addat particulam μὲν, et alter, quae ille forte dicturus fuiſſet, excipiens reliqua ſupplens, hisce, tanquam alteri membro affigat τὸ δέ. Ita apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 475. alter de pſeudophiloſophis loquens, ait, ſe minime illos inter philoſophos recenſere, ſed putare ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις. *Similis quidem philoſophis.* Illico excipit alter: Τοὺς δ' ἀληθινοὺς τίνας λέγεις; *At veros quos vocas?*

VIII. Eſt et ubi τῶν μὲν et δὲ uſus eſt in oratione tanquam bimembri, ubi tamen in apodoſi loquendi forma immutatur; ut apud Lucian. Dial. Mort. Tom. I. pag. 442. Εἶτα τῷ μὲν Δάμιδι, αἰτιωμένῳ τὸν υἱὸν, οὐκ ἄδικα μέντοι ἔπαθες, ἔφην, ὑπ' αὐτοῦ. *Deinde*

 Damidi,

Damali, incuſanti filium, dicebam: Non injuſta ab eo tamen paſſus es. etc. Tum convertens ſed ad alterum, pergit: Σὺ δὲ, ὦ Ἀκαρνὰν, τί αἰτιᾷ τὸν ἔρωτα; *Tu vero, o Acarnan, quid accuſas amorem?* Perfecta fuiſſet ἀπόδοσις, ſi dixiſſet: Τῷ μὲν Δάμαδι ἔφην, τῷ δὲ Λάμπιδι, σὺ, ὦ Ἀκαρνάν.

IX. Quando oratio eſt τρίκωλος, h. e. tribus conſtans membris, primo additur μὲν, reliquis duobus δέ. ut apud Hom. lib. Il. E. v. 385. etc. Quando oratio pluribus conſtat membris, ſufficit ſemel primo appoſuiſſe μὲν, ſequentibus omnibus δὲ adjicitur. Τετρακώλȣ orationis exemplum habet Lyſias Orat. fun. pag. 490. Ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀκείνων μεμνῆσθαι, ὑμνȣ̃ντας μὲν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, λέγοντας δ' ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν μνήμαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς καιροῖς τοιȣ́τοις, παιδεύοντας δ' ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων ἔργοις τȣ̀ς ζῶντας. *Nam aequum eſt ab omnibus hominibus etiam eorum memoriam celebrari, laudantibus carmine, commendantibus bonorum me tibus, honorantibus talibus temporibus, inſtituentibus vivos exemplis mortuorum.* Πεντάκωλον orationem habet Theocr. Idyll. VIII. v. 57.

Δένδρεσι μὲν χειμὼν φοβερὸν κακόν· ὕδασι δ' αὐχμός·
Ὄρνισιν δ' ὕσπλαγξ. ἀγροτέροις δὲ λίνα·
Ἀνδρὶ δὲ παρθενικᾶς ἁπαλᾶς πόθος. —

Arboribus tempeſtas metuendum malum: rivis vero ſiccitas: avibus laqueus: feris retia: et viro tenerae virginis deſiderium. Ἑξάκωλον orationem invenies apud Lyſiam Orat. Fun. pag. 501. Ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, καταφρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐψευσμένος δὲ τῆς ἐλπίδος, ἀτιμαζόμενος δὲ τῷ γεγενημένῳ, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμφορᾷ, ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις, ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν. *Rex Aſiae, contemnens Graeciam, fruſtratus ſpe, gerens rem male, indignatus eventa rerum, iratus cauſis, non commotus malis.* Quorſum attinet plura

ra exempla dare; oratio πωλύκωλος eſt Boeotia Homeri, qui enumeraturus in ipſo principio duces Graecorum, ita infit:

Βοιώτων μὲν Πηνέλεος καὶ Λήϊτος ἦρχον.

A μὲν incipit, et reliquis ſequentibus addit δὲ.

X. Nonnunquam ἐν τοῖς πολυκώλοις poſt μὲν in reliquis partibus omittitur δὲ, ut apud Solonem v. 43. et ſeqq. poſt ἄλλος et ἄλλον quinquies ſupprimitur δὲ, toties reſpondens praemiſſo τῷ μέν.

XI. Et haec quidem conſtanter ita ſeſe habent, quamdiu eadem manet partitio: ſed, ſimul atque aut utrumque, aut alterum orationis membrum novam patitur diviſionem, de integro μὲν et δὲ dividendis partibus adduntur. Ut apud Dem. Philipp. I. in principio. Εἰ μὲν περὶ καινȣ͂ τινος πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἄν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τȣ́των ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ᾽ ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην, ἃ γιγνώσκω, λέγειν, ἐπειδὴ δὲ, περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ȣ̉͂τοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νῦν σκοπεῖν, ἡγȣ͂μαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς, εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. Hic priori μὲν reſpondet poſterius δὲ, et poſteriori μὲν prius δέ Εἰ μὲν περὶ καινȣ͂ · · · · ἐπειδὴ δέ. Et, εἰ μὲν ἤρεσκε· εἰ δὲ μή. *Si de nova aliqua re inſtituenda eſſet oratio, Athenienſes, reprimens me, dum plurimi eorum, qui ſolent, ſententias dixiſſent, ſi quid eorum, quae ab his dicta fuiſſent, placuiſſet, quieviſſem: ſin minus, tunc ipſe tentaviſſem, quae ſentio, dicere: ſed, quandoquidem ea, de quibus hi antea ſaepe dixerunt, etiam nunc conſideranda veniunt, exiſtimo me, licet primus ſurrexerim, jure veniam impetraturum.* Et Xenoph. Cyrop. lib. III. pag. 84. ubi rogat Cyrus, an una oratio, eodem die dicta, auditorum animos poſſit pudore implere, et a turpibus revocare, et ſimul excitare, ut decet, ἐπαίνȣ μὲν

μὲν ἕνεκα πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύεσθαι· λαβεῖν δ' ἐν ταῖς γνώμαις βεβαίως τοῦτο, ὡς αἱρετώτερόν ἐστι μαχομένους ἀποθνήσκειν μᾶλλον, ἢ φεύγοντας σωθῆναι; ad laudis gratia omnem laborem, atque omne periculum ſubeundum, et ſibi firmiter perſuadendum, optabilius eſſe, pugnando mori, quam fugiendo ſervari.

XII. Quod ſi ſecundae partitioni acceſſerit tertia, tribus μὲν, ſingulis ſuis partibus affixis, tria reſpondent δὲ adverſis partibus appoſita hoc ordine, ut primum δὲ poſtremo μὲν, ſecundum penultimo, et ultimum primo rite reſpondeat, quae mira variatio orationi elegantiam, perſpicuitatemque addit, cum caeteroquin periculum eſſet, ne cuncta conturbarentur. Talem bis terque diviſam orationem ſuppeditat Plato in Phaedr. pag. 256. quam, quo facilior minus expertis fiat conſpectus, liceat ordine analytico proponere. Eſt autem talis:

A. Ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας ἀγαγόντα,

I. μακάριον μὲν, καὶ ὁμονοητικὸν τὸν ἐνθάδε βίον διάγουσιν, ἐγκρατεῖς αὐτῶν καὶ κόσμιοι ὄντες.

a. δουλωσάμενοι μὲν ᾧ κακία ψυχῆς ἐνεγένετο

b. ἐλευθερώσαντες δὲ, ᾧ ἀρετή.

II. τελευτήσαντες δὲ δὴ ὑπόπτεροι καὶ ἐλαφροὶ γεγονότες τῶν τριῶν παλαισμάτων, τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν ἓν νενικήκασιν etc.

B. Ἐὰν δὲ διαίτῃ φορτικωτέρᾳ τε καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσωνται et reliqua. Hoc eſt:

A. Si melioris cogitationis partes, ad rectam vitae inſtitutionem et philoſophiam ducentes, extiterint victrices,

I. tum beate hanc vitam et concorditer degunt, ſui ipſorum compotes et modeſti exiſtentes,

a. ſub-

a. *ſubacta ea animi parte, cui vitium ineſt,*
b. *et in libertatem vindicantes, in qua virtus dominatur:*

II. *tum morientes, alas accipiunt, et evolant alacres, in uno ex tribus certaminibus, vere Olympicis, victores:*

B. *Sin moleſtiorem et a ſtudiis philoſophicis alienam vitam et ambitioſam degunt*, etc.

XIII. Novo more Herodotus particulas geminat, ubi tamen oratio eſt bimembris, neque novam patitur partitionem, ſed partitionis quaſi vicem ſupplent aliae voculae *ἀναφορικαὶ*, quibus *ἐν ταῖς ἀποδόσεσι* de integro adduntur ex improviſo, vel repetuntur potius particulae *μὲν* et *δὲ*. Tale eſt illius in Euterp. cap. 26. *Εἰ δὲ ἡ στάσις ἤλλακτο τῶν ὡρέων τοῦ οὐρανοῦ, τῇ μὲν νῦν ὁ βορέης τε καὶ ὁ χειμὼν ἑστᾶσι, ταύτῃ μὲν τοῦ νότου ἦν ἡ στάσις καὶ τῆς μεσαμβρίας· τῇ δὲ ὁ νότος νῦν ἕστηκε, ταύτῃ δὲ ὁ βορέης.* *Si in coeli regionibus immutaretur tempeſtatum ſtatio, et, ubi nunc boreas et hyems conſiſtit, ibi Aquilo foret.*

XX. Invenitur etiam in oratione bimembri *μὲν* repetitum, nempe quando prioris membri principium ob longius hyperbaton repetitur, ut apud Plat. in Phaedon. pag. 108. *τὴν μὲν ἀκάθαρτον καί τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμμένην, ἢ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται, καὶ οὔτε ξυνέμπορος, οὔτε ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνεσθαι· αὐτὴ δὲ πλανᾶται.* *Illam quidem impuram, quaeque aut injuſta caede, aut ſimili quopiam ſcelere ſit maculata, aut alia quaedam hujusmodi patraverit, quae his ſunt cognata, et cognatarum animarum opera: Hanc, inquam, quilibet fugit et averſatur, neque hujus vult eſſe comes, neque dux: Ipſa vero vagatur.*

XV.

XV. Pro δὲ ἀποδοτικῷ frequenter inveniuntur cognatae particulae ἀλλὰ, αὐτὰρ, ἀτὰρ, αὖθις, μέντοι, μὴν, πλὴν ἀλλὰ, imo et καὶ et τέ. Singulorum exempla dabo. Poſt μὲν ſequitur ἀλλὰ apud Hom. lib. Il. Γ, vs. 214.

Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως. —

Pauca quidem, ſed tamen acutiſſime. Et apud Eurip. in Oreſt. vs. 562.

Ἀνόσια μὲν δρῶν, ἀλλὰ τιμωρῶν πατρί.

Scelerata quidem perpetrans, ſed ulciſcens patrem. Et in ep. ad Rom. cap. XIV, com. 20. Πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. *Omnia quidem munda ſunt: ſed nocet homini edenti cum offenſione.* Apud poëtas pro eodem ſaepe αὐτὰρ et ἀτὰρ, ut apud Hom. Il. Α, vs. 50.

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς.
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἀφιεὶς
Βάλλ'. —

Mulos quidem invaſit primum, et celeres canes: At deinceps in ipſos miſſa letifera ſagitta feriebat. Ἀτὰρ habet idem Il. lib. Α, vs. 166.

Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο
Χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'· ἀτὰρ ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται,
Σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
Ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας. —

At maximam quidem partem impetuoſi belli manus meae gubernant: ſed, ſi quando partitio fiat, tu multo majus praemium, ego vero exiguum, quo me exhilarem, ferens ad naves redeo.

Sic ad μὲν refertur αὖθις apud Sophocl. in Antig. vs. 107.

— Τοῦτο μὲν, τὰ Λαΐου
Σέβοντας εἰδὼς εὖ θρόνων ἀεὶ κράτη·

Τοῦτ'

Τȣ̃τ᾽ αὖθις, ἡνίκ᾽ Οἰδίπȣς ὤρθȣ πόλιν
Κἀπεὶ διώλετ᾽, ἀμφὶ τȣ̀ς κείνων ἔτι
Παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
Sciens, vos tum ſemper coluiſſe potens Laji imperium, tum, quando Oedipus imperabat urbi, et cum poſtea periit, manſiſſe tamen conſtanti fide erga eorum filios.

XVI. Nonnunquam τὴν ἀπόδοσιν oſtendit μέντοι, ut apud Ariſtot. de Rep. lib. I: cap. 6. Ἡ δὲ φύσις βȣ́λεται μὲν τȣ̃το ποιεῖν, ȣ̓ μέντοι δύναται. *Natura vult quidem hoc facere, at non poteſt.* Pro ȣ̓ δύναται δέ. Plat. de Rep. lib. VI, pag. 511. Μανθάνω ἱκανῶς μὲν ȣ̃· ὅτι μέντοι βȣ́λει διορίζειν, σαφέστερον εἶναι etc. *Intelligo, non ſatis quidem: ſed velle te explicare manifeſtius eſſe*, et reliqua.

XVII. Vicarius τοῦ δὲ nonnunquam eſt ὁ μὴν, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 268. Ἀνάγκη μὲν καὶ ταῦτ᾽ ἐπίσασθαι τὸν μέλλοντα ἁρμονικὸν ἔσεσθαι· ȣ̓δὲν μὴν κωλύει ȣ̓δὲ σμικρὸν ἁρμονίας ἐπαΐειν τὸν τὴν σὴν ἕξιν ἔχοντα. *Neceſſe quidem eſt, eum, qui velit eſſe harmonicus, etiam haec ſcire: nihil tamen impedit, quo minus is, qui eo, quo tu, modo affectus ſit, nihil de harmonia intelligat.*

XVIII. Subjungit pro δὲ Heliodorus πλὴν ἀλλὰ libr. Aethiop. VI, cap. 7. Ἀνδρῶν συντυχίαν δυστυχῶν μὲν, πλὴν ἀλλ᾽ Ἑλλήνων πρυτανεύσασα. *Concilians familiaritatem virorum, calamitoſorum quidem, ſed tamen Graecorum.*

XIX. Ubi μὲν et δὲ ſunt tantum διαφορικὰ, redduntur que ſimpliciter per copulam *et*, nonnunquam pro δὲ invenies καὶ, ut apud Hom. Il. Α, vs. 267.

Κάρτιστοι μὲν ἔσαν, καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο.
Erant fortiſſimi, et pugnabant cum fortiſſimis. Vel ἀποδοτικὸν eſt τὲ cognatum, ut apud Eurip. in Oreſt. vs. 1317.

Πά-

Πάλιν κατάστηθ' ἡσύχῳ μὲν ὄμματι,
Χροίᾳ τ' ἀδήλῳ τῶν δεδραμένων ὑπέρ.

Rurſus ſtate quieto adſpectu, eoque colore, qui facti nullam praebeat ſuſpicionem. ubi facile pro χροίᾳ τ' potuiſſet ſcribere χροίᾳ δ'. Sic etiam accepit Scholiaſtes, reddens: Τὸ μὲν ὄμμα κατασυγνωκὸς ἔχετε· τὸ δὲ πρόσωπον ἀνύποπτον τῶν πεπραγμένων χάριν. Contra τοῦ τὲ ἀποδοτικὸν eſt τὸ δὲ apud Hom. Il. lib. Ε, vs. 259. Φίλε κασίγνητ', ἐκκόμισαί τέ με, δὸς δέ μοι ἵππους. *Chare frater, effer me, et da mihi equos.*

SECTIO II.

DE

PARTICULARUM ΜΕ'Ν et ΔΕ' *uſu.*

I. Quamvis in ſuperiori ſectione de uſu harum particularum nonnihil attigerim, de reliquis uſibus ſeparatim nunc agam: et primus quidem uſus eſto μεταβατικὸς, quo, ubi ab una ad aliam orationis vel hiſtoriae partem tranſimus, τὸ μὲν in fine partis prioris oppoſitum claudit praecedentia; at τὸ δὲ principio alterius partis adjectum, inchoat ſequentia. Ita Achillis apud Hom. Il. lib. Α, vs. 140. oratio bipartita eſt. Prior pars continet minas, petitque praemium, quod niſi detur meritis ſuis dignum, minatur, ſe vi ablaturum; quam orationis partem ita claudit:

Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖθις.
Sed de his quidem alias conſultabimus. Tum tranſiens ad alteram orationis partem, ita pergit:

Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν.
Nunc vero nigram navem deducamus in mare vaſtum. etc. Ita Xenophon lib. Inſtit. II, pag. 42. cum Cyri longiorem orationem abſolvit, eam ita claudit: Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν. *Hic quidem ſic locutus eſt.* Reſumens mox hiſtoriam ſic pergit: Ἀκούσαντες δὲ οἱ Πέρσαι etc.

II. In-

II. Inſignior tamen hic uſus eſt, quando nobilior pars hiſtoriae vel operis clauditur, et ad nobiliorem item partem tranſitur. Ita claudit res geſtas bello Peloponneſiaco anno ſexto Thucydides, ſic finiens librum tertium. Ταῦτα μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐγένετο, καὶ ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. *Et haec quidem geſta ſunt per hyemem: huiusque belli annus ſextus exiit, quod Thucydides conſcripſit.* Tunc narraturus ea, quae ſeptimo anno geſta ſunt, ita orditur librum quartum, τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους etc. Similiter Ariſtoteles l.b. I. de Rep. cap. 5. diſquirit, an ſint nonnulli natura ſervi et liberi. Caput hoc ſic finit: Ὅτι μὲν τοίνυν εἰσὶ φύσει τινὲς, οἱ μὲν ἐλεύθεροι, οἱ δὲ δοῦλοι, φανερὸν, οἷς καὶ συμφέρει τὸ δουλεύειν καὶ δίκαιόν ἐστιν. *Natura igitur eſſe alios liberos, alios ſervos, perſpicuum eſt, quibus ſervire et expedit, et aequum eſt.* Tum ſequente capite diſquiſiturus, an etiam nonnulli ſint legitimi ſervi, ſic tranſit: Ὅτι δὲ καὶ οἱ τἀναντία φάσκοντες, τρόπον τινὰ λέγουσιν ὀρθῶς, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. *Eos vero, qui contra dicunt, aliquo modo recte dicere, non difficile eſt videre.*

III. Secundus uſus eſt ἐν τοῖς μερισμοῖς, quando utraque particula articulo praepoſitivo veſtitur: ita ὁ μὲν, ὁ δὲ ſunt relata apud Xenoph. lib II, Inſtit. pag. 52. Τὸ τ' αὖ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄλκιμον εἶναι, οὐ τῷ μὲν προσῆκον, τῷ δ' οὔ. *Rurſus fortem ſe praeſtare adverſus hoſtes, non eſt res, quae alium decet, alium non decet.* et alibi ſexcenties.

IV. Inſignior tamen partitio eſt, quando totum, mox in partes dividendum, praecedit in caſu ſecundo, ut apud Herodot. in Polyhymn. cap. 157. Ἢν δὲ ἡμέων οἱ μὲν καταπροδιδῶσι, οἱ δὲ μὴ θέλωσι τιμωρέειν *Si noſtrum alii cauſam patriae produnt, alii negligenter agunt.* Tale eſt principium Enchiridii Epicteti. Τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ'

ἡμῖν. Eorum omnium, quae ſunt, alia ſunt in noſtra poteſtate, alia non ſunt.

X. Hic uſus inſignem habet elegantiam, ubi non de diverſis, ſed de una re, quaſi individua, ſermo eſt, notantque tunc τὸ μὲν, τὸ δὲ varios ejusdem rei reſpectus. Ita Plato in Phaedr. pag. 255. Ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγὴ . . . ἡ μὲν εἰς αὐτὸν ἔδυ, ἡδ' ἀπομεστουμένη, ἔξω ἀποῤῥεῖ. *Fluxus illius fons partim in ipſum ingreſſus eſt, partim, quum exuberat, extra fluit.* Et lib. V. de Rep pag. 475. Αρ' οὖν, ἄν τινος ἐπιθυμητικὸν λέγομεν, παντὸς τοῦ εἴδους τούτου φήσομεν ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μὲν, τοῦ δὲ οὔ; *An, ſi quem cujuspiam rei cupidum dicimus, totam hanc ſpeciem eum cupere dicemus, an vero partim cupere, partim non cupere?*

VI. Tertius uſus eſt ἐν ταῖς ἐπανόδοις, cum poſt digreſſionem ad interruptam narrationem aut orationem reditur. Ita Homerus pugnam inter Diomedem et Aenean narrans, κατὰ παρέκβασιν non tantum interſerit vulneratae a Diomede Veneris, ipſiusque apud Jovem querentis hiſtoriam, ſed et Deorum ſuper hac re colloquia; a qua digreſſione reverſurus, primum hanc ita finit:

Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.

Sic hi quidem talia inter ſe loquebantur. Tum ad Diomedem rediens, ſic ait:

Αἰνείᾳ δ' ἐπόρουσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.

In Aenean vero irruit bello clarus Diomedes.

VII. Quartus uſus eſt κλιμακωτὸς, quo μὲν et δὲ toties repetuntur, quot in adſcenſu ſunt gradus, repetente τῷ μὲν ſubinde ex praecedentibus idem verbum, quo τὸ δὲ adſcenderat, ita ut orationis crebrae partes continua tanquam catena cohaereant. Ut apud Demoſth. pro Cor. pag. 339. Οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδὲ ἔγραψα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ· οὐδ' ἐπρέσβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. Quae ita reddit Vigerus de Idiot.

Idiot. E. G. cap. VIII, ſect. 8; R. 7. *Neque vero haec ita dixi, ut eadem non proſcriberem: nec ita proſcripſi, ut in obeunda legatione non dicerem: nec in legatione ſic dixi, ut ea Thebanis non perſuaderem.* Addo hic verba, quae ad l. c. ex Cornificio dedi: *Non ſenſi hoc, et non ſuaſi: neque ſuaſi, et non ipſe ſtatim facere coepi: neque facere coepi, et non perfeci, neque perfeci, et non probavi.*

*) Hic uſus non eſt proprie in gradationibus, nec bene κλιμακωτὸς dicitur; ſed potius incidit, cum duorum eventuum ſeparatio neganda eſt. Duo enim quae eveniunt vel conjuncta, vel ſeparata ſunt. Jam ſi negant Graeci duo eventus inter ſe disjungendos eſſe, hoc illi particula negativa οὐ, ſequentibus μὲν et δὲ efficiunt, ſed ita ut cum δὲ alia negatio cohaereat. Sic. ap. Eurip. Hel. 652. Δυοῖν γὰρ ὄντοιν οὐχ ὁ μὲν τλήμων, ὁ δ᾽ οὔ *Cum duo ſimus, dici non poteſt, alterum miſerum eſſe alterum non eſſe.*

VIII. Quintus uſus eſt ἐναντιωματικὸς, quoties ſcilicet τὸ μὲν injicit ſcrupulum, qui impedire videatur, quominus aliquid fiat, quod fit tamen. Ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 67. Τούτους ἂν μοι δοκῶ καὶ ἁμαρτάνοντας ῥᾷον φέρειν, ἢ τοὺς μισοῦντας μὲν, ἐκπλέω δὲ πάντα ἀνάγκῃ διαπονουμένους. *Hos mihi videor etiam delinquentes facilius poſſe ferre, quam eos, qui quantumlibet me oderint, coacti tamen neceſſitate abunde omnia peragunt.* Adde Aelian. V. H. lib. 1. cap. 15. de columbis: Οὐδὲν μὲν εἰς ἀλλήλας πρoΐενται, τίκτουσι δὲ ᾠά. *Quamvis in ſe invicem nihil emittant, pariunt tamen ova.*

IX. Haec adverſatio non minoris eſt elegantiae, quando oratio eſt μονόκωλος, ut apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1340.

Μόλις μὲν, ἐξέτεινε δ᾽ εἰς ἧπαρ ξίφος.

Licet aegre, condidit tamen enſem in jecur. Et Sophocl. Trachin. vs. 62.

— Ἡ δὲ γὰρ γυνὴ
Δούλη μὲν, εἴρηκεν δ᾽ ἐλεύθερον λόγον.

 Haec

Haec enim mulier, quamvis ſerva, liberum tamen verbum eſt locuta.

X. Haec tamen non ita intelligenda ſunt, ut particulae ipſae dicantur ἐναντιωματικαὶ; de uſu loquor, non de poteſtate: ſed adverſativam vim addit intellecta particula ὅμως, quae nonnunquam additur. Supplet ellipſin Ariſtides Orat. pro quatuorviris pag. 298. Θέτταλοι δὲ ὑπ᾽ ἀνάγκης μὲν, ὅμως δὲ ἐμήδιζον. *Theſſali autem, quamvis neceſſitate coacti, Medorum tamen partes ſequebantur.* Et Heliodor. Aethiop. lib. VIII, cap. 7. Μόλις μὲν, ἐπείθετο δ᾽ ὖν ὅμως ἡ Χαρίκλεια. *Quamvis aegre, paruit tamen Chariclea.*

XI. Sextus uſus celeritatis notam habet, ut in illo Aeliani V. H. lib. 1, cap. 2. de aranea loquitur, raptim praedam, in telam incidentem, arripiente: Τὸ μὲν ἔπεσεν, ἡ δ᾽ ἔχει δαῖτα. *Vix aliquid incidit, quin illa hoc ſibi in epulas rapiat.*

XII. Septimus uſus eſt ἐξαιρετικὸς, ſive exceptivum, ſive electivum vocaveris, quum ex negatis unum aliquid excipitur affirmandum. Conſtruuntur tunc cum ἄλλο ὐδέν. Latini reddunt, *nihil aliud praeter, quam, niſi.* Sic lib. V. de Rep. ſub init. Ἄλλο μὲν ὐδὲν κατηκύσαμεν, τόδε δέ. *Nihil aliud audivimus, quam hoc* Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 63. Ἄλλο μὲν ὐδὲν ἐφιλοφρονήσατο αὐτῷ, εἶπε δέ. *Nulla alia comitate in eum uſus eſt, niſi quod dicebat.* Pro ἄλλο ὐδὲν dixit Aelian. ἄλλων ὐδὲν lib. V. H. 1, cap. 9 Λέοντα καὶ νοσῦντα τῶν μὲν ἄλλων ὐδὲν ὀνίνησι· Φάρμακον δέ ἐϛιν αὐτῷ τῆς νόσυ βρωθεὶς πίθηκος. *Leoni etiam aegrotanti nullum aliud remedium utile eſt, niſi ſimium comederit.*

XIII. Sufficit negativum ſine nomine ἄλλος, ὐδὲν ὀνίνησιν, Φάρμακον δέ. Exemplum habet Thucyd. lib. IV, cap. 28. Οὔτε Φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίυς, πλευ-

πλεύσεσθαί τε, λαβὼν ἐκ μὲν τῆς πόλεως ὀυδένα, Λημνίους δὲ καὶ Ἰμβρίους. *Neque ſe timere ajebat Lacedaemonios, ſed navigaturum, ex civitate nullum ſecum ducentem; praeter Lemnios et Imbrios.*

XIV. Octavus uſus eſt ἐλλειπτικὸς, et hic quidem triplex; nam vel deeſt μὲν, vel δὲ, vel utrumque: et μὲν creberrime, imo fere toties, quoties δὲ ſolitarium invenitur; exempla dedi ſuperius, ubi de particula δὲ ſeorſim egi cap. XIV, ſect. 1, §. 3, 21 et 22. quibus adde epiſt. Jacobi cap. 11, com. 11. Εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, Φονεύσεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου. Pro, Εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις μὲν, Φονεύσεις δέ. *Si vero non moechaberis quidem, ſed occideris, factus es transgreſſor legis.* Et Euang. Matth. cap. XVI, com 26. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Pro ἐὰν τὸν μὲν κόσμον ὅλον etc. *Quid prodeſt homini, ſi, dum totum mundum lucratur, animam interim perdat?* Adde Plat. in init. Phaedri, ubi interroganti Socrati, unde veniret, et quo proficiſceretur, reſpondet Phaedrus: Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τοῦ Κεφάλου· πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείχους. Pro, παρὰ Λυσίου μὲν etc.

Haec obſervatio ſua non deſtituitur utilitate; nam neglecta ſenſum nonnunquam reddit abſurdum: ut, cum Apoſtolus ait, ſcribens Romanis cap. VI, com. 17. Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. Quid? An Apoſtolus Deo agit gratias, quod Romani fuerant ſervi peccatorum? Atqui hic exit ſenſus, niſi μὲν intelligimus poſt ἦτε, quod additum monet, non prius hoc membrum per ſe eſſe ſpectandum, donec additur ἀπόδοσις, quae una cum protaſi orationem demum integram reddit. Sic ἦτε μὲν δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, et ὑπηκούσατε δὲ etc. univerſum hoc ſanum efficit ſenſum talem: *Gratias ago Deo, quod vos, qui fuiſtis antea ſervi peccati, nunc toto animo auſcultatis ei doctrinae formae, in quam traditi eſtis.* Sed haec per ſe ſatis ſunt manifeſta, videruntque interpretes; quare Beza reddit ſupplens:

pleníſ: *Quod fuiſtis quidem ſervi peccati.* Verum non obſervatus particulae defectus interpretes et commentatores in errorem rapuit, vertentes et exponentes locum in act. Apoſt. cap. VIII, com. 39 et 40. de Philippo et Eunucho, qui poſtquam baptizatus erat, Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν ὁ Εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων· Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον. Non intellexerunt ſcilicet, quomodo ex eo, quod Eunuchus pergebat iter, ſequatur, Eunuchum non amplius vidiſſe Philippum, quare novam particulae γάρ poteſtatem affingunt adverſativam, redduntque *Philippum non amplius videbat: gaudens tamen pergebat iter.* Verum ſuppleta ellipſi τοῦ μὲν, oratio erit integra, ſenſus ſanus, et γὰρ ſuam αἰτιολογικὴν poteſtatem ſervat, hoc modo: Οὐκ εἶδεν αὐτὸν ὁ Εὐνοῦχος. Ratio ſequitur bimembris: Ἐπορεύετο μὲν γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων· Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον. *Nam et ille direxit iter, quo tendebat, et Philippus Azoti inveniebatur.* Id igitur, quod alter pergebat iter, alter Azoti inveniebatur, infertur tanquam cauſa, cur Eunuchus Philippum amplius non videret. Vide ſupra in Particula γὰρ Cap. XII, ſect. 5, §. 4.

XVI. Deeſt et crebro τὸ μὲν in iis partitionibus, in quibus alterutrum membrum novam patitur diviſionem; ut in priori membro fit apud Theogn. vs. 1167.

Τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα·
Τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.

Pro, τῶν μὲν ἀγαθῶν, ἐσθλὴ μέν. *Bonorum quidem et proba eſt reſponſio, et proba opera: at malorum verba improba ferunt venti.*

XVII. Deeſt τὸ μὲν in nova prioris membri diviſione apud Eurip. in Troad. vs. 1232.

Τελαμῶσιν ἕλκη τὰ μὲν ἐγώ σ' ἰάσομαι,
Τλήμων ἰατρὸς ὄνομ' ἔχουσα, τἄργα δ' οὔ·
Τὰ δ' ἐν νεκροῖσι φροντιεῖ πατὴρ σέθεν.

Ego quidem vulnera tua faſciis ligans ſanabo, infelix medici quidem nomen habens, ſed re ipſa deſtituta, at pater tuus apud inferos curabit reliqua. ubi poſt ὄνομα neceſſe

ceſſe eſt μὲν intelligere, ut rite reſpondeant τὰ μὲν, τὰ δὲ, et ὄνομα μὲν, τἄργα δέ. Eadem ellipſis geminatur apud Hom. lib. Il. E, vs. 831 ubi talis eſt ordo, μὲν, (μὲν), ἀτὰρ, δὲ, (μὲν), δὲ, deficientibus ſecundo et tertio μέν. Verba ſunt:

Ὅς πρώην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ' ἀγορεύων,
Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν·
Νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται.

Poſt Τρωσὶ et Τρώεσσιν reticetur μὲν, ut reſpondeant, πρώην μὲν, νῦν δὲ, et Τρωσὶ μὲν μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν, denique, μετὰ Τρώεσσιν μὲν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται. *Qui nuper mihi et Junoni promiſerat, dicens, ſe contra Trojanos pugnaturum, et Argivis opem laturum: at nunc a Trojanis ſtat, et horum obliviſcitur.*

XVIII. Contra δὲ omittitur modo duplici, vel ἐν τῇ ἀποδόσει, vel una cum illa. In apodoſi negligitur in illo Homeri lib Il. E, vs. 595.

Φοίτα γ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθεν.

Pro ἄλλοτε δ' ὄπισθεν. *Incedebat modo ante, modo poſt Hectorem* et in hoc Lucianeo Dial. Mort. XXVII, cap. 8. Ἀλλ' ἤδη μὲν ἐπὶ τῷ στομίῳ ἐσμέν. ἀποβλέπειν χρὴ καὶ ἀποσκοπεῖν πόῤῥωθεν τοὺς ἀφικνουμένους. *Sed jam ad oſtium orci pervenimus: oportet autem contemplari et proſpicere e longinquo venientes.*

XIX. Crebra eſt hujus particulae ellipſis in apodoſi poſt adverbium ἔπειτα, praecedente πρῶτα μέν. Sic Plat. in Phaedr. pag. 263. ubi Socrates: Τὸν μέλλοντα τέχνην ῥητορικὴν μετιέναι, πρῶτον μὲν δεῖ ταῦτα ὁδῷ διῃρῆσθαι, καὶ εἰληφέναι τινὰ χαρακτῆρα ἑκατέρου τοῦ εἴδους, ἐν ᾧ τε ἀνάγκη τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι, καὶ ἐν ᾧ μή. Mox poſt brevem Phaedri interlocutionem, ſic pergit: Ἔπειτά γε, οἶμαι, πρὸς ἑκάστῳ γενόμενον μὴ λανθάνειν etc. *Qui artem oratoriam aſſe-*

qui conatur, eum oportet primum quidem haec rite diſtinxiſſe, et utriusque ſpeciei characterem aliquem deſignaſſe, in qua neceſſe ſit vulgus errare, et in qua ſecus: deinde oportere puto, eum cum ad ſingula pervenerit, minime latere, et reliqua. Poſt εἶτα deſideratur apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1101.

XX. Una cum ipſa ἀποδόσει omittitur δὲ, non tantum ἐν ταῖς ἀποσιωπήσεσιν, ut apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1677. ubi incepta oratio alterius ſermone abrumpitur:

ΟΙΔ. Ὦ θύγατερ, αἰνῶ μέν σε τῆς προθυμίας.
ΑΝΤ. Ἀλλ' εἰ γαμοίμην, σὺ δὲ μόνος φεύγεις, πάτερ;

OED. Laudo quidem te, o filia, de hoc tuo parato animo. ANT. At, ſi nuberem, et tu ſolus fugis, pater? et Lucian. Dial. Mort. Tom. I, pag. 412. ubi Menippus rogat Aeacum, ut ſibi oſtendat ea, quae ſunt apud inferos; qui ſic incipit: Οὑτοσὶ μὲν, ὅτι Κέρβερός ἐστιν, οἶσθα, καὶ τὸν πορθμέα τοῦτον, ὅς σε διεπέρασε, καὶ τὴν λίμνην, καὶ τὸν Πυριφλεγέθοντα ἤδη ἑώρακας εἰσιών. Tum abrumpens Menippus τὴν ἀπόδοσιν, alia rogat, dicens, Οἶδα ταῦτα etc.

XXI. Verum etiam ubi nulla ἀποσιωπήσεως ſuſpicio eſt, in hujus modi caſu crediderim, totam ἀπόδοσιν una cum particula δὲ clanculum intelligendam relinqui; ut cum Electra apud Eurip. in Oreſt. vs. 8. narrans, Tantalum hanc apud inferos poenam luere, ut pendeat in aere, addit, ὡς μὲν λέγουσι, non ſequente ἀποδόσει, quae talis poſſit adjici, ἐγὼ δ' οὐ σαφῶς οἶδα. Dicaeopolis quoque apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 427. ab Euripide petit veſtem ex veteri tragoedia. Rogat ille, num velit veſtem Oenei? Negat alter. Mox, an Phoenicis? Itidem negat. Tum, an Philoctetae? Neque hanc, dicit, volo. Tandem, An Bellerophontis? Non Bellerophontis, inquit:

— Ἀλλὰ

— Ἀλλὰ κἀκεῖνος μὲν ἦν
Χωλὸς, προσαιτῶν, στωμύλος, δεινὸς λέγειν.

Sed ille quidem, cujus nempe veſtem peto, *erat claudus, mendicus, garrulus, dicax.* ubi, ne τὸ μὲν omnino ſit ἀνανταπόδοτον, poſſit in fine intelligi, ἄλλως δ' ἐῶ. *Alios mitto.*

XXII. Haec ellipſis, ſive particula μὲν ἀνανταπόδοτος, frequens eſt cum primae perſonae additur, praeſertim ſingulari numero; neque tantum ſic habet uſum περιγραφικὸν, ſed etiam βεβαιωτικὸν, cum quis de ſe affirmat aliquid, aliorum fidem minus urgens. Sic apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 500. dicenti Polynicae, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ· reſpondet Chorus:

Ἐμοὶ μὲν, εἰ καὶ μὴ καθ' Ἑλλήνων χθόνα
Τεθράμμεθ', ἀλλ' οὖν ξυνετά μοι δοκεῖς λέγειν.

Mihi quidem, h. e. *mihi profecto*, *et ſi non in Graecia ſumus educatae, at ſane prudenter mihi dicere videris.* Ita non accepit Scholiaſtes, qui particulam μὲν hic abundare dicit. Ariſtoph. in Acharn. vs. 59. ubi Dicaeopolis, juſſus tacere, reſpondet: Μὰ τὸν Ἀπόλλω, 'γὼ μὲν οὔ. *Per Apollinem, non ego profecto.*

XXIII. Quod ſi βεβαίωσις videtur juſto nervoſior, attenuat illam adjecta particula πȣ, ut apud Plat. lib. VI. de Rep. pag. 504. Μνημονεύεις μέν πȣ, ὅτι etc. *Meminiſti utique.* Utimur cum noſtrae ipſorum confirmationi diffidentes, alteri aſſenſum extorquere volumus. Confer Hom. Il. Γ, vs. 308.

XXIV. Contra nervoſior eſt βεβαίωσις, quando aliquis de aliis quid affirmat, ſimulque de ſe imprimis, utpote ſuarum rerum conſiliique maxime conſcius. Ita loquitur Apoſtolus ep. pr. ad Theſſal. cap. II, com. 18. Διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ ἅπαξ καὶ δίς. *Quare voluimus venire ad vos (ego quidem Paulus) et ſemel et iterum. Ego quidem*, h. e.

 certe,

certe, *ſaltem*, *profecto*. q. d. *quod ad me quidem attinet*, *certo affirmo*.

XXV. In colloquiis fit aliquando, ut, ubi alter dixit, ἐγὼ μὲν limitative, alter δὲ adjiciat, quaſi ἀποδοτικῶς accipiens illud μὲν, tanquam partitionis indicem. Ita irriſus ob vanam fortitudinis oſtentationem Lamachus apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 620. ait:

Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν πᾶσι Πελοποννησίοις
Ἀεὶ πολεμήσω, καὶ ταράξω πανταχῇ,
Καὶ ναυσὶ, καὶ πεζοῖσι κατὰ τὸ καρτερόν.

At ego profecto omnibus Peloponneſiis perpetuum bellum inferam, et prior aggrediar terra marique multa vi. Tum Dicaeopolis, quaſi dixiſſet, *ego quidem*, reſpectu diverſarum perſonarum, reſpondet ἀποδοτικῶς·

Ἐγὼ δὲ κηρύττω καὶ Πελοποννησίοις
Ἅπασι καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ Βοιωτίοις
Πωλεῖν, ἀγοράζειν πρὸς ἐμέ· Λαμάχῳ δὲ μή.

At ego omnibus Peloponneſiis, et Megarenſibus, et Boeotiis praeconio ſignifico, ad me ut veniant vendituri et mecum in foro acturi: Lamacho vero non item.

XXVI. In his quidem et ſimilibus dixi, particulam μὲν vicem τοῦ γὲ explere poſſe, quantum attinet ad uſum: verum, ſi naturam ſpectamus, habet ſuam ἀπόδοσιν extrinſecus arceſſendam, quod in omnibus, quae dedi, exemplis oſtendere longum eſt. Nam ſi dicimus, μὲν in his plane pro γὲ poni, quid dicemus, ſi duo haec conjuncta videbimus? Concurrunt autem apud Hom. Il. A, vs. 216. ubi Achilles a Minerva monitus, ut irae frenum injiciat, ſic reſpondet:

Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε, θεὰ, ἔπος εἰρύσσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον. —

Oportet quidem, o Dea, tua verba obſervare, quantumlibet animo iratum. Hic μὲν non poteſt vicem explere τοῦ γὲ, ut ſit περιγραφικὸν, cum ipſum τὸ γὲ praeſens ſuo fungatur officio. Sed tutius eſt hic ſtatuere

ellipſin,

ellipſin, ſuppreſſa parte ἐπιδοτικῇ, quae hujusmodi eſſe poteſt, ut oratio ſit integra: χρὴ μὲν σφωΐτερον ἔπος εἰρύσασθαι, λήγειν δὲ ἔριδος. quod praeceſſit vs. 210. Ne quis tamen dubitet, quod inter μὲν et γὲ aliquid interponitur, quo fiat, ut utraque particula ad diverſa ſit referenda, addo alium ex Ariſtophane locum in Acharn. vers. 153. hic multa de legatione ſua in Thraciam jactat Theorus, quae non credere ſe ait Dicaeopolis: tum addit alter, fortes viros de gente Thracica miſſos adeſſe: ad quod alter: Τοῦτο μέν γ' ἤδη σαφές. *Hoc quidem apparet ſcilicet!* ubi γὲ adſtringit τοῦτό, et μὲν deſiderat ſuam apodoſin, quae intelligenda eſt, τὰ δὲ πρόσθεν λεχθέντα ἐῶ. Similiter vs. 754.

Ἀλλὰ γὰρ, ὅκα μὲν γα τηνάθεν ἐμπορευόμαν,
Ἄνδρες πρόβουλοι τοῦτ' ἔπρασσον τῇ πόλει,
Ὅπως τάχιστα καὶ κάκιστ' ἀπολοίμεθα.

Sed enim, cum quidem certe illinc diſcedimus, primarii viri in civitate id egerunt, ut quam citiſſime periremus. Confer Lucian. Adv. Indoct. Tom. III, pag. 108, init.

XXVII. Ex uſu βεβαιωτικῷ naſcitur alius uſus approbandi, qualis eſt apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 472. Τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις. *Hoc quidem verum dicis.* Ita oblata ab Amphitheo foedera approbat Dicaeopolis apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 195.

Αὗται μὲν ὄζουσ' ἀμβροσίας καὶ νέκταρος.
Haec quidem redolent ambroſiam et nectar.

XXVIII. Praeſtat etiam uſum in commendationibus apud eundem paulo ante, vs. 187. ubi Amphitheus foedera offerens, ait: Αὗται μέν εἰσι πεντέτεις. *Haec quidem ſunt quinque annorum.* In quibus eadem ellipſi, jam non ſemel obſervatae, locus dari poteſt.

XXIX. Eſt et ubi utraque particula deſideratur, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 244. Τόσῳ κάλλιον μαρτυροῦ-

τυρᾶσιν οἱ παλαιοὶ μανίαν σωφροσύνης, τὴν ἐκ θεᾶ, τῆς παρ' ἀνθρώπων γιγνομένης. *Tanto teſtantur antiqui furorem temperantia praeſtantius quid eſſe, cum ille ex deo, haec ex hominibus proficiſcatur.* Pro τὴν μὲν ἐκ θεᾶ, τῆς δὲ παρ' ἀνθρώπων.

SECTIO III.

DE

PARTICULIS ΜΕ'Ν COMITANTIBUS.

I. ΜΕΝ ΔΗ.

I. Crebro junguntur μὲν δή. Utramque particulam ſupra ſatis, ut puto, explicui: reſtant pauca de ipſarum connubio dicenda. Et primo quidem τῷ μὲν ſubjicitur τὸ δὴ in prima ſua, i. e. temporis notione apud Sophocl. in Philoct. vs. 1303. Τὰ μὲν δὴ τόξ' ἔχεις. *Arcum quidem jam habes.* Ita et Thetis apud Hom. lib. Il. A, vs. 514. poſtquam Jovem oraverat, ut filium honoraret, et ille nihil reſponderat, ita eum urget:

Νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο, καὶ κατάνευσον. *Haud dubie quidem nunc mihi promitte, et annue.*

II. Ita quoque aggregantur, ut μὲν habeat uſum περιγραφικὸν, et δὴ ὑπερθετικὸν, quum nempe praecedentibus novum quid, quodque maxime urgeat, adjicitur, ſive cum orationi aliquis cumulus imponitur. Ut cum apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 84 init. transfugae Cyro nunciant de hoſte. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι ἐξίοιέν τε ἤδη σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ παρατάττοι αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἔξω ὢν, καὶ παρακελεύοιτο μὲν δὴ τοῖς ἀεὶ ἔξω ὅσι πολλά τε καὶ ἰσχυρά. ubi retulerant, regem jam cum armatis e caſtris prodire, ſuosque egreſſum inſtruere, addit tanquam cumulum: et cohortari quidem jam ſuos prolixa gravique oratione. Huc refer,

ſer, quae dicta ſunt ſupra cap. XV, ſect. 5. §. 4. et cap. XXIV, ſect. II, §. 2.

III. Habent et uſum inchoativum, quaemadmodum ſimplex δὴ, quod pro μὲν δὴ in orationum principiis adhiberi, ſupra vidimus cap. XV, ſect. 4, §. 1. Ita Plat. lib. VI. de Rep. ſub princip. naturam Philoſophi explicaturus, inchoat. Τοῦτο μὲν δὴ τῶν Φιλοσόφων φύσεων πέρι ὡμολογήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε ἀεὶ ἐρῶσιν etc. *Hoc igitur de Philoſophorum natura inter nos conſtat, eos diſciplinae ſemper amore duci* etc. His nempe particulis utens, accingit ſe ad explicandas naturae philoſophicae notas. Inchoant tamen μὲν δὴ, non abſolute quidem, ſed ita ut prius nonnulla tanquam prolegomena ſubſternantur: tunc, ubi ad rem ipſam perventum ſit, inchoare ſolent. vid. eundem in Timaeo pag. 53. *Nunc vero*, inquit, *ſingularum rerum conſtitutionem creationemque inſueto ſermone vobis explicabo.* Tum incipit rem ipſam: Πρῶτον μὲν δὴ πῦρ καὶ γῆ, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀὴρ, ὅτι σώματά ἐστι, δῆλον. *Principio quidem, ignem, et terram, et aquam, et aerem corpora eſſe, manifeſtum eſt.*

IV. Utimur et in tranſitionibus, in quibus μὲν δὴ claudit priora, et δὲ in apodoſi inchoat ſequentia, plane ſimplex μὲν, de quibus modo egimus. Hic tamen δὴ clauſulis, μὲν et δὲ tranſitionibus ipſis aptiora videntur. Ut apud Xen. Inſtit. lib. II, pag. 54. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν· ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ Φεραύλας Πέρσης. *Et ſic quidem dixerat Chryſantes, cum poſt eum ſurrexit Pheraulas Perſa.* Ita ab una ad alteram orationis partem tranſit Plato in Phaedr. pag. 246. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ, ὅπη τῷ Θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω· τὴν δ' αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς, δι' ἣν ψυχῆς ἀποῤῥεῖ, λάβωμεν. *Sed haec quidem, uti Deo gratum erit, hactenus ſe habento et dicuntor: cauſam*

ſam vero, propter quam alae animae defluant, explicandam ſumamus.

V. Cum non tantum in protaſi, ſed etiam in apodoſi δὴ adjicitur, ut poſt μὲν δὴ ſequatur δὲ δὴ, tunc alterum illud δὴ ſingularem exercet poteſtatem, manente tamen tranſitionis uſu. Ita, Plat. in Phaedr. pag. 238. Ὃ μὲν δὴ τυγχάνει ὂν περὶ οὗ βουλευτέον, εἴρηταί τε καὶ ὥρισται· βλέποντες δὲ δὴ πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν etc. *Atque illud quidem, de quo inſtituta eſt oratio, dictum et definitum eſt: nunc vero reliqua, quae conſequuntur, dicamus.* ubi δὴ poſt δὲ exerit vim ſuam παρακελευστικὴν, natam ex poteſtate χρονικῇ. q. d. *Age vero, nunc perſequamur reliquam orationis partem.*

VI. Poſſunt et μὲν δὴ in tranſitionibus intelligi; cum novam orationis partem conſtituit ſolitarium δὲ, ut cum Lyſias in Oratione funebri res ab Athenienſibus in bello contra Aeginetas geſtas laudaverat, eorumque virtutem celebraverat, qua Graeciae civitates in libertatem vindicaverant, ita concludit hanc orationis partem pag. 513. Ὧν ἕνεκα δεῖ μόνους καὶ προστάτας τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡγεμόνας τῶν πόλεων γίγνεσθαι ubi poſt ὧν clauſulam indicantia μὲν δὴ deſiderari poſſunt, ut ſit ſenſus: *Et propter haec quidem oportet illos eſſe ſolos et praefectos Graecorum, et civitatum principes.* Tum tranſiens ad virtutem, quam in calamitatibus ferendis praeſtiterant, ita pergit: Ἐπέδειξαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὴν ἑαυτῶν ἀρετήν. *Porro cognita quoque eorum in ferendis calamitatibus fuit virtus.*

VII. Ex prima temporis notione particulae δὴ naſcitur quoque τῶν μὲν δὴ uſus in concluſionibus; qui enim concludit orationem, indicat, ſe jam eo perduxiſſe eam, ut probanda probaverit: inque eo aliquo modo triumphat et exultat animo alacri, et in demonſtratis acquieſcente. Quin et in tranſitionibus δὴ id unum

unum agere videtur, ut priora concludat finiatque. Concluſionis notam habes apud Plat. in Lyſ. pag. 222. ubi univerſam de amicitia diſputationem ita concludit: Τὸ μὲν δὴ Φύσει οἰκεῖον ἀναγκαῖον ἡμῖν πέφανται φιλεῖν. *Atque ita quidem apparet, neceſſe eſſe illud amare, quod naturae cognatum eſt.* Partem quoque diſputationis, qua oſtendit idem, ex eo, quod talis reſpublica, qualem deſcribit, nusquam exiſtat, non ſequi, eam non eſſe optimam, ita claudit lib. V. de Rep. pag. 473. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, ταῦτα παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δὴ γιγνόμενα ἀποφαίνειν. *Quae cum ita ſint, ne me cogas, ut ea, quae oratione perſecuti ſumus, talia prorſus et revera jam nunc exiſtere, oſtendam.* Hinc illud eidem familiare, Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα· et καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ.

VIII. Cum harum particularum multus ſit uſus in orationum principiis, tranſitionibus, et concluſionibus, hinc facile cognoſcimus, easdem et continuationibus eſſe congruas; continuatur enim ſaepe oratio ſive narratio per partes in eodem ſubjecto. Tunc reddimus commode *porro*, ut apud Arrian. de Exp. Al. lib. I, cap. 15. Ἧι δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων . . . . κατὰ τὸ εὐώνυμον μὲν σφῶν ἐπέχοντα, ταύτῃ πυκνὰς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἵππων· Χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου τοῦ ποταμοῦ ἐφεστῶτες . . . . ἡσυχίαν ἦγον. *Qua vero parte Alexandrum ipſum animadvertebant, ſiniſtrum ipſorum cornu urgentem, in ea denſas equitum turmas in litore collocaverunt. Aliquamdiu porro uterque exercitus ad ſummam fluminis ripam ſubſiſtens quiete ſe tenuit.* Imprimis autem hunc uſum praeſtant particulae in continuandis mutuis ſermocinationum vicibus, ut apud Xen. lib. Inſtit. III, pag. 69. ubi, poſtquam narraverat, quae Tigranes dixerat, ſic pergit: Ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἐπὶ τούτοις εἶπε.

θεοῦ

Φεῦ τοῦ ἀνδρός. Ὁ δὲ Ἀρμένιος ἔλεξεν ὧτως. Atque ita habet continuatio ſemper ali, uam inchoati ſermonis ſimilitudinem, praecipue quum παρὰ τοῖς διαλεγομένοις, ſermone interpellatione alterius abrupto, alter narrationem reſumit. Exemplum vide ſis in Ariſtophanis Pluto v. 728. ubi Cario, relatis, quae in templo Aeſculapii egiſſet, poſt mulieris interpellationem, ita denuo inchoat:

Μετὰ τῦτο δὲ Πλάτωνι παρεκαθίζετο,
Καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο.

II. *De Particulis* ΜΕ'Ν ΟΥ῀Ν, ΜΕ'Ν ΟΥ῀Ν ΓΕ, ΜΕ'Ν ΟΥ῀Ν ΔΗ.

I. Particula μὲν praefixa collectivo ὖν, concluſionem notat non ſimplicem, quando ſequitur δὲ, aut aliud cognatae poteſtatis: ut cum apud Eurip. in Oreſt. v. 690. Oreſtes a Menelao in adverſis auxilium petit, reſpondet ille, ſe veniſſe non idoneis militibus ſtipatum, unde concludit:

Μάχῃ μὲν ὖν ἂν ὖχ ὑπερβαλοίμεθα
Πελασγὸν Ἄργος· εἰ δὲ μαλθακοῖς λόγοις
Δυναίμεθ', ἐνταῦθ' ἐλπίδος προσήκομεν.

Geminam concluſionem diſcernunt μὲν et δὲ. *Pugnando igitur non poſſumus quidem ſuperare Pelaſgum Argos: ſed eo ſpei venimus fore ut poſſimus verbis mollibus.* Sed plena hic exemplis omnia.

II. Quomodo τὸ μὲν ſine δὲ afferre poſſit ſenſum περιγραφικὸν, ſupra vidimus ſect. 2. §. 21. hoc ſenſu praefigitur τῷ ὖν apud Ariſtoph. in Pac. v. 327. ubi Trygaeus chorum ſaltantem increpat vetatque tripudiare. Pergit tamen. Rurſus monitus, ſe ceſſare dicit. Tum ille. Hoc dicis quidem, ſed interim non ceſſas. Ad quod chorus:

Ἓν μὲν ὖν τυτί μ' ἔασον ἑλκύσαι, καὶ μηκέτι.

Unum

Unum ergo hunc quidem ſaltem gyrum me ducere ſine, et non amplius.

III. Praeſtant etiam uſum inchoativum, plane ut μὲν δὴ, de quibus ſupra; nempe quum nonnullis praemiſſis, quae generalem rerum dicendarum conſpectum praebeant, ad ipſam narrationem aut rei propoſitae explicationem acceditur. Qu d itaque ad uſum attinet; idem eſt prorſus qui τῶν μὲν δή· ad poteſtatem tamen particularum ſi rite attendimus, id inerit diſcriminis; quod δὴ in μὲν δὴ indicat animum ad agendum dicendumve promtum, paratum, vegetum, acrem, qui in μὲν ὖν ſedatior eſt; neque enim concludendi poteſtatem τὸ ὖν omnino deponere, fortaſſe poſtea exponam, ubi ad hanc particulam pervenero; quae poteſtas non deprehenditur in μὲν δή. Poſt multa, quae de eloquentia praemiſit, ita orditur orationem de optima reip. forma et officio civium Nicocles: Περὶ μὲν ὖν τῶν πολιτειῶν οἶμαι πᾶσι δοκεῖν etc. Latini vero negligunt fere particulam μὲν, *quidem*, contenti una vocula *ergo*. *De rebuspublicis ergo arbitror omnes cenſere* etc. Ita commode incipiunt oratores poſt exordia. Iſocr. ad Demon. pag. 8. ita, cum multa praefatus fuit, praecepta orditur: Πρῶτον μὲν ὖν εὐσέβει τὰ πρὸς τὰς θεὰς. *Principio igitur religione pia deos cole* Imo et toti operi, in ſua capita diviſo, principium dat μὲν ὖν, δὲ per ſingula deinde capita, tranſitiones adjuvante. Ita praemiſſo ad Polyclen prologo ſuos characteres ethicos orditur Theophraſtus cap. 1. Ἡ μὲν ὖν εἰρωνεία δόξειεν ἂν εἶναι, ὡς τύπῳ λαβεῖν, προσποίησις ἐπὶ τὸ χεῖρον πράξεων καὶ λόγων. *Simulatio* (ſive, ut mavult Caſaubonus *Cavillatio*) *igitur, ut definitione eam complectamur, cenſeatur cum factorum, tum dictorum in deterius fictio.* Deinde cap. 2. ubi tranſit ad adulatoris characterem, ſequitur δὲ. Τὴν δὲ κολακείαν ὑπολάβοι ἄν τις. et cap. 3. de Garrulitate:

Ἡ δὲ ἀδολεσχία ἐςὶ etc. Et ita plerisque, quae ſequuntur capitibus, conſtanter ſaltem usque ad cap. 12.

IV. Nec verborum tantum, ſed etiam factorum principiis inſerviunt, ut cum apud Eurip. in Oreſte Electra chorum diſponit ad obeundas ſtationes, pars chori reſpondet v. 1257.

> Χωρεῖτ', ἐπειγώμεθ'. ἐγὼ μὲν ὖν τρίβον
> Τήνδ' ἐκφυλάξω. —

Ite, feſtinemus. Ecce ego quidem hanc ſemitam ſervabo. Q. d. *Feſtinemus. En ego praeibo.* Vel, *Ergo age, ego* etc.

V. Et ſic aliquo modo uſum habent παρακελευςικὸν, ut μὲν δὴ, vel δὴ ſolitarium, qui uſus magis eſt conſpicuus apud Ariſtoph. in Pac. v. 559.

> Νῦν μὲν ὖν, ὦ 'νδρες, προσευξώμεσθα πρῶτον τῇ θεῷ.

Agite, o viri, nunc quidem ſupplicemus deae. Nec interim omnino perit τοῦ ὖν vis concludendi; chorus enim pacis fructus gratiſſimos laudaverat: unde Trygaeus concludit eam eſſe imprimis celebrandam. Caeterum poteſt μὲν exercere uſum περιγραφικόν. Neque etiam principii ratio ceſſat propter vocem πρῶτον, quam mox ſequitur εἶτα.

> Εἶθ' ὅπως λιταργιῦμεν οἴκαδ' ἐς τὰ χωρί
> Ἐμπολήσαντές τι χρηςὸν εἰς ἀγρὸν ταρίχιον.

VI. Ut μὲν δὴ, ita et μὲν ὖν adhibentur in clauſulis, praecipue quando longior narratio praecedit, in qua extrema aliquid, quod ejus ſummam complectitur, colligitur; ut, cum nuncius apud Eurip. in Phoeniſſis res a Thebanis in defendenda urbe adverſus hoſtium aſſultus ſtrenue geſtas, armaque depulſa longa oratione laudaverat, ita totam claudit hiſtoriam v. 1203.

> Πύργων μὲν ὖν γῆς ἔχομεν κατασκαφὰς
> Εἰς τὴν παρῦσαν ἡμέραν· εἰ δ' εὐτυχὴς

Ἔςαι

Ἔϛαι τὸλοιπὸν ἤδε γῆ, θεοῖς μέλει.
Atque ita quidem, ne turres ſubruerentur, prohibuimus in hunc usque diem: caeterum an poſtmodo haec regio futura ſit felix, id vero diis curae eſt. Interim vis tota fere concludendi conſiſtit in οὖν, τῷ μὲν reſpondente particula δέ. Similiter cum Lucas in Act. Apoſt. cap. V. prolixius narraverat, quomodo apoſtoli, Gamalielis conſilio, periculo liberati eſſent, ita haec omnia claudit com. 41. *Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες. Atque illi quidem* vel, *ergo illi quidem laeti abierunt.*

VII. Hinc conveniunt epilogis, quibus tota clauditur oratio, qualis eſt Iſocratis, quae inſcribitur Nicocles: ait ille: *Ἐγὼ μὲν οὖν ἅτε γινώσκω . παρῄνεσα. Atque ego quidem, quae cognita habeo: commendavi.*

VIII Eſt etiam uſus ἐν ταῖς ἐπανόδοις, quum interrupta vel per narrationem diſquiſitio, vel per diſquiſitionem narratio reſumitur.

Prioris exemplum eſt apud Ariſtot. de Rep. lib. I. cap. 7. de Thalete, qui ingenioſe ex aſtris praeviſa olei ubertate, omnia loca ad conficiendum oleum idonea, vili pretio conduxerat, quae poſtea magna frequentia confluentibus conductoribus, quanti ipſe volebat, elocavit, hoc facto oſtendens, quam ſtolide vulgus viro ſapienti objiceret paupertatem, ipſumque ſapientiae ſtudium diceret inutile. Hoc Thaletis factum paulo ante dixerat Ariſtoteles ab aliis ejusdem ſapientiae tribui, ſibi autem videri τυγχάνειν καθόλου τι ὄν. Tunc narrat ipſam hiſtoriam, qua abſoluta, ad id, quod praemiſerat, reverſus, ita pergit: *Θαλῆς μὲν οὖν λέγεται τοῦτον τὸν τρόπον ἐπίδειξιν ποιήσασθαι τῆς σοφίας· ἔστι δ', ὥσπερ εἴπομεν, καθόλου τὸ τοιοῦτον χρηματιστικόν, ἐάν τι δύνηται μονοπωλίαν ἑαυτῷ κατασκευάζειν. Thales igitur dicitur quidem hoc modo ſapientiae dediſſe ſpecimen: eſt autem, ut diximus, univerſe tale quid, quod ad rem faciendam conducit, ſi quis poſſit monopolium ſibi parare.* Alterius exemplum recurrit apud Thucyd. lib. IV. cap. 76 et 77. ubi narrat, Demoſthenem, Athenienſium ducem, cum quadraginta navibus Naupactum ſe contuliſſe. Tum interſerit conſilia belli inita, quae ita

 clau-

claudit: Ἡ μὲν ὖν ἐπιβυλὴ τοιαύτη παρεσκευάζετο. *Ergo talia quidem inita fuerunt conſilia.* Mox reſumens ſuperiora, pergit: Ὁ δὲ Ἱπποκράτης. . . . . τὸν Δημοσθένη προαπέςειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐις τὴν Ναύπακτον. *Hippocrates vero Demoſthenem praemiſit Naupactum cum quadraginta navibus.* Et in Act. Apoſt. cap. XXVIII. com. 5. Narraverat Lucas, viperam ex igne proſilientem Pauli manum fuiſſe amplexam. Hanc narrationem aliqua ratione interrumpit Barbarorum obſervatio, diſquirentium in facti cauſam. Mox narrationis quaſi filum reſumens, ſic pergit: Ὁ μὲν ὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν ὐδὲν κακόν. Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. *Ille igitur excuſſa quidem in ignem beſtia, nihil mali paſſus eſt; aſt illi exſpectabant, dum intumeſceret, aut confeſtim caderet exanimis.*.

IX. Et hinc utriusque amica copula *μετάβασιν* faciliorem reddit, ut liquet ex allato ex cap. V. Act. Apoſt. loco, ubi poſt *οἱ μὲν ὖν ἐπορεύοντο χαίροντες*, et pauca ſequentia, tranſiens Lucas ad aliam hiſtoriae partem, ita ait: Ἐν δὲ *ταῖς ἡμέραις ταύταις* etc. Ita quoque Joannes in Evang. cap. XIX. mediae ſervatoris, in crucem ſublati, hiſtoriae factum militum, ejusdem veſtimenta inter ſe partientium immiſcet: tum addit in fine com. 24. Οἱ *μὲν ὖν ςρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.* mox rediens, unde declinaverat oratio, ita pergit: Εἱςήκεισαν δὲ παρὰ τῷ ςαυρῷ τοῦ Ἰησῦ ἡ μήτηρ αὐτῦ et reliqua.

X. Atque ita plana fit *μετάβασις*, quoties ab una ad aliam partem tranſitur. Talis eſt illa Theocriti Idyll. VIII. v. 61. ubi exacto Daphnidis et Menalcae per alterna carmina certamine, tranſit ad poſtremam Menalcae cantionem ita:

Ταῦτα μὲν ὧν δι' ἀμοιβαίων οἱ παῖδες ἄεισαν·
Τὰν πυμάταν δ' ᾠδὰν ὕτως ἐξᾶρχε Μενάλκας.

Haec igitur alternis quidem pueri cantabant: poſtremam vero cantilenam ſic exorſus eſt Menalcas. Ita et Plat. in

in Phaedr. pag. 234. Ἐγὼ μὲν ȣ̃ν ἱκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τι σὺ ὑποθῇς, ἡγȣ́μενος παραλελεῖφθαι, ἐρώτα. *Atque ego quidem exiſtimo, ſufficere ea, quae dicta ſunt: tu vero, ſi quid habeas, quod omiſſum ſubjici poſſe credas, interroga.*

XI. Ut μὲν δὴ, ita et μὲν ȣ̃ν continuant orationem. Eſt autem illa continuatio nihil aliud quam tranſitus partium in eodem ſubjecto. Exemplum eſt in Ep. Pauli ad Hebr. cap. VII. com. 11. In ſuperioribus narraverat hiſtoriam Melchiſedeci, quem oſtenderat Abrahamo fuiſſe praeſtantiorem, quippe qui Melchiſedeco decimas obtulerat; mox probaturus; veram ſanctificationem non fuiſſe in ſacerdotio Levitico, ſic pergit: Εἰ μὲν ȣ̃ν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίσαθαι ἱερέα, καὶ ȣ̓ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; *Porro ſi conſummatio, per ſacerdotium Leviticum eſſet, quid adhuc opus erat alium ſacerdotem ſurgere ſecundum ordinem Melchiſedeci, et non ſecundum ordinem Aaronis dici?*

XII. Pro μὲν ȣ̃ν invenias apud Ionas et Poëtas *μέν νυν* vel inchoare, vel tranſire, ut apud Herodot. Erat. cap. 109. ubi Miltiades Callimacho conſilium daturus, prius exponit diſſentientium praetorum ſententias, aliis praelium ſuadentibus, aliis diſſuadentibus. Quibus ſubſtratis, quid ipſe ſentiat, expoſiturus, ſic ait: Ἢν μέν νυν μὴ συμβάλωμεν etc. *Si igitur non congrediemur.* Tranſitionis earundem uſus eſt apud eundem in Euterp. cap. 27. ubi a Nili natura tranſiens ad ejusdem fontes, ita ſcribit: Ταῦτα μέν νυν ἔςω, ὡς ἔςι τε καὶ ὡς ἀρχὴν ἐγένετο· τοῦ δὲ Νείλȣ τὰς πηγὰς ȣ̃τε Αἰγυπτίων, ȣ̃τε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ἐς λόγȣς, ȣ̓δεὶς ὑπέχετο εἰδέναι. *Ergo haec quidem ita ſunto, ut ſunt, et ab initio fuerunt: de Nili vero fontibus, neque Aegyptiorum, neque Graecorum, in quorum collo-*

colloquium unquam incidi, quiſquam ſe aliquid ſcire, auſus eſt profiteri. Pro eodem dici μὲν ἆρα ſupra notavi cap. V. ſect 4. §. 7.

XIII. Ex colligendi poteſtate naſcitur uſus βεβαιωτικός· confirmantur enim fortius, quae ex argumentis colliguntur: et hoc quidem praeſtat οὖν, ut poſtea videbimus; at τοῦ μὲν, non ſequente δὲ, uſus περιγραφικὸς novam vim novosque nervos confirmationi addit. Uſus frequentiſſimus eſt in reſponſionibus affirmativis, in quibus ipſa quidem argumenta, unde confirmanda colligantur, abſunt; ſed extrinſecus intelligenda ea negliguntur: et ita fit, ut μὲν οὖν vehementer affirment. Praefiguntur tunc voces ex praeeedentibus repetitae vel eaedem, vel ſimiles, vel aliae affirmationem adjuvantes, ut ἀνάγκη μὲν οὖν, παντάπασι μὲν οὖν, παντελῶς μὲν οὖν, πάντων μὲν οὖν μάλιστα, πάνυ μὲν οὖν. Vox eadem repetitur apud Plat. in Euthyph. pag. 12. ubi Socrates: Ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος, οὐ πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας; ΕΥΘ. Δέδοικε μὲν οὖν. *Eſt ne quiſpiam, qui alicujus rei veneratione et pudore motus, non timeat ſimul metuatque opinionem improbitatis? Euth. Profecto metuit.* Idem in Phileb. poſt principium. Σωκρ. Ἆρ' οὐχ οὕτως; Πρ. Οὕτω μὲν οὖν. *Socr. Nonne ita? Pr. Ita profecto.* Et lib. V. de Rep. pag. 469. init. Οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ; Πεισόμεθα μὲν οὖν. *An non credemus Heſiodo? Credemus certe.* vid. et. pag. 456. lin. 7.

XIV. Vox non eadem, ſed ſimilis praefigitur apud eundem in Phaedr. pag. 230. Ἆρ' οὐ τόδε ἦν τὸ δένδρον, ἐφ' ὅπερ ἦγες ἡμᾶς; *An non haec eſt illa arbor, ad quam nos duxiſti?* Reſpondetur, non τόδε, ſed τοῦτο μὲν οὖν αὐτό. *Ea profecto ipſa.* Et pag. 234. Τί σοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὁ λόγος; οὐχ ὑπερφυῶς τά τε ἄλλα, καὶ τοῖς ὀνόμασι εἰρῆσθαι; *Qualis tibi videtur, Socrates, haec oratio? Nonne tum aliis caeteris, tum verbis*

bis egregie compoſita? Reſpondet Socrates, non ὑπερφυῶς, ſed, δαιμονίως μὲν οὖν. *Divine profecto.*

XV. Vel praefiguntur aliae voces, affirmationem adjuvantes. Talia ſunt, ἀνάγκη μὲν οὖν. *Neceſſario certe.* ibid. pag. 262, lin. 7. Παντάπασι μὲν οὖν. *Omnino profecto.* ibid. pag. 269, lin. 5. 271, 8. 276, 10. Παντελῶς μὲν οὖν. *Prorſus profecto.* apud eundem lib. VI. de Rep. pag. 496, lin. 9. Πάντων μὲν οὖν μάλιςα. *Omnium profecto maxime.* apud eundem in Philebi principio. Πάνυ μὲν οὖν. *Omnino certe.* apud eundem lib. V. de Rep. pag. 468, lin. 8. et 469, 24.

XVI. Uſus eſt etiam ἐν τοῖς προλήψεων ἀνθυποφορικοῖς, quando ad interrogationem, in qua negativum inſit, affeverando reſpondetur. Quale eſt illud Epicteti Enchir. cap. 32. extr. Οὐδὲν οὖν ἔχεις ἀντὶ τοῦ δείπνου; Ἔχεις μὲν οὖν. Latini hic *imo* dicunt. *Nihil ergo habes pro coena? Imo habes.*

XVII. Eſt alius uſus βεβαιωτικὸς, quo noſtra ipſorum fiducia alteri dubitationem eximere conamur; atque ita μὲν οὖν idem praeſtat, quod ἀμέλει. q. d. *Ne cures, ne ſis ſollicitus; eſt ita.* Ut cum apud Eurip. in Oreſte vs. 169. ſollicita eſt Electra, ne Chorus ſtrepitu dormientem fratrem excitaverit; reſpondet Chorus:

Εὕδειν μὲν οὖν νιν ἔδοξα.

Ne ſis ſolicita, equidem dormire eum adhuc puto.

XVIII. Auget βεβαίωσιν uſus ἐπανορθωτικὸς, cum negatis praemiſſis, aliud, quod aſſeveratur, ſubſtituitur: et ſic commode redditur *imo.* Ita Philocleon apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 893 cum alter ſtatuiſſet criminis poenam bojam ficulneam; *Imo*, ait, *mors canina ſit poena, ſi fuerit convictus.*

Θάνατος μὲν οὖν κύνειος, ἢν ἅπαξ ἁλῷ.

Et Dicaeopolis apud eundem in Acharn. vs. 284 cla-

mitante choro, ſaxis eum obruendum, et ipſe clamat, ollam geſtans:

'Ηϱάκλεις, τȣτὶ τί ἐςι; τὴν χύτϱαν συντϱίψετε.

O Hercules, quid hoc eſt? ollam conteretis. Tum Chorus:

Σὲ μὲν ȣ̃ν καταλεύσομεν, ὦ μιαϱὰ κεφαλή.

Imo te lapidabimus, o ſceleſtum caput. Q. d. Ἥκιςα τὴν χύτϱαν συντϱίψομεν, ἀλλά σε δὴ καταλεύσομεν αὐτόν. Vel praecedentia non negantur quidem, ſed potiora ſubjiciuntur, ut apud eundem in Veſp. vs. 513. dicit pater: Ἐξαμαϱτάνω δικάζων; *Egone erro jus dicens?* Reſpondet filius: Καταγελώμενος μὲν ȣ̃ν οὐκ ἐπαΐεις ὑπ' ἀνδϱῶν, ȣ̃ς σὺ μονονȣ̃ πϱοσκυνεῖς. *Imo an non ſentis, te riſui eſſe illis, quos tantum non adoras.*

In hac ſignificatione additur particula γὲ, ut fiat μενȣ̃νγε, (quod tamen potius μὲν ȣ̃ν γε tribus vocibus ſeparatis ſcribendum eſſet) quod rariſſime fieri, ait Devarius. Occurrit quater in N. T. ut in Euang. Luc. cap. XI, com. 28. ubi mulier quaedam dicit ſervatori: Μακαϱία ἡ κοιλία, ἡ βαςάσασά σε, καὶ μαςοὶ, ȣ̃ς ἐθήλασας, *Beatus ille venter, qui te tulit, et ubera quae ſuxiſti!* Reſpondet Chriſtus: Μενȣ̃νγε μακάϱιοι οἱ ἀκȣ́οντες τὸν λόγον τοῦ Θεȣ̃, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. Eſtque hoc ἐπανοϱθωτικὸν, non negans dictum, ſed melius aliquid inferens: *Imo beati illi, qui audiunt verbum Dei, et illud ſervant.* Ita loquitur Apoſtolus ſcribens Romanis cap. IX, com. 20 occurrens huic objectioni: Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰϱ βȣλήματι αὐτȣ̃ τίς ἀνθέςηκε; *Quid adhuc queritur? nam quis ejus voluntati ſe oppoſuit?* Μενȣ̃νγε. ὦ ἄνθϱωπε, inquit, σὺ τίς εἶ, ὁ ἀνταποκϱινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐϱεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας ȣ̃τως; etc. *Imo, o homo, tu quis es, qui reſpondes Deo? Num figmentum fictori dicet: Quid me ita finxiſti?* Non negat Apoſtolus: Deum pro voluntate ſua libera alios eligere, alios rejicere; concedit hoc potius: ſed meliora reponens, Deum propterea injuſtum eſſe negat. At, negatis ſuperioribus, contrarium aſſeritur in eadem epiſtola cap X, com. 18. Μὴ οὐκ ἤκȣσαν; Μενȣ̃νγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν. *An non audiverunt? Imo*

vero

vero per univerſum orbem exiit ſonitus eorum. Μὴ οὐκ ἤκουσαν ſiquidem ponitur pro ἔλαθεν, illud ἔλαθεν ſerio negatur per μενοῦνγε ſubſtituto ipſius contrario. Atque ita perinde eſt ac ſi dixiſſet: *Non tantum haec non latuerunt, ſed etiam* etc. Quare commode praefigi ἀλλὰ poteſt, nempe διαφορικόν, quando priora non negantur, et ἐναντιωματικόν, quando negantur. Τὸ ἀλλὰ διαφορικὸν praefigitur in epiſt. ad Philippenſ. cap. III, com 8 Ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν· ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Κυρίου μου. *Quaecunque fuerunt mihi lucra, haec duxi propter Chriſtum damna. Imo etiam omnia duco eſſe damno propter excellentiam cognitionis Chriſti Jeſu; Domini mei.*

XIX. Additur et τῷ μὲν οὖν particula δὴ παρακελευστικὴ, quae inchoantem excitat, ut ſi Latine dicas; *Age igitur.* Eſt ergo μὲν οὖν δὴ ſeſe ad dicendum agendumve accingentis. Ut apud Plat. in Phaedr. pag. 237. poſtquam dixerat; Diſcutiamus, quid ſit amor, et quam vim habeat, poſita ex mutuo conſenſu definitione; ita incipit cum exhortatione: Ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τὶς ὁ ἔρως, ἅπαντι δῆλον. *Age igitur: amorem eſſe quandam cupiditatem, omnibus notum eſt.*

XX. At facta metatheſi, fit μὲν δὴ οὖν, ubi μὲν δὴ eſt μεταβατικὸν, οὖν συλλογιστικὸν, redderturque *quocirca, quapropter, quare*, ut apud eund. ibid. pag. 256. ex praemiſſis colligit tranſiens: Ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας ἀγαγόντα, μακάριον μὲν καὶ ὁμονοητικὸν τὸν ἐνθάδε βίον διάγουσι, ἐγκρατεῖς αὑτῶν καὶ κόσμιοι ὄντες. *Quocirca, ſi meliores cogitationis partes victrices ad rectam vitae inſtitutionem et philoſophiam duxerint, feliciter et concorditer hanc vitam tranſigunt, ſui compotes et temperantes.*

III. *De Particulis* μέντοι, μέντ' ἂν, μέντοιγε, μέντοι ποτ.

I. Aliquando particula μέντοι ex duabus vocibus videtur compoſita, aliquando duae ſunt particulae appoſitae. Appoſitas certe dixero, quando τοὶ affirmat, et ſequitur δὲ, quod ad μὲν referatur: et ſic bimembrem orationem confirmat τὸ τοί. ut apud Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 56. Οἱ δὲ πειθόμενοι ταχὺ μέν τοι παρήγγελον, ταχὺ δὲ τὰ παραγγελόμενα ἐποίειν. *Illi vero dicto audientes, revera tum celeriter imperaverunt, tum imperata fecerunt.* Et pag. 79. init. Πολὺ μέν τοι ἡμεῖς βελτίοσι καὶ ἐῤῥωμενεστέραις ταῖς ψυχαῖς τῶν στρατιωτῶν χρησόμεθα, ἢν ἴωμεν ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ μὴ ἄκοντες δοκῶμεν ὁρᾶν τοὺς πολεμίους· πολὺ δὲ κἀκεῖνοι μᾶλλον ἡμᾶς φοβηθήσονται etc. *Multo nos praeſtantiores profecto et firmiores militum animos experiemur, ſi adverſus hoſtes contendemus, et non inviti ſub eorum conſpectum venire videbimur: multo quoque magis illi nos formidabunt.*

II. Quod ſi non ſequitur δὲ, poteſt μὲν habere uſum περιγραφικὸν, quem ſtabilit τὸ τοί. Ita apud Hom. Il. lib. Ψ, vers. 371.

Οὐ μέν τοι ἐγὼ τόσον αἴτιός εἰμι.

Revera non ego quidem tantum culpandus ſum. Apud Eurip. in Phoeniſſ. vers. 906. petit a Tireſia Creon, ut ſalutaria urbi dicat, reſpondet ille:

Βούλει σὺ μέν τοι, κοὐχὶ βουλήσῃ τάχα.

Tu quidem hoc ſerio cupis, ſed mox non cupies. Quanquam hic poteſt latere δὲ, vel καὶ in κοὐχὶ ejus vicem ſupplere.

III. Eaedem particulae cum interrogative efferuntur, notant interrogantem de re, quam rogat, ſatis quidem certum, ſed ejusdem affirmationem quaſi emendicantem. Sic Phaedrus rogat in Phaedro apud Plat.

pag.

pag. 229. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐνθένδε μέν τοι ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ λέγεται ὁ Βορέας τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι; *Dic mihi, Socrates, nonne hic re vera prope locus eſt, unde Boreas dicitur ab Iliſſo Orithyian rapuiſſe?* Reſpondet Socrates: Λέγεται γάρ. Et pag. 261. rogat Socrates: Σὺ δ' εἰπὲ, ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν; Οὐκ ἀντιλέγουσι μέντοι; *Tu vero dic, in judiciis adverſarii quid agunt? An non vere contradicunt?* Reſpondet Phaedrus: Τοῦτ' αὐτό.

IV. Vim βεβαιωτικὴν particulae τοὶ auget τὸ μὲν, quod tum ex ſuperioribus liquet, tum maxime ex reſponſionibus, in quibus cum aliqua vocis intentione et impetu aliquid ex praecedentibus repetitur, ut apud Plat. lib. II, de Rep. pag. 374. prop. fin. Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἂν εἴη, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἷοί τ' ἐσμὲν, ἐκλέξασθαι, τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαι εἰς πόλεως φυλακήν. *Noſtrum ſane erit, ut videtur, ſiquidem poſſimus, eligere, quaenam et quales naturae aptae ſint ad urbis cuſtodiam.* Reſpondet alter: Ἡμέτερον μέντοι. Plus dicit, quam ſi ſimpliciter reſpondiſſet, ἡμέτερόν τοι. Ita quidem cum confirmatione aſſenſus fuiſſet, ſed ſine reſtrictione, quae confirmationi novam vim addit. Q. d. Εἴ τινος ἄλλου, ἡμέτερον μέντοι. vel ut accuratius dicamus, haec integra erit oratio: Ἡμέτερον μέν· τὸ δ' ἄλλων ἔω λέγειν.

V. Nata ex μὲν περιγραφικῷ et τοὶ βεβαιωτικῷ affirmatio ſeria convenit imprimis juranti, cujus exemplum eſt apud Plat. in Phaedr. pag. 236. Ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω, ὁ δέ μοι λόγος ὅρκος ἔσται· ὄμνυμι γάρ σοί τινα μέντοι τινα θεῶν. *Sed et diſerte dico: et haec mea vox juramenti inſtar erit. Juro enim tibi quidem ſerio per aliquem, Deorum aliquem.*

VI. Quicunque ſerio loquuntur, his utuntur particulis, ut apud Lucian. Diogenes in Dial. Mort. Tom. I, pag. 442. Εἶτα τῷ μὲν Δάμιδι, αἰτιωμένῳ τὸν υἱὸν,

υἱὸν, Οὐκ ἄδικα μέν τοι ἔπαθες, ἔφην. Latini utuntur *vero*. *Tibi vero haec merito eveniunt.* Quare aptiſſimus eſt harum uſus in monitionibus; ſerio enim loquuntur monentes. Ita apud Eundem in Lapith. Tom. III, pag 450. Zenothemin, male in convivio mulcatum, altera manu naſum tenentem, altera oculum, et miſerabiliter clamitantem monet Hermon licet et ipſe, dubius in pugna dentibus excuſſis, graviter dolens: Μέμνησο μέν τοι, ὦ Ζηνόθεμι, ὡς οὐκ ἀδιάφορον ἡγῇ τὸν πόνον. *Memento vero, o Zenothemi, te jam dolorem non putare rem indifferentem.* Neque plane abhorret Latinorum *tamen*, quando pro *revera* ponitur. Sic Ovid. de Pont. lib. III, el. 2, vs. 30.

Si tamen a memori poſteritate legar.

h. e. *ſi revera legar.*

VII. Serio quoque loquuntur, qui aliquid urgent, inſtantque, et accelerant: hinc in accelerata appellatione utuntur Graeci, ut Ariſtophan. in Ran. vs. 172. Οὗτος, σὲ λέγω μέν τοι. *Heus tu; tibi vero dico.*

VIII. Uſi ſunt etiam, ubi, praecedentibus vel refutatis, vel miſſis, tanquam refutatione indignis, certum aliquid ſtatuitur, quod imprimis urgetur, ut fit in ep. Paul. poſteriori ad Timoth. cap. II, com. 19. Dixerat, Hymenaeum et Philetum errare, dicentes, reſurrectionem jam eſſe factam, atque ita multorum evertere fidem. Tum id, quod certiſſimum eſt, urgens, ita pergit: Ὁ μέν τοι ϛερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεȣ̃ ἕϛηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· Ἔγνω Κύριος τȣ̀ς ὄντας αὐτȣ̃. Non in eo eſt, ut falſas et noxias reproborum opiniones refutet, quippe ſcribens Timotheo, meliora docto; ſed monet eum, ut pro virili reprimat inſanos illos clamores, interim quam certiſſime affirmans conſtans Dei erga ſuos conſilium: ſenſus itaque eſt: *Quicquid illi blaterant, hoc quidem certe omni contro-*

verſia

verſa majus eſt, Dei ſolidum ſtare fundamentum hoc habens ſigillum : Novit Dominus, qui ſui ſint.

IX. Nihil magis eſt pervulgatum, quam τῷ μέντοι adſignare poteſtatem adverſativam, quae tamen, ſi ſtricte loquimur, nulla eſt; ſi vero ad uſum reſpicimus, dicendum, μέντοι adverſativum videri, quoniam adverſam partem confirmat, ut cum legimus apud Ariſtoph. in Ran. vs. 61.

— Οὐκ ἔχω φράσαι·
Ὅμως γε μέντοι σοὶ δι' αἰνιγμῶν ἐρῶ.

Non poſſum dicere: per aenigmata tamen tibi dicam. Ubi ὅμως comparat τὸ, οὐκ, ἔχω φράσαι et τὸ ἐρῶ. quae inter ſe oppoſita ita firmat μέντοι, ut ipſum adverſari videatur, et commode reddatur *tamen.* Affirmat autem hoc modo, ut μὲν illud ἐρῶ reſtringat, et modum dicendi circumſcribat, ſcilicet *per aenigmata;* quam reſtringendi actionem τοὶ confirmat: et hinc fit, ut totum illud μέντοι recte *tamen* vertatur.

X. Praecipue praeſtat uſum, quando vicem τοῦ δὲ implet poſt μὲν in apodoſi, id, quod ſupra tetigi ſect. I, 1. §. 16. In eo tamen differt μὲν a δὲ ἀποδοτικῷ, ut δὲ adverſa ſimpliciter opponat, at μέντοι oppoſitae parti additum, eam affirmet περιγραφικῶς. Atque ita non eſt vox formalis, quippe ambae voces ſuo, ſi diligenter attendimus, officio funguntur. Sic Iſocr. ad Demon. pag. 19. Πείθου μὲν καὶ τοῖς νόμοις, τοῖς ὑπὸ τῶν βασιλέων κειμένοις· ἰσχυρότατον μέντοι νόμον ἡγοῦ τὸν ἐκείνων τρόπον. *Legibus quidem a regibus latis etiam obtempera: firmiſſimam tamen legem eſſe putato ipſorum mores.* Adde Lucian. in Lapith. Tom. III, pag. 426. Τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ἀναίσχυντα ἐδόκει πεποιηκέναι . . . . . ἐς μέντοι τὸ φανερὸν οὐδεὶς ἐτόλμα λέγειν. *Pleriſque igitur impudenter feciſſe videbatur: nemo tamen aperte dicere audebat.*

XI. Sae-

XI. Saepe etiam *μέντοι* hoc in ſenſu invenitur, non praecedente *μὲν*, ſed ſuppreſſo. Sic Plat in Euthyphronis principio: Οὐδ᾽ αὐτὸς πάνυ τοι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον, τὸν ἄνδρα. νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτὸν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλιτον, Pro, οὐδ᾽ αὐτὸς μέν. *Ne ipſe quidem, o Euthyphro, admodum novi homimem: eſſe enim juvenis videtur mihi et ignotus: nominant tamen, ſi recte puto, eum Melitum.* Idem in Phaedro pag. 228. Τάγε ῥήματα οὐκ ἔμαθον· τὴν μέντοι διάνοιαν σχεδὸν ἁπάντων, οἷς ἔφη διαφέρειν τὰ τοῦ ἐρῶντος, ἢ τὰ τοῦ μὴ, ἐν κεφαλαίοις ἕκαστον ἐφεξῆς δίειμι. *Verba quidem non edidici: ſententiam tamen fere omnium, quibus dicebat amantium mores differre a non amantium, ſingulatim ordine aſſequor.*

XII. Eſt et ubi *μὲν* cum voce aliqua ex praecedentibus repetitur, ut aput Plat. in Phaedr. pag. 263. extr. ubi rogat Socrates: *Viſne legamus exordium?* reſpondet Phaedrus: Εἰ σοί γε δοκεῖ· Ὃ μέντοι ζητεῖς, οὐκ ἔστ᾽ αὐτόθι. ubi ſupple. Ἀναγνῶμεν μέν. *Legamus; quod tamen quaeris, illic non eſt.*

XIII. Subjungitur τῷ μέντοι ἐναντιωματικῷ etiam ὅμως, quod cum et ipſum ſenſum adferat adverſativum, poſſit videri alterutrum abundare, niſi ſuſpicamur ὅμως, quamvis reducto accentu, aliquam tamen τοῦ ὁμῶς notionem retinere, ut oſtendam infra in ὅμως. Certe ſic intelligo illud apud Xenophont. lib. Inſtit. II, pag. 55. Sermo eſt de ordinatione militari. *Si quidem*, inquit praefectus, *ortum verſus procedimus, ego praeire ſoleo, et primus manipulus locum primum obtinet, ſecundus itidem ſuum, et tertius, et quartus, et tum decuriae, tum pentadarchae, donec ſignum a me datur. Quum vero verſus occidentem recedimus, tum uragus et poſtremi ſunt duces primi*, ἐμοὶ μέντοι ὅμως πείθονται ὑστέρῳ ἰόντι, ἵνα ἐθίζωνται καὶ ἕπεσθαι καὶ ἀφηγεῖσθαι ὁμοίως πειθόμενοι. *Mihi tamen ſimiliter,* vel

vel *non alio tamen modo mihi in poſtremis eunti, dicto ſunt audientes, ut conſueſcant et ſequentes et praeeuntes parem praeſtare obedientiam.* h. e. *Pari tamen modo mihi poſtremo parent, ac ſi inter primos incederem.*

XIV. Cicero de ſenectute cap. 14. μέντοι ex Platone reddit *vero*, quum ait: *Bene Sophocles, cum ex eo quidam jam affecta aetate, quaereret, uteretur ne rebus Venereis: Dii meliora, inquit: libenter vero iſthinc tanquam a domino agreſti ac furioſo profugi.* Sunt autem verba Platonis in primo de Rep. pag. 329. Καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτε τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος, Πῶς (ἔφη) ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τἀφροδίσια; ἔτι οἷός τ' εἶ γυναικὶ συγγίγνεσθαι; Καὶ ὅς, εὐφήμει (ἔφη) ὦ ἄνθρωπε, ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών. Manifeſtum eſt, hic μὲν uſum praeſtare περιγραφικὸν, et τοὶ βεβαιωτικὸν, atque ideo totum hoc μέντοι inferre confirmationem limitatam, qua uſos eſſe, qui ſerio loquuntur, ſupra patuit. Caeterum, quia Latini hanc poteſtatem ſuae particulae *vero* tribuerunt, ideo recte ſatis Cicero hic μέντοι reddit *vero*.

XV. Tribuitur et huic particulae alia verſio, nempe *vice verſa*, *rurſus*, in quem ſenſum a Budaeo pag. 481. affertur locus Ariſtophanis in Plut. vs. 554.

Πτωχῷ μὲν γὰρ βίος, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν ἐστιν μηδὲν ἔχοντα·
Τοῦ δὲ πένητος, ζῆν φειδόμενον, καὶ τοῖς ἔργοις προσέχοντα.
Περιγίγνεσθαι δ' αὐτῷ μηδὲν, μὴ μέντοι μηδ' ἐπιλείπειν.

Sed non video, quare hic non poſſit reddi *tamen* ἐναντιωματικῶς. *Vita egeni, quem tu dicis, talis eſt, ut vivat nihil habens: at pauperis eſt parce vivere, et res ſuas diligenter obire, ita ut, cum nihil ipſi ſuperſit, nihil tamen deſit.*

XVI.

XVI. Nonnullos quoque interpretari *porro*, ait H. Steph. in iſto Xenophontis loco: Οἱ μέντοι ἀγαθοὶ οἰκονόμοι, ὅταν τὸ πολλȣ ἄξιον, μικρȣ ἐξῆν πρίαϑαι, τότε Φασὶ δεῖν ὠνεῖϑαι. Sed, cum neque certus Xenophontis locus deſignetur, et nuda verba neceſſario orationis complexu deſtituantur, veraque particularum notio ex praecedentibus ſaepe erui debeat; hinc certum de hoc loco judicium fieri nequit.

XVII. Μέντοι γε interruptum aliqua vocabula, quam reſtringit γὲ, non ſemel invenio apud Thucydidem. Sic lib. IV, cap. 72. extr. poſtquam dixerat, Athenienſes poſt praelium cum Boeotiis ſtatuiſſe tropaeum, addit: Οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως ȣδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίϑησαν. Hic μέντοι praebere poſſit uſum ἐναντιωματικὸν, et γε περιγραφικὸν, limitans τὸ, ἐν παντὶ ἔργῳ. Innuit, *licet Athenienſes aliqua in parte ſuperiores dici potuerint, tamen, quod ad totum praelii eventum attinet, neutros enim certum adeptos, fuiſſe diremtos.* Q. d. *Si aliqua, ſaltem non omni tamen in parte fuerunt victores.* Et cap. 78. ubi Braſidas Theſſalis, ipſum tranſitu prohibere cupientibus, ait, nullas ſe ſcire tantas eſſe Theſſalos et Lacedaemonios inimicitias, quae impediant, ne alteri alterorum ſolo utantur: ſeque, illis invitis non ulterius progreſſurum, neque enim poſſe, ȣ μέντοι ἀξιȣ̃ν γε εἴργεϑαι. *Tamen orare ſaltem, ne prohiberetur.* Idem lib. I, cap. 3. inquirit in nomen Ἕλληνες, unde illud adepti fuerint Graeci; nempe ab Hellene, quem narrat rerum in Phthiotide potitum, propter diurnum cum ipſis reliquis Theſſalis convictum, nominis hujus auctorem fuiſſe. Tum addit: Οὐ μέντοι πολλȣ̃ γε χρόνȣ ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. Non ſimpliciter negat, illud nomen dehinc obtinuiſſe, ſed τὸ γὲ limitat temporis ſpatium, idque longum ſatis. Reddo itaque: *Non tamen, niſi poſt longum ſaltem temporis intervallum* etc. Cum igitur

igitur τὸ γὲ referatur ad illud, quod reſtringit, per ſe ſpectari debet, neque afficit μέντοι neque ab eo afficitur.

XVIII. Praecedente ἀλλὰ, poteſt eſſe vicarium τοῦ ἀλλὰ μὴν in aſſumtionibus, cujus exemplum eſt apud Xenoph. lib. III, inſtit. pag. 65. ubi agit Cyrus de ſupplicio patris Tigranis: *Si juſtum eſt*, inquit, *injuſte agentem ſupplicio afficere, puniendus eſt pater tuus.* Cui Tigranes: *Utrum ducis conſultius poenas cum commodo tuo ſumere, an cum damno?* Tum Cyrus: *Nimirum hoc pacto me ipſum punirem.* Quod aſſumens ille ſubjicit: Ἀλλὰ σὺ μέντοι μεγάλα γ' ἂν ζημιοῖο, εἰ τὰς σεαυτοῦ κατακαίοις τότε, ὁπότε σοι πλείςου ἄξιοι εἶεν κεκτῆσθαι. *Atqui tu quidem in maximum damnum incurreres, ſi occideres tuos tunc, quum maximi pretii eſſent, quos in poteſtate habes.* Quae poſſunt ſic συλλογιστικῶς formari: Qui neceſſarios ſibi perdit, ſibi ipſe nocet. Atqui tu patrem necans neceſſarium tibi perdes. Ergo tu patrem necans tibi ipſe nocebis.

CAPUT XXVII.

DE PARTICULA ΜΗ' ET IPSIUS COMITATU.

SECTIO I.

DE PARTICULA ΜΗ' *ſeorſim poſita.*

I. *De primitiva ejus poteſtate, actus certitudinem tollente per ſe.*

I. Primitiva particulae μὴ eſt poteſtas, quae indicat animum ſollicitum in cavendo, ſerium in dehortando et prohibendo, ardentem in deprecando,

do, vehementem in averſando, cupidum in interrogando.

II. Hi affectus cum non inveniantur in particula οὐ, quae ſimpliciter negat, hinc perſpicuum eſt inter utrumque diſcrimen: eſtque τὸ μὴ ἀπαγορευτικὸν et τὸ οὐ ἀρνητικὸν, plane ut apud Latinos *ne* et *non*, de quibus ita Quintilianus Inſtit. lib. I, cap. 5. An *et* aut *conjunctiones ſunt: male tamen interroges*, hic aut ille ſit. *Et* ne *ac* non *adverbia: qui tamen dicat pro illo*, Ne feceris, Non feceris, *in idem incidat vitium: quia alterum negandi eſt, alterum vetandi.*

III. Tollit autem actus certitudinem trifariam; Vel ipſum per ſe, vel junctum voci actum tollenti, vel denique cum vocula actum tollens reticetur. Cum per ſe actum tollit ἀπαγορευτικῶς, praecedentibus imperativis βλέπε, ὅρα, πρόσεχε, conſtruitur; vel *cum aor. ά ſubjunctivi*, ut in Euang. Marc. cap. XIII, com. 5. Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. *Videte, ne quis vos in errorem trahat*. Vel *cum imperativo* conſtruitur in Euang. Matth. cap. XXIV, com. 6. Ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε. *Videte, ne turbemini.* Vel, quia futuri talis eſt natura, ut de actu demat tantum, quantum eſt ſpatium inter praeſentis et futuri temporis terminum, ut ſupra jam obſervatum in particula ἄν, hinc, ut ἄν, ita etiam μὴ ἀπαγορευτικὸν poſt ſe *futurum indicativi* admittit. Exemplum eſt in epiſt. Pauli ad Coloſſ. cap. II, com. 8. Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσαι ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας. *Videte ne quis vos tanquam praedam abripiat per philoſophiam*. Sed crebrius in ſenſu prohibendi abſunt illi imperativi ὅρα etc. Sic μὴ habet ſequentem *ſubjunctivum* in ep. ad Rom. cap. X, com. 6. Μὴ εἴπῃς. *Ne dicas*. Et ad Coloſſ. cap. II, com. 21. Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς. Sequentem habet imperativum apud Plat. lib. de Rep. IV, pag. 420. Μὴ οἴου δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὀφθαλμοὺς γράφειν, ὥστε μη-

δὲ

δὲ ὀφθαλμὸς φαίνεσθαι, μηδ' αὖ τἄλλα μέρη. *Ne puta, oportere nos tam pulcros oculos pingere, ut neque oculi eſſe videantur, neque rurſus reliqua membra.* Et paulo poſt: Μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι προσάπτειν. *Ne coge nos talem felicitatem cuſtodibus attribuere.*

Ita videmus, μὴ hoc ſenſu promiſcue adhiberi cum imperativo et ſubjunctivo; licet enim uturmque dicere, μὴ ἅψῃ et μὴ ἅπτου· μὴ κρίνῃς μὴ κρινέτω· μὴ ἀγαπήσητε, μὴ ἀγαπᾶτε. Sed non promiſcua tamen ſunt tempora; nam probe obſervandum, conſtruendum eſſe μὴ cum praeſenti imperativi, aut cum aoriſto ſubjunctivi; non autem cum praeſenti ſubjunctivi. Hoc docet Thom. Mag. in h. v. cujus haec verba: Τὸ μὴ ἀπαγορευτικόν ἐστιν· καὶ ἐπὶ μὲν ἐνεστῶτος προστακτικῷ συντάσσεται· ἐπὶ δὲ ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων ὑποτακτικῷ. Οὐ γὰρ ἐρεῖς ἐπ' ἐνεστῶτος, μὴ τύπτῃς, ἀλλὰ μὴ τύπτε· μὴ τύψῃς δὲ ἐπὶ ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων χρόνων· ἔδειξε δὲ ἀμφότερα Ἀριστείδης ἐν τῷ πρὸς Ἀχιλλέα πρεσβευτικῷ, εἰπών· Μηδ' ἀπέχου μὲν ὡς φίλων, πρόῃ δὲ, ὡς πολεμίας· ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνεστῶτος προστακτικὸν θεὶς τὸ ἀπέχου, ἐπὶ δὲ παρῳχημένου ὑποτακτικὸν ἐπενεγκὼν τὸ πρόῃ. i. e. Μὴ *prohibentis conſtruitur vel cum praeſenti imperativi, vel cum aoriſto aliisque temporibus ſubjunctivi: non enim dices in praeſenti,* μὴ τύπτῃς, *ſed* μὴ τύπτε. *Sed dices,* μὴ τύψῃς *in aoriſto et aliis temporibus. Utrumque oſtendit illud Ariſtidis in oratione nomine legatorum ad Achillem, dicentis:* Μηδ' ἀπέχου μὲν *etc. in praeſenti ponentis* τὸ ἀπέχου· *et in praeterito ſubjunctivi addentis* τὸ πρόῃ. Ariſtidi addo Ariſtoph. in Pace vs. 381.

Μὴ νῦν λακήσῃς λίσσομαί σ', ὦ 'ρμίδιον·
Εἰπέ μοι, τί πάσχετ', ἄνδρες, ἕστατ' ἐκπεπληγμένοι;
Ὦ πονηροὶ, μὴ σιωπᾶτε. —

Ne nunc indices, oro te, o Mercuriole, Dicite vos mihi, o viri; quid ſtatis perculſi? O perditi, ne ſilete. Cum Thom. Magiſter dicit, ἐπὶ μὲν ἐνεστῶτος προστακτικῷ συντάσσεται, videtur excludere aoriſtum: et mox, cum ait: οὐ γὰρ ἐρεῖς ἐπ' ἐνεστῶτος, μὴ τύπτῃς, ἀλλὰ, μὴ τύπτε, non addit μὴ τύψον, quod tamen, ſi rite ſuperiora opponuntur, excludere videtur. Fortaſſe hoc tempus imperativi admitti poſſit; certe in tertia perſona, cujus exemplum eſt in Euang. Matth. cap. XXIV, com. 18.

Ὁ ἐν ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. *Qui fuerit in agro, ne retro revertitor, ut tollat veſtimenta ſua.* Non ἐπιστρεφέτω.

IV. Affectum auget, quando poſt μὴ ἀπαγορευτικὸν imperativus vel ſubjunctivus verbi reticetur. Sic Joannem, volentem adorare angelum, prohibet ille, dicens: Ὅρα μή. ſupple προσκύνει, ſive προσκυνήσῃς. Confer Apocal. XIX, 10 et XXII, 9. Adde Ariſtid. Orat. ad Achill. Tom. 11, pag. 426. ex edit. Jebbii: Ὥστε διπλοῦν ἀνθ᾽ ἁπλοῦ τοὔνειδος γίγνεται· καὶ γὰρ μισεῖν τοὺς ὁμοφύλους δοκεῖς, καὶ φοβεῖσθαι τὴν μάχην. Μὴ σύ γε. *Ita ut duplex pro ſimplici probro naſcatur: nam et odiſſe populares videris, et timere pugnam. Tu vero cave.* ſc. *ne hoc fiat.*

V. In orationibus bimembribus complectitur protaſin et apodoſin, in utramque prohibendi vim exercens, ut in non ſemel laudato Theognidis loco:

Μή μ᾽ ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ᾽ ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ.

Hic μὴ non ſingula vetat, ſed totum hoc, quod per μὲν et δὲ tanquam unum quippiam comprehenditur: non enim vetat ἔπεσι στέργειν, ſed totum illud, ἔπεσι στέργειν καὶ νόον ἄλλῃ ἔχειν. i. e. falſam amicitiae ſpeciem.

VI. Infinitivus ſi ſequatur, ille dependet a cauſa antecedente, ut cum oratio eſt obliqua, et tunc μὴ vetat illud, quod per infinitivum exprimitur. v. Eurip. Med. vs. 274.

Σὲ τὴν σκυθρωπὸν, καὶ πόσει θυμουμένην,
Μήδειαν, εἶπον τῆσδε γῆς ἔξω περᾶν
Φυγάδα, λαβοῦσαν δισσὰ σὺν σαυτῇ τέκνα,
Καὶ μή τι μέλλειν. —

Te torvam et marito ſuccenſentem Medeam jubeo ex hac regione abire exulem, aſſumtis duobus filiis tecum, et nihil

nihil cunctari. ubi non licet dicere, ὀ μέλλειν. Sic in Euang. Matth. cap. 11, com. 12. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην. *Et divinitus per quietem admoniti, ne reverterentur ad Herodem.* Non οὐκ ἀνακάμψαι.

VII. Non alio modo infinitivis apponi, docet Devarius. Dicunt tamen Graeci, et praecipue poëtae, μὴ τοῦτο ποιεῖν, ita ut infinitivus ille abſolute pro imperativo poni videatur; idque fit in praeceptis ἀπαγορευτικοῖς. Talia ſunt apud Phocyliden et Pythagoram multa: ut:

Μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν·
Ἀρκεῖσθαι παρέουσι, καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι.
Ψεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν.

Extra poëſin utitur Antoninus τῶν εἰς ἑαυτὸν libr. IV, §. 14. Μὴ ἀποῤῥέμβεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ πάσης ὁρμῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι, καὶ ἐπὶ πάσης φαντασίας σώζειν τὸ καταληπτικόν. *Non vagandum, ſed in omni impetu juſtitiae habenda ratio, et ſervanda facultas comprehendendi omnia, quae ſenſui ſe offerunt.* Adde lib. VI, §. 15.

VIII. Ubi vero imperativo poſtponitur, non vetat actionem per imperativum indicatam, ſed adjunctam actionis partem, vel agendi modum, ut cum Archimedes ait de Sphaer. et Cylindr. περιτ. I. Τετμήσθω σφαῖρα· μὴ διὰ τοῦ κέντρου. Non vetat ſecari ſphaeram; ſic potius dixiſſet, μὴ τετμήσθω· ſed contra jubet: vetat autem ſectionem fieri per centrum.

IX. *Secundo* tollitur actus certitudo poſt voces metum et ſollicitudinem ſignificantes, et tunc conſtruitur μὴ fere cum aoriſtis, praeſertim cum aoriſto ά ut apud Dem. de Claſſib. pag. 73. Δέδια, μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν. *Vereor, ne hos una cum illo debellare cogamur.* Et apud Lucian. Dial. Jun. et Laton. Φοβηθεῖσα, μὴ ὁ νεανίσκος ἐξαγορεύσῃ τὸ

 αἶσχος

αἶσχος αὐτῆς. *Verita, ne adoleſcens probrum ſuum evulgaret.* Poſt nomen ὄκνος ſequitur μὴ apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 450, lin. 32. Cum praeſenti in lib. III, Macchab cap. II, com. 23. Φοβούμενοι, μὴ καὶ τὸ ζῆν ἐκλείπῃ. *Veriti, ne etiam vita ipſum deficeret.*

X. Cum aor. β′ tunc potius conſtrui videtur, cum verbum vel hoc tempore caret, vel ſaltem minus frequens eſt aor. ά. Ita Plat. in Phaedon. pag. 78. Δεδιέναι, μὴ πάθῃ αὐτό. *Timere, ne illud patiatur.* Et Demoſth. Olynth I, pag. 3. Ὀκνῶ, μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. *Vereor, ne irrita futura ſit expeditio noſtra.* Et paulo poſt: Δέδοικα, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρρᾳθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπά, ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. *Vereor, ne, quemadmodum illi, qui temere pecuniam magno foenore mutuo ſumunt, brevi tempore locupletati, poſtea etiam ſorte excidunt, ſic etiam noſtra nobis ignavia appareat magno emta, et ne omnia ad voluptatem referentes, poſtea ad eam redigamur neceſſitatem, ut faciamus multa et gravia, quae antehac facere noluimus, et dimicandum ſit de ipſo agro.* ubi notanda verba φανῶμεν, ἔλθωμεν et κινδυνεύσωμεν. Habetque aoriſtos incerti temporis futuri ſignificationem.

XI. Hactenus cum Graecis conſentiunt Latini, quibus poſt verba timendi ſequitur *ne* cum ſubjunctivo in futuri ſignificatione: at diſſentiunt Graeci, cum more Latinis inſueto μὴ poſt timendi verba cum indicativi praeterito conſtruunt, nempe cum loquuntur de re, acta quidem, ſed cujus tamen effectus a metuente ignoratur. Exempla, quia non ſubeunt in praeſentia, ex Budaeo affero. Ita Demoſthenes: Καὶ τὸ χρόνον γενέσθαι

νέσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πολύν, δέδοικα μή τινα λήθην ἢ συνήθειαν τῶν ἀδικημάτων ὑμῖν ἐμπεποιήκει. Longum tempus, quod poſt legationem erat elapſum, veterum injuriarum oblivionem intulerat vel non intulerat: alterutrum erat certum, quia res erat peracta: incertum tamen, utrum eſſet verum, quare prius timet στοχαστικῶς. Idem rurſus: Τὴν δὲ εἰρήνην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ λελήθαμεν, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ἐπὶ πολλῷ, ἄγοντες. *Vereor, ne non intelligamus, nos pacem ita agere et colere, ut qui verſuram magno foenore faciunt.* Thucyd. Νῦν δὲ φοβούμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν. *Nunc vero veremur, ne utroque exciderimus.* Locus eſt lib. III, cap. 53.

Idem Budaeus ibid. nempe pap. 23. cum aoriſto indicativi hoc modo conſtrui ait apud Platonem, cujus haec verba profert. Καὶ ἅμα βλέψας εἰς τὸν Κέβητα εἶπεν· ἀλλὰ μήπου, ὦ Κέβης, καί σέ τι τούτων ἐτάραξεν. redditque: *Sed vereor, ne quid te quippiam horum conturbarit.* Quamvis non negari poſſit hic aoriſtum indicativi adhiberi pro praeterito perfecto, ex hoc tamen loco illud evinci nequit: neque enim φοβοῦμαι aut verbum συνώνυμον intelligitur, quae cauſa fuit, cur Budaeus reddiderit: *Sed vereor.* neque invenitur in Platone (locus eſt in Phaedone pag. 103.) ἀλλὰ μή που, ſed, ἆρα μήπου. Eſt igitur interrogatio στοχαστικὴ, ſic reddenda: *Num forte, o Cebes, horum aliquid te conturbavit?* Sed res eſt certior, quando δείδω praecedit, ut apud Hom. lib. Od. E, vs. 300.

Δείδω, μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν.
Vereor, ne jam omnia vera dxerit Dea.

Unum qnoque ex eodem Phaedone exemplum affert τοῦ μὴ conſtructi cum praeſenti indicativi. Verba ſunt: Ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ. *Sed metuitis, ne nunc quodammodo ſim difficilior, quam vita anteacta.* Malim tamen alium locum, quia διάκειμαι, quod, quia non eſt uſitatum in ſubjunctivo, poſſit videri ἐξ ἀνάγκης poſitum. Locus eſt pag. 84. Exemplum aliud indicativi poſt ὅρα ex Luciano affert Thomas Magiſter, addens hoc ſemel inveniri. Luciani locus eſt in Dial. Diog. et Herc. Tom. I, pag.

 403.

403. Ὅρα γὰρ μὴ τὸ ἐναντίον ἐςὶ. redditurque; *Cave, ne res contra cadat.* Sed ne hic quidem locus ad rem probandam plene ſufficit, cum μὴ ibi poſſit eſſe interrogativum, ut ſit mens: *Vide, an non ſit contrarium.*

XII. Ubi cum optativo conſtruitur, videtur ſupprimi ἂν δυνητικὸν, ut apud Hom. Il. lib. Φ, vs. 329.

Ἥρη δὲ μέγ' ἄϋσε, περιδδείσασ' Ἀχιλῆϊ,
Μή μιν ἀποέρσειε μέγας ποταμὸς βαθυδίνης.

Juno vero magnum ſuſtulit clamorem, metuens Achilli, ne ipſum abſorberet magnus fluvius vorticibus profundis. vel *abſorbere poſſet.* Aliud exemplum dat Thom. Mag. ex Ariſtidis Serm. Sacr. 1, pag. 278. ex edit. Jebb. Καὶ σφόδρα δεῖσαι (ſc. ἐδόκȣν), μὴ ἐπιθεῖντό μοι. Intelligit locum minime tutum, utpote in quo facile poſſent invadere ipſum.

XIII. Aliquando Φοβȣ̃μαι vel cognatae ſignificationis verbum exſulat, ut apud Eurip. Or. vs. 774. Μὴ λαβωσί σ' ἄσμενοι. *Vereor, ne te cupide ſint damnaturi.* Scholiaſtes ſupplet ὅρα, quod ſi conceditur, tenendum tamen, nullam hic eſſe prohibitionem, ſed metum. Sic narrat Appian. Al. B. C. lib. III, p. marg. 5 8. Decimum Mutinam perveniſſe, portas clauſiſſe, annona Mutinenſium ad exercitum alendum uſum fuiſſe, carnes ſaliviſſe, μὴ χρόνιος ἡ πολιορκία γένοιτο· *Metuens ne diuturnior foret obſidio.* Dubium eximit Homerus Od. lib. E, vs. 467. coll. v. 461.

XIV. Tertio tollitur actus certitudo, quando adhibetur ἀπευκτικῶς, ſive in deprecationibus, cui uſui appoſitiſſimus eſt optandi modus, cujus exemplum eſto illud Homeri lib. Od. Υ, vs. 344.

— Μὴ τȣ̃το Θεὸς τελέσειεν.

Hoc Deus ne perficiat.

XV. Cum ſubjunctivo conſtruitur apud Ariſtoph. in Pac. vs. 376.

— Μὴ,

— Μὴ, πρὸς θεῶν,

Ἡμῶν κατείπῃς, αντιβολῶ σε, δέσποτα.

Per ego te deos oro, ne nos deſeras, here. Et Plat. lib. V. de Rep. pag. 506. Μὴ πρὸς Διὸς ἀποςῇς. *Per Jovem, ne deſiſtas.* Sequitur ſecunda perſona futuri indicativi apud Eurip. in Heracl. vs. 272.

Μὴ, πρὸς θεῶν, κήρυκα τολμήσεις θένειν.

Ne, per deos, legatum ſuſtineas percutere.

XVI. Ut prohibentium, ita et deprecantium affectus augetur, quum poſt particulam verbum ſubticetur, ut apud eundem in Med. vs. 324. ubi Medea juſſa in exilium abire, ita παθητικῶς.

Μὴ πρός σε γονάτων, τῆς τε νεογάμου κόρης.

Ne fiat, oro te per genua et nuper nuptam filiam.

XVII. Sed imprimis deprecantium impetus una cum particula geminatur, ut, cum apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1409. Euripides dixerat, προσκαλοῦμαί σε ὕβρεως· his minis perterritus Bdelycleon, deprecans ait: Μὴ, μὴ καλέσῃς, πρὸς τῶν θεῶν. *Ne, per deos, ne me poſtules injuriarum.* Sic geminat *ne* Virg. lib. Aen. XI, vs. 278.

Ne vero, ne me ad tales impellite pugnas.

XVIII. Quarto tollitur certitudo rei, cum eam quantum in nobis eſt, longiſſime amovemus, et ut abominabilem averſamur; conſtruiturque tunc μὴ cum optativo, et, quoties in ſuperioribus res ipſa dicta eſt, fere ſequitur γένοιτο. ut in ep. ad Rom. cap. VI, com. 2. Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; Μὴ γένοιτο. *Quid igitur dicemus? Permanebimus in peccato, ut gratia fiat plenior? Abſit.* Sic com. 15. Τί οὖν; Ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. *Quid igitur? Peccabimus, quia non ſumus ſub lege, ſed ſub gratia? Abſit.* Et cap. XI, com. 1. Μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς

ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτῦ; Μὴ γένοιτο. *An abjecit Deus populum ſuum? Abſit.*

XIX. Repetitur et hic ἐμφατικῶς, ſuppreſſa re, quam averſamur. Ita apud Ariſtoph. in Pac. vs. 456. Trygaeo jubente io canere Mercurio, Gratiis, Horis, Veneri et Amori, rogat Chorus: Ἄρει δέ; *An etiam Marti?* reſpondet ille: Μή, μή. Sic pro μηδαμῶς eleganter poni, docet Budaeus pag. 479. ex his Dinarchi verbis, quae occurrunt in edit. Demoſt. pag. 103. Ἐπειδὴ δ' εἰς τὰς ἡμετέρας ἥκει χεῖρας, τί ποιήσετε; Προήσεσθε τὴν πρὸς τὰς θεὰς εὐσέβειαν; Μή, ὦ Ἀθηναῖοι, μή· δεινὸν γὰρ καὶ αἰσχρόν. *Poſtquam in veſtram venerit poteſtatem, quid facietis? An religionem projicietis? Abſit, Athenienſes, abſit: improbum enim et turpe eſt.* Μὴ tamen repetitum nervoſius quid habet, quam μηδαμῶς. Utitur utroque Ariſtoph. in Pac. vs. 926. ubi roganti Trygaeo chorum, Num velint facere bove? reſpondet chorus: Βοΐ; Μηδαμῶς. Subjicienti rurſus: Ἀλλ' ὑὶ παχεία καὶ μεγάλῃ; *At ſue pingui et magna?* reſpondet: Μὴ μή.

XX. Quinto, tollit μὴ actum praeſentem, quando, praecedente negatione, vel pro ea interrogatione, tanquam pars negandae totius propoſitionis adhibetur: ut, Οὐδεὶς δύναται δοῦναι ἑτέρῳ, ἃ μὴ ἔχει αὐτός· non enim certa quaedam et terminata perſona negatur aliquid habere; ſed ponitur caſus, qui re vera in actu non eſt: et haec eſt cauſa, quare Latini hic ſubjunctivo utantur: *Nemo poteſt dare alteri, quod ipſe non habeat.* Non, *non habet.* Graeci autem indicativo utuntur. Interrogando effert Epict. Enchir. cap. 31. Τίς δὲ δοῦναι δύναται ἑτέρῳ, ἃ μὴ ἔχει αὐτός; Negatio praecedit apud Xen. Inſtit. lib. VIII, pag. 205. Οὐκ ᾤετο προσήκειν οὐδενὶ ἀρχήν, ὅστις μὴ βελτίων εἴη τῶν ἀρχομένων. *Cenſebat, imperium nemini convenire, qui non ſit praeſtantior iis, quibus praeſit.* Εἴη pro ἂν εἴη.

XXI.

XXI. Sexto, negat aliquid de re, quae ponitur tanquam re vera exiſtat, ſive, quae vera non eſt in actu, tanquam in actu eſſet. Convenitque optime poſitionibus, et comparationibus. ut Matth. III, 10. et VII, 19. Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. *Omnis arbor, quae non fert fructum bonum, exciditur, et in ignem conjicitur.* Et cap. XVIII, com. 13. Χαίρει ἐπ' αὐτῷ, μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. *Gaudet ea magis, quam illis nonaginta novem (ovibus), quae non aberraverant.* Et Marc. VI, 34. Ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. *Intima ſuper iis commiſeratione tactus eſt, quia erant inſtar ovium paſtore carentium.* Diſtinguuntur οὐ et μὴ apud Xenoph lib. 1. Memorab. pag. 718. Βία δὲ καὶ ἀνομία τί ἐστιν; ἆρ' οὐχ, ὅταν ὁ κρείττων τὸν ἥττω μὴ πείσας, ἀλλὰ βιασάμενος ἀναγκάσῃ ποιεῖν ὅ τι ἂν αὐτῷ δοκῇ; *Vis vero et contemtio legum quid eſt? An non, quum potentior minus potentem, non ratione perſuadens, ſed vi cogens, adigat facere, quodcunque ipſi libuerit?*

XXII. Et ſic aliquam habet ſimilitudinem conditionis, cujus haec quoque eſt natura, ut ponat rem, quae in actu non eſt, quaſi ſit in actu, quale eſt illud ſuperius, μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, quod poteſt explicari, ἐὰν μὴ ποιῇ. Imprimis μὴ hunc uſum habet, praepoſitum participio διὰ πλαγιασμοῦ, pro quo Latini habent ablativum, quem abſolutum vocant: quale eſt illud Nazianzeni:

Θεοῦ διδόντος, μηδὲν ἰσχύει φθόνος,
Καὶ μὴ διδόντος, μηδὲν ἰσχύει πόνος.

h. e. Ἐὰν ὁ Θεὸς διδῷ, et ἐὰν δὲ μὴ διδῷ. *Deo dante, nihil valet invidia, et, non dante, nihil valet labor.* Et Iſocr. in Nicocl. pag. 56. Εἰ μὲν γὰρ, ἐμοῦ μὴ δηλώσαντος, ἃ βούλομαι ποιεῖν ὑμᾶς, διαμαρτάνοιτε τῆς

ἐμῆς

ἐμῆς γνώμης, οὐκ ἂν εἰκότως ὑμῖν ὀργιζοίμην. *Nam, ſi, non explicante me, quae a vobis fieri volo, a mea ſententia aberraretis, non jure vobis ſuccenſerem.* Pro ἐὰν μὴ δηλώσω vel δηλώσαιμι, quod dici potuiſſet, niſi εἰ praecederet.

II. *De Particula* ΜΗ' *juncta aliis actus certitudinem tollentibus.*

I. Vidimus, particulam μὴ per ſe actus certitudinem variis modis tollere, unde cognoſcere non eſt difficile, quare amet jungi aliis particulis, quarum ſimilis eſt natura. Sic commode adjicitur τῷ ἂν ἀοριστολογικῷ apud Plat. in Euthyphr. pag. 15. init. Οὐδὲν γάρ ἐστιν ἡμῖν ἀγαθὸν, ὅ, τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν. *Nullum enim nobis eſt bonum, quod illi non dederint.* Apte quoque ſequitur poſt ὅταν, conflatum ex ὅτε ἂν, quod hoc incertum tempus notat. ut apud Plat. in Theaet. Ὅταν γε ἀληθῆ μὴ οἴηται οἰόμενος. *Tum certe, cum, qui putat, vera non putat.* Item poſt ὃς ἐὰν in Euang. Luc. VII, 23. Μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐπ' ἐμοί. *Beatus eſt, qui non offenſus fuerit in me.* Conf. cap. VIII, com. 18. Idem quando ἂν alio uſu totam orationem afficit, cujus partem conſtituit μὴ cum voce, cui adjicitur, ut apud Ariſtot. lib. I. de Rep. pag. 178. Οὕτω γὰρ ἂν ἀποτελοῖτο κάλλιστα τῶν ὀργάνων ἕκαστον, μὴ πολλοῖς ἔργοις, ἀλλ' ἑνὶ δουλεῦον. *Sic enim optima ratione perfectiſſimum fuerit unumquodque inſtrumentum, non multis rebus, ſed uni tantum inſerviens.* Quanquam et hic alia poteſt τοῦ μὴ eſſe ratio, quod ipſum per ſe conditionem inferens actum tollat; nam poteſt exponi per εἰ μή. et quando non cadit in conditionem, οὐ adhibetur. ut: Εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Non, μὴ ἂν ἀπέθανε.

II. Res

II. Res certior eſt in conditionibus, quarum conſtans eſt poteſtas incertum aliquid notare, quare aptiſſime particula haec ſubjungitur conditionalibus, εἰ, ἐὰν et ſimilibus. Sic 1. Cor. XIII, 1. Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν. *Si linguis hominum et angelorum loquar, et charitatem non habeam, factus ſim aes reſonans.* Ariſtot. lib. 1. de Rep. cap. 9. Κἂν μὴ διὰ τῆς χρηματιστικῆς δύνωνται πορίζειν, δι᾽ ἄλλης αἰτίας τοῦτο πειρῶνται. *Et, ſi per rem pecuniariam non poſſunt, alia id ratione conſequi tentant.*

III. Ita eleganter claudit ſententiam in gemina conditione apud Plat. in Phaedr. pag. 277. Εἴ τέ τίς φησιν, εἴ τε μή. intellecto verbo praecedente.

IV. Poſt ἐφ᾽ ᾧ τε, ſimiliter conditionali, eleganter claudit ſententiam apud Ariſtoph. Acharn. vs. 722.

Ἐνταῦθ᾽ ἀγοράζειν τοῖσι Πελοποννησίοις
Ἔξεστι, καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ Βοιωτίοις,
Ἐφ᾽ ᾧτε πωλεῖν πρὸς ἐμὲ, Λαμάχῳ δὲ μή.

Negotiari hic licet Peloponneſiis, et Megarenſibus, et Boeotiis has conditione, ut mihi vendant, non vero Lamacho.

V. Quia, quod ſpectamus, nondum conſecuti ſumus, hinc amat μὴ ſubjungi particulis, cauſam finalem indicantibus. Sic dicitur non ἵνα οὐ, ſed ἵνα μή. Sic Ariſtoph. Veſp. vs. 70.

Οὗτος φυλάττειν τὸν πατέρ᾽ ἐπέταξε νῷν
Ἔνδον καθείρξας, ἵνα θύραζε μὴ ᾽ξίῃ.

Hic nos juſſit patrem intus concluſum cuſtodire, ne prorumpat foras. Et Paulus 1. Cor. XII, com. 24. Ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμὴν, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι. *Deus temperavit corpus, ampliorem tribuens honorem ei, quod hoc deſtitutum eſt, ne ſit in corpore diſſidium.*

VI. Ob

VI. Ob eandem cauſam ὅπως μὴ dicitur, non ὅπως ȣ̓, ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 8. Ἐν νῷ εἶχον τὰς ἔσπλȣς τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. *In animo habebant ora portus obſtruere, ut ne Athenienſes poſſent in eum impetum facere.*

VII. Et intercedente ἂν δυνητικῷ, apud Plat. lib. VI. de Rep. pag. 494. extr. Οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' ἔπος λέγοντάς τε καὶ πράττοντας, καὶ περὶ αὐτὸν, ὅπως ἂν μὴ πεισθῇ, καὶ περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἂν μὴ οἷός τ' ᾖ; *Nonne et omni ope, omnique eloquentia enixuros, ut nec adoleſcens pareat, nec monitor quicquam promoveat?* i. e. *poſſit parere alter, et alter promovere.*

VIII. Optativus ubi ſequitur, diſſimulari videtur ἂν δυνητικὸν, ut apud Thucyd. lib. IV. cap. 4. Πηλὸν, εἴ πȣ δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορίᾳ, ἐπὶ τοῦ νώτȣ ἔφερον, ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὼ χεῖρε ἐς τȣ̓πίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. *Lutum, ſicubi opus eſſet, propter vaſorum inopiam, dorſo geſtabant, et procumbentes, ut commodiſſime poſſet permanere, et conſertis a tergo manibus, ne decidere poſſet.*

IX. Sed et ὅπως μὴ cum futuro indicativi conſtruitur. vid. Thom. Magiſt. in V. μὴ, et ibidem exempla ex Aeſchylo, Ariſtophane et Platone, quibus adde Ariſtoph. in Veſp. vs. 141.

— Ἀλλ' ἄθρει,

Κατὰ τῆς πυέλȣ τὸ τρῆμ' ὅπως μὴ 'κδύσεται.

Sed vide, ne per foramen ſolii erumpat. Ratio futuri indicativi, ſi rem diligenter examinamus, proprie non eſt cauſa finalis; ſed ὅπως indicat modum, quo poſſit evadere, ut cum reddimus; *Vide, ſive diligenter attende; quomodo non evadet.* i. e. *Hoc modo, ſi rite obſervabis, non evadet.*

X. Cauſa

X. Cauſa finalis quoque indicatur per praepoſitionem εἰς cum articulo τὸ et infinitivo, ſequente μὴ, ut in ep. pr. ad Cor. cap. X, com. 6. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν. *Haec nobis ſunt documento, ne nos teneat malorum cupido.* Non εἰς τὸ οὐκ εἶναι.

XI. Voces, actum tollentes, nonnunquam diſſimulantur: exempla dedi §. 8. at in quibus, citra hanc diſſimulationem, tamen μὴ utendum fuiſſet propter particulam adjectam ὅπως. Sed ἂν ſupprimitur, quum μὴ ſequitur poſt ὁπότε, vel, quod eodem redit, ὁπότε tunc ponitur pro ὁπόταν, ſive ſenſu δυνητικῷ, ſive ἀοριστολογικῷ, ſequente optativo: ut apud Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 54. Ἀεὶ, ὁπότε μὴ ἄλλό τι σπουδαιότερον πράττοιεν, ταύτῃ τῇ παιδιᾷ ἐχρῶντο. *Quandocunque non aliam rem magis ſeriam tractarent, hoc ludo utebantur.* Et lib. VIII, pag. 205. extr. Ἐπὶ θήραν τοὺς μὲν ἄλλους ἐξῆγεν, ὁπότε μὴ μένειν ἀνάγκη τὶς εἴη. *Ad venatum eos eduxit, quotiescunque domi manere nulla coëgit neceſſitas.*

XII. Cum participio ubi conſtruitur, infinitam notat perſonam, clanculum latente τῷ ἂν, quod prodit, quum participium in verbum reſolvitur, praemiſſo ὃς ἂν vel ὃς ἐάν· ut in Evang. Matth. cap. VII, com. 19. Πᾶν δένδρον, μὴ ποιοῦν (pro ὃ ἐὰν μὴ ποιῇ) καρπὸν, ἐκκόπτεται. *Quaecunque arbor non fert fructum bonum, exſcinditur.* Similiter cap. XII, com. 30. Ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ, κατ᾽ ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ, σκορπίζει. *Quicunque mecum non eſt, mihi adverſatur: et quicunque mecum non colligit, diſſipat.*

XIII. Diſſimulatur ἵνα vel ὅπως apud Jeſ. Sir. cap. XXXIV, com. 16. Φάγε, ὡς ἄνθρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ διαμασῶ, μὴ μισηθῇς. *Veſcere, ut homo, tibi appoſitis, et ne guloſius manduca, ut ne in odium incurras.*

XIV. Nec

XIV. Nec ἵνα tantum, cum ſubjunctivo conſtructum; deſideratur. verum etiam, ubi ſequitur optativus, particula ἂν δυνητική. Exemplum habet Hom. Il. lib. E. v. 845.

— Αὐτὰρ Ἀθήνη

Δῦν' ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης.

Sed Minerva nebuloſa ſe texit umbra, ne ipſam Mars poſſet videre. ut fere explicat Euſtathius pag. 613. δύναι ἄϊδος κυνέην.

III. *De Particulae* ΜΗ' *uſu* ἀρνητικῷ *ſive negativo, et ſimul elliptico.*

I. Sed et uſum habet τὸ μὴ negativum, ut ὀ, nec tamen temere confundi debent; nam negant quidem ambo, ſed ὀ totum, et μὴ partem, quod ſerio tenendum, ne fallamur; cf. quae ſupra monui ſect. I, 1, §. 2. Hic vero ſpeciatim obſervabimus uſum ellipticum; nam crebro vox ſupprimitur repetenda ex praecedentibus. Sic Plat. in Phaedr. pag. 237. Τὸν ἐρῶντά τε, καὶ μὴ, κρινῶμεν. ubi κρινῶμεν complectitur totum; partes ſunt ἐρῶντα καὶ μὴ ἐρῶντα, repetito illo ἐρῶντα. Si enim dixiſſet καὶ ὀ, non τὸ ἐρῶντα, partem conſtituens, ſed verbum κρινῶμεν, totum deſignans, repetendum fuiſſet. Talis frequentiſſimus uſus eſt ἐν ταῖς ἀντιθέσεσι. Rurſus pag. 238. Λέγωμεν, τίς ὠφέλεια ἢ βλάβη ἀπό τε ἐρῶντος, καὶ μὴ, τῷ χαριζομένῳ ἐξ εἰκότος συμβήσεται. *Dicamus, quod commodum aut damnum ab amante, et non amante, obſequenti merito eveniat.* Hic iterum non dicit ἐρῶντος καὶ ὀ, ſic enim repetendum foret συμβήσεται. ſed καὶ μὴ, ut pars totius propoſitionis intelligatur, quae eſt ἐρῶντος.

II. Vel, quod eodem redit, negat τὸ μὴ praedicatum, non vero ſubjectum. Sic dicit idem ibid. pag. 238. Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε, καὶ μὴ γράφειν; Quae

Quae igitur ratio eſt ſcribendi recte, et minus recte? καὶ μὴ, ſcil. καλῶς.

III. Hic eleganter τὸ μὴ claudit ſententiam, ut apud Plat. in Phaedr. pag. 263. Ἐν ᾧτε ἀνάγκη τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι, καὶ ἐν ᾧ μή. *In quo neceſſe eſt vulgus errare, et in quo non item.* Et paulo poſt: Τὸν ἔρωτα πότερον φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων, ἢ τῶν μή; *Amorem num dicimus eſſe ex ambiguis, an vero ſecus?*

IV. Negat etiam praedicatum ſuppreſſum, quod in priori ſubjecto fuit expreſſum affirmative: ut apud eundem lib. VI. de Rep. pag. 486. init. Ὅταν κρίνειν μέλλῃς φύσιν φιλόσοφόν τε, καὶ μή. *Quum diſcernes inter ingenium philoſophicum, et non philoſophicum.*

V. Sapit intimam Graecitatem, quando μὴ praemiſſo articulo praepoſitivo in oratione μονοκώλῳ negando repetere jubet antecedens affirmatum. Ita Plato alibi, citante Devario: Ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν, οἱ μή, ἀποκλείονται. Pro οἱ μὴ δεινοί. *Uti in ludo calculorum a peritis excluduntur minus periti.*

VI. Ellipſis ex praecedentibus exemplis ſatis eſt manifeſta; ſi quis tamen ejus ſuppletae exemplum deſideret, conſulat eundem Plat. in Apol. Socr. pag. 29. Εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές εἰσι νόθοι τινες, ἢ ἐκ νυμφῶν, ἢ ἔκ τινων ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή, *Si porro Daemones deorum filii ſunt ſpurii quidam, ſive ex nymphis, ſive ex aliis quibusdam, qualescunque tandem ſunt, quis hominum cenſeat, Deorum quidem filios eſſe, deos vero non eſſe?*

VII. Pateat hic differentia τῶν μὴ καὶ οὐ: nam οὐ adhibent, quando vel praecedens totum ex oppoſito negatur, vel a praecedenti diverſum. *Prioris* exemplum eſto illud Platonicum. Φῄς, ἢ οὔ; *Ain', an negas?* in Apol. Socr. pag. eadem: ubi non dicunt Graeci, ἢ μή.

Alterius exemplum eſt in illo Socratis apud Epict. in Enchir. extremo. Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναί με δύνανται, βλάψαι δ' οὔ. *Anytus et Melitus interficere me poſſunt, laedere vero non poſſunt.* ubi ἀποκτεῖναι et βλάψαι ſunt diverſa. Sin voluiſſet dicere: *Anytus et Melitus alios quidem laedere poſſunt, me vero non poſſunt*; ut poſterius illud maneret pars propoſitionis; hoc ſic protuliſſet: Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἄλλους μὲν βλάψαι δύνανται, ἐμὲ δὲ μή. Sed de hoc uſu particulae οὐ poſtea Cap. XXXIX. ſect. I. §. 6.

*) Exempla ubi μὴ citra ellipſin pro οὐ adhibentur, rariſſima ſunt. Multa enim ubi ſic poſitum eſſe aliis videbatur, in majori opere recte diluit Hoogeveenus; uno tamen excepto Luciani in Dial. Panop. et Galen. init. Εἶδες, ὦ Γαλήνη, χθὲς, οἷα ἐποίησεν ἡ Ἔρις παρὰ τὸ δεῖπνον ἐν Θετταλίᾳ, διότι μὴ καὶ αὐτὴ ἐκλήθη ἐς τὸ συμπόσιον; *Vidiſtin', Galene, heri, qualia Eris patraverit inter coenam in Theſſalia, quod et ipſa vocata non erat?* Ubi nihil incerti invenitur, propter quod μὴ adhibeatur. Neque eſt, quod cauſam quaeramus in διότι, quia hoc nihil aliud eſt quam διὰ τοῦτο, ὅτι· et idem Lucianus alibi διότι οὐ dicit in ſimillimo caſu, ut in Toxar. Tom. II. pag. 523. Ὁ δὲ ἄκαιρον εἶναι νομίσας ἐν τούτῳ ἀπομνημονεύειν τῷ Δεινίᾳ, διότι οὐ προσίετο μόνον αὐτὸν τῶν φίλων. *Ille vero intempeſtivum ratus eo tempore Diniae exprobrare, quod ſolum ſe ex amicis non admiſiſſet.*

VIII. Infinitivis etiam adhaeret, parti propoſitionis praefixum, non vero toti propoſitioni, ita ut negativum quidem ſenſum praebeat, nec tamen pro οὐ ponatur: nempe quando cum affirmativo notat idem, quod negativum. Quale eſt illud Ariſtophanis in Acharn. vs. 1112.

Ὦ 'νθρωπε, βούλει μὴ προσαγορεύειν ἐμέ;

Non dicit οὐ προσαγορεύειν, et tamen μὴ eſt ἀρνητικόν. Neque reddendum puto; *An non vis me compellare?* Sed, *An vis non compellare?* ita ut τὸ μὴ non neget τὸ βούλει, ſed τὸ προσαγορεύειν. q. d. *An vis abſtinere a compellatione mei?* Simile fere illud ejuſdem in Veſp. v. 1086.

Ἄρα

Ἄρα δεινὸς ἦ τόθ', ὥστε πάντα μὴ δεδοικέναι. *Ergo tunc acer eram, ita ut omnia non timerem.* h. e. *ut omnia pericula ſpernerem.* vel, *ut nihil timerem.*

IX. Naturam infinitivi ſequitur participium, quod et τὸ μὴ amat. Lucian. tom. III in Conviv. pag. 429. Τῷ δὲ Κλεοδήμῳ, καθ' ὃν ὁ ψόφος ἐγένετο, μὴ προσποιουμένου τὴν ἀπόῤῥιψιν. *Cleodemo, apud quem fuerat ſtrepitus, abjectos a ſe* (nummos) *diſſimulante.* Idem in dial. Panopes et Galenes: Τί δ' οὖν ἐποίησεν ἡ Ἔρις μὴ παροῦσα; *Quid igitur fecit Diſcordia, non praeſens?* h. e. quia non invitata erat.

X. Neque tamen haec ita ἁπλῶς dicta velim, ut plane negem οὐ cum participio conſtrui poſſe: poteſt enim, quando ita conſtruitur, ut non pars, ſed totum quid negetur, ut apud Xenoph. Κύρ. παιδ. lib. VIII. pag. 220. Ἑώρα · · · · οὓς εἰδείεν φιλοῦντας αὐτοὺς, τούτους μισεῖν οὐ δυναμένους. *Videbat, eos non poſſe odiſſe, quos ſcirent amare ſe.* ubi non ſpectat τὸ οὐ δυναμένους ſolum, ſed totum hoc μισεῖν δυναμένους. Et Lucian. in Timon. cap. 14. Ἄτοπα γοῦν ποιεῖν ἔφασκες αὐτοὺς, ἐρῶντας μὲν εἰς ὑπερβολὴν, ἐξὸν δ' ἀπολαύειν οὐ τολμῶντας, οὐδὲ ἐπ' ἀδείας χρωμένους τῷ ἔρωτι. *Abſurda itaque eos facere dicebas, qui ſupra modum amantes, cum liceret amore potiri, non auderent, neque ſecure frui.* ubi poſt τολμῶντας intelligitur ἀπολαύειν, quod totum negat οὐ.

XI. Quae hactenus dicta ſunt de particula μὴ, et quomodo diſtinguenda ſit ab οὐ, eadem dicta putantor de ipſius compoſitis μηδεὶς, μηκέτι, μηδαμῶς, μηδέποτε etc. eodemque modo has diſtinguendas ab οὐδεὶς, οὐκέτι, οὐδαμῶς, οὐδέποτε etc. Longum enim eſt ſingula exemplis per ſingulos uſus illuſtrare: repetantur illa ex Evang. Marci: Μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. item haec ex ep. ad Timoth. Μὴ νοοῦντες, μήτε ἃ λέγουσι, μήτε διὰ τίνων διαβεβαιοῦνται.

ται. Adjicere tamen liceat, quae in procinctu ſunt. Sic Epict. Enchir. cap. 18. ἀπαγορευτικῶς· Μηδὲν βούλου δοκεῖν ἐπίστασθαι. *Nullius rei prae te feras ſcientiam.* Non οὐδέν. Act. Apoſt. cap. XXVIII. com. 18. Ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν (non οὐδεμίαν. αἰτιαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. Quod etiam ſic efferri potuiſſet: Ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπῆρχεν ἐν ἐμοί. *Quaeſtione de me habita, voluerunt me abſolvere, quod nullum capitale crimen in me erat.*

Quam conſtanter ſit a Graecis obſervata, et religioſe habita haec, quam nunc fuſius notavi, inter μὴ et οὐ diſtinctio, unus Xenophontis locus documento ſit, qui eſt in tertio Inſtitut. pag. 84. ubi, cum retuliſſent exploratores, quanto cum fructu rex Aſſyriorum ad pugnam cohortatus eſſet ſuos, Chryſantasque moneret Cyrum, ut regis Aſſyriorum exemplo ſuos quoque milites, in aciem ducturus, ad praelium habita oratione, inflammaret, iisque animos adderet: tum ille: Ὦ Χρυσάντα, ΜΗΔΕ'Ν σε λυπούντων αἱ τοῦ Ἀσσυρίου παρακελεύσεις· ΟΥ'ΔΕΜΙ'Α γὰρ οὕτως ἔσται καλὴ παραίνεσις, ἥτις τοὺς ΜΗ' ὄντας ἀγαθοὺς αὐθήμερον ἀκούσαντας ἀγαθοὺς ποιήσει. ΟΥ'Κ ἂν οὖν τοξότας γε, εἰ ΜΗ' ἔμπροσθεν τοῦτο μεμελετηκότες εἶεν· ΟΥ'Δ' ἀκοντιστὰς, ΟΥ'ΔΕ' μὴν ἱππέας γε· ΟΥ'ΔΕ' μήν τά γε σώματα ἱκανοὺς πονεῖν, ἢν ΜΗ' πρόσθεν ἠσκηκότες ὦσιν. i. e. *O Chryſanta, ne moveant te Aſſyrii cohortationes; nulla enim tam pulcra erit adhortatio, quae milites non bonos eodem die, audita oratione, bonos ſit redditura: non igitur bonos ſagittarios, niſi antea artem exercuerint: non jaculatores, neque profecto equites; ne corpora quidem laboribus ferendis valida reddet, niſi antea fuerint exercita.* Mire hic variantur οὐ et μὴ cum compoſitis. Μηδὲν λυπούντων dicit, non οὐδὲν, quia prohibet, non negat. Οὐδεμία παραίνεσις inquit, non μηδεμία, quia diſerte negat. Porro τοὺς μὴ ὄντας ἀγαθοὺς, non οὐκ ὄντας, propter naturam participii. Contra, Οὐκ ἂν τοξότας, non μὴ, quia plane negat: ſimiliter οὐδ' ἀκοντιστάς· οὐδὲ μὴν ἱππέας· οὐδὲ μὴν τά γε σώματα· ſed ἢν μὴ et non ἢν οὐ, quia cadit in conditionem, ut et illud ſuperius εἰ μὴ ἔμπροσθεν etc. Confer ſect. I. 2. in principio.

IV. *De*

IV. *De Particulae* ΜΗ' *uſu πευςικῷ.*

I. Μὴ in interrogationibus poſitum habet ἐνέργειαν cum rogamus cognita et commode redditur, *numquid? an?* Exempla ubivis obvia. Sic Plat. de Rep. lib. VI. pag. 486. Μή πη δοκᾶμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἕκαςα διεληλυθέναι; *An aliqua ratione tibi videmur non ſingula neceſſaria oratione percurriſſe*? Rurſus in ep. ad Rom. cap. III. com. 3. Μὴ ἡ ἀπιςία αὐτῶν τὴν πίςιν τοῦ Θεᾶ καταργήσει;

II. Ἐνέργεια augetur, quando habet amarorem, ut in Act. Apoſt. cap. VII. com. 18. Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; *Num interficere me ſtudes, quomodo heri Aegyptium interfeciſti*? Et in Euang. Joann. cap. VIII. com. 53. ubi Judaei Chriſto: Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ; *Num videlicet tu major es patre noſtro Abraamo?*

III. Verum quoniam conjicientibus et ſuſpicantibus, atque ſciſcitantibus id fere commune eſt, ut eadem cognoſcendi cupiditate ferantur, hinc ςοχαςικαῖς particulis commode praefigitur ἆρα, vel ποτέ· de hoc infra dicetur in μή ποτε· hujus, ſequente ſubjunctivo exemplum eſt apud Lucian. Tom. III. in Lapith. pag. 441. Ἔπειτα δὲ εἰσῄει με, μὴ ἄρα τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀληθὲς ᾖ. *Deinde mihi in mentem venit, num forte id, quod vulgo fertur, verum ſit.*

Sectio II.

de

PARTICULAE ΜΗ *comitatu.*

I. ΜΗ' ΓΑ'Ρ, ΜΗ' ΓΑ'Ρ ΓΕ, ΜΗ' ΓΑ'Ρ ΔΗ' ΜΗ' ΓΑ'Ρ ΟΥ'Ν.

I. Particulae μὴ γὰρ aggregantur ex μὴ deprecationem notante ſ. ἀπευκτικῷ, et γὰρ ratiocinativo. Utro-

que ἐλλειπτικῶς in reſponſione utitur Plat. lib. VI. de Rep. pag. 509. ubi dicenti: Ὅσον ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν, ἑκὼν οὐκ ἀπολείψω. *Quantum in praeſentia fieri poterit, ſponte nihil praetermittam.* reſpondet Glauco: Μὴ γάρ. *Abſit enim* ubi μὴ deprecantis eſt: γὰρ reddit rationem, quae latet propter intricatiorem ellipſin, per quam extrinſecus aliquid petendum eſt. Suppleri itaque oratio hoc modo poteſt: Καλῶς εἶπας, ὅτι ἑκὼν οὐκ ἀπολείψω. ἱκετεύω γὰρ, μή τι ἀπολείψῃς. Perſpicua magis res erit, ſi mutata deprecatione in negationem, dicas: Καλῶς εἶπας· οὐ γὰρ ἀπολειπτέον οὐδέν. Ellipſin ſuppletam dedi ſupra cap. XII. ſect. I. §. 4. Supplet ellipſin Lucianus in uſu ἀπαγορευτικῷ in Dial. Menel. et Prot. Dixerat Menelaus, intelligere ſe, eum poſſe. Potuiſſet reſpondere Proteus breviter, Μὴ γάρ. Sed plenius, repetitis ex ſuperioribus verbis θαυμάζειν et γίγνεσθαι, reſpondet: Μὴ θαυμάσῃς, ὦ Μενέλαε· γίγνομαι γάρ.

II. Jungitur etiam τὸ γὰρ cauſativum τῷ μὴ interrogativo non ſine ellipſi, in Evang. Joann. cap. VII. com. 41. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Ellipſeos ratio ſuperiori erit planior, ſi pro μὴ γὰρ ἐρωτηματικῶς, ponamus οὐ γὰρ, ἀρνητικῶς, ſuppleta ex oppoſito oratione hoc modo: *Alii dicebant: Hic non eſt Chriſtus; nam Chriſtus non veniet ex Galilaea.* ita ut οὗτος οὐκ ἔστιν ὁ Χριστὸς, ex praemiſſis repetatur. quod, quia interrogative potius, quam negative proferunt, neque Latini ſolent haec jungere *an enim*; hinc proclivi eſt reddere *an ergo*? ita ut ſenſus collectivus ſit clarior, ratiocinativus verior. Vide ſis ſimilia ſupra cap. XII. ſect. I. §. 11.

III. Μὴ γάρ γε tanquam formalem notam ex Budaeo affert H. Stephanus, reddit enim ſimpliciter, *Abſit, Dii avertant, Dii prohibeant.* Tangit has particulas

culas Budaeus p. m. 480. quas pro μὴ δῆτα poni ait, ſed reddit tamen *Abſit enim*, neglecta plane particula γε, quae, quia ad vocem interjectam referri debet, τῷ μὴ γὰρ aggreganda non fuiſſet. Locum Demoſthenis affert Budaeus in orat. pro Cteſiph. Εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτο ἀκονιτὶ, περὶ ὧν ὑδένα κίνδυνον ὅντιν' ὒν ὑχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι, τίς ὑχὶ κατέπτυσεν ἂν σῦ, μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε, μηδ' ἐμῦ; Nulla non particula ſuam ſervat poteſtatem: ἀπαγορευτικὸν τὸ ΜΗ', αἰτιολογικὸν τὸ ΓΑ'Ρ, reddit enim rationem, quare dixerit σῦ, et τὸ ΓΕ reſtringit πόλεως. Servatis rite omnibus, ſic reddi poſſit: *Quis non deſpuiſſet in te; non enim dixerim in civitatem ſaltem, neque in me?* Q. d. per repetitionem pronominis, σῦ λέγω, μὴ γένοιτο γὰρ τῆς πόλεώς γε. Nempe σῦ, ἐμφατικῶς, quare ſuum ipſi accentum tribui aequum putem.

IV. Superiori ſimile eſt μὴ γὰρ δὴ, in quibus Budaeus negligit τὸ δὴ, Stephanus utrumque. Verba ſunt Syneſii, quem affert Bud. l. c. Ἀλλὰ τό γε προαιρεῖσθαι τὰ βέλτιςα ὁ δαίμων οὐκ ἀφαιρήσεται, μὴ γὰρ δὴ καὶ τῆς γνώμης ἡμῶν ὑ κατισχύσει. *At optimam vitae inſtitutionem non adimet fortuna, enimvero non dixero conſilio noſtro praevalebit.* ubi δὴ puto eſſe ὑπερθετικὸν, quo de ſupra cap. XV. ſect. I, 5.

V. Denique dicunt quoque μὴ γὰρ ὒν, in quibus τοῦ γὰρ vis cauſativa eſt obſcuriſſima. Verba ſunt Pyladae apud Eurip. in Oreſt. v. 1147. poſtquam dixerat, non oportere Menelaum eſſe fortunatum, cum Oreſtae pater, ſoror et mater periiſſent, ipſe autem Agamemnonis haſta uxorem recepiſſet: quibus ſubjungit:

— Μὴ γὰρ ὒν ζώην ἔτι,
Εἰ μὴ 'πι κείνῃ φάσγανον σπάσω μέλαν.

In his μὴ eſt ἀπευκτικόν. *Non vivam* ſive *diſperеam*: ὒν concluſivum: *Quare diſpereаm, niſi in iſtam atrum ſtrinxero gladium.* At ad afferendam vim αἰτιολογικὴν

τοῦ γὰρ, opus videtur Oedipo, niſi aliquid extrinſecus in ſubſidium vocantes, tali periphraſi eruamus: Non oportet Menelaum eſſe fortunatum, et uxore ſecurum frui, quare moriendum eſt Helenae, ut graviori calamitate oppreſſus doleat: eſt enim indignus, qui in mediis noſtris malis ſolus ſuis fruatur gaudiis. Haec tamen ſi cui nimis longe petita videntur, contentus eſto ſolo particularum γὰρ ἂν uſu βεβαιωτικῷ, vehementiſſime affirmantium illud μὴ ζώην, et conferto, quae dicta ſunt cap. XII. ſect. 2. § 5. et latentem particulae γὰρ vim αἰτιολογικὴν cap. eod. ſect. I, § 4. Nec tamen nihil dixiſſe videor; cum enim ratio unice faciat ad perſuadendum, ejus effectus eſt confirmatio, quare in reſponſionibus affirmativis fere adhibetur γὰρ, ut εἰκὸς γὰρ, ἔςι γὰρ ταῦτα et ſimilibus, ſaepe non ſine ex longinquo petenda ellipſi, cujus nonnunquam difficilis eſt inveſtigatio, et difficilior probatio. Quicquid id eſt, quod potui, dedi, expectaturus, donec major aliunde lux affulgeat.

II. *De Particulis* ΜῊ ὍΤΙ, ΜῊ ὍΤΙ ΓΕ, ΜῊ ὍΤΙ ΔΉ.

I. Cum ex ΜῊ vel ἀρνητικῷ vel ἀπαγορευτικῷ, et ὍΤΙ διηγηματικῷ, conſletur μὴ ὅτι, quod redditur recte *non ſolum*, *non modo*, nec tamen unquam τὸ ὅτι pro μόνον ponatur, quaerat quiſpiam, unde τὸ ὅτι in hoc aggregato ſignificationem accipiat, quam reſpuit, quando ſolitarium eſt. Primo obſervandum, harum particularum nullum uſquam uſum eſſe niſi in orationibus bimembribus, quarum poſterior pars priori ſemper praevaleat. Qui itaque ſic loquitur, priorem partem omnino quidem non negligit, ſed praefert tamen poſteriorem. Itaque tanquam κατὰ παράλειψιν priori parti praemittit τὸ μὴ ὅτι, ἐλλειπτικῶς, ſuppreſſo λέξω vel λέγοιμι. Uſus eſt, quoties quaſi ex abundantia

tia adjecta praemittuntur parti principali. Latini dicunt: *Non dicam.* vel *Ne dicam.* Atque ita differt μὴ ὅτι a μὴ μόνον, cum illud imparia conjungat, hoc paria committere poſſit. Exemplum eſto illud Xenophontis Memorab lib. I. pag. 731. Τόγε ἱμάτιον, ἢ τὴν οἰκίαν, ἢ ἄλλό τι ὧν κέκτησαι, νομίζων ἀργυρίου ἄξιον εἶναι, οὐδενὶ ἂν, ΜΗ ὍΤΙ προῖκα δοίης, ἀλλ' οὐδ' ἔλαττον τῆς ἀξίας λαβών. i. e. μὴ λέγω, ὅτι προῖκα δοίης. Recte τὸ μὴ exprimit interpres: *Si veſtem, vel domum, vel aliud quidpiam, quod in bonis tuis eſt, pretio dignum eſſe putares: non dicam gratis, ſed ne minori quidem accepto pretio, quam quanti ea res eſſet, dares.* At ne τὸ ὅτι quoque negligatur, ſic dicas: *Non dicam, te daturum.* Idem hoc Platonis Ep. VII. pag. 329. Διεκώλυέ μου τὸν ἔκπλουν, εἰς ἀκρόπολιν ἀγαγὼν καὶ κατοικίσας, ὅθεν οὐδ' ἂν εἷς ἔτι με ναύκληρος, ΜΗ ὍΤΙ κωλύοντος ἐξήγαγε Διονυσίου, ἀλλ' οὐδ' εἰ μὴ πέμπων αὐτὸς τὸν κελεύοντα ἐξαγαγεῖν ἐπέστελλεν. *Diſceſſum mihi interclusit, in arcem me deductum habitare jubens, unde ne ullus quidem nauclerus, non dicam vetante Dionyſio, me abduceret, ſed nec niſi ipſe diſertis per epiſtolam mandatis mitteret, qui juberet me abduci.* Adde Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 74. Οὐδ' ἂν ἡμεῖς ἀσφαλῶς ἐργαζοίμεθα, μὴ ὅτι τὴν τούτων, ἀλλ' οὐδ' ἂν τὴν ἡμετέραν. *Non poterimus tuto colere, non dicam horum, ſed ne noſtros quidem agros.*

II. Si rem tamen ad juſtam judicii lancem revocemus, neque ὅτι pro μόνον ponitur, neque μὴ ὅτι ſignificat *non ſolum*, ſed vocula μόνον potius ſupprimitur, ut cum Plato dicit in Conviv. pag. 207. Νέος ἀεὶ γιγνόμενος, τὰ δὲ ἀπολλὺς, καὶ κατὰ τρίχας, καὶ σάρκα, καὶ ὀστᾶ, καὶ αἷμα, καὶ ξύμπαν τὸ σῶμα, καὶ μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ψυχήν· οἱ τρόποι, τὰ ἤθη, δόξαι, ἐπιθυμίαι, ἡδοναὶ, λῦπαι, φόβοι, τούτων ἕκαστα οὐδέποτε τὰ αὐτὰ πάρεστιν ἑκάστῳ.

Semper novus, haec amittit, nempe quod attinet ad capillos, carnem, et oſſa, et ſanguinem, et totum corpus, et non ſolum corpus, ſed et animam: mores, conſuetudines, opiniones, cupiditates, voluptates, dolores, timores, horum ſingula nunquam eadem ſingulis, adſunt. ubi oratio deficiens ſic ſuppleri poſſit: καὶ μὴ μόνον λέγοιμι, ὅτι τὰ δὲ ἀπολλὺς κατὰ τὸ σῶμα etc. Imo, ut ſuppleatur ellipſis, vocula μόνον additur in epiſt. ad Philippenſ. cap. II, com. 12. Καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε. μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, κατὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. *Sicuti ſemper auſcultaviſtis, non (dicam) in praeſentia mea ſolum, ſed etiam in abſentia mea, cum timore et tremore veſtram ipſorum ſalutem conficite.* ubi μὴ ὡς pro μὴ ὅτι.

III. Separantur particulae, interpoſita vocula, ut γὰρ apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII, pag. 204. Μὴ γὰρ ὅτι τὸν ἄρχοντα, ἀλλὰ καὶ οὓς φοβοῦνται, μᾶλλον τοὺς εἰδουμένους αἰδοῦνται τῶν ἀναιδῶν οἱ ἄνθρωποι. Ita interpres: *Etenim, non dicam, principem, ſed illos etiam, quos alioquin non metuunt, magis reverentur homines, ſi verecundi ſint, quam ſi inverecundi.*

IV. Adjicitur ſaepe particula γε, ut fiat μὴ ὅτι γε, ubi τοῦ γε uſus videtur eſſe βεβαιωτικὸς, de quo ſupra cap. VIII, ſect. I, §. 8. 9. Ita Heliod. Aethiop. lib. VII, cap. 11. Οὐ γὰρ θέμις μὴ ὅτι γε θύειν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιβαίνειν τοῦ νεώ. *Non enim fas eſt, non profecto dicam ſacrificare, ſed ne templum quidem ingredi.*

V. Ex ſuperioribus liquet, in quibus potior ſententia ſequitur, ſi prior pars eſt affirmativa, in poſteriori ſequi ἀλλὰ vel ἀλλὰ καὶ, ut in poſtremo ex Platone exemplo: Μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ψυχήν Sin prior pars eſt negativa, in poſteriore ſequi ἀλλ' οὐδέ, ut in primis exemplis Xenophonteis. Aſt, ubi

ubi potior ſententia praecedit, ſequitur μὴ ὅτι vel μὴ ὅτι γε, evaneſcente ἀλλὰ, redditurque in parte negativa Latine *nedum*, ſive *non ſolum non*. ut apud Ariſtid. pro Quatuorvir pag. 4 9. *Tantum*, inquit, *aberat*, *ut exercitum totum numerarent*, ὥςε ὐδὲ ὁπόσοι τινὲς αὐτοῖς εἰσιν οἱ βασιλεῖς, ἔμελλον εὑρήσειν, μὴ ὅτι τὴν ςρατιάν· *ut neque*, *quot reges haberent*, *invenire poſſent nedum exercitum numerare*. Quod ſi hic μὴ ὅτι ςρατιὰν praeceſſiſſet, τῷ ἀλλ' ὐδὲ in poſteriori parte locus fuiſſet: ὥςε μὴ ὅτι τὴν ςρατιὰν, ἀλλ' ὐδ' ὁπόσοι τινὲς αὐτοῖς εἰσιν βασιλεῖς, ἔμελλον εὑρήσειν Gregorius, citante Budaeo, pag. 479. Μέγα σοι μαθεῖν, ὅτι γεγένηται· τὸ δὲ πῶς, ὐδὲ ἀγγέλοις ἐννοεῖν, μὴ ὅτι γέ σοι συγχωρήσομεν. *Res magna tibi eſt*, *didiciſſe*, *haec facta eſſe*: *quomodo vero facta ſint*, *ne angelis quidem*, *nedum certe tibi intelligere concedamus*.

VI. Adjicitur et alia particula βεβαιωτικὴ, nempe δὴ, ut fiat μὴ ὅτι δὴ, apud Plat. in Phaedr. pag. 240. Ἃ καὶ λόγῳ ἐςὶν ἀκὐειν ουκ ἐπιτερπὲς, μὴ ὅτι δὴ ἔργῳ. *Quae vel auditu non ſunt jucunda*, *nedum re ipſa profecto*.

III. *De Particulis* ΜΗ' ΟΥ', ΜΗ' ΟΥ'Κ, ΜΗ' ΟΥ'Χ, ΜΗ' ΟΥ'ΧΙ'.

I. Μὴ ὐ, μὴ οὐκ ante vocalem, vel diphthongum, μὴ ὐχ ante vocalem vel diphthongum adſpiratam, item μὴ ὐχὶ, ſunt aggregata, quorum prius non uno modo deſtruit, quod per poſterius ſit negatum, rem negatam modo in dubium revocando, modo avertendo et prohibendo, quod niſi rite obſervatur, ſaepe μὴ ὐ turbas dabit, cogetque confugere ad exterminandum illum otioſum et inertem pleonaſmum. Et primum quidem utrumque ſuo perſpicue fungitur officio, quoties μὴ interrogat directe, ut in Ep. ad Rom. Μὴ οὐκ ἤκὐ-

ἤκουσαν; *An non audiverunt?* cap. X, com. 18. Et mox: Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ; *An non novit Iſraël?* Et in Ep. pr. ad Cor. IX, com. 4. Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πίνειν; *An non habemus facultatem edendi et bibendi?* Quare in hujus modi locutionibus μὴ potius, quam ἆρα adhibeatur, ratio patet ex iis, quae ſupra de μὴ πευστικῷ dicta ſunt.

II. Secundo, μὴ, στοχαστικῶς adhibitum, infirmat ſuſpicando id, quod per verbum aut nomen ſequens negatur, ut apud Thucyd. lib. lib. III, cap. 53. Ὑποπτεύομεν καὶ ὑμᾶς, μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε. *Suſpicamur et vos non aequos fore judices.* Uſus τοῦ μὴ clarius patebit, ſi reputamus, ſuſpicantem rem malam non differre a metuente, atque ita τὸ μὴ οὐκ idem erat, quod Latinorum *ne non.* ut ſit ſenſus: *Suſpicamur metuentes, ne non futuri ſitis aequi judices.* Ita μὴ poſt verba vel nomina metuendi, ſuſpicionem indicat ad partem pejorem vergentem, non omnino quidem deſtruens rem negatam, ſed de ea dubitans, ut apud Xenoph. lib. II, memorab. pag. 745. Δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω τοσαύτην σοφίαν. *Timeo, ne non mihi adſit tanta ſapientia.* Contra, ſi res affirmata ſequitur, abeſt τὸ οὐ. Sic Thucyd. l. c. Φοβούμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν. *Veremur, ne utroque ſimul exciderimus.* vide ſupra ſect. I, §. 14. etc. Interdum verbum timendi, aut cognatum ὅρα vel ſimile ſupprimitur, ut apud Plat. de Rep. lib. VI, pag. 506. Ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι. *Sed (timeo,) ne non huic rei ſufficiam.* Sic ap. Homer. Il. A. 28.

Μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
h. e. *ne tibi non proſit ſceptrum et corona dei.*

III. At μὴ οὐ cum infinitivo conſtructum varios habet uſus, in quibus alterutrius particulae ratio aliquando obſcurior eſt: clarior tamen, quando effectus ſignificatur, quo videtur res fugienda. Tale eſt illud Platonis

tonis in Phaedr. pag. 240. Τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ ποῖον δὴ παραμύθιον, ἢ τίνας ἡδονὰς διδὲς, ποιήσει τὸν ἴσον χρόνον συνόντι, μὴ ἐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας. Loquitur de ſenili amore. *At vero amaſio quale ſolatium; aut quas praebebit voluptates, quibus conſuetudinis aequalia reddat tempora, quo minus in extremum incidat taedium?* Sic μὴ ἐ, mea quidem ſententia, recte redduntur *quo minus*, ſ. *ne non* ſemper ſic aggregata.

IV. Idem etiam praeſtat cavendo apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 310.

Εἰπέ μοι, τί φειδόμεσθα τῶν λίθων, ὦ δημόται,
Μὴ ἐ καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τἒτον ἐς Φοινικίδα;

Dic mihi, quid parcimus lapidibus, o populares, (quaſi caventes) quominus homo hic cruentetur purpurae in modum? Cavendi verbum addit Plat. in Phaedr. pag. 277. Τὸ γὰρ ἀγνοεῖν ὕπαρ τε καὶ ὄναρ δικαίων τε καὶ ἀδίκων πέρι, καὶ κακῶν, καὶ ἀγαθῶν, οὐκ ἐκφεύγει τῇ ἀληθείᾳ μὴ οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι. *Nam ignorantia veri et falſi de rebus injuſtis, de malis, et bonis, non poteſt effugere, quin digna ſit probro.*

V. Praeſtat idem prohibendo, quod verbum addit Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1183. cum articulo τό.

— Τόσον δ' ἐκόμπασε,
Μηδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νιν εἰργάθειν Διὸς,
Τὸ μὴ ἐ κατ' ἄκρων περγάμων ἑλεῖν πόλιν.

Superbum hoc protulit verbum, ne venerabilem quidem Jovis ignem ipſum prohibiturum, quo minus a ſummis arcibus urbem capiat.

* In talibus articulus τὸ per ellipſin praepoſitionis εἰς vel κατὰ explicandus eſt. q. d. εἰς τὸ μὴ ἐ etc.

VI. Praeſtat idem, praecedente verbo praetermittendi apud Sophocl. Electr. vs. 136.

— Οὐδὲ θέλω προλιπεῖν τόγε,
Μὴ ἐ τὸν ἐμὸν στοναχεῖν πατέρ' ἄθλιον.

neque

Neque hoc praetermittere volo, quin meum lugeam patrem miſerum.

VII. Item praecedente verbo abſtinendi apud Ariſtid. Orat. in Apellam non longe a principio. Οὐκ ἀπέχονται μὴ ȣ πολίτην τιθέναι. *Non abſtinet quin,* i. e. *Non poſſunt non civitate eum donare,* Sic et praecedente verbo negativo: e. c. apud Lucian. Tom. I, Dial. Mort. pag. 94. Νῦν μὲν, ὦ Ἀλέξανδρε, οὐκ ἂν ἔξαρνος γένοιο μὴ οὐκ ἐμὸς υἱὸς εἶναι. Mens eſt: *Nunc certe palam profiteberis, te eſſe filium meum.* et ap. eundem in Lapithis pag 440. Οὐκ ἂν ἔξαρνος γένοιο μὴ ȣ̓χὶ φάρμακον ἀποδέδοσθαι Κρίτωνι ἐπὶ τὸν πατέρα. *Non negabis, venenum te Critoni vendidiſſe patri propinandum.*

IV. *De particulis* ΜΗΔΕ' ET ΜΗ'ΤΕ.

I. Duas particulas μηδὲ et μήτε, compoſitas, quod ex prioris accentu liquet, (nam prior etiam disjunctim ſcribitur μὴ δὲ·) ob vicinitatem conjungo, non confundo tamen. Nec moveor auctoritate eruditiſſimi H. Stephani, qui utramque plane confundit, imo has quatuor, μηδὲ, μήτε, ȣ̓δὲ, ȣ̓́τε. De differentia inter μὴ et ȣ̓ obſervanda ſatis multa dicta ſunt ſupra; omnia hic ſunt gemina. Differunt quoque μηδὲ et μήτε, quorum alterum eſt ἀναφορικὸν, alterum συμπλεκτικόν· ita tamen, ut, quemadmodum δὲ nonnunquam aſſumere uſum συμπλεκτικὸν et pro καὶ vel τὲ poni, ſupra non negavi cap. XIV, ſect. I, §. 22. ita negare non auſim, aliquando μηδὲ poni pro μήτε. Poſt μὴ vel μήτε ſequitur μήτε, ut poſt ȣ̓ vel ȣ̓́τε ſequitur ȣ̓́τε, quoties oratio eodem tenore procedit, quem nova partitio non interrumpit, ut in oraculo de Aeginetis, quod Suidas profert:

Ὑμεῖς δ' Αἰγινέες ȣ̓́τε τρίτοι, ȣ̓́τε τέταρτοι,
Οὔτε δυοδέκατοι, ȣ̓́τ' ἐν λόγῳ, ȣ̓́τ' ἐν ἀριθμῷ.

Vos

Vos autem Aeginetae neque tertii, neque quarti, neque duodecimi, neque in ulla ratione, neque in numero eſtis. Notanda itaque haec.

Primo, quando poſt οὐ vel μὴ ſequitur οὐδὲ, vel μηδὲ, tunc in ſuperiori parte intelligendum latet μὲν, ad quod τὸ δὲ, quod compoſito ineſt, referatur, ut apud Phocyl. vs. 95.

Μὴ τύμβον φθιμένων ἀνορύξῃς, μηδ᾽ ἀθέατα
Δείξῃς ἠελίῳ. —

i. e. μὴ ἀνορύξῃς μέν. *Ne tumulum refodias, neque ſoli oſtendas, quae non ſunt adſpicienda.* Adde Matth. VII, 6. 1. Johan. 11, 15. Phythag. vs. 37.

Secundo poſt propoſitionem affirmativam, aut ſaltem negantem, aut prohibentem μηδὲ et οὐδὲν ſequuntur potius quam μήτε et οὔτε. v. Hom. Il. I, vs. 12. ubi Achilles:

Φοίτα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελέυον
Κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον,
Μὴ δὲ βοᾶν. —

Nam invenitur etiam μὴ δὲ pro μηδὲ, ut cognoſcas, τὸ δὲ referri ad μὲν, in ſuperioribus latens κικλήσκειν μὲν, μὴ βοᾶν δέ.

Tertio, ſi oratio ſit πολύκωλος, ſemel invenitur μὴ, et ſaepius ſequitur μηδέ· ut apud Phocylidem vs. 1⌣8. ſqq.

Quarto, quando duo vel plura integra propoſita prohibentur, aut unius praepoſitionis duae vel plures partes negantur, utuntur μήτε, μήτε, non οὔτε, οὔτε. Ita idem in principio Νουθετικῶν·

Μήτε γαμοκλοπέειν, μήτ᾽ ἄρσενα Κύπριν ὀρίνειν,
Μήτε δόλους ῥάπτειν, μήθ᾽ αἵματι χεῖρα μιαίνειν.

Neque furtiva matrimonia ineas, neque venerem maſculam concites, neque dolos nectas, neque manus ſanguine macules. Et in Euang. Matth. cap. XI, com. 18.

Ἦλθε

Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης, μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων. *Nam venit Joannes neque edens, neque bibens.*

Quinto, quando tria vel plura neganda veniunt, quae ὁμογενέα ſunt, negantur per μήτε, quae non, per μηδέ. ut in Act. Apoſt. cap. XXIII, com. 8. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι, μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα. Ecce duas rerum claſſes, quarum altera doctrinam ſpectat, altera creata. Poſterior duo comprehendit, quae ſunt ejusdem generis, nempe angelos et ſpiritus; quare hi junguntur per μήτε. in priori vero intelligitur μὲν. (nam τῷ μὲν poſt Σαδδουκαῖοι reſpondet δὲ in Φαρισαῖοι δὲ. quod ſequitur mox) ut ſit ἀνάστασιν μὲν μὴ εἶναι· cui reſpondet δὲ latens in μηδὲ ἄγγελον.

Mirum in modum variata habes οὐ, οὐδὲ, οὔτε, οὐδὲ. μήτε, μήτε, οὔτε, οὔτε, οὐδὲ. μήτε, μήτε etc. ita ut aliud pro alio non ponatur, ſed ſingula peculiares ſuos uſus ſortiantur, apud diligentiſſimum particularum obſervatorem Platonem in Parmenide pag. 150. Ἀλλὰ μὴν αὐτὸ μέγεθος, ΟΥ'Κ ἄλλου μεῖζον, ἢ αὐτῆς σμικρότητος· ΟΥ'ΔΕ' σμικρότης ἄλλου ἔλαττον ἢ αὐτοῦ μεγέθους. Οὐ γάρ. ΟΥ'ΤΕ ἄρα τἄλλα μείζω τοῦ ἑνὸς, ΟΥ'ΔΕ' ἐλάττω, ΜΗ'ΤΕ μέγεθος, ΜΗ'ΤΕ σμικρότητα ἔχοντα· ΟΥ'ΤΕ αὐτὼ τούτω πρὸς τὸ ἓν ἔχετον τὴν δύναμιν, τὴν τοῦ ὑπερέχειν καὶ ὑποδέχεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλω· ΟΥ'ΤΕ αὖ τὸ ἓν τούτοιν ΟΥ'ΔΕ' τῶν ἄλλων μεῖζον ἂν, ΟΥ'Δ' ἔλαττον εἴη, ΜΗ'ΤΕ μέγεθος, ΜΗ'ΤΕ σμικρότητα ἔχον. Οὐκοῦν φαίνεταί γε. Ἆρ' οὖν, εἰ ΜΗ'ΤΕ μεῖζον, ΜΗ'ΤΕ ἔλαττον τὸ ἓν τῶν ἄλλων, ἀνάγκη, αὐτό ἐκείνου ΜΗ'ΤΕ ὑπερέχειν, ΜΗ'ΤΕ ὑπερέχεσθαι; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν τό γε ΜΗ'ΤΕ ὑπερέχον, ΜΗ'ΤΕ ὑπερεχόμενον, πολλὴ ἀνάγκη ἐξ ἴσου εἶναι· ἐξ ἴσου δὲ ὄν, ἴσον εἶναι; Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ μὴν καὶ αὐτό γε τό ἓν πρὸς ἑαυτὸ οὕτως ἂν ἔχοι· ΜΗ'ΤΕ μέγεθος ἐν ἑαυτῷ, ΜΗ'ΤΕ σμικρότητα ἔχον, ΟΥ'Τ' ἂν ὑπερέχοιτο, ΟΥ'Τ' ἂν ὑπερέχοι ἑαυτοῦ· ἀλλ' ἐξ ἴσου ὄν, ἴσον ἂν εἴη ἑαυτῷ. *Atqui ipſa magnitudo, non alia re major eſt, niſi ipſa parvitate: neque parvitas alia re minor, niſi magnitudine. Non enim. Neque igitur caetera majora uno, neque minora, neque magnitudinem, neque parvitatem habentia: neque his duobus ad unum facultas ineſt, qua ſupe-*

ſuperant, et ſuperantur, ſed mutua relatione. Rurſus neque ipſum unum his duobus aut aliis majus erit aut minus, neque parvitatem habens. Nimirum apparet. Nonne igitur, ſi neque majus, neque minus unum eſt caeteris, neceſſe eſt, ipſum ea neque ſuperare, neque ab iis ſuperari? Neceſſe eſt. Nonne igitur omnino neceſſe, id, quod neque ſuperat, neque ſuperatur, ex aequo eſſe, et, cum ſit ex aequo, aequale eſſe? Quid ni? Quin etiam ipſum illud unum ad ſe habere ſe ita debet, in ſe ipſo neque magnitudinem, neque parvitatem habens, ut neque ſe ipſum ſuperet, neque a ſe ſuperetur, ſed, cum ſit ex aequo, ſibi ſemper ſit aequale. Hic τὸ οὐ inchoat, ſuppreſſo μὲν, quod ſubſequente τῷ δὲ in compoſito οὐδὲ, duae particulae μὲν et δὲ mutuam relationem componunt τὸ μέγεθος, et τὸ σμικρότης. Deinde poſt οὐκ ἄλλου μεῖζον etc. aliae principales propoſitiones negantur copulative, Οὔτε ἄρα τἄλλα etc. Οὔτε αὖ τὸ ἓν etc. At poſt οὔτε ἄρα τἄλλα, ſecundam propoſitionem principalem, ſequitur oratio bimembris, diviſa per μείζω et ἐλάττω, quare poſt μείζω intelligitur μὲν, et ſequitur οὐδὲ, quod relative negat, non οὔτε. Subordinata ſunt μέγεθος et σμικρότης, quae, quia conſtituunt partes praecedentis propoſitionis negatae, negantur per μήτε, non per οὔτε. Tertia propoſitio principalis ſolitaria eſt, quae ideo cum prima ſimpliciter copulatur per τὲ, latens in compoſito οὔτε. Οὔτε αὐτῷ τοῦτο etc. Sequitur quarta propoſitio principalis, Οὔτε αὖ τὸ ἓν τούτοιν etc. iterum copulative negans, ſed in his, quae ſtatim ſequuntur, τὸ μὲν intelligi nequit, ut in ſuperioribus, ob variatam per πολυσύνδετον orationem, ſi enim dixiſſet: οὔτε αὖ τὸ ἓν τούτοιν τῶν ἄλλων μεῖζον ἂν, οὐδ' ἔλαττον εἴη, poſt ἄλλων τὸ μὲν intelligendum fuiſſet, ſed ſubſequentia, quia ſunt ſubordinata, et negant partes totius, praefixum habent μήτε, non οὔτε· μήτε μέγεθος, μήτε σμικρότητα ἔχον. Et ſic in reliquis.

VIII. Quando ex duobus propoſitis poſterius priori minus eſt, quod vel negatur, vel prohibetur, emphaſin habet τὸ μηδὲ, et commode a Latinis redditur *ne quidem*, cujus rei ſupra aliquid delibatum eſt cap. XIV, ſect. I, §. 21. Hic uſus eſt ellipticus, et geminus quidem; nam, propoſitum prius vel repetendum

eſt ex ſuperioribus, vel extrinſecus arceſſendum. Prioris exemplum habet Demoſth. de Rep. Ordin. pag. 68. Οἱ ϛρατηγοὶ μὴ ξένȣς ἔχοντες τȣ̀ς μὲν συμμάχȣς ἄγωσι καὶ φέρωσι, τȣ̀ς δὲ πολεμίȣς μηδὲ ὁρῶσιν. *Duces peregrinis militibus ſocios ne vexent, hoſtes vero ne videant quidem.* Pro, *hoſtes vero non ſolum non vexent, ſed etiam ne videant quidem.* Sic et 1. Cor V, 11. Alterius exemplum eſt apud Xen. Inſtit. lib. III, pag. 79. Ὅπως μὲν, ὦ Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, ἐγὼ ἄχθομαι τρέφων ὑμᾶς, μηδ' ὑπονοεῖτε. *O Cyre, et vos reliqui Perſae, me hoc modo graviter ferre, quod vos alam, ne ſuſpicemini quidem.* Hic δὲ in μηδὲ nihil habet, ad quod referatur, niſi praecedat μὲν cum aliquo verbo extrinſecus arceſſendo. Integra itaque eſto oratio: Μὴ πιϛεύετε μὲν, μηδ' ὑπονοεῖτε. *Ne credite, imo ne ſuſpicamini quidem.*

II. Fitque hoc modo, ut poſt μήτε ſequatur μηδὲ, quod docemur ex Dem. adv. Mid. pag. 386. Μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρȣ μηδὲ τῶν ὑπερημέρων. Non, li et, inquit, his diebus *capere, quod ſit alterius, ne illorum quidem, qui ad dictum diem non ſolverint.*

V. *De Particula* ΜΉΠΟΤΕ.

I. Cum ποτὲ, in μήποτε conſtanter ſervet ſuum officium, Devario aſſentiri non poſſum, qui μήποτε formalem notam ſtatuit, in quo ποτὲ paene otioſum ſit, afferens illud Ariſtotelis, μὴ γὰρ, ȣ̓ μάτην τὴν πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἔχει φιλίαν ἕκαϛος. Nam, ut maxime μὴ ibi explicari debeat per μήποτε, quis negabit τὸ ποτὲ per ellipſin intelligi? Sed ordine procedamus.

II. Principio dubitari poſſit, utrum vox ſit compoſita, an vero alteri altera adjecta et aggregata, cum etiam interjectis aliis vocibus, disjunctae inveniantur, ut

ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 1, Φοβȣ́μενοι Ἀθηναίȣς, μὴ ἐξ αὐτȣ̃ ὁρμώμενοί ποτέ, σφισι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν. Et lib. IX, com. 29. Αἱρεῖ, ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσὼν, καὶ ἀπροσδοκήτοις μὴ ἂν ποτέ τινά σφισιν ἀπὸ θαλάσσης τοσȣ̃τον ἐπαναβάντα ἐπιθέσθαι. Et apud Ariſtoph. in Pace vs. 437.

Τȣ̃τον τὸν ἄνδρα μὴ λαβεῖν ποτ' ἀσπίδα

Sic μήτοι ποτὲ ex Syneſio affert pag. 479. Ἀλλὰ μήτοι ποτὲ διάπειραν λάβοιμι.

III. Ποτὲ ſcimus, adverbium eſſe χρονικόν, quam poteſtatem vel perſpicuam, vel involutam exercere, oſtendendum eſt. Jungitur τῷ μὴ per omnes illos uſus, quos ſupra in hac particula notavi, quam oſtendi tollere actus certitudinem variis modis: huic poteſtati addit ποτὲ emphaſin, indicans durationem, quam tamen non terminat, quia infert tempus incertum. Itaque, quae differentia eſt apud Latinos inter *ne* et *nequando*; eadem deprehenditur inter μὴ et μήποτε. Quando μὴ cauſam indicat finalem, quae fugienda eſt, tantum derogat certitudini rei, quantum cautio poteſt prohibere, tunc ante μήποτε intelligi debet ἵνα vel ὅπως. Ut in Euangel. Matth. cap. V, 25. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σȣ ταχὺ, ἕως ὅτȣ εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτȣ̃, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ. *Eſto animo erga adverſarium placido ſtatim, dum es in via cum ipſo, ne quando adverſarius te tradat judici.* Pro ἵνα μήποτέ σε παραδῷ. Sic ibid. cap. XIII, com 29. Qui ſementem fecerat, vetuit famulos colligere lolium, quod nequam homo inter ſegetes ſeminaverat, addens cauſam, μήποτε (inquit) συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. i. e. Ἵνα μήποτε. *Ne quando lolium colligentes, una cum iis frumentum eradicetis.* Conf. Hebr. II. 1.

IV. Quoque minus dubitemus de ellipſi particulae ἵνα, ea additur in Euang. Luc. cap. XIV, com. 29.

Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, ὑχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν, ἵνα μήποτε, θέντος αὐτῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωρῦντες, ἐμπαίζειν αὐτῷ. *Quis enim veſtrum, volens turrim aedificare, non prius ſedens ſumtum reputat, an habeat, quae ad perfectionem requiruntur, ne quando, ubi is fundamentum poſuerit, neque conſummare poſſit, omnes, qui vident, eum irrideant.*

V. Quando μὴ ἀπαγορευτικῶς adhibetur, tunc ποτὲ minime otioſum eſt, ſed omne tempus excludit, redditurque *ne unquam*, ut cum Theognis ait vs. 333.

Μήποτε φεύγοντ' ἄνδρα ἐπ' ἐλπίδι, Κύρνε, φιλήσης.

Ne unquam exuli adhaereas ab ſpem. Et hic non ἵνα tantum, ſed et βλέπε, ὅρα vel πρόσεχε reticetur.

VI. Ellipſis partim ſuppletur in ep. ad Hebr. cap. III, com. 12. Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μήποτε ἔσαι ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρά. *Videte, fratres, ne unquam in quoquam veſtrum ſit cor malignum.* Quanquam hic τὸ ἵνα abeſt, tamen intelligendi conſtat ſana ratio: monentur enim, ut caveant, animadvertant, quid aut conſequantur aut fugiant? nempe cur malignum. ubi notetur ſimul τοῦ μήποτε cum futuro indicativi conſtructio, cujus rationem vide ſupra in μὴ ſect. I. 1. §. 3. et confer Euang. Luc. XXI, 34. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι. *Cavete vero ne unquam graventur corda veſtra.*

VII. Cum infinitivo conſtructum in oratione obliqua habes apud Eurip. in Or. vs. 291.

Οἶμαι δὲ πατέρα τὸν ἐμὸν, εἰ κατ' ὄμματα
Ἐξιςόρυν νιν, μητέρ' εἰ κτεῖναί με χρὴ,
Πολλὰς γενείυ τῦδ' ἂν ἐκτεῖναι λιτὰς,
Μήποτε τεκύσης εἰς σφαγὰς ὦσαι ξίφος.

Arbi-

Arbitror enim, patrem meum, ſi coram ipſum interrogaſſem, an oporteret me interimere matrem, protenſis ad hoc mentum manibus, multas effuſurum fuiſſe preces, ne unquam adigerem gladium in jugulum genitricis.

VIII. Eandem poteſtatem, quam habet ποτὲ in cauſa finali aut prohibitione, exercet quoque poſt vocabula metum aut ſollicitudinem notantia, ſequente aoriſto ſubjunctivi, plerumque priori, poſteriori tunc, cum verbum aoriſto priori eſt deſtitutum, aut minus uſitatum. ut apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 465. Τέτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ ςασιαζόντων, ἐδὲν δεινὸν, μήποτε ἡ ἄλλη πόλις πρός τέτες, ἢ πρὸς ἀλλήλες διχοςατήσῃ. *His inter ſe non diſſentientibus, periculum nullum eſt, ne unquam alia urbs cum his, aut ſecum diſſideat.* Adde lib. I. Macchab. cap. XII, com. 40. Hebr. IV, 1.

IX. Ut μὴ, ita μήποτε adhibetur ἀπευκτικῶς, ſequente optativo, in quo ποτὲ, ut officio ſuo fungatur, excludit omne tempus. Exempla habet Euripides in Phoeniſſ. vs. 579.

— Μήποτ', ὦ τέκνον, κλέος
Τοιὸν δε σοὶ γένοιτ' ἂν ὑφ' Ἑλλήνων λαβεῖν.

Abſit, o fili, ut unquam iſtiusmodi gloriam reportes a Graecis.

X. Non ſemper tamen temporis ſignificationem infert ποτὲ, ſed, quia ſi quid nunc non fit, hinc non ſequitur, nunquam fore poſtea, et futura pleraque ſunt incerta, nec niſi conjectura aſſequenda; hinc ποτὲ aſſumſit uſum ςοχαςικὸν ſive conjecturalem, quod quum adjungitur τῷ μὴ ſive prohibitivo, ſive cauſali, nonnunquam fit, ut dubium ſit, utrum temporis an conjecturae notionem habeat, ut in Euang. Matth. cap. XXVII, com. 64. ubi Phariſaei Pilato: Κέλευσον ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν. *Jube obſir-*

obſirmari ſepulcrum ad diem usque tertium, *ne quando* ſive *ne forte ejus diſcipuli ipſum abreptum veniant.* Dubium, inquam, videri poſſet, utrum μήποτε hic ſit, *ne quando*, ut habet Beza, an *ne forte*, ut reddit Caſtellio. Sed omnem dubitationem tollit illud, ἕως τῆς τρίτης, tempus terminatum, cui non convenit infinitum ποτέ· quare relinquitur ſenſus conjecturalis, ſuſpicionem indicans in re metuenda, Confer Jeſ. Sirach. cap. XLII, com. 9., 10, 11.

XI. Conſtruitur hoc uſu etiam cum indicativo, ita ut μὴ ſit πευστικὸν, apud Athen. lib. XIII, pag. 586. Μήποτε δὲ δεῖ γράφειν ἀντὶ τῆς Ἀνθείας Ἄντειαν; *Num vero ſcribendum forte eſt pro Antheia Anteia?* Sic in Euang. Joann. VII, 26. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός; *Numnam revera ſciunt primores, hunc vere eſſe Chriſtum;* i. e. *Fortaſſe ſciunt;* nam dubii interrogant, vel, *Videndum, ne cognoverint*, ut intelligatur ὅρα, ut vult Devarius, afferens locum Athenaei. Sed ſimplicius ac proclivius eſt hic intelligere μὴ interrogativum.

XII. Quando optandi modus ſequitur, commode intelligitur τὸ ἂν δυνητικόν· ut in Evang. Luc. cap. III, com. 15. Διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός. *Omnibus animo reputantibus de Joanne, num ipſe forte eſſet Chriſtus.*

XIII. Convenit haec particula ſuſpicantibus ac circumſpecte agentibus, conſtruiturque cum ſubjunctivo: Exemplum eſt in lib. II, Macchab. cap. III, 32. Ὕποπτος δὲ γενόμενος ὁ ἀρχιερεὺς, μήποτε διάληψιν ὁ βασιλεὺς σχῇ. *Pontifex autem, veritus, ne quando*, vel *ne forte ſuſpicionem rex ſuſciperet.* Et in ep. ad Timoth. poſteriori cap. II, 25. ubi plana eſt dubitatio, et redditur *ſi forte*, vel *ſi quando.* Μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν. *Si forte largiretur Deus reſipiſcentiam.*

XIV.

XIV. Quando ἄρα σοχαςικὸν accedit, ποτὲ potius ſervat uſum χρονικὸν, ut apud Ael. V. H. lib. 11, cap. 13. Τὸ μὲν γὰρ ἄντικρυς ἀπενέγκαθαι γραφὴν κατ' αὐτᾶ παραχρῆμα οὐκ ἐδοκίμαζον, καὶ δι' ἐκεῖνα δὲ, μήποτε ἄρα αγριάναντες οἱ φίλοι τοῦ Σωκράτυς ἐξάψωσι κατ' αὐτῶν τὰς δικαςάς. *Nam aperte eum illico deferre inconſultum ſtatuebant, tum propter ea, quae ſupra dixi, tum etiam, nequando Socratis amici forte judices exacerbantes contra ſe irritarent.* Ita et Epictetus cap. 45. Ἐντετάσθω σοὶ προσοχὴ, μήποτε ἄρα ὑποῤῥυῆς εἰς ἰδιωτισμόν. *Cavendum eſt omnino, nequando ad vulgi mores forte prolabaris.*

XV. Μήποτε etiam nonnunquam non vere eſt dubitantis, ſed dubitantis aut ſuſpicantis tantum formam praefert ἐν τοῖς ὑποκρισικοῖς, cujus exemplum obvium in Act. Apoſt. cap. V. com. 39. Ἐάν ᾗ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βυλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τῦτο, καταλυθήσεται· ἐὰν δὲ ἐκ Θεῦ ἐςιν, ὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ μήποτε καὶ θεόμαχοι ευρεθῆτε. *Si ex hominibus ſit hoc conſilium vel opus hoc, diſſolvetur: ſin ſit ex Deo, non poteſtis diſſolvere, ne forte cum Deo pugnare comperiamini.* Non dubitat Gamaliel, ſi conarentur fruſtra diſſolvere opus divinum, ipſos quaſi cum Deo impie pugnaturos; ſed addit tamen μήποτε, dubitantis notam, quo exaſperatis animis, nec ſani conſilii capacibus ſcrupulum injiciat. Exacerbaſſet fortaſſe illos magis ſi dixiſſet: Καὶ ὕτως θεόμαχοι εὑρεθήσετε.

XVI. Ut μὴ ὐ, ita μήποτε ὐ rem negatam non plane deſtruit, ſed dubitat, σοχαςικῶς poſito ποτὲ vel etiam χρονικῶς. ut in Evang. Matth cap. XXV. com 9. Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγυσαι· Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν. Qui locus a me affertur ob ſolam ellipſin, quae notanda viſa eſt; nam οὐκ non eſt aggregatum τῷ μήποτε, ſed pertinet ad verbum ἀρκέσῃ, ita ut, μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ, idem ſit,

quod *μήποτε ἀπολίπῃ*. Ut autem *τῷ μήποτε* cum ſubjunctivo juſta conſtet ratio, ante ipſum non tantum *ἵνα*, ſed et ante hoc intelligo, *μὴ γένοιτο*, ut plena ſit oratio: *Μὴ γένοιτο, ἵνα μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ*. Inſignis haec ellipſis orationem reddit *ἀποςατικὴν*, indicans virginum prudentiorum non ſollicitos ſolum animos in cavendo, ſed ſerium etiam in denegando. *Abſit*, inquiunt, *ne forte nobis vobisque non ſufficiat.*

VI. *De Particulis* ΜΉΠΩ, ΜΉΠΩΓΕ, ΜΉΠΩΤΙ. ΜῊ ΠΏΠΟΤΕ.

I. Attingam potius, quam explicabo hanc particulam, ne cogar repetere, quae ſupra in *μὴ* prolixius enarrata ſunt. Non itaque dicam, quomodo *μήπω* differat ab *οὔπω*, licet utrumque Latini reddant *nondum*. *Τῷ μὴ* adjicitur *πω*, itidem *χρονικὸν*, ut *ποτὲ*, ſed, cum *μήποτε* fere futurum reſpiciat, *μήπω* terminat praeteritum negando, et pro indole particulae *μὴ* jungitur particulis actus certitudinem tollentibus, quales ſunt *εἰ*, *ἐὰν*, *κἂν* et ſimiles. Nam ut dicitur *εἰ μὴ*, non *εἰ οὐ*, ſic dixerunt etiam *εἰ μήπω*, non *εἰ οὔπω*. v. Plat. in Cratyl. pag. 438. *Εἴπερ τάγε πρῶτα* (ſc. *ὀνόματα*) *μήπω ἔκειτο*. *Si prima certe nomina nondum erant inſtituta.* Et Dem. Philipp. III, pag. 46. *Οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ*. Non, *κἂν οὔπω*. quia praeſentis actus certitudo tollitur per *κἂν*. *Hic mecum bellum gerit, quamvis nondum ſagittis me petat.*

II. Sic ut in oratione obliqua *μὴ* infinitivo praeponitur, hanc legem quoque ſequitur *μήπω* in ep. ad Hebr. cap. IX, com. 8. *Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν.* *Hoc declarante Spiritu Sancto, nondum fuiſſe patefactam ſacrarii viam.*

III. Et ut μὴ, ita et μήπω, jungi amat participio, non ἔπω. Plat. de Rep. lib. V, pag. 475. Τὸν ἄρα περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα, ἄλλως τε καὶ νέον ὄντα, καὶ μήπω λόγον ἔχοντα, τί τε χρηςὸν καὶ μή, ἐ φήσομεν φιλομαθῆ ἐδὲ φιλόσοφον εἶναι. *Qui igitur diſciplinae obnititur, adoleſcentem praeſertim, et nondum quid utile ſit, quidve minus, animo reputantem, non dicemus diſcendi cupidum, neque philoſophum.* Sed et haec reliqua, quae de uſu hujus particulae fuſius notari poſſunt, ex ſimplici μὴ in ſuperioribus abunde innoteſcunt.

IV. Additur γε, ut fiat μήπωγε. Nec temere adjicitur γε, pro ſua poteſtate reſtringens, remittensque majus, ut teneat et urgeat minus, ut, cum Socrates dicit apud Platonem in Phaedro pag. 242. init. Καὶ ἐγὼ τὸν ποταμὸν τἔτον διαβὰς ἀπέρχομαι, πρὶν ὑπὸ σἔ τι μεῖζον ἀναγκασθῆναι. *Et ego transmiſſo hoc flumine, diſcedo, priusquam majus quid mihi imponatur.* Ad quod reſpondet Phaedrus: Μήπωγε, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ. *Nondum ſaltem, priusquam aeſtus praeterierit.* Interpres ſimpliciter reddit, *Ne ſane.*

V. Jungitur etiam particula τι, et μήπωτι invenitur apud Hom. Il. Δ, vs. 234.

Ἀργεῖοι, μήπωτι μεθίετε θέριδος ἀλκῆς.

Nondum quicquam remittite de animorum ſtrenuo impetu. q. d. *Quamvis Menelaus ſit ſaucius, nondum tamen,* ſive, *ne tamen adhuc quicquam remittite* etc. Ita uſus χρονικὸς optime quadrat, et τι partem rei notans commode generandi caſum acquirit.

VI. Denique μὴ πώποτε, quod fere redditur *nunquam*, plus ſignificare autumo; eſt enim hoc μήποτε, et ſic πω reſideret otioſum. Ad verbum ſonat, *adhuc nunquam*, ſive *hactenus nondum* et ſic refertur ad

tempus praeteritum, de quo aliquid negatur. Utitur Cyrus apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 69. Ἄπαγε τὴν σήν· οὐδὲ γὰρ εἰλῆφθαι ἔγωγε αἰχμάλωτον ταύτην νομίζω, σοῦ γε μή πώποτε φυγόντος ἡμᾶς. *Abduc tuam: neque enim hanc captivam declaro, cum tu ſaltem hactenus nondum nos deſerueris.* Non dicit μήποτε, quod nimium eſt; nam ſuſpicio erat graviſſima, Tigranem deſerturum fuiſſe Cyrum: non etiam dicit μόνον οὔπω, *tantum nondum*, ne videatur ſuſpicionem ſuam prodere; medium ergo eligit, priori gravius quidem, ſed mollius poſteriori, μή πώποτε, *hactenus nondum* i. e. Hactenus dicere poſſum, te nondum deſciviſſe.

VII. *De Particula* ΜΉΠΩΣ.

I. Et hic brevis ero, quandoquidem in μή, dominante particula, omnia ſupra fuſius explicata: tantummodo πως adjectum novam τῷ μή formam addit, et ut μήποτε futurum tempus indicabat, et μήπω praeteritum, ita hic πως notat modum infinitum, qui vel cavendus eſt, vel de quo dubitatur, fereque adhibetur μήπως elliptice; diſſimulato ἵνα, aliquando ὅρα, vel ὅρα ἵνα, δείδω vel ſimili. Quod ad uſum attinet, convenit imprimis caventibus. Sic ἵνα intelligitur apud Hom. Od. lib. E, vs. 147.

— Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,

Μήπως τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπαίνῃ.

Jovis gravem reverere iram, ut ne aliquo modo poſtea tibi iratus ſuccenſeat.

II. At ὅρα intelligitur in ep. ad Rom. cap. XI, com. 21. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τοῦ κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται. *Si enim Deus non pepercit ramis naturalibus, vide, ne quomodo nec tibi parcat.*

III. Pot-

III. Poteſt et vel verbum vel nomen, metum aut ſollicitudinem denotans, intelligi, ut apud Plat. Apol. Socr. pag. 19. Καὶ ὀυχ ὡ ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστι, μήπως ἐγὼ Μελίτου τοσαύτας δίκας φεύγοιμι. *Nec ideo hoc dico, quod talem artem deſpectui habeam, et ſi quis in talibus et verſatus, veritus, ne quomodo ego a Melito tanto crimine poſſim accuſari.* Videtur hic potior τοῦ δείσας, quam τοῦ ἵνα ellipſis.

IV. Ellipſin ſupplet Homerus Il. lib. E, vs. 298.

Αἰνείας δ' ἀπόρουσε συν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ,
Δείσας μήπως οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.

Aeneas vero irruit cum ſcuto et haſta longa, veritus, ne quomodo ſibi eriperent cadaver Achivi.

V. In ſenſu dubitativo adhibetur a Theognide vs. 506.

— Ἀλλά γ' ἀναστὰς
Πειρήσω, μήπως καὶ πόδας οἶνος ἔχῃ.

Sed ſurgens experiar, ſi quomodo vinum etiam pedes habeat. Sic proxime accedit ad μήποτε στοχαστικόν, quare et redditur, *num forte:* imo et Heſychius alterum per alterum explicat, μήπως, μήποτε.

VI. Dubium eſſe poteſt, utrum metuendi an dubitandi uſus praeſtet, propter vicinitatem; nam omni metui ineſt dubitatio: ut in ep. pr. ad Theſſal. cap. III, com. 5. Ἔπεμψα, εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων. Beza habet: *Veritus, ne quomodo tentaſſet.* Caſtellio: *Ne forte vos tentaſſet.* Caeterum obſervandum, conſtrui hic cum indicativo, quia res intelligitur praeterita. Interim, ſi non hic metuentis, aut dubitantis, eſt ſaltem explorantis.

VIII.

VIII. *De Particulis* ΜΗ´ΤΙ, ΜΗ´ΤΙΓΕ, ΜΗ´ΤΙΓΕ ΔΗ`, ΜΗ´ΤΙ ΔΗ`, ΜΗ´ΤΙ ΓΟῦΝ.

I. Ut *μήποτε* et *μήπω* excludunt tempus, *μήπως* modum, ita *μή τι* quodlibet infinitum: et principio quidem *μή τι* diſcretae ſunt particulae, neque aggregatae, i. e. quarum poſterior priorem non afficit, ſed referenda eſt ad verbum ſequens, quo pertineat. Sic apud Hom. *ἀπαγορευτικῶς* lib. Il. E. v. 252.

Μή τι φόβονδ' ἀγόρευε. —

Ne dicas mihi quidquam, quo fugam ſuadeas. Sic ad nomen, quod additur, refertur apud Plat. in Gorg. pag. 487. Μή τι ἄλλο λέγεις τὸ δίκαιον εἶναι; Plane ut Latini, *Num quid aliud dicis eſſe juſtum*, *πευστικῶς*. Similiter in Phaedr. pag. 273. Μή τι ἄλλο λέγεις τὸ εἰκός;

II. At, quum nihil habet, quo referatur, aut unde dependeat, *τὶ* particulae naturam induit, *τῷ μὴ* aggregatum, cui prohibendi interminatam addit poteſtatem, ut cum Jupiter Junoni dicit apud Hom. Il. Α. v. 551.

Μήτι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο. —

Non ſimpliciter prohibet ſingula percunctari, ſed aliquid, quicquid illud eſt, de ſingulis, i. e. nihil prorſus. Similiter apud Xenoph. Inſtit. lib. III. pag. 69. Μήτι σὺ, ὦ Τιγράνη, ἔφη, ὅτι ἀποκτενεῖ με, χαλεπήνῃς τῷ πατρί. *Ne quid ſuccenſeas patri, o Tigrane, cum me interficiet.* Non ſimpliciter, *Ne ſuccenſeas*, ne otioſum ſit *τὸ τί*.

III. In interrogationibus figuratis, quibus ea rogamus, quae putamus negatum iri, *τὶ* additur, quod, ſi interrogatio ad negationem reducatur, omnem rei ſpeciem excludit, et emphaſin habet non mediocrem: ut cum ſervator humani generis rogat in Evang. Matth. cap. VII. com. 16. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν; ad verbum: *Numquid uvarum colligunt ex ſpinis:* i. e.

i. e. *Prorſus nullas.* Sic Petrus in Act. Apoſt. cap. X. com. 47. Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις; Redditur: *Num quis aquam prohibere poteſt?* Recte quidem, quantum Latina patiuntur: Interim non exprimunt illud τὶ, quod minime eſt otioſum, ſed habet, quod, ſi interrogatio reducitur ad negationem, neget, quidquam eſſe, quod afferri poſſit, cur aquam quis prohibeat. Sed ne id quidem ſufficit, verum negat prorſus aquam poſſe prohiberi.

IV. Aſt, ubi interrogatio figurata non eſt, habet τὸ τὶ indicium ſerio opinari incipientis, ſi bonum quid ſequitur; ſin contra, ſerio metuentis. Prioris exemplum eſt in Euang. Matth. cap. XII. com. 23. ubi multitudo, videns miracula Chriſti, ſerio incipit opinari, illum eſſe filium Davidis, quare dubitabundi quaſi rogant: Μήτι ὗτός ἐςιν ὁ υἱὸς Δαβίδ; Perit tamen haec ſeria opinio, quando quid σαρκαςικῶς profertur, ut in Evang. Joann. cap. VIII. com. 22. ubi Judaei, cum Chriſtus dixerat, non poſſe eos ſe ſequi, quo abiturus erat, dubitationem fingentes per irriſionem dicunt: Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπȣ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς ȣ̓ δύνασθε ἐλθεῖν. *Numnam ſe ipſe occidet?*

V. Alterius exemplum eſt; quum Servator in noviſſima coena dixerat, unum eſſe ex accumbentibus, qui ſe proditurus erat, attonitus quisque rogat: Μήτι ἐγώ εἰμι; Confer Evang. Matth. XXVI. 22 et 25. et Marc. XIV. 19.

VI. Eſt et ubi admirantis ſignum afferat, ut apud Ariſtoph. in Pace. v. 325. ubi chorum tripudiantem prae gaudio increpat Trygaeus, metuens, ne hoc motu et tumultu novum bellum excitet. Reſpondet chorus, prae gaudio, ipſo ſe non movente, ſponte ſaltare crura: — Ἀλλ' ὑφ' ἡδονῆς Οὐκ ἐμȣ̃ κινȣ̃ντος, αὐτὼ

τὼ τὰ σκέλη χορεύετον. Tum Trygaeus: Μήτι καὶ νυνί γ' ἔτι; — *Quid etiamnum?*

Μήτι, μήτιγε, μήτι δὴ, μήτιγε δὴ confundunt viri docti, docentes haec omnia ſignificare *multo magis*, eademque nonnunquam *multo minus*, i. e. *nedum*: noſtrum eſt inquirere, unde hanc ſignificationem ſint nacta. Et primo quidem μήτι formalem notam eſſe, aſſerit Devarius, in qua nomen τι prorſus otioſum ſit: quod ſi ita ſit, ſolum hoc μὴ idem plane ſignificet, neceſſe eſt, quod μή τι γε et reliqua. Interim in exemplis, quae afferuntur pro hac ſignificatione nullum eſt, in quo μὴ, aut μήτι ſolum invenitur, ſed in omnibus μήτιγε, vel μήτι δὴ, vel μήτιγε δή· unde ſtatim naſcitur ſuſpicio, μήτι ſolum hoc non notare, multo minus μή. Videbimus, ſi rem rite expendimus, nullam ex his particulis eſſe otioſam, ſed omnes egregie ſuo fungi munere. Principio τῷ μήτι ſubjungitur τὸ γὲ, ſuo more, ut ſaepius inculcatum, ſuperiora utcunque remittens, ut ſequentia magis urgeat. E. G. ex Damaſceno haec Dionyſii Areopagitae verba affert Devarius: Αἱ τῶν ἁγίων προσευχαὶ καὶ κατὰ τὸν τῇδε βίον, μήτιγε μετὰ θάνατον ἐνεργοῦσιν. Hic et μὴ, et τὶ, et γὲ ſuam poteſtatem exercent, ſive μὴ accipimus ἀπαγορευτικῶς, ut notet *ne dicam*, ἐλλειπτικῶς: ſive, quod malim, ἐρωτηματικῶς, dum τὸ τὶ eſt μειωτικὸν, et γὲ περιγραφικόν. Et hoc modo argumentatur, auctor, *ſi ſanctorum preces ſunt efficaces in hac vita, an non ſaltem aliquid poterunt efficere poſt mortem?* h. e. brevius *multo magis poſt mortem*. Viden', nullam harum particularum eſſe otioſam? Cauſa, cur malim τὸ μὴ accipere ἐρωτηματικῶς, eſt, quod idem, teſte Devario, ſubjungit, ſic verba explicans: Τὸ δὲ μήτιγε, πάντως ἐνταῦθα τὸ πόσῳ μᾶλλον ὑποληπτέον. ubi ipſe exponit interrogative. Pulcre conſentit Heſychius, Μήτιγε, πόσῳ γε μᾶλλον. Utitur B. Paulus in pr. ad Corinth. cap. VI, com. 3. Οὐκ οἴδατε, ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; *An ignoratis, nos de angelis ſententiam laturos? multo magis*, vel *quanto magis de iis, quae hanc vitam ſpectant?* h. e. ut particularum trium poteſtas aliquatenus exprimatur, *An non aliquid ſaltem noſtra de his, quae ad hanc vitam pertinent, valebit ſententia?* Ita ut *multo magis* ſit verſio verius, congruens alteri linguae, quam expli-

explicatio: nam qui dicit *μήτιγε*, plus dicit, quam qui *πόσῳ μᾶλλον*; qui enim dicit *πόσῳ μᾶλλον*, vel *μᾶλλον δὲ*, affirmat: at, qui *μήτιγε*, non ſimpliciter interrogat, ſed argumentando a majori ad minus extorquet alteri in re, quam negare non poteſt, conſenſum. q. d. *Si angelos judicabimus, an non certe* etc.

Sed et easdem particulas reddunt *multo minus*, cujus rei ratio eſt praemiſſa negatio, nam quoties affirmativum praecedit, tuto reddi poſſunt *multo magis*; at praecedente negativo, *multo minus*, ſive *nedum*. Eſtque, ut illic argumentum a majori ad minus affirmando, ita hic a minori (ut fere ſit) ad majus negando. Exemplo eſto illud Demoſthenis de falſ. Legat. pag. 217. extr. Ἐπύθετο αὐτὸν τεθνεῶτα, ὐδὲ τοῦ ζῆν ὄντα κύριον ἑαυτῷ βεβαιῶσαι, μήτιγ' ἃ ἐκείνῳ ὑπέσχετο, πρᾶξαι. *Cognovit, cum eſſe mortuum neque potuiſſe ſuam tueri vitam, nedum, quae illi tunc pollicitus erat, praeſtare.* Item illud ejusdem. Adv. Mid. pag. 406. init. Οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν ϛρατιώτης ὗτος ὐδενός ἐϛιν ἄξιος, μήτι γε τῶν ἄλλων ἡγεμών; *Ne miles quidem hic per ſe ullius eſt pretii, nedum aliorum imperator.* Particulae γε vis περιγραφικὴ ſic elicitur: ne miles quidem ullius eſt pretii, et ſi vel maxime concedimus, ullius pretii militem eſſe, an ſaltem imperator erit alicujus? ita τὸ γε clanculum remittendo minus, urget majus, et τὶ ſervat ſignificationem infinitam.

Argumentum vires novas acquirit adjectione particulae δὴ βεβαιωτικῆς, quale illud eſt Demoſthenis Olynth. II. pag. 8 extr. Οὐκ ἔνι δ' αὖ τὸν ἀργῦντα ὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτῦ τι ποιεῖν, μήτιγε δὴ τοῖς θεοῖς. *Nefas rurſus, ignavum hominem amicos flagitare, ut operam ſibi praeſtent, nedum profecto Deos.*

Μήτι δὴ ſine γε idem quod μήτι et μήτιγε valere docet Budaeus, et eum ſequentes Devarius et Vigerus; cujus idoneum exemplum, nondum mihi occurrit. Affert Budaeus locum ex Platonis epiſt. ad Dionem pag. 321. Ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τοῖς θεάτροις ὁρῶ τὺς ἀγωνιϛὰς ὑπὸ τῶν παίδων παροξυνομένυς, μήτι δὴ ὑπό γε τῶν φίλων. *Ego vero in theatris video certantes a pueris excitari, multo magis ab amicis profecto.* Hic quidem τὸ γε additur, ſed disjunctum a μήτι videtur reſtringere τὸ ὑπὸ τῶν φίλων.

Μήτι γῦν invenio apud Aelian. V. H. lib. XII. cap. 9. in quo

quo γῶν componitur ex γε et ὦν, quorum τὸ ὦν vim habet concluſivam. Verba ſunt: Εἴγε καὶ οἱ παῖδες αὐτὸν μισῶσι, μήτι γῶν οἱ ἄνδρες. Ex eo nempe, quod et pueri ipſum oderant, concludit Timeſias, ſe viris odioſum eſſe.

I. *De Particulis* ΜΗ'ΤΟΙ, ΜΗ'ΤΟΙΓΕ, ΜΗ'ΤΟΙΓΕ ΔΗ'.

I. Aut nunquam, aut certe raro invenitur μήτοι ſolitarium: ſicubi tamen occurrit, conſtabit ex μὴ ἀπαγορευτικῷ, et τοὶ βεβαιωτικῷ, prohibitioni vim addente. Affert tamen Budaeus Syneſii verba, in Comment. pag. 475. Σὺ δὲ μηδέποτε πλεύσειας· εἰ δὲ ποτε δεήσοι, ἀλλὰ μήτοι φθίνοντος γε μηνός. Locum non inveni: verum, cum ſequatur τὸ γε interjecto φθίνοντος, ad μήτοι referri poteſt, ut ſit μήτοιγε. *Tu nunquam naviges: verum ſi neceſſe fuerit, at ne ſaltem ſub finem menſis fiat navigatio.*

II. Sed, quanto minus μήτοι, tanto crebrius occurrit μήτοι γε, ubi μὴ fere prohibet, τοι aſſeverat, et γὲ limitat, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. II. pag. 56. init. ubi Cyrus ſuis, quandoquidem omnia duplicia faciebant, promittit duplex epulum. Ad quod praefectus cohortis: Μήτοι γε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ καὶ διπλᾶς τὰς γαστέρας ἡμῖν παρέξεις. *Ne* vel *non ſane uno ſaltem die, niſi etiam duplices nobis ventres dederis.* i. e. Si vel maxime duplex praebebis epulum, ne praebeas ſaltem eodem die.

III. Interdum μήτοι et γε, interpoſita aliqua vocula, interrumpuntur: ut lib. III. Platonis de Rep. pag. 388. Πολὺ δ' ἔτι τῶτων μᾶλλον δεησόμεθα (Ὁμήρε) ΜΗ'ΤΟΙ θεὺς ΓΕ ποιεῖν ὀδυρομένες καὶ λέγοντας· Ὤμοι ἐγὼ δειλή· ὤμοι δυσαριστοτόκεια. εἰ δ' ὖν θεὺς, ΜΗ'ΤΟΙ τόν ΓΕ μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆσαι ὅτως ἀνομοίως μιμήσασθαι. Praemiſerat: Ὁμήρε δεησόμεθα, μὴ ποιεῖν τὸν Ἀχιλλέα etc. *Rogabimus*, inquit, *Homerum, ne Achillem faciat lateri incumbentem etc.* Tum mox:

mox: *Sed multo magis precabimur, ne ſane deos ſaltem inducat lamentantes, et dicentes: O me miſeram! Hei mihi, quae optimum virum infelici fato peperi! Quod ſi Deos eum lamentantes inducere patimur, at ſane ne maximum ſaltem deorum audeat tam inique imitari.*

IV. Invenitur et *μήτοιγε δὴ*, quo utuntur, cum vehementiſſime aliquid averſantur, quaſi τοῦ τοι, quamvis per ſe βεβαιωτικῦ, tamen quia τῷ μὴ annexum ἐγκλίνεται, poteſtas una cum tono deprimatur, atque ita ipſi aliquid derogatum videatur: quare ad duplicandam βεβαίωσιν, ſubjungitur δή. Utitur Ariſtides pro Quatuorv. pag. 368. Ἐγὼ δὲ οὐδ' ἄλλόν τινα ἠξίουν ἂν ταῦτα ὀνειδίζειν, ΜΗ'ΤΟΙΓΕ ΔΗ' Πλάτωνα. Hinc redditur, ut *μήτιγε δὴ*, *multo minus*, *nedum*. *Ego vero*, inquit, *ne ab alio quidem haec objicienda cenſeo*, *nedum a Platone*. i. e. *Profecto ſaltem non a Platone*. Sic apud Heliod. Aethiop. lib. VII. cap. 10. laudatur forma juvenis, cujus praeſtantia ne hominem quidem agreſtem, et ab amore prorſus alienum, lateat, *μήτοιγε δή σε καὶ τὴν σὴν πολυπειρίαν*. *nedum te* vel *profecto non te ſaltem tuamque multiplicem experientiam.*

Caput XXVIII.

DE PARTICULA ΜΗ'Ν.

I. Particula *μὴν* in eo videtur differre a *τοὶ*, quod illud ſimpliciter affirmat partem, cui apponitur: a *δὴ*, quod in aliqua re, quae ad ſummum incrementum pervenerit, confirmata quaſi triumphat: a *γε*, quod urget ſequentia, ſed remittendo priora: at *μὴν* ita affirmat poſteriora, ut e prioribus nihil remittat; qualem ipſius poteſtatem et uſum fere obſervavi, ſi non con-

ſtantem et perpetuum, nempe quo nova rei confirmatae affeveratio accedit. Quicquid id eſt, primam ejus poteſtatem βεβαιωτικὴν ſecurus ſtatuo, quia hanc quoque exercet, quum adverſativa dicitur. Heſychius quoque βεβαίωσιν agnoſcit, quum καὶ μὴν, explicat ὄντως δή. Significat igitur, *revera*, *profecto* (G. *Gewiſs*, *denn gewiſs*) Exercet hanc in illo Platonis lib. V. de Rep. pag. 465. Πανταχῇ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες ἕξουσι. *Ubique jam ex legibus viri inter ſe pacem habebunt.* Reſpondet alter: Πολλήν γε. *Et multam quidem.* Tum confirmando pergit: Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων, οὐδὲν δεινὸν μήποτε ἡ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους, ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατήσῃ. *Re vera, his inter ſe non diſſidentibus, nullum periculum eſt, ne unquam alia urbs cum his, aut ipſa ſibi diſſideat.* Et lib. VI. pag. 485. Poſtquam docuerat, vere illum eſſe philoſophum, qui totus ſit in iis, quae non corpus, ſed animam juvant, ſubdit: Σώφρων μὴν ὅγε τοιοῦτος καὶ οὐδαμῇ φιλοχρήματος. *Ille vero prudens et minime avarus.*

II. Quod ſi praecedat negatio, ipſum negativo appoſitum, negationem confirmat, ut cum dixerat Oreſtes apud Eurip. in Or.

Καὶ μὴν τάδ' ἔρξας, δὶς θανεῖν οὐ χάζομαι.

At ſane, ſi hoc fecero, bis mori non recuſo. Reſpondet Pylades v. 1117.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μήν. —

Sed neque ego ſane. G. (*Ja und ich gewiſs eben ſo wenig.*)

III. Poteſtas βεβαιωτικὴ creſcit, quando res praeſenti exemplo, atque ita ipſa per ſe, confirmatur: ut apud Homer. lib. II. A, v. 302. ubi Achilles Agamemnoni iratus dicit, ſe propter virginem neque cum ipſo, neque cum alio eſſe pugnaturum: ſed neminem quoque fore tam audacem, qui ex iis, quaecunque alia poſſidebat, quicquid rapiat. Tum pergit:

Εἰ

Εἰ δ᾽ ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε·
Αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί.

Q. d. *Quanquam quid opus eſt verbis? experire, ſi quid animi tibi ineſt, ut et hi cognoſcant. Statim tibi niger cruor fluet per haſtam.* Hic igitur ἄγε μὴν eſt *age vero*, (G. *nun dann.*)

Caput XXIX.

DE
PARTICULA ΜΩ͂Ν ET ADJECTIS.

I. Particula μῶν interrogat concludendo et ſignificat *num igitur, an ergo?* Ita interrogat μῶν ſimul et concludit per accommodationem apud Ariſtoph. in Equit. vs. 184. Rogat Agoracritus, quomodo, cum fartor eſſet, poſſet fieri vir maximus? Reſpondet Demoſthenes, ob id ipſum, quod malus erat, evaſurum illum eſſe magnum. Tum alter indignum ſe putat, qui ſit potens. Quare Demoſthenes, quaſi timens, ne quid boni in ipſo eſſet, qui ſe indignum fortuna cenſeret, tandem concludendo rogat:

Μῶν ἐκ καλῶν εἶ, κἀγαθῶν;

An ergo e bonis, et probis? Quorum verborum hic ſenſus eſt: Ex tuo hoc reſponſo poſſet quis concludere, bonum te eſſe, quem credidi malum: ſi prius verum eſt, non recte dixi, evaſurum te virum maximum: quare dic tu bona fide: Bonusne es, an malus? Ita chorus apud eundem in Acharn. vs. 328. ex comminatione Dicaeopolis, qui dixerat, ſe trucidaturum Acharnenſium amicos, concludit, ipſum in ſua poteſtate aliquem, qui ad Acharnenſes pertineret, habere, quod tamen interrogat:

— Ὑμῶν μῶν ἔχει τοῦ παιδίον
Τῶν παρόντων ἔνδον εἶρξας;

An igitur puerum alicujus ex vobis hic praeſentibus intus habet concluſum? Et in pace vs. 157. ubi alter alteri pugno ictum ingerens ait:

— Οὑτοσὶ ξὰρ κόνδυλος

Ὡς δριμύς. —

Hem! accipe pugnum, quam acrem! Ex pugni acritudine colligens alter admixtum eſſe allium ait:

— Οἴμοι μάλ τάλας. ὦ δέσποτα,

Μῶν τῶν σκοϱόδων ἐνέβαλες εἰς τὸν κόνδυλον;

Heu me miſerum! O here! An ergo allium indidiſti pugno? Et mox vs. 280. Cum Bellum miſiſſet Tumultum Lacedaemonem, piſtillum ut inde apportaret, et reverſus ille absque piſtillo lamentaretur, timens domini minas: hinc colligit, ipſum non habere piſtillum, quod tamen ſic rogat:

Τί ἐςι; Μῶν οὐκ αὖ Φέρεις;

Quid eſt? An igitur iterum non adfers? Denique vs. 1042. Trygaeus inſtat famulo, ut properet. Reſpondet ille:

Ἰδὲ πάρειμι. Μῶν ἐπισχεῖν σοι δοκῶ;

En adſum. An igitur ſtrigare tibi videor? h. e. Ex eo, quod adſum, colligere licet, me non ſtrigaſſe.

II. Nonnunquam concluſio ex ſequentibus petenda eſt, quibus tunc additur γὰρ, de qua inverſa concludendi ratione ſupra me ſatis dixiſſe memini. Exemplo eſto illud Platonis in Phaedon. pag. 84. Τί; ἔφη. Ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; Πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς. *Quid? inquit. Nonne igitur dictis aliquid deeſſe vobis videtur? Nam ſane adhuc habent multas ſuſpiciones et exceptiones.*

* Hic μῶν μὴ ſignificat *nonne*, etſi id concedere non videtur Hoogeveenus.

III. At ſi μῶν μὴ in oratione bimembri dicitur, ſequente ἢ in altero membro, μῶν μὴ nihil aliud eſt ac

utrum

utrum. v. c. Plat. de Rep. I, p. 351. Ἐὰν δὲ ἐν ἑνὶ ἐγγίνηται ἀδικία, μῶν μὴ ἀπολεῖ τὸν αὐτῆς δύναμιν (non αὐτῆς) ἢ ἐδὲν ἧττον ἕξει; Μηδὲν ἧττον ἐχέτω, ἔφη. Viden' duplicem eſſe interrogationem, cujus pars poſterior negationem habet admiſtam, prior nullam? Ex illis, qui reſpondet, poſteriorem partem concedit. Quare neque mentem Platonis capit, neque intelligenter loquitur, qui vertit: *Nonne ſuam vim amittit, an vero nihil minus eam exercet?* Reddo igitur: *Quaero ergo, utrum injuſtitia, ſi uni adfuerit, vim ſuam amittat, an vero nihilominus retineat? Nihilominus, inquit, retineto.*

IV. Idem cenſendum de μῶν μήτι, quod itidem reddunt *nonne*? illa ejusdem proferentes ex lib. VI. de Rep. pag. 505. Τί δὲ; Οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὁριζόμενοι, μῶν μήτι ἐλάττονος πλάνης ἔμπλεοι τοῦ ἑτέρων; ἢ ἔ; ubi iterum interrogatio eſt bimembris, cujus non prior, ſed poſterior pars negationem habet admiſtam. *Quid? Qui igitur voluptatem definiunt eſſe bonum, rogo, utrum in minore verſantur errore, quam alii? an vero non?*

V. Aſt, ubi negationem poſtulat interrogatio, additur ἐ. Vide Ariſtoph. praeter locum modo ex Pace vs. 280. allatum, etiam alterum in Pluto vs. 372. quem Devarius affert:

Μῶν ἐ κέκλοφας, ἀλλ' ἥρπακας;

Num non furatus quidem es, ſed rapuiſti? Recte hoc redditur; *nonne?* Vid. Plat. Ep. III, pag. 316. Ἐν οἷς τί χρῆν ποιεῖν ἐμέ; Μῶν ἐχ, ὅπερ ἐποίεν; *In his quid me facere oportebat? Nonne, quod feci;*

Caput XXX.

DE

PARTICULIS NAΊ ET NH'.

I. Particulae Ναὶ prima ac perpetua poteſtas eſt βεβαιωτικὴ, non qualis eſt τοῦ δὴ, aut γὲ, aut τοὶ, aut μὴν, quorum diverſas confirmandi poteſtates ſupra attigi in particula μὴν; ſed talis, quae affirmando alterius aut dubitantis, aut rogantis, aut denique aliquid ſtatuentis ſententiam ſtabiliat, confirmetque. Et, cum duo ſint ſtabiliendi modi, alter affirmando quo alterius ſententiae aſſentimur, alter confirmando, quo vel ejuſdem verba vel noſtra firmamus; hinc duo praecipui particulae uſus ſunt obſervandi; uterque, ſed prior maxime, verſatur circa reſponſiones. Atque ita unica vocula utuntur Graeci, cum Latini fere interrogantis verba affirmative repetant. Sic Plato lib. V. de Rep. pag. 449. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἔφην, ὦ Ἀδείμαντε; Ναὶ, ἦδ' ὅς. *Recte, inquit ille.* Et in Phaedr. pag. 266. Ἦ γὰρ τὰ κομψὰ τῆς τέχνης; *Nam an haec ſunt artis ornamenta?* Reſpondet Phaedrus. Ναὶ. *Sunt haec.*

II. Sed et rem negatam interrogative propoſitam ita τὸ ναὶ affirmat, quaſi neget et ipſum, ut apud eundem lib. de Rep. II, pag. 381. Roganti: Ψυχὴν δ' αὐτὴν ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἥκιςʼ ἄν τι ἔξωθεν πάθος ταράξειέ τε καὶ ἀλλοιώσειε; *An ipſam autem animam fortiſſimam et prudentiſſimam nequaquam id, quod extrinſecus accidit, turbare aut immutare poſſit?* reſpondetur Ναὶ. *Sic eſt, ut dicis.* h. e. Nequaquam poteſt. Ubi ναὶ non negat, ſed affirmat ſententiam interrogantis, quam ex forma interrogationis ſatis liquet eſſe negativam. Citra interrogationem apud eundem in Lyſid. pag. 215. Ἀδικοῦντας δὲ καὶ ἀδικουμέ-

νυς ἀδύνατόν πυ φίλυς εἶναι. *Qui injuriam inferunt et accipiunt, fieri, ni fallor, non poteſt, ut inter ſe ſint amici.* Sequitur reſponſum, Ναὶ, affirmans illud ἀδύνατον, et ſic negationem adjuvat: vel latet ellipſis, cujus ſupplementum ſit: Ναὶ, τῦτό γε καλῶς vel ἀληθὲς εἶπας. Ecce ellipſin ſuppletam in Platonis Euthyphrone pag. 9. ubi dicendi Socrati: Οὐδεὶς ὔτε θεῶν, ὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς ὐ τῷ γε ἀδικῦντι δοτέον δίκην. *Nemo neque deorum, neque hominum dicere audet, injuſte agentem non oportere dare poenas.* reſpondet Euthyphro: Ναὶ, τῦτο μὴν ἀληθὲς λέγεις. *Nae hoc quidem vere dicis.*

III. At, non praecedente interrogatione, aſſentiuntur τῷ ναὶ confirmando, idque vel aliena, vel noſtra verba. Aliena, ut apud Aeſchin. adverſ. Cteſiph pag. 281. Ἐπειδὰν τοίνυν ἐξαπατῶντες ὑμᾶς λέγωσιν, ὡς προσγέγραπται ἐν τῷ νόμῳ ἐξεῖναι ςεφανῦν, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἀπομνημονεύετε αὐτοῖς ὑποβαλεῖν· ναί. *Cum igitur decipientes vos dixerint, adſcriptum eſſe legibus, coronari licere, ſi populus ſciverit; mementote illis reſpondere, Ita eſt.*

Sed plane eſt βεβαιωτικὸν, quando non aliena, ſed noſtra verba confirmamus. Atque hic propter emphaſin τὸ ναὶ aliquando geminatur, ut apud Callim. Hymn. in Cerer. vs. 64.

Ναὶ, ναὶ, τεύχεο δῶμα, κύον, κύον, ᾧ ἐνὶ δαίτας.
Ποιήσεις· θαμιναὶ γὰρ ἐς ὕςερον εἰλαπίναι τοι.

Sane, ſane, ſtrue domum, canis, canis, in qua epulas parabis: frequentes enim in poſterum erunt tibi epulationes.

Utuntur et obteſtantes, quo βεβαιωτικῶς indicent ardens deſiderium rei petitae. Sic Apoſtolus ſcribens Philemoni vs. 20. Ναὶ ἀδελφὲ, ἐγώ σῦ ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν πυ τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ. *Certe frater*

frater, hunc ego a te fructum conſequar in Domino. Refocilla mea viſcera in Domino. Confirmantis ſimul et obteſtantis notam habet in Apocalypſios fine: Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα. Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν· Ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ. *Certe venio cito. Amen. Certe veni, Domine Jeſu.*

IV. Apponitur etiam particula δὴ, ut fiat ναὶ δὴ, quod aſſentientis eſt cum confirmatione. Explicat Heſychius ναὶ δὴ, ὄντως δή. Sed et hic ſequitur particula ἀλλά, ut inſtituatur ἀνθυποφορὰ conſtans ex ναὶ aſſentiente, δὴ confirmante, et ἀλλὰ objiciente. Exemplum eſt apud Hom. Il. Α, vs. 286.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων.
ΝΑῚ ΔΗ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
ἈΛΛ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων.

Neſtor nempe feſtinans componere idem inter Agamemnonem et Achillem, ſalubre dederat conſilium; hoc probat Agamemnon, non tantum aſſentiens per particulam ναὶ, ſed et confirmans per particulam δὴ, ac ſimul novam format objectionem per particulam ἀλλά. *Ita profecto, ſi quid aliud, hoc certe recte dixiſti, ſenex: ſed hic vult ſupra omnes alios eſſe.* Sic Il. Ψ, vs. 627.

Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, τέκος, κατὰ μοῖραν ἔειπας.

Tandem apponitur quoque βεβαιωτικὸν μὴν, et ναὶ μὴν plane ut ναὶ δὴ Heſychius explicat ὄντως δή. Utitur Oppian. Halieut. lib. III, vs. 482.

V. Particula νὴ, confirmat, affirmat, et annuit κατωμοτικῶς, utunturque vel quando quis propria verba confirmat cum aliqua καταμοσία, ut cum Dicaeopolis apud Ariſtoph. in Ach. vs. 751. rogat, quid agant Megarenſes? reſpondet Megarenſis: Διαπεινᾶμες

μες ἀεὶ ποττὸ πῦρ. Eſurimus ſemper ad ignem. Tum alter:

Ἀλλ' ἡδύ τοι, νὴ τὸν Δί', ἢν αὐλὸς παρῇ.

At ſua e hoc eſt pe·· Jovem, ſi tibicen adſit. Similiter in jurejurando Atheuienſium apud eundem in Pace vs. 217.

Νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, νὴ Δί', ἐχὶ πιςέον.

Per Minervam, per Jovem, nulla fides eſt habenda.

VI. Vel utuntur, quando alienam opinionem probant *κατωμοτικῶς*, nempe cum alterius ſententiam ſua adjuvant, atque ita *νὴ* fit aſſentientis et adſtipulantis, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 4. dicenti Socrati: Οὐ γὰρ οἶμαι γε τοῦ ἐπιτυχόντος εἶναι ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόῤῥω πε ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος. *Non enim opinor vulgaris eſſe certe hominis hoc rite facere, ſed ejus, qui multum jam in ſtudio ſapientiae progreſſus ſit.* reſpondet Euthyphron: Πόῤῥω μέντοι, νὴ Δία, ὦ Σώκρατες. *Multum profecto, ita me Jupiter amet, o Socrates.*

VII. Uſus etiam frequens eſt in reſponſionibus affirmativis poſt interrogationes. Ita in tab. Cebetis, citante H. Stephano: Πότερον ὖν καὶ ὧδε εἰςπορεύονται; Νὴ Δία, καὶ ὧδε. *An etiam huc ingrediuntur? Per Jovem etiam huc.* Sic roganti Socrati apud Plat. in Phaedr. pag. 263. Ἀλλ' εἰπὲ καὶ τόδε, εἰ ὡρισάμην ἔρωτα ἀρχόμενος τοῦ λόγε; *Sed et hoc dic, an definierim amorem in principio diſputationis?* reſpondet Phaedrus: Νὴ Δία, ἀμηχάνως γε ὡς σφόδρα. *Ita me amet Jupiter, quam egregie, ut nihil ſupra.*

VIII. Uſum praeſtat in oratione, ſicubi poſcitur poſt interrogationem, quam ipſe ſibi fingit orator, tunc illud *νὴ Δία*, vel *νὴ τὲς θεὲς* aculei inſtar excitat auditores, quando ſequitur, aliquid, quod maxime animo velit inhaerere. Exemplum illud eſto Demoſthenis Philipp. pag. 28. Τί σοὶ ταῦτα νῦν λέγω; καὶ καλεῖν

Φημὶ δεῖν τούτους; Ἐγὼ, νὴ τοὺς θεοὺς, ἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι etc. *Quorſum haec nunc dico? et citari hos volo? Ego, ita me dii ament, vobis libere vera dicam, et non celabo.*

IX. Videtur et ironice adhiberi in illo Demoſthenis de Cherſon. haud ita longe a principio: Πλὴν εἰ μὴ τοῦτο λέγουσι, νὴ Δία, ἕως ἂν ἀπέχηται τῆς Ἀττικῆς καὶ τοῦ Πειραιῶς ὁ Φίλιππος, οὔτ' ἀδικεῖ τὴν πόλιν, οὔτε ποιεῖ τὸν πόλεμον. *Niſi hoc dicunt, ſi Dîs placet, quamdiu abſtineat ab Attica et Piraeo Philippus, eum neque offendere urbem, neque bellum movere.*

X. Ἁπλῶς nimium docere mihi videtur Phrynichus, cum ait, Νὴ τὼ θεὼ mulierum eſſe juramentum, neque viros ita jurare, niſi mulieres imitari volunt. Non dubium eſt, quin τὼ θεὼ intelligat deas, non deos, ſive, ut vult interpres, Cererem et Proſerpinam: nam viros jurantes dixiſſe νὴ τὼ θεὼ, intelligentes Caſtorem et Pollucem, liquet ex Ariſtophane in Avibus vs. 213. ubi ait Lacedaemonius jurare ſolitos: νὴ τὼ σιὼ, ubi Scholiaſtes: Οὕτω τοὺς Διοσκούρους οἱ Λακεδαιμόνιοι σιοὺς ἔλεγον.

XI. Non jurisjurandi, ſed obteſtationis potius formam accipit, quando non Dei nomen, ſed appellativum ſequitur, ut in priori ad Corinth. ep. cap. XV, com. 31. Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. *Quotidie miror, quod teſtor per meam de vobis gloriationem, quam habeo in Chriſto Jeſu, Domino noſtro.*

XII. Habet et uſum praeclarum ἐν ἐπιτροπαῖς, ubi ſequens particula γε nova acceſſione adverſarii argumentum juvat: ut in verbis Demoſthenis, ſupra allatis, nempe ex orat. pro Cor. pag. 348. Ναί, φησιν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φεύγειν. *Ita eſt, inquit. Sed pulcrum interim illud*

Cephali

Cephali nunquam fuiſſe reum: Sequitur, νὴ Δί, εὐδαιμόν γε. quo non tantum concedit, pulcrum eſſe, ſed et addit fortunatum eſſe. *Ita me Jupiter amet, et fortunatum quidem.*

XIII. At plenior eſt ἀνθυποφορὰ, quando ἀλλὰ ſequitur, ut in allato Demoſthenis loco, ubi poſt νὴ Δί, εὐδαιμόν γε, ſic pergit: Ἀλλὰ τί μᾶλλον ὁ πολλάκις μὲν φυγὼν, μηδεπώποτε δὲ ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν διὰ τῦτο δικαίως; *Sed cur magis ille, qui cum ſaepe ſit reus actus, nunquam tamen injuriae condemnatus, ob id ipſum jure criminandus ſit?*

Neque ſequens ἀλλὰ ſemper eſt ἀνθυποφορικὸν, cum et poſſit eſſe ἐλλειπτικὸν, ſuppreſſo in ſuperioribus ὐ μόνον. Uſi ſunt, cum praemiſſis potiorem partem addebant. Sic apud Ariſtoph. in Veſp. vs 907. Laberem accuſans ait: *Audiſtis, Judices, quam dicam huic ſcripſerim; nam plurimum caſeum devoravit.* Reſpondet Philocleon: Νὴ τὸν Δί', ἀλλὰ δῆλός ἐςιν. Quae oratio ut ſit plenior, ita ſuppleatur: Νὴ τὸν Δί, ὐ μόνον ἤκυσα, ἀλλὰ καὶ δῆλός ἐςι. *Per Jovem, non modo audivi: ſed et manifeſto apparet.*

XIV. Differunt Νὴ Δί ἀλλὰ et Ἀλλὰ νὴ Δία, quod ἐν ταῖς προλήψεσιν hoc aptius eſt objectionibus formandis, ſive ταῖς ὑποφοραῖς· illud ἀνθυποφοραῖς, ſive reſpondendo ad objectiones. Demoſthenis ſunt, quae affert Budaeus pag. 473. ex orat. adv. Leptin. ſub principium. Ἀλλὰ νὴ Δία, ἐκεῖνο ἂν ἴσως εἴποι πρὸς ταῦτα. *At per Jovem, illud fortaſſe ad haec dicet.*

Caput

CAPUT XXXI.

DE

PARTICULIS ΝΥ', ΝΥΝ, ΝΥΝΙ, ΝΥ͂Ν, ET ADJECTIS.

SECTIO I.

DE

PARTICULIS ΝΥ' ET ΝΥ͂Ν.

I. Particulae νὺ primaria eſt poteſtas individuum temporis punctum notare, adeoque praeſentiſſimum; nam cum praeteritum ac futurum extenſionem patiantur, hoc, dum loquimur, effugit, ac praeteriit.

II. Ex νὺ enclitico et poëtico, addito ν quod Euſtathius pag. 52, lin. 22. ἐφελκυστικὸν vocat, fit νυν, itidem encliticum ac fere poëticum. At extra poëſin νῦν δίχρονον circumflectitur, pro quo Attici dicunt νυνί. Et, quia νὺν corripitur, νῦν autem producitur, hinc dubitat Euſtathius, an νυν ſit adverbium temporis, et an non potius παραπληρωματικὸν ἐπίῤῥημα, pag. 1312. ad locum Hom. Il. Ψ, vs. 485.

Δεῦρό νυν, ἢ τρίποδος περιδώμεθα, ἠὲ λέβητος.

Non dubito, quin temporis ſignificationem ibidem ſervet, ut ſit: *Age nunc deponamus vel tripodem vel lebetem.* In ſimillimo enim caſu νῦν producit Ariſtoph. in Nub. vs. 644.

ΣΩΚΡ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ 'νθρωπε. ΣΤΡ. Περίδου νῦν ἐμοί.

SOCR. Nihil dicis, mi homo. STR. Depone nunc mihi pignus. (Germ. *Nun ſo wette dann*)

II. Νὺ igitur abſolute pro praeſenti tempore a poëtis adhiberi videtur. Ita Hom. Il. Η, vs. 353. Antenorem

norem inducit, ex praeſenti rerum conditione argumentantem, dicentemque, nihil Trojanos profecturos, niſi Helenam reddant.

Δεῦτ' ἄγετ' (inquit) Ἀργείην Ἑλένην, καὶ κτήματ' ἅμ' αὐτῇ,
Δώμεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν. Νῦν δ' ὅρκια πιςὰ
Ψευσάμενοι μαχόμεσθα, τῷ ὄ νύ τι κέρδιον ἡμῖν
Ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.

Agite, Argivam Helenam, et opes una cum ipſa reddamus Atridis abducendam. Nunc vero pactorum fidem fallentes pugnamus: quare nunc nihil agi arbitror, quando iſta non faciemus. Niſi quis malit hic τὸ νὺ συμπερασματικῶς κεῖσθαι, ut de νῦν poſtea videbimus. Et hic τῷ ὄ νυ diceretur pro τοίνυν ὄ per tmeſin: nam ſane τοίνυν nihil aliud eſt quam compoſitum ex τοί, unde τῷ natum, et νυν enclitico. Atque ita τὸ νυ concludit et cauſam perorat. Huc referri quoque poteſt illud ejusdem lib. Α, vs. 383.

Ἧκε δ' ἐπ' Ἀργείοισι κακὸν βέλος· οἱ δέ νυ λαοὶ
Θνῆσκον ἐπασσύτεροι —

Venit autem adverſus Argivos nocens telum: quare milites moriebantur frequentes.

IV. Particulam νῦν ut probem praeſens tempus ſignificare, nemo, opinor, poſtulabit, cum plena exemplis ſint omnia. Sed videamus, an pereat notio temporis praeſentis, quando cum praeterito et futuro conſtruitur. Diſerte Euſtathius dicit, ὅτι τὸ νῦν κατὰ τοὺς παλαιοὺς τοὺς τρεῖς χρόνους δηλοῖ, τὸν ἐνεςῶτα, τόν παρῳχημένον καὶ τὸν μέλλοντα. vid. eum ad Hom. Il. Β, pag. 164, lin. 20. et ad Od. Σ, pag. 1840. init. Verum aliud eſt conſtrui cum praeterito et futuro, aliud ſignificare praeteritum et futurum. Contendo, τὸ νῦν praeſentis, aut ſaltem exigui temporis notionem nunquam amittere prorſus, ſive cum praeterito, ſive cum futuro conſtructum: neque enim unquam cum praeterito ita conſtruitur,

tur,

tur, ut indicetur tempus dudum elapſum; aut cum futuro, ut intelligatur tempus longius protractum; ſed tantum non praeſens, ſive ita praeteritum, ut vix elapſum ſit, et ita futurum, ut jam jam adſit: atque ita pulcre ſervat τὸ νῦν, ut et de νυ modo dictum, primariam ſuam notionem temporis individui. Atque ita pro ἀρτίως poni, docent grammatici, *modo*, *paulo ante*, (Germ. *ſo eben*) Ut apud Platonem Phaedr. pag. 259. Οὐκοῦν ὅπερ νῦν προὐθέμεθα σκέψασθαι, τὸν λόγον καλῶς ἔχῃ λέγειν τε καὶ γράφειν, καὶ ὅπῃ μὴ, σκεπτέον. *Quod igitur modo proponebamus disquirendum, qua ratione recte aliquis dicat et ſcribat, et qua non, videndum eſt.* Sic in Evang. Joann. cap. XI, com. 8. Νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; *Modo ſtudebant te lapidare Judaei, et rurſus eo proficiſceris?* Hic tempus quidem longiuſculum interceſſerat, ſed id diſſimulant diſcipuli κατὰ ταπείνωσιν loquentes, quaſi paulo ante accidiſſet: atque ita vis praeſentis non perit.

V. Cumque ita figurata loquuntur Graeci, intelligimus κατὰ τὸ λεγόμενον praeſens, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον praeteritum. Haec loquendi vis perit, quando pro νῦν ponitur ἀρτίως. Itaque catenus non dico pro ἀρτίως poni νῦν, a quo diſerte diſtinguitur Ariſtoph. in Acharn. vs. 337.

Δι, Οὐδ᾽ ἐμοῦ λέγοντος ἀρτίως ἠκούσατε.
Χο. Ἀλλὰ νῦν λέγ᾽, εἴ σοι δοκεῖ. —

DI. Neque, cum modo dicebam, audiviſtis. CHO. At nunc dic, ſi tibi videtur.

VI. Exemplum futuri habet Homerus Il. E, vs. 279.

Ἦ μάλα σ᾽ οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο πικρὸς ὀϊστός,
Νῦν αὖτ᾽ ἐγχείῃ πειρήσομαι, αἴ κε τύχοιμι.

Certe te non domuit telum, amara ſagitta: at nunc experiar, num ferire poſſim lancea. Hic τὸ νῦν revera non notare futu-

futurum, quamvis cum futuro conſtructum, ſed verius praeſens, hinc liquet, quod ſimul haec dicebat, et ſimul haſtam vibrabat: ſequitur enim:

Ἦ ῥα καὶ ἀμπεπαλὼν πρΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Τυδεΐδαο κατ' ἀσπίδα. —

Dixit, et vibrans conjecit longam haſtam, feriebatque Tydidae clypeum. Appoſitum futuro notat tam breve ſpatium, quod ſuperſit, ut inſtar puncti videatur.

VII. Ad νυνὶ quod attinet, Atticum eſt, quod obſervat Euſtathius tantum de praeſenti dici; cum enim dixerat pag. 1840. Τὸ νῦν κατ' Ἡρακλείδην ἐνεστῶτί τε ἁρμόττεται, οἷον· Νῦν ἦλθεν ὁ ἀγών. καὶ παρῳχημένῳ, οἷον· Νῦν παρῆλθεν ὁ ἀγών. καὶ μέλλοντι, οἷον· Νῦν ἔσται ὁ ἀγών· Τὸ δὲ νυνὶ μόνου ἐνεστῶτος· τοῦ Ἀττικῶν καὶ ταῦτα. ubi dubium eſt, utrum haec poſtrema ex ſua, an ex Heraclidae ſententia doceat.

VIII. Eodem modo, quo ex particulae δὴ primaria poteſtate temporis indicandi fluere uſum παρακελευστικὸν, ſupra cap. XV, ſect. I. 2. §. 1. dictum; particulae quoque νῦ notio χρονικὴ acquirit etiam *uſum adhortandi;* qui enim ſerio hortatur et alterum impellit, omnem excludi vult moram. Hinc convenit imperativis, ut apud Euripid. in Oreſt. vs. 251.

Σὺ νῦν διάφερε τῶν κακῶν. —

Tu nunc diſſimilis eſto malis. Et Ariſtoph. in Veſp. vs. 30.

Λέγε νῦν ἀνύσας τι τὴν τρόπιν τῶν πράγματος.

Dic nunc confeſtim a principio rei. Sic Jeſ. Sir. cap. L, com. 22.

Sic νυν encliticum adhibet Euripid. in Or. vs 1101.

Πιθοῦ νυν· ἀνάμεινον δὲ φασγάνου τομάς.

Explicat Schol. Πείσθητι δή· καὶ τὴν σφαγὴν ἀναβαλοῦ.

Nihil quoque frequentius eſt, quam ſubjungere νῦν imperativis ἄγε, ἴθι, φέρε, plane ut ἄγε δὴ, ἴθι δή, φέρε

φέρε δή. Ἄγε νῦν habes apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1255. Ἄγε νῦν ἴωμεν, μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτο. *Age nunc, eamus, nihil nos detineat.* Iterum in Pac. vs. 851. Ἄγε νῦν, ἴωμεν. — Confer Epiſt. Jacobi cap. V, com. 1.

Ἴθι νῦν invenies apud eundem in Pac. vs. 669. Ἴθι νῦν, ἄκουσον, οἷον ἄρτι μ' ἤρετο *Age nunc, audi, quid modo ex me quaereret.*

Φέρε νῦν eſt apud eund. in Veſp. vs. 54. Φέρε νῦν, κατείπω τοῖς θεαταῖς τὸν λόγον. In quibus ἄγε νῦν etc. et ἄγε δὴ etc. uſu ſunt inter ſe ſimillima, poteſtate vix quoque differunt, niſi quod ἄγε δὴ actum vult maturari, ἄγε νῦν inſtat praeſenti actui, quem etiam temporis punctum differri vetat. Utraque ſunt παρακελευστικά.

IX. Cognata etiam ſunt in interrogationibus, notantque et νῦν et δὴ animum cognoſcendi cupidiſſimum, moraeque impatientem: utque frequenter τί δή; cujus exempla ſupra dedi cap. XV, ſect. I, 3. ita τί νῦν; cupide interrogat: ut apud Hom. Il. A, vs. 414. ubi Thetis Achilli:

Ὤμοι τέκνον ἐμόν, τί νυ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τέκουσα. *Eheu! mi fili, cur tandem educavi te, quem malo fato peperi.*

X. Ita νῦν, ſive apud poëtas νυ, et δή ſunt vicina, ut etiam pro compoſito ἐπειδὴ adhibeant ἐπεί νυ. vid. Hom. Il. A, vs. 416.

Αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτον καὶ ἀπήμων
Ἧσθαι, ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ, ὄτι μάλα δήν.

Ubi τὸ νυ vel συμπερασματικῶς adhibetur, vel ponitur ad imitationem τοῦ δὴ βεβαιωτικοῦ in ἐπειδὴ, cujus poteſtatem et uſum vide ſupra cap. XVI, ſect. II, 12, §. 5. ne moleſta repetitione fatigemur. Certe ἐπεί νύ τοι expl. Schol. ἐπειδή σοι. *Utinam* inquit Thetis, *apud*

apud naves ſedeas ſine lacrymis, et ſine noxa: nam profecto brevem tibi vitam fata dederunt.

Sectio II.
DE
PARTICULIS cum ΝΥ͂Ν conjunctis.

I. Crebro particulae νῦν et δὲ conjunguntur, ex quibus τὸ δὲ diverſa, nonnunquam et adverſa reſpicit, dum τοῦ νῦν temporis notio aliquando ſervatur, aliquando obſcuratur, et ita fit, ut totum hoc νῦν δὲ adhibeatur in adverſationibus ſ. ἐναντιώμασι. Cum νῦν perſpicue ſervat notionem temporis, refertur plerumque ad praeteritum, cui τὸ δὲ opponit praeſens, ut apud Eurip. in Oreſt. vs. 1096.

Ὅς, πρὶν μὲν ὑμᾶς δυστυχεῖν, φίλος παρῆν,
Νῦν δ' οὐκέτ' εἰμὶ δυστυχοῦντί σοι φίλος;

Qui, priusquam eratis infelices, vobis aderam amicus, ego idem tibi infelici non amplius ſim amicus? ubi πρὶν μὲν et νῦν δὲ opponuntur, ut τότε μέν et νῦν δὲ apud Apoſtolum Galat. cap. IV, com. 9.

II. Sed neceſſe non eſt, ut ſemper praeteritum reſpiciat, cum etiam ad futurum referri poſſit, cujus exemplum eſt apud Plat. in Euthyphr. pag. 6. Ταῦτα μέν μοι εἰσαῦθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσῃ· νυνὶ δὲ ὅπερ ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. *Haec quidem alias, ubi otium erit, expones: at nunc, quod modo te rogabam, conare clarius dicere.*

III. Interdum diſerta quidem temporis ſignificatio abeſt, ob loquendi tamen formam praecedenti praeterito reſpondet ἐναντιωματικῶς: νῦν δέ. ut cum Achilles ait apud Hom. Il. Α, vs. 355.

Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν.

 Hono-

Honorem mihi debuit tribuere Olympius Jupiter altitonans: nunc vero ne tantillum quidem me honoravit. ubi νῦν refertur ad praeteritum ὄφελλον.

IV. Saepe ita temporis notio obſcuratur, ut plane evanuiſſe videntur; ſi tamen attente inquirimus, licet praeteritum praecedat nullum, non prorſus deletur omne temporis veſtigium, ut apud Theogn. vs. 739. Ne filii, inquit, qui, cum ſint patre malo nati, juſta tamen meditantur, faciuntque, luant poenam ob crimina parentium: tum pergit:

> Ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα· Νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
> Ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.

Utinam haec ſint diis beatis gratia! nunc vero qui (ſcelus) *committit, poenam effugit, quam alius poſtea luit.* Praeteritum tempus hic latet in voto; nam ταῦτ' εἴη φίλα, perinde eſt ac ſi dixiſſet, ταῦτ' ὤφελεν εἶναι φίλα. *Deberent* vel *debuiſſent haec placere diis. nunc vero* etc. Uſus propter δὲ eſt ἐναντιωματικός.

V. Frequentiſſimus hic uſus adverſativus eſt, quando εἰ vel ἂν praecedit conditionale, ut apud Euripid. in Phoeniſſ. vs. 504.

> Εἰ πᾶσι ταυτὸ καλὸν ἔφυ, σοφόν θ' ἅμα,
> Οὐκ ἦν ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις·
> Νῦν δ' οὐθ' ὅμοιον οὐδὲν, οὔτ' ἴσον βροτοῖς.

Si omnibus idem eſſet pulcrum et ſimul ſapiens, non foret ambigua inter homines contentio: nunc vero nihil ſimile, nihil aequale mortalibus. ubi omittitur μὲν, ut ſit εἰ μὲν, νῦν δέ.

VI. Haec ellipſis ſuppletur non raro. ut in Oreſt. vs. 1134.

> Εἰ μὲν γὰρ εἰς γυναῖκα σωφρονεστέραν
> Ξίφος μεθεῖμεν, δυσκλεὴς ἂν ἦν φόνος·
> Νῦν δ' ὑπὲρ ἁπάσης Ἑλλάδος δώσει δίκην.

Nam ſi mulierem honeſtiorem gladio confoderemus, ignominio-

minioſa foret caedes: at nunc univerſae Graeciae dabit poenas.

Non, opinor, obſervatione dignum, in hoc exemplo εἰ μὲν poſt ſe habere γὰρ, in aliis ἂν, quaſi neceſſario his ſuffulciri debeat, cum εἰ μὲν ſine γὰρ Thucydides dixerit lib. cap. 126. Εἰ μὲν μὴ ὑπώπτευον, ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι, καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες, καὶ πολλοὶ, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην· νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων. καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομεν πείθειν. *Niſi ſuſpicarer, vos eſſe perterritos, et quod derelicti eſtis, et quod barbari, iique magno numero inſtant, non ſimiliter vos docerem et exhortarer: nunc vero, quod ad deſertionem noſtrorum, et hoſtium multitudinem attinet, brevi admonitione et exhortatione ea, quae maxima ſunt, perſuadere conabor.* Adde epiſt. ad Hebr. cap. XI, com. 16. Εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον, ἀφ᾽ ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπουρανίου. *Si illius patriae fuiſſent memores, ex qua exierant, revertendi ipſis occaſio fuiſſet: nunc vero meliorem deſiderant, hoc eſt, coeleſtem.*

VII. Νῦν οὖν tranſitivam vim et ſequenti imperativo ſimul adhortativam habet, ut apud Plat. Euthyphr. p. 5. Socrates, ait: Νῦν οὖν, πρὸς Διὸς, λέγε μοι, ὃ νῦν σαφῶς εἰδέναι διϊσχυρίζου· ποῖον δή τι τὸ εὐσεβὲς φὴς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβές. *Nunc igitur, per Jovem, dic mihi, quod perſpicue te ſcire, modo aſſeverabas, quale tandem ſtatuas pium eſſe et impium.* Hic obſervandum primo tranſiri a praemiſſis ad rem ipſam, propter quam totus erat inſtitutus dialogus. Secundo τὸ οὖν ex dictis Euthyphronis concludit, eum, ſi vera praedicet, de ſancto optime diſſerere poſſe. Νῦν vero in utraque acceptione indicat omnia ad propoſitam diſſertationem eſſe parata, nec ullam morae cauſam ſubeſſe, quare ſimul tranſit, et, ſequente imperativo, impellit ad dicendum.

VIII. Aſt, ubi brevior eſt oratio, non tam vis tranſitiva quam impulſiva et concluſiva ſpectatur: ut quum Cyrus apud Xenoph. Inſtit. lib II, pag. 51. brevi propoſita quaeſtione, aliorum ſententiam expetit. Hic eſt finis, quare ita claudit orationem: Νῦν ὖν λεγέτω τίς ἐνθάδε ἀναςὰς περὶ αὐτῦ τύτυ. *Nunc igitur ſurgat hic aliquis, et ſuper hac re dicat.* ubi νῦν χρονικὸν oſtendit orationem concluſioni maturam, et ſimul παρακελευςικὸν hortatur ad dicendum. q. d. Φέρε νῦν, λεγέτω τις.

IX. Similem habent uſum particulae καὶ νῦν apud Thucyd. lib. IV, cap. 63, init. ubi Hermocrates, allatis, quae pacem et concordiam ſuadebant, argumentis, accedens ad id, quod imprimis ſpectabat, ita pergit: Καὶ νῦν . . . . αὐτοὶ μάλιςα μὲν ἐς ἀΐδιον ξυμβῶμεν etc. *Et nunc ipſi quidem foedus aeternum incamus.* Sed de his fuſius actum eſt ſupra cap. XXIV, ſect. 2, 7.

CAPUT XXXII.

PAPTICULIS OI' ET OI'MOI.

I. Dolentis adverbio οἴ utitur, cui quid gravius incommodat, conſtructo ſaepe cum nominativo, ut οἴ ἐγὼ, apud Euripidem in Oreſte vs. 1018.

Οἴ ἐγώ· πρὸ τύμβυ γάρ σ' ὁρῶσ' ἀναςένω.
Ἀδελφὲ, καὶ πάροιθε νερτέρων πυρᾶς.

Hei mihi! Ante buſtum enim te videns gemo, Frater, et ante rogum inferorum. Et vs. 1347.

Οἴ ἐγώ. Τίνας τύσδ' εἰσορῶ; —

Hei mihi! Quos hic video?

II. Rarius ſequitur accuſativus, cujus ex epigrammate exemplum affert H. Stephanus: Οἴ ἐμὲ δειλήν· *Hei miſerae mihi!*

III. Sed

III. Sed frequentiſſima cum dativo μοὶ conſtructio eſt, et in unam tanquam vocem coaleſcit, οἴμοι, non plane quidem compoſitam, ſed potius ex duabus appoſitis conſtantem, quod liquet ex accentu, ut recte monet Devarius. Invenitur autem οἴμοι extra conſtructionem addita, tantum ut particula dolorem indicans, ut apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 845.

Οἴμοι, διατρίψεις, κἀπολεῖς τετριμμένων.

Hei mihi! obteres, et occides tempus terens. Verum induit tamen naturam compoſiti, quod ad uſum attinet, quando conſtruitur cum nominativo, ut apud Ariſtoph. Plut. vs. 851.

Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλα δείλαιος.

Hei mihi miſero! quam miſere perii! Et vs. 881. Οἴμοι τάλας· *Heu miſero mihi!*

IV. Quando genitivus ſequitur, is dependet a diſſimulata vocula ἕνεκα, ut apud eundem in Plut. vs. 389. Οἴμοι τῶν κακῶν, i. e. ἕνεκα τῶν κακῶν. *Me miſerum, propter mala!* et apud Lucian. in Piſcat. Tom. I, pag. 573. et in Catapl. pag. 642. Οἴμοι τῶν κτημάτων. Οἴμοι τῶν ἀγρῶν. *Hei mihi divitias! Hei mihi agros!*

V. Pro οἴμοι invenitur et ὤμοι apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1545. Ὤι μοι ἐμῶν παθέων. *Hei mihi calamitates!* Et Apollon. Rhod. lib. I, vs. 290. Ὤι μοι ἐμῆς ἄτης. — *O me miſeram propter damna!*

VI. Geminatur et dativus μοι apud eundem ibid. vs. 1465.

Ἁ δ' ἴαχεν, ἴαχεν, ὤμοι μοι.

Illa vero clamavit, clamavit, hei mihi! mihi!

In principio dixi, οἲ dolentis eſſe, id quod exempla allata ſatis confirmant: ſed quod mireris, laetanti etiam convenire ajunt, allato Ariſtophanis loco in Nub. vs. 771. ubi Strepſiades, invento, quomodo creditores ſcite eludat, qui modus etiam Socratis applauſum

ſum merebatur, dicentis: Σοφῶς γε νὴ τὰς Χάριτας. *Sapienter id quidem, ita me Gratiae ament!* exſultat dicens:

— Οἴμ' ὡς ἥδομαι.

Ὅτι πεντετάλαντος διαγέγραπταί μοι δίκη.

O quam geſtio, quod quinque talentorum dica mihi ſit expuncta!

Ut id, quod ſentio, dicam, ſingularis hic Ariſtophanis locus non obſtat, quominus dolentis eſſe adverbium quis contendat: videturque mihi illud οἴμοι genium ſapere plane comicum, quem ſecutus Ariſtophanes, imitatus fuerit conſuetudinem negligenter et prope incondite loquentium, quos impellit repentinum gaudium: quo ſenſu οἴμοι particula dolentibus familiaris hic καταχρηστικῶς ovanti tributa, nihil aliud quam immodicum notaret gaudium.

Caput XXXIII.

DE

PARTICULA ὍΜΩΣ

ET EJUS COMITATU.

I. Cum ὅμως, ὅμε, ὁμῶς et ὁμοίως ejusdem ſint originis, quarum communis notio eſt ſimilitudinis, credibile eſt ὅμως natura ſua vel *ſimiliter* vel *ſimul* indicare. Illius notionis exemplum eſt apud Lucian. Dial. Menel. et Prot. ubi in principio Menelaus, non mirari ſe, dicit Proteo, ipſum in aquam, et arborem mutari: pergitque: Καὶ ἐς λέοντα. ὁπότε ἀλλαγείης, ὅμως ἐδὲ τῦτο ἔξω πίςεως. *Et cum converteris in leonem, ſimiliter ne hoc quidem fidem excedit.* Item in priori ad Corinth. epiſt. cap. XIV. com. 7. Νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω; ὅμως τὰ ἄψυχα, φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαςολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλέμενον, ἢ τὸ κιθαριζόμενον; *Nunc, fratres, ſi venero vos compellans linguis peregrinis, quam vobis utilitatem afferam? niſi*

niſi vobis loquar vel ex revelatione, vel cognitione, vel vaticinatione, vel doctrina: Similiter res inanimae, vocem mittentes, ſive tibia, ſive cithara, niſi ſonorum diſcrimina dederint, quomodo cognoſcetur id, quod tibia vel cithara canitur?

II. Quo manifeſtius pateat τοῦ ὅμως et ὁμῶς ſive ὁμοίως cognatio, ecce ὁμοίως plane pro ὅμως adhibitum in Tab. Ceb. pag. m. 220. Οὐδὲν γὰρ κωλύει, εἰδέναι μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι. *Nihil enim impedit, quo minus quis ſciat literas, et teneat disciplinas omnes, et tamen ſit ebrioſus et intemperans.*

III. His rite cognitis, nullius jam laboris eſt invenire, quo pacto ὅμως inter particulas adverſativas recenſeatur, ſiquidem praecedentia ſimul et ſequentia cum aliqua ſimilitudine vel comparatione affirmat, ſive potius utriusque vel alterutrius propoſiti affirmationem aut negationem ſuo quaſi calculo fulcit. (Germanice redditur *gleichwol.*) Quando itaque ὅμως tam praecedentia, quam ſequentia aeque eſſe vera aſſerit, et Latini in ejusmodi caſu *tamen* utuntur, hinc fit, ut ipſa particula vel adverſativam notionem aſſumat, vel ſaltem ſexcenties *tamen* reddatur: id quod exemplis confirmare, utpote ſatis tritis, ſuperſedeo. Ex comparativorum natura liquet, τὸ ὅμως requirere orationem bimembrem, ex protaſi et apodoſi conſtantem, ſerviente illi καίτοι, καίπερ, εἰ καὶ, ὡς aut ſimili; huic ὅμως; plenaque oratio eſt, v. c. (cf. p 477) εἰ καὶ οὐκ ἔχω φράσαι, ὅμως ἐρῶ σοι δι᾽ αἰνιγμῶν. Et hic exempla ubivis obvia. Sed non ſolum καίτοι, aut aliud huic aequipollens, ſaepe a priori membro abeſt, verum et non ineleganter in ipſa oratione μονοκώλῳ adhibetur ὅμως, cujus ut perſpicua conſtet ratio, ſententia in ſua membra eſt dividenda. Sic lego apud Lucian. Tom. III. adv. Indoct. pag. 115. Εἰς τὰ μηδέν σοι χρήσιμα,

ὅμως ἐκ πολλῆς τῆς περιȣσίας ἀναλίσκεις. *In ea, quae ad nullam partem tibi ſunt utilia, ex affluentia tamen multa aliquid impendis.* Erit δίκωλος καὶ ἀνταποδοτικὸς ὁ λόγος, ſi ita explicatur: Εἰ καὶ ἔνια μηδέν σοι χρήσιμά ἐστιν, ὅμως ἐκ πολλῆς περιȣσίας εἰς αὐτὰ ἀναλίσκεις. Idem fit, cum antecedens verbum in participium mutatur, ut apud Thucyd lib. VI. cap. 5. init. Λάμαχος μὴν ταῦτα εἰπὼν, ὅμως προσέθετο καὶ αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδȣ γνώμῃ. Pro καίτοι ταῦτα εἶπεν, ὅμως etc. *Lamachus licet haec dixiſſet, in ſententiam tamen Alcibiadis ibat.*

IV. Etiam particulae εἰ καὶ, καίτοι etc. una cum tota protaſi repetenda intelligi ad orationis plenitudinem poſſunt, quum ἀλλὰ praefigitur, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥαδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται. Ευ. Πῶς δ' ȣ̓̈. Σωκρ. Πολλά γε, οἶμαι, καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοὶ, ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστι τῆς ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή. *Etenim duces, o amice* (nempe, *multa agunt et pulcra*) *attamen id, quod ſummum eſt in iis, facile dixerit, quum ipſorum opera in bello victoria venit. Eu. Quidni? Socr. Multa quoque et praeclara etiam agricolae. Attamen eorum operum ſumma eſt, ut e terra alimentum ſuggerant.* Plena ſit oratio: Ἀλλ', εἰ καὶ πολλὰ καὶ καλὰ οἱ στρατηγοὶ ἀπεργάζονται, ὅπως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν etc. Rurſus: Ἀλλὰ κἂν πολλὰ καὶ καλὰ οἱ γεωργοὶ, ὅμως τὸ κεφάλαιον etc.

V. Vel pro ἀλλ' ὅμως dicitur ὅμως δὲ frequenter ſimili ellipſi. vid. Tab. Ceb. pag. 219. Ἔστι γὰρ καὶ ἄνευ τȣ́των βελτίȣς γενέσθαι· ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κἀκεῖνά ἐστιν. *Licet etiam ſine his meliores evadere: non tamen inutilia et illa ſunt.*

Adjicitur et particula οὖν, ut fiat ὅμως δ' ȣ̓̂ν. Ubi particula ȣ̓̂ν collectivam vim non deponit quae ex adjecta propoſitione elicienda eſt, E. G. Plato ep. III. ſcribens Dio-

Dionyſio narrat, ſe in Siciliam invitatum non veniſſe; cauſam adjiciens, et alia, quae ſuam profectionem adhuc dubiam reddiderunt: tum pergit: Ὅμως δ' ὖν πάντα χαίρειν ἐάσας ἦλθον. Sola transpoſitio, quae hic admittenda eſt, rem dabit perſpicuam, et clara erit ſententia, ſi participium ἐάσας in verbum mutatur, repetita, ut ſupra monitum, vel extrinſecus advocata protaſi; id quod novum habet Graecorum βραχυλογίας exemplum. Integra igitur eſto oratio: Τούτων δὲ καίπερ οὕτως ἐχόντων, ὅμως ταῦτα χαίρειν εἴων· ἦλθον οὖν. Sic τὸ οὖν ex eo, quod haec obſtacula praetermittebat, colligit, eum veniſſe: quid enim illis ſublatis, reſtabat, quod impediret?

VI. Dicunt etiam ὅμως μέντοι, quae duo ſi ſint adverſativa, ecce alterutrum plane ſuperfluum, quod abſit. Quid tum? Alterum inter duo, quae adverſa videntur, comparationem inſtituit, quam alterum confirmat vi βεβαιωτικῇ, quam ei aſſignavimus ſupra cap. XXVI. ſect. 3, 3. vid. Dem. adv. Nauſimach. pag. 634. extr. Ἔςι μὲν οὐκ ἴσον· (πῶς γάρ;) πρὸς τοὺς πράξαντας διαλυσαμένους τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν· ὅμως μέντοι, ὦ Ξενοπείθη καὶ Ναυσίμαχε, εἰ μεγάλα ὑμῖν καὶ θαυμαςὰ τὰ δίκαια εἶναι ταῦτα ὑπολαμβάνετε, ἀποδόντες τὰ τρία τάλαντα, περαίνετε. *Eſt quidem hoc non aequum. (quid enim?) eos, qui cum facti auctoribus controverſiam tranſegerunt, accuſare rei ignaros: attamen vero, o Xenopithe et Nauſimache, ſi magna et admirabilia haec jura veſtra eſſe putatis, reddite tria talenta, et ſic cauſam perorate.* Hic ὅμως comparat τὸ, οὐκ ἴσον τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν, καὶ, τὸ ὑπολαμβάνειν ταῦτα δίκαια ἔχειν, quam collationem ſtabilit τὸ μέντοι. quae tamen propter adverſarii opinionem a conditione dependet.

VII. Additur et γε limitativum, fitque ὅμως μέντοί γε, in Tab. Ceb. pag. 219. Δι' ἑρμηνέως συμβάλ-

λομεν τὰ λεγόμενά ποτε· ὅμως μέντοί γε οὐκ ἄχρηςον ἦν, καὶ ἡμᾶς αὐτὺς τὴν Φωνὴν ἀκριβεςέραν ἔχειν. ubi tranſpoſitio admitti poteſt, ut dicatur pro *ὅμως μέντοι οὐκ ἄχρηςον γε*, elliptice pro *εἰ μὴ ἁπλῶς ἀναγκαῖον· ἀλλά γε οὐκ ἄχρηςον.*

VIII. Dicunt etiam *ὅμως γε μέντοι*, ut apud Ariſtoph. in Ran. v. 61. et in Veſp. v. 1335. quae loca ſupra vide ſis expoſita in *γε μέντοι* cap. XIII. ſect. 3. §. 1 et 2.

IX. Si ſpectamus uſum, pro *ὅμως γε μέντοι* dicitur etiam *ὅμως γε μήν*. Sin ad juſtam judicii lancem rem revocamus, ſingulae particulae ſuo funguntur officio: nempe *ὅμως* duo vel diverſa vel adverſa confert, *γε* limitat, et *μὴν* ſerio affirmat. Exemplo eſto illud Ariſtophanis in Nub. v. 631. ubi taxat Socrates Strepſiaden, quippe qui

— *Σκαλαθυρμάτι᾽ ἄττα μικρὰ μανθάνων,*
Ταῦτ᾽ ἐπιλέληςαι, πρὶν μαθεῖν· —

Additque,

— *Ὅμως γε μὴν*
Αὐτὸν καλῶ θύραζε δευρὶ πρὸς τὸ Φῶς

Quanquam, inquit, *dum diſcit exiguas nonnullas nugatorias praeceptiunculas, eas obliviſcitur priusquam didicerit: tamen eum huc foras evocabo.* (G. *gleichwol aber will ich ihn denn doch herausrufen*) Diverſa duo ſunt, *ἐπιλέληςαι, πρὶν μαθεῖν*, et, *καλῶ θύραζε*. Haec duo confert *τὸ ὅμως*. q. d. Haec aeque vera ſunt: *Obliviſcitur, antequam didicerit*, et, *evocabo foras*. *Τὸ γε* limitat *τὸ καλῶ*, indicans, quamvis homini bardo opera fruſtra impendatur, ſaltem, quod in ipſo erat, eum facturum, et foras hominem evocaturum; id quod *τὸ μὴν* confirmat.

Caput XXXIV.

DE

PARTICULIS ʽΟΠΗ, ʽΟΠΟ'ΤΕ, ʽΟΠΟ'ΤΑΝ, ʽΟΠΟΥ.

I. Cum ὅπη, ὅποτε, et ὅπȣ proprie adverbia, non conjunctiones ſint, hic tantum eatenus ea perſequemur, quatenus particularum naturam induunt. ὅπη eſt *qua parte* vel *quâ*, ut ὅπη ἂν τύχωσι τῆς γῆς *quacunque parte terrae occurrant* apud Plat. in Phaedr. p. 113. Significat vero etiam *qua ratione*, *quatenus*, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 12. ubi allato poëtae cujusdam dicto, ait: Ἐγὼ ἂν τȣ́τω διαφέρομαι τῷ ποιητῇ· εἴπω σοι, ὅπη; *Ego igitur hac in re diſſentio a poëta. Dicamne tibi, quatenus?* ubi, quamvis ὅπη non tam ſit ἀναφορικὸν, quam oblique interroget, nihilominus ſpectatur uſus metaphoricus, de quo hic agitur. Sic ibid pag. 5. Εὕροιμ' ἂν, ὅπη σαθρός ἐςιν. *Qua parte, qua ratione putidus ſit.* Hoc uſu relata ſunt ὅπη et ταύτη apud Plat. in Phaedr. pag. 246. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ, ὅπη τῷ θεῷ φίλον, ταύτη ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω. *Sed haec quidem, quatenus Deo placitum, hactenus et habento et dicuntor.*

II. Eſt et ubi motus ſignificatur, ut ibid. pag. 3. Τȣ̃τ' ἤδη, ὅπη ἀποβήσεται, ἄδηλον. *Hoc jam quorſum ſit evaſurum, incertum.*

III. Particula ἂν ἀοριςολογικῇ ſequente, redditur *quacunque*, quo ſpectare poteſt, quod ex Platonis Phaedone modo allatum eſt, ὅπη ἂν τύχωσι τῆς γῆς. et quod Stephanus affert ex ejusdem lib. II. de Rep. Ὅπη ἂν ὁ λόγος, ὥσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτῃ ἰτέον. *Quacunque via ſermo nos, tanquam ſpiritus ducit, hac eundum.* Niſi dicimus, ἂν potius referendum eſſe hic ad verbum φέρῃ, uti illic ad τὸ τύχωσι. Caeterum pro ὅπη ἂν poëticum ὅππηκεν eſt apud Heſychium.

IV. Ad-

IV. Additur et particula, *οὖν*, ut fiat *ὅπη οὖν*. e. c. ap. Platonem in Theaet. pag. 187. Dubito, dicit Socrates, *πότερον ἐάσομεν αὐτὸ, ἢ ἐπισκεψόμεθα ἄλλον τρόπον, ἢ ὀλίγον πρότερον.* *Utrum hoc in medio relinquamus, an perpendamus alio modo, quam paulo ante.* Reſpondet Theaetetus: *Τί μὴν, ὦ Σώκρατες; εἴπερ γε καὶ ὁπηοῦν φαίνεται δεῖν.* ubi, ne ſua poteſtate omnino deſtitui cogatur *τὸ οὖν*, aliquid extrinſecus petendum eſt, atque integra haec eſto oratio: *Εἴπερ γε, εἰ μὴ πάντη, ἀλλ᾽ οὖν ὅπη φαίνεται δεῖν.* Sitque ordo: *εἴπερ γε φαίνεται δεῖν, εἰ μὴ πάντη; ἀλλ᾽ οὖν, ὅπη δεῖ.* i. e. *Siquidem ita fieri oportet, ſi non ex omni, igitur qua ex parte oporteat.* Ita omnes aliae partes excluduntur, ut una quaepiam teneatur. Neque quiſquam hic excipiat, *τὸ οὖν* Atticum eſſe, et otioſam ſyllabae productionem: nam, ut vel maxime concedamus, *ὁπηοῦν* ad dialectum Atticam pertinere, qualia ſunt *ὁπουοῦν, ὁστισοῦν, ὁπωσοῦν, ὁπωστιοῦν* et ſimilia; temere tamen ab Atticis fuiſſe adjectam, non ex origine ſignificativa ortam, negari poteſt, et cur non debet?

V. Interjecto nomine *τὶ* fit *ὁπητιοῦν*, quod pro *ὁπηοῦν* accipi, docet Devarius, afferens locum Platonis in Apol. Socr. pag. 35. *Ταῦτα γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ὑμᾶς χρὴ ποιεῖν, τοὺς δοκοῦντας καὶ ὉΠΗΤΙΟΥ͂Ν εἶναι, οὔτε, ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν.* At ſic perit particula *τὶ*, quae tamen, vel ipſo interprete, ſuam poteſtatem exercet: reddit enim: *Qui videmini et exiſtimamini undiquaque* (malim *omni* vel *qualibet ratione*) *eſſe aliquid.* h. e. *alicujus auctoritatis vel ingenii et judicii.* Manifeſtius ſeſe exſerit, ubi in caſu obliquo ſeparatim invenitur, ut apud eundem in Soph. pag. 249. *Πρός γε τοῦτον παντὶ λόγῳ μαχητέον, ὃς ἂν ἐπιστήμην ἢ φρόνησιν ἢ νοῦν ἀφανίζων, ἰσχυρίζηται περί τινος ὁπηοῦν.* *Adverſus hunc imprimis certandum eſt, qui ſcientiam, vel ſapientiam, vel mentem tollendo, de qualibet alia re id quavis ratione affirmaverit.*

VI. Non

VI. Non minori jure ἀοριςολογίαν adfert particula περ, et ὅπηπερ notat *qualibet via*, *quavis ratione*, *quacunque parte*. reſpondens τῷ ταύτῃ. Ita apud Plat. epiſt. VII. pag. 339. Πρῶτον μέν σοι τὰ περὶ Δίωνα ὑπάρξῃ ταύτῃ γιγνόμενα, ὅπηπερ ἂν αὐτὸς ἐθέλῃς. *Et primum quidem res Dionis hac ratione tibi conſtituentur, quacunque ipſe volueris.*

VII. Particula ὁπότε conſtruitur cum tribus modis, indicativo, optativo, et ſubjunctivo. Cum imperfecto indicativi apud Hom. Il. A. v. 399. Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι. *Cum ipſum vincire coeleſtes voluerunt alii.* Atque ita quidem tempus exactum certoque aliquid factum notat. At cum *imperfecto optativi* exactum quidem aliquid notat, ſed non definito tempore: nec dubium, quin τὸ ἂν ἀοριςολογικὸν ſupprimatur, et ſic pro ὁπόταν ponatur. Ut cum Xenophon ait Inſtit. lib. II. pag. 45. Ἐπεμέλετο ὁ Κῦρος, ὁπότε συσκηνοῖεν, ὅπως εὐχαριςότατοί τε ἅμα λόγοι ἐμβληθήσονται, καὶ παρορμῶντες εἰς τἀγαθόν. *Id Cyrus agebat, quum eodem contubernio uterentur, ut ſermones ſimul jucundiſſimi injicerentur, quique ad id, quod egregium eſt, excitarent.* Loquitur de re acta, adeoque certa, in optativo tamen, quia tempora non terminat: quare ὁπότε in talibus commode redditur, *quoties* vel *quotiescunque*. Hoc modo cum aoriſto ά optativi coſtruit Lucianus in Lapith. Tom. III. pag. 432. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐγέλων, ὁπότε σκωφθεῖεν. *Atque alii quidem ridebant, quum* vel *quoties dicterii petebantur.* Cum imperfecto vel aoriſto optativi conſtructum, itidem pro ὁπόταν vel ὁπότε ἂν, notat tempus etiam non terminatum et mixtum, futurum quidem ratione temporis, quo quis loquitur; at praeteritum ratione rei vel caſus, qui ponitur: Latini utuntur tempore, quod Grammatici vocant futurum ſubjunctivi. Ita Plat. Apol. Socr. pag. 41. Ἔμοιγε καὶ αὐτῷ

αὐτῷ θαυμαςὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐτόθι, ὁπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδῃ καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος, καὶ ἄτις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν. *Mihi quidem et ipſi mirus et amabilis ibidem convictus eſſet, quum in Palamedem, et Ajacem, Telamonis filium, et ſi quis alius antiquorum judicio iniquo periit, incidero.* Simili ſenſu conſtruitur cum aor. *ά* ſubjunctivi apud Plat. in Tim. pag. 84. Τὸ δὲ δὴ σάρκας ὀςοῖς συνδῦν ὁπότε νοσήσῃ. *Jam vero id, quod oſſibus carnes connectit quum fuerit aegrum.* Et apud Hom. Il. A, vs. 163.

Οὐ μέν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' ἐυναιόμενον πτολίεθρον.

Non equidem tibi unquam aequale habebo praemium, quum Achivi expugnaverint Trojanorum urbem bene habitatam.

VIII. Mirum particulae uſum notat Euſtathius ad Hom. pag. 710. monetque ὁπότε uſurpari pro ποτὲ, additque id dici ἀσυνήθως, ideoque notandum. Revera ἀσυνήθως, et ob id ipſum vix credibile. Sed videamus ipſum locum, qui eſt lib. Il. Θ, vs. 230. Agamemnon Achivos increpans ita ait:

Πῆ ἔβαν εὐχωλαὶ, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριςοι,
Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε;

Si ὁπότε pro ποτὲ poni dicamus, proclive erit reddere: *Quo abierunt illa glorioſa verba, quum dicebamus, nos eſſe optimos, quae olim in Lemno vana jactantes loquebamini?* Mentem poëtae ſatis exprimit haec verſio, ſed particulae vim facit, cui peregrinum plane atque alienum uſum affingit. Sed ſupplendum eſt ἦτε poſt ὅποτε. Sic integra manet ἀνταπόδοσις, ordinatis hoc modo verbis: Ἃς τότε κενεαυχέες ἠγοράασθε, ὁπότε ἦτε ἐν Λήμνῳ. *Quae tunc glorioſe jactabatis, quum eratis Lemni.*

IX.

IX. Redditur etiam *αἰτιολογικῶς* propter cognationem, quae eſt inter temporis et orationis conſequentiam, ut apud Latinos *quando* pro *quoniam* poſitum: et tunc fere adjicitur particula *γε*, plane ut apud Latinos *quandoquidem*. Ita apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII, pag. 214. *Μέγας δὲ σύ γε, ὦ Φεραύλα, ὁπότε γε καὶ ἡμῖν τάξεις, ἃ ἂν δέοι ποιεῖν. Magnus tu quidem, o Pheraula, quandoquidem etiam nobis praeſcribes, quae facienda ſunt.* Quae, ſi ad temporis rationem reducere velis, ita ſunt reſolvenda: *νῦν γε, ὁπότε. Magnus es, nunc quidem, quum* etc.

X. Adſcita particula *ἂν*, fit 'ΟΠΟ'ΤΑΝ, quod nunquam cum indicativo conſtruitur, niſi in futuro, cujus ratio mox conſtabit, Conſtruitur cum aoriſto *α'* optativi, nec tempus terminat, niſi dato caſu, cui certum tempus non tribuitur; quare redditur vel conditionaliter *ſi quando*, vel *ἀορίςως quoties, quandocunque.* ut apud Plat. Symp. pag. 219. extr. *'Οπόταν γȣ̃ν ἀναγκασθείημεν, ἀπολειφθέντες πȣ, οἷα δὴ ἐπὶ ςρατείας, ἀσιτεῖν, ȣ̓δὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν. Ut, quotiescunque cogebamur, penuria laborantes, ut in caſtris fieri ſolet, carere cibo, alii nullo modo cum hoc in obdurando comparari poſſent.* Vel cum praeſenti ſubjunctivi apud eundem in Sophiſta pag. 231. *Οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὅρων τὴν ἀμφισβήτησιν οἴομαι γενήσεσθαι τότε, ὁπόταν ἱκανῶς φυλάττωσιν. Non enim de parvis terminis, opinor, controverſiam futuram tunc, quandocunque ſatis ſibi cavent.* Et Xenoph. lib. III, Inſtit. pag. 71. *Μισθȣ̃ ςρατέυονται, ὁπόταν τις αὐτῶν δέηται. Mercede conducti militant, quotiescunque eorum operam aliquis requirit.* Idem cum aoriſto *β'* ſubjunctivi apud Plat. in Phaedr. pag. 250. *'Οπόταν τὶ τῶν ἐκεῖ ὁμοίωμα ἴδωσιν, ἐκπλήττονται. Quoties earum rerum, quas illic viderunt, ſimilitudinem vident, obſtupeſcunt.* Cum futuro indicativi recte conſtruitur, quoniam

niam ex linguae Graecae genio ipſum futurum tantum tollit de actu verbi, quantum temporis intereſt inter praeſens et caſum futurum, qui ponitur. ut apud Hom. Il. Φ. vs. 341.

Μηδὲ πρὶν ἀπόπαυε τεὸν μένος, ἀλλ' ὁπόταν δὴ
Φθέγξομ' ἐγὼν ἰάχουσα, τότε σχεῖν ἀκάματον πῦρ.

Neque prius compeſce vim tuam, quam quum loquar ego vociferans: tunc cohibe indefeſſum ignem.

V. ὍΠΟΥ locum deſignat, in quo fit actio: et relata inter ſe ſunt ὅπου et ἐκεῖ ut, ὅπου τὸ συμφέρον, ἐκεῖ καὶ τὸ ἐυσεβές. *Ubi eſt utilitas, ibi etiam pietas.* Sic apud Evang. Matth. cap. VI, com. 21. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. *Ubi enim eſt theſaurus veſter, illic etiam animus veſter erit.*

VII. Neque ſine relatione, per ſe ſtare ὅπου poteſt; nam, ubi alterum relatorum deeſt, intelligitur, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 11. Οὐκ ἐθέλει μένειν, ὅπου ἂν ἱδρυσώμεθα αὐτό. *Non vult manere, quo loco ſtatuerimus.* Cf. Matth. VI, 10.

VIII. Sed et motum ad locum notat in Evang. Joan. cap. VIII, com. 21. Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. *Quo ego abeo, vos non poteſtis venire.* Et cap. XIV, 4. Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε.

IX. Neque eſt neceſſe, ut ſemper ei reſpondeat ἐκεῖ, nam et interrogationibus obliquis adhibetur, reſpondens τῷ ποῦ, ut apud Ariſtoph. in Nub. vs. 214. laudante Stephano: Ἀλλ' ἡ Λακεδαίμων ποῦ 'στιν; Reſpondetur itidem per interrogationem: Ὅπου 'στιν; ubi ſupprimitur; ἐρωτᾷς; *an rogas, ubi ſit?* quod additur a Xenoph. lib. Inſtit. Cyr. II, afferente eodem: Ἦν δ' ἐρωτᾷ, ὅπου εἰμὶ, λέγε τἀληθῆ, ὅτι ἐπὶ τοῖς ἱερίοις.

X. Hactenus de ὅπου, ut adverbio: ſed particulae verius vim naturam accipit, quando ratiocinantis eſt,

ut

ut apud Latinos *ubi*, *cum*, *quandoquidem*. Ita Lucian. in Timon. pag. 103. non mirari ſe ait Salmonei tonitrua Jovis imitantis audaciam, *ὅπου γε καθάπερ ὑπὸ μανδραγόρα καθεύδεις. Cum tanquam vi mandragorae correptus, obdormiſcas.*

XI. Imprimis hic uſus frequens eſt, cum a majori ad minus argumentatur aliquis, aut contra. Ratio eſt, quod caſus aut rei circumſtantia ſimilitudine loci exprimi ſolet. Ut Graeci a loco, ita Latini a tempore ſimilitudinem mutuantur: ubi enim illi dicunt *ὅπου*, hi habent *cum* vel *quando* pro *quandoquidem*, ut cum dicimus: *Non mirum eſt, invalidos hic ſuccubuiſſe, ubi robuſtiores fuerunt impares.* Quod etiam ſic effertur: *Non mirum, invalidos fuiſſe impares, cum robuſtiores ſuccubuerint.* Exemplum habet Lucian. Tom. III. Adv. Indoct. pag. 116. *Καὶ τί θαυμαστὸν, εἰ τοῦτο ἔπαθες ἀνόητος καὶ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος, καὶ προσῄεις ἐξυπτιάζων καὶ μιμούμενος βάδισμα, καὶ σχῆμα, καὶ βλέμμα ἐκείνου, ᾧ σεαυτὸν εἰκάζων ἔχαιρες, ὅπου καὶ Πύρρον, φασὶ, τὸν Ἠπειρώτην, τὰ ἄλλα θαυμαστὸν ἄνδρα, οὕτως ὑπὸ κολάκων ἐπὶ τῷ ὁμοίῳ ποτὲ διαφθαρῆναι, ὡς πιστεύειν, ὅτι ὅμοιος ἦν Ἀλεξάνδρῳ. Et quid mirum, ſi hoc tibi accidit, homini inſulſo et indocto, et procedis ſupinus, et imitans greſſum, et habitum, et intuitum illius, cui te aſſimilare gaudes, cum Pyrrhum narrent, Epirotam, admirabilem caeteroquin virum ita ab adulatoribus ſimilitudinis blandimento fuiſſe corruptum, ut Alexandro ſe ſimilem eſſe putaret.*

XII. Hoc ſenſu reſpondet ei *ἤπου*, *mirum ni.* ut apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII, pag. 224. *Ἦπου αὐτός γε πολλὰ ἔχει, ὅπου γε καὶ ἡμῶν ἑκάστῳ τοσαῦτα δέδωκεν. Mirum ni ipſe quidem multa habet, cum ſaltem et cuique noſtrum tot largitus ſit.*

XIII. Additur et *οὖν* ut fiat *ὁπουοῦν*, quod quomodo ſenſum *ἀοριστολογικὸν* inferat, paulo ante dictum in

ὁπηῦν, omnia ſunt gemina, quare hic repetere nihil attinet. Exemplum eſt apud Plat. in Soph. pag. 249. Τί δὲ; ἄνευ τέτων νῦν καθορᾷς ὄντα, ἢ γενόμενον ἂν καὶ ὁπῦν; *Quid? ſine his mentem perſpicis eſſe, aut futuram quocunque tandem loco?* Et in Cratyl. pag. 403. Δεσμὸς ζώῳ ὁτωῦν, ὥςε μένειν ὁπῦν, πότερος ἰχυρότερος ἐςιν, ἀνάγκη ἢ ἐπιθυμία; *Utrum vinculum firmius eſt ad cohibendum quodlibet animal quolibet loco, neceſſitas an cupiditas?* Caeterum dixere et ὅπȣ ἂν, ὅπȣ δὲ, ὅπȣ δήποτε, ὁπȣπερῦν, et ſimilia, ſed nullo peculiari ſenſu, niſi quem vel ſupra non ſemel explicui, et infra fortaſſe explicabo.

CAPUT XXXV.

DE

PARTICULA ὍΠΩΣ.

I. Primaria ὍΠΩΣ particulae eſt poteſtas deſignandi modum, quo quid fiat, ἀναφορικῶς, ſed id, ad quod refertur, nempe ὕτως, vel τρόπον, fere reticetur, ut apud Theogn. vs. 1183.

Δημοφάγον δὲ τύραννον, ὅπως ἐθέλεις, κατακλῖναι.

Populivorum tyrannum dejice, quomodo volueris. Accuſativus τρόπον ἐν τοῖς διαπορητικοῖς intelligitur apud Ariſtoph. in Pac. vs. 615.

Οὐδ᾽, ὅπως αὐτῇ προσήκοι Φειδίας, ἠκηκόειν.

Nec, quomodo ad eam pertineret Phidias, inaudiveram. Et Lucian. Tom. III. in Lapith. pag. 434. Ὅπως ἔχω πρὸς δεῖπνα, ὁ παρεληλυθώς μȣ βίος ἅπας μαρτύριον ἂν γένοιτο. *De coenis quomodo ſim affectus, vita mea anteacta ſatis teſtimonii praebuerit.* Supplet ellipſin Plato, apud quem ἀνταποδοτικῶς reſpondet τῷ ὕτως. Locus eſt in Phaedr. pag. 228. Νῦν ἤδη ποιεῖν ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιςόν ἐςιν, ὕτως, ὅπως δύναμαι,

ναμαι, λέγειν. *Nunc jam mihi revera multo praeſtantiſſimum eſt, ſic ut poſſum, dicere.* i. e. *eo modo, quo poſſum* Et pag. 236. ʽΡητέον σοὶ παντὸς μᾶλλον ὅτως, ὅπως οἷός τε εἶ. *Dicendum tibi omnino eſt ita, ut potes.* i. e. *eo quo potes, modo.*

II. Haec poteſtas primaria non tollitur, quando ſequens ſubjunctivus addit ei alteram, quae eſt cauſſa finalis: et ita non differt ab ἵνα, non ἁπλῶς quidem, ſed quatenus quidem ad finem propoſitum deſignatur; ut quum Latine dicas: *ut hoc modo.* Ἵνα ὅτως. quod ſcripſerit fortaſſe Heſychius, apud quem lego: Ὅπως, ἵνα ὅτως. Conſtruitur tunc cum *aor. ά ſubjunctivi.* ut in Evang. Matth. cap. II, com. 8. Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίȣ· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Non ſimpliciter hic finis indicatur, ſed et medium additur, quare non ſimpliciter reddendum puto, *ut*, ſed *ut ſic*, vel *quomodo fiet, ut* etc. Sic com. 23. Κατῴκησεν εἰς πόλιν, λεγομένην, Ναζαρὲθ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν. *Ut hoc modo impleretur.* Plene: Καὶ ὅτως ἐγένετο ταῦτα, ὅπως etc. Et cap. XXII. com. 15. Οἱ Φαρισαῖοι συμβȣ́λιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. ubi ὅπως non tantum deſignat finem conſilii Phariſaeorum, ſed et indicat, eos fuiſſe ſollicitos de modo, quo Servatorem illaquearent. Vel conſtruitur hoc modo cum *aor. β΄ ſubjunctivi.* Sic Thucyd. lib. I, cap. 65. Ξυνεβȣ́λευε, πλὴν πεντακοσίων, ἄνεμον τηρήσασι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπιπλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ. *Auctor erat, ut, exceptis quingentis, reliqui captato vento, ſecundo navibus abirent, ut hoc modo diutius commeatus ſuppeteret.* Aoriſto, inquam, ſecundo utuntur Graeci, ubi primus non eſt in uſu; et hoc liquet in his, ubi duo ſunt verba, quorum alterum caret aoriſto primo: ut apud Dem. Olynth. I. ſub principium; Ἔστι

δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκῦντα, ψηφίσαϑαι μὲν ἤδη τὴν βοήϑειαν, καὶ παρασκευάσαϑαι τὴν ταχίςην, ὅπως ἐνϑένδε βοηϑήσητε, καὶ μὴ πάϑητε ταυτὸν, ὅπερ καὶ πρότερον. *Haec mea quidem eſt ſententia, ut decernatis jam auxilia, eaque quamprimum comparetis, quo inde ſuccuratis, nec vobis idem eveniat, quod prius.* Ubi cum optativo conſtruitur, intelligitur ἂν fere δυνητικόν. Ita Hom. Il. Φ, vs 548.

— Πὰρ δέ οἱ αὐτὸς

Ἕςη, ὅπως ϑανάτοιο βαρείας χῦρας ἀλάλκοι.

Et juxta ipſum ſtetit, quo poſſet mortis graves manus propulſare. Sic Aeſchin. Socrat. dial. de Morte, initio. Ἐδόκει ὖν μοι ἀφεμένῳ τῆς ἐυϑὺ ὁδῦ, ἀπαντᾷν αὐτοῖς, ὅπως ῥᾷςα ὁμῦ γενοίμεϑα. *Viſum igitur eſt mihi, relicta recta via, ipſis occurrere, ut facillime convenire poſſemus.* Neque amittit, quantumvis recte per *ut* redditur, modi deſignandi poteſtatem, quoties cum *futuro indicativi* conſtruitur, poteſtque reddi vel *quomodo*, vel *ut hoc modo*: prius et genuinae poteſtati magis congruum, a qua non abeundum, niſi aliqua neceſſitas jubet. Et primo quidem manifeſte futuri ratio eſt, quando tota oratio tempus futurum ſpectat, ut apud Xenoph. lib. Inſtit. II, 41. Ὅπως μὲν ταῦτα ἕξετε, ἐμοὶ μελήσει. Reddi quidem poteſt: *Ut vos haec habeatis, mihi curae erit.* Convenientius tamen poteſtati genuinae particulae: *De modo, quo vos haec habeatis, ego proſpiciam.*

III. Proprie igitur et per ſe ὅπως cauſam finalem non ſignificat, ſed modum quo quid fieri poteſt. Non multum tamen aberraveris ſi interdum per *ut* finale reddideris e. c. apud Plat. in Euthyphr. non longe a principio: Ὀρϑῶς ἐςι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληϑῆναι, ὅπως ἔσονται ὅτι ἄριςοι. *Aequum eſt primam juvenum curam ſuſcipere, quomodo erunt optimi.* i. e. *Et hoc modo evadent optimi.* Interim fertur Serrani verſio, *ut*

quam

quam optimi evadant. Neque enim laeditur ſenſus dummodo ὅπως per ſe non dicatur ἀποτελεςικὸν. Nec hinc longe abit illud Creontis apud Euripid. in Med. vs. 322.

— Κοὐκ ἔχεις τέχνην, ὅπως
Μενεῖς παρ' ἡμῖν. —

Idem eſt ac ſi dicat: Οὐκ ἔσθ' ὅπως μενεῖς. *Non eſt quomodo manebis apud nos.*

IV. Hic differunt a Latinis Graeci, quoties res facta narratur, et praemiſſo praeterito, apud illos ſequitur imperfectum ſubjunctivi, apud hos futurum indicativi: Ratio eſt, quod Latini reſpiciunt tempus, quo res facta narratur; Graeci, quo res facta accidit: id, quod relativis apud Graecos peculiare eſt. ut patebit infra, ubi de ὅτι dicemus. Vid. Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 45. Ἀεὶ ἐπεμέλετο ὁ Κῦρος, ὁπότε συσκηνοῖεν, ὅπως εὐχαριςότατοί τε ἅμα λόγοι ἐμβληθήσονται. *Id curabat Cyrus, quum eodem tabernaculo utebantur, ut* (vel magis proprie *quomodo*; nam modus non excluditur.) *ſermones jucundiſſimi injicerentur.* Thucyd. lib. III, cap. 4. extremo. Ἔπρασσον, ὅπως τὶς βοήθεια ἥξει. *Id egerunt, ut aliquod auxilium veniret.*

V. Idem obſervandum, quando poſt verba timendi ſequitur, non addita negatione. ut apud Ariſtoph. in Plut. vs. ubi Plutus ait: *Unum hoc vereor,*

Ὅπως ἐγὼ τὴν δύναμιν, ἣν ὑμεῖς φατε
Ἔχειν με, ταύτης δεσπότης γενήσομαι.

Ubi, utut commode redditur, *Vereor, ut unquam conſequar,* potius tamen ſollicitum ipſum τὸ ὅπως arguit de modo, quo conſequatur: reddo igitur, *Vereor, quo modo conſequar.*

VI. Sed particulae ὅπως cum futuro indicativi ſecunda perſona conſtructae affingitur uſus praeceptivus, nempe quando ſequitur ſecunda perſona futuri; qui tamen uſus non quaerendus eſt in ὅπως, ſed in verbis

ὅρα, φρόντιζε, et ſimilibus, quae vel adduntur, vel negliguntur. Et additur quidem φρόντιζε apud Ariſtoph. Equit. vs. 685.

'Αλλ', ὅπως ἀγωνιεῖ, φρόντιζε τὰ 'πί-
λοιπ' ἄριστα. —

Sed, cogita, quomodo reliqua optime depugnes. Quis non videt, praeceptivam vim ineſſe verbo φρόντιζε, non in τῷ ὅπως, quod vide, quam tenaciter ſervet primam ſuam notionem. Sed fere omittuntur ejusmodi verba hortativa. Saepe autem praemittitur ἄγε. Sic idem ait in Nub. vs. 489.

Ἄγε νῦν, ὅπως, ὅταν τι προβάλωμαί σοφὸν
Περὶ τῶν μετεώρων, εὐθέως ὑφαρπάσει.

Age nunc, attende, quomodo, ſi quid ſapiens de rebus ſublimibus propoſuero, id celeriter arripias.

VII. Rarius hoc modo cum conjunctivo conſtructum invenio. Ita apud Eundem in Nub. vs. 1179.

Νῦν οὖν ὅπως σώσῃς μ', ἐπεὶ κἀπώλεσας.

Nunc igitur ſerva me, quoniam perdidiſti. Cujus rei fortaſſe haec eſt ratio. Imperativo modo utimur dupliciter, vel praecipientes, vel precantes: praecipientium eſt futuro indicativi pro imperativo uti, quando pro imperio loquuntur; non item orantium. At pater hic filium orat, non jubet: alioquin convenientius dixiſſet ὅπως σώσεις με. Caeterum ne pereat omnino *modi* ſignificatio, intelligo, patrem orare filium, ut circumſpiciat, quomodo ſe ſervet nunc, quem ante perdiderat.

VIII. Ubi interrogative poſitum videtur ὅπως, interrogatio non particulae ineſt, ſed in tota propoſitione latet vel omiſſum eſt ἐρωτᾷς. ut apud Ariſtoph. Nub. v. 677. Strepſiades rogat πῶς με χρὴ καλεῖν; reſpondet Socrates ὅπως; ſcil. ἐρωτᾷς; *quomodo, rogas?*

IX. Datur etiam huic particulae uſus ἐν ταῖς παραβολῶν ἀποδόσεσιν, ut ſic ponatur pro οὕτως, praecedente

cedente ὡς vel ſimili: quod mihi, ut verum fatear, a genuina particulae poteſtate alienum videtur. Novam hanc rationem ei tribuit Thomas Magiſter in h. v. afferens illud Euripidis in Hecub. vs. 398.

Ὁποῖα κισσὸς δρυὸς, ὅπως τῆσδ' ἕξομαι.

Exponit ſcholiaſtes: Ὥσπερ ὁ κισσὸς ἔχεται τοῦ δρυὸς, ὅτως ἕξομαι αὐτῆς. Et reddit interpres; *Ut hedera quercui, ſic huic adhaerebo.* Quis non aſſentietur? omnia clara. Eſt tamen, quod dubito. Non enim facile adduci poſſum, ut credam, ita degenerare particulam, ut neglecto prorſus ſuo officio, quod eſſe ἀναφορικὸν, ex ſuperioribus conſtat, fieret ἀνταποδοτική. Quid ergo? Profitetur Hecuba, velle ſe una cum filia mori. Rogat Ulyſſes: Πῶς; Reſpondet illa: Ὁποῖα i. e. ὡς κισσὸς etc. Admiſſa propoſitione, credidero, particulam ὅπως ſervare poſſe ſuam poteſtatem, quae non ſemel ſupra defenſa eſt. Sic enim reſpondet, non τῷ ὡς, ἀνταποδοτικῶς, ſed τῷ πῶς, ἀναφορικῶς, ita ut ὅτως intelligendum potius ſit. Eſt itaque perinde ac ſi dicat: Ἐρωτᾷς, ὅπως; Ὅπως τῆσδ' ἕξομαι ὅτως, ὡς ὁ κισσὸς ἔχεται τῆς δρυός.

* Eodem fere modo explicandum cenſeo h. l. ab Hoogeveeno paulo aliter explicatum.

— Αἰάζωμεν·
Μάτηρ δ' ὡς τις πτηνοῖς κλαγγὰν
Ὄρνισιν, ὅπως ἐξάρξω 'γὼ
Μολπάν. —

Redditur: *Ploremus: ut autem quaedam mater volucribus clangorem avibus edit, ſic exordiar ego cantilenam.* i. e. *qualem ego cantilenam exordiar talem clangorem edit mater volucribus avibus*, ut ita tranſpoſitione facta ὅπως genuinam vim ſervet.

X. Manifeſtior uſus eſt ἐν ταῖς τῶν παραβολῶν προτάσεσι, quando adhibetur pro ὡς, *ſicut:* nam ſic ſuam primitivam poteſtatem ſervare poteſt. Et ſic fere poſtponitur, ut λέων ὅπως, pro ὡς λέων·

 κάπρος

κάπρος ὅπως. Sicut leo, veluti aper. Sic apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1389.

Κάπροι δ᾽ ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γένυν,
Ξυνῆψαν, ἀφρῷ διάβροχοι γενειάδας.

Et, ut apri acuentes ſaevas maxillas, ita manus conſeruerunt, ſpuma madentibus barbis. Hic ὅπως ſuum ſapit genium, ſi ita rem concipimus: *conſeruerunt manus eodem modo, quo apri.*

XI. Ex hoc uſu fluxit et alius χρονικὸς, quo tempus indicatur comparatum, h. e. poſt quod aliquid factum dicitur; plane ut apud Latinos particula ſimilitudinis *ut* tempus notat: ut in Naſonis notiſſimo illo:

Ut ſumus in Ponto, ter frigore conſtitit Iſter.
Ἐσμὲν ὅπως ἐν Πόντῳ, ἐπὶ τρὶς πήγνυθ᾽ ὁ Ἴςρος.

Conſtruitur tunc cum praeterito indicativi, quum tempus indicatur terminatum. Ita Euripid. in Phoeniſſ. vs. 1155.

Ἠχῆς δ᾽ ὅπως ἤκουσαν, ἀργὸς ὅτις ἦν.

At poſtquam vocem audiverunt, nemo ignavus erat. Et vs. 1464.

Μήτηρ δ᾽ ὅπως εἰσεῖδε τήνδε συμφορὰν,
Ὑπερπαθήσασ᾽, ἥρπασ᾽ ἐκ νεκροῦ ξίφος.

Mater vero poſtquam vidit hanc calamitatem, attonita rapiebat ex cadavere enſem. Sic ponitur pro ἐπεὶ vel ἐπειδή.

XII. At ſubjunctivus ſequitur, quum tempus non terminatur, ut cum res non narratur facta certo tempore, ſed ponitur facta quodam tempore, et tunc adhibetur pro ἐπὰν, vel ἐπειδάν. ut apud Herod. in Euterp. citante Devario: Ἐπὶ Μοίριος βασιλῆος, ὅκως ἔλθῃ ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιςον, ἄρδεσκεν Αἴγυπτον τὴν ἔνερθε Μέμφιος. *Imperante Myri, quum, poſtquam,* vel *quoties accreviſſet fluvius ad octo, minimum, cubitos, irrigabat Aegyptum, quae eſt infra Mem-*

Memphim. Caeterum in aliis editionibus invenitur ἦλθοι, neſcio an recte. Locus eſt cap. 13.

XIII. Ὅπως ἂν potentialiter uſurpatur, et ſignificat *quo tandem modo* (G *wie etwa*) ut cum optandi modo conſtructum apud Dem. de falſ. Leg. pag. 202. Εἰ πολὺν χρόνον ἐσκόπει Φιλοκράτης, ὅπως ἂν ἄριστα ἐναντιωθείη τῇ εἰρήνῃ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὑρεῖν οἶμαι, ἢ τοιαῦτα γράφοντα. *Si diu meditatus fuiſſet Philocrates, quo maxime modo ſe paci opponeret, non meliorem puto eum fuiſſe reperturum, quam talia decernendo.* Poteſt etiam ἂν δυνητικῶς explicari, etiamſi ὅπως tanquam dominante regimine ſubjunctivum poſtulat ſenſu τελικῷ, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 11. extr. Αὐτός σοι ξυμπροθυμηθήσομαι δεῖξαι, ὅπως ἂν με διδάξῃς περὶ τοῦ ὁσίου. *Ipſe una tecum operam dabo, ut me poſſis docere, quid ſit ſanctum.* Sic de Phariſaeis Servator Matth. VI, 5. Ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Sed et ἂν additur ἀοριστολογικὸν, uſumque (non poteſtatem) praeſtat eundem, quem ὁπωσοῦν, ὅπως δὴ, ὅπως δήποτε, et ſimilia ἀοριστολογικὰ, de quibus ſingulis diſſerere longam foret, nec poſtulat neceſſitas, quia harum particularum poteſtates et uſus, ſinguli ſuis locis explicantur. Ultimo tamen ſectionis §pho haec verbulo tangam. Exemplum τοῦ ὅπως ἂν eſt apud Plat. in Euthyd. pag. 288. Ἑξῆς πειράσομαι, διελθεῖν. *Deinceps conabor, quomodocunque potero, explicare.*

XIV. Indicat et ὅπως ἂν proportionem, quale Latinorum eſt *prout*, apud Eurip. in Med. vs. 331. Dixerat Medea, amorem eſſe mortalibus magnum malum; cui reſpondens Creon limitat illud generale pronunciatum, et tanqum nimis ἁπλῶς prolatum corrigit, dicens:

Ὅπως ἂν, οἶμαι, καὶ παρατῶσιν τύχαι. *Prout, opinor, res ceciderit.*

XV. In uſu χρονικῷ occurrit cum ſubjunctivo, ubi tempus ſignificatur certis terminis non limitatum, reddique poteſt per plusquamperfectum ſubjunctivi, in Act. Apoſt. cap. III, com. 19. Μετανοήσατε οὖν, καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως. *Reſipiſcite igitur, et vos convertite, ut deleantur peccata veſtra, dum venerint tempora refrigerationis.*

XVI. Quoties ὅπως adhibetur τελικῶς et ἀποτρεπτικῶς, ei additur particula μὴ cum ſubjunctivo, quia actus tollitur, quae particulae μὴ vis eſt, ut ſupra vidimus cap. XXVII. E. G. apud Thucydidem lego lib. IV, cap. 66. Ξυνέβησαν πρῶτα μὲν τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν Ἀθηναίους, ὅπως μὴ ἐπιβοηθήσωσιν ἐκ Νισαίας οἱ Πελοποννήσιοι. *Principio inter eos convenit, ut Athenienſes muros longos expugnarent, quo minus ex Niſaea opem ferrent Lacedaemonii.* Non ſimpliciter, *Ne ferrent opem*, ſed modus indicatur, quo prohiberentur Lacedaemonii opem ferre. Et lib. IV, cap. 8. Ἐν νῷ εἶχον τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. *In animo habebant oras portus obſtruere, quo minus Athenienſes poſſent in eum impetum facere.*

XVII. Modi quoque ſignificationem non amittit, quando adhibetur poſt verba timendi, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 4. extr. Οὐ φοβῇ δικαζόμενος τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων; *Nonne times, ne, patrem in jus vocans, impiam rem committas? Ne committas*, vel potius *quomodo non committas*, ſive *ne hoc modo committas.*

XVIII. Et, ut ὅπως cum verbo παραγγελματικῷ, i. e. in adhortando, ita ὅπως μὴ in prohibendo cum futu-

futuro indicativi conſtruitur apud Dem. Olinth. II, pag. 7. Σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν. *Hoc tamen providete, Athenienſes, quomodo non verba tantum legati noſtri proferant, ſed etiam rem aliquam oſtendere poſſint.*

XIX. Et ut illic, ita et hic verbum ὅρα aut ſimile ſubticetur. Sic apud Ariſtoph. in Pac. vs. 307.

Οὐ σιωπήσεσθ'; ὅπως μὴ περιχαρεῖς τῷ πράγματι
Τὸν πόλεμον ἐκζωπυρήσετ' ἔνδοθεν κεκραγότες.

Non tacebitis? Videte, ne nimio ob hanc rem gaudio effuſi, bellum intus accendatis clamitantes. Pro, ὁρᾶτε, ὅπως μή.

XX. Res paulum diverſa eſt, quando ſequitur prima perſona futuri indicativi, non ſine ellipſi, ut apud Plat. de Rep. lib. VI, pag. 506. Ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι. ſupple βλεπτέον, εὐλαβητέον, vel etiam σκοποῦμαι, εὐλαβοῦμαι. Rogatus erat, qui loquitur, ut, quemadmodum de juſtitia et temperantia diſſeruerat, ita nunc de bono diſſerat. Conſentit ille, ſed addit: Ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι. Plenius: ἀλλὰ σκοποῦμαι, ὅπως μὴ etc. i. e. Conſidero, perpendo, et id ſerio ago, quam potiſſimum rationem ineam, ut ad hoc non ſim inhabilis. Brevius: *id ago, quomodo non ſim inhabilis.*

XXI. Sed ὅπως οὐ conſtruitur cum praeſenti indicativi apud Iſocr. in Nicocl. poſt principium: Θαυμάζω δὲ τῶν ταύτην τὴν γνώμην ἐχόντων, ὅπως οὐ καὶ τὴν ῥώμην, καὶ τὴν ἀνδρείαν κακῶς λέγουσιν. *Miror autem, quomodo illi, qui ita ſentiunt, etiam divitias, et robur, et fortitudinem non traducant.*

Caeterum adnectuntur particulae, τῷ ὅπως infinitam ſignificationem tribuentes, quales ſunt δή, δήποτε οὖν, τιοῦν, περ, quarum rationem non exponam, quia hoc abunde fit in ſingularum explicationibus. Ὅπως δὴ ἀοριστολογι

λογικῶς adhibetur ab Herodian. lib. IV, cap. 6. Τὰ δὲ πτώματα φερόμενα μεθ᾽ ὕβρεως πάσης ἁμάξαις ἐπιτεθέντα, ἔξω τῆς πόλεως κομισθέντα, σωρηδὸν κατεπίμπρατο, ἢ ὅπως δὴ ἐῤῥίπτετο. *Cadavera omni contumelia affecta, plauſtris impoſita, extra urbem exportata, acervatim comburebantur, vel quomodocunque abjiciebantur.* Ὁπωσδήποτε dixit Dem. Olynth. III, pag. 11. Τοῦτο πέπρακται νῦν ὁπωσδήποτε. *Hac nunc transactum eſt quomodocunque.* Ὁπωσοῦν habet Plato in Theat. pag. 188. Ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὁτουοῦν δοξάζων, οὐκ ἔσθ᾽ ὡς οὐ ψευδῆ δοξάσει, κἂν ὁπωσοῦν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχῃ. *Qui ea, quae non ſunt, de qualibet re opinatur, nulla ratione falſa opinari non poteſt, quamvis quocunque modo animum ad cogitandum appulerit.* Ὁπωστιοῦν, ſed praecedente μηδὲ, habes apud eundem in principio Apol. Socr. Μηδ᾽ ὁπωστιοῦν δεινὸς λέγειν. *Nullo prorſus modo ad dicendum aptus.*

Ὅπως περ pro ὥσπερ adhiberi, liquet ex libro incerti auctoris de Anima Mundi, qui pro ea dialecto Locrenſium dicit ὅκωσπερ, pag. 101. Τὸ μὲν ὦν λευκὸν διακρίνει τὴν ὄψιν, τὸ δὲ μέλαν συγκρίνει, ὅκως περ τὸ θερμὸν διαχεῖ τὰν ἁφὰν, τὸ δὲ ψυχρὸν συνάγειν δύναται. *Album igitur diſſipat viſum, at nigrum colligit, plane eodem modo, ut calidum diffundit tactum, et frigidum contrahere poteſt.*

CAPUT XXXVI.

DE

PARTICULIS ὍΤΕ ET ὍΤΑΝ.

I. Particula ὍΤΕ notans tempus certo limite terminandum, reſpondet adverbio τότε. Eſtque hic terminus certus, quando res transacta indicatur; conſtruitur tunc vel cum praeterito perfecto indicativi, vel cum aoriſto, praeteriti temporis notam habente, ut apud Athen. Deipnoſoph. lib. XI, pag. 505. Εἰπόντος Πλάτωνος, ὅτε ἴδεν αὐτὸν, Ἥκει ἡμῖν ὁ καλός τε καὶ χρυσοῦς Γοργίας, ἔφη ὁ Γοργίας· ἦ καλόν γε αἱ Ἀθῆναι καὶ νέον τοῦτον Ἀρχίλοχον ἐνηνόχασιν. *Dicenti Platoni,*

cum videbat illum: Venit nobis pulcer et aureus Gorgias; reſpondebat Gorgias: Profecto pulcrum quidem et adoleſcentem hunc tulerunt Archilochum Athenae. Matth. XXI, 34. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ. *Quum vero tempus fructuum opportunum appropinquabat, misit ſervos ſuos.*

II. Quando vero cum optativo conſtruitur, diſſimulatur particula ἂν ἀοριστολογική, ut cum Minerva dicit apud Hom. Il. Φ, vs. 429.

Τοιοῦτοι νῦν πάντες, ὅσοι Τρώεσσιν ἀρωγοὶ
Εἶεν, ὅτ' Ἀργείοισι μαχοίατο. —

Tales nunc omnes ſint, quotquot Trojanis opem ferunt, ſi quando cum Argivis pugnant. ubi ὅτε pro ὅτε ἄν, unde ὅταν, i. e. *quandocunque, quoties.* Sic tempus propter ἂν certum non habet terminum. Redditur tunc commode *quoties*, vel *quotiescunque*. Vid. Xen. Inſtit. lib. II, pag. 44. Ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα, ὅτε τινὰς ἴδοι, τοιοῦτό τι ποιήσαντας. ubi aoriſtus ποιήσαντας adjuvat τὴν τοῦ ἂν ἀοριστολογίαν. *Invitabat et honorabat eos, quoties videbat tale quid facientes.*

III. Subjunctivus modus ſequitur apud Homerum Il. lib. Φ, vs. 323.

— Οὐδέ τί μιν χρεὼ
Ἔσται τυμβοχοῆς, ὅτε μιν θάπτωσιν Ἀχαιοί.

Hic *quandocunque* potius quadrat, quam *quoties*, quia unus actus ſemel indicatur. Reddo igitur: *Neque ipſi opus erit buſto, quandocunque* vel *ſi quando Achivi eum ſepelire volent.*

IV. Ponitur et pro *quandoquidem*, quemadmodum et apud Latinos *quando* et *cum*. ut cum dicimus: *Quae cum ita ſint.* Ὅτε ταῦτα οὕτως ἔχει. Sic apud Platonem in Symp. pag. 206. Ὅτε δὴ τοῦτο ὁ ἔρως ἐστὶν ἀεί. *Quandoquidem jam hoc amor ſemper eſt.*

V. Alius

V. Alius eſt particulae uſus, quando repetita, ſequentibus μὲν et δὲ, partitionibus inſervit. Scribitur dupliciter, et παροξυτόνως, ὅτε μὲν, ὅτε δὲ, et ὀξυτόνως, ὁτὲ μὲν, ὁτὲ δέ. Utraque ſcribendi ratio ſua auctoritate nititur. Malim ego ὀξύτονον ὁτὲ, tum propter cognatum ποτὲ μὲν, ποτὲ δὲ, tum ad evitandam ambiguitatem, quae imprudentem lectorem prima fronte facile offendat; tum ne ὅτε officii ſui, quod eſt ἀναφορικὸν, plane ſit immemor, niſi quis dicat ὅτε μὲν, ὅτε δὲ per metatheſin et ἐλλειπτικῶς dici pro ἔςι μὲν ὅτε, ἔςι δὲ ὅτε. Exemplum habet Ariſtot. lib. II. Polit. cap. 5. Οὐ γὰρ ὁτὲ μὲν ἄλλοις, ὁτὲ δὲ ἄλλοις, μέμικται ταῖς ψυχαῖς ὁ παρὰ τοῦ Θεȣ̃ χρυσὸς, ἀλλ' ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς. *Non enim nunc horum, nunc illorum animis mixtum eſt divinum illud aurum ſed ſemper eorundem.* Item Apollon. Rhod. lob. I. vs. 1270.

Ὣς ὄγε μαιμώων ὁτὲ μὲν θοὰ γȣ̃νατ' ἔπαλλεν
Συνεχέως, ὁτὲ δ' αὖτε μεταλλήγων καμέτοιο.
Τῆλε διαπρύσιον μεγάλη βοάασκεν ἀϋτῇ.

Ita ille inſano amore furens, modo velocia genua agitabat indefinenter, modo iterum a labore ceſſans magno clamore, qui per remotiſſima penetrabat, vociferabatur. Liquet ergo ὁτὲ μὲν, ὁτὲ δὲ poni pro ποτὲ μὲν, ποτὲ δὲ vel ἄλλοτε μὲν, ἄλλοτε δέ.

VI. Liquet idem ſecundo, quod poſt ὁτὲ μὲν ſequitur etiam ἄλλοτε δὲ apud Hom Il. Λ, vs. 64

Ὣς Ἕκτωρ ὁτὲ μὲν τε μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν.
Ἄλλοτε δ' ἐν πυμάτοισι.

Sic Hector modo inter primos apparebat, modo inter poſtremos.

VII. Tertio liquet, quum ὁτὲ μὲν, ὁτὲ δὲ, et ποτὲ μὲν, ποτὲ δὲ, inter ſe per orationis partes diſponuntur permutata, ut apud Procl. in Platonis Theolog. lib. I, cap. 4. Φαίνεται γὰρ (ὁ Πλάτων) ȣ̓ τὸν αὐτὸν πανταχȣ̃ τρόπον μετιὼν τὴν περὶ τῶν θείων διδασκα-

σκαλίαν· ἀλλ᾽ ΟΤΕ ΜΕΝ *θεαςικῶς*, ΟΤΕ ΔΕ *διαλεκτικῶς ἀνελίττων τὴν περὶ αὐτὴν ἀλήθειαν. καὶ* ΠΟΤΕ ΜΕΝ *συμβολικῶς ἐξαγγέλλων τὰς ἀῤῥήτες αὐτῶν ἰδιότητας·* ΠΟΤΕ ΔΕ *ἀπὸ τῶν εἰκόνων ἐπ᾽ αὐτὰς ἀνατρέχων. Videtur enim non eodem ubique modo doctrinam de rebus divinis perſecutus eſſe: ſed modo divino numine afflatus: modo dialectice earum veritatem expoſuiſſe: nunc obſcure enunciaviſſe ineffabiles ipſarum proprietates: nunc ab imaginibus ad ipſas recurriſſe.*

VIII. Eſt et ubi *ὀτὲ δὲ* reſpondet *τῷ ὀτὲ μὲν*, non praemiſſo, ſed diſſimulato, quam ellipſin habet Hom. lib. Il. P, vs. 178.

Ὅςε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ, καὶ ἀφείλετο νίκην
Ῥηϊδίως, ΟΤΕ Δ' *αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι.*

Qui et forti viro metum injicit, et victoriam eripit, nonnunquam ipſe illum ad pugnandum incitat.

IX. *Ὅτε μὴ* pro *εἰ μὴ* poſitum *ἀρχαϊκὸν* eſſe, auctor eſt Euſtath. ad Hom. pag. 984, lin. 29. nempe ad verſ. 319. lib. N, Il. ubi Idomeneus de Hectore:

Αἰπύ οἱ ἐσσεῖται, μάλα περ μεμαῶτι μάχεσθαι,
Νῆας ἐνιπρῆσαι, ΟΤΕ ΜΗ *αὐτός γε Κρονίων*
Ἐμβάλει αἰθόμενον δαλὸν νήεσσι θοῇσιν.

Arduum ipſi erit, quantumlibet pugnandi cupidiſſimo, naves incendere, niſi ipſe ſaltem Saturnius ardentem titionem injiciat navibus velocibus. Quod ſi conceditur, ita tamen accipiendum puto, ut genuina temporis notio non plane e conſpectu amittatur, ſi non dominetur: nam cur reddere non liceat? *Hectori arduum hoc erit, nempe tunc, quum ipſe Jupiter non injiciat titionem.*

X. Conflari *ὅταν* ex *ὅτε* et *ἂν*, hine conſtat, quod poëtae, ut *κε* vel *κεν* dicunt pro *ἂν*, ita *ὅτεκεν* pro *ὅταν*

ὅταν ponunt, unde Heſychius ὅτε κέν σε explicat ὅτε ἄν σε. Exemplum habet Homerus Il. 1. v. 498.

— Ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἀμάρτῃ.

Deinde quod non diſtincte tantum, ſed et disjunctim invenitur ὅτε ἂν pro ὅταν, ut apud eundem Il. Φ. vs. 347.

Ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς βορέης νεοαρδέ' ἀλωὴν
Αἶψ' ἂν ξηράνῃ. —

Ut quum autumnalis boreas recenter irrigatum viridarium cito exſiccaverit.

XI. Quemadmodum ὅτε certis, ita ὅταν, propter τὸ ἂν incertis terminis limitatum tempus indicat, ſeu mavis tempus nondum exactum; quare convenit ei modus ſubjunctivus, praeſertim in aoriſto. Itaque τοῦ ὅτε poteſtas eſt ſtatuere temporis terminum, quem τὸ ἂν reddit incertum. E. G. In parabola apud Matth. cap. XXI. com. 40. poſtquam agricolae miſſos ſervos, alium poſt alium, male multaverant, denique ipſum Domini ſui filium interemerant, addit Servator: Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; ſtatuens tempus ſupplicii, quod tamen non terminat, ſed terminaviſſet, ſi ſumtum de iis ſupplicium eſſe narraſſet, dixiſſetque ὅτε οὖν ἦλθεν ὁ κύριος, κακοὺς κακῶς ἀπώλεσεν. Eſt ubi reddi poteſt *ſi quando*, ut apud Hom. Il. A. v. 567.

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ
Ἆσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.

Ne tibi non opitulentur, quotquot dii ſunt in coelo, cito advolantes, ſi quando tibi invictas manus injecero.

XII. Cum praeſenti ſubjunctivi conſtruit Plat. Apol. Socr. pag. 28. Σκοπεῖν, ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια ἢ ἄδικα πράττει. *Spectare, quum quid faciat, utrum juſtum an injuſtum faciat.*

XIII. In-

XIII. Invenio tamen indicativo junctum in tabula Cebet. p. m. 229. Οὕτως ὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλυτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίςανται τῷ πλύτῳ χρῆσθαι. *Sic neque expedit nonnullis eſſe divitibus, quum neſciunt divitiis uti.* Num indicativo novo exemplo utitur, quia hoc verbum in ſubjunctivo minus eſt uſitatum? Certe hoc rariſſimum eſt.

XIV. Affertur et ὅταν pro ἕως vel ἕως ἂν ex Evang. Joann. cap. IX. com. 5. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμυ. *Donec in mundo ſum, lux ſum mundi.* Videturque tunc poni pro εἰς ὅτε ἂν, pro quo Homerus dicit εἴσοκε. Vid. lib. B. v. 32.

Ἀλλ' ἄγε, μίμνετε πάντες ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Αὐτῦ, εἰσόκεν ἄςυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν.

Verum agite, manete hic omnes bene ocreati Achivi, donec magnam Priami urbem capiamus.

Rarius ὅταν quam ὅτε aſſumit uſum αἰτιολογικὸν, qui ipſi derogari nequit, cum ex Ariſtotele de Mundo clarum afferat locum Henr. Stephanus in ind. Inquirit philoſophus in cauſam, cur fulminum ſplendor tonitruum fragorem antecedat cap 4. Ἐπεὶ τὸ ἀκυςὸν ὑπὸ τοῦ ὁρατῦ πέφυκε φθάνεσθαι, τοῦ μὲν καὶ πόρρωθεν ὁρωμένυ, τοῦ δὲ, ἐπειδὰν ἐμπελάσῃ τῇ ἀκοῇ· καὶ μάλιςα, ὅταν τὸ μὲν τάχιςον ᾖ τῶν ὄντων, λέγω δὲ τὸ πυρῶδες· τὸ δὲ ἧττον ταχύ. *Quandoquidem id, quod oculis conſpicitur, ducente natura, antevertit id, quod auribus percipitur, quippe illud e longinquo videtur, hoc, cum ad auditum acceſſerit: praeſertim cum alterum omnium rerum celerrimum ſit, ignita inquam natura, alterum minus celere.* Ubi de tempore nihil ſervat ὅταν praeter ejus ſimilitudinem, quae eſt conſequentia. Caeterum ubi temporis ratio ſervari poteſt, ad ratiocinationis uſum non confugiendum eſt, praeſertim quando ὅταν et τότε ſunt relata, ut apud Plat. in Soph. pag. 240. Ὅταν περὶ τὸ φάντασμα αὐτὸν ἀπατᾷν φῶμεν, καὶ τὴν τέχνην εἶναί τινα ἀπατητικὴν αὐτῦ, τότε πότερον ψευδῆ δοξάζειν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φήσομεν ὑπὸ τῆς ἐκείνυ τέχνης, ἢ τί ποτ' ἐρῦμεν; ubi interpres habet: *Quandoquidem dicimus Sophiſtam in falſis imaginibus ludere et homines decipere, ejusque*

que adeo artem decipulam vocamus, utrumne tunc ſtatuemus, animum noſtrum ab illius arte deceptum falſa opinari, aut quid dicemus? Melius mea ſententia reſpondent: *Quum dicimus, tunc ſtatuemus.*

Caput XXXVII.

de
PARTICULA ῞ΟΤΙ cum adjectis.

Sectio I.

de
PARTICULAE ῞ΟΤΙ
etymo, et prima poteſtate.

I. Vocem eſſe compoſitam ὅτι ex relativo, ſive articulo neutrius generis ὅ, et infinito τὶ, argumento ſit, quod Homerus, neglecto τὶ, ὅ utitur, pro compoſito ὅτι, lib. Il. A. 120.

Λεύσσετε γὰρ τόγε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ.

Hoc enim omnes videtis, quod mihi praemium abit alio. i. e. *abire.* Neu quis putet; ſubeſſe hic *μετάθεσιν*, et verba ſic poſſe ordinari: *Λεύσσετε τόγε γέρας ὅ ἔρχεται ἄλλῃ*, adducam ex eodem Homero aliud, nempe ex lib. E. v. 433.

Γιγνώσκων, ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων. *Comperiens, Apollinem contegere ipſum manibus.* ubi Euſtathius pag. 569. *Ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων· τέτακται, ὅτι ὑπερεῖχεν.* Et pag. 1057. lin. 18. ad haec Homeri verba: *Οὔτε τεῳ σπένδεσκε θεῶν, ὅτε μὴ Διῒ πατρί.* ita ait: *Ἐν τῷ ὅτε μὴ Διῒ πατρὶ τὸ μὲν τὲ παραπληρωματικῶς παρέλκει· τὸ δὲ ὅ ἀντὶ τοῦ ὅτι νοεῖται.*

II. Hinc liquet ipſius genuina poteſtas, quae eſt enunciationem incheare, orationemque finitam vi *ἀναφορι-*

φορικῇ ex praecedenti verbo ſuſpendere, ita ut ὅτι, ſequente oratione finita, idem praeſtet, quod oratio infinita, praecedente τό. ut cum dicimus: Ἤκουσα ὅτι τοῦτ' ἀληθές ἐστι, vel, ἤκουσα τοῦτ' ἀληθὲς εἶναι. h. e. ἤκουσα τὸ ἀληθὲς εἶναι τοῦτο. Sic τὸ ἀληθὲς εἶναι ponitur loco accuſativi ejus rei, quae narratur.

III. In ſtructurae ratione reſpondet τῷ τοῦτο, quod nonnunquam praecedit, nonnunquam ſequitur. Praecedit in Epiſt. Jud. com. 5. Εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. *Scientes vos hoc, Dominum, cum populum ſemel ex Aegypto liberaverat, eos rurſus, qui non credebant, perdidiſſe.* Et epiſt. I Joann. cap. IV. com. 10. Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς. *In hoc eſt charitas, non quod nos dileximus Deum, ſed quod ipſe dilexit nos.* Huc refer illud Homeri, modo allatum: Λεύσσετε γάρ τόγε πάντες etc. ubi τόγε pro τοῦτο. item illud τοῦτ' ἴσθ' ὅτι apud Ariſtoph. in Avib. v. 1408.

'Αλλ' οὐν ἔγωγ' οὐ παύσομαι, τοῦτ' ἴσθ' ὅτι.

Sed ego non ceſſabo, hoc ſcias. Sequitur τοῦτο apud eundem ibid. v. 1176.

— Οὐκ ἴσμεν· ὅτι δ' εἶχε πτερὰ,
Τοῦτ' ἴσμεν. —

Neſcimus: quod autem haberet alas, hoc ſcimus.

V. Uſus particulae praecipue eſt triplex, διηγηματικὸς, αἰτιολογικὸς, ὑπερθετικὸς, quibus poſſit et addi χρονικός. in his primum meretur locum uſus διηγηματικὸς, i. e. *narrativus*, eo quod ipſa rei natura docet, prius a nobis cognoſci, quid ſit, aut quid factum ſit, quam cur, aut quantum, aut quando factum ſit: deinde quia ex hac tanquam genuina poteſtate, ac fonte communi, reliquae ſive poteſtates, ſive uſus promanant, ut in ſequentibus patebit.

I. *De Particula* Ὅτι *narrativa.*

I. Uſus narrativus eſt duplex; vel enim rem narramus ex noſtra, vel aliena perſona, utentes illic obliqua, hic recta oratione. Obliqua per accuſativum et infinitivum reſolvi poteſt: ut, cum dicimus: Λέγω ὅτι Σωκράτης ἐςὶ σοφός. et Λέγω Σωκράτην εἶναι σοφόν. At non item hoc fit in oratione recta. Τοῦ ὅτι narrationi in oratione obliqua conſtructi exempla, quorum infinitus numerus eſt, proferre ſupervacaneum ſit: tantum non praetereundum, quod obſervat Devarius, apud optimos auctores tunc fere optandi modum ſequi, ubi narratio eſt rei praeteritae, ut exemplo Aeſchinis probat, cujus ſimillimum eſt illud Xenophonteum, Inſtit. lib. II. pag. 57. Οἱ δ' Ἰνδοὶ εἰςελθόντες ἔλεξαν, ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς, καὶ κελεύσειεν ἐρωτᾷν etc. *Indi ingreſſi dixerunt, ab Indorum rege ſe miſſos eſſe, et rogare juſſos.* Et paulo poſt: Εἰπεῖν, ὅτι ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς, τὸ δίκαιον σκεψάμενος φαίη μετὰ τοῦ ἠδικημένου ἔσεσθαι. *Indorum regem, habita juſtitiae ratione dixiſſe, ſe ei, qui iniuriam paſſus eſſet, opem laturum.* Adhaec reſpondens Cyaxares, de re praeſenti loquens, adhibet indicativum: Ἐμοῦ τοίνυν, inquit, ἀκούετε, ὅτι οὐκ ἀδικοῦμεν τὸν Ἀσσύριον οὐδέν. *Me igitur audite, nos nulla in re in Aſſyrium eſſe iniurios.* Et mox Cyrus: Ἀπαγγείλατε τῷ Ἰνδῶν βασιλεῖ τάδε, ὅτι φαμὲν ἡμεῖς etc. *Nunciate haec Indorum regi, nos dicere* etc. Adde Dion. lib. XXXVII. pag. 56. C.

II. In eo Graeci diſcrepant a Latinis, ut hi praeterito tempore utantur, illi praeſenti, quoties narrant aliquid factum, nempe quempiam vel dixiſſe, vel monuiſſe, vel interrogaviſſe quippiam. Ratio eſt, quod varia reſpiciuntur tempora: Latini reſpiciunt tempus, quo ipſi rem narrant, quod itaque praeteriit: Graeci illud ſpectant, quo res narrata accidit, ſive quo quis dicitur

dicitur aliquid aut dixiſſe, aut monuiſſe, aut interrogaviſſe: reſpectu ergo temporis, quo res facta eſt, indicatur praeſens, quod ſequuntur Graeci: rurſus reſpectu temporis, quo res narratur, indicatur praeteritum, quod ſequuntur Latini. Sic ait, Phil. Iud. Legat. ad. Caj. pag. 770. Διαγγελείσης ἐν, ὅτι νοσεῖ, Φήμης. *Nunciata igitur de ipſius morbo fama.* ſive *cum nunciaretur, quod laboraret morbo.* Si hic dixiſſet, ὅτι νόσειεν, intelligeremus non illud tempus, quo fama vulgabatur, ſed, nunciari, illum antea morbo fuiſſe oppreſſum. Dictio haec ſacris etiam ſcriptoribus frequens eſt. Vid. Evang. Matth. cap. XVI. com. 21. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ πολλὰ παθεῖν. Non ὅτι ἔδει. *Oportere ſe*, i. e. *quod oporteret.*

III. Aſt, ubi illud reſpicitur tempus, quod dictum, monitum, interrogationemve praeceſſerit, tunc utuntur Graeci *praeterito* poſt ὅτι. Indubitatum afferamus exemplum ex Act. Apoſt. cap. IV. com. 13. Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν, καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι, καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς, ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. *Conſpecta vero Petri et Joannis libertate in dicendo, cognitoque, homines eſſe illiteratos et idiotas, admirabantur, et agnoſcebant, eos fuiſſe cum Jeſu.* Hic diſtincta εἰσὶν et ἦσαν diſtincta notant tempora; nempe erant homines illiterati, cum libere eos loquentes conſpiciebant: ſed iidem jam antea cum Jeſu fuerant, cum ſeniores et ſcribae ipſos agnoſcebant. Cf. et Evang. Io. IV. I.

IV. Rariſſime poſt ὅτι ſequitur oratio infinita. Exemplum ex Thucyd. et Xenoph. affert H. Steph. in Append. ad al. Script. de dial. Att. pag. 77. Legimus et in Act. Apoſt. cap. XXVII. com. 10. Θεωρῶ, ὅτι μεθ᾽

 ὕβρεως

ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας ȣ̓ μόνον τοῦ φόρτȣ καὶ τοῦ πλοίȣ, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλȣ̃ν. *Video futuram nobis navigationem.* Pro ὅτι μέλλει. Sed de his praeter Stephanum conſule notas ad Vigerum ad cap. VIII. ſect. 9. §. 1.

V. Quum narratio inſtituitur ex perſona ipſa narrantis, poteſt reſolvi per accuſativum et infinitivum: ut, cum dicitur, ἀκȣ́σας ὅτι Κύριός ἐςι, reſolvitur ita: ἀκȣ́σας, τὸν Κύριον εἶναι. At non item hoc fit, ubi utimur oratione recta, ſive cum loquimur ex perſona aliena, quam dicentem inducimus. Ut apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII. pag. 216. extr. Τὸν δ' ἀποκρίνασθαι (λέγεται) ὅτι, βασιλείαν μὲν οὐκ ἂν δεξαίμην. *Illum autem reſpondiſſe ferunt: Regnum non optarem.* Et cum B. Iacobus ait in ſua epiſt. cap. I. com. 13. Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι, Ἀπὸ Θεȣ̃ πειράζομαι. *Nemo, dum tentatur dicat: A Deo tentor.* Quae verba non poſſunt ad orationem infinitam reduci, *dicat, me tentari a Deo:* ſic enim ipſe apoſtolus diceretur tentari; niſi mutetur perſona, ut cum reddit Caſtellio: *Nemo, dum tentatur dicat, a Deo tentari ſe.* Hic uſus particulae ὅτι Scriptoribus ſacris imprimis eſt familiaris. Adi ſis Evang. Matthaei cap. IX. 13. cap. XXVII. 43. Act. Apoſt. V. 23 et 25. Rom. IX. 17. Evang. Marc. I. 15. XIV. 26 et 58. 1 Joan. IV. 20.

VI. Oratio tamen poteſt eſſe recta, licet is, qui loquitur, alienam perſonam non inducat loquentem, ſed ſuam ipſius orationem recitet, ut de ſe loquitur Chriſtus apud Matth. cap. VII. com. 23. Τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι, Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς. *Tunc profitebor iis; Nunquam vos novi.* Orationem eſſe rectam, neque debere reddi: *Me nunquam vos noviſſe*, praeter illud *vos* pro *illos*, evincit oratio ſequens, quae tota recta eſt: Ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμȣ̃ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

VII. Nonnunquam ambiguum eſt, utrum recta ſit, an obliqua oratio, idque fit, quoties dictum neque ad perſonam narrantem, neque ad eum, ad quem vel de quo narrat, ſed ad tertium aliquem vel aliquid reſpicit, ut in Evang. Matth. cap. XXVIII. com. 13. Εἴπατε, ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων. Reddimus recta oratione: *Dicite ita: Diſcipuli ejus nocte venientes, furati ſunt ipſum, nobis dormientibus.* At obliqua: *Dicite, diſcipulos ejus veniſſe.* Sic Marc. VI. 15. et Joann. IV. 10.

VIII. Nec tantum praefigitur ὅτι verbis alterius perſonae, verum etiam toti orationi, quanta quanta eſt, ut cum Socrates apud Platonem in Phaedro pag. 244. puerum alloquens, ait, Ἐννόησον ὡς ὁ μὲν πρότερος ἦν λόγος Φαίδρου, τοῦ Πυθοκλέους, Μυῤῥινουσίου. ὃν δὲ μέλλω λέγειν Στησιχόρου, τοῦ Εὐφήμου, Ἱμεραίου· λεκτέος δὲ ὧδε· ὅτι, Οὐκ ἔστ᾽ ἔτυμος ὁ λόγος, ὃς ἂν παρόντος ἐραστοῦ τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον φῇ δεῖν χαρίζεσθαι, διότι ὁ μὲν μαίνεται, ὁ δὲ σωφρονεῖ, et quae ſequuntur totam orationem comprehendentia. *Reputa, priorem orationem eſſe Phaedri, filii Pythoclis, Myrrhinuſii; at, quam nunc recitaturus ſum, eſt Steſichori, filii Euphemi, Himeraei, cujus hoc eſt argumentum: Non vera eſt illa oratio, quae praeſente amatore, oſtendit, non amanti magis gratificandum, quandoquidem inſanit alter, alter ſapit.* etc. Similiter lib. V. de Rep. pag. 452. Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν, ὅτι, Ὦ Σώκρατές τε καὶ Γλαύκων etc. *Dicamus ita: O Socrates et Glauco* etc.

Adſignat Devarius particulae uſum ἐπεξηγητικὸν, docens eam valere idem quod τὸ articulum, cui equidem neſcio, an aſſentiri auſim. Ad partes vocat locum Iſocratis in Panegyrico: Ὃ δὲ πάντων καταγελαστότατον, ὅτι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς ὁμολογίαις τὰ χείριστα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες. Locus invenitur p. m. 161. Quam locutionem dicit ſic converti poſſe: Τὸ δὲ τὰ

χείριϛα τυγχάνειν διαφυλάττοντες ἐν ταῖς ὁμολογίαις, ἐϛὶ καταγελαϛότατον. Διαφυλάττοντας opinor, dicere voluit: ſed fingamus ὅτι τυγχάνομεν διαφυλάττοντες poni pro τὸ τυγχάνειν διαφυλάττοντας· ſic plane otioſus foret articulus ὃ, qui in principio invenitur. Verum ipſe tanquam ambigens, diverſam ab hac ſuppeditat expoſitionem, confugiens ad τὸ ὅτι cauſale, ita ut verba in hunc ſenſum diſtribuantur: Τῦτ' ἔϛι καταγελαϛότατον, id eſt, ἡμεῖς ἐσμεν μάλιϛα καταγέλαϛοι, ὅτι pro διότι τυγχάνομεν διαφυλάττοντες τὰ χείριϛα τῶν ἐν ταῖς ὁμολογίαις. At uſus αἰτιολογικὸς hic non facile poteſt admitti, quia non reddit cauſam, quare res ſit ridicula, ſed exponit ἐξηγητικῶς, quid ſit ridiculum. Quod ſi ridiculum quid praecederet, poſſet τὸ, Ὅ δὲ πάντων καταγελαϛότατον, quaſi ἐπιλογικῶς adjici, cujus ἐπιλόγȣ redderet tunc rationem ὅτι. At nunc praecedit: Ὁ μὲν βάρβαρος κήδεται τῆς Ἑλλάδος, καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης ἐϛίν· ἡμῶν τέ τινὲς εἰσιν οἱ λυμαινόμενοι καὶ κακῶς ποιȣ̃ντες αὐτήν. i. e. *Barbarus curam gerit Graeciae, et cuſtos eſt pacis: noſtrum vero nonnulli eam ſugillant et vexant.* Nihil hic ridiculi, cui quadret illud, *quod vero omnium maxime eſt ridiculum.* Sed ridiculum eſt, quod ſequitur; nempe ὅτι τῶν γεγραμμένων etc. ne dicam particulam δὲ ſic etiam fore otioſam. Quid ergo? Ellipſin hic latere, autumo. Si enim poſt καταγελαϛότατον intelligitur, τῦτ' ἔϛι, res erit planiſſima, et ὅτι poterit eſſe ἐξηγητικόν. Reddo itaque: *Quod vero omnium maxime eſt ridiculum, hoc eſt; nempe, nos ex iis, quae in conditionibus ſcripta ſunt* (pacis intelligit conditiones, quarum ſequeſter erat rex Perſarum) *ea, quae peſſima ſunt, religioſe ſervare.*

II. *De Particulae* ΟΤΙ *uſu* ἐλλειπτικῷ.

I. Praeter ellipſin, in fine praecedentis §phi notatam, inquirendum hic veniat, ecquid ante ὅτι nonnunquam deſideretur; deinde, an poſt ὅτι aliquid intelligendum relinquatur: denique an ipſum ὅτι deficiat. Triplex eſt igitur ellipſeos ratio. Primo in colloquiis ante ὅτι ex praecedentibus aliquid repetendum, ut cum quis rogat, quid aliquis dixerit, τί λέγει; et re-

reſpondetur, ὅτι Σωκράτης γέγονε τῶν ἀνθρώπων σοφώτατος. ubi repetendum verbum λέγει. Res clara non indiget exempli.

II. Inſignior eſt ellipſis ante ὅτι, quae non ex praemiſſis, ſed extrinſecus ſupplenda eſt: haec uſui eſt in citandis teſtimoniis, decretis, et legibus, apud oratores, quibus dicta probant. Vid. Aeſchin. de Falſ. Leg. pag. 249. Καὶ, ὅτι ταῦτ' ἐςὶν ἀληθῆ, λάβε μοι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ἐκμαρτυρίαν ἀνάγνωθι τὴν Ἀριςοδήμου, καὶ κάλει, πρὸς οὓς ἐξεμαρτύρησεν, ἵν' εἰδῶσιν οἱ δικαςαὶ, τις ἦν Φιλοκράτους ἑταῖρος. ubi ὅτι non habet, ad quod referatur, niſi extrinſecus intelligatur, ἵνα δῆλον ᾖ, vel huic ſimile; ut plena ſit oratio: Ἵνα δῆλον ᾖ, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ ἐςιν. *Utque conſtet, quae dixi, eſſe vera, ſume mihi populi ſcita, et recita teſtimonium Ariſtodemi, et voca eos, coram quibus teſtimonium ille dedit, ut ſciant judices, quis fuerit Philocratis ſodalis.* Et pag. 253. Ὅτι δ' οὐδὲν ψεῦδος εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, λαβέτω μοι τὸ ψήφισμα ὁ γραμματεὺς, καὶ τὰς τῶν συμπρέσβεων μαρτυρίας αναγνώτω. *Et ut conſtet, me nihil falſi apud vos dixiſſe, capito ſcriba populi ſcitum, et reliquorum legatorum teſtimonia recitato.*

III. Adhaec grammatici et enarratores ſaepe, cum novam obſervationem inchoant, τὸ ὅτι praefigunt, et intelligunt ἰςέον vel σημείωσαι, id quod ſexcenties addit Euſtathius in comment. ad Homerum.

IV. Denique ante ὅτι aliquid diſſimulatur, quoties ſcriptor id, quod narrat, indicare vult, non a ſe ipſo eſſe profectum, ſed alium earum rerum, quae mox ſequuntur, eſſe auctorem, cujus tamen nomen ſupprimitur. ut apud Harpocration. in Ὅτι διαμαρτάνει Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας, λέγων, Πλαταιέας γεγράφθαι ἐν τῇ Ποικίλῃ ςοᾷ. Hic ſupple Φασὶ, vel Φησὶν ὁ καὶ ὁ. *Demoſthenes errat in oratione adverſus*

Neaeram (nempe pag. 530.) *cum ait*, *Plataeenſes in porticu Poecile eſſe depictos.* Et Suid. in voce Ὅτι. Ὅτι πρὸς τὴν Φύλην τοῦ κτησαμένυ αἱ πρὸς τὰς δέλυς λαγχάνονται δίκαι. *In tribu domini lites adverſus ſervos intenduntur.* Et mox: Ὅτι τὰ ἐπικηρυττόμενα χρήματά τισι ἐπὶ τῶν βωμῶν ἐτίθετο. *Pecuniae proſcriptorum capitibus ſtatutae in aris reponebantur.* Convenit itaque haec particula iis, qui excerpta colligunt.

V. Et veram eſſe hanc ellipſin, manifeſtum eſt, quando ſuppletur non tantum ſimpliciter, ut aliquoties facit Palaephatus, ut cap 11, 13, 18, 19. etc. Λέγυσιν ὅτι Αἴολος. Λέγυσιν ὅτι γυναῖκες. Φασὶν ὅτι Μίνως. et quae ſimilia apud eum ſunt narrationum principia. ſed, cum duo eadem excerpſerunt, quorum alter auctorem ſupprimit, alter addit: ut cum Suidas ſcribit: Ὅτι νόμος ἐςὶν, ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γενόμενον χορηγεῖν παισίν. *Lex eſt, ut puerorum ductor quadraginta ſaltem annos natus ſit.* Harpocration eadem ſcribens ait: Ὅτι νόμος ἐςὶν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γενόμενον χορηγεῖν παισίν, Αἰσχίνης τε ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχυ φησὶ, καὶ Ἀριςοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ. Iterum Suid. paulo poſt: Ὅτι οἱ ποιητοὶ παῖδες ἐπανελθεῖν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον οὐκ ἦσαν κύριοι, εἰ μὴ παῖδας γνησίυς καταλίποιεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ποιησαμένυ. *Filiis adoptivis in domum paternam redire non erat integrum, niſi legitimos filios in domo adoptiva reliquiſſent.* Harpocration eadem notans addit auctorem, et ſupplet ellipſin, nempe poſt ποιησαμένυ ſequitur auctor Ἀντιφῶν ἐπιτροπικῷ Καλλιςράτυ καὶ Σόλων ἐν εἰκοςῇ πρώτῃ τῶν νόμων.

VI. Secundo poſt ὅτι aliquid diſſimulatur, quando claudit ſententiam: qui uſus frequens eſt colloquentibus, et dicta probantibus, et tunc fere praecedit δῆλον, ad quod ὅτι refertur. ut apud Plat. in Gorg. pag. 475. Οὐκῦν κακῷ ὑπερβάλλον, τὸ ἀδικεῖν κάκιον ἂν εἴη τοῦ ἀδι-

ἀδικεῖσθαι. *Igitur id, in quo plus eſt mali, nempe facere injuriam, pejus erit quam pati.* Reſpondet alter: Δῆλον δὴ ὅτι. ubi vel praemiſſa ſunt repetenda, vel aliquid extrinſecus advocandum, puta, ὅτι τοῦτ' ἀληθές ἐστιν. Et hinc illud δῆλον ὅτι, vel unica voce δηλονότι, *ſcilicet*, quod eſt approbantis, ſaepe etiam exponentis; de quo poſtea.

VII. Verum ubi ὅτι finale ellipſios ſupplementum non debet verbis ejus, qui proxime locutus eſt, ſed ipſe, qui loquitur, ſua verba confirmat, inſignem habet emphaſin, praecedente εὖ οἶδα. vel σάφ' ἴσθι, vel ſimpliciter οἶδα. Sic apud Ariſtoph. in Plut. vs. 890. Carionem et Juſtum Sycophanta rogat, quid hic rerum gerant: neque enim, pergit, ulli bono hic adeſtis. Reſpondet Cario:

Μὰ τὸν Δί' οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.

Per Jovem certe non tuo, hoc ſcias. Et in Veſp. vs. 1339.

Ἀλλ' οὐκ ἀποδώσεις, οὐδὲ φιαλεῖς, οἶδ' ὅτι.

Sed non reddes, neque manum admovebis, hoc certo ſcio. Poſſunt quidem haec ita ordinari; ut omnis abſit ellipſis: Ἀλλ' οἶδ', ὅτι οὐκ ἀποδώσει· ſed praeter duriorem metatheſin, perit emphaſis, quae inſignis eſt, ſi poſt ὅτι aliquid intelligitur, nempe τοῦτ' ἀληθὲς, vel σαφές ἐστιν, aut ſi quid aptius. Sic in Pac. vs. 364. et Eurip. Phoeniſſ. v. 1611.

VIII. Tertio, ipſam ὅτι deficere putat Euſtath. in Hom. Il. Σ, vs. 194.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὅγ' ἔλπομ' ἐνὶ πρώτοισιν ὁμιλεῖ.

ubi Euſtath. pag. 1137. Τὸ δὲ, ἔλπομαι ἐνὶ πρώτοισιν ὁμιλεῖ, ἐλλιπῶς ἔχει· λείπεται γὰρ τὸ ὅτι, ἵνα εἴπῃ· Οἶμαι, ὡς τοῖς πρώτοις ὁμιλεῖ ἤγουν προμάχεται. Verum, licet non poſſit negari, hoc modo ὅτι apud Graecos ἐλλείπειν, non tamen videtur ex hoc exemplo plane conſtare: id quod ipſe intelligens, ſubdit:

dit: Καὶ ἄλλως δὲ, ἐκ περιττῦ χάριν ἀκριβείας ἀσυνδέτως ἐπεμβέβληται τὸ ἔλπομαι, ἵνα λέγῃ· Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτος προμάχεται, οἶμαι, ἤγ8ν ὡς νομίζω. Intelligit, τὸ ἔλπομαι per ſe ſtare, tanquam in parentheſi, ita ut nusquam dependeat, ut Latini loquuntur: *Hic ipſe inter primos, (opinor) pugnat.* Poſſit et tertia admitti expoſitio, nempe ut ὅ γε ſcribatur diſtincte duabus voculis, quarum prior ſit pronomen relativum, ſive articulus ſubjunctivus, et diſtinguatur ante ὅ, et poſt ἔλπομαι, hoc modo:

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὅ γε ἔλπομ', ἐνὶ πρώτοισιν ὁμιλεῖ.

Sed et ipſe, quod quidem credo, inter primos pugnat, ſive *verſatur.*

III. *De Particula* ὍΤΙ *cauſali.*

I. Cum ὅτι dico αἰτιολογικὸν, ſive cauſale, ex grammaticorum conſuetudine loquor, qui uſum magis quam poteſtatem ſpectare ſolent. Nam, ſi rem rite perpendimus, ſervat etiam hic particula vim διηγηματικὴν, ſed vis cauſalis debetur praepoſitioni διὰ, quae una cum pronomine τῦτο ante ὅτι reticetur: ut cum Plato ait in Phaedr. pag. 237. Τὰς πολλὰς λέληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν ὐσίαν ἑκάστ8. *Pleroſque latet, qui ſingularum rerum ſubſtantiam ignorant.* Plenior eſt oratio: Λέληθεν διὰ τῦτο, ὅτι etc. Nam mutua amborum inter ſe relatio eſt, ut in Evang. Joann. cap. XV, com. 19. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμ8 οὐκ ἐςὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμ8, διὰ τῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. *Quod vero ex mundo non eſtis, ſed ego vos elegi ex mundo, propter hoc odit vos mundus.* ubi liquet propria τοῦ ὅτι poteſtas etiam διηγηματικὴ hoc modo: ὁ κόσμος μισεῖ ὑμᾶς διὰ τῦτο. Illud τῦτο explicat, non cur ſit, ſed quid ſit, quando ait ὅτι οὐκ ἐςὲ ἐκ τοῦ κόσ-

κόσμȣ. Et ſic interrogatio fit per τί· Τί ἐςὶ τȣ̃το, δἰ ὃ μισεῖ ὁ κόσμος; et reſponſio, ὅτι etc.

II. Nec ſemper totum hoc διὰ τȣ̃το reticetur; eſt enim ubi pronomen ſolum exulat, et praepoſitio διὰ cum ὅτι in unam vocem coaleſcit, fitque διότι. Hinc ὅτι et διότι plane idem ſignificant, nec alia re differunt, niſi quod hoc plenius eſt, illud ellipticum. Ita promiſcue adhibentur a Platone in Euthyphr. pag. 10, init. Ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐςι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν Θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐςιν; *Utrum ſanctum, eo quod ſanctum eſt, amatur a diis, an quia amatur, ideo ſanctum eſt?* Mox ſimillima loquendi forma rogans, διότι utitur: Πότερον τὸ φερόμενον, διότι φέρεται, φερόμενόν ἐςιν, ἢ δἰ ἄλλό τι. *Utrum id quod fertur, quia fertur, eſt id, quod fertur, an aliam ob cauſam?* Διότι ergo pro ὅτι diſerte ponitur. Ita idem in Phaedr. pag. 244. Οὐκ ἔς' ἔτυμος ὁ λόγος, ὅς ἂν παρόντος ἐραςȣ̃ τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον φῇ δεῖν χαρίζεσθαι, διότι δὴ ὁ μὲν μαίνεται, ὁ δὲ σωφρονεῖ. *Non verus eſt ille ſermo, qui, praeſente amatore, dicit, non amanti magis eſſe gratificandum, eo quod alter inſanit, alter ſapit.*

III. Inſignis eſt in prima Apoſtoli Joannis epiſtola locus, nonnihil vexatus, quia ibi repetitur ὅτι cauſale, nec ulla ejus ratio invenitur. Verba ſunt cap. III, com. 19. Καὶ ἐκ τȣ́τȣ γινώσκομεν, ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτȣ̃ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν. Tum com. 20. Ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐςὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. Quid facit hic repetitio τοῦ ὅτι cauſalis in eadem periodo? ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ, ὅτι μείζων. Miror hactenus latuiſſe, ſi latuit, tum male diſtincta commata, tum ὅτι ἐὰν eſſe ἀοριςολογικὸν, et ſcribendum omnino, diſtinctiuncula inter ὅ et τι, ὅ, τι ἐὰν, ſignificans *quodcunque*, de quo vide ſupra cap. XVI, ſect. 10, §. 7. Nec dubito, quin ſit diſtinguendum

dum et legendum ita, ut ὅ, τι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, pertineat ad comma 19., deinde comma 20. ſic incipiat: Ὅτι μείζων etc. Sic ergo ſcribo: com. 19. Καὶ ἐκ τούτου γινώσκομεν, ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅ, τι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία. Com. 20. Ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. Ita nulla opus eſt lectionis varietate, niſi quod virgula inter, ὅ, et τι facillime potuit aboleri, et commatum diſtinctiones nobis dederunt ſeriores; et omnia ſunt plana apertaque. Reddo igitur: *Et hinc cognoſcimus, nos ex veritate eſſe, et coram ipſo ſecura reddemus corda noſtra, quocumque tandem crimine damnat nos cor: quia* vel *nam major eſt Deus corde noſtro, et novit omnia.*

IV. Adhibetur etiam elliptice, ita ut ante ὅτι aliquid ſubticeatur, ut apud Plat. in Euthyphr. pag. 3. ΣΩΚΡ. Φησὶ γάρ ποιητήν εἶναί με θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεοὺς, τοὺς δ᾽ ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο, τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησι. *Dicit enim, me deos fingere; et tanquam nova numina inducentem, vetera vero abrogantem accuſat me ob id ipſum, ut ait.* Tum Euthyphro: Μανθάνω, ὦ Σώκρατες, ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φὴς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. Poſt μανθάνω ſupple, ὅθεν πλάττει ταῦτα. *Intelligo, unde haec comminiſcatur, nempe, quia dicis, adeſſe quotidie tibi genium.*

V. Eſt et ubi ante ὅτι reticetur τί ἐστιν, unde ὅτι redditur *cur*, i. e. *quid eſt quod.* Vid. Hom. Il. A, vs. 64.

Ὅς κ᾽ εἴποι, ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων.

i. e. εἴποι, τί τοῦτ᾽ ἐστὶ vel τί ἐστιν αἴτιον, vel ſimpliciter αἴτιον, ὅτι etc. *Qui dicat, quid hoc ſit, quod* vel *cur Apollinis ira tantum ſaeviat.* Sic in Evang. Marc. cap. IX, com. 11. Ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, ὅτι λέγου-

λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; h. e. τί ἐστι τοῦτο, ὅτι λέγουσιν etc. *Quid hoc eſt, quod dicunt* i. e. *cur dicant, oportere prius venire Eliam?*

Ad uſum αἰτιολογικὸν refero ſignificationem, quae certo limite terminatam rationem affert. Aſſignatur enim particulae notio τοῦ ὅπη, i. e. *quatenus*, et ſic poneretur pro καθότι. Sed cognati adeo hi uſus ſunt, ut ſaepiſſime, ac fere ſemper dubium eſſe poſſit, uter alteri praeſtet. Sic ſupra allata ex Platonis Euthyphrone verba pag. 10. Ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν· ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστι; reddidi, *eo quod ſanctum eſt.* dubium tamen eſſe poſſit, an non etiam recte reddatur: *quatenus ſanctum eſt.* et, *quatenus amatur.* Dubium quoque eſſe poſſit in epiſt. 1. Joann. cap. III, com. 9. Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. Si ὅτι ſit αἰτιολογικὸν pro διότι poſitum, limitandum eſt praedicatum. *Non facit peccatum, quia ſemen Dei manet in in ipſo. Non poteſt peccare, quia ex Deo natus eſt.* Et ſic intelligitur neceſſario peccatum dominans, limitato praedicato. Qui vero ὅτι poſitum putant pro καθότι, limitant ſubjectum. *Non facit peccatum, quatenus in ipſo ſemen Dei eſt.* Ita enim non peccatum limitatur, ſed homo, qui dicitur non poſſe peccare, non totus ille quidem, ſed quatenus eſt Dei gratia conſervatrici regeneratus. Confer Rom. VII, 20. Utrum praeſtet alteri, videant Theologi. Ego vero, niſi neceſſitate jubente, a vulgari uſu non diſcedendum cenſeo. Nec hactenus incidi in locum, ubi neceſſario pro καθότι poni ὅτι vidi.

VI. Aliquando ὅτι non cauſam, ſed ſignum affert, ut cum dicimus: *Sol occidit, quia nox eſt.* Κατέδυ ὁ ἥλιος, ὅτι νύξ ἐστιν. Atqui cauſſa ſolis occidentis non eſt nox, ſed terrae circum axem ſuum circumvolutio: contra vero ſolis occaſus eſt cauſa noctis. Sed non eſt ſignum, unde colligitur, occidiſſe ſolem. Ratio eſt, quia cauſa debet praecedere effectum, non ſequi. Et ſic intelligo verba Servatoris, dicentis apud Luc. cap. VII,

VII, com. 47. Ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ. *Remiſſa ſunt multa ipſius peccata, quia multum dilexit.* ubi ὅτι non deſignat cauſam; nam charitas non eſt cauſa remiſſionis peccatorum, ſed potius effectus. Sed Servator argumentatur ex mulieris charitate, tanquam ſigno, ipſi remiſſa eſſe peccata. Idque liquet ex iis, quae ſubſequuntur; nam addit divinus magiſter, Ὧι δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. *Cui vero paulum remittitur, paulum diligit.* Non dicit: Τῷ δὲ ὀλίγον ἀγαπῶντι ὀλίγον ἀφίεται. Indicat igitur, ex charitate, quam multam exercebat, conſtare, tanquam ex ſigno, multa ipſi fuiſſe remiſſa.

IV. *De Particulae* ὍΤΙ *intenſivo, et aliis uſibus.*

I. Facilius eſt oſtendere, particulam ὅτι, ſuperlativis praefixam, vim habere ἐπιτατικὴν, ſ. intenſivam quam exponere, unde hanc acceperit. Ellipſin hic aliquam ſubeſſe, tantum non manifeſtum eſt; ſed quomodo haec ſit ſupplenda, quaerendum eſt. Miſſis aliorum opinionibus, quae facile convelluntur, quid nobis in mentem venerit exponamus. Nonnunquam ita adhibetur ὅτι, ut videatur ortum ex ὅ, τι ſcripto διαιρετῶς, ut cum dicitur ὅτι μάλιστα, pro ὅ, τι μάλιστα, et extrinſecus aliquid intelligatur. ut apud Plat. lib. IV de Rep. pag. 420. *Non in hunc finem*, inquit, *civitatem condimus, ut in ea aliqua gens ſeparatim ſit felix*, ἀλλ' ὅπως ὅτι μάλιστα ὅλη ἡ πόλις. *ſed, ut univerſa civitas quam maxime ſit felix.* Ellipſin ita ſuppleri poſſe putem: Ἀλλ' ὅμως ὅλη ἡ πόλις οὕτως εὐδαίμων ἔσται, ὡς ὅ, τι μάλιστα. i. e. *Ut tam ſit felix, quam quod maxime.* Particulam ὡς, ante ſe flagitantem οὕτως, cui reſpondeat, advocandam eſſe, hinc liquere poſſit, quod non raro additur; dicitur enim ὡς ὅτι μάλιστα, unde non recte talia ἐκ παραλλήλου poſita dicuntur. Sic etiam Latini *quam maxime*, et, *quam quod maxime* dicunt: ut: *Tam nitidum eſt, quam quod maxime.*

II. Quod

II. Quod ſi poſt ὅτι ſequitur ſuperlativus maſculini aut feminini generis, pro ὅπως et ὡς relatis, ſimpliciter τῦτο reticeri poſſit; ut cum Socrates ait apud Plat. in Euthyphr. ſub principium: Τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι. ὅπως ἔσονται ὅτι ἄριςοι. *Primam de adoleſcentibus curam ſuſcipere, ut ſint quam optimi.* i. e. Ὅπως ἔσονται τῦτο, ὅ, τι οἱ ἄριςοί εἰσιν. *Ut ſint id, quodcunque ſunt optimi.* *Quodcunque*, dico, non ſimpliciter *quod*, ut intelligatur id, quodcunque hominem reddit optimum, puta, probitas, eruditio, boni mores, caeteraeque virtutes. Hoc ſi admittitur, naſcetur ſponte vis intenſiva; indicatur enim tam bonus, quam quis eſſe poteſt. Tantum hoc concedendum, particulam, invaleſcente longi temporis uſu, ex ὅ, et τι formatam, in unam vocem ὅτι tandem coaluiſſe. Sic illa apud eund. de Rep. lib. V, pag. 472. Ὃς ἂν ἐκεῖνος ὅτι ὁμοιότατος ᾖ. *Quicunque illis fuerit quam ſimillimus.* Sic poſſunt reſolvi: Ὃς ἂν τῦτ' ᾖ, ὅ, τι ἐςὶν ὁ ὁμοιότατος ἐκείνοις. Et libr. IV, pag. 421. Ὅπως ὅτι ἄριςοι δημιυργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργυ ἔσονται. i. e. ἔσονται τῦτο, ὅ, τι εἰσὶν οἱ ἄριςοι τοῦ ἑαυτῶν ἔργυ. *Ut quam optima miniſteria ſua obeant.* Exempla ſunt infinita.

III. Quin etiam ſemel recepta haec vis intenſiva, tandem adeo invaluit, ut neglecta hac ſtrictiori ellipſeos religione, ὅτι cum ſuo ſuperlativo in unam vocem coaluerit, ut ὁτιήδιςα, *quam ſuaviſſime.* Xenoph. Cyrop. VII, pag. 175, lin. 36. Ὁτιμάλιςα, *quam maxime.* Plat. Cratyl. pag. 439. lin. 5. Ὁτιμεγαλοπρεπέςατον, *quam magnificentiſſimum.* Xenoph. Cyrop. lib. II, pag. 57, lin. 3. Ὁτιτάχιςα, *quam celerrime.* Plat. Euthyd. pag, 302. Thucyd. VII, 26. 39. Ὁτιποῤῥωτάτω, *quam longiſſime.* Lucian. Adv. Indoct. Tom. III, pag. 113. Ὁτιχρησιμώτατα, *quam commodiſſime.* Thucyd. lib. VIII, cap. 74. Peculiare eſt

ὅτι τάχος pro ὅτι τάχιϛα poſitum, transeunte adjectivo vel adverbio in ſubſtantivum, quod non item fit in reliquis; non enim licet pro ὅτι κάλλιϛος dicere ὅτι κάλλος, neque ὅτι μεγαλοπρέπεια pro ὅτι μεγαλοπρεπέϛατον. Scribitur autem vel disjunctim ὅτι ταχος, ut apud Hippocr. in epiſt. ad Hyſtanem: Γράφων ὅτι τάχος. *Scribens quamprimum.* Vel conjunctim uni voce ut apud Thucyd. lib. VII, cap. 42. Ἐβȣ́λετο ὁτιτάχος ἀποχρήσασθαι τῇ παρέσῃ τοῦ ϛρατεύματος ἐκπλήξει. *Volebat quam celerrime uti copiarum terrore praeſenti.*

IV. Nunc reliquos videamus uſus, qui adſignantur huic particulae: et primo adſcribitur ei effectus ſignificatio, quaſi ponatur pro ὥϛε, afferturque locus ex prima Joannis epiſt. cap. IV, com. 17. Ἐν τȣ́τῳ τετελείωται ἡ ἀγαπη μεθ' ἡμων, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρα της κρίσεως, ὅτι, καθὼς ἐκεῖνός ἐϛι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κοσμῳ τȣ́τῳ. Eſt qui ita reddit: *Ita ut, ſicut ille eſt, etiam nos ſimus in mundo hoc.* ubi tamen ὅτι referri debet ad praecedens ἐν τȣ́τῳ, atque ita eſt ἐξηγητικόν. *In eo conſummatus amor eſt, quod ſumus, ut ille eſt.*

Affertur et alius ex Evang. Joann. locus cap. VII, com. 35 ubi, cum Servator dixerat: *Quaeretis me et non invenietis*, Judaei inter ſe dicunt: Πȣ̃ ȣ̒τος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς ȣ̓χ εὑρήσομεν αὐτόν; Sed quid opus novas cudere notiones, cum ὅτι hic ſit αἰτιολογικόν. Nam rogant, quo abiturus ſit Chriſtus. Cauſam addunt dicentes; *Nam non inveniemus ipſum*, ut ait ille. Neque hoc ex Evang. Matth conſtat, cap. XIII, com. 13. Διὰ τȣ̃το ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες ȣ̓ βλέπȣσι, καὶ ἀκȣ́οντες οὐκ ἀκȣ́ȣσιν, ȣ̓δὲ συνιȣ̃σι. Sed ecce hic iterum ὅτι reſpondens praecedenti διὰ τȣ̃το, quod ſignum infert αἰτιολογικόν. Reddit igitur recte Beza: *Propterea per parabolas loquor iis, quia conſpicientes non vident, et audientes non audiunt, nec intelligunt.* Neque mutat ſententiam ſimilis locus Marci in Evang. cap. IV, com. 12 et Lucae cap. VIII, com. 10. ubi ἵνα invenitur, quod non effectum, ſed finem notat, ut

ut ὅτι apud Matthaeum cauſam. Adhaec, ſi ὅτι effectum indicaret, tolleretur actus, nec ἐ, ſed μὴ ſequeretur, ut nec ἀκέσαι, ſed ἀκέσει. Nondum igitur liquet, ὅτι pro ὥστε poni.

V. Neque etiam conceſſero ὅτι pro μὴ poni poſt verba timorem indicantia, quamvis apud Platonem legam in Apol. Socr. pag. 21. Δεδιὼς, ὅτι ἀπηχθανόμην. quod reddit interpres: *Ut qui pertimeſcerem, ne odium invidiamque adverſus me concitarem.* Atque ita nondum certum erat, Socratem ſibi conflaviſſe invidiam. At res aliter ſe habet: non timebat, ne in odium incurreret; ſed quia jam concitata erat invidia, ideo timebat.

VI. Sed quaeri poſſit, an non aſſumat notionem χρονικὴν, quod ei commune eſſe videtur cum aliis relativis, ut ἵνα et ὅπως et ὡς. Exempla tamen apud antiquos non invenio, ſed unus eſt locus in Evang. Joannis, quo hoc poſſe confirmari videtur. Ait ibidem Chriſtus: Ἔρχεται ὥρα, ὅτι οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν. *Appropinquat tempus, quum non jam per ſimilitudines vobis loquar.* Neque Latinis hoc negatum, quum dicunt: *Duo ſunt anni, quod te non vidi.*

SECTIO II.

DE PARTICULIS CUM ὍΤΙ CONJUNCTIS.

I. ὍΤΙ ΜΗ accipitur pro εἰ μὴ, a quo tamen etiam quodammodo differt. Exemplum eſt in Platonis Phaedro pag. 274. init. *Non*, inquit, *oportet virum prudentem* ὁμοδέλοις χαρίζεσθαι μελετᾶν, ὍΤΙ ΜΗ πάρεργον, ἀλλὰ δεσπόταις ἀγαθοῖς, καὶ ἐξ ἀγαθῶν. *id agere ut conſervis gratificetur, niſi in tranſitu, ſed dominis bonis et ex bonis.* Ὅτι μὴ πάρεργον, ait, i. e. Ἴσθ᾽ ὅτι ἐ δεῖ χαρίζεσθαι μὴ πάρεργον. Si jam μὴ πάρεργον,

prohibitivum, diſſolvam in enunciativum, fiet, σπȣδαίως, ἐξεπιτηδὲς, ἐπιμελῶς, et ſenſus erit: Non eſſe gratificandum conſervis data opera, conſulto, et omni adhibito ſtudio, quod officium ſoli debetur domino bono; ſed quaſi in tranſitu, ubi domini res et commodum hoc vel fert, vel patitur. Atque ita peculiaris harum particularum uſus manifeſtus eſt, quo differunt ab εἰ μὴ exceptivo, quod εἰ μὴ ſimpliciter excipit, ſed ὅτι μὴ utitur ille, qui aliquid negat, ſollicitus, ne ſe forte quis ad minutias usque reprehendat, quare caute explicat ſe clarius, excipiens aliquid, quod ipſi alter objicere poſſit. Ita intelligo Thucydiden lib. IV. cap. 26. Ου γὰρ ἦν κρήνη, οτι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλȣ, καὶ αὕτη ȣ̓ μεγάλη. *Non enim fons erat, niſi unus in ipſa arce Pyli, isque non magnus.* Cum fontem negat fuiſſe, quaſi ſollicitus, ne quis objiciat fontem unum jn arce Pyli, hunc excipit. Sic reſolve: Οὐκ ἦν κρήνη· ἴσθ' ὅτι οὐκ ἦν παντάπασι ȣ̓δὲ μία· μία γὰρ ἦν ἐν ἀκροπόλει etc. His bene perpenſis, videmus, ſponte hinc fluere notionem exceptivam, et totum illud ὅτι μὴ reddi *niſi*. Adde eundem ibid. cap. 94. Οὐ παρεγένοντο, ὅτι μὴ ὀλίγοι. *Non, niſi pauci, adfuerunt.*

Caeterum ſciendum, cum diſtinguo inter ὅτι μὴ et εἰ μὴ, non hoc intelligendum, quaſi ὅτι μὴ pro εἰ μὴ non adhibeatur; ſed ut, qua arte id fieri poteſt, rite deducam τοῦ εἰ μὴ ſignificationem ex τοῦ ὅτι primaria poteſtate: Scimus enim, omnes ſubtiliores diſtinctiones etiam ab optimis auctoribus non ſemper ſervari. Deinde ὅτι μὴ pro εἰ μὴ crebro adhibetur, non autem viciſſim εἰ μὴ pro ὅτι μὴ. ut, quando non praecedit negatio. Sic ὅτι μὴ et εἰ μὴ παράλληλα videntur in illo Platonis in Criton. pag. 52. Οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμὸν, ȣ̓́τε ἄλλοσε, εἰ μή ποι ςρατευσόμενος. *Neque ad ſpectaculum unquam urbe egreſſus, niſi ſemel in Iſthmum, neque uſpiam unquam, niſi militaturus.*

II. Tranſ-

II. Tranſeo nunc ad alias particulas, τῷ ὅτι ſubjunctas; dicunt enim ὅτι τί; ὅτι τί δή; ὅτι δὴ τί; ὅτιη τί; in quibus nihil agunt, qui τὶ abundare ſcribunt, quippe in quo vis interrogativa ſolo poſita eſt. Hoc τῷ ὅτι cum aliis relativis commune eſt, ut praefigatur interrogativis, et praecipue τί, et eadem forma dicitur ὅτι τί; qua ὥσπερ τί; ἵνα τί; "Oτί τί; habet Lucian. in Charont. tom. I, pag. 497. Μάτην, inquit Charon, τὸν Παρνασσὸν αὐτῇ Κασταλίᾳ, καὶ τὴν Οἴτην, καὶ τὰ ἄλλα ὄρη μετεκινήσαμεν. *Fruſtra Parnaſſum una cum fonte Caſtalio, et Oetam, et alios montes emovimus.* Tum Mercurius, "Oτι τί; Verbatim, *Quia quid?* i. e. *dic*, *quare.* ubi ὅτι exercet vim αἰτιολογικὴν, utiturque hae loquenti forma is, qui cupidius inquirit in cauſam ejus, quod ab altero dictum eſt. Itaque harum particularum maxime uſus eſt inter colloquentes. Qui ὅτι τί; dicit, plus ſignificat, quam qui διὰ τί; uterque cauſſam vult produci; ſed, qui rogat, διὰ τί; ſimpliciter: qui vero ὅτι τί; inſuper omnem moram damnat; ſubeſtque tacita quaſi reprehenſio, quod alter vel prorſus non, vel ſaltem tardius continuat inchoatam orationem: et addit ὅτι tanquam ex perſona alterius, τί vero ex ſua.

III. Feſtinationem, ex impatientia natam, adauget multum adjecta particula δή, quae adhortantis eſt, ut ſupra vidimus: et ſic naſcitur illud totum ὅτι τί δή; (G. *Nun, warum dann? Ei! warum dann?*) quod eſt apud Ariſtoph. in Plut. vs. 136. Chremylus ibi oſtendit, Plutum eſſe cauſam, cur homines Jovi ſacrificent, eundemque efficere poſſe, ut ſacra ceſſent. Verba ſunt:

ΧΡ. Οὐκοῦν ὅδ' ἐστὶν αἴτιος· καὶ ῥᾳδίως
Παύσειεν, εἰ βούλοιτο, ταῦτ' ἄν. ΠΛ. "Oτι τί δή;

Uſus eſt maximus poſt injectam rei mirae et plane inopinae mentionem, cujus cauſam aliquis diſcere feſtinat.

 Cum

Cum Xanthus apud Planuden in Vit. Aeſop. pag. 48. ex Aeſopo intelligeret, ſe aedium ſuarum poſſeſſione excidiſſe; novitate rei perculſus, non ſimpliciter interrogat διὰ τί; ut in re leviori, nec ὅτι τί; ſed ὅτι τί δή; hortans, ne differat puncto temporis rationem reddere, imo quaſi culpans, quod non jam addiderit. Reſpondet igitur alter: Ὅτι χθὲς μεθύων etc.

IV. Pro ὅτι τί δή; dicitur et ὅτι δή τί; et ὅτι δή τί μάλιστα apud Plat. lib. I, de Rep. pag. 343. Οὐδὲ πρόβατα, ἐδὲ ποιμένα γινώσκεις. Ὅτι δή τί μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οἴει τὲς ποιμένας ἢ τὲς βεκόλες, τὸ τῶν προβάτων, ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν, καὶ παχύνειν, καὶ θεραπεύειν, πρὸς ἄλλό τι βλέποντας, ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν, καὶ τὸ αὐτῶν. *Neque oves, neque paſtorem noviſti. Quia quid?* i. e. *quam maxime ob cauſſam, die cito, inquam? Quia putas, paſtores aut bonum cuſtodes id, quod ovibus, vel bobus expediat, ſpectare, eosque pingues reddere, et curare, alium finem ſpectantes, quam vel dominorum, vel ſuam utilitatem.*

V. Et, ut pro ἐπειδὴ dicitur ἐπεὶ, et pro ἠδὲ, ἠὲ, eliſo δ; ita pro ὅτι δή τί; invenitur ὁτιὴ τί; apud Ariſtoph. in Nub. vs. 782.

ΣΩΚΡ. Ὕθλεῖς, ἄπερρ', οὐκ ἂν διδαξαίμην σ' ἔτι.
ΣΤΡ. Ὁτιὴ τί;

SPCR. Nugaris, apage; non jam docere te poſſum. STR. Quid eſt? cur non? Hic τί abundare, dicit Suidas, quod ſi verum eſt, evaneſcit interrogatio.

VI. Caeterum ad ὅ τι, quod attinet disjunctis ſcriptum voculis, quia proprie ad particularum doctrinam pertinet, nihil dico, niſi unicum hoc obſervo, reſpondere τῷ τί interrogativo apud eos, qui comoedias, tragoedias aut colloquia ſcribunt; plane ut ὅπως ſequitur poſt πῶς; ὅπε poſt πε etc. de quibus ſupra cap. XXXVI. upprimitur verbum ἐρωτᾷς, vel φράζε,

ζε, vel ſimile. Exemplum eſt apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 789.

— ΒΔΕΛ. Ὁ δὲ τί πρὸς ταῦτ' εἶφ', ΦΙΑ. Ὅ τι;
Ἀλεκτρυόνος μ' ἔφασκε κοιλίαν ἔχειν.

BDEL. Ille vero quid ad haec dicebat? PHIL. Rogas, quid? Dicebat, me habere ventrem galli. Supple ante ὅ, τι, ἐρωτᾷς. Sic vs. 1434.

— ΦΙΑ. Τί ποιεῖς; ΒΔΕΛ. Ὅ τι ποιῶ;
Εἴσω φέρω σ' ἐντεῦθεν. —

PHIL. Quid facis? BDEL Quid faciam, rogas? Intro te hinc fero. Verbum φράζε addit in Pac. vs. 357.

Ἀλλ' ὅ τι μάλιςα χαιρήσομεθα ποιοῦντες, ἄγε.
φράζε; —

Verum age dic, quid faciemus, quo maxime gaudeamus?

CAPUT XXXVIII.

DE

PARTICULA ΟΥ' ET IPSIUS COMITATU.

SECTIO I.

DE

PARTICULIS ΟΥ', ΟΥ'Κ, ΟΥ'Χ, ΟΥ'ΧΙ'.

I. Quomodo ὐ et μὴ differant, fuſius expoſui, ubi de particula μὴ agebam. Notum tironibus ὐ dici ante conſonantem, οὐκ ante vocalem vel diphthongum levigatam, ὐχ ante adſpiratam. Vocula eſt ἄτονος, niſi cum ſit finalis, quando accentum poſſidet acutum. Vim habet negativam, et negat quidem totam propoſitionem cum μὴ tantum partem neget. ut apud Eurip. in Med. vs. 268.

— Πένθειν δ' οὐ σε θαυμάζω τύχας.

Non miror, te lugere hanc ſortem. ubi non licuit dicere μὴ θαυμάζω. Sic humani generis Servator ait Matth. XV, 26. Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Et Apoſt. in priori ad Corinthios cap. XIII, comm. 4, 5, 6. Ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακὸν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ. in quibus omnibus μὴ exulare debet.

II. At, cum dicimus, μὴ tantum partem propoſitionis, οὐ vero totam negare, excipiendus eſt ille uſus, quo nomini per Hyphen junctum, unam conſtituit vocem; tunc enim τὸ οὐ peculiariter et diſerte negando deſtruit ſignificationem vocis illius unius, cui adhaeret, nec quidquam aliud cum reliqua conſtructione commune habet: ut in epiſt. ad Rom. cap. X, com. 19. Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει. *Ego vos ad aemulationem excitabo per non-gentem.* Et apud Thucyd. lib. V, cap 50. ubi dicitur Lichas Lacedaemonius a lectoribus fuiſſe caeſus, quod cum ipſius bigae in certamine vicerant, et voce praeconis erat pronunciatum, Boeotorum bigas viciſſe, κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, *quoniam Lacedaemoniis interdictum erat certaminibus.* Sic Lucian. lib. I. Ver. Hiſt. Αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῦ φόρου ἡ οὐκ ἀπόδοσις. *Cauſa belli futura erat tributi non-redditio.* i. e. *quod tributa non ſolverentur.*

III. Negat abſolute τὸ οὐ, et opponitur τῷ ναὶ, ut in Evang. Matth. cap. V, com. 37. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναί, ναὶ, οὐ, οὔ. *Eſto vox veſtra, etiam, etiam, non.* Conſentit Jacobus cap. V, com. 12. Ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὐ, οὔ. *Sit autem veſtrum etiam, etiam, et non, non.*

IV. In

IV. In reſponſionibus negativis ſaepe ellipticam reddit orationem. Exemplis nihil tritius. Vid. Plat in Phaedr. pag. 64. ubi roganti: Ἆρα μὴ ἄλλό τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τῦτο; *An aliud quiippiam non ſit mors quam hoc?* reſpondetur: οὐκ, ἀλλὰ τῦτο. ubi poſt οὐκ ex praemiſſis repetendum aliquid, ut plenius ſit: Οὐκ ἄλλο ἐςιν ὁ θάνατος ἢ τῦτο. Suppletur ellipſis in Evang. Joann. cap. I, com. 21. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν· Τί ὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμι. *Et rogabant ipſum: Quid ergo? An Elias tu es? Et dicit: Non ſum.*

V. Eſt uſus quoque ellipticus, quando ὖ finale in antithetis adhibetur, et propter emphaſin ſemper accentu acuto notatur, neque accipit conſonantem, licet vocalis aut diphthongus ſequatur. Sic apud Platon. in Protag. pag. 330. Φαῖμεν ἂν, ἢ ὔ; *Diceremusne, an non?* Et de Rep. lib. V, pag. 452. extr. Εἰ δυνατὰ ἢ ὔ; *Fierine poſſint, nec ne?*

VI. Frequentiſſimum hoc eſt in membrorum diviſionibus per particulas μὲν et δὲ ut apud Eurip. in Oreſt. vs. 287.

Τοῖς μὲν λόγοις ηὔφρανε, τοῖς δ' ἔργοισιν ὔ.
Verbis quidem conſolatus eſt, re vero non. Et Plat. in Phaedr. pag. 263. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνῦμεν, ἐν δὲ τοῖς ὔ. *In aliis igitur convenimus, in aliis non.* Et de Rep. V, pag. 4E3. init. Πότερον δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη, ἡ θήλεια τῇ του ἄρρενος γένυς κοινωνῆσαι εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα, ἢ ὐδ' εἰς ἕν, ἢ εἰς τὰ μὲν οἷά τε, εἰς δὲ τὰ ὔ; *Utrum natura humana ita ſit comparata, ut ſexus foemineús et maſculus communes omnes exercere poſſint lepores, an ne unum quidem; an vero alios poſſint, alios non?* Et pag. 475. Ἆρ' ὖν, ἄν τινος ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς του εἴδυς τύτυ φήσομεν ἐπιθυμεῖν; ἢ τοῦ μὲν, τοῦ δὲ ὔ; *An igitur, quum alicujus rei appetentem vocamus, appetere eum dicemus,*

mus omnem ejuſdem rei ſpeciem? an aliam tantum, aliam minus? Herodot. Euterp. cap. 37. Ἐκ χαλκέων ποτηρίων πίνουσι, διασμέωντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην, οὐχ ὁ μὲν ὁ δ᾽ οὔ ἀλλὰ πάντες. *Ex aeneis poculis bibunt, ea quotidie abſtergentes: nec faciunt hoc ex illis alii, alii non; ſed omnes*

VII. Supprimitur μὲν in membro priori. Plat. in Sympoſ. p. 199. Ἡ γλῶττα οὖν ὑπέσχετο, ἡ δὲ Φρὴν οὔ. *Lingua igitur pollicita eſt, mens vero non.* Et in Gorg. p. 520. extr. Ὥστε καλὸν δοκεῖ τὸ σημεῖον εἶναι, εἰ εὖ ποιήσας ταύτην τὴν ἐυεργεσίαν ἀντευπείσεται, εἰ δὲ μὴ, οὔ. *Et ſic videtur pulcrum eſſe ſignum, ſi acceptum beneficium benefactori rependat alter: ſin minus, non.*

VIII. Non tamen, ut οὔ habeatur finale, requiritur, ut ſententia omnibus numeris ſit abſoluta: ſed ſufficit, ſi τὸ οὔ poſterius diviſionis membrum claudat, ut apud Plat. lib. V, de Rep. pag. 475. paulo poſt verba modo allata. Οὐκοῦν καὶ τὸν Φιλόσοφον σοφίας Φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μὲν, τῆς δ᾽ οὔ· ἀλλὰ πάσης; *An igitur dicemus etiam philoſophum ſapientiae eſſe ſtudioſum, non ita, ut alii ejuſdem parti incumbat, alii non item; ſed univerſae?* Sic in Epict. Enchir. cap. 9. Νόσος σώματός ἐστιν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ οὔ, ἐὰν μὴ αὐτὴ θέλῃ. *Morbus eſt corporis impedimentum, voluntatis non item, niſi ipſa velit.*

IX. Emphaſin ſolam per ſe non eſſe cauſam, cur οὔ acuatur, niſi ſimul particula ſit finalis, liquet ex mutato ipſius loco; ſi enim in poſtremo loco apud Epictetum dicimus, οὐ προαιρέσεως δέ· τὸ οὐ accentu deſtituitur, ut cum Athenaeus ait lib. IV. pag. 168. Χαίροντες τῇ ἑταίρᾳ, οὐ τοῖς ἑταίροις, καὶ τῷ οἴνῳ, οὐ τοῖς συμπόταις. *Gaudentes amica, non amicorum conſuetudine, et vino, non convivis.* Non acuitur οὐ, quia ſequuntur τοῖς ἑταίροις et τοῖς συμπόταις poſtremum locum τῷ οὐ eri-

ȣ̓ eripientia: caeteroquin dicere potuiſſet τοῖς δ᾽ ἑταίροις, ȣ̓. et τοῖς δὲ συμπόταις, ȣ̓.

X. Creſcit emphaſis, quando ȣ̓ in fine repetitur, ut apud Dem. adv. Mid. pag. 401. Οὐ μέτεςι τοῦ ἴσων, ȣ̓δὲ τῶν ὁμοίων πρὸς τȣ̀ς πλȣσίȣς τοῖς πολλοῖς ἡμῶν, ȣ̓ μέτεςιν, ȣ̓. *Non pari aequoque jure gaudemus locupletes et qui de plebe ſumus*; *non gaudemus, non.*

XI. Flexa per interrogationem oratione, habet quoque emphaſin, quando non negantem arguit eum, qui interrogat, neque dubitantem, ſed ſerio affirmantem, et affirmationis aſſenſum elicientem. Ita Philoctetes apud Sophocl. vs. 1281.

Πῶς εἶπας; Οὐκ ἄρα δεύτερον δολȣ́μεθα;

Hunc particulae uſum negligit interpres, cum vertit: *An denuo decipimur?* ita enim dubitando rogaret. At, cum reddimus: *An non decipimur?* intelligimus, pro certo eum habuiſſe, ſe decipi, et alterum hujus veritatis convincere voluiſſe. Frequentiſſimum eſt hic ȣ̓χί. Vid. Plat. in Hipp. pag. 375. Τί δὲ; ἡ Ἰατρικὴ, ȣ̓χὶ ἡ ἑκȣ̃σα κακὰ ἐργαζομένη περὶ τὰ σώματα, ἰατρικωτέρα; *Quid vero in medicina, nonne illa, quan data opera mala corporibus infligit, ea eſt efficacior?* Sic Matth. V, 46. Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιȣ̃σι; *Nonne etiam portitores idem faciunt?*

XII. Habet et indignationem, ut cum Servator acriter reprehendit hypocritam Luc. XIII, 16. *Vos*, inquit, *die Sabbathi abducitis aſinum potum*, ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ ȣ̓̃σαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς, ἰδȣ̀, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμȣ̃ τȣ́τȣ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτȣ; *An non oportuit liberari?*

XIII. Abeſt haec emphaſis, quando eſt dubitantis, ut eſſe poteſt ibid. cap. XVIII, com. 26. Οὐκ ἐγώ

σε

σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτȣ̃ Nonne ego te vidi in horto cum illo?

XIV. At neque negantis eſt, neque dubitantis, neque affirmantis, ſed ἐμφατικῶς et non ſine comminatione et cum interrogationis nota imperantis, quando conſtruitur cum ſecunda perſona futuri indicativi: ut cum Sycophanta apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 822. Megarenſi per vim ſuam mercem extorquens ait: *Οὐκ ἀφήσεις τὸν σάκον; An non mittes ſaccum?* h. e. *quin mittis illico ſaccum?* ut et mox vs. 825.

Τȣ̀ς συκοφάντας ȣ̓ θύραζε ἐξέρξετε;

Quin illico ſycophantas expellitis foras? Sic in Pace vs. 308. *Οὐ σιωπήσεσθε; Quin tacetis?* Vide et Lucian. in Lapith. tom. III, pag. 445. *Οὐ παύσῃ βαρβαρικὰ ἡμῖν ᾄδων; Non deſines barbarica nobis cantare?* Adde Ariſtoph. in Ach. vs. 564. in Pac. vs. 1124. et Plut. Apophth. pag. 180. prop. fin.

XV. Per imperativum explicat ipſe Ariſtoph. in Veſp. nam cum vs. 416. dixiſſet, *Οὐκ ἀφήσεις με;* adjicit vs. 450. *ἀλλ' ἄνες με. Quin mitte me.*

XVI. Cum praeſenti indicativi hoc modo conſtruit Idem ibidem mox vs. 456.

Οὐχὶ σȣ̃σθ' ἐς κόρακας; οὐκ ἄπιτε; —

Quin abite in malam rem: quin proripite vos. plane ut Terent. in Eun. A. IV, ſ. 7, vs. 29. *Non tu hinc abis?*

XVII. At citra interrogationem habet vim prohibentis, ut in Decalogo: *Οὐ μοιχεύσεις. οὐ κλέψεις. οὐ φονεύσεις. οὐ ψευδομαρτυρήσεις.* pro, *μὴ μοίχευε. μὴ κλέπτε* etc. Vid. Exod. XX, 13, 14, 15, 16. Epiſt. ad Rom. VII, 7. Matth. V, 21. et 27. et VI, 5. *Οὐκ ἔσῃ, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί. Non eris,* h. e. *ne ſis.* Haec ſunt prohibentis, ut contra, abſente ȣ̓, ſiunt jubentis: ut Matth. V, 48. *Ἔσεσθε ȣ̓̃ν ὑμεῖς τέλειοι. Eſtote igitur perfecti.*

XVIII. Quemadmodum vero in Decalogo, quoties quid prohibetur, latet praeceptum virtutis, vitio contrariae, ut, cum legimus, ȣ᾽ κλέψεις, intelligimus quoque, δώσεις ἑκάςῳ τὰ ἑαυτȣ῀, et ſic in reliquis: ita particula ȣ᾽, praemiſſa verbo affirmativo, vim habet illud convertendi in negativum, aut ſaltem oppoſitam ſignificationem. ut, cum ait ſervus apud Ariſtoph. in Pac. vs. 94.

Τί πέτει; Τί μάτην ȣ᾽χ ὑγιαίνεις;

Quid fruſtra conaris volare? Quid fruſtra non ſapis? Οὐχ ὑγιαίνεις, inquit, et intelligit, μαίνῃ, παραφρονεῖς, παρανοεῖς, βακχέυεις, vel ſimile. *Quid fruſtra inſanis?* Atque uſus hic particulae eſt frequentiſſimus ante verbum φημὶ, ita ut ȣ᾽ φημι, *non dico* proprie, notet *nego*. Exemplis nihil tritius. Vid. Hom. Il. Η, vs. 386.

Πάντ᾽ ἐθέλει δόμεναι, καὶ ἔτ᾽ οἴκοθεν ἄλλ᾽ ἐπιθεῖναι·
Κȣριδίην δ᾽ ἄλοχον Μενελάȣ κυδαλίμοιο
Οὔ φησιν δώσειν· —

Omnia vult dare, et adhuc ex aedibus alia ſuperaddere: ſed juvenem Menelai illuſtris uxorem negat ſe daturum. Ariſtoph. Ach. vs. 614.

Οἶδέν τις ὑμῶν τ᾽ Ἀκβάταν᾽, ἢ τȣ̀ς Χάονας;
Οὔ φασιν. —

Ecquis veſtrum novit Ecbatana, aut Chaones? Negant. Et vs. 771.

Οὔ φατι τόνδε χοῖρον ἦμεν.

Negat hunc eſſe porcum.

XIX. Et illud quidem ȣ᾽ φημι tam conſtanter notat *nego*, ut, ubi ex conſuetudine poſſunt Graeci dicere ȣ᾽ in fine ἐλλειπτικῶς, dicant potius οἱ μέν φασιν. οἱ δ᾽ ȣ᾽ φασιν. Vid. Plat. in Euthyphr. pag. 8. Οἱ μέν φασιν ἀδικεῖν ἀλλήλȣς· οἱ δὲ, ȣ᾽ φασιν. *Alii deos inter ſe eſſe injurioſos, ajunt, alii negant.*

XX.

XX. Eſt tamen ubi οὐ φησὶ non redditur *negat*, quoties τὸ οὐ non pertinet ad verbum φησὶ, ſed ad aliud adjunctum, quod fit in membris oppoſitis, quorum prius negatur, ut apud Thucyd. lib. IV, c. 28. Οὐκ ἔφη αὐτὸν, ἀλλ' ἐκεῖνον ϛρατηγεῖν. *Dicebat, non ſe, ſed illum eſſe praetorem.*

XXI. Videtur hic particulae uſus peculiariter convenire verbo φημὶ, cum non ita afficiat cognatum λέγω· ut, cum generis humani Servator ait in Evang. Joann. cap. XVI, com. 26, Οὐ λέγω, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα περὶ ὑμῶν. non negat, ſe pro diſcipulis eſſe precaturum; ſed ſimpliciter intelligit, ſe non dicere illud. Ratio, cur hic uſus τῷ φημὶ adhaereat, videtur, quod hoc verbum praeter notionem dicendi, etiam ſpeciatim affirmandi habet poteſtatem, unde multus uſus eſt in reſponſionibus affirmativis, pro ἀνάγκη μὲν οὖν, πάνυ μὲν οὖν, et ſimilibus. Vid. Aelian. V. H. lib. II, cap. 1. ubi Socrates Alcibiadi, metuenti in populi concionem prodire, animum ſubditurus rogat: Οὐ καταφρονεῖς ἐκείνου τοῦ σκυτοτόμου; τὸ ὄνομα εἰπὼν αὐτοῦ. ΦΗ͂ΣΑΝΤΟΣ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὑπολαβὼν πάλιν ὁ Σωκράτης etc. *An non contemnis ſutorem illum? et adjecit ejus nomen. Annuente Alcibiade, rurſus excipit Socrates* etc. Φήσαντος, inquit, ubi λέγοντος ſoloecum foret. Si φάναι igitur eſt *affirmare, annuere, conſentire*, ſponte ſequitur, οὐ φάναι vel μὴ φάναι eſſe negare, non item οὐ λέγειν.

XXII. Sed et οὐ non tantum verbum affirmativum, uti modo dictum, convertit in negativum, verum videtur etiam nomen, cujus exemplum eſt in epiſt. ad Rom. cap. III, com. 20. Διὸ ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. Si verbatim reddamus: *Ideo ex operibus legis non juſtificabitur omnis caro.* videbimur aliquam excipere carnem, quae ex operibus legis juſtificari poſſit: cum tamen Apoſtolus *nullam carnem* intelligat.

ligat. Caeterum idem obſervandum quoque in μὴ prohibente, ut Pſalm. LVIII, com. 5. Μὴ οἰκτειρήσῃς πάντας τὺς ἐργαζομένυς τὴν ἀνομίαν. *Ne miſerere ullius* vel *neminis miſerere eorum.* Et epiſt. prior. ad Corinth. cap. I, com. 29. Ὅπως μὴ καυχήσῃ πᾶσα σάρξ. *Ne omnis* h. e. *Ut nulla caro glorietur.* Dubitare quis poſſit, utrum μὴ verbum an nomen πᾶν in oppoſitam ſignificationem convertat, apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1086. ubi aliquis dicit ſe fortem, ὥϛε πάντα μὴ δεδοικέναι. Reddo vel, *ita ut nullum periculum timerem.* Vel, *ut omnia pericula contemnerem.* Idem dictum puta de ὐδέποτε et ſimilibus negativis, ut Act. X, 14. Οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινόν. *Nunquam edi quicquam pollutum.*

XXIII. Huc refero et adverbium ἥκιϛα, quod praecedens ὐχ ex negativo in affirmativum transformat, quanquam λιτότητος hoc ſpecimen habet. Atticum eſſe putant pro μάλιϛα Vigerus, et Moeris. Vid. Heſychium et Aelian. V. H. lib. XII, cap. 34. Ἔρωτες ἡμῖν τῶν ἀρχαίων πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι εἰς μνήμην ἐδόθησαν, καὶ ὗτος δὲ ὐχ ἥκιϛα. *In quibus hic praecipue.* Sed haec leviora.

XXIV. Sed quis putet, particulam ὐ contra naturam ſuam, ut prima fronte videtur, magis eſſe affirmativam, quam negativam? talis eſt, cum in reſponſione aſſentitur neganti, ſed non niſi repetito κατ' ἔλλειψιν ſuperiori verbo negato. ut cum Chorus dicit apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 629. admirans εἰρωνικῶς Philocleonis dicendi copiam:

Οὐ πώποθ' ὕτω καθαρῶς
Οὐδενὸς ἠκύσαμεν, ὐ-
δὲ ξυνετῶς λέγοντος.

Nunquam ita pure et perite quemquam audivimus differentem. Reſpondet Philocleon:

Οὐκ. ἀλλ' ἐρήμας ᾤεθ' ὕτω ῥαδίως τρυγήσειν.

ubi

ubi poſt οὐκ intelligo ſuppreſſum ἠκούσατε. Et ſic ſua ipſius peritiae opinione inflatus arrogans Philocleon aſſentitur choro, neganti, ſe quenquam audiviſſe unquam melius differentem. Atque ita affirmat ſententiam chori: q. d. *Hoc quidem verum eſt*, *ſed hic*, nempe Bdelycleon, *putabat*, *ſe facile incuſtoditas uvas carpturum.*

In principio capitis XXVII, ubi de diſcrimine τοῦ μὴ et οὐ agebamus, diximus, οὐ totam propoſitionem negare, μὴ tantum partem, Graecos que dixiſſe, ajebamus, e. g. Οὐδεὶς δύναται δοῦναι, ἃ μὴ ἔχει αὐτός, quia τὸ μὴ ἔχειν conſtituit partem propoſitionis. Sed ecce, lego apud Plat. epiſt. VII, pag. 329. extr. Οὐδ' ἄν τις περιεῖδέ με μόνον ἐκπορευόμενον, ὃς οὐκ ἂν συλλαβὼν εὐθέως, παρὰ Διονύσιον πάλιν ἀπήγαγεν. *Nemo me vidit ſolum exeuntem, qui non illico apprehenſum ad Dionyſium reduceret.* Cur non dixit, nt videtnr, convenienter ſuperiori, ὃς μὴ? Conſtituit enim partem propoſitionis. Ecce alium locum. Lego in Evang. Lucae cap. XII, com. 2. Οὐδὲν συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. *Nihil eſt tectum, quod non detegendum ſit, nec occultum, quod non revelandum.* Rurſus cap. XXI, com. 6. Οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται. *Non lapis ſuper lapide relinquetur, qui non ſit deſtruendus.* Cur non ſimili jure ſcriptum eſt utrobique ὃ μὴ et μή? Videntur haec habere ſcrupulum non facile tollendum. Vide ſis, an, quod ſum dicturus, ſatisfaciat. Non gemina ſunt, quae gemina videntur. In primo exemplo, τὸ, ἃ μὴ ἔχει αὐτὸς, reſpicit non perſonam principalem, quae agere quid poſſe negatve, ſed partem patientem; quod non item fit in poſterioribus. At plaue fuiſſent gemina, ſi ita formata fuiſſet oratio: *Nemo ſuper lapide relinquet lapidem*, *qni non ſit deſtruendus.* Sic, arbitror, dicendum fuiſſet: ὃς μὴ καταλυθήσεται. Rurſus, οὐδεὶς συγκαλύπτει τὶ ὧδε, ὃ μὴ ἀποκαλυφθήσεται. Et ſic revera poſterior negatio reſpexiſſet partem ſuperioris propoſitionis negatae. Nunc οὐδὲν συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, perinde eſt ac ſi legimus: Οὐδὲν, ὁτιοῦν συγκεκαλυμμένον, οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, ut in hoc Platonis: Οὐδ' ἄν τις, ὁστισοῦν περιεῖδέ με, οὐκ ἀπήγαγεν. Non enim,

enim, opinor, licet dicere: Οὐδεὶς μὴ ἀπήγαγε. ſed οὐδεὶς οὐκ ἀπήγαγεν, ut loquitur Demoſthenes pro Cor. pag. 342. Ὑπὲρ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὅντινοῦν οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι. *Pro quibus nullum periculum non ſubierunt majores.* Quae verba ſic reſolvi poſſunt: Ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς κίνδυνός ἐστιν, ὃν οἱ πρόγονοι οὐχ ὑπέμειναν. Non, ὃ μὴ ὑπέμειναν. Caeterum, ſi lubeat, ſpreto verbo et relativo, per participium efferre, tum ſit vera pars propoſitionis, et poſtulat τὸ μὴ, ut apud Evangeliſtam, Οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὁ μὴ καταλυθησόμενος. Ε, οὐδὲν συγκεκαλυμμένον ἐστὶ, τὸ μὴ ἀποκαλυφθησόμενον. Et in Platonis loco: Οὐδ' εἷς με περιῆδε, ὁ μὴ ἀπαγαγών.

XXV. De particulae οὐ uſu defectivo aliquid dicturus, non intelligo ipſam oratione deſiderari, ſed aliam voculam abeſſe, quae videtur ellipſin hanc pati poſt οὐ, nempe μόνον. Exempla in literis ſacris ſatis frequentia cumulare ſolent theologi. Vid. Marc. IX. 37. Joann. III. 27. v. 30. VII. 16. XII. 44. Inſignior ille locus eſt in Act. Apoſt. cap. V. com. 4. Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Petrus non negat, Ananiam hominibus fucum feciſſe. Reſtare ergo videtur, ut pro οὐκ ἀνθρώπῳ, intelligamus οὐ μόνον ἀνθρώπῳ. Sed circumſpecto, uti ſemper, ſic et hic clariſſimo et de literis Graecis optime merito viro, Dukero, τοῦ μόνον ſupplementum non neceſſarium videtur; quem conſule omnino ad Thucyd. lib. IV. cap. 92. Indicium verae ellipſeos ſtatuere videtur, ſi ſequatur ἀλλὰ καὶ, quod apud Thucyd. eodem loco ſequitur, quanquam poſt cognatam particulam μή. Sunt enim haec verba: Πρὸς τούτοις γε δὴ, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν. Reddit interpres: *Cum iis vero, qui non ſolum finitimos, ſed etiam remotos in ſervitutem redigere conantur, quomodo vel ſummo cum periculo certandum non fuerit?* ubi Vir. Cl. videri, ait, μόνον omnino *deſiderari*, addens rationem, *ut vel particulae ἀλλὰ καὶ indicant*. Conſentiunt verba Apoſtoli ſcribentis

Philippenſibus cap. II. com. 4. Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαςος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαςος. Pro μὴ μόνον. *Nec ſuarum* tantum *rerum rationem ſinguli ſpectate, ſed et, quae ſunt aliorum, ſinguli.* Si quis tamen religioſe nimis hic particulam μὴ excipiat, ecce alium locum, in quo poſt ȣ̓, ſequuntur ἀλλὰ καὶ. nempe apud Plat. lib. VI. de Rep. pag. 492. cujus explicationem vide ſis infra in ȣ̓ γὰρ ἀλλὰ καὶ ſect. 2, 1. et apud Hom. Il. E. v. 379.

Οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ,
Ἀλλ᾽ ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται.

Non enim jam pugna eſt inter Trojanos et Achivos, ſed etiam cum immortalibus jam pugnant Danai.

XXVI. Nunc videamus, an etiam uſum παραπληρωματικὸν admittat, et primo an, cum duo negativa junguntur, alterum abundet, ut quum poſt ȣ̓ ſequitur ȣ̓δὲ, vel ȣ̓δεὶς, infinitis locis. Xenoph. Inſtit. lib. VIII. pag. 217. Ἀναβλέψας δὲ ὁ Σάκας ἐρωτᾷ, τίνος ἔτυχεν; Οὐ μὰ τὸν Δί᾽, ἔφη, ȣ̓δενὸς τῶν παρόντων. *Attollens oculos Sacas rogabat, quem pereuſſiſſet? Per Jovem, inquit, neminem praeſentium.* In his et ſimilibus minus recte quis dixerit, τὸ ȣ̓ redundare. Ajunt grammatici, duas negationes vehementius negare, et hoc quidem nomine non otioſa eſt particula; nam ȣ̓δὲ et ȣ̓δεὶς pro ȣ̓δὲ εἷς, cum τὸ ȣ̓ neget ἁπλῶς, ne minimum quidem excipi patitur. Latini quoque negativo ſimiliter ſubjungunt *ne quidem*, quod plane eſt apud Graecos ȣ̓δέ.

XXVII. At, quando ȣ̓ poſt ȣ̓δὲν ſequitur, vehementior naſcitur affirmatio, ut cum Demoſthenes ait loco paulo ante allato; Ὑπὲρ ὧν ȣ̓δένα κίνδυνον ὅντινȣ̃ν ȣ̓χ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι. *Pro quibus nullum periculum non ſubierunt majores.* h. eſt, *omne periculum.*

XXVIII. Excipio tamen, ſi ȣ̓δ᾽ et οὐκ diverſa orationis

tionis membra ſpectant, ut apud Hom. lib. Il. Θ. v. 482. ubi Jupiter Junoni:

Οὐδ' ἢν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, ὃ σευ ἔγωγε
Σκυζομένης ἀλέγω. —

Euſtathius pag. 724. putat, ſuperfluam hic eſſe ſecundum Atticos τὴν ΟΥ ἄρνησιν. Sed, ſi admittatur transpoſitio, quae hic ſponte ſe offert, nihil aliud erit obſervandum, quam quod modo §. 26. dictum. Structura itaque eſto: Ἔγωγε οὐκ ἀλέγω σευ σκυζομένης, ὐδ' ἢν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη. *Equidem non curo te, ne tunc quidem, ſi illuc veneris vagabunda.* Οὐ nempe negat verbum ἀλέγω, et ὐδὲ excludit locum.

XXIX. Eadem res eſt, cum negativa multiplicantur, dummodo per ſingula negentur ſingula. Ita triplicatur negatio in Euang. Luc. cap. XXIII. com. 53. Ἔθηκαν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν ὐδέπω ὐδεὶς κείμενος. Ad Verbum: *Poſuerunt in monumento exciſo, ubi non erat, ne hactenus quidem, ne ullus quidem poſitus.* Amant nempe Graeci ſingula negare: dumque negat ὐ verbum, excludit ὐδέπω omne tempus praeteritum, et ὐδεὶς omnem perſonam: atque ita nulla particula eſt ſuperflua.

XXX. Sic quatuor negativa jungit Plato duobus locis, quos notavi ad Viger. cap. VII. ſect. 12. Reg. 2. quorum alia perſonam aut rem, alia tempus, alia modum, alia rationem quamlibet negant. Unum, ne exemplo deſtituar, liceat hic addere. Eſt ille in Parm. prop. fin. Ὅτι τἄλλα τῶν μὴ ὄντων, ὐδενὶ ὐδαμῇ ὐδαμῶς ὐδεμίαν κοινωνίαν ἔχει. *Quia alia cum eorum, quae non ſunt, aliquo nullibi ullo modo aliquod commercium habent.* ubi, cum ſingula negentur de ſingulis, nullum horum recte abundare dicitur. De ὐ μὴ dicetur infra.

XXXI. Secundo poſt verbum negativum, quale eſt ἀρνῦμαι, non recte dicitur τὸ ὐ ἀρνητικὸν otioſum. Ex-

exemplum eſt in epiſt. 1 Joann. cap. II. com. 22. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος, ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; *Quis eſt ille mendax, niſi qui negat, Jeſum eſſe Chriſtum?* Sic etiam poſt verba vetandis, prohibendi, negandi particula μὴ poni ſolet. v. c. apud Lucian. in Lapith. Τοῦ παιδίου ἀρνουμένου μὴ ἀποβεβληκέναι *negante puero ſibi excidiſſe*, nempe *nummos*; et Ariſtoph. Acharn. 168. Ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν. *Interdico vobis, ne concionem habeatis.*

Sectio II.

DE PARTICULIS ΟΥ̓ ΓΑΡ, *cum adjunctis.*

I. Quoties negando cauſa infertur, dicitur οὐ γάρ, nullo tamen inſigniori uſu, cum ita ſimpliciter adhibentur particulae, et ſegregari citra ullum ſententiae damnum poſſunt, ut cum B Petrus ait ep. poſt. cap. I. com. 16. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν. *Non enim artificioſe conditas fabulas ſecuti, indicavimus vobis Domini noſtri Jeſu Chriſti potentiam.* Potuiſſet dicere: Σεσοφισμένοις γὰρ μύθοις οὐκ ἐξακολουθήσαντες. etc. Ut in ep. ad Rom. cap. VIII. com. 7. Τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται. *Meditatio carnis inimicitiae ſunt adverſus Deum: legi enim Dei non ſubmittitur.* ubi viciſſim potuiſſet dicere: Οὐ γὰρ ὑποτάσσεται.

II. In argumentando ſaepe fit, ut cauſae cauſa reddatur; cujus cauſarum ἐπαλληλίας exemplum eſt apud Hom. Il. Α. v. 152. Item apud Plat. Apolog. Socr. pag. 21. Τί οὖν ποτε λέγει, φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; Οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. *Quid igitur ſignificat Deus, dicens, me eſſe ſapientiſſimum*

mum? non enim mentitur certe: non enim fas. Alia praeter hoc exempla ſuppeditat Budaeus pag. 495. Caeterum quod diximus de οὐ γὰρ, idem quoque intelligendum de οὐδὲ γὰρ et οὔτε γάρ. Huc refero illud B. Pauli modo allatum: ubi enim dixerat: Τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, ſubjicit, οὐδὲ γὰρ δύναται.

III. Sed quae vis αἰτιολογικὴ ineſt τῷ γὰρ in reſponſionibus negativis, quibus alterius negationem noſtra negative ſtabilimus? ut apud Plat. in Phaedr. pag. 276. Dicenti Phaedro: οὔκουν δὴ τό γ' εἰκός. *Hoc quidem non eſt conſentaneum.* reſpondet Socrates: Οὐ γάρ. Locutionem intelligo ellipticam, quae intelligi aliquid extrinſecus jubeat: plena itaque ſit: Οὐ γὰρ κατορθώσειεν ἄν τι, vel ſimilis. *Non enim quicquam proficeret.* Hanc extrinſecus aliquid in ſubſidium vocandi facultatem concedere particulam γὰρ, ſupra evicimus, cap. XII. ſect. I. §. 4. Τὸ γὰρ hic et in ſimilibus idem praeſtat, quod ratio, ſi expreſſa fuiſſet, praeſtitiſſet. h. e. negationem ratione firmando rem extra dubitationis aleam ponit: quare poteſt reddi, *Profecto non, Nequaquam, Neutiquam vero.* Sic apud Lucian. in Jove Confutato Tom. II. pag. 638. roganti Cyniſco, Οὐδὲ τοῦτό με θέμις εἰδέναι; *Nec hoc quidem mihi ſcire fas eſt?* reſpondet Jupiter, Οὐ γάρ. *Enimvero non.* Plenius: Οὐ θέμις τοῦτ' εἰδέναι· οὐ γὰρ ἂν ὠφεληθείης οὐδὲ ἕν. vel ſi quid aptius.

IV. Citra reſponſiones novam vim firmius negandi accipit, quando negationi ſubjungitur, vel etiam interrogationi. Interrogationi in Act. Apoſt. cap. XVI. com. 37. Ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ. *Coniecerunt nos in carcerem, et nunc clam emittunt? Non ita.* Et in illo Epicharmi apud Diog. Laërt. lib. III. pag. 195. Τί δ'; αὐλητάς

τις εἶμέν τοι δοκεῖ ἄνθρωπος, ἢ οὐ γάρ; *Quid vero Tibicen, homo ne tibi eſſe videtur, an nequaquam?*

*) Huc refert Hoogeveenus locum illum Marci XI. 13. de ficu quam Chriſtus exſecratus eſt; ubi iſta verba: Καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν, εἰ μὴ φύλλα, οὐ γὰρ ἦν καιρὸς συκῶν, ſic interpungenda cenſet: καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν, εἰ μὴ φύλλα· ΟΥ' ΓΑΡ· ἦν καιρὸς συκῶν, q. d. *Et accedens ad eam ficum nihil inveniebat niſi folia: nihil omnino. Atqui erat tempus ficuum.* Verum haec ratio difficilior eſt et abſtruſior, quam ut probari poſſit. Itaque potius amplectenda eorum interpretatio, qui verba οὐ γὰρ ἦν καιρὸς συκῶν ita explicant: *nondum enim erat tempus ficuum* ſcil. colligendorum. *Es war noch nicht die Zeit der Feigenernte.* Etenim ſi Chriſtus poſt meſſem veniſſet, non potuiſſet arborem ob infoecunditatem accuſare; nunc cum nondum id temporis eſſet, ut collectas ficus eſſe ſuſpicari poſſet merito eam arborem prorſus ſterilem fuiſſe judicabat. Ac ſi quis quaerat, ſi nondum tempus eſſet ficuum, quomodo Chriſto in mentem venerit maturas ficus in arbore quaerere; facilem habet iſta quaeſtio ſolutionem. Nimirum etſi nondum omnes arboris fructus maturos eſſe ſuſpicari poterat, tamen quia meſſis haud procul aberat, jure ſuo exſpectare poterat, ſi modo ficus tuliſſet arbor, quasdam ex iis jam maturuiſſe.

V. Interrogative prolatum intelligi vult ἆρα, ſuppreſſa etiam propoſitione, cujus cauſa negativa infertur. Habet ſic emphaſin, aſſeverationis vim augentem. ut cum apud Ariſtoph. in Acharn. v. 826. rogat Sycophantam Dicaeopolis, cur deferret Megarenſem, reſpondet ille: Οὐ γὰρ φανῶ τοὺς πολεμίους; non ſine indignatione. Propoſitio latens, cujus ratio negativa additur, eſt haec vel ſimilis: Ἔχρην τοῦτον φαίνειν, ἔστι γὰρ πολέμιος. quod interrogative profert: *Quid? Ego ne ut non deferam hoſtem?* Quod ſi τῷ γὰρ tribuatur uſus συλλογιστικὸς, de quo ſupra cap. XII. ſect. 3. ſenſus erit: *An igitur hoſtem non deferam?*

VI. Οὐ γὰρ, interrogativum habet et diverſum a ſuperiori uſum, ellipticum tamen; nempe quando in

fine

ſine, et ſeparatim ponitur, habetque novum cautionis in loquendo, a Graecis inſigniter amatae, indicium. Quum enim aliquid aſſeverarint Graeci, ne quam ſibi arrogantiae notam conflent, addunt ȣ̓ γάρ; quibus particulis alterius aſſenſum quaſi eliciunt, et emendicant. Ejusmodi cautionis imprimis ſtudioſus eſt Socrates apud Platonem, quem videſis in Gorg. pag. 480. Δεῖ μὲν γὰρ δὴ, ἐκ τῶν νῦν ὡμολογημένων, αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιςα φυλάττειν, ὅπως μὴ ἀδικήσῃ, ὡς ἱκανὸν κακὸν ἕξοντα· ȣ̓ γάρ; *Ex iis, quae nunc ſunt conceſſa, oportet eum ſibi imprimis cavere, ne iniuria afficiat, tanquam ſatis mali habiturum. Nonne?*

VII. His adjicitur ἀλλὰ, et ȣ̓ γὰρ ἀλλὰ ſunt aggregata, quorum ſingula ſuo funguntur officio, ita ut ex his nullum ſit ſupervacuum. Quod ut rite intelligatur, ſciendum, perpetuam eſſe ellipſin, eamque duplicem; vel enim aliquid ex praecedentibus eſt revocandum, vel extrinſecus advocandum, quod negatur. Οὐ γὰρ igitur negativam rationem infert, et ἀλλὰ vi ſua διαφορικῇ praecedentibus diverſum opponit. Sic verbum ex praecedentibus repetendum apud Ariſtoph. in Ran. v. 58.

Μὴ σκῶπτέ μ', ὦ 'δελφ'· ȣ̓ γὰρ, ἀλλ' ἔχω κακῶς.

ubi poſt ȣ̓ γὰρ revocandum verbum σκώπτω. *Ne jocare: non enim jocor.* Sequitur diverſum illud, ἀλλ' ἔχω κακῶς. *Sed male me habeo.* ut recte explicat Devarius.

VIII. Extrinſecus poſt ȣ̓ γὰρ aliquid in ſubſidium vocandum eſt apud Plat. loco in Phaedr. modo allato, ubi Phaedro dicenti, ȣ̓ δὴ τό γ' εἰκός· reſpondet Socrates: ȣ̓ γάρ. ἀλλὰ τȣ̀ς μὲν ἐν γράμμασι κήπȣς, ὡς ἔοικε, παιδιᾶς χάριν, σπερεῖ τε καὶ γράψει. Hic poſt ȣ̓ γὰρ reticeri modo vidimus, κατορθώσειεν ἄν τι, aut ſimile quid. Tum ſuperioribus opponit τὸ ἀλλὰ, τȣ̀ς μὲν etc. *Non enim quicquam proficeret; ſed hortos litera-*

terarios, ut videtur, ludi gratia conſeret ſcribetque. Caeterum inter ὀ γὰρ et ἀλλὰ velim diſtingui.

IX. Neque imaginariam hanc eſſe ellipſin patet ex ipſius ſupplemento apud Ariſtoph. in Acharn. v. 402, ubi Dicaeopolis rogat puerum, ut evocet Euripiden. Reſpondet ille: ἀλλ᾽ ἀδύνατον. Tum Dicaeopolis: Ἀλλ᾽ ὅμως· Οὐ γὰρ ἂν ἀπέλθοιμ᾽, ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν. *Non enim abibo, ſed pulſabo januam.* Potuiſſet elliptice dicere: Οὐ γὰρ ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν.

X. Eſt ubi ita comparata eſt oratio, ut et ὀ et γὰρ diverſa intelligi patiantur. Verba ſunt B. Pauli in Act. Apoſt. cap. XVI. com. 37. Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν. Οὐ γὰρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. *Caeſos nos coram, indicta cauſa, cum ſimus Romani, conjecerunt in carcerem, et nunc clam nos emittunt. Non profecto: ſed veniant ipſi, et nos educant.* Si ellipſin, quae hoc loco manifeſta eſt, admittimus, res plana erit, hoc modo: Οὐ δεῖ ἡμᾶς λάθρα ἐκβάλλειν· Ῥωμαῖοι γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ etc. ubi ὀ ſuperiora cum negatione removet. γὰρ cauſam negationis infert, ὅτι Ῥωμαῖοι. ἀλλὰ ſuperioribus ſequentia opponit. *Non decet nos clam emittere, ſed ipſi veniant* etc.

XI. Adjecta particula καὶ, fit ὀ γὰρ ἀλλὰ καὶ, quando duplex naſcitur ellipſis; nam praeter vocem vel ex praecedentibus retrahendam, vel extrinſecus advocandam, etiam latet adverbium μόνον· inque hoc caſu ὀ non negat ſuperiora, ſed oſtendit iis non acquieſcendum, verum injicit exſpectationem majoris alicujus, quod ſequatur poſt ἀλλὰ καὶ· ſic intelligo Plat. lib. VI. de Rep. pag. 492. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἴει, ἢ ποίους ἰδιωτικοὺς λόγους ἐναντία τούτους (an τούτοις·) τείνοντας κρατήσειν; Οἶμαι μὲν οὐδένα, ἦ δ᾽ ὅς. Οὐ γὰρ,

ἦν

ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. Plenius: Οὐ γὰρ μόνον ὐδεὶς κρατήσει, ἀλλὰ καὶ etc. i. e. *Quem igitur alium ſophiſtam, vel quos peculiares ſermones, contra tendentes putas eſſe ſuperaturos? Nullum, inquit ille. Non ſolum, inquam, non ſuperabit quisquam, ſed etiam illud experiri mera ſtultitia eſt.*

XII. Adjuncta poſt ὐ γὰρ particula ἂν pertinet ad verbum, neque aggregatur proprie τοῖς ὐ γὰρ, ſed quia in verſione redditur *caeteroquin non*, non potui verbulo non attingere. Indicat itaque conditionem tacitam, quae ſi non adſit, non fiet id, quod poſt ὐ γὰρ ἂν ſequitur: haec conditio ſupprimitur. Atque hic τὸ ἂν exercere poteſt omnes poteſtates, quas ipſi ſupra aſſignavimus. Sic voluntatis notam habet apud Ariſtoph. in Ach. v. 402. ubi Dicaeopolis evocatum vult Euripiden, quod eum ſervus negat, inſtat ille, Ἀλλ' ὅμως, inquiens: *evoca tamen*: Οὐ γὰρ ἂν ἀπέλθοιμι. *Caeteroquin nolo diſcedere.* Conditio ſuppreſſa ſic liquet, ſi integram orationem ſic reſtituimus. Εἰ γὰρ οὐκ ἐκκαλέσεις, οὐκ ἂν ἀπέλθοιμι.

XIII. Futuri obliqui ſignum infert apud Plat. in Cratylo pag. 436. ubi oſtendit, eum, qui rebus nomina aſſignavit, plenam rerum illarum cognitionem habuiſſe, cujus rei maximum hoc affert argumentum, eum non aberraviſſe a veritate, addens: Οὐ γὰρ ἄν ποτε ὕτω σύμφωνα ἦν αὐτῷ ἅπαντα. *Caeteroquin omnia non forent tam congrua.* Plenius, εἰ γὰρ ταῦτ' ὐχ ὕτως ἔχει, οὐκ ἄν ποτε, et reliqua.

XIV. Cum particulas γὰρ δὴ ſupra expoſuerim, non eſt, quod diu haeream in ὐ γὰρ δὴ, in quibus τὸ δὴ, argumentationem negativam ſuo pondere firmat: ut facit Socrates apud Plat. in Apolog. pag. 20. Οὗτοι δὲ τάχ' ἂν, ὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἄνθρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶσιν, ἢ οὐκ ἔχω ὅ, τι λέγω· ὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσαμαι. *Hi vero fortaſſe, quos*

modo nominavi, majori quadam quam humana ſapientia praediti ſunt, aut, quid dicam, non habeo: non enim profecto illam equidem novi.

XV. Utuntur in argumentis a majori ad minus, ut Ariſtoteles lib. II. de Rep. cap. 5. Εἰ οἱ φύλακες μὴ εὐδαίμονες, τίνες ἕτεροι; οὐ γάρ δὴ οἵ γε τεχνῖται καὶ τὸ πλῆθος τὸ τῶν βαναύσων. *Si cuſtodes non ſunt beati, quinam alii? non certe equidem credo, artifices et opificum ſordidorum multitudo.*

XVI. Stabilitam per δὴ rationem ſua poteſtate aliquantulum infringit adjecta particula πȣ enclitica, non eo tamen fine, ut re vera imminuat vim argumenti, ſed argumentantem indicat paratum ad audiendum, ſi quid alter habeat, quod opponat. Ita Cyrus ad Tigranem Inſtit. lib. III. pag. 65. Dixerat nempe ille, patrem ſuum uno die ad mentem ſanam rediiſſe. Tum Cyrus: Πάνυ μὲν οὖν πάθημα ἄρα σὺ λέγεις τῆς ψυχῆς εἶναι τὴν σωφροσύνην, ὥσπερ λύπην, οὐ μάθημα. οὐ γὰρ ἂν δήπου εἴγε φρόνιμον δεῖ γενέσθαι τὴν μέλλοντα σώφρονα ἔσεσθαι, παραχρῆμα ἐξ ἄφρονος σώφρων ἄν τις γένοιτο. *Omnino igitur affectum tu nominas ſanitatem mentis, ut triſtitiam; non diſciplina parabilem: non enim utique, ſi prudentem eſſe oportet eum, qui ſit ſanae mentis, illico ex inſano ad bonam frugem redeat.*

XVII. Quomodo γὰρ in reſponſionibus negativis vim αἰτιολογικὴν ſervare poſſit, modo vidimus §. 3. quare ſuperfluum ſit eam denuo eruere in οὐ γὰρ οὖν, notandum tantummodo non ſuperfluum eſſe τὸ οὖν, cujus poteſtatem affirmativam ex concluſiva natam poſtea examinabo, ubi ad particulam οὖν pervenero. Uſus eſt in reſponſionibus, quibus alterius negationi noſtra adſtipulantes per οὐ γὰρ, ſtabilimus per οὖν. Nusquam igitur, quod ſciam, utuntur his particulis Graeci, niſi cum negatio praeceſſerit. Plurimus hic eſt Plato, quem vide in Phaedr. p. 104. Οὐδὲ μὴν ἐναντίον γέ ἐστι δυ-

ἀς

ὡς τριάδι. *Neque ſane contrarius eſt ternario numero binarius.* Reſpondetur: Οὐ γὰρ ὖν. In his et ſimilibus non prolixis verbis eruam particularum γὰρ et ὖν poteſtates ſupplendo ellipſin extrinſecus: ſufficiat ratiocinationis et concluſionis tanquam veſtigia in oratione relinqui particulas, quae, praecedente ὐ, negationem tam firmiter ſtabiliunt, ac ſi conſequentia ex praemiſſa argumentatione rite deducta, ſtabiliretur. Idem Plat. ibid. pag. 93 extr. Τῦτο δέ γε πεπονθῦια (ψυχὴ) ὐδὲν πλέον ἀναρμοςίας, ὐδὲ ἁρμονίας μετέχοι ἄν. *Ita affectus animus neque diſcordiae, neque concordiae magis fuerit particeps.* Ait alter: Οὐ γὰρ ὖν.

XVIII. Ubi vero praecedens negatio vel ratione fulcitur, vel concluſione infertur, non opus eſt aut rationem aut concluſionem extrinſecus arceſſere, quippe ex praecedentibus repeti poſſit illa, ubi praecedit γὰρ, haec, ubi ἄρα. Praecedit γὰρ apud Plat. in Euthyphrone ſub principium: ubi Euthyphron ait: Γραφήν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται· ὐ γάρ πυ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σύ γε ἕτερον. *Reum te egit, ut videtur, aliquis: non enim utique illud certe grave de te judicabo, te quidem alterum accuſare.* Reſpondet Socrates: Οὐ γὰρ ὖν. Integra eſto oratio: Ἕτερός με γραφὴν γέγραπται· ὐ γὰρ ἔγωγε βυλοίμην ἕτερον· ἀληθῶς ὖν ἔλεγες. Haec ſi ita, aut ſimili modo ſupplentur, nulla particula erit otioſa. Praecedente ἄρα illativo, τὸ ὖν ex praemiſſa illatione concludit: ut apud eund. in Soph. pag. 256. dicenti, ὐ ταυτὸν ἄρα ἐςι, reſpondetur ὐ γὰρ ὖν.

XIX. Τοῖς ὐ γὰρ adjicitur etiam particula πυ, quae non tam ςοχαςικὴ aut conjecturalis eſt, quam ſimulata dubitatione aſſenſum elicit e. c. in Platonis Euthyphrone ſtatim in principio: Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, ὅτι σὺ ἐνθάδε διατρίβεις; ὐ γάρ πυ καί σοι δίκη τὶς ὖσα τυγχάνει. (G. *denn du haſt doch nicht etwa hier*

hier auch einen Proceſs.) Hic non aſſeveranter quidem negat Euthyphron, ceteroquin οὐ γὰρ dixiſſet, ſed incredibila ſibi videri ait Socratem lites agere. Ubi ἂν additur illud eſt potentiale et referendum ad verbum ſuum, cui actum tollit: ut Plat. in Sympoſ. ὅπως ἂν φαίνηται κάλλιστος τοῖς μὴ γιγνώσκουσιν, οὐ γὰρ ἄν που τοῖς γε εἰδόσιν. *ut videlicet iis, qui minus hominem norunt, optimus appareat; non enim ut videtur iis certe, qui norunt.* (G. *Denn denen wenigſtens, die ihn kennen könnte er das wol nicht weiſs machen*) Ceterum longius diſcedit Vigerus qui οὐ γὰρ ἄν που hic ſignificare ait: *Abſit enim*; cum hoc ſit abominantis, quae poteſtas propria eſt μὴ, non οὐ. Itaque ille ſic h. l. reddit. *Ut videlicet iis, qui minus hominem norunt, optimus appareat: abſit enim ut iis, qui norunt.* Particulam ἂν etiam ſuo *abſit enim* comprehendit, quae tamen vi δυνητικῇ tollit actum verbi, ad quod refertur. Sed et Budaeum miror, qui, quum οὐ γὰρ δὴ in Xenophonte dixiſſet notare *abſit enim*; ſubdit οὐ γάρ που eodem modo dixiſſe Platonem in Sympoſio, cujus verba ſequuntur, quae modo dedimus: et ea tamen reddit: *Neque enim peritis utique.*

XX. Caeterum notandum, frequentiſſime, apud Platonem certe, ſequi particulam γε, quae adhaeret quidem voci, cui poſtponitur, ſed unde diſcimus, limitationem affici per particulas οὐ γάρ που· v. Plat. in Phaedr. pag. 258. Τίνος ἕνεκ' ἄν τις, ὡς εἰπεῖν, ζώη, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἕνεκα; οὐ γάρ που ἐκείνων γε, ὧν προλυπηθῆναι δεῖ. Hic particula γε reddit orationem ellipticam, quae ſic poſſit ſuppleri: εἰ γὰρ ἂν μάλιστα ζώη, οὐκ ἐκείνων γέ που ἡδονῶν ζώη ἄν, ὧν προλυπηθῆναι δεῖ. *Si enim vel maxime vivere quis vellet ob alias cauſas, ſaltem non ob eas utique voluptates, quas neceſſario dolor antecedit.*

XXI.

XXI. Ut ad conjecturalem particulae πȣ uſum redeamus, quo minus eum ſtatuamus indubitatum, obſtant illa loca, in quibus nullus dubitationi locus eſt, quale eſt illud apud Plat. in principio Euthyphronis, ubi Euthyphron, qui negaverat modo (ſi velis, dubitabundus tamen) Socrati litem eſſe paratam, nunc cognito hoc verum eſſe, miratur, et dicit: Τί φῄς; γραφήν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται· ȣ̓ γάρ πȣ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σύ γε ἕτερον. ubi τὸ γε poſterius limitat actorem: quam limitationem argumentando negat, non dubitabunde per particulam πȣ ςοχαςικὴν, ſed, ut dixi, aſſenſum Socratis elicientem. Non potuit, qui Socratem noſcebat, dubitare, utrum ille alteri diem dixiſſet, an compellatus ad judicium adeſſet. Sic apud eundem in Phaed. pag. 92. ſuadet Socrates Simmiae, ut mutet ſententiam, qua dixerat animam eſſe harmoniam, et harmoniam eſſe rem compoſitam ex iis, quae per corpus ſunt extenſa. Addit rationem: Οὐ γάρ πȣ ἀποδέξῃ γε σεαυτȣ̃ λέγοντος, ὡς πρότερον ἦν ἁρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι, ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι· ἢ ἀποδέξῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Quo minus hic πȣ ςοχαςικῶς accipiamus, facit ipſa conſequentiae abſurditas: quis enim credat, dubitaviſſe Socratem, Simmiam conceſſurum fuiſſe, harmoniam compoſitam fuiſſe ante, quam ea eſſent, ex quibus componeretur? Quare nec illud quidem, ἢ ἀποδέξῃ; dubitationis indicium eſt, ſed invitationis potius, qua eliciat reſponſionem negativam, quae ſubſequitur etiam.

XXII. Particula γε latet in ἔγωγε apud eundem in Phaedr. pag. 262. Οὐ γάρ πȣ ἔγωγε τέχνης τινὸς τȣ̃ λέγειν μέτοχος. *Non enim equidem aliqua dicendi arte utique valeo.*

XXIII. Adjicitur τοῖς ȣ̓ γὰρ particula βεβαιωτικὴ τοὶ idem, quod ȣ̓ γὰρ δὴ, ſimillimo uſu, quo ratio negativa

gativa confirmatur. ut apud Platonem in Euthydemo p. 286. Ἐγὼ δὲ θαυμάσας τὸν λόγον, Πῶς, ἔφην, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις; ΟΥ ΓΑΡ ΤΟΙ, ΑΛΛΑ τοῦτόν γε τὸν λόγον πολλῶν δὴ καὶ πολλάκις ἀκηκοὼς ἀεὶ θαυμάζω. Οὐ et ἀλλὰ diſerte ait Budaeus παρέλκειν, imo etiam τὸ τοὶ παρέλκειν credidiſſe videtur, cum totum hoc, οὐ γάρ τοι ἀλλὰ reddat *etenim. Etenim hoc verbum cum ego ſaepe et de multis audiam, ſemper admirari ſolitus ſum.* At ego adduci non poſſum, tres particulas orationi temere intertexi, praeſertim negativam. Recte Devarius ante ἀλλὰ intelligit συνίημι, ut integra ſit oratio: οὐ γάρ τοι συνίημι, ἀλλὰ etc· et ſic diſtinguendum poſt οὐ γάρ τοι. Ita omnes particulae egregie funguntur ſuo officio: Dixerat: Πῶς λέγεις; cujus interrogationis reddit τὸ γὰρ rationem μετ' ἀρνήσεως, *non enim intelligo;* quam rationem negativam confirmat τὸ τοὶ, et ἀλλὰ poteſtate ſua διαφορικῇ a ſuperioribus diverſum quid ponit. Reddo igitur: *Quomodo, inquam, o Dionyſodore, hoc dicis? Nam revera non intelligo: ſed hunc quidem ſermonem e multis jam et ſaepe audivi, et ſemper admiratus ſum.*

XXIV. Integram orationem habes apud Hom. lib. Odyſſ. L, vs. 190.

Κέκλυτέ μευ μύθων κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι,
Ὦ φίλοι, ΟΥ ΓΑΡ Τ' ΙΔΜΕΝ, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠώς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσιν ὑπὸ γῆν,
Οὐδ' ὅπη ἀννεῖται· ΑΛΛΑ φραζώμεθα θᾶσσον.

O amici, ſodales mei, audite me dicentem, quanquam nunc gravia patientes; nam revera neſcimus, ubi terrarum ſimus, ſive ſpectemus ſeptentrionis tenebras, ſive auſtrum lucidum, ſive qua ſol mortales illuſtrans condit ſe ſub tellure, ſive qua parte ſurgit: ſed ſubitum ineamus conſilium.

II. *De*

II. *De Particulis* ΟΥ' ΔΗ'ΠΟΤ, ΟΥ' ΔΗ'ΠΟΤ ΓΕ, *item* ΟΥ' ΜΕ'Ν *et quae his adjunguntur*

I. ΟΥ' ΔΗ'ΠΟΤ negationem ſtabilitam ab alterius ſuſpendit judicio: infertque ſignum modeſte de ſe ſentientis, nihilque tam certo affirmare volentis, quin adſit, quod quaſi audacius dictum molliat: itaque δήπȣ poſt ȣ̓, alterum invitat, ut negationem ſtabilitam ſua negatione adjuvet, ut apud Plat. lib. de Rep. VI, pag. 502. Ἄρχοντος γάρ πȣ, ἦν δ' ἐγώ, τιθέντος τȣ̀ς νόμȣς καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἃ διεληλύθαμεν, ΟΥ ΔΗ'ΠΟΤ ἀδύνατον ἐθέλειν ποιεῖν τȣ̀ς πολίτας. Οὐδ' ὁπωςιȣ̃ν. Latini, ut ſimiliter orationem afficiant, interſerunt, *opinor*, *crediderim*, *putem*, vel etiam *nonne*? ut in his: *Ubi enim, inquam, princeps utique legem fert, eosque mores inſtituit, quos oratione ſumus perſecuti, nullus profecto negabit, opinor, fieri poſſe, ut cives velint ſervare.*

II. ΟΥ' ΔΗ'ΠΟΤ ΓΕ ſignificat *non ſaltem opinor* (G. *doch wol wenigſtens nicht*) ut apud Demoſth. in orat. adv. Leptinem clauſula. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρȣσι θάνατος παρ' ὑμῖν ἐςιν ἡ ζημία, τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιςον ποιȣ̃σι λόγον δώσετε. ΟΥ' ΔΗ'ΠΟΤ ΓΕ; ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. *Equidem, miror, eos, qui monetam adulterant, apud vos morte mulctari, et vos iis, qui totam civitatem adulterinam et perfidam reddunt, dicendi copiam facturos. Profecto non hoc quidem permittetis ſaltem, opinor.* Eſt itaque vehementiſſima negatio, quam tamen, ut in dicendo artificioſiſſimus eſt, caute et aſtute judicio judicum ſubmittit.

III. Rarior uſus eſt particularum aggregatarum ΟΥ' ΜΕ'Ν et earum obſcurior uſus, niſi ſequatur aliquid ἀποδοτικὸν, δὲ puta, ἀλλὰ, ἀτὰρ vel ſimile, quorſum

ſum referri poſſit illud Achillis apud Hom. Il. Α, vs. 163.

Οὐ μέν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὐναιόμενον πτολίεθρον·
Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο
Χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'.—

ubi ἀλλὰ poſſit reſpondere τῷ μέν. *Non equidem unquam aequale tibi habeo praemium, quum Achivi Trojanorum illuſtrem urbem expugnaverint: attamen maximam partem belli impetuoſi manus meas peragunt.*

IV. At impedita τοῦ μὲν magis ratio eſt, ubi nihil ſequitur ἀποδοτικὸν, ut in eodem libro vs. 603.

Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Δαίνυντ'· οὐδ' ἔτι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
ΟΥ̓ ΜῈΝ φόρμιγγος περικαλλέος, ἣν ἔχ' Ἀπόλλων,
Μουσάων θ', αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ·
Αὐτὰρ, ἐπεὶ κατέδυ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο, etc.

Hic, Αὐτὰρ, ἐπεὶ κατέδυ, non reſpicit τὸ οὐ μὲν, ſed, ὡς τότε μέν. Proximum eſt, ut opinor, τὸ μὲν quodammodo eſſe περιγραφικὸν, quod adjicitur, tanquam pars orationis nobilior, quae minime negligenda videri poſſit; q. d. *Nec lyra quidem aberat.* Et ita quidem res ſe habere videtur, donec ſuppeditatur melius. Itaque reddo: *Sic totum hunc diem usque ad occaſum ſolis epulis conſumebant: neque eorum animus indigebat aequalis portionis, nec lyrae quidem pulcrae, quam tenebat Apollo, Muſarumve, quae alternis canebant voce pulcra.*

V, Adjicitur etiam particula δὴ, ut fiat ΟΥ̓ ΜῈΝ ΔἨ, conflatum ex ΟΥ̓ negativo, ΜῈΝ limitante et ΔἨ confirmativo. Uſus eſt in reſponſionibus negativis, ubi negationem rei limitatae confirmatam volumus, q. d. *profecto id ſaltem non.* ut apud Xen. Inſtit. lib. II, pag. 49. Ἔστι, νὴ Δί', ἀνὴρ σύσκηνος ἐμὸς, ὃς ἐν παντὶ μαστεύει πλέον ἔχειν. Ἄλλος δ' ἂν ἐπήρετο αὐτὸν, ἢ

καὶ

καὶ τῶν πόνων; Μὰ Δί', ἔφη, ἐ μὲν δή. *Per Jovem, eſt mihi contubernalis, qui in omnibus ſtudet majorem portionem habere. Alter viciſſim interrogabat: An etiam laborum? Per Jovem, inquit, certe id quidem minime.* (G. *Das nun wol eben nicht.*)

VI. Additur etiam particula ΟΥ̃Ν unde naſcitur ΟΥ' ΜΈΝ ΟΥ̃Ν, ita ut ἐ neget, μὲν limitet, ἐν concludat. Graecos βραχυλογίας amantes, particulas tanquam indicia deficientium vocum, vel praepoſterae verborum ſtructurae relinquere, non ſemel obſervatum. Id et hic venit. E. G. Apud Ariſtoph. in Ran. vs. 564. dicit aliquis:

— Οὐμενῦν με προςεδόκας
Ότιὴ κοθόρνες εἶχες, ἀναγνῶναί σ' ἔτι.

Hic ἐμενῦν neque *imo vero*, neque *Atqui non* recte reddas, nec ſic cognoſci particularum poteſtas poteſt genuina, niſi ad diverſa ſententiae membra referuntur. Mutata igitur verborum ſtructura ita lego: ὅτι μὲν καθόρνες εἶχες, ἐ προςεδόκας ἐν μ' ἀναγνῶναί σε ἔτι. *Quia cothurnos induiſti, ideo me non agnituram te ſperabas amplius*, ubi μὲν limitat habitum, unde ἐν colligit τὴν οὐκ ἀνάγνωσιν. Demoſthenis locus eſt in Orat. de Corona pag. 333. Integra haec ſunt verba: Ἆρ' ἐν ἐδὲ ἔλεγεν, ὥσπερ ἐδὲ ἔγραφεν, ἡνίκα ἐργάσασθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; ΟΥ' ΜΈΝ ΟΥ̃Ν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ. i. e. *An igitur nihil dixit, quemadmodum nihil ſcripſit, cum mali quippiam vobis inferendum eſſet: atqui* vel *imo nulli alii dicendi locus dabatur.* Inquirit Orator, an pro concione Aeſchines habuiſſet orationem, quod inde colligit, quod nemini praeterquam ipſi dicendi copia facta eſt. Reliqua ſic cognoſcuntur: Οὐ μὲν ἑτέρῳ ἦν εἰπεῖν, μόνῳ ἐν Αἰσχίνῃ. Quando Budaeus reddit: *Nulli certe*, et reliqua, pag. 486. optime exprimit illud μὲν περιγραφικόν: nam ſenſus eſt: *certe non alii, ergo Aeſchini.* Et ita intelligendus etiam Lucianus in

 Timo-

Timone tom. I, pag. 169. Ἀλλὰ τί τοῦτο; Ὁ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος οὗτός ἐστιν; ΟΥ̓ΜΕΝΟΥ̃Ν ἄλλος. i, e. ἄλλος μὲν οὐκ ἔστιν· ἔστιν οὖν ὁ Θρασυκλῆς. *Sed quid hoc? Eſtne hic Thraſycles philoſophus? Certe non eſt alius. Ergo ipſe eſt.* (G. *Ei! nicht doch: Es iſt ja ein andrer.*) Hinc igitur verum particularum ſignificatum liceat cognoſcere, qui non certis quibusdam locis, ſed omnibus optime quadrat. Quod ſi nomen *Thraſycles* non praeceſſiſſet, ſed ſecutum fuiſſet, clarius apparuiſſet, non poteſtas ſolum, ſed etiam officium particulae μὲν. nam hoc caſu illi reſpondiſſet particula δὲ, ἀλλὰ, vel alia cognatae ſignificationis. V. G. ſi ita verborum ordinem mutemus: Ἀλλὰ τί τοῦτο; Τίς οὗτός ἐστιν; Οὐμενοῦν ἄλλος, ὁ Θρασυκλῆς δέ· vel οὐμενοῦν ἀλλ᾽ ὁ Θρασυκλῆς· ut loquitur in Dialog. Mort. tom. I, pag. 380. ΑΛ. Ἐμὲ δεῖ προκεκρῖσθαί σου, ὦ Λίβυ· ἀμείνων γάρ εἰμι· AN. Οὐμενοῦν ἀλλ᾽ ἐμέ. *AL. Ego tibi, o Afer, praeferendus ſum; nam ſum praeſtantior. AN. Minime vero; ſed ego.* Pro, οὐ δεῖ μέν σε προκεκρῖσθαι, ἀλλ᾽ οὖν ἐμέ. q. d. *Quando inter nos de principatu contentio eſt, non te oportet praeferri: ſi non te, at ergo me.* h. e. *Imo me.* Si quis tamen τῷ οὖν aſſignet vim βεβαιωτικὴν, quam ſupra tetigi cap. XXVI, ſect. 3. §. 17 et in ipſa particula οὖν loco ſuo videbimus, non admodum refragor: ſic erit οὐ σὲ μὲν, ἀλλ᾽ οὖν ἐμέ.

VII. Ad uſum quod attinet, is eſt ἐπανορθωτικὸς, praemiſſa negans, ſequentia, ut veriora, ſubſtituens, et ſic commode redditur *imo.* ut apud Ariſtoph. in Plut. vs. 871. ubi Carioni dicenti·

Ἦ τῶν πονηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρύχων.

Tu ſane nebulo eras et parietum perfoſſor. reſpondet Sycophanta:

Μὰ Δί᾽, οὐμενοῦν ἔσθ᾽ ὑγιὲς ὑμῶν οὐδενός.

Imo per Jovem, nihil eſt in vobis ſani.

VIII.

VIII. Aſt ubi οὐ in οὐμενοῦν non ad praecedentia, ſed ad ſequentia pertinet, vix reddas *imo*, ut apud Plat. in Sympoſ. pag. 201. Ἐγὼ, inquit Agatho, ὦ Σώκρατες, σοὶ οὐκ ἂν δυναίμην ἀντιλέγειν· ἀλλ' οὕτως ἐχέτω, ὡς σὺ λέγεις. *Ego, o Socrates, tibi non poſſem contradicere: ſed eſto ita, ut tu dicis.* Tunc Socrates: Οὐμενοῦν τῇ ἀληθείᾳ, ὦ φιλούμενε Ἀγάθων, δύνασαι ἀντιλέγειν, ἐπεὶ Σωκράτει γ' οὐδὲν χαλεπόν. Si hic reddas *imo*, aut contrarius erit ſenſus, aut negatio repetenda eſt: *Imo veritati, o cariſſime Agatho, contradicere non potes; quoniam Socrati quidem contradicere non difficile eſt.* Interim egregie ſervant particulae poteſtatem, quarum vera ſit explicatio: *Ex iis quae dicis, ſi quid aliud, hoc certe ſequitur, te non poſſe* etc.

IX. Οὐμενοῦνγε dictum fuiſſe, ex Pauſania probat Budaeus pag. 486. ubi tamen disjuncta ſunt οὐμενοῦν et γε. ſed pro οὐμέντοι et οὐ μὴν poſitum vult, in uſu adverſativo; reddit enim, *Veruntamen non*, Verba ſunt lib. I, cap. 20. Ἐσδραμὼν ὁ κέτης Θεύνης ἔφασκεν, οἴχεσθαι Πραξιτέλει τὸ πολὺ τῶν ἔργων, πυρός ἐμπεσόντος ἐς τὸ οἴκημα, οὐμενοῦν πάντα γε ἀφανισθῆναι.

* Hic aſſentiri non poſſum Hoogeveeno, hunc ſenſum ultimis verbis tribuenti, *imo periiſſe etiam omnia*; cum potius vertendum ſit, *at non omnia quidem certe periiſſe*, (G. *Indeſſen ſei doch wenigſtens noch nicht alles verbrannt.*)

X. Dicunt etiam οὐ μέν πως, ſed nullo, quod ſciam, inſigniori uſu, cum πως non afficiat particulas οὐ μὲν, ſed pertineat ad verbum ſuum; verbatim autem redduntur, *non quidem ullo modo.* h. e. *nullo plane modo; nequaquam.* Poëticum eſſe dicit H. Stephanus, et occurrere apud Homerum. Ecce locum Il. lib. B, vs. 203.

Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί.
Non quidem ullo modo omnes regnabimus hic Achivi.

XI. Frequentius adjicitur particula ΤΟΙ βεβαιωτικὴ, confirmans limitatam per μὲν negationem. Hinc

 natum

natum οὐ μέν τοι ad verbum notat, *non quidem ſane.* In reſponſionibus negativis frequentem habet uſum, cum ſcilicet praecedentem alterius negationem noſtra negatione viciſſim ſtabilimus: ut apud Plat. in Phaedr. pag. 94. ubi dicenti, Ἁρμονία γὰρ δήπου, παντελῶς αὐτὸ τοῦτο οὖσα ἁρμονία, ἀναρμοστίας οὔποτ' ἂν μετάσχοι. *Nam harmonia, opinor, nempe omnino ipſa harmoniae idea, nunquam poteſt diſcrepantiam admittere.* reſpondetur, οὐ μέν τοι, ſupple μετάσχοι. *Profecto non poteſt quidem.* Et pag. 82. Οὐ γὰρ ἂν πρέποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης. Οὐ μέν τοι, μὰ Δί', ἦ δ' ὅς. *Non enim conſentaneum ſit, o Socrates, dixerat Cebes. Non profecto id quidem, ajebat ille.* Et apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 663.

Φ. Οὐδ' ἡ δεκάτη τῶν προσιόντων ἡμῖν ἄρ' ἐγίγνεθ' ὁ μισθός.

B. Μὰ Δί', οὐ μέν τοι. —

Nec decima quidem pars proventus nobis merces eſt. Reſpondet alter: *Per Jovem, non quidem ſane.* q. d. *ſi quid unquam recte negaviſti: hoc quidem recte profecto negandum eſt.* (G. *Freilich wol nicht.*)

XII. Vel ubi reſpondetur interrogationi, praeſertim cui negatio admiſſa eſt, ut apud eundem in Avib. 1667.

Η. Ἐμοὶ δ' ἄρ' οὐδὲν τῶν πατρῴων χρημάτων
Μέτεστιν; Π. Οὐ μέντοι, μὰ Δία.

H. An ergo nihil ex paternis bonis ad me redit? P. Profecto nihil quidem, per Jovem.

XIII. Οὐ μέντοι per ſe *non tamen, nec vero* ſignificare ait Devarius, atque ita tribuit ſenſum adverſativum, qui excludi quidem non poteſt; ſed an *per ſe* hoc praeſtet μέντοι, diſquiſitum eſt ſupra cap. XXVI, ſect. 3. §. 9, 10, 11. ubi apparuit, hunc uſum dependere a caſu, quum adverſam partem negat, vel potius negatam ſtabilit; isque uſus eſt frequens, quando ἐν ἀπο-

ἀποδόσει adhibetur, praecedente *μὲν ἐν προτάσει;* ut apud Dem. adv. Leptin. pag. 375. Ἐμοὶ δὲ δοκοῦσι πάντες οἱ τοιοῦτοι παροξυντικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πᾶσαι· οὐ μέντοι δίκαιοί γε οὐδαμῇ. *Mihi vero videntur omnia hujusmodi verba habere incitamentum, quo impellamini ad tollendas immunitates; nequaquam tamen juſta.*

XIV. Poteſt etiam uſum adverſativum habere, etiamſi *μὲν* non exprimitur, dummodo commode intelligatur, ut apud Plat. de Rep. lib. VI, pag. 502. Νῦν δή, ὡς ἔοικε, ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας, ἄριστα μὲν εἶναι, ἃ λέγομεν, εἰ μένοιτο· χαλεπὰ δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. ubi verborum ordo vix concedit, ut *μὲν* in priori membro addatur. Potuiſſet dicere γενέσθαι δὲ χαλεπὰ μὲν, οὐ μέντοι et reliqua i. e. *Nunc jam, ut videtur, in legibus condendis evenit nobis, ut ea, quae dicimus, optima quidem ſint, ſi effectum ſortiantur: id autem ſit difficile quidem, non tamen fieri ſaltem non poſſit.*

XV. Adjicitur τοῖς ΟΥ᾽ ΜΕΝ etiam particula ἀλλά, quam ſequitur poſt interjectam voculam γε, non afficiens quidem οὐ μέντοι, ἀλλά, ſed limitans id, cui apponitur. In quibus οὐ negat vocem diſſimulatam, vel ex praecedentibus repetendam, vel extrinſecus arceſſendam; ΜΕ'Ν eſt περιγραφικὸν, limitans id, quod negat οὐ· ΤΟΙ' limitatam negationem corroborat; et ἈΛΛΑ' διαφορικὸν ἐπανορθωτικῶς ponit aliquid diverſum: ut igitur οὐ μέν τοι ἀλλά γε ſit: *non ſane quidem, ſed ſaltem*. Platonis Phaedone, pag. 62. Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτως γ᾽ εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι, ἀλλ᾽ ἴσως γ᾽ ἔχει τινὰ λόγον. Dixerat videri hoc a ratione alienum; quod mox corrigens, ait: *Non ſane quidem, ſed fortaſſe aliqua ſaltem ratione nititur.* ubi poſt οὐ μέντοι intelligo, ἁπλῶς ἄλογόν ἐστι.

XVI. Ellipſin partim ſupplet Ariſtophanes in Veſp. vs. 231.

Χώρει, πρόβαιν' ἐῤῥωμένως· ὦ Κωμία, βραδύνεις;
Μὰ Δί', οὐ μέντοι πρότου γ'· ἀλλ' ἦσθ' ἱμᾶς κύνειος.

Incede, progredere fortiter. O Comia, lentus es? Per Jovem, profecto non ante quidem certe tam lentus eras, ſed lori canini ſimilis. Potuiſſe more ſolito dici: Οὐ μέντοι. ἀλλ' ἦσθα πρότου γ' ἱμᾶς κύνειος. Nunc πρότου γε intertextum disjungit particulas, certo argumento, eas non conſtituere formalem notam, ut docet Devarius.

XVII. Denique additur et quinta particula ΚΑῚ ἐπιδοτικὴ, et fit ΟΥ̓ ΜΈΝΤΟΙ ἈΛΛᾺ ΚΑῚ, quae praecedentia corrigunt quidem, non tollunt tamen; ſed iis, tanquam non plene dictis, aliquid addit καὶ, ut apud Plat. in Convivio pag. 173. Ἀλλὰ τίς σοι διηγεῖτο; ἢ αὐτὸς Σωκράτης; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλ' ὅσπερ Φοίνικι· Ἀριστόδημος ἦν τις . . . . . . Οὐ μέντοι, ἀλλὰ καὶ Σωκράτη γε ἔνια ἤδη ἀνηρόμην, ὧν ἐκείνου ἤκουσα, καί μοι ὡμολόγει, καθάπερ ἐκεῖνος διηγεῖτο. Principio negat, ſe rem audiviſſe ex Socrate, ſed Ariſtodemum eam narraviſſe ait. Quod cum confidenter nimis ſibi videbatur dixiſſe, ne quid, quod verum erat, celaret, addit οὐ μέντοι, ἀλλὰ καὶ etc. Supple οὐ μέντοι Ἀριστόδημος μόνος ἅπαντα διηγεῖτο· *Non ſane quidem*, vel ſi vis, *non tamen omnia ex ſolo Ariſtodemo audivi, ſed et Socratem nonnulla rogavi, quae ex illo audieram; et is mihi confeſſus eſt, quemadmodum ille narraverat.* Quae ſi ita ſunt, velim diſtingui poſt οὐ μέντοι, et legere, οὐ μέντοι ἀλλὰ, et οὐ μέντοι, ἀλλὰ καὶ, quia οὐ μέντοι referri debet ad ſuperiora, ἀλλὰ et ἀλλὰ καὶ ad ſequentia.

III. *De Particulis* ΟΥ' ΜΗ'.

I. Particulae ὀ et μὴ, ſic aggregatae, ut ὀ praeponatur (nam de μὴ ὀ ſupra ſatis dictum) mutuam ſibi operam praeſtant in negando aut prohibendo firmiter, ita ut ὀ prohibitionem vi ἀρνητικῇ, et μὴ negationem vi ἀπαγορευτικῇ; adjuvet. Aliquando praevalet τὸ ὀ, quando negatio magis eſt, quam prohibitio; aliquando μὴ, quando contra fit: quare in priori caſu τῷ ὀ accentum tribui vult Devarius, quod tamen neſcio, an ſit neceſſarium. Refertur utraque particula ad idem verbum, cui τὸ μὴ ſemper actum tollit, quem redigit ad potentiam, vel voluntatem; quare indicativo locus nullus eſt, ſi tempus futurum excipias, plane ut ſupra in particula ἂν obſervatum eſt. vid. Plat in Phaedr. pag 227. ſub fin. Οὕτως ἐπιτεθύμηκα ἀκȣ͂σαι, ὥςε ἂν βαδίζων ποιῇ τὸν περίπατον Μεγάραδε, ὀ μή σȣ ἀπολειφθῶ. *Tanta me audiendi cepit cupiditas, ut, ſi vel Megara usque ambulando pertendas, ego a te minime diſceſſurus ſim.* h. e. *diſcedere nolim*, vel *non poſſim*.

II. Rarius praevalet μὴ ἀπαγορευτικόν. Suidas habet, Οὐ μὴ ληρήσῃς, quod exponit, ὅρα ἵνα μὴ ληρήσῃς· ὀ παύσῃ ληρῶν; Ariſtophanes in Nub. (afferente Devario) vs. 295. Οὐ μὴ σκώψῃς. *Ne cavillare.* Et in Ran. vs. 465. Οὐ μὴ διατρίψῃς. *Ne conteras.* Et vs. 527. Οὐ μὴ φλυαρήσῃς. *Ne nugeris.* Sed, cum hic μὴ per ſe ſatis prohibeat, roget quis, quid faciat ὀ. Ne dicam, omnino illud eſſe otioſum, ellipſis latere poteſt, ita ut ex praecedentibus aliquid ſit arceſſendum, vel aliunde in ſubſidium vocandum, quod ὀ neget: ut in primo loco, ubi Strepſiades in re ſeria jocatus erat, cui reſpondens Socrates ait: Οὐ μὴ σκώψῃς. Hic ὀ poteſt negare, ſanum eſſe alterius rationem, et integra eſſe locutio: Οὐχ ὅτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. vel ſimilis. In ſecundo loco praecedit:

Ἄγε δὴ, τίνα τρόπον τὴν θύραν κόψω; τίνα;
Πῶς ἐνθάδ' ἄρα κόπτουσιν οἱ 'πιχώριοι;

Age jam. quomodo pulſabo oſtium? quomodo? Quomodo hic ergo pulſant more patrio? Videtur Bacchus, dum haec loquitur, fortius pulſaviſſe januam; cui tum Xanthias: Οὐ, μὴ διατρίψῃς. pro, οὐ κοπτέον οὕτω, μὴ διατρίψῃς. *Non ita pulſandum, ne confringas.* Et in ultimo hoc Bacchus dixerat:

— Οὔτοι που σπουδὴν ποιεῖς,
Ὁτιή σε παίζων Ἡρακλέα γ' ἐσκεύασα;

Non utique hoc ſerio accipis? nam per jocum ſimulavi te Herculem. Οὐχ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Μὴ φλυαρήσῃς ἔχων. *Non ita eſt, ne nugeris.* In hoc tamen loco legitur φλυαρήσεις. Si haec admittitur ellipſis, οὐ et μὴ non ad idem verbum referuntur, et ideo οὐ poſtulat accentum, ut legatur, οὔ, μὴ σκώψῃς etc. Atque etiam ſic diſtinguendum poſt οὔ.

III. Frequentius praevalet poteſtas negativa, cujus exempla ſunt creberrima apud ſacros ſcriptores. vid. Apocal. XXI, 25. Οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν. *Portae ejus minime claudentur. Minime* dico, quia, ſi vel maxime negatur, μὴ exercere vim prohibendi, illud tamen ejus poteſtatis poteſt videri tanquam veſtigium ſervare, quo negationi vehementiam addit.

IV. Paulo clarius ſe exſerit vis prohibitiva in Evang. Matth cap. V, com. 18. Ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου. Idem videtur intelligi, ac ſi diceretur, οὐ παρελεύσεται, καὶ μὴ παρέλθῃ. *Non praeteribit, neque praetereat.* Ita rei negatae aſſenſus aliquis accedit, et dicentis approbatio, ut et in poſteriori Petri epiſt. cap. I, com. 10. Τοῦτο ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. Pro οὐ πταίσετέ ποτε, οὐδὲ μὴ πταίσητε. *Hoc facientes nunquam impingatis, precor.* Adde Apocal. XVIII, 22. et 23. Marc. IX, 1. Luc. XIII, 35.

V. Lan-

V. Languidior vis prohibitiva, quando aliis futuris, in quibus μὴ abeſt, attexitur. ut apud Jeſ. Sir. cap. XXXII, com. 13. Οὐ λήψεται πρόσωπον ἐπὶ πτωχοῦ καὶ δέησιν ἠδικημένου εἰσακούσεται. Οὐ μὴ ὑπεριδῃ ἱκετείαν ὀρφανοῦ. *Nullam perſonae habebit rationem adverſus pauperem, et preces injuriam paſſi exaudiet: nequaquam negliget ſupplicantem orphanum.* vid. lib. I. Macchab. cap. II, com. 63. Matth. XXIV, 2. Joann. X, 5; Hebr. VIII, 10 et 11. Luc. I, 15.

VI. Sed evaneſcit omnino vis prohibitiva, quando liquet, mentem loquentis ab ea abhorrere: ut cum generis humani Servator ait apud Joann. in Evang. cap. IV, com. 48. Ἐαν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. Abſit, ut Chriſtus prohiberet, ne crederent. Sed, quod in principio dicebam, habet μὴ, pro ἂν poſitum, ſignum vel τοῦ δύνασθαι vel τοῦ βούλεσθαι. Sic ſenſus erit, οὐκ ἂν πιστεύσητε. *Noletis credere.*

VII. Neque hanc poteſtatem exercere poteſt, quando conſtruitur οὐ μὴ cum prima perſona ſingulari: neminis enim prohibitio verſatur circa ſe ipſum, ſed actio eſt in alium tranſiens. Sic in ep. ad Hebr. cap. VIII, com. 12. et X, 17. Τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι *Ipſorum peccatorum abſit, ut amplius recorder.* ubi voluntatis vel etiam adverſationis uſum habere poteſt τὸ μὴ, ut potentiae in Apocal. XVIII, 7. Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμι, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. *Sedeo regina, et vidua non ſum, et luctum non videbo*, ſive *videre poſſum*, aut *potero*. Imo hic tantum abeſt, ut οὐ abundet, ut circa hanc particulam nunquam ſic loquantur Graeci, unde Thom. Mag. in Μή. Γίνωσκε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ τῶν ἑνικῶν πρώτων τοῦ ὑποτακτικοῦ αορίστου καὶ παρακειμένου, καὶ τῶν καθεξῆς χρόνων, οὐ χρώμεθα μόνῳ τῷ μή· οἷον, μὴ τύψω,

καὶ μὴ τετύφω· ἀλλὰ μετὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὀ. οἷον, ὀ μὴ τυπῶ.

VIII. Neque prohibitivum eſt, quando interrogatio eſt admixta, ut in Evang. Joann. cap. XVIII, com. 11. Τὸ ποτήριον, ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, ὀ μὴ πίω αὐτό; Vidimus ſupra cap. IV, ſect. 4. particulae ἂν uſum ubi neceſſitatem vel officium ſignificat; quem uſum hic exercere poſſit τὸ μὴ pro ἂν poſitum, obſervata tantum, ut in plerisque, hac differentia, ut ἂν optativo jungatur, μὴ ſemper ſubjunctivum poſcat. Et ſic dixerit Servator: *An non neceſſe eſt* vel *debebo bibere.*

IX. Quando Budaeus ait, et H. Stephanus, ὀ μὴ etiam cum indicativo conſtrui, hoc intelligendum eſt de ſolo futuro, ut apud Aeſchin. contra Cteſiph. Τοὺς μὲν γὰρ πονηροὺς ὀ μή ποτε βελτίους ποιήσετε. *Nam pravos nunquam meliores redditis.* Et, Οὐ μὴ περιόψομαι, apud Ariſtoph. et, ὀ μὴ παύσομαι φιλοσοφῶν, apud Plat. Ratio, cur cum indicativi futuro dumtaxat conſtruatur, eſt, quod μὴ, ut ἂν, natura ſua, ut ſupra monitum, verbo tollit actum; cui poteſtati hoc tempus non incongruens eſt; actum enim verbi etſi non totum tollit, praeſentem ſaltem, quia differt.

X. Cum futuro indicativi etiam interrogantis eſt in Evang. Luc. cap. XVIII, com. 7. Ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· καὶ ὁ Θεὸς ὀ μὴ ποιήσει ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ; *Auditis, quid injuſtus dicat. Et an Deus non vindicabit ſuos, quos elegit?*

XI. Futurum indicativi praecedente ὀ, idem praeſtare, quod ὀ μὴ cum aoriſto ſubjunctivi, colligi poſſit ex locis allatis, in quibus promiſcue uſurpari videntur, in quibus eſt Eſaiae cap. XXVIII, com. 16. Ὁ πιστεύων ὀ μὴ καταισχυνθῇ. Imo ὀ μὴ cum futuro indicativi, ὀ μὴ cum aoriſto ſubjunctivi, et ſimplex ὀ cum

cum futuro indicativi permutantur: legimus enim apud Matth. cap. XXIV, com. 2. Οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς ȣ̓ μὴ καταλυθήσεται. At Marcus ait cap. XIII, com. 2. Ὃς ȣ̓ μὴ καταλυθῇ. Et Lucas cap. XXI, com. 6. Ὃς ȣ̓ καταλυθήσεται. Neque tamen, ſi quid video, certum hoc eſt argumentum, τὸ μὴ in prioribus locis abundare, et plane eſſe otioſum; neque enim apud Eſaiam recte quis dixerit ȣ̓ καταισχυνθῇ. neque apud Marcum, ȣ̓ καταλυθῇ. Rectius hinc colligamus, alium alio fortiori uti negandi ratione, quae dependeat a μὴ abſente vel praeſente.

XII. Et haec quidem de futuro indicativi; cum praeſenti autem aut praeterito perfecto ejusdem modi conſtrui ȣ̓ μὴ poſſe, non opinor; quia haec tempora rem conſtituunt in actu, a quo natura particulae μὴ, ut et ἂν, abhorret. Dubitare videtur Devarius pag. 305. num poſſit dici, ȣ̓δένα μήποτε ευρηκα· non opinor id magis poſſe dici, quam ȣ̓δένα ἂν εὕρηκα: ſed dicendum ȣ̓δένα ȣ̆ποτε ἕυρηκα. Caeterum quae dicta ſunt de ȣ̓, ſequente μὴ, eadem de utriusque compoſitis dicta ſunto, qualia ſunt ȣ̓δὲ μὴ, ȣ̓δεὶς μήποτε, ȣ̓ μήποτε etc. vid. Ariſtoph. Acharn. vs. 662. Οὐ μήποθ' ἁλῶ. et in Veſp. vs. 393.

XIII. Sed longe alia particularum ratio eſt, quoties μὴ praecedit infinitivum, qui dependet a cauſa antecedente. Tunc ȣ̓ et μὴ disjunguntur, negatque ȣ̓ negatum: ſive μὴ cum verbo conſtituit unam enunciationem, quam τὸ ȣ̓ viciſſim negat; et hinc fit, ut duae negationes fortius affirment. Hoc modo loquuntur Petrus et Joannes in Act. Apoſt. cap. IV, com. 20. Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ ἠκȣ́σαμεν, μὴ λαλεῖν. Totum hoc μὴ λαλεῖν unum format enunciatum, et κατὰ λιτότητα ponitur pro σιγᾶν. eſtque *non loqui* idem quod *tacere:* et *non poſſumus non loqui* pro, *Non poſſumus tacere.* h. e. *Debemus loqui.* Sic ex Xenophonte affert

affert H. Stephanus: Οὐ δύναμαι μὴ μνησθῆναι αὐτοῦ. *Non poſſum non ejus meminiſſe.*

XIV. Neque plane particulas negativas abundare dixero, quando plures duabus junguntur, ſiquidem Graeci negata ſolent per negativum copulare. Sic οὐδ' οὐ μὴ junguntur in Evang. Matth. cap. XXIV, com. 21. Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. Sic libr. XIII, 6.

XV. At circa copulam dicitur οὐδὲν οὐ μὴ Luc. X, 19. Δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. In his ſi μετάθεσις admittatur οὐ μὴ ἀδικήσει, οὐδὲν i. e. οὐδὲ ἓν τούτων. nihil erit ſuperfluum. *Et haec non nocebunt vobis, nec unum quidem ex his.* Quicquid id eſt, augetur hoc modo vis negationis.

XVI. Adde, quod in his conſtanter vel aoriſtus ſubjunctivi ſequitur, vel futurum indicativi, in quo caſu, non praecedente οὐ, μὴ fieret ἀπευκτικὸν, ut et in his Marc. XIV, 25. Οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου. Aliud enim eſt οὐκέτι μὴ πίω, aliud οὐκέτι οὐ μὴ πίω, nequaquam Graecum οὐκέτι οὐ πίω. Et Luc. XXII, 16. Οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ. Et Apocal. XVIII, 14. Οὐκέτι οὐ μὴ εὑρήσῃς αὐτά.

XVII. Optativus tamen ubi ſequitur, ſupprimitur ἂν, ut in μήποτε apud Plat. ep. II, pag. 323. Τῆς ἀληθείας ὄντως οὐ μήποτε τύχοι. *Veritatem revera nunquam aſſequi poteſt.*

IV. *De Particulis* ΟΥ̓ ΜῊΝ, *et quae cum his conjunguntur.*

I. In οὐ μὴν praevalere τὸ οὐ hinc liquet, quod totum negativum eſt, cum οὐ per ſe neget, et μὴν confirmet

firmet

firmet negationem et ſua vi roboret. Idem quod ὐ μέντοι eſſe ajunt, quod ut verum ſit, ſi uſum ſpectamus; tamen, ſi attendimus genuinis poteſtatibus, eſt in ὐ μέντοι praeter ſtabilitam negationem, etiam limitatio propter μὴν, quae hic abeſt. Utuntur Graeci eo loco, ubi partem adjectam, in qua cardo rei verſatur, negatam volunt. Hanc praecipue poteſtatem exercet, quamvis pro re nata, modo *non vero*, modo *non tamen*, modo ſimpliciter *ſed* reddatur. Factum Archelai narrat Plutarchus in Apophth. pag. 177. quo oſtendit eum in munificentia exercenda virum probum praetuliſſe improbo, quantumlibet familiari: ita ait: Ἀρχέλαος αἰτηθεὶς παρὰ πότον ποτήριον ὑπό τινος τῶν συνήθων, ὐ μὴν ἐπιεικῶν, ἐκέλευσεν Εὐριπίδῃ τὸν παῖδα· θαυμάσαντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου, Σὺ μὲν γὰρ, εἶπεν αἰτεῖν, οὗτος δὲ λαμβάνειν ἄξιός ἐστι καὶ μὴ αἰτῶν. *Archelaus, cum ab eo in convivio poculum aureum peteret aliquis e familiaribus, non tamen probis, juſſit puerum Euripidi dare. Illo vero admirante: Tu enim, inquit, dignus es, qui petas; ille, qui accipiat, etiam cum non petit.* Quia ἐπιεικῶν eſt id, in quo apophthegmatis cardo maxime verſatur, hinc dignum viſum ſit, cui addatur μὴν, efficacior particula, quam ſimplex δὲ, quae particula ſuffeciſſet, ſi Archelai apophthegma non additum fuiſſet, ſed ſimplex eſſet narratio: ſic poſt συνήθων particula μὴν intelligeretur, ut eſſet, τῶν συνήθων μὴν, οὐκ ἐπιεικῶν δέ.

II. Dicunt etiam ὐ μὴν, ἀλλὰ, cujus crebriora ſunt exempla. Quod ſi haec ſimpliciter reddimus, *Enimvero*, vel, ut aliquando fit, *ſed*, perit tota negatio, quam adfert τὸ ὐ, vel ὐ μὴν. Negat nempe ὐ μὴν vel ſuperiora, vel aliud quid extrinſecus advocandum, cui τὸ ἀλλὰ vi διαφορικῇ diverſum quid opponit. Totius itaque τοῦ, ὐ μὴν, ἀλλὰ, uſus eſt ἐπανορθωτικὸς, tollens ſuperius, et, quod aptius eſt, reponens.

Ita

Ita Demoſth. de Falſ. Legat. pag. 217. Εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης χρήματα ἀναλώσας ὥςε τυχεῖν, ὅτος ὅτω νῦν γέγονε φοβερὸς καὶ μέγας, ὥςε τῶν ὅρκων καὶ δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς ἤδη τί Φιλίππῳ χαριεῖσθαι σκοπεῖν· τί παθόντες ἂν οἱ τέτων αἴτιοι τὴν προςήκεσαν δίκην δεδωκότες εἶεν; ΟΥ ΜΗΝ, ἈΛΛ' ὅτι καὶ Φιλίας ἀρχὴ συμφερέσης ὑμῖν μᾶλλον ἐκ τῶν εἰκότων γενήσεται, καὶ τετ οἶμαι δείξειν. Hic poſt ὀ μὴν intelligi poteſt, ὅτως εἰρήνην ποιητέον. ut ſit ſenſus: *Profecto non ita: ſed pacis vobis utilis principium ab honeſta magis ratione futurum, hoc eſt, quod oſtenſurum me arbitror.* Ita cum contemtu rejicit prius, et reponit id, quod melius eſt. Quare poſt ὀ μὴν diſtinguendum velim. Addo Plut. in Mario pag. 409 ubi narrat, Marium a Metello petiviſſe veniam redeundi domum ad petendum conſulatum: illum autem renuiſſe: tum pergit, ὀ μὴν, ἀλλὰ τοῦ Μαρίε σπεδάζοντος ὑφεθῆναι, πολλὰς ἀναβολὰς ποιησάμενος, ἔτι δώδεκα λειπομένων ἡμερῶν ἐπὶ τὴν τοῦ ὑπάτου ἀνάδειξιν, ἀφῆκεν αὐτόν. Plenius, Οὐ μὴν τοῦ Μαρίε ἀποςάντος, ἀλλὰ σπεδάζοντος. *Non tamen deſiſtente Mario, ſed miſſionem efflagitante, poſt multas moras, cum poſt duodecim dies comitia conſularia inſtabant, eum dimiſit.*

III. Hinc idoneus harum particularum uſus eſt, ubi quaedam in aliud tempus differuntur, quae ſpecies eſt ἐπανορθώσεως. Cujus exemplum eſt apud Plutarch. de Adulat. et Amic. pag. 54. Οὐ μὴν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τὸν οἰκεῖον ἀναθώμεθα τοῦ λόγε τόπον. Ita brevitatis gratia, ſed integra ſit oratio: Οὐ μὴν πλείω νυνὶ περὶ τέτων, ἀλλὰ etc. *Sed non tamen nunc haec fuſius, verum remittamus haec in commodiorem orationis locum.* Sic etiam in praetermiſſionibus vid. Epiſt. Philippi apud Dem. pag. 62. Οὐ μὴν, ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τἆλλα παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, etc. ſupple: ὀ μὴν μακρολογήσω. *Non tamen longus ero, ſed reliquis*

quis omnibus omiſſis, breviter dicendum eſt. Integre loquitur chorus apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 268.

— Ὡς ȣ̓ φαίνεται δεῦρο πρὸς τὸ πλῆθος;
Οὐ μὴν πρότȣ γ' ἐφολκὸς ἦν, ἀλλὰ πρῶτος ἡμῶν
Ἡγεῖτο. — —

Potuiſſet dicere, ȣ̓ μὴν ἀλλὰ πρῶτος etc. ut intelligatur id quod nunc additur. *Quam* vel *quomodo non coram apparet multitudini. Profecto non antehac quidem tarde ſequebatur, ſed dux nobis praeibat.* Plena quoque Iſocratis eſt oratio ad Nicocl. pag. 45. Κἀκεῖνό μοι πρόδηλον ἦν, ὅτι τὰ συμβȣλεύοντα καὶ τῶν ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων χρησιμώτατα μὲν ἅπαντες νομίζȣσιν· ΟΥ' ΜΗ'Ν ἥδιστά γε αὐτῶν ἀκȣ́ȣσιν, ἈΛΛᾺ ταὐτὸ πεπόνθασιν, ὅπερ πρὸς τȣ̀ς νουθετȣ̃ντας. *Et illud mihi perſpicuum erat, ſuaſoria ſcripta, et ligata metro, et ſoluta, omnes quidem judicare utiliſſima, non tamen, ut minimum dicam, libentiſſime ea audire, ſed iisdem ea animis accipere atque monitores.* Potuiſſet dicere, Οὐ μὴν, ἀλλὰ αὐτὸ πεπόνθασιν etc.

IV. Quum praecedit μὲν, poteſt quidem μὴν ei reſpondere pro δὲ, ſecundum cap. XXVI, ſect. I, §. 71. non tamen id pro certo in ȣ̓ μὴν affirmavero, cum poſt μὴν poſſit intelligi δὲ. vid. Dem. de Cherſon. p. 56. Ὅτι μὲν δήπȣθεν ȣ̓́θ' ὅσια, ȣ̓́τ' ἀνεκτὰ λέγȣσιν, ȣ̓́θ' ὑμῖν ἀσφαλῆ, δῆλόν ἐστιν ἅπασιν· ȣ̓ μὴν, ἀλλ' ἐναντία συμβαίνει ταῖς κατηγορίαις. *Omnibus, opinor, manifeſtum eſt, eos dicere neque juſta, neque ferenda, neque tuta vobis, profecto non ita, ſed eveniunt accuſationi contraria.* Et apud eundem Philipp. IV, pag. 57. Πάνυ μὲν φοβȣ̃μαι λέγειν· ȣ̓ μὴν, ἀλλ' ἐρῶ i. e. ȣ̓ μὴν σιγήσω, vel ȣ̓ μὴν σιγήσω δὲ. *Omnino quidem dicere vereor: non tamen profecto tacebo, ſed dicam.* Quam dico intelligi poſſe particulam δὲ poſt μὴν: ea additur lib. III, Macchab. cap. 5, com. 50.

Οὐ

Οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔμπροσθεν αὐτῶν γεγενημένας ἀντιλήψεις ἐξ ὄρανῦ συνιδόντες etc. ubi reticetur quidem *μὲν*, ſed in ſuperioribus latere poteſt, ut utriusque particulae, modo *μὲν*, modo *δὲ* abſentiam ſupra notavi. Habet quoque Heſychius *ὐ μὴν δὲ*, quod explicat, *ὐδαμῶς δὲ*. Legas quoque apud Diog. Laërt. lib. III, pag. 199. *Οὐ μὴν δὲ ἡσύχασεν ὁ Διονύσιος*. In *οὐ μήν γε*, particula *γε* limitat vocabulum cui jungitur, non autem afficit particulas *οὐ μὴν*. Xenoph. Memorab. lib. I, pag. 715. *Οὐ μὴν τά γε ἄλλα ὕτω κρίνεται*. *Non tale tamen de reliquis ſaltem ſit judicium.* Polyb. lib. I, pag. 9. *Οὐ μὴν ἀγνοῦντές γε τῦτων ὐδὲν . . . . . ἠγωνίων*. *Re vera nihil horum ignorantes, certe animis pendebant.* q. d. *quicquid diſſimularent, ſaltem ignorare non poterant.* Adde locum modo ex Iſocrate ad Nicocl. allatum. Non pertinere particulam *γε* ad reliquas, etiam hinc patet, quod modo poſt *ὐ μὴν, ἀλλὰ*, intertexta alia voce, quam limitat, invenitur; modo inter *ὐ μὴν* et *ἀλλὰ*, itidem interpoſitis aliis. Prioris exemplum habet Demoſth. Philipp. IV, pag. 56. *Ἔςι μὲν ὐκ ὀρθῶς ἔχον· ὐ μήν; ἀλλ᾽ ἔχει γέ τινα πρόφασιν*. *Hoc quidem non recte habet: non profecto; ſed habet ſaltem excuſationis aliquam ſpeciem.* i. e. *ὐ μὴν, ἀλλὰ, καί περ δυσαπολόγητον ὂν, ἔχει γε* etc. *quamvis non omnino poſſit defendi, ſaltem* etc. Plat. in Gorg. pag. 453. ubi Socrates diſſimulat ſe ignorare ſuadam Rhetorices, addique: *Οὐ μὴν, ἀλλ᾽ ὑποπτεύω γε ἣν οἶμαί σε λέγειν*. q. d. *εἰ μὴ παντάπασι ἀγνοῶ, ἀλλὰ ὑποπτεύω γε*, *Sed ſuſpicor ſaltem, quam tu appelles ſuadam.* Alterius exemplum eſt apud Lucian. paulo poſt principium Convivii ſive Lapitharum, ubi, cum Philo dixerat, putare ſe, Dionicum inter convivas fuiſſe; reſpondet Lucianus *Καὶ μάλα· ὐ μὴν ἐξ ἀρχῆς γε, ὐδ᾽ ὥσπερ ἅπασι, παρεγένετο, ἀλλὰ ὀψὲ, μεσῦσης σχεδὸν ἤδη τῆς μάχης, ἐπέςη ὀλίγον πρὸ τῶν τραυμάτων*. Hic *γε* inter *ὐ μὴν* et *ἀλλὰ* invenitur, addi-

additis et ante et poſt ſe aliis vocibus intermediis, ita ut γε notet interfuiſſe quidem, ſed *certe* non a principio neque omnibus.

VI. Ubi καὶ additur, ut fiat, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ, hae particulae non tollunt quidem ſuperiora, ſed iis nobiliorem partem addunt. Exemplum eſt apud Demoſth. adv. Nauſimach. pag. 633. Οὐδαμȣ̃ φανήσονται δίκην εἰληχότες ζῶντι τῷ Δημαρέτῳ· ΟΥ ΜΗΝ, ἈΛΛᾺ ΚΑῚ τὸ πρᾶγμα ἄν τις σκοπῶν αὐτὸ καὶ θεωρῶν, ἴδοι ȣ̓ μόνον ȣ̓χὶ λαβόντα (χρήματα), ἀλλ' ȣ̓δ' ἐνὸν αὐτὸ λαβεῖν. Reddi poſſit hoc caſu, *imo, quin etiam. Nusquam apparebit, eos vivo Demareto litem intendiſſe: imo, ſi quis rem ſerio perpendat et conſideret, videbit, non modo non eum pecunias accepiſſe, ſed ne potuiſſe quidem accipere.* Qui ſecuti ſunt Graeci, pro eodem dicunt ȣ̓ μόνον, ἀλλὰ καὶ, et, ȣ̓ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ, itidem elliptice. vid. poſter. ad Corinth. ep. cap. VIII, com. 18 et 19. Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτȣ̃ τὸν ἀδελφὸν, ȣ̃ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· ΟΥ ΜΟ'ΝΟΝ ΔΕ, ἈΛΛᾺ ΚΑῚ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν etc. Pro, ȣ̓ μὴν, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθείς. *Miſimus una cum eo fratrem, cujus laus eſt in evangelio per cunctas eccleſias: Nec hoc ſolum, verum etiam.* i. e. *imo etiam eccleſiis ſuffragantibus delectus eſt peregrinationis noſtrae comes.* Neque hoc ideo dico, quaſi antiqui prorſus ſic locuti non fuerint, ſed quod apud recentiores exempla ſunt crebriora: ſic enim lego in tabul. Cebet p. m. 216. Τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ τύχη, ὥστε ἃ δέδωκεν, ἀφελέσθαι, καὶ ταχέως πάλιν δȣ̃ναι πολλαπλάσια, αὖθις δὲ ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν· ΟΥ ΜΟ'ΝΟΝ ΔΕ', ἈΛΛᾺ ΚΑῚ τὰ πρȣ̈πάρχοντα. *Talem habet fortuna naturam, ut, quae dederit, auferat, et ſubito multiplicia rurſus largiatur; denuo vero eripiat, quae dederit. Nec haec ſolum, ſed et quae antea fuerint.* Illic poſt ȣ̓ μόνον δὲ ex praecedentibus repetenda,

tenda, *αὐτῦ ἔπαινος ἐν τῷ ἐυαγγελίῳ διὰ πασῶν ἐκκλησιῶν* hic revocandum illud, *ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν.* Ellipſin ſupplet Apoſtolus in eadem epiſt. cap. VII, 7. *Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τὺς ταπεινὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἐν τῇ παρυσίᾳ Τίτυ· ὐ μόνον καὶ ἐν τῇ παρυσίᾳ αὐτῦ, ἀλλὰ καὶ* etc. Pro *ὐ μὴν, ἀλλὰ καί.* Et ſic intelligimus, cur Heſychius *ὐ μὴν* explicet per *ὐ μόνον.*

* *Οὐ μόνον non ſolum*, differt a *μόνον οὐ* quod idem eſt ac Latinorum *tantum non* h. e. *propemodum.*

VII. Ad nobiliorem partem, quam per has particulas ſuperioribus addi, dixi, ſpectat quoque, quando adjicitur, non aliquid quidem, quod per ſe nobilius eſt, ſed, quod, ut propius exemplum, ad perſuadendum maxime valere judicatur; ut quum Iſocrates Demonicum ad virtutis cultum exhortatur pag. 7. exemplo Herculis et Theſei dicta probat, tum addit: *Οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς τοῦ πατρὸς προαιρέσεις, οἰκεῖον καὶ καλὸν ἕξεις παράδειγμα τῶν ὑπ' ἐμῦ λεγομένων. Quin etiam patris inſtituti memor, domeſticum pulcrumque habebis exemplum eorum, quae a me dicuntur.* Patris utitur exemplo, non ut majoris Hercule et Theſeo, ſed, ut propiore, ita ad virtutis exhortationem firmiore et validiore, quare in hoc potius exultat oratio.

VIII. Hic quoque, ut in ſuperioribus, additur *γε*, cujus limitandi poteſtas adjectae parti novum nervum addit. Dixerat Iſocrates ad Nicocl. pag. 31. dubitare ſe, utrum argumentum, quod tractaturus erat, exſpectationi reſponderet, exemplum proferens aliorum, quorum opinione, quae de ipſis erat concepta, tenuior gloria conſecuta erat; additque: *Οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ τό γε ἐγχείρημα καλῶς ἔχει τὸ ζητεῖν τὰ παραλελειμμένα, καὶ νομοθετεῖν ταῖς μοναρχίαις.* q. d. *Quamvis haec ita ſint, ὐ μὴν τοῦ ἔργυ ἀποςατέον, non tamen ab incepto deſi-*

deſiſtendum, ſed et, ſi quid aliud, hoc certe conamen pulcrum eſt, nempe conquirere, quae praetermiſſa ſunt, et imperiis leges praeſcribere.

IX. Et hic quoque, in ſuperioribus, praecedit μὲν apud eundem in Paneg. pag. 112. cui tamen ſubjungitur οὖν inchoativum. Ἀεὶ ΜΕ`Ν ΟΥ῀Ν ὅτε ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λακεδαιμόνιοι φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον· ΟΥ' ΜΗ'Ν, ἈΛΛᾺ ΚΑῚ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονείκησαν, οὐκ ἐχθροὺς, ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες. *Semper igitur et majores noſtri, et Lacedaemonii de principatu inter ſe contenderunt; atque adeo illis temporibus de rebus pulcerrimis concertaverunt, judicantes, ſe alterorum non hoſtes eſſe, ſed ejuſdem gloriae aemulos.*

X. Μειωτικὸν genus dicendi naſcitur, quando interſeritur particula πού, ut apud Plat. de Legg. lib. IV, pag. 722. Οὐ μὴν, ἀλλά που καὶ Κλεινίᾳ τῷδε ἀρέσκειν δεῖ τὰ νῦν νομοθετούμενα. Dixerat nempe, ſe in legibus ferendis a Laconiſmo abhorrere, et prolixiora amare. Haec, quaſi confidentius dicta leniens, addit οὐ μὴν etc. Cliniam quoque ſibi adjungens, quod ne nimis invidioſum eſſe videatur, addit particulam που huic parti adjectae: *ſed fortaſſe etiam, quae nunc leges inſtituuntur, Cliniae ſe probare debent.*

XI. Dicunt etiam οὐ μὴν, οὐδέ. Particulae μὴν duplex uſus prius negativum οὐ in diverſa dirigit: quum enim mere eſt βεβαιωτικὴ, praecedentem negationem, per οὐ repetitam confirmat. Ita Xenophon de Socrate Memorab. lib. I, pag. 712. negat, illum fuiſſe mollem et oſtentationis ſtudioſum, ſive veſtimenta ſpectares, ſive calceamenta, ſive reliquam vitae rationem: tum addit: οὐ μὴν, οὐδ' ἐρασιχρημάτους γε τοὺς συνόντας ἐποίει. *Profecto non, neque reddebat pecuniae quidem ſtudioſos, qui cum ipſo verſabantur.* (G. *Nun aber hat er nicht einmal geldgierige Leute aus ſeinen Schülern gemacht.*) Sive, ut

ut οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ ſuperioribus nobiliorem partem addit affirmando, ita οὐ μὴν, οὐδὲ negato negatum ſuperaddit, et id quidem quod palmarium videtur: nam paulo ante miratus fuerat Xenophon, quomodo credi potuerit Socrates adoleſcentes corrupiſſe, qui talis fuerat. Saltem non temere poſtremae parti adjicitur μὴν cum repetita negatione.

XII. At, quum admiſta vis eſt ἐναντιωματικὴ, redditur *tamen*, et utraque negatio pertinet ad ſequentia, diverſa tamen, ita ut οὐ neget ἁπλῶς, οὐδὲ diſtincte, ut apud Theocr. Idyll. VIII, vs. 74.

Κἄμ' ἐκ τῶ ἄντρω σύνοφρυς κόρα ἐχθὲς ἰδοῖσα
Τὰς δαμάλας παρελῶντα, καλὸν, καλὸν ἦμες ἔφασκεν.
ΟΥ' ΜΑ'Ν, ΟΥ'ΔΕ' λόγον ἐκρίθην ἄπο τὸν πικρὸν αὐτᾶ,
Ἀλλὰ κάτω βλέψας, τὰν ἁμετέραν ὁδὸν εἷρπον.

ubi οὐ negat τὸ ἀπεκρίθην generalius, οὐδὲ diſtinctius τὸν λόγον πικρόν. Explicat Scholiaſtes. οὐ μόνον λόγον ἡδὺν. ἀλλ' οὐδὲ λόγον τὸν πικρόν. *Et me*, inquit, *ex antro conſpiciens heri pulcris ſuperciliis decora puella, praeteragentem juvencas, pulcrum, pulcrum eſſe dixit: non tamen illi quicquam reſpondebam, ne verbum quidem amarum, ſed dejectis in terram oculis, iter perſequebar.*

XIII. Uſum habent ſaepe hae particulae ἐν ταῖς μεταβάσεσι, quando ad ulteriora, et quidem primariam partem procedit oratio, ut apud Dem. Olynth. III, pag. 12. Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνόγε ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ. *Non tamen vos decet, ne hoc quidem, ignorare.* Et Plat. VI, de Rep. pag. 486. Οὐ μὴν, οὐδὲ τόγε παραλείψεις. *Non tamen*, vel *non ſane omittes, ne hoc quidem.*

XIV. Fieri poteſt, ut οὐδὲ poſt οὐ μὴν repetatur etiam in oratione μονοκώλῳ, quando nempe duo veniunt diſtinctius notanda, ut apud Iſocr. in Paneg. pag. 134.

134. Οὐ μὴν, ἐδ' εἰ συναγορεύεσι τοῖς ὑπ' ἐμῦ λεγομένοις, ἐδ' ὥς, ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκείνη δυνάμεως γινώσκεσιν. Primo in genere dicit, ἐ μὴν γινώσκεσι. *Non capiunt ea, quae a me dicuntur,* tum diſtinctius, ἐδὲ εἰ συναγορεύεσι· *neque ſi aſſentiuntur.* ἐδ' ὥς, *ne ſic quidem.*

Sectio III.

DE PARTICULIS ΟΥ'Χ ΟΙ'ΟΝ, ΟΥ'Χ 'ΟΠΩΣ, ΟΥ'Χ 'ΟΣΟΝ, ΟΥ'Χ 'ΟΤΙ, ΟΥ'Χ 'ΩΣ.

I. Particulae ΟΥ'Χ ὅΤΙ, ſive ὅτι διηγηματικῶς, ſive αἰτιολογικῶς accipitur, diſtincta ſunt vocabula, ellipſin patientia, quam ſupplere poteſt verbum λέγω, redduntur que *non quod* vel *non quia*, tollente οὐχ negativo vel τὸ διήγημα, vel τὸ αἰτιολογούμενον. Inſerviuntque explicationi, quae tollat id, quod in iis, quae dicta ſunt, ambiguum eſſe poſſit. Et tunc ſequitur fere particula ἀλλὰ, vel δὲ, quae veriorem cauſam exponit. Sic Apoſtolus ſcribens ad Philipp. cap. III, com. 12. cum mentionem fecerat vitae illius perfectae, quae reſurrectionem ſequitur; addit: Οὐχ, ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ, εἰ καὶ καταλάβω. Hoc eſt: Οὐ λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι. *Hoc vero non ideo dico, quod jam aſſecutus, aut perfectus ſum: ſed perſequor, id agens, ſi etiam apprehendere poſſim.* Vel διηγηματικῶς. *Non hoc dico, me jam conſecutum eſſe.* Et cap. IV, com. 17. Οὐχ, ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν, τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. *Non hoc ideo dico, quia requiro donum, ſed requiro fructum, qui in rationem veſtram exuberat.* Integra utitur locutione in eodem cap. com. 11. Οὐχ,

ὅτι καθ' ὑςέρησιν λέγω. *Non hoc dico meam penuriam reſpiciens.*

II. Supplementum hoc neceſſarium eſt, quoties perſonarum fit mutatio; ut cum B. Joannes in Evang. cap. XII, com. 5. narraſſet, Judam rogaviſſe, quare unguentum, quo Maria unxerat pedes Servatoris, non veniiſſet trecentis denariis, eaque pecunia in pauperum ſubſidium non eſſet erogata; tunc ex ſua ipſius perſona loquens addit: Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ· ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν. *Hoc vero dicebat: non quod pauperum curam gerebat, ſed quia fur erat.* Non ignoro, poſſe hic objici, particulam negativam hic non praemitti verbo εἶπε, ſed ſequi poſt ὅτι· verum eſto, ita tamen εἶπε erit repetendum; et quis vetabit dicere: Τοῦτο δ' οὐκ εἶπεν, ὅτι.

III. Eſt et ubi non verbum λέγω, ſed aliud, ex praecedenti repetendum venit, ut cum Philippus dicit Alexandro apud Lucian. Dial. Mort. Tom. I, pag. 397. Οὐκ ἐπαινῶ τοῦτο, ὦ Ἀλέξανδρε· οὐχ, ὅτι μὴ καλὸν εἶναί οἶμαι καὶ τιτρώσκεσθαί ποτε τὸν βασιλέα, καὶ προκινδυνεύειν τοῦ ςρατοῦ, ἀλλὰ ὅτι σοὶ τοιοῦτο ἥκιςα συνέφερε. ubi poſt οὐχ repetendum verbum praecedens: οὐκ ἐπαινῶ δὲ, ὅτι μὴ etc. *Non laudo hoc, o Alexander: non, inquam, quia non pulcrum eſſe duco, regem aliquando vulnerari, et ſuo periculo exercitui praeire; ſed quia hoc tibi nequaquam expediebat.* Simili cautione utitur Paulus in poſter. ad Corinth. ep. cap. VII, com. 9 cum dixerat, gaudere ſe, quod illos in triſtitiam conjecerat: ne tamen illi hoc ἁπλῶς dictum accipiant: Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν. *Nunc gaudeo, non quod triſtes fuiſtis, ſed quod triſtes fuiſtis ad reſipiſcentiam. Nam triſtes fuiſtis ſecundum Deum.*

IV.

IV. Οὐχ ὅτι poteſt etiam reddi οὐ μόνον, ſ. *non ſolum*, *non modo*, ſi ſequitur ἀλλά; tumque omiſſum eſt λέγω poſt οὐχ, ut apud Dionem de Caeſare lib. XLII, pag. 235. Δανειζόμενος ΟΥΧ ΟΤΙ παρὰ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν πόλεων. Integre ſit, οὐ μόνον λέγω, ἀλλὰ καί. *Pecunia mutuo ſumta non modo a privatis, ſed etiam a civitatibus.* Quod ſi poſt ἀλλὰ negativa particula οὐδὲ ſequitur, ſive propoſitio negativa, alterum οὐ poſt οὐχ ὅτι videtur deeſſe, plane ut Romanos *non modo* pro *non modo non* dediſſe, videmus. e. c. Cic. Verr. III, cap. 78. extr. *Non modo iſtas duas quinquageſimas, ſed omnino nummum nullum cuiquam eſſe deductum.* Exemplum ex Athenaeo habet Budaeus pag. 479. Οὐχ ὅτι ἡμῶν τινα προςβλέποντες, ἀλλ' οὐδὲ ἀλλήλους. *Non ſolum noſtrum quempiam, ſed ne ipſi quidem inter ſe adſpicientes.* Si ordo verborum invertitur, ita ut οὐχ ὅτι in conſtructione poſtponatur, et ἀλλὰ abeſt, et commode οὐχ ὅτι redditur *nedum.* ut ſi Athenaeus ita dixiſſet: Οὐδὲ ἀλλήλους προςβλέποντες, οὐχ ὅτι ἡμῶν τινα.

V. Adjiciunt etiam particulam μὴ poſt οὐχ ὅτι, tanquam illud afficientem, cum tamen haec τῷ οὐχ ὅτι nullam mutationem inferat, ſed ſpectet tantummodo ad vocem adjectam, quam negat, ut in illo Lucianeo: οὐχ ὅτι μὴ καλὸν εἶναι οἶμαι, ubi μὴ καλὸν per ſe ſtat, et ponitur pro αἰσχρὸν vel ἄδοξον, nec quicquam cum οὐχ ὅτι commune habet.

VI. Tranſeo ad οὐχ οἷον et οὐχ ὅσον, quae ita explicantur, tanquam plane ἰσοδυναμοῦντα τῷ οὐχ ὅτι. Revera, ſi verſionem ſpectamus, videntur ita reddi poſſe, ut ſignent id, quod Latini, cum dicunt, *non modo* et *non modo non*: ſin diligentius attendimus, diſcrimen inveniemus, cum οὐχ ὅτι habeat quid διηγηματικὸν aut αἰτιολογικὸν, quod abeſt in οὐχ οἷον, quod rei qualitatem deſignat, cujus veſtigium apparet, certe

in iis locis, qui a Budaeo, et ex eo a Devario, afferuntur. Sic exemplum habet ex Phalaride Budaeus pag. 479. Verba inveniuntur in ep. 38. Οὐχ οἷον ἀνθρώπῳ τινὶ πεισθείην καταθέσθαι τὴν ταύτης (τυραννίδος) ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ οὐδὲ θεῶν τῷ δυναστεύοντι. Reddit interpres: *Ut iam tandem me abdicarem, ſuadenti non modo non homini, ſed ne Deorum quidem ſummo obtemperarem.* Quod ſi Phalaris ſcripſiſſet οὐχ ὅτι, ſimpliciter et διηγηματικῶς intelligeremus, eum non perſuaſum iri non modo ab hominum quoquam, ſed ne ab ipſo quidem Jove: nunc οὐχ οἷον cum dicat, rei qualitatem deſignat, quae talis eſt, ut non poſſit perſuaderi: id quod liquebit, ſi ita explicamus: Καταθέσθαι τὴν τῆς τυραννίδος ἐξουσίαν τοιοῦτό τί ἐστιν, οἷον οὐκ ἀνθρώπῳ πεισθείην ἄν. *Deponere eam poteſtatem tale quid eſt, quale ut faciam, mihi nec homines nec ſummus deorum perſuadebit.* Similia ſunt Polybi verba, quae ibidem affert Budaeas: Μένουσα φάλαγξ ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις αὐτῇ τόποις οὐχ οἷον ὠφελεῖν δύναιτ᾽ ἂν τοὺς φίλους, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ αὐτὴν σώζειν. Sic commode reddimus: *Manens phalanx in locis ſibi opportunis, non ſolum amicis opem ferre non poſſet, ſed ne ſe ipſa quidem ſervare.* Sin genuinam particulae notionem ſervare velimus, ſic explicamus: *ſi phalanx maneret, non talis*, aut etiam *tale quid eſſet*, *ut* vel *quale poſſet* etc. Haec tamen ita dicuntur, non ut damnetur plane aliorum ſententia, ſed ut, quam maxime fieri poteſt, aliquod diſcrimen notetur, et inveniatur, unde fiat, ut οὐχ οἷον aſſumat ſignificationem τοῦ οὐχ ὅτι.

VII. Ut οὐχ οἷον qualitatis, ita οὐχ ὅσον quantitatis veſtigium ſervare deprehendi poteſt, ut ut et hoc recte per *non tantum* redditur. Ut cum Ariſtides ait pro Quatuorv. pag. 319. extr. Πράγματα αἴσχιστα ἔμελλε συμβήσεσθαι, καὶ οὐχ ὅσον τὸ τῆς δουλείας, ἀλλ᾽ ἀποδρᾶναι πρῶτον, εἶτα δουλεύειν. *Res turpiſſimae inſtabant,*

ſtabant, et non ſolum ſervitus, ſed primum fuga, deinde ſervitus. Res ait turpiſſimas inſtare: quanta autem haec eſſet turpitudo, docet, cum ſubdit: Καὶ οὐχ ὅσον etc. i. e. Οὐ τοσοῦτον πρᾶγμα, ὅσον ἐστὶ τὸ ἀποδρᾶναι. *Non tantum* quoque Latini dicunt, qui ubi proprie loqui cupiunt, ſic rei quantitatem deſignant, ut hic Graece: *Non tantum dedecus, quantum eſt ſervire, ſed* (quod majus eſt) *primum fugere, deinde ſervire.*

VIII. Hic etiam, ut modo in οὐχ ὅτι notabam, et notandum in οὐχ οἷον, alterum οὐ deeſſe videtur apud Ariſtiden in Panathen., quem adfert Budaeus pag. 479. Integra verba ſunt pag. 202. Αὐτὸ τοῦτο πρῶτον τὸ πάντας τοὺς ἐν χρείᾳ βοηθείας καταφεύγειν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐκ δυοῖν ποδοῖν ὡς ἀληθῶς, καὶ μηδεμίαν τῶν ἄλλων πόλεων ὁρᾶν, μέγα καὶ φανερὸν σύμβολόν ἐστι, καὶ στήλης ἄμεινον, τοῦ προέχειν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ΟΥΧ ΟΣΟΝ λανθάνειν. pro οὐχ ὅσον οὐ λανθάνειν. Quae poſtrema verba, ſi transpoſitionem patiuntur, ἀλλὰ vel ἀλλὰ καὶ adjiciendum eſt, et rei quantitas, vel quantitatis progreſſus patebit, hoc modo: Φανερὸν σύμβολόν ἐστιν, οὐ τοσοῦτον λέγω, ὅσον οὐ λανθάνειν, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον, ὅσον προέχειν. *Ipſum hoc*, inquit, *primum, quod omnes in neceſſitate conſtituti confugiunt ad urbem duobus tanquam pedibus revera, et ex aliis urbibus nullam circumſpiciunt, magnum et manifeſtum eſt, et qualibet columna praeſtantius, eam non tantum non obſcuri nominis fuiſſe, ſed et inde iam a principio excelluiſſe.* Plenius loquitur Thucydides lib. IV, cap. 62. Οἱ μὲν ΟΥΧ ΟΣΟΝ ΟΥΚ ἠμύναντο, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐσώθησαν. *Illi quidem non ſolum ſe non ulti ſunt, ſed ne ſalutem quidem ſuam defendere potuerunt.*

IX. Ut οὐχ οἷον et οὐχ ὅσον pro οὐχ ὅτι h. e. οὐ μόνον et οὐ μόνον οὐ afferuntur, ita etiam οὐχ ὅπως, nec immerito, ſi uſum ſpectamus: at, ne prorſus pereat genuina particulae poteſtas, ut in ſuperioribus qualita-

tem et quantitatem agnovi, ita in οὐχ ὅπως modi alicujus veſtigium reperiri putarim, ut apud Lucian. Dial. Mort. cap. 27. pag. 440. Οὐδ' ἑςάναι χαμαὶ, ΟΥ'Χ ὍΠΩΣ βαδίζειν ἐδύνατο. *Ne ſtare quidem humi poterat, nedum progredi.* Facile eſt ita reddere, ſed non adeo facile eruere ſignificationem modi, quem particulae ὅπως ſupra aſſignavi, niſi poſt οὐ intelligere licet verbum λέγω. Sic ſenſus erit: *Ne ſtare quidem poterat, non dico, quomodo progredi.* Et in Prometh. pag. 192. Οὐδὲ μνημονεύειν εἰς τὴν ὑςεραίαν ἔτι ᾤμην τὸν Δία, ΟΥ'Χ ὍΠΩΣ καὶ τηλικαῦτα ἐπ' αὐτοῖς ἀγανακτήσειν. *Ne poſtridie quidem Jovem memorem fore putabam, nedum adeo ea indigne laturum* i. e. οὐ λέγω ὅπως, *Non dico* ſive *taceo quomodo indigne adeo eſſet laturus.*

X. Denique οὐχ ὡς ἀντὶ τοῦ οὐχ ὅπως dici, oſtendit Budaeus et ipſum ſequens Devarius: aſſentior. Sed et hoc notionem modi utcunque indicari non deponit; ut liquet ex ipſis Athenaei verbis, quae proferuntur. Locus eſt lib. XI, pag. 505, F. Παρμενίδῃ μὲν γὰρ καὶ ἐλθεῖν εἰς λόγους τοῦ Πλάτωνος Σωκράτην, μόλις ἡ ἡλικία συγχωρεῖ, ΟΥ'Χ ὩΣ καὶ τοιούτους εἰπεῖν καὶ ἀκοῦσαι λόγους. *Parmenidae vix conceſſit aetas, ut cum eo in colloquium venerit Socrates Platonis, nedum ut talia dixerit et audiverit.* Modi ſignificatio patebit, ſi poſt οὐ intelligatur λέγω, et repetatur μόλις vel οὐ συγχωρεῖ. hoc modo: Οὐ λέγω, ὡς οὐ συγχωρεῖ ἡλικία τοιούτους εἰπεῖν καὶ ἀκοῦσαι λόγους. *Taceo, quomodo non conceſſerit aetas tales ſermones dicere et audire.*

II. *De Particulis* ΟΥ'ΚΟΥ͂Ν ET ΟΥ̓́ΚΟΥΝ.

I. Particula οὐκοῦν interrogationem habet cum concluſione circa rem, non negandam quidem illam, ſed negative propoſitam, atque ita per ſe affirmat, ſeu potius

tius affirmationem alteri extorquet. Ponatur itaque οὐκοῦν; pro ἆρ' οὖν οὐκ; Exempla haec ſumo. Apud Eurip. in Oreſt. vs. 778. Pylades Oreſten. rogat, num, ſi abiret, ſpes ſalutis affulgeat? Reſpondet Oreſtes: *Fortaſſe.* Tum concludendo rogat alter: Οὐκοῦν τοῦτο κρεῖσσον ἢ μένειν; *Nonne igitur hoc praeſtat, quam manere?* q. d. ſi in fuga aliqua ſalutis ſpes eſt, hinc ſequitur meliorem hanc eſſe, quam ſi maneas. Quam concluſionem interrogative profert, ut ſic non tam ipſe hoc affirmare videatur, quam affirmationem ex Oreſtis ore velle audire. Quum Minerva, apud Sophocl. in Aj. Fl. foras evocabat Ajacem, impedire cupiebat Ulyſſes, quod erat hoſtis, quem metuebat. Tum Minerva vs. 79.

Οὐκοῦν γέλως ἥδιςος εἰς ἐχθροὺς γελᾶν;

ſignificat: ſi Ajax eſt hoſtis, *an non igitur jucundiſſimus eſt riſus, qui fit periculo hoſtis.* Sciebat enim in ridiculum furorem incidiſſe Ajacem, cujus inſania non Ulyſſi, ſed pecori us feret pernicioſa.

II. Nec concluſio ſemper ex praemiſſis eſt petenda; nam ſequitur nonnunquam: cujus rei ſignum eſt particula γὰρ, vel ἐπειδὴ, vel aliud ſimile. Sequitur γὰρ apud Plat. in Phaedr. pag. 270. extr. ubi, poſtquam dixerat Socrates, eum, qui diſputationem arte inſtituat, ipſum illud, quod res eſt, ejusque naturam commonſtrare. Aſſentitur Phaedrus. Tum iterum Socrates: Οὐκοῦν ἡ ἅμιλλα αὐτῷ τέταται πρὸς τοῦτο πᾶσα; *An non igitur omnis illius conatus eo tendit?* Sequitur concluſionis ratio: Πειθὼ γὰρ ἐν τούτῳ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ. Sic apud Ariſtoph. in Pac vs. 363. Mercurius loquitur: Ἀπόλωλας, ὦ κακόδαιμον. *Periiſti, o miſer:* reſpondet alter: Οὐκοῦν, ἢν λάχω· Ἑρμῆς γὰρ ὢν κλήρῳ ποιήσεις οἶδ' ὅτι. *Nonne ergo, ſi ſortitus fuero,* (nempe *periturus ſum?*) *nam, cum ſis Mercurius ſorte facies, hoc ſcio.*

III.

III. Sequitur ἐπειδὴ apud Plat. lib. II. de Rep. pag. 365. Οὐκȣ̃ν, ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν τὴν ἀλήθειαν βιᾶται; ἐπὶ τȣ̃το δὴ τρεπτέον ὅλως; *An igitur, quoniam ſpecioſa iuſtitia veritati vim adfert, non totus animus eo convertendus eſt?*

IV. Sequitur quoque ratio, quando implicita eſt in ſtructura ſequenti, apud Ariſtoph. Nub. vs. 692. ubi Strepſiades a Socrate reprehenſus, quod Amyniam vocaverat mulierem, reſpondet:

Οὐκȣ̃ν δικαίως, ὅςις ȣ̓ ςρατέυεται;

Nonne igitur recte, quippe qui non militat? i. e. Ἆρ', ἐπειδὴ Ἀμυνίας ȣ̓ ςρατέυεται, ȣ̓ καλῶ ȣ̃ν δικαίως γυναῖκα;

V. Poteſt etiam concluſiva vis dependere a conditione, ſequente εἰ, vel ἐὰν, vel ἢν ut apud Plat. in Phaedr. pag. 258. Οὐκȣ̃ν, ἐὰν μὲν ȣ̃τος ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεατρȣ; *Nonne igitur, ſi oratio comprobata permanſerit, diſcedit geſtiens e theatro?* Et Xen. Inſtit li. III, pag. 73. Οὐκȣ̃ν ἀσφαλῶς ἂν νέμοιτε, εἰ τὰ ἄκρα ἔχοιτε σύμμαχα; *Nonne igitur tuto paſceretis, ſi in iugis praeſto eſſent auxilia?*

VI. Ut ȣ̃ν praeter vim concluſivam, admittit etiam uſum μεταβατικὸν, ut infra exemplis fuſius probabitur, ubi ad hanc particulam fuerit deventum: ita etiam interrogativum ȣ̓κȣ̃ν uſum praeſtare tranſitivum, liquet ex Platonis Euthyphrône pag. 7. ubi Socrates, poſtquam Euthyphroni in memoriam revocaverat, inter ipſos eſſe conſtitutum, ſanctum et profanum maximo inter ſe diſcrimine diſtare; tranſiturus ad aliud, nempe controverſias, quas dii inter ſe exercent, ita pergit: Οὐκȣ̃ν καὶ ὅτι ςασιάζȣσιν οἱ θεοὶ καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἔχθρα ἐςὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλȣς, καὶ τȣ̃το εἴρηται; *Nonne igitur* (vel *porro*) *et hoc dictum eſt, deorum inter ſe eſſe controverſias, diſſidia et ſimultates?* Et in Theaet. pag. 187. extr. oſtenſurus Socra-

Socrates, nullam dari falſam opinionem, praemittit quotidianum inter homines ſermonis uſum, quo dicunt, aliquem falſa, vel etiam vera opinari. Tum ad rei ipſius declarationem pergens, ſic incipit: Οὐκοῦν τοδέ γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ' ἕκαστον, ἤτοι εἰδέναι, ἢ μὴ εἰδέναι; *Jam vero, nonne nobis in omnibus rebus, tum univerſis, tum ſingulis hoc certe contingit, nempe ſcire et neſcire?*

Quamquam interdum poſt οὐκοῦν ſequitur οὐ, non tamen neceſſe eſt particulam οὐκ in οὐκοῦν ideo abundare e. c. Plat. de Rep. pag. 452. Οὐκοῦν ἦν δ' ἐγὼ, ἐπείπερ ὡρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα; Verbatim: *Nonne igitur, inquam, quoniam dicere aggreſſi ſumus, non timenda ſunt urbanorum dicteria?* Ita malim, quam ſine interrogatione: *Igitur non timenda ſunt*, ut conſervetur particulae οὐ uſus: et tunc οὐ φοβητέον σκώμματα idem erit atque καταφρονητέον σκωμμάτων. *Nonne ergo contemnenda ſunt?* Non abſimile eſt illud ejuſdem in Philebo pag. 43. ubi ſtatuit tres vitae ſtatus, ſuavem, triſtem, et tertium neque ſuavem, neque triſtem, ſed tanquam inter utrumque, medium. Tum rogat Socrates: Οὐκοῦν οὐκ ἂν εἴη τὸ μὴ λυπεῖσθαι ποτε ταυτὸν τῷ χαίρειν; Hic proclive eſt reddere: *Non igitur idem ſit nonnunquam doloris eſſe expertem, et gaudere.* Et quadrat reſponſio Phaedri, Πῶς γὰρ ἄν; *Quomodo eſſet* idem? Sed poteſt etiam ſic reddi, ut propria vis particulae οὐκοῦν non negligatur. *Nonne igitur verum eſt, nunquam doloris abſentiam et voluptatem idem eſſe?*

VII. Hactenus otioſam ac plane ſupervacuam non eſſe particulam οὐκοῦν facile evicimus: ſed quid faciemus, quum eam cum imperativo conſtructam inveniemus? Non enim interrogat, qui imperat. Verba ſunt Socratis apud Plat. in Phaedro pag. 274. Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης τε καὶ ἀτεχνίας λόγων πέρι ἱκανῶς ἐχέτω. Item pag. 278. Οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω

παίσθω μετρίως ἡμῖν τὰ περὶ λόγων. Ecce οὐκοῦν dixerit aliquis diſerte pro ſimplici οὖν poſitum: *Ergo de arte et imperitia, quae in dicendo verſatur, ſatis dictum eſto.* Et: *Ergo jam de arte dicendi a nobis, quaſi ludibundis, ſatis haec dicta ſunto.*

*) In his et ſimilibus negari, ut opinor non poteſt, οὐκοῦν quod proprie eſt *nonne igitur?* ad hunc uſum defliſſe ut ſimpliciter pro *igitur* poſitum ſit; et Hoogeveenus operam perdidiſſe videtur, cum hic quoque negationem otioſam non eſſe, demonſtraturus ad ironiam Socraticam confugit.

VIII. Denique affinguntur huic particulae variae ſignificationes, quae tamen nulli alii rei, niſi nudis interpretum verſionibus originem ſuam debent; ſolent enim notiones et uſus confundi: notio eſt inhaerens, propria, certa; uſus vagus, alienus, incertus; neque prout quaeque verſio quadrat, veram ſignificationem indicat. Ita οὐκοῦν ajunt ſignificare *nempe*, *enimvero*, *ſcilicet*, *itaque.* quae omnia nullo alio nituntur fundamento, niſi quod nonnullis caſibus quadrant: ſed re diligentius inſpecta ſemper patet ea poteſtas, quam in principio hujus ſectionis dedi. Ita quamquam *atqui* non ſignificat, tamen merito nonnunquam ſic redditur, Et quia interrogatio negative et concluſive propoſita affirmationis naturam accipit, hinc factum, ut οὐκοῦν dicatur ſignificare *profecto.* E. G. Dicit Oedipus apud Euripidem in Phoeniſſ. v. 1683.

Ὄλωλ'. ἓν ἦμαρ μ' ὤλβισ', ἓν δ' ἀπώλεσεν.

Perii: unus dies me beavit, unus perdidit. Reſpondet Antigone:

Οὐκοῦν μεταχεῖν κἀμὲ δεῖ τῶν σῶν κακῶν;

Ubi ſunt qui interrogationis notam tollant, et οὐκοῦν interpretantur *profecto.* At ſervari poteſt genuina poteſtas ſic vertendo: *Nonne igitur me quoque tuorum malorum participem fieri oportet?* Similis eſt in ſuperioribus locus, nempe v. 1647. ubi Creon cadaver Polynicis

nicis alitibus eſcam abjici jubet, quia patriae bellum intulerat: ad quem ita Antigone:

Οὐκȣ̃ν ἔδωκε τῇ τύχῃ τὸν δαίμονα;

Sic lego, ſervata interrogationis nota. Ex eo, quod Creon cadaver Polynicis inſepultum abjici jubebat, argumentatur Antigone, videri Creonti illum morte ſua non ſatis ſupplicii fuiſſe, cujus contrarium affirmatura interrogat: *An ergo bello debita non luit poenam nece?* Conſentit Scholiaſtes, qui ita explicat: Κατ' ἐρώτησιν ὁ λόγος, οὐκ ἔδωκεν ȣ̃ν τῇ ἀποφάσει τὴν κόλασιν;

IX. Ab οὐκοῦν accentu non tantum, ſed etiam uſu et officio differt οὔκουν· illud enim interrogat, hoc negat, utrumque tamen cum aliqua concluſione. In οὐκȣ̃ν praevalet τὸ ȣ̃ν, in ȣ̃κȣν dominatur ȣ̓, quare ſibi accentum vindicat. Officium eſt ex praemiſſis concluſionem inferre negativam. Hunc uſum praeſtat apud Plat. in Phaedr. pag. 275. ubi Thamus oſtendere conatur, literas a Theuthe inventas hominibus obeſſe magis, quam prodeſſe, quippe qui illarum uſu confiſi minus futuri ſint attenti ad res ipſas, quae cognoſcendae proponantur, memoriae mandandas, quum ad literarum opem ſubinde confugere poſſent: hic ita concludit: Οὔκȣν μνήμης, ἀλλ' ὑπομνήσεως φάρμακον εὗρες, σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν, οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις. *Non igitur memoriae, ſed ſummonitionis inveniſti remedium, diſcipuliſque ſpecioſam, non veram ſapientiam affers.* Addo Eurip. in Phoeniſſ. v. 1583. ubi Creon ait: ſibi traditum eſſe regionis imperium, unde negative concludit, ſe Oedipum non amplius Thebis habitare paſſurum:

Οὔκȣν σ' ἐάσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι.
Non patiar igitur te porro hic habitare.

X. Non tamen ſemper manifeſte apparet vis concluſiva, praeſertim in reſponſionibus negativis, ubi ex alterius

alterius verbis, quae vel praecedunt, vel extrinſecus in ſubſidium vocanda veniunt, elici debet. ut, cum apud Ariſtoph. in Veſp. v. 309. patrem rogat filius, an, ſi fora judicialia ceſſent, haberet, unde pararet coenam? reſpondet ille:

Μὰ Δί', ἄκουν ἔγωγε νῶιν
Οἶδ', ὁπόθεν δεῖπνον ἔσται.

Poſito caſu, ſi ceſſent fora, hinc ſecuturum concludit, non eſſe, unde coena pararetur. Sic apud Plat. in Phaed. pag. 107. poſtquam Socrates ex praemiſſis argumentis collegerat animam eſſe immortalem: ait Cebes: Οὔκουν ἔγωγε ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλό τι λέγειν, οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. Hic ut ſit, quo nitatur concluſio, extrinſecus poſſis arceſſere, ἐπειδὴ ταῦτα δῆλά ἐστι, vel ſimile quid; ut dicat: *Quoniam haec, quae dixiſti, manifeſta ſunt, hinc ſequitur, me non habere, quod praeter haec dicam aliud, neque ulla ratione tibi fidem denegare.*

XI. Aliquando vis concluſiva adeo eſt obſcura, ut videatur penitus evanuiſſe, relinquit tamen, neſcio quae, tenuia ſui veſtigia: nam ut ex concluſione ſtabilita naſcitur affirmatio, hinc ſequitur, ubi negativum ſit admixtum, negationem illam vehementer ſtabiliri; et οὖν hinc accipere vim βεβαιωτικὴν, alicubi ſupra patuit, et oſtendetur in particula οὖν. Itaque οὔκουν notat, *Profecto non.* ut cum Sycophanta ait apud Ariſtoph. in Plut. v. 889.

Οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὸν οὐδενί.

Neque enim ullius bonae rei gratia hic adeſtis. Reſpondet Cario:

Μὰ τὸν Δί', οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.

Non profecto, vel *non equidem per Jovem, ullius, quae tibi quidem bona ſit; hoc ſcias.*

XII. Ceterum recte viri docti obſervarunt οὐκοῦν et οὔκουν ſaepe a librariis confuſa eſſe, quae res in errorem

rorem interdum induxit interpretes, ut alteri alterius vim et notionem falſo tribuerent.

III. *De Particulis* ΟΥ'ΔΕ', ΟΥ'ΤΕ, *et conjunctis*.

I. Ut *μηδὲ* et *μήτε* ſupra ob vicinitatem conjunximus: ita neque *οὐδὲ* et *οὔτε* diſtrahimus. Diſcrimen inter *μηδὲ*, *μήτε* et *οὐδὲ*, *οὔτε* idem eſt, quod ſupra inter *μὴ* et *οὐ* vidimus.

II. Quoties oratio eodem tenore procedit, *οὐδὲ*, vel *οὔτε*, dicunt, ubi obſervat Euſtathius, haec non diſſimilia tantum, ſed etiam ſimilia conjungere in illo Homeri pag. 1813.

Τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.

Ταυτὸ γὰρ, ait *κρύψαι καὶ κεῦσαι*.

III. Ubi vero orationis tenor nova diviſione interrumpitur poſt *οὐδὲ*, ſequitur geminatum aut multiplicatum *οὔτε*. Ita laudat Agamemnon Chryſeida apud Hom. Il. A. v. 115. quam dicit non inferiorem eſſe Clytemneſtra.

Οὐ δέμας, οὐδὲ φυὴν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτέ τι ἔργα.

Laudat primum a forma corporis, deinde ab animi dotibus, quare *οὐδὲ φυὴν* dicit, potius quam *οὔτε φυὴν* ſuppreſſa in ſuperiori *οὐ δέμας* particula *μὲν*, ad quam refertur *δὲ*, latens in *οὐδέ*· ſed mentis virtutes diſtinguit in ingenium et opera, ingenii ſigna; quare novae diviſioni quadrat *οὔτε*. Iterum lib. Il. E. v. 333. ubi Diomeden Venerem vulneraturum fuiſſe ait Poëta,

— Ὅτ' ἄναλκις ἔην θεὸς οὐδὲ θεάων
Τάων, αἵτ' ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρανέουσιν,
Οὔτ' ἂρ' Ἀθηναίη, οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ.

Primum dicit, Venerem eſſe deam imbellem, neque ex illis deabus, quae virorum bellis praeſint, ſuppreſſo in priori membro *μὲν*, *ἄναλκις μὲν ἔην*. Mox deas

 belli-

bellicoſas diſtinguens utitur ὅτε. Ergo neque Minerva erat, neque Enyo. Adde Xenoph. lib. 1 Memor. pag. 721. Οὐδὲ μὴν ἰδίᾳ γε οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων οὔτε ἀγαθῶν ἀπεστέρησεν, οὔτε κακοῖς περιέβαλεν. *Quin neque quenquam hominum privatim aut bonis evertit, aut in mala conjecit.*

IV. Poteſt et οὐδὲ, parti principali praefixum, latere in οὐδεὶς, poſito pro οὐδὲ εἷς· ut apud Platonem in Euthyphr. pag. 8. Οὐδεὶς οὔτε θεῶν, οὔτε ἀνθρώπων. *Nullus aut deorum, aut hominum.*

V. In epiſtola ad Gal. cap. I. com. 12. poſt οὐδὲ ſequitur ſemel οὔτε. Nempe Apoſtolus dicit, evangelium, quod praedicabat, non eſſe ſecundum hominem, divinam auctoritatem ſic arguens: Οὐδὲ γὰρ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. ubi duo ſunt membra principalia, quorum alterum eſt negativum, alterum affirmativum: evangelium non homini debetur, ſed revelationi Chriſti. Illud primum membrum iterum diſtinguitur, οὔτε παρὰ ἀνθρώπου ἔλαβον, οὔτε ἐδιδάχθην. *Neque ab homine accepi*, nempe per traditionem, *neque* longo temporis uſu *doctus ſum.* Quare, ne diviſioni ſuae deſint particulae, οὔτε ſemel poſſit intelligi, ut ſint integra verba; οὐδὲ γὰρ οὔτε παρὰ ἀνθρώπου, ἔλαβον, οὔτε ἐδιδάχθην.

VI. Contra poſt duplicatum οὔτε, ſequitur οὐδὲ apud Ariſtotel. lib. 1 de Generat. Animal. cap. XVIII. pag. 649. quia οὐδὲ inchoat alterum principale membrum. Verba ſunt: Οὐκ ἐνυπάρχει σπέρμα οὔτε ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ, οὔτε ἐν τῷ γήρᾳ, οὐδὲ ἐν ταῖς ἀῤῥωστίαις. *Semen nec in prima aetate, nec in ſenili, neque in morbis adeſt.* Diſtinguuntur primum aetas et valetudo, quare poſteriori additur οὐδὲ. ſed aetas iterum diſtinguitur in primam et ſenilem, cui ſecundae diviſioni congruum magis eſt οὔτε.

VII.

VII. Quaeritur an ὄτε ſequi poſſit, ſi praecedat ſimplex negatio. Negat Devarius, docens, eo ipſo ὄτε ab ὀδὲ differre, quod hoc ſimplici negationi ſubdatur. Exempla ſunt apud Plat. in Phaedr. pag. 237. Οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς, ὄτε ἄλλοις ὁμολογῦσιν. *Neque enim ſibi, neque aliis conveniunt.* Et pag. 241. Ἧς ὄτε ἀνθρώποις, ὄτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον ὄτε ἐςὶν, ὄτε ποτὲ ἔςαι. *Qua*, nempe mentis diſciplina, *neque hominibus, neque diis pretioſius neque eſt, neque erit unquam.* Negare ego non auſim; cum itaque lego in ep. pr. ad Cor. cap. III. com. 2.: Οὔπω γὰρ ἠδύνασθε, ἀλλ' ὄτ' ἔτι νῦν δύνασθε, *Nondum enim potuiſtis, ſed et nunc non poteſtis*; intelligo ante ἀλλὰ reticeri aliquid, ad quod ὄτε referatur, puto ὄτε τὸ πρόσθεν.

VIII. Idem monet, ubi ſemel ὄτε praeceſſerit, alterum ὄτε ſequi neceſſe eſſe: quod tamen ita intelligendum, ſi ſequatur negatio altera; nam non verum eſt, ſi ſequatur affirmatio; tunc ὄτε ſolitarium eſt, et ſequitur καὶ vel τέ. vid. Evang. Joann. cap. IV. com. 11. Οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐςὶ βαθύ. *Neque hauſtrum habes, et puteus eſt profundus.* Eodem jure Latini dicunt *neque*, ſequente *et* ut Suet. in Aug. cap. 66. *Amicitias neque facile admiſit, et conſtantiſſime retinuit.* Graece: Τὰς φιλίας οὔτ' εὐπετῶς προςεδέξατο, καὶ ἀδιαλείπτως ἐτήρησεν.

IX. Ubi, recenſitis levioribus, negando aliquid maxime adſtrictum voluerunt Graeci, huic praefigere amaverunt ὀδὲ i. e. *ne quidem.* Cujus particulae hic uſus eſt, ut nullam exceptionem patiatur. ut in Act. Apoſt. cap. VII. com. 5. Καὶ οὐκ ἔδωκε αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, ὀδὲ βῆμα ποδός. *Neque dedit illi hereditatem in ea* terra, *ne veſtigium quidem pedis.* Et Matth. XXIV. 36. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας ὀδεὶς οἶδεν, ὀδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν ὀρανῶν. *De illo die aut hora nemo ſcit, ne angeli quidem coelorum.*

Sed ſic ſaepius οὐδὲ ſolitarium invenitur, ſuppreſſis ſuperioribus negatis, ut apud Hom. Il. Θ. v. 234. ubi Argivis Agamemnon objicit vanam gloriam, quam jactaverant,

> Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
> Στήσεσθ' ἐν πολέμῳ· νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν
> Ἕκτορος. —

Praecedens negatio reticetur, qua addita, integra ſit oratio: Νῦν δ' οὐ μόνον ἕκαστος οὐχ ἱστάμεθ' ἀντὶ ἑκατὸν καὶ διακοσίους, ἀλλ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν. *Jactabatis vos ſingulos adverſus centenos et ducenos ſtaturos eſſe; nunc vero ne contra unum quidem Hectorem valemus.* Sic Marc. VI. 31. Καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. *Et ne idoneum quidem tempus edendi habebant.* ubi poſt καὶ quaelibet alia negotia obeunda intelligi poſſunt. Et Matth. VI. 29. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. *Ne Salomonem quidem in omni ſuo ſplendore amictum fuiſſe, ut unum ex his.* Suppleo rurſus, ὅτι οὔτε οἱ δυναστεύοντες, οὔτε βασιλεῖς, ἀλλ' οὐδὲ Σολομών. Sed plena exemplis omnia.

X. Subobſcurum illud Agamemnonis apud Hom. A. v. 161.

> Αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίκ' ἑτοιμάσατ' ὄφρα μὴ οἶος
> Ἀργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.

ubi, ne οὐδὲ nihil habeat, quo referatur, aliquid latere neceſſe eſt, quod praemittatur. Intelligi poteſt, οὐ δίκαιον, οὐκ ἔξεστι, vel ſimile, ut integrum ſit, οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἔοικε. Atque ita ſenſus eſt efficacior. In diſtribuendis enim praemiis, juſtum non erat, ut unus miles bene meritus praeteriretur. At imperatorem ipſum abire indonatum non juri dumtaxat, ſed etiam aequitati repugnabat. Hoc voluiſſe videtur Agamemnon, cum dicebat, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε. Reddo igitur plenius: *Sed illico mihi parate praemium, ne ſolus Argivorum indonatus ſim: quoniam hoc non tantum injuſtum eſt*, vel *non licet*, *ſed ne aequum quidem eſt.* Confidentius ſuppleo οὐκ ἔστι, cum video ſic ellipſin ſuppletam apud eundem lib. Od. Θ. v. 358.

Οὐκ

Οὐκ ἔςʹ, οὐδὲ ἔοικε τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.
Non licet, et ne aequum quidem eſt tuum dictum abnuere.

XI. At non item hoc fit, quando negatio amplificat, quam poteſtatem τοῦ δὲ ſupra attigi cap. XIV. ſect. 1. §. 10. atque ita οὐδὲ idem ſit, quod καὶ οὐ *etiam non.* Cujus uſus exemplum eſt apud Plat. Apol. Socr. pag. 21. Οὗτος μὲν οἴεταί τε εἰδέναι, οὐκ εἰδώς· ἐγὼ δὲ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. *Hic quidem putat ſe aliquid ſcire, cum neſciat: ego vero, quemadmodum revera non ſcio, ita etiam me ſcire, non puto.* Et apud Lucian. Deor. Dial. XVI extr. Juno Dianae laudibus obtrectans, poſtquam pulchritudinis gloriam inanem irriſerat, addit: Ἐῶ λέγειν, ὅτι οὐδὲ τὰς τεκούσας ἐμαιοῦτο, παρθένος γε καὶ αὐτὴ οὖσα. *Mitto, illam etiam non obſtetricatam fuiſſe parturientibus, ſiquidem virgo eſt ipſa.*

XII. Non adeo frequenter οὔτε *ne quidem* notat: Exemplum eſt in Evang. Marci cap. V. com. 3. Καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι. Plenius hoc ordine: Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι, οὔτε ἄλλοις δεσμοῖς, οὔτε ἁλύσεσιν. *Et nemo poterat eum vincire, neque aliis vinculis, neque catenis.*

XIII. Ut ſimplex οὐ, flexa per interrogationem oratione, ita etiam οὐδὲ compoſitum, *ne quidem*, ſuppreſſo ἄρα, emphaſin habet, ut in Evang. Luc. cap. XXIII. com. 40. Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν; *An ne tu quidem metuis Dium?* i. e. Ἄρ' οὐδὲ σὺ φοβῇ; Conf. cap. VI. 3. Marc. XII. 10. 1 Cor. XI. 14.

Sed quaeritur an οὐδὲ abundet, ubi in eodem membro repetitur. e. c. Homer. Odyſſ. K.

Οὐδὲ γὰρ, οὐδέ τις, ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
Ὅσκε πίῃ, καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.

Et ex Od. Θ.

Οὐδὲ γὰρ, οὐδέ τις, ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώματ' ἵκηται.

Itidem Il. M.

— Επεὶ οὐδὲ μὲν, οὐδὲ ἔοικεν

Δῆμον ἐόντα, παρὲξ ἀγορευέμεν, οὔτ᾽ ἐνὶ βουλῇ,
Οὔτέ ποτ᾽ ἐν πολέμῳ.

Sed primo abundare alterum οὐδὲ non putem, quando utrumque diverſa ſpectat, diverſaque notat, cum alterum negat actum, alterum exceptionem tollit, ut fit apud Hom. in Boeot. v. 210.

Οὐδὲ μὲν οὐδ᾽ οἱ ἄναρχοι ἔσαν. —

Prius οὐδὲ refertur ad ἄναρχοι ἦσαν, alterum ad οἱ. *Nec erant ſine duce, ne hi quidem.* Et apud Ariſtoph. Veſp. v. 478.

Οὐδὲ μέν γ᾽, οὐδ᾽ ἐν σελίνῳ 'στιν, οὐδ᾽ ἐν πηγάνῳ.

ubi prius refertur ad verbum ἐςὶ, poſterius ad nomen σελίνῳ, ita: *Neque eſt, ne in ſelino quidem, neque in ruta.* Quod attinet ad Homeri locum Od. K. Οὐδὲ γὰρ, οὐδέ τις, ἄλλος ἀνὴρ etc. ſi οὐδέ τις, *ne quisquam quidem*, idem ſit (id quod ſuſpicor) atque οὐδὲ εἷς, habemus eundem uſum. Sic ſenſus erit: *Neque alius, ne unus quidem, haec venena ſuſtinuit.* Locus eſt v. 327. cui ſimilis eſt lib. Θ. v. 32. Οὐδὲ γὰρ, οὐδέ τις, ἄλλος, ὅτις etc. Pro οὐδὲ γὰρ ἄλλος, οὐδὲ εἷς. *Neque enim alius, ne unus quidem quicunque meam domum pervenerit.* Quare diſtingui velim poſt τίς. Itaque οὐδέ τις ſtylo Evangelico ſit οὐδὲ εἷς. vid. ep. ad Rom. cap. III. com. 10. Οὐκ ἔςι δίκαιος, οὐδὲ εἷς· Homerico: Οὐκ ἔςι δίκαιος, οὐδέ τις. Sic οὔτις idem valere, quod οὐδεὶς, probat Devarius ex illo Homeri, Il. A.

— Οὔτις, ἐμεῦ ζῶντος, σοὶ χεῖρας ἐφήσει.

Difficilius eſt illud ex eodem Homero tertium, quod invenitur lib. Il. M. v. 212. Ἐπεὶ οὐδὲ μὲν, οὐδὲ ἔοικεν etc. Non hic confugiam ad id, quod modo §. 10. dixi, ut ſit poſitum pro οὐδὲ μὲν ἔξεστιν, οὐδὲ ἔοικεν. Sed ſi concedimus pleniſſimam iterationem, an ἐπίζευξιν cenſebimus ſua virtute carere, qualis ἐπιζεύξεως exemplum ſupra dedi in ſimplici οὐ ſect. I. §. 10. qualesque multae inveniuntur apud utriusque linguae auctores. Nec mea haec eſt, ſed Euſtathii ſententia ad h. l. p. 901. Τόδε, οὐδὲ μὲν, οὐδὲ ἔοικε, τῇ διπλῇ ἀποφάσει, ἀποτροπὴν τελείαν δηλοῖ τοῦ χρῆναι τὸν δημότην ἀντιλέγειν τῷ κρατοῦντι. i. e. *Duplici hac negatione abſoluta averſio ſignificatur, quo minus deceat hominem de populo adverſa dicere imperanti.* Tale videtur illud Platonis in Phaedr. ſub finem: Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν. *Neque enim tuus eſt praetereundus ſodalis, ne is quidem.*

Ita

Ita negativam qualitatem augeri ait Devarius. Concludimus ergo, in his et ſimilibus repetitum οὐδὲ non plane otioſum eſſe.

XIV. Dicunt etiam οὐδ᾽ ἂν, et οὐδ᾽ ἂν εἷς, ubi tamen ἂν ſeparatim in talibus ſpectandum eſt, et referendum ad ſuum verbum, cujus actum tollit, adeoque particulam οὐδὲ ipſam non afficit. Praeter ceteros uſus particulae ἂν quas hic repetere nihil attinet, etiam poſt οὐδὲ poteſtatem conditionalem exercet, quando poſt negationem redditur *etiam ſi*, verbatim *neque ſi*, ubi ſimplicem negationem efficacior excipit, ut cum Socrates ait apud Plat. in Phaedr. pag. 277 extr. Οὐκ ἐκφεύγει τῇ ἀληθείᾳ μὴ οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι, οὐδ᾽ ἂν ὁ πᾶς ὄχλος αὐτὸ ἐπαινέσῃ. *Non poteſt non tanquam turpe repudiari, etiam ſi coetus popularis id laudaverit.* Et Xenoph. lib. III. Inſtit. pag. 70. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀπολείψομαί σου, ὦ Κῦρε, οὐδ᾽ ἂν σκευοφόρον με δέῃ σοι συνακολουθεῖν. *Equidem, Cyre, tibi non deero, etiamſi oporteret me ſequi tanquam bajulum.* Similem uſum habet οὐδ᾽ εἰ apud Hom. Il. I. v. 389.

Κούρην δ᾽ οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Οὐδ᾽ εἰ χρυσείῃ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι.

Filiam Agamemnonis Atridae uxorem non ducam, etiamſi cum aurea Venere certet pulcritudine. Neque neceſſe eſt negationem praecedere, quae ſequitur apud Hom. Il. lib. I. v. 385.

Οὐδ᾽ εἴ μοι τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
Οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει Ἀγαμέμνων.

Neque ſi mihi tot daret, quot ſunt arenae, et pulveres, ne ſic quidem animum meum induceret Agamemnon.

XV. Jungunt etiam τῷ οὐδὲ particulas γάρ πω, ubi negationem ratiocinio firmare volunt, ὑποκοριστικῶς tamen, ne confidentius loquendo arroganter nimis ſibi placere videantur. Sic legimus apud Plat. de Rep. VI. pag. 500. Οὐδὲ γάρ πω, ὦ Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ

γε ὡς ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι, κάτω βλέπειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας. *Non enim, opinor, Adimante, vacat illi, qui animum applicat rebus ſeriis, deſpicere ad hominum negotia.*

XVI. Additur et particula ΜΕ'Ν ἀνανταπόδοτος, non ſequente δὲ, quae uſu ſuo περιγραφικῷ ſequentem negationem priori reddit vehementiorem, ut apud Hom. Il. I. v. 376.

Οὐδέ τί οἱ βουλὰς συμφράσσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον.
Neque cum illo conſilia habebo communia, neque labores quidem. Reddi et poteſt *nedum.* Sed illud οὐδὲ μὲν videtur poëticum. Adde Theogn. v. 1078.

Οὐδένα τῶν ἐχθρῶν μωμήσομαι ἐσθλὸν ἐόντα,
Οὐδὲ μὲν αἰνήσω δειλὸν ἐόντα φίλον.

Neminem inimicum, ſi bonus ſit, vituperabo; nedum laudabo amicum ignavum.

XVII. Aliquando μὲν in οὐδὲ μὲν videtur habere uſum βεβαιωτικὸν, qui quomodo ex uſu περιγραφικῷ naſcatur, ſupra vidimus. Exemplo eſto illud Phocylidis, de muliere, quam e ſue natam dicit. Οὔτ' ἄρ κακὴ, οὐδὲ μὲν ἐσθλή. *Neque mala, neque ſane bona.*

XVIII. Quod dixi ſupra ſect. II, 3. de οὐ μὴ, idem dictum puta, de οὔτε μὴ, quare, ne in opere, quod jam ſatis in molem praeter opinionem excrevit, longior ſim, unum exemplum dabo ex Platonis Rep. lib. X. pag. 597. Οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, οὔτε μὴ φυῶσι. *Neque creati ſunt a Deo, neque naſci poſſunt.* ſive, *Et minime naſcentur.* uſum et rationem ſupra expoſui.

*) Particulae οὐδὲ μὴν — γε *ſane ne quidem, nec profecto quidem*, ſ. *quin neque* cum facile ex ſingularum notione intelligi poſſint, neque in hac compoſitione novi aliquid afferant, quae de iis copioſius diſputavit auctor, hic omittenda duximus.

XIX. Socrates ſequens privam εἰρωνείαν pro γε περιγραφικῷ ſive βεβαιωτικῷ utitur τοῦ ϛοχαϛικῷ, apud Plat.

Plat. lib. V de Rep. pag. 469 extr. Poſtquam damnaverat eos, qui mortuos ſpoliabant, adjicit: Οὐδὲ μήν πȣ πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὅπλα οἴσομεν ὡς ἀναθήσοντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων. *Quin neque (opinor) ad templa deferemus arma ſuſpenſuri, praeſertim Graecorum.*

XX. Adjicitur et τῷ οὐδὲ particula οὖν ex concluſiva poteſtate βεβαίωσιν nacta, apud Eund. lib. de Rep. VI. pag. 492 extr. Οὔτε γὰρ γίγνεται, οὔτε γέγονεν, οὐδ᾽ οὖν μὴ γένηται. *Neque enim eſt, neque fuit, neque adeo erit.* Sic etiam dicitur οὔτ᾽ οὖν. Verba ſunt Telemachi de reditu patris deſperantis, lib. Odyſſ. A. 413.

Εὐρύμαχ᾽, ἤτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
ΟΥ"Τ' ΟΥ"Ν ἀγγελίης ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι·
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι. —

ubi non neceſſe eſt hic a concluſiva poteſtate recedere, quae τοῦ οὖν primaria eſt; nam ex eo, quod certum eſt Telemacho, patrem nunquam rediturum, concludit: *Neque igitur nuncio amplius fidem habeo, ſi veniat alicunde, neque vaticinii ullam habeo rationem.* Οὖν itaque poſt οὔτε concludendi vim non deponit.

SECTIO IV.

DE

PARTICULIS ΟΥ"ΤΙ, ΟΥ'ΔΕ' ΤΙ, ΟΥ"ΤΕ' ΤΙ, ΟΥ"ΤΙ'ΓΕ, ΟΥ"ΤΙΠΟΥ, ΟΥ' ΤΟΙ.

I. Particula τὶ, negativis ȣ, ȣ̓δὲ et ȣ̓τε juncta, quamlibet tollit partem, neque ullam patitur exceptionem. Nonnunquam diſcretae ſunt voculae, quarum poſterior verbi imperium patitur, ut apud Hom. Il. B. v. 586. Ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκȣ́ομεν ȣ̓δέ τι ἴδμεν. *At nos famam tantum audimus, neque ſcimus quicquam.* Nihil indicat excipi, quod ſciant homines. Sic cum

 geni-

genitivo conſtruitur apud eundem lib. Od. Θ, v. 298. *Οὐδέ τι κινῆσαι μελέων ἦν. Neque ullum ex membris movere poterant.* nullo excepto. Vel ſequens naturam adjectivi ſubſtantivo paret, apud eundem lib. Il. A. v. 542.

Αἰεί τοι φίλον ἐςὶν ἐμεῦ ἄπο νόσφιν ἐόντα
Κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν, ὐδέ τί πώ μοι
Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος, ὅ, ττι νοήσας.

ubi τὶ poteſt referri ad ἔπος. *Nullum verbum. Semper tibi gratum eſt ſeorſim a me clandeſtina conſilia agitantem pro imperio agere, neque ullum hactenus verbum, quicquid cogitaveris, ſuſtinuiſti mihi prono animo dicere.* Atque ita in his ὔτι nihil aliud ſignificat, quam ὐχ ἕν; et ὐδέ τι, quam ὐδὲ ἓν ſive ὐδὲν, vel etiam καὶ ὐδέν. ut in primo Homeri loco ὐδέ τι ἴδμεν, eſt idem quod, καὶ ὐδὲν ἴδμεν. in ſecundo, ὐδέ τι μελέων erit ὐδὲ ἓν τῶν μελέων. In poſtremo ὐδέ τι ἔπος, i. q. καὶ ὐδὲν ἔπος. Poſſit et addi ὐδ' ὁτιῦν, niſi quis exiguam fortaſſe differentiam notet, quod ὔτι vel ὐδέ τι genus, ὐδ' ὁτιῦν etiam ſpeciem quamlibet excludat: et ὔτι, et ὐδέ τι ſolitaria, i. e. nulla alia particula adjecta, puta γε aut πυ, ſit familiarius poëtis; ὐδ' ὁτιῦν in ſoluta oratione uſitatius. Plat. Apol. Socr. pag. 32. *Ἐμοὶ θανάτυ μέλει ὐδ' ὁτιῦν. Mortis cura omnino nulla tangor.* Plut. de ſententia Stoicorum, adverſus eos ſcribens pag. 1067. *Ὅταν ἐκπυρώσωσι τὸν κόσμον, κακὸν ὐδ' ὁτιῦν ἀπολείπεται. Quum mundum cremaverint, malum prorſus nullum relinquitur.*

II. Sed obſcurior eſt particulae τὶ ratio, quando abſolute ponitur, nec, quo referatur, vel unde regatur, habet. Sic apud Hom. Il. A. v. 160. Πρὸς Τρώων, *τῶν ὔτι μετατρέπῃ, ὐδ' ἀλεγίζεις. A Trojanis, quorum nullam aut curam, rationem habes.* In his tamen, ut τῷ τὶ ſua conſtet conſtructio, poſſit videri praepoſitio κατὰ, vel διὰ diſſimulari. Certe, quan-

quando verba per interrogationem inflectimus, dicimus; Τί τȣ́των μετατρέπῃ; *Quid curas hos?* patebit idem praeſtare τί interrogativum, quod encliticum citra interrogationem; *nihil hos curas.* Sit itaque ȣ̓́τι idem fere quod ȣ̓δαμῶς, ut explicat Heſychius. Sic Agamemnon apud Hom. lib. Il. Α, vs 153.

— Ἐπεὶ ȣ̓́τι μοι αἴτιοί εἰσιν.

Quoniam omnino culpa carent. ubi τὶ abſolute ponitur poſt ȣ̓, cum quo conjunctum notat idem quod ȣ̓δαμῶς· *minime ſunt nocentes.* Si enim hic conſtructionis ratio aliqua quaerenda foret, dicendum fuerat: ȣ̓́τινος.

Ut ȣ̓́τι, ita ȣ̓δέ τι conſtruitur apud Hom. lib. Il. Α, vs. 124.

Οὐδέ τί πω ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά.

Omnino hactenus neſcimus communia multa eſſe repoſita. Ut autem ȣ̓δέ τι, ſic et ȣ̓́τέ τι, exiguo diſcrimine; habes apud eundem lib. Il. Α, vs. 115. Οὐ δέμας, ȣ̓δὲ φυὴν, ȣ̓́τ' ἂρ φρένας, ȣ̓́τέ τι ἔργα.

Sed alia res eſt, quando ȣ̓ τι, non ut una particula compoſita, ſed ut duae diverſae voculae conſiderandae veniunt, quomodo ȣ̓ negabit actum verbi, quem τὸ τὶ vi ſua μειωτικῇ imminuit, ut apud Plat. lib. V, de Rep. pag. 450. extr. Ἀπιςȣ̃ντα δὲ καὶ ζητȣ̃ντα ἅμα τȣ̀ς λόγȣς ποιεῖσθαι, ὃ δὴ ἐγὼ δρῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερὸν, ȣ̓́ τι γέλωτα ὄφλειν· παιδικὸν γὰρ τȣ̃τό γε. ἀλλὰ μὴ σφαλεὶς τῆς ἀληθείας, ȣ̓ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ τȣ̀ς φίλȣς συνεπισπασάμενος κείσομαι, περὶ ἃ ἥκιςα δεῖ σφάλλεσθαι. *Qui vero ſibi diffidit, ſimulque quaerit rem oratione explicare, id quod ego nunc facio, huic metus et periculum adeſt, non ne utcunque ridiculus fiat (puerile enim hoc certe) ſed ne non ipſe ſolum a veritate inveniatur aberrans, ſed et amicos in errorem ſecum trahat, idque in rebus, in quibus minime oportet decipi.* ubi τὶ redditum *utcunque* a nativa imminuendi poteſtate non recedit.

V. Additur particula γὲ, quae tamen, ut videtur, non afficit ȣ̓́τι, ſed partem adjectam, quam reſtringit vel περιγραφικῶς, vel βεβαιωτικῶς. Lucian. in Lapith. tom. III, pag. 420. Οὔτι γε πρὸς ἐμὲ ȣ̓́τω ποιεῖν

ποιεῖν ἔχρην. Nequaquam mecum ſaltem ita agere oprtebat.

VI. Tres hae particulae aggregatae ὅτι πȣ ſingulae quoque egregie ſuo funguntur officio, et OΥ' interrogative negat, ΤΙ' *μειωτικῶς* adhibetur, et ΠΟΥ eſt *ςοχαςικόν*. Exemplum eſt apud Sophocl. in Philoct. vs. 1226.

— Oὔ τι πȣ δȣ̃ναι νοεῖς;

Ulyſſes non vult, reddi arcus: metuit tamen ne reddantur, quod conjicit ex verbis Neoptolemi, quare ex conjectura interrogat, negative tamen: ΤΙ' *μειωτικὸν* exprimit fere illud quod dicitur, *an tale quicquam cogitas?*

VII. Ex ȣ̓ negante, et τοὶ aſſeverante aggregatur ȣ̓́τοι, qua particula uſi ſunt Graeci, quoties aſſeverantes negabant, et ſua ipſorum fiducia alteri dubitationem eximebant. Convenit optime ſententias ſcribentibus. Sic Theogn. vs. 437. *Οὔτοι σύμφορόν ἐςι γυνὴ νεὰ ἀνδρὶ γέροντι, Non ſane congrua eſt mulier juvenis viro ſeni*: Et Euripid. in Phoeniſſ. vs. 558. *Οὔτοι τὰ χρήματ' ἴδια κέκτηνται βροτοί. Non ſane propria poſſident mortales.*

VIII. Convenit quoque citra ſententiam ſerio negantibus, ut apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 1117.

Οὔτοι ποτὲ ζῶν τȣ̃τον ἀποδυθήσομαι.

Non ſane, dum in vivis ero, hunc exuam. Lyſ. adv. Agorat. pag. 227, init. *Οὔτοι πιςένει καλῶς ἀγωνιεῖσθαι. Non credit profecto ſe feliciter cauſam dicturum.*

IX. Quo negationis aſſeveratio magis ſtabiliatur, addit Ariſtophanes jusjurandum, ut in Pace vs 187.

Οὔτοι, μὰ τὴν γῆν ἔσσεθ' ὡς οὐκ ἀποθανεῖ.

Non ſane, per terram, poteris evitare mortem. Sic ſaepius c. c. Nub. 1241. Equit. 433. Plut. 64. etc.

X.

X. Vel ſine juramento confirmat negationem aſſeveratam particula βεβαιωτικὴ ΔΉ. Ita apud Plat. in Euthyphronis principio. Οὔτι δὴ Ἀθηναῖοί γε δίκην αὐτὴν καλοῦσιν. ἀλλὰ γραφήν. *Profecto eam, mihi crede, Athenienſes certe non litem vocant, ſed accuſationem.*

XI. Cum juramento negationem aſſeveratam ſtabilit οὐ τοίνυνγε apud Ariſtoph. in Veſp. 1136. ubi Bdelycleon ait: *ſi Sardes vidiſſes unquam, ſcires: nunc vero ignoras.* Reſpondet Philocleon:

Μὰ τὸν Δί' οὐ τοίνυνγε.

Quomodo afficiat orationem τοίνυνγε, infra dicetur ſuo loco.

Caput XXXIX.

De

Particula ΟΥ̓Ν.

I. Primaria particulae ΟΥ̓Ν poteſtas eſt concluſiva. Confundere videtur Devarius particulas ἄρα et οὖν, quae tamen et poteſtate, et uſu differunt: nam ἄρα eſt illativum, οὖν concluſivum; ἄρα argumentatur, οὖν accommodat. Utriusque diverſa poteſtas, et diverſus uſus innoteſcat ex Plat. lib. VI, de Rep. ſub init. Agit ibi, quinam ſint tuendis legibus praeficiendi: ſtatuitque duo hominum genera, qui rerum vel periti ſunt, vel imperiti; rogatque, utris urbis cuſtodia ſit credendo: tum eos eligendos putat, qui cuſtodire poſſint et leges

leges et urbis inſtituta. Tum reſpondet alter colligendo: Τὸ δὲ δὴ ἄρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν, εἴτε ὀξὺ ὁρῶντα, χρὴ τὸν φύλακα τηρεῖν ὁτιῦν. *Itaque hoc jam manifeſtum eſt, eum, qui cuſtos ſit, ſive coecutit, ſive acute videt, oportere ſervare omnia.* Deinde deſcriptis, quos intelligat coecos, et deducta re ad id, quod praecipue intenderat, ita concludit, interrogando tamen: Τύτυς ὖν μᾶλλον φύλακας στησόμεθα, ἢ τὺς ἐγνωκότας; etc. *Hos ergo potius cuſtodes praeficiemus, quam gnaros?* ſed clarius exemplum dabo ex ep. ad Galat. In extremo capite IV. pulcra allegoria oſtendit Apoſtolus diſcrimen inter liberae Sarae, et ancillae Agaris filios, et argumento probans, fideles eſſe filios non ancillae, ſed liberae: Ἄρα, inquit, ὐκ ἐσμεν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. At in principio capitis V. accommodaturus hoc dictum ad officium Galatarum, pergit: Τῇ ἐλευθερίᾳ ὖν, ᾗ Χριςὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δυλείας ἐνέχεσθε. *Perſiſtite igitur in libertate, qua Chriſtus nos liberavit, et ne rurſus implicamini jugo ſervitutis.*

II. Quod ad uſum attinet, *imprimis* convenit monenti, cum praemiſſa officio accommodantur. Vide ſis, praeter locum ex ep. ad Gal. modo allatum 1 Cor. IV, 16. Παρακαλῶ ὖν ὑμᾶς, μιμηταί μυ γίνεσθε. *Adhortor igitur vos, eſte mei imitatores. Secundo* convenit oranti, quisquis, enumeratis nonnullis beneficiis, his utitur tanquam ſtimulis, quibus alter excitatus voto annuat. Ita facit Oreſtes apud Eurip. in Or. vs. 654. ubi dixerat, quantum Menelaus Agamemnoni patri debuerit, ita concludit precans:

Ἀπότισον ὖν μοι ταὐτὸ, τῦτ᾽ ἐκεῖ λαβών.

Redde ergo mihi idem, cum hoc acceperis. Tertio apta eſt haec particula, quoties verba ad rem vocantur, ut apud Theocr. Idyll. VIII, vs. 11. In ſuperioribus Daphnis et Menalcas, verbis inter ſe certaverant, uter

melius

melius cantaret, quum Menalcas re probare cupiens, quod verbo dixerat, ſic ait:

Χρῄσδεις δ' ὦν ἐςιδεῖν; Χρῄσδεις καταθεῖναι ἄεθλον;

Vis ergo videre? Vis deponere praemium? *Quarto*, accommodat rei narratae ipſius explicationem, veluti adjecta coronide. Sic Palaephatus poſtquam expoſuerat cap. 20. Incredib. originem fabulae de Cotto et Briareo, quos narrant centum habuiſſe manus, nempe incoluiſſe illos urbem Hecatonchiriam, et Diis in debellandis Gigantibus opem tuliſſe; ita concludit: Ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, Κόττος, καὶ Βριάρεως, καὶ Γύγης, οἱ ἑκατοντάχειρες, βοηθήσαντες τοῖς θεοῖς, αὐτοὶ ἐξήλασαν τοὺς Τιτᾶνας ἐκ τοῦ Ὀλύμπου. *Quinto* utuntur, cum quae ad rem agendam requiruntur, omnia parata videntes, rem ipſam aggreſſos narrent, ut apud Xenoph. lib. Inſtit. III, pag. 77. Κατανοῶν δὲ ὁ Κῦρος, ὡς εὖ μὲν αὐτῷ εἶχον τὰ σώματα οἱ στρατιῶται πρὸς τὸ δύνασθαι στρατιωτικοὺς πόνους φέρειν, εὖ δὲ τὰς ψυχὰς πρὸς τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων, ἐπιστήμονες δὲ ἦσαν τὰ προσήκοντα τῇ ἑαυτῶν ἕκαστος ὁπλίσει, καὶ πρὸς τὸ πείθεσθαι δὲ τοῖς ἄρχουσιν ἑώρα πάντας εὖ παρεσκευασμένους, ἐκ τούτων οὖν ἐπεθύμει τὶ ἤδη τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους πράττειν. *Animadverſo Cyrus, corpora militum ad ferendos labores eſſe bene comparata, animos ad hoſtes contemnendos; et eſſe peritos eorum, quae uſus armorum in ſingulis requirebat, inſuper omnes videbat ad audiendum dicto praefectis paratos, his igitur de cauſis animum cepit impetus, jam aliquid adverſus hoſtes edendi.*

III. Aliquando totam prolixiorem orationem concludit. Exemplum eſt apud Eurip. in Med. vs. 259. Nempe Medea a verſu 214 hactenus fuſius excucurrerat tum in communem omnium mulierum, tum in peculiarem ſuam calamitatem, ita tandem concludens ait:

To-

Τοσȣ̃τον ȣ̓̃ν σȣ τυγχάνειν βȣλήσομαι,
Ἤν μοι πόρος τὶς μηχανή τ᾽ ἐξευρεθῇ,
Πόσιν δικην τῶνδ᾽ ἀντιτίσαθαι κακῶν.

Tantum igitur a te petere volo, ſi mihi via aliqua aut ratio inveniri poſſit marito pro his malis parem referendi gratiam.

IV. Nonnunquam vis concluſiva adeo eſt obſcura, ut omnino videatur, ſi non evanuiſſe, langueſcere ſaltem, nec, niſi conceſſa ellipſi, poſſe erui. Sic apud Plat. in Phaedr. pag. 229. et Socrates ait: Πρόαγε δὴ καὶ σκόπει ἅμα ὅπȣ καθιζησόμεθα. *Age, ducem te praebe, et vide ſimul, ubi conſeſſuri ſimus.* Tum Phaedrus: Ὁρᾷς ȣ̓̃ν ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον; Quod ſi hic vim concluſivam ſervare velimus, ex praecedentibus nonnulla ſunt revocanda in ſubſidium, q. d. *Quando vis me ducem ſequi, qui proſpiciat de loco: age ergo, viden' illam altiſſimam platanum?*

Eſt et inverſa concludendi ratio, quando praeponuntur, quae ſequi debent, addita particula ȣ̓̃ν, quae ultimum dicentis ſcopum indicat: quod ubi fit, in membro ſequenti ſequitur γὰρ, aut ἐπεὶ, ſimile αἰτιολογικόν. Fuſius de argumentandi ratione illa diſſerui ſupra, ubi γὰρ praecedebat, ſequente ȣ̓̃ν etc. quare hic parcior ero. vid. Ariſtoph. in Pace vs. 627. Dixerat Mercurius:

Οὐδὲν αἰτίων ἀνδρῶν γε τὰς κράδας κατήσθιον.

Explicat. Schol. κατέκοπτον, ut mens ſit: *Innocentium virorum ramos ficulneos exſecuerunt,* Ad haec Chorus:

Ἐν δίκῃ μὲν ȣ̓̃ν· ἐπεὶ τοι τὴν κορώνεων γέ μȣ
Ἐξέκοψον, ἣν ἐγὼ φυτεύσας ἐξεθρεψάμην.

Pro: Ἐκεῖνοι ἐξέκοψαν τὴν ἐμȣ̃ κορώνεων, ἐν δίκῃ ȣ̓̃ν κατέκοπτον τὰς κράδας. *Illi ficum meam exſciderunt, ergo jure hoc factum.* Et in Veſp. vs. 1412.

Ἐγὼ μὲν ȣ̓̃ν αὐτῷ διαλλαχθήσομαι
Ἑκών, ὁμολογῶ γὰρ πατάξαι.

Pro: Ὁμολογῶ διαλλαχθήσομαι ȣ̓̃ν ἑκών. *Fateor, me verberaviſſe. Lubens ergo depaciſcar.* Neque hoc temere fit, ſed arguit motum affectu animum, vel ſaltem alacrem, praecipitem et impatientem; cupidus enim eſt

eſt uterque inferendi concluſionem, quam ideo praemittit iis, quae rite ratiocinanti praemittenda fuerant.

V. Ex concluſiva poteſtate ſponte naſcitur notio *inchoativa*. Non enim rite quis concludit, niſi ex praemiſſis quibusdam, quae videntur idonea fundamenta, quibus concluſio nitatur. Hinc uſus eſt frequentiſſimus iis, qui ad ſcribendum aut dicendum ſe accingunt. Solent illi praemittere nonnulla προλεγόμενα, quae ad ipſam, de qua acturi ſunt, materiam quaſi viam ſternunt: ubi vero rem ipſam ſunt aggreſſuri, inchoant a particula ὖν, plane ut ſupra in μὲν ὖν notatum cap. XXVI, ſect. 5, 2. §. 3. idem in μὲν δὴ, quod praeterquam quod paratum ad dicendum animum, etiam alacrem notat, id quod ab ὖν abeſt. Poſſit et alterum fortaſſe diſcrimen ſtatui, quod μὲν ὖν et μὲν δὴ ſaepius adhibeantur in ipſo principio totius operis; at ὖν vel ſemper, vel frequentius in medio operc, ubi tamen alicujus novae partis conſtituit principium. Sic Plat in Phaedr. p. 253. animi naturam pulcra allegoria expoſiturus, illos equis, hanc aurigae comparat. Subſternit duorum equorum, alterius boni, alterius mali, naturam. Tum ad rem ipſam accedens, et, quid agat auriga, explicaturus, ſic demum inchoat: Ὅταν δ' ὖν ὁ ἡνίοχος etc. Apoſtolus quoque ſcribens ad Cor. ep. pr. cap. VIII. de impuris gentilium epulis dicturus, nonnulla praemittit; ſed com. 4. rem ipſam aggrediens, ſic infit: Περὶ τῆς βρώσεως ὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν, ὅτι ὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ. *De eſu igitur eorum, quae idolis ſunt immolata, ſcimus, idolum nihil eſſe in mundo.* Caeterum Romani, qui illud μὲν δὴ et μὲν ὖν non poſſunt adhibere, quia apud ipſos particula μὲν hunc uſum ignorat, ſuo utuntur *ergo* vel *igitur*, in ipſo totius materiae tractandae principio, poſt nonnulla tamen προλεγόμενα. Sic Cicero de Oratore lib. 1. poſtquam multa fuerat praefatus de cauſis, cur pauci in-

venirentur veri oratores, rem ipſam jam aggreſſurus ita tandem incipit cap. VII. *Cum igitur vehementius invehe- retur in cauſam principum conſul Phllippus* etc.

VI. Ad uſum inchoativum pertinet *continuativus*, cum abruptum orationis filium reſumitur; quid enim hoc aliud eſt, quam novum principium? Fit autem trifariam, *vel* poſt digreſſionem, ubi redit, unde declinaverat oratio; *vel* poſt interjectam parentheſin; *vel* denique poſt longius hyperbaton. *Poſt digreſſionem* abruptum narrationis filum reſumit Hom. Il. Φ, vs. 49. Narrat Poëta, quantam ſtragem ediderit Achilles ad fluvium Scamandrum, et quomodo inciderit in Lycaonem. Hujus hac occaſione fata enarrat, a qua digreſſione rediens ad inſtitutum propoſitum, ait:

Τὸνδ' ὦν ὡς ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς etc.

Hunc igitur poſtquam animadvertit velox pedibus Achilles.

VII. Digreſſionis inſtar eſt *parentheſis*, quae, praeſertim ubi longior eſt, requirit, ut orationis filum, tanquam novo dato principio, reſumatur, cujus rei ſignum additur ὦν. ut in Evang. Joann. cap. VI, com. 22-24. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος, ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν, ὅτι πλοιάριον ἄλλο ουκ ἦν ἐκεῖ. et quae plura ibidem et commate ſequenti ſequuntur incluſa. Tum com. 24. repetito principio ita pergit: Ὅτε ὦν εἶδεν ὁ ὄχλος, ὅτι Ἰησῦς ουκ ἔστιν ἐκεῖ, ὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα. *Poſtero die turba, quae cis mare ſubſtiterat, cum videbat, navigium aliud illic non eſſe . . . . . . quum igitur videbat turba, Jeſum illic non eſſe, neque ipſius diſcipulos, conſcenderunt et ipſa navigia.* Vid. aliud exemplum Rom. V. 12. collat. com. 18. Idem fit etiam poſt *parentheſin breviorem* in Evang. Joann. cap. XVIII, com. 5 et 6. Λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι (Εἱστήκει δὲ καὶ Ἰύδας, ὁ παραδιδὺς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν.) Ὡς ὦν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι Ἐγώ

Ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω. *Dixit iis: Ego ſum (ſtabat autem et Judas, qui eum prodebat, una cum illis) ut igitur dicebat illis, Ego ſum, retroceſſerunt.*

VIII. Sequitur etiam *poſt longius hyperbaton*, quando medicinam aliquam affert μακρεκωλία. Cujus duo exempla habes apud Plut. in Theſeo pag. 1. et in Poplicola non longe ab initio; quae hic adſcribere longum; quare, ſi non grave ſit lectori, conſulat notas meas ad Viger. cap. VII, ſect. 6. Reg. 3 et 4. Huc refero particulae hujus ſimilem uſum, quoties, cum ſingularia ſunt cumulata, antequam oratio ſuam conſequitur concluſionem, ea generaliori vocabulo comprehenduntur univerſa, et ſic periodus clauditur. Cujus tamen exemplum apud Graecos in praeſentia non occurrit, inter Latinos praeſto eſt Cicero orat. Catil. IV, cap 11. *Quae cum ita ſint, P. C. pro imperio, pro exercitu, pro provincia, quam neglexi, pro triumpho, caeterisque laudis inſignibus, quae ſunt a me propter urbis veſtraeque ſalutis cuſtodiam repudiata, pro clientelis, hoſpitiisque provincialibus, quae tamen urbanis opibus non minore labore tueor, quam comparo; pro his IGITUR omnibus rebus* (ἀντὶ τȣ́των ȣ̓̃ν πάντων) *et pro meis in vos ſingularibus ſtudiis, proque hac, quam conſpicitis ad conſervandam remp. diligentia, nihil aliud a vobis, niſi hujus temporis totiusque mei conſulatus memoriam poſtulo.*

VI. Sed et continuatae orationis ſive narrationis ſignum habet citra digreſſionem, aut parentheſin, aut longiorem orationis contextum; ita tamen ut nunquam non aliquod novi veſtigium, unde quaſi novum principium ſumatur, adferat: ut cum Plato in ipſo Reipublicae ſuae exordio, uti ſolet, quae ad ornatum et decorem dialogi ſpectant, hiſtoriae addit, quae dialogo anſam praebuerunt, narratque, quomodo Socrates et Glauco e feſto ſpectaculo ad urbem reverterentur. Tum pergit: Κατιδὼν ȣ̓̃ν πόῤῥωθεν ἡμᾶς οἴκαδε ὡρμημένȣς Πο-

λέμαρχος ὁ Κεφάλε, ἐνέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἑ κελεῦσαι. *Videns igitur e longinquo nos domum feſtinantes Polemarchus, Cephali filius juſſit ſervum curriculo currere, et jubere ipſum exſpectare.* Rurſus paucis interjectis, ubi Polemarchus aliique advenerant, ita pergit: Ὁ ὖν Πολέμαρχος ἔφη. *Incipit igitur Polemarchus.* Sic legimus in Evang. Joann. cap. XIII, com. 6. Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τὰς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται ὖν πρός Σίμωνα Πέτρον etc. *Deinde in pelvim aquam infundit, et coepit lavare pedes diſcipulorum, et abſtergere linteo, quo cinctus erat. Venit igitur ad Simonem Petrum.* ubi ὖν, quamvis in mediam incidat hiſtoriam, tamen conſtituit quodammodo principium rei memorabilis, quae anſam praebuit praecepto vere Chriſtiano; quod adeo dignum fuit viſum, cui, tanquam vero principio, praefigeretur ὖν, ſed quia in mediam incidit hiſtoriam, continuativum malim dicere, quam inchoativum. Et hic Latini *ergo* habent, ut Horatius lib. II, ſat. 6. vs. 106. et Ovid. metamorph. III. v. 370.

X. Caeterum quum ab una ad aliam orationis partem tranſitur, etiam hoc quid aliud eſt, niſi novae partis principium? quare et hic ὖν adhibetur, quod ex hoc uſu nominare libeat *tranſitivum:* ut eſt in ep. ad Rom. cap. IX, com. 19. in nova objectione: Ἐρεῖς ὖν μοι· Τί ἔτι μέμφεται; *Dices ergo mihi: Quid adhuc queritur?* ubi ὖν potius tranſitivum eſt, quam concluſivum. Concluſionem quidem ex ratiocinio Apoſtoli falſam deducit adverſarius, verum hanc in illo loco non videtur indicare ὖν· caeteroquin dixiſſet: Ἐρεῖς μοι. Τί ὖν etc. Sed hic uſus frequentior eſt, ſi praeponitur particula ὖν vide ſis ſupra notata in νῦν ὖν cap. XXXI, ſect. 2. §. 5.

XI.

XI. Dixi in hujus ſectionis principio, τὸ ὖν a δὴ ita differre, ut δὴ habeat praeter paratum ad dicendum animum, etiam alacrem, quod ut verum puto in uſu inchoativo, ita etiam in concluſivo, et continuativo: quare, ubi utrumque exprimere volunt Graeci, utramque particulam ὖν δὴ aggregant. *Concluſive* apud Herodot. in Euterp. cap. 8. ubi probat auctor, Aegyptum ab Heliopoli verſus ſuperiora eſſe anguſtam; quo probato, ſic concludit: Τὸ ὖν δὴ ἀπὸ Ἡλίȣ πόλεως οὐκ ἔτι πολλῶν χωρίων etc. *Jam igitur ſpatium ab Heliopoli non longi eſt itineris.* Et cap. 11. Εἰ ὦν δὴ ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος εἰς τȣ̃τον τὸν Ἀράβιον κόλπον etc. *Jam igitur, ſi velit curſum convertere fluvius Nilus in hunc ſinum Arabicum. Inchoative* apud eund. ibid. cap. 29. Narrationi praemittit loci naturam: deinde inchoat. Ἀπὸ Ἐλεφαντίνης πόλιος ἄνω ἰόντι, ἄναντές ἐςι χωρίον. Ταύτῃ ὦν δὴ τὸ πλοῖον διαδήσαντα ἀμφοτέρωθεν, κατάπερ βȣ̃ν, πορεύεσθαι. *Ab urbe Elephantina ad ſuperiora tendenti locus eſt acclivis. Jam igitur hic neceſſe eſt ligare utrinque navigium, tanquam bovem, et ſic pergere.* Niſi hic δεῖ pro δὴ legendum. *Continuative* apud eund. ibid. cap. 30. Narraturus ibi eſt, qua de cauſa Automoli ab Aegyptiis ab Arabes transfugerint: principio ait, ſub rege Pſammeticho ex illis alios in praeſidiis fuiſſe collocatos adverſus Aethiopas, alios contra Arabes et Syros, alios contra Libyam. Tum, paucis interjectis, ita, reſumto hiſtoriae filo, pergit: Τȣ̀ς ὧν δὴ Αἰγυπτίȣς τρία ἔτεα φρȣρήσαντας ἀπέλυε ȣ̓δεὶς τῆς φρȣρῆς. οἱ δὲ βȣλευσάμενοι, καὶ κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι, πάντες ἀπὸ τοῦ Ψαμμητίχȣ ἀποςάντες ἤισαν ἐς Αἰθιοπίην. *Jam igitur Aegyptios, quum tres annos in praeſidio fuerant, nemo inde deduxit. Illi vero collatis conſiliis, communique ratione ducti, omnes a Pſammeticho deſciſcentes tranſierunt in Aethiopiam.*

XII. Ex concluſiva particulae ΟΥ͂Ν poteſtate naſcitur vis affirmativa, quae praecipue ſeſe exſerit in reſponſionibus. Is enim, qui reſpondet, non ſimpliciter aſſentitur, ſed ea, quae alter dixit, quaſi concluſione facta confirmat, uti apud Plat. in Phaedr. pag. 262. ΣΩΚΡ. Οὐκοῦν τοῖς παρὰ τὰ ὄντα δοξάζουσι καὶ ἀπατωμένοις δῆλον ὡς τὸ πάθος τοῦτο δι' ὁμοιοτήτων τινῶν εἰσεῤῥύη; ΦΑΙΔΡ. Γίγνεται οὖν οὕτως. SOCR. *Nonne conſtat, iis, qui praeter rerum veritatem opinantur, atque adeo falluntur, hoc evenire per ſimilitudines quasdam?* PHAEDR. *Sic ergo fit.*

XIII. Citra reſponſionem aſſeverat, quando negativo oppoſitum ſuſtentat abſentiam verbi caeteroquin repetendi, ut cum dicimus: *ſive ſcribet, ſive non.* Graeci poſſunt dicere: Εἴτε γράψει, εἴτε μή, ſed et poſſunt: Εἴτε μὴ γράψει, εἴτε οὖν. vel εἴτε οὖν, εἴτε μὴ γράψει. Sic Plat. lib. IX, de Legg. pag. 859. Εἴτ' οὖν δυνάμεθα, εἴτε μή. *Sive revera poſſumus, ſive non.* Eurip. Heracl. vs. 150. Εἴτ' οὖν, εἴτε μὴ γενήσεται. *Sive non fiet, ſive etiam.* Reſpondet enim Graecorum τῷ οὖν Latinorum *etiam.* vid. Cic. pro Roſc. Comoed. cap. 3. *Utrum caetera nomina in codicem accepti et expenſi digeſta habes, an non? Si non: quomodo tabulas conficis? SI ETIAM; quamobrem, cum caetera nomina in ordinem referebas, hoc nomen triennio amplius, quod erat imprimis magnum, in adverſariis relinquebas?*

XIV. Aſſeverat quoque τὸ οὖν ſerio id, quod ſub conditione erat propoſitum, tuncque relativo adhaeret, ut cum Plato dicit in Phaedr. pag. 242. Εἰ δ' ἐστὶν, ὥσπερ οὖν ἐστι, θεὸς ἤ τι θεῖον ὁ Ἔρως. *Si vero eſt, quemadmodum re vera eſt, Deus aut divinum quid Amor.*

Ut autem h. l. relativo ὥσπερ junctum ΟΥ͂Ν aſſeverabat, ſic etiam huic aliisque relativis poſtpoſitum concluſivam poteſtatem ſervat, quanquam ſubobſcuram. Poſtquam Aelianus

nus V. H. lib. I, cap. 13. narraverat, Gelonem, gravi ſomno territum, clara voce exclamaviſſe, addit: Ὁ δὲ κύων, ὅσπερ ἂν αὐτῷ παρεκάθευδεν, ἐκ τῆς βοῆς διεταράχθη. *Canis, qui nempe juxta eum dormiebat, hac vociferatione perculſus eſt.* Reddo *nempe*, non quia hoc ſignificat ἂν, ſed quia genius Linguae Latinae id patitur. Obſcura ſane eſt particulae ἂν notio concluſiva: non tamen plane nulla eſt, neque temere ea videtur appoſita. Ejus poteſtas quodammodo concluſiva videtur: ſi enim Auctor tantum dixiſſet: ὅσπερ αὐτῷ παρεκάθευδεν, hinc lector ſponte concluſiſſet, ὅτι, Κύων ἂν αὐτῷ παρεκάθευδεν. Hanc lectoris concluſivam vocem occupans, interſerit Aelianus τὸ ἂν.

Relativo poſtpoſitum nonnunquam exercet uſum *inchoativum*, praemiſſis tamen nonnullis quaſi prolegomenis. Hic uſus clarius ſeſe exſerit, quando relativum in demonſtrativum convertitur. Rurſus Aelian. V. H. lib. I, cap. 24. Γλαύκωνος (ſ. Καύκωνος) τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ Ἀριστοδαμείας τῆς Φόρβαντος, γίνεται παῖς Λέπρεας. Haec ſecuturae hiſtoriae praemittit: deinde ipſam inchoans hiſtoriam ait: Ὅσπερ ἂν συνεβούλευσε τῷ Αὐγέᾳ etc. Manifeſtior eſt hic uſus, ſi pro ὅσπερ quis οὗτος reponat: *Hic igitur Augeae ſuaſit* etc.

Vel relativo appoſitum *inſervit explicationi dicti praemiſſi*, ut cum Agamemnon apud Hom. Il. Δ, vs. 243. Argivos objurgans, ipſos comparat hinnulis:

Τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες ἠΰτε νεβροί;

Hanc comparationem explicaturus, quaſi novo ſumto principio, ſic infit:

Αἵτ' ἐπεὶ ἂν ἔκαμον πολέος πεδίοιο θέουσαι

Ἑστᾶσ', οὐδ' ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίγνεται ἀλκή.

Hi ergo vel *Qui nempe*, *poſtquam feſſi ſunt currendo per latum campum, conſiſtunt, neque quicquam roboris illorum animis ineſt.* Hunc opinor particulae eſſe uſum, quam otioſam vocat Euſtathius ad hunc locum pag. 468.

Sed longe a ſuperioribus diverſum uſum exercet, quando relativis ita adhaeret, ut cum iis coaleſcens unam vocem conſtituat compoſitam. Hic uſus dicatur ἀοριστολογικὸς, cum exprimit τὸ ἂν Latinorum *cunque*. Hic uſus, ſeu mavis, haec poteſtas, naſcitur ex poteſtate concluſiva, quoties ex pluribus vel expreſſis, vel ſuppreſſis formatur concluſio generalis. Ut cum ait Euthy-

thyphron apud Plat. pag. 5. *Λέγω τοίνυν ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν, ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι, ἢ περὶ φόνους, ἢ περὶ ἱερῶν κλοπὰς, ἤτι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι, ἐπεξιέναι, ἐάντε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ, ἐάντε μήτηρ, ἐάντε ἄλλος ὁστισοῦν, Ajo igitur, ſanctum eſſe, id quod ego nunc facio, injuriam facientem, vel caede, vel ſacrilegio, vel alio hujusmodi crimine nocentem jure perſequi, ſive pater fuerit, ſive mater, ſive alius quilibet.* Vim ἀοριστολογικὴν ex concluſiva natam eſſe, ſic apparebit, ſi adduntur, quae intelligenda ſunt. Nam ſi id ſanctum eſt jure perſequi patrem, matrem, ſororem, fratrem, cognatos, affines, amicos: hinc concludere licet, Ergo quoſcunque.

Tale eſt Ὁποιοστισοῦν *qualiscunque* pro quo Plat. in Cratyl. p. 385. habet ὁποιοσοῦν τις. Ὁπωστιοῦν *quocunque modo.* Ὁπητιοῦν *aliquid, alicujus momenti.* Ὁπωσδηποτοῦν, *quomodocunque.* Ὁποσαπλασιοσοῦν, *quantumvis multiplex,* ὁποσοστισοῦν, *quantuscunque.* Ὁποσοσοῦν, *quotuscunque* et id genus alia. Sic et Ὁποθενοῦν *undecunque,* ὁπωσοῦν *quomodocunque* l. *utcunque.* περὶ ὁτουοῦν *de quacunque re.*

Ubi duo talia infinitae notionis concurrunt, ſufficit τὸ οὖν poſteriori adjicere, in priori diſſimulatum. Exemplum habes apud Plat. in Phaedr. pag. 258. Οἴει οὖν τινα τῶν τοιούτων, ὅστις καὶ ὁπωσοῦν (pro ὁστισοῦν καὶ ὁπωσοῦν) δύσνους Λυσίᾳ, ὀνειδίζειν αὐτὸ τοῦτο; *Putasne igitur quempiam talium, quicunque et quomodocunque Lyſiae infeſtus eſt, illud ipſum ſugillaturum?*

XV. Ex his facile intelligitur particulam *οὖν* nunquam prorſus vacare, et ſi quae ejus generis exempla a Grammaticis afferantur, ea tamen, ſi ad obſervationes quas expoſuimus, diligenter revocentur, convincere facillimum eſt.

CAPUT XL.

DE

PARTICULA ὌΦΡΑ.

I. Hanc particulam ſibi vindicarunt poëtae, pro qua in ſoluta oratione ἕως invenimus, ita tamen, ut ubi-

ubicunque ὄφϱα dicunt poëtae, ibi ἕως habeant oratores; non vero contra: nam ἕως et tempus et locum terminat, ὄφϱα ſolum tempus. Significat autem ΟΦΡΑ continuatam actionem, quam Latinorum exprimunt *quamdiu*, *dum*. Hom. Od. K, vs. 176.

Ἀλλ' ἄγετ', ὄφϱ' ἐν νηῒ θοῇ βϱῶσίς τε, πόσις τε,
Μνησόμεθα βϱώμης. —

Verum agite, quamdiu in navi celeri ſit cibus et potus, recordemur cibi.

II. Ubi actio praeſens adhuc durat, propter incertum ejus terminum ὄφϱα cum ſubjunctivo conſtruitur, ut apud Theog. vs. 971.

Ταῦτ' ἐσοϱῶν κϱαδίην εὖ πείσομαι, ὄφϱά τ' ἐλαφϱὰ
Γούνατα καὶ κεφαλὴν ἀτϱομέων πϱοφέϱω.

Haec cernens animo delectabor, quamdiu et levia genua et caput intremulus proferam. Sic et vs. 1139.

III. Ubi vero de re praeterita ſermo eſt, et actio ſuum jam ſortita eſt terminum, ſequitur indicativus, notans rem transactam, adeoque certam, ut apud Hom. Il. E, vs. 788.

Ὄφϱα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο δῖος Ἀχιλλεύς,
Οὐδέποτε Τϱῶες πϱὸ πυλάων Δαϱδανιάων
Οἴχνεσκον. —

Quamdiu in bello verſabatur divus Achilles, nunquam Trojani portis Dardaniis progrediebantur. Sic et lib. I, vs. 352.

IV. Huic reſpondet nonnunquam τόφϱα, ut Il. I, vs. 546.

Ὄφϱα μὲν οὖν Μελέαγϱος ἀϱηΐφιλος πολέμιζε,
Τόφϱα δὲ Κουϱήτεσσι κακῶς ἦν. —

Quamdiu Meleager bellicoſus pugnabat, tam diu Curetum res male cedebant.

V. Quandoque non tam continuatam actionem, quam continuatae actionis terminum notat, quum redditur *donec*, reſpondente itidem τόφρα vel addito, vel diſſimulato: addito, apud eund. Il. Α, vs. 509.

Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ
Υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν. —

Tam diu Trojanis adde robur, donec Achivi filium meum honorent. Diſſimulato Il. Ν, vs. 141.

— Ὁ δ' ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον, ὄφρ' ἂν ἵκηται
Ἰσόπεδον. —

Ille vero conſtanti et perpetua vi fertur, donec pervenerit in planitiem.

VI. Pro τόφρα additur etiam δηθὰ, cui reſpondet ὄφρα, apud Hom. lib. eod. vs. 588.

ΔΗΘΑ' μάλ' εἱστήκει, (τύχε γὰρ ψαμάθοιο βαθείης)
ΟΦΡ' ἵππω πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίῃσι.

Diu admodum ſtetit, (forte enim incidit in altam arenam) donec equi percuſſum humi dejecerunt in pulverem.

VII. Quaerat quispiam, unde ὄφρα acceperit poteſtatem τελικὴν, quam innumeris locis apud poëtas exercet? Deducere hanc auſim ab actionis termino, qui nondum eſt in actu, ſed in voto, unde oriatur cauſae finalis notio. E. G. ſi quis dicatur quaerere, donec inveniat. Unde quis colligat, invenire eſſe in votis: eſſe et idem finem, ſive cauſam finalem, cur quaerat: atque ita quaerit, ut inveniat. Recte ὄφρα redditur *ut*, et conſtruitur cum ſubjunctivo, quae non eſt in actu. Hom. Il. Α, 158.

Ἀλλά σοι, ὦ μέγ' ἀναιδὲς, ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς.

Sed te, o impudentiſſime, una ſumus ſecuti, ut gauderes.

VIII.

VIII. Optandi ſi ſequitur modus, videtur diſſimulari particula ἄν. ut apud Heſiod. Θεογ. vs. 328.

Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ
Οὐρανὸν ἀστερόεντ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι,
ΌΦΡ' ΕΙ'Η μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.

Terra vero primum quidem par ſibi peperit Coelum ſtelliferum, ut ipſam undique tegat, ut ſit beatis diis ſedes tuta ſemper. Pro ὄφρ' ἂν εἴη. *ut poſſit eſſe.*

CAPUT LXI.

DE

PARTICULIS ΠΑ'ΛΙΝ ET ΠΑ'ΝΥ.

I. Prima poteſtas particulae ΠΑ'ΛΙΝ eſt localis. Significat ergo *retro*, *retrorſum*, ut apud Hom. Odyſſ. lib. Η, vs. 143.

Καὶ τότε δή ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.

Tum vero ab eo retro diſſipatus eſt divinus aër. Sic in ep. ad Gal. cap. IV, com 9. Πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; *Quomodo vos retrorſum convertitis ad infirma et egena elementa, quibus, reflexis veſtigiis, ſervire vultis?*

II. Hinc quibusdam verbis appoſitum vice fungitur praepoſitionis ἀνὰ vel ἀπὸ cum verbo compoſitae. Sic πάλιν διδόναι non ſemper eſt *rurſus dare*, ſed ἀποδιδόναι, *reddere*, apud Hom. Il. Α, vs. 116.

Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν.

Sed et ſic volo reddere. Euſtath. ad h. l. p. 62. Οὐ λέγει ὁ βασιλεὺς, ἐκ δευτέρου δώσειν τὴν Χρυσηΐδα, ἀλλὰ πάντως εἰς τὰ ὀπίσω πέμψειν τῷ πατρί. Similiter πάλιν ἰέναι, ἥκειν, ἔρχεσθαι pro ἀνιέναι, ἐπανέρχεσθαι.

χεσθαι. ut Homer. Od. I, 225. Ariſtoph. Acharn. v. 820.

III. Significat etiam *retro*, *retrorſum*, etiamſi non exprimatur locus, quo reflectatur; quare commode redditur, *aliorſum*, ut apud Hom. Il. N, in principio.

Ζεὺς δ' ἐπεὶ ὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πέλασσε,

Τὺς μὲν ἔα παρὰ τῇσι πόνον τ' ἐχέμεν καὶ οἰζὺν

Νωλεμέως, αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ.

Jupiter igitur, poſtquam Trojanos et Hectora ad naves compulerat, illos quidem apud eas reliquit, ut ferrent labores et aerumnas perpetuas; ipſe vero oculos lucidos retrorſum, i. e. *aliorſum flexit*.

IV. Porro, quia, qui redit, rurſus tendit per viam, quam antea fuerit emenſus; hinc *rurſus* notat, qui uſus eſt frequentiſſimus. Sic πάλιν ἔρχεσθαι non ſemper notat ἐπανέρχεσθαι, ſed ἐκ δευτέρε ἔρχεσθαι. Sic Penelope apud Hom. Od. Τ, vs. 533. narrat, Telemachum ſuadere, ut ſecundas nuptias ineat:

Καὶ δή μ' ἀρᾶται πάλιν ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο.

Et jam optat, ut denuo ex aedibus exeam. Pro eodem dicit Apoſtolus εἰς τὸ πάλιν, in ep. poſter. ad Cor. cap. XIII, com. 2. Ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν. *Si denuo venero*. non, *ſi rediero*.

V. Denique qui revertitur, contraria prioribus veſtigia format: hinc πάλιν ἐναντιωματικὴν vim accipit ſignificans *contra*: quo ſenſu intelligit Euſtathius pag. 1740. hoc Homeri Od. N, vs. 254.

Οὐδ' ὅγ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον.

ubi ille: Ἦγεν πρὸς τὸ ψεῦδος ἐλάλησεν· ἀνάπαλιν γὰρ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος. vid. Plat. in Phaedr. pag. 267. Ὀργίσαι τε αὖ πολλὺς ἅμα δεινὸς ἀνὴρ γέγονε, καὶ πάλιν ὠργισμένες ἐπᾴδων κηλεῖν. *Vehementiſſi-*

tiſſimus erat ſimul ad iram concitandam, *et contra ad iratos*, *quaſi carmine illectos*, *demulcendos.* Cebes Tab. pag. 176. Οἱ μὲν δοκοῦντες χαίρειν . . . . . οὗτοι δὲ καὶ ἀγαθὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσιν· οἱ δὲ δοκοῦντες κλαίειν . . . . . οὗτοι πάλιν κακὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσι. *Qui videntur laetari, hi bonam Fortunam illam vocant: qui vero flere videntur, hi contra malam Fortunam illam vocant.*

VI. Eſt etiam particula non tam ἐναντιωματικὴ quam ἀντιπαραθετικὴ, i. e. non neceſſe eſt in oppoſitionibus, ut contraria contrariis pugnent; quo caſu *viciſſim* reddere malim, quam *contra.* E. G. Matth. IV, 6. objicit Satanas Chriſto locum ex Pſalm. XC, 11 et 12. *Angelis ſuis de te praecipiet*, *et illi te manibus tollent, ne quando pedem offendas ad lapidem.* Cui loco alterum opponit Servator com 7. ex Deuteron. VI, 16. dicens: Πάλιν γέγραπται. Viciſſim prorſus ſcriptum eſt. (G. *Hinwiederum ſteht geſchrieben*) Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον, τὸν Θεόν σου.

VII. Jungitur et cognato αὖ, non, ut ego quidem puto, ἐκ παραλλήλου, ſed diverſa notione et uſu. Exemplum eſt apud Plat. Apolog. pag. 27. Τοῦτ' ἂν εἴη, ὃ ἐγὼ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον φάναι με· θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν. ubi πάλιν repetitam actionem notat, αὖ contrarium contrario opponit, nempe ἡγούμενον et *rurſus* ἡγεῖσθαι, οὐ θεοὺς εἶναι et *contra* θεοὺς εἶναι. Reddo igitur: *Hoc illud ſit, quod dico, te obſcuris verbis jocari, dicentem, me putare, Deos non eſſe, et rurſus putare contra, deos eſſe.*

VIII. Similiter jungitur τῷ αὖθις, ut alterum repetat, alterum opponat, apud Eund. in Tim. pag. 32. Ὁπόταν ἢ τὸ μέσον, ὅ, τι περ τὸ πρῶτον πρὸς αὐτὸ, τοῦτο αὐτὸ πρὸς τὸ ἔσχατον· καὶ ΠΑΛΙΝ ΑΥ͂ΘΙΣ, ὅ, τι τὸ ἔσχατον πρὸς τὸ μέσον, τοῦτο τὸ μέσον πρὸς τὸ πρῶ-

πρῶτον. Quum medium in eadem ſit ratione ad ultimum, quod primum ad ipſum: et rurſus contra, hoc medium ſit ad primum, quod ultimum ad medium. Imo tria haec, *αὖ πάλιν αὖθις* conjungi, ſupra vidimus cap. X. Ita quoque *ἐξ ἀρχῆς πάλιν* ſignificat a *principio rurſus*, *denuo rurſus* e. c. Ariſtoph. Plat. 221. 867.

IX. Particula ΠΆΝΤ rem omnibus numeris abſolutam notat, et cui nihil deſit; unde intendit ſignificationem vocis, cui jungitur, ut in *εὖ πάνυ*, admodum bene, *πάνυ σφόδρα*, (G. *gar ſehr*) et ſimilibus. v. Plat. in Phaedon. pag. 64. Οἶμαι γὰρ ἂν τοὺς πολλοὺς, αὐτὸ ἀκούσαντας, δοκεῖν εὖ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας. *Arbitror enim, vulgus, hoc ipſum audiens, putare, illud optime quadrare in philoſophos.* Εὖ πάνυ dicit, *optime*, h. e. ita bene, ut nihil, quod requiri poſſit, deſit, quo minus quadret; *omnino*, *prorſus*. Ariſtoph. in Plut. vs. 745.

Ἐγὼ δ' ἐπῄνουν τὸν θεὸν πάνυ σφόδρα.
Ego vero deum omni laudum genere egregie celebrabam.

X. Hinc verbo junctum, ſive per ſe ſolitarium, ſive cum aliquo adverbio, commode redditur *etiam atque etiam*. Prioris exemplum eſt apud Plat. Apol. pag. 17. Καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι. *Etiam atque etiam vos precor et flagito.* Alterius exemplum occurrit apud Ariſtoph. in Plut. vs. 25.

Εὔνους γὰρ ὤν σοι πυνθάνομαι πάνυ σφόδρα.
Nam, cum tibi ſim benevolus, etiam atque etiam ſciſcitor.

XI. Πάνυ καλῶς formulam eſſe ajunt urbane recuſantis apud Eundem in Ran. vs. 515. ubi famulae dicenti: Ἀλλ' εἴσιθ' ἅμ' ἐμοί. *At intra una mecum.* reſpondet Xanthius: Πάνυ καλῶς. (G. *Ei! Sie ſind alzugütig.*) Latini dicunt *benigne*, ſive ex cauſa ſimili, ſive alia de cauſa aliquid humaniter recuſant. Sic Horat. lib. 1. epiſt. 7, v. 62.

Scita-

Scitari libet ex ipſo, quodcunque refers. Dic,
Ad coenam veniat. Non ſane credere Mena:
Mirari ſecum tacitus. Quid multa? BENIGNE,
Reſpondet. Neget ille mihi? Negat improbus, et te
Negligit aut horret. —

XII. In reſponſionibus affirmativis fere aliis particulis itidem affirmantibus praeponitur, rarius ſolitarium invenitur. Occurrit apud Ariſtoph. in Plut. vs. 393.

B. Καὶ πȣ̃ 'ςιν; X. Ἔνδον. B. Πȣ̃; Παρ' ἐμοί. B. Παρὰ σοί; X. Πάνυ.

B. Et ubi eſt; CH. Intus. B. Ubi? CH. Apud me. B. Apud te? CH. Omnino.

XIII. Sed frequentius aliis particulis aſſeverantibus praefigitur in reſponſionibus affirmativis, qualis eſt γε limitativa, et ex limitatione confirmativa, ut ſaepe apud Platonem ΠΑ'ΝΥ ΓΕ *omnino id quidem.* Similiter πάνυ μὲν ȣ̃ν tum in conſtructione confirmat, tum in reſponſione affirmat. In conſtructione ibid. pag. 238. Πάνυ μὲν ȣ̃ν, ὦ Σώκρατες, παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά τίς σε εἴληφε. ubi μὲν limitat, ȣ̃ν concluſione affirmat, et πάνυ limitatam affirmationem ſuo tanquam calculo format et perficit, ut nihil ſic ad pleniſſimam confirmationem deſideretur. Vix Latine verbatim dixeris, *omnino quidem igitur.* i. e. *Omnino quidem hoc verum eſt, Socrates, flumen aliquod dictionis praeter conſuetudinem te cepiſſe.* Sed frequentius in reſponſione affirmativa, ut apud Eund. in Euthyph. pag. 4. Σ. Τίς ȣ̃τος; ΓΕ. Ὁ ἐμὸς πατήρ. Σ. Ὁ σὸς, ὦ βέλτιςε; ΕΥ. Πάνυ μὲν ȣ̃ν. *Quis hic? EU. Pater meus. S. Tuus, o optime? EU. Omnino.*

XIV. Neque neceſſe eſt, ut praecedat interrogatio, cum, licet non rogati, alterius ſententiam noſtro aſſenſu affirmare poſſimus. Sic in Phaedr. Platonis pag. 258. Δῆλόν γε ὅτι ȣ̓χ ὡς ὑπερφρονȣ̃ντες τοῦ ἐπιτηδεύματος, ἀλλ' ὡς τεθαυμακότες. *Manifeſtum quidem*

dem eſt, illos hoc modo oſtendere, ſe non vituperare, ſed admirari hoc ſtudium. Reſpondet Phaedr. Πάνυ μὲν οὖν.

XV. Cum τι adjicitur, ut fiat ΠΑ'ΝΤ ΤΙ accedit aut limitatio aut emphaſis quaedam. Sic apud Demoſth. pag. 518. Ἡ μὲν γὰρ οὐσία οὐδὲ τριῶν ταλάντων πάνυ τι ἦν. *Rei familiaris ejus non ſane omnino fuit trium talentorum.* Μὴ πάνυ τι *ferme nihil.*

CAPUT XLII.

DE

PARTICULA ΠΕ'Ρ.

I. Particulae ΠΕΡ prima notio eſt *omnino, prorſus, penitus.* Apud poëtas, qui antiqua amant vocabula, ſolitaria ſaepe invenitur: in ſoluta oratione aut nunquam, aut rariſſime, ſed ſemper alteri voci cohaerens. *Omnino, penitus* notat apud Hom. Il. Φ, vs. 410.

Νηπυτι', οὐδέ νύ πώ περ ἐπεφράσω, ὅσσον ἀρείων
Εὔχομ' ἐγὼν ἔμεναι; —

Fatue, ne nunc quidem adhuc penitus intellexiſti, quanto praeſtantiorem me feram? Et vs. 441.

Νηπύτι', ὡς ἄνοον κραδίην ἔχες, οὐδέ νυ τῶν περ
Μέμνηαι, ὅσα δὴ πάθομεν κακὰ Ἴλιον ἀμφί.

Stulte, ut cor habes mente caſſum, et nondum prorſus meminiſti eorum, quae jam mala paſſi ſumus ad Ilium! Rariſſime dixi extra poëſin ſolitarium inveniri: unus locus occurrit apud Plat. in Phaedr. pag. 235. ubi dubium tamen eſſe poteſt, an non poëtam imitatus ita loquatur: Πλῆρές περ, ὦ δαιμόνιε, τὸ στῆθος ἔχων αἰσθάνομαι παρὰ ταῦτα ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἕτερα μὴ χείρω. *O optime, plenum omnino pectus habens ſentio, praeter haec me poſſe dicere alia non inferiora.* Certe πλῆρές περ τὸ στῆθος ἔχων principium conſtituit verſus hexametri.

II. Hanc

II. Hanc ſignificationem ſervat alii voculae annexa, ut ὥσπερ, ἧπερ. *Plane ut.* Plat. Euthyphr init Οὐ γάρ πȣ καί σοι δίκη τις ȣ̂σα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα, ὥσπερ ἐμοί. *Non enim, opinor, aliqua tibi lis eſt apud regem, plane ut mihi.* Ariſtoph. in Veſp. v. 1262. Πεινῆ γὰρ ἧπερ Ἀντιφῶν. *Namque eſurit plane ut Antiphon.* Hinc fit, ut reddi poſſit, *ita ut.* e. g. Xenoph. Inſtit. III. pag. 63. Εὐθὺς πορεύεται πρὸς τὸν Κῦρον, ἧπερ εἶχεν. *Recta ad Cyrum tetendit, ita ut tum erat comparatus.*

III. Affirmat etiam in compoſitione. Sic ὅπερ ἐςὶν Latine redditur, *Id quod res eſt*, apud Dem. de Rhod. Libert. pag. 79. Ἡγεῖσθαι τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ ἐςὶν, ἄλλο μὲν ȣ̓δὲν εἶναι βασιλεῖ χρησίμην ἐν τῷ παρόντι, τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτείχισμα. *Exiſtimare, inſulam hanc, id quod res eſt, regi ad nihil aliud nunc eſſe utilem, niſi quod regni ejusdem ſit propugnaculum.* Idem praeſtat in διόπερ, convenitque vel confidenter concludentibus, vel ſententias dicentibus. Prioris exemplum eſt apud Eund. Philipp. III. pag. 49. Διόπερ, φημὶ ἔγωγε, καὶ σπȣδῆς πολλῆς, καὶ βȣλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προςδεῖσθαι. *Quare ego quidem ajo, praeſentem rerum ſtatum magnae diligentiae et conſilii boni egere.* Poſterioris exemplum habet Demoſth. Olynth. I. pag. 4. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. *Nam ſucceſſus, praeterquam digni ſunt, proſperiores temeritatis occaſionem imprudentibus praebent; quare ſaepe revera difficilius videtur ſervare bona, quam acquirere.*

IV. Ubi languidior haec aſſeverandi vis eſt, ſaltem inſervit explicationi, et vel *vere* vel *nempe* ſignificare poteſt, ut apud Thucyd. lib. IV. cap. 53. Λῃςαὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἐλύπȣν ἐκ θαλάσσης, ἧπερ μόνον οἷόν

τ᾽ ἦν κακȣργεῖσθαι. *Piratae ſimul Laconicam infeſtabant a mari, qua parte nempe tantum infeſtari poterat.* Lucian. Tom. III. Adv. Indoct. pag. 110. ubi loquitur de Orpheo: Τὴν κεφαλὴν καταθάψαι, ἵναπερ νῦν τὸ Βακχεῖον αὐτοῖς ἐϛι. *Caput ſepeliviſſe, ubi nempe nunc Baccheum illis eſt.* Sed in Thucydidis verbis περ poteſt ſervare propriam notionem, et ſignificare *omnino.*

V. Habet etiam ΠΕΡ ſenſum interminatum ſ. ἀοριϛολογικόν. Etenim ſi πὲρ indicat partes, ex quibus conſtat totum, quid naturae ipſius convenientius quam interminatum ei ſenſum adſcribere? Idem itaque notat, quod Latinorum *cunque*, aliis itidem partibus annexum. Sic ἄλλοιπερ ſunt alii *quilibet*, *quicunque* apud Hom. Il. I. v. 301.

— Σὺ δ᾽ ἄλλȣς περ παναχαιȣ̀ς
Τειρομένȣς ἐλέαιρε κατὰ ϛρατόν. —

Sed frequentius in hoc ſenſu relativis adhaeret ὅς, ὅσος, ἧ, ὁσαχῆ, ὡς, ὅτε, ἔνθα, ὅτι, ὅθεν et ſimilibus, notatque infinitas perſonas, res modos, tempora, loca. Infinitam perſonam; ap. Ariſtoph. Acharn. v. 1049. Καλῶς ποιῶν, ὅϛις περ ἦν. *Recte facit, quicunque tandem eſt.* *Rem interminatam* apud Plat. in Phaedon. pag. 70. Συλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γένεσιν. *In ſumma quaecunque generationem ſortiuntur.* et Ariſtoph. in Acharn. v. 559. — Λέγει γ᾽ ἅπερ λέγει, Δίκαια πάντα, ȣ̓δὲν αὐτῶν ψεύδεται. *Loquitur, quaecunque loquitur, omnia ſunt juſta, nec horum quicquam mentitur.* Infinitam *rationem modumque:* Sic Plat. in Phaedon. pag. 78. Ἆρ᾽ ἒν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθετῷ ὄντι φύσει προσήκει τȣ̃το πάσχειν· διαιρεθῆναι ταύτῃ, ἧπερ συνετέθη; *Nonne igitur convenienter accidit rei, quae compoſita eſt aut cujus haec ſit natura, ut componi poſſit, ut eadem ratione diſſolvatur, qua cunque compoſita eſt?* Porro *tempus infinitum* notat, particulis χρονικοῖς annexum,

ut

ut ὅτε περ *quandocunque* apud Hom. lib. H. Δ. 259. Denique adverbio locali appoſitum deſignat locum nullo fine terminatum, ut apud Theogn. v. 270.

Πάντη δ' ἐχθρὰ ὅμως γίγνεται, ἔνθα περ ᾖ.

Ubicunque fuerit, inimica eſt. Sic ὅθι περ, pro eodem apud Plat. in Phaedon. pag. 108. ubi anima dicitur ἀφικέσθαι, ὅθι περ αἱ ἄλλαι. *deveniſſe, ubicunque reliquae ſunt.* Simile huic ὅθεν περ *undecunque* apud Ariſtoph. Acharn. v. 821.

VI. Particula ἂν, aut poëticum κε ſi additur, non apponitur ἐκ παραλλήλε, ſed pertinet ad verbum, ut apud Eund. lib. V. de Rep. pag. 477. Καὶ ἄλλο πᾶν ὅ, τι πέρ ἂν δύνηται. *Et aliud omne, quodcunque poſſit.*

VII. Conjuncta tam arcte poteſtati ἀοριστολογικῇ poteſtas eſt adverſativa, ut haec ex illa facili opera deducatur; id quod liquet, ſi animadvertimus, illud, *ubicunque fuerit* fere perinde eſſe, ac ſi dicas, *Licet hic et illic fuerit.* et *quicunque* idem eſſe ac, *licet hic aut ille fuerit.* Saepiſſime igitur haec particula ſignificat *quamvis, licet*, ſed apud poëtas quibus hic uſus proprius eſt, ita ut frequentiſſime cum participio jungatur. Ita Agamemnon apud Hom. Il. A. v. 131.

Μηδ' ὅτως, ἀγαθός περ ἐὼν, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Κλέπτε νόῳ. —

i. e. Ἀγαθός περ ἐὼν, μὴ κλέπτε ὅμως νόῳ. *Quamvis ſis fortis, ne tamen mente fraudulenter agas.* Vel ut ad ſenſum ἀοριστολογικὸν reducatur: *Ne, quantumcunque virtute praevales, mente tamen ſis fraudulenta.* Sic v. 275.

Μήτε σὺ τόνδ', ἀγαθός περ ἐὼν, ἀποαίρεο κούρην.

Neu tu hunc, quamvis ſis praeſtans, priva virgine. Adde lib. E. v. 382.

VIII. Saepe participium diſſimulatur, ut apud Hom. Il. Φ. v. 63.

Γῆ φυσίζοος, ἥτε κατὰ κρατερόν περ ἐρύκει.
Alma parens tellus, quae quantumlibet fortem coërcet. Pro κρατερόν περ ἐόντα. Et v. 130.
Οὐδ' ὑμῖν ποταμός περ ἐΰῤῥοος, ἀργυροδίνης
Ἀρκέσει. —
Neque vobis fluvius, licet late fluens vorticibus argenteis, opem feret.

IX. Contra ipſa particula περ apud eund. ibid. v. 589. ſupprimitur.
— Σὺ δ' ἐνθάδε πότμον ἐφέψεις
Ὧδ' ἔκπαγλος ἐὼν καὶ θαρσαλέος πολεμιστής.
Tu vero hic fatum invenies, adeo licet terribilis et audax bellator. Et lib. Od. Δ. v. 250.
— Ἐγὼ δέ μιν οἴη ἀνέγνων τοῖον ἐόντα.
Pro ὄντα περ τοῖον. *Ego vero ſola illum agnoſcebam, licet talis appareret.*

X. Adverbio jungit idem Il. Λ. v. 391. de ſagitta leviter perſtringente.
— Εἴ κ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ.
Si vel leviter attigerit, i. e. *quantumlibet leviter.*

*) Alias affictas huic particulae ſignificationes recte confutavit Hoogeveenus in majori opere; qua tamen diſputatione in hoc breviario melius caremus.

C A P U T XLIIII.

D E

PARTICULIS ΠΗ͂, ET ΠΗ.

I. Interrogativum πῆ circumflectitur more eorum, quorum rectus caſus in ὀς acuitur. Rectius ſubſcribitur ἰῶτα. quia natura eſt ablativus femin. ſuppreſſo ὁδῷ, ſecundum quod etymon notat locum, per quem motus fiat, ſive proprie, ſive metaphorice; nam

nam ut per viam tendimus, ita ratione agimus: quo ſpectat illud Pythagoreum v. 42.

Πῇ παρέβην; Τί δ' ἔρεξα; Τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Qua via ſive ratione transgreſſus ſum? Quid feci? Quid, quod fieri a me oportuit, non eſt factum?

II. Poëtae motum ad locum huic particulae attribuunt, utentes ea pro ποῖ. Hom. Od. P. v. 219.

Πῇ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις; —

Suidas reddit, εἰς τίνα τόπον; *Quo hunc helluonem ducis?* Quanquam et hic ſignificare poteſt, *qua via*? Ita etiam Il. Z. 377. Odyſſ. O. 578.

III. Hoc ſenſu ſaepe adjicitur particula δὴ, cupidum rogantis animum indicans. Sic Plat. in Phaedon. pag. 82. Πῇ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέϛατοι; *Qua tandem ratione hi ſunt feliciſſimi?* Et in Phaedr. pag. 269. Ἀλλὰ πῇ δή; *Sed quomodo tandem?* Sic in obliqua interrogatione apud Eund. in Phaedr. pag. 246. Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον ζῶον ἐκλήθη, πειρατέον εἰπεῖν. *Igitur, qua tandem ratione mortale et immortale animal appellatum ſit, conandum eſt dicere.* Interrumpuntur hae particulae, interpoſita alia apud eund. lib. VI de Rep. pag. 501. Πῇ γὰρ δὴ ἕξουσιν ἀμφισβητῆσαι; *Nam qua tandem ratione ambigere potuerunt;* Ἀναφορικῶς utitur Idem, et confundit cum ὅπῃ in Phaedr. pag. 274. Τὸ δ' εὐπρεπείας δὴ γραφῆς πέρι, καὶ ἀπρεπείας, πῇ γιγνόμενον, καλῶς ἂν ἔχοι, καὶ ὅπῃ ἀπρεπῶς, λοιπόν· ἢ γάρ; *Quod attinet ad id, quod in ſcribendo deceat, et, quod minus, qua ratione id fiat decenter, et qua indecenter, reliquum eſt dicere. Nonne?*

IV. Ut πῇ circumflexum interrogativum notat *qua via*, ita ΠΗ inclinatum notat *aliqua via*, apud Hom. Il. Φ. v. 219.

Οὐδέ τί πῃ δύναμαι προχέειν ἐς ῥόον ἅλα δῖαν.

Neque prorſus ulla via eſt, qua poſſim effundere undas in mare.

V. Ut πῆ, ita et πη metaphorice deſignat non locum tantum, ſed et rationem modumque agendi. Prioris exemplum eſt apud Plat. lib. V. de Rep. pag. 474. Εἰ μέλλομέν πη ἐκφεύξεσθαι. *Si qua volemus effugere.* Sic εἴ πη ſive conjunctim, ſive disjunctim, eſt *ſicubi.* ut apud Ariſtoph. Ach. v. 732.

Ἀμβᾶτε ποττὰν μάδδαν. αἴχ' εὑρητέ πα.

Accedite ad placentam, ſicubi inveneritis. Poſterioris apud Plat. in Criton. pag. 48. Εἴ πη ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε. *Si qua ratione potes mihi dicenti obloqui, obloquere.* Et lib. VI. de Rep. pag. 501. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πείθομέν πη ἐκείνους; *An igitur, inquam, aliqua ratione illos perſuademus?*

VI. Ita uſum habet μειωτικὸν, quo aliquid de toto eximit. vid. eundem in Phaedr. pag. 246. Κεκοινώνηκε δέ πη μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου ψυχή. *Omnium vero, quae ſunt circa corpus, maxime anima divinae naturae aliquatenus particeps eſt.* h. e. κατά τι, uti duo haec conjungit in Sophiſt. pag. 241. Τό τε μὴ ὂν ὡς ἔστι κατά τι, καὶ τὸ ὂν αὖ πάλιν ὡς οὐκ ἔστι πη. *Et id, quod non eſt, aliqua ratione eſſe; et rurſus ex adverſo id, quod eſt, quadamtenus non eſſe.*

VII. Ut πῇ motum ad locum *quo?* ita πη *aliquo* notat apud Hom. Il. Z. v. 377. modo allato:

Πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο;
Ἠέ πη ἐς γαλόων; —

Ad encliticorum claſſem refero quoque πῆ, quamtumvis περισπώμενον. Nempe enclitica appello, non quae tonum amittunt, aut rejiciunt, ſed quae amittere aut rejicere poſſunt: omnia enim enclitica, quoties non habent, vel in quod tonum rejicere, vel in quo ipſorum tonus acquieſcere nequeat, eum ſervant. Non habent autem, in quod tonum rejicere poſſint, quando principium aliquod conſtituunt. Principium vero con-

conſtituunt aliquatenus, ſequentibus particulis μὲν et δὲ, ut πῶς μὲν, πῶς δέ. ποτὲ μὲν, ποτὲ δέ. ſic πῆ μὲν, πῆ δέ. quod redditur *partim.* ut apud Plut. de Orac. Def. pag. 417. Τὸ μὲν γὰρ ἴσον πάντη· Τὸ δ' ἄνισον πάντη· Τὸ δὲ, πῆ μὲν ἴσον, πῆ δ' ἄνισον. *Aliud enim undique aequale, aliud undique inaequale: aliud partim aequale, partim inaequale.* Ubi πῆ μὲν aliquatenus conſtituit principium, quare recte diſtinguitur poſt τὸ δὲ· nam ſi verborum ordo immutatur, perit accentus et inclinatur τὸ πῆ· ut ſi dixiſſet: Τὸ δ' ἴσον μέν πη, ἄνισον δέ πη. Sic Alcinous περὶ Πλάτ. δογμ. cap. 17. Τῆς μὲν ἐπιπλασσομένης, πῆ μὲν λευκῆς, πῆ δὲ πελίας. Loquitur de nervis carne inveſtitis, *partim alba, partim nigra. Secundo* ſervat tonum, ſi praecedentis dictionis talis eſt natura, ut eum nec ſuſcipere, nec tueri valeat, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 395. Μῶν ὁ γέρων πῆ διαδύεται; *Num ſenex aliqua elabitur? Tertio* ſervat tonum, quoties emphaſis ſubeſt, qualis eſt in omni diſcretione; ut cum dicimus: Οὐκ ἐπαινετὸν ὁ φθόνος, οὔθ' ὁ ἁπλῶς, οὔτε ὁ πῆ. *Non laudabile eſt invidia, neque abſolute, neque certa ratione ſive reſpectu.* Exemplum quidem non ſubit, ſed ſimilis particulae πῶς apud Ariſtot. Eth. II. Οὐ ψέγεται ὁ ἁπλῶς ὀργιζόμενος, ἀλλ' ὁ πῶς. *Non reprehenditur, qui abſolute iraſcitur, ſed qui certa ratione.* Caeterum τὸ πῆ materialiter acceptum retinere tonum, nemo neſcit: habet enim et ſic emphaſin.

Caput XLIV.

De

Particula ΠΛΗΝ

et ei aggregatis.

I. Primaria particulae ΠΛΗ'Ν poteſtas eſt *praeter,* aut *excepto.* (G. *auſer, ausgenommen.*) ut apud Plat. in Apolog. Socr. pag. 25. Πάντες Ἀθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς ποιοῦσι, πλὴν ἐμοῦ. *Omnes Athenienſes bonos honeſtosque homines reddunt, praeter me, ſive me excepto.* Conſtruitur autem cum genitivo ejus rei quae excipitur.

tur. Excipitur autem *vel* ex multitudine, *vel* ex plenitudine. Ex *multitudine* bifariam, *vel* negando, ſi affirmatio praecedat, *vel* affirmando, ſi praemittatur negatio. Ex *multitudine affirmata* excipitur unus vel pauci, ut apud Ariſtoph. in Veſp. v. 758. — Λέγ' ὅ, τι βȣ́λει, πλὴν ἑνός. *Dic, quaecunque vis, praeter unum.* Πλὴν γὰρ τέκνων, ἔμοιγε φίλτατον πολύ. *Nam, liberis exceptis, mihi eſt cariſſima.* Adde Dionem libr. XXXVII. pag 57. extr. Vel *ex multitudine*, de qua *negatur* quid, exceptio habet affirmationem, ut Marc. XII. 32. Εἷς ἐςι Θεὸς, καὶ οὐκ ἔςιν ἄλλος, πλὴν αὐτȣ̃. *Unus eſt Deus, et non eſt alius praeter eum.* Et Joann. VIII. 10. Μηδένα θεασάμενος, πλὴν τῆς γυναικός. *Neminem conſpiciens, praeter mulierem.* De *plenitudine* excipitur, quando de toto pars negatur, ut apud Palaephat. cap. 1. Ἵππων μὲν εἶχον ὅλην τὴν ἰδέαν; πλὴν τῆς κεφαλῆς. *Totam equorum formam habebant, excepto capite.*

II. Neglecto ſaepe regimine ſuo, caſum recipit ex ſuperioribus dependentem, ut nominativum apud Plat. in Phaedon. pag. 68. Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες, πλὴν οἱ φιλόσοφοι. *Metus igitur et timoris ratione omnes fortes ſunt, exceptis philoſophis.* Et in Phaedr. pag. 249. init. Εἰς μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ ὅθεν ἥκει ἡ ψυχὴ ἑκάςη, ȣ̓ καθικνεῖται ἐτῶν μυρίων, πλὴν ἡ τοῦ φιλοσοφήσαντος ἀδόλως. Potuiſſet dicere, πλὴν τῆς τοῦ φιλοσοφήσαντος. *Nam in eundem locum, unde veniunt ſingulae animae, non redeunt intra decem annorum millia; praeterquam ſine dolo philoſophantium.*

III. Generalis illius, vel totius, vel multitudinis notio latet in voculis ȣ̓δὲν, ἄλλο, ȣ̓δεὶς, vel τὶ, ut apud Ariſtoph. Acharn. v. 476.

Κάκιςʼ ἀπολοίμην, εἴ τί σʼ αἰτήσαιμʼ ἔτι
Πλὴν ἓν μόνον.

Peſſi-

Peſſime peream, ſi quid a te amplius petam, praeter unum. Sophocl. Aj. Flag. v. 125.

'Ορῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο, πλὴν
Εἴδωλ', ὅσοιπερ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιάν.

Video enim nos nihil aliud eſſe quam ſimulacra, quotquot vivimus, aut levem umbram.

IV. Commode etiam interdum additur caſus cum *praeterquam*, ut apud Eurip. in Oreſte v. 540.

'Εγὼ δὲ τἄλλα μακάριος πέφυκ' ἀνὴρ,
Πλὴν εἰς θυγατέρας. —

In reliquis mihi adſpiravit fortuna praeterquam in filiabus. Hinc non ſimpliciter *ſed* redditur, ſed *dumtaxat*, et *ſed tantum*, ut in Act. Apoſt. cap. XXVII. com. 22. 'Αποβολὴ ψυχῆς οὐδεμία ἔσαι ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου· ubi πλὴν, ſi velimus ſervare vim exceptivam, non poteſt reſpicere τὸ ὑμῶν, ſed τὸ ἀποβολή. *Nullius veſtrum vitae jactura erit, ſed tantum navis jactura.*

V. Hanc poteſtatem exceptivam non deponit, quando, depoſito regimine, ſequentium ſtructura a praecedenti non dependet, et ponitur pro ἀλλὰ, non ἁπλῶς, ſed quatenus et illud exceptivum eſt, ut vidimus in ea particula. Ita ait Jeſus Sirach cap. XVII. com. 24. 'Ανταποδώσει αὐτοῖς, καὶ τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀποδώσει. *Retribuet illis, et ipſorum vicem in caput ipſorum regeret.* Tum ex horum numero excipiens reſipiſcentes, ſic pergit: Πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον. *Sed regreſſum concedit reſipiſcentibus.*

VI. Quum tamen non totum quid praecedit, ſed pars, vix poteſt ſervare τὸ πλὴν vim exceptivam, ſed aſſumere ἐπανορθωτικὴν, et pro οὐ μὴν ἀλλὰ poni ut πλήν γε καὶ, pro οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ, ut infra videbimus e. g. apud Lucian. Tom. III. in Lapith. p. 429. Οὐ πάνυ πολλῶν ἰδόντων, πλὴν μόνου, ὡς ἐμοὶ ἔδοξε, τοῦ 'Αρισαινέτου. ubi, ſi ſit exceptivum, Ariſtaenetus exci-

 pere-

peretur e numero eorum, qui viderant. Sed videtur Lucianus, cum dixerat, ȣ̓ πάνυ πολλῶν, ſe ipſum corrigere, hoc modo: *Non admodum multis videntibus, imo, ut mihi videbatur, ſolo Ariſtaeneto.*

VII. Eſt et ubi generale illud, quod exceptionem patitur, diſſimulatur, et per ellipſin intelligi debet, unde fit, ut pro ὅμως accipi videatur. Sic *verumtamen* commode redditur Matth. XVIII. 7. Ἀνάγκη γάρ ἐϛιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα. Πλὴν ȣ̓αὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ȣ̔ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. *Neceſſe eſt, offenſiones fieri. Verumtamen vae illi homini, per quem offenſio accidit.* Hic ſi exceptionem quaerimus, fortaſſe recte intelligemus neceſſarias eſſe offenſiones ad ſalutem electorum, quorum e numero excipiatur ille, per quem fiunt.

VIII. Plenitudinis poteſtatem non obſcure praefert, cum, relatis nonnullis ſpecialibus, reliqua generaliori nomine, tanquam uno faſciculo comprehenduntur: haec enim ſunt quaſi ſupplementa, quae plenitudinem abſolvunt. Sic Lucianus in Lapith. tom. III. pag. 448 poſtquam narraverat, quae in nuptiis vulnera Philoſophi dediſſent et accepiſſent mutua, quaſi coronidis loco adjicit: Πλὴν ταραχῆς γε καὶ δακρύων μεϛὰ ἦν πάντα. *Caeterum omnia tumultus et lacrymarum plena erant.* Idem in Soloeciſt. tom. III. pag. 581. Καὶ γὰρ ὅϛις γυναῖκα ὑβρίζει τὴν σὴν, εἰς σὲ ὑβρίζει, καὶ ὅϛις παῖδα, καὶ φίλον, καὶ ὅϛις γε οἰκέτην· πλὴν γὰρ (malim πλήν γε) περὶ τῶν πραγμάτων ȣ̔́τως ἔχει σοι. *Etenim quicunque uxorem tuam contumelioſe tractat, in te contumelioſus eſt, et quicunque filium tuum, et amicum, et quicunque ſervum tuum: ſummatim de tuis rebus ita tibi comparatum eſt.*

IX. Poteſt etiam inſervire praetermiſſionibus cum ſumma rerum attingimus, ut apud Eund. in Lapith. pag. 425. Εἰσιώμεθα ȣ̓̃ν ἐν ἡσυχίᾳ τὸ πρῶτον, καὶ παρεσκευ-

ρεσκεύαςο ποικίλα· πλὴν ἐδὲν, οἶμαι, χρὴ καὶ ταῦτα καταριθμεῖσθαι, χυμὲς, καὶ πέμματα, καὶ καρυκείας· ἅπαντα γὰρ ἄφθονα. Epulabamur igitur primum placide, et apparata erant varia. Caeterum nihil, opinor, attinet etiam haec recenſere, juſcula, opera piſtoria, condimenta: nam omnium rerum erat copia.

X. Supplementi quoque ſapit indolem, quando τῦ ἐν concluſivi vice quadamtenus fungitur, ut cum dicimus *ſupereſt ut*, vel *reſtat igitur ut*. Sic Simon lib. I Macchab. cap. 13. com. 6. poſtquam dixerat, omnes ſuos fratres pro lege et ſacris occubuiſſe, addit: Πλὴν *ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθνες με, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ τῶν γυναικῶν, καὶ περὶ τῶν τέκνων ἡμῶν. Reſtat igitur, ut vindicem gentem meam, et ſacra, et conjuges et liberos veſtros.* Ita concluſionis notam inferre poteſt, quando doctrina aliqua praecedens admonitione clauditur, ut in epiſt. Pauli ad Ephes. cap. V. com. 33. In ſuperioribus docuerat, quomodo Chriſtus dilexerit eccleſiam, ad cujus exemplum officium virorum erga uxores comparaverat. Tum ita concludit: Πλὴν *καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαςος τὴν ἑαυτῦ γυναῖκα ὕτως ἀγαπάτω, ὡς ἑαυτόν.* Poſſimus, ſervantes plenitudinis notionem ita reddere. *Quod reliquum eſt. Quod ſupereſt. Quae cum ita ſint, vos quoque ſinguli diligite uxores veſtras, ut vosmet ipſos.*

XI. Plenitudinis quoque ſignum habet, cum quid ſuperioribus, tanquam palmarium, adjicitur. Cujus rei exemplum eſt in Evang. Matth. cap. XXVI. com. 64. Interrogat Pontifex Chriſtum, addita per Deum viventem obteſtatione, an eſſet filius Dei. Reſpondet Jeſus: *ut tu ais.* additque: Πλὴν *λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπε καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ ὀρανῦ. Quin etiam dico vobis* etc. Huc refero et illud in Evang. Luc. cap. XII. com. 31. ubi primum oſtendit ſalutis Auctor,

ſtor, quae multo opere non ſint quaerenda, nempe cibus et potus, per quos intelliguntur omnia ad vitam hanc ſuſtentandam neceſſaria. Reſtabat igitur aliud ſectandum longe praeſtantius, quod ſubjungens dicit: Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. *Quin potius quaerite*, h. e. *Reſtat igitur ut quaeratis regnum Dei.*

XII. Jam facile intelligetur vis et uſus τῶν ΠΛΗ͂Ν ʼΑΛΛΆ, quorum illud ſupplementum habet rei adhuc dicendae vel cognoſcendae, hoc a ſuperioribus diverſum quid poſtulat. Ante interrogationem ubi adhibetur, notat rem partim quidem expoſitam, ſed ad quam penitius cognoſcendam aliud quid ſupereſt, quod quaeritur: ut apud Lucian. in Timon. interrogat Plutum Mercurius, cum ſit coecus, quomodo poſſit invenire viam? Ad quod cum reſponderat alter, pergens Mercurius ad alia, inquit: Πλὴν ἀλλὰ (G. *Nun aber*) τί πράττεις καταπεμφθείς; Intelligens, aliud nunc ſupereſſe cognoſcendum, nempe quid faceret ab Jove miſſus?

XIII. Eſt et ubi ἀλλὰ ἐναντιωματικῶς intelligendum eſt, ut apud Eund. Dial. Deor. XVI. extr. ubi dicit Latona: Μέγα, ὦ Ἥρα, φρονεῖς, ὅτι ξύνει τῷ Διΐ, καὶ συμβασιλεύεις αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο ὑβρίζεις ἀδεῶς· ΠΛΗ͂Ν ʼΑΛΛʼ ὄψομαί σε μετʼ ὀλίγον αὖθις δακρύουσαν, ὁπόταν σὲ καταλιπὼν ἐς τὴν γῆν κατίῃ, ταῦρος ἢ κύκνος γενόμενος. *Magnifice, o Juno, te jactas, quia Jovis uxor es, et cum ipſo regnas, ideoque ſecure contumelioſa es: caeterum ex adverſo* (G. *gleichwol aber*) *videbo te rurſus non ita multo poſt lacrymantem, quum ille, te relicta, in terram deſcendet, aſſumta tauri vel cycni forma.*

XIV. Interdum πλὴν ἀλλὰ ſuperioribus coronidis inſtar aliquid adjicit diverſum, ut, cum Mercurius apud Lucian. in Tim. cap. 26. narraverat, quanto amore mortales proſequantur Plutum, in eum unice oculos

oculos defigentes: poſtremum adjicit: Πλὴν ἄλλα καὶ σὺ ἂν, εὖ οἶδα, ὁμολογήσειας, εἴ τι ξυνίῃς σαυτῷ, κορυβαντιᾷν αὐτὰς ἐρωμένῳ τοιȣ́τῳ ἐπιμεμηνότας. *Quod ſupereſt, illud etiam tu confiteberis, quod ſcio, inſanire eos, ſi modo te noſti, qui tanto amore talem amaſium proſequuntur.*

XV. Vis impulſiva τῷ ἀλλὰ tribui etiam poteſt verbis Alexandri apud Lucian. Mort. dial. XIII, pag. 391. Πλὴν ἀλλὰ τί γελᾷς; ut ſit pro πλὴν ἄγε. Appoſite reddit Eraſmus: *ſed age*, malim, *caeterum age, quid rides?* Si quis tamen malit hic retinere poteſtatem διαφορικὴν, non refragor: ſic dicet: *Quod ſupereſt, aliud mihi dic: quid rides?*

XVI. ΠΛΗΝ ἈΛΛ' Ἢ ſignificat, *praeterquam*, ſic ut ἀλλὰ adverſetur praecedenti negationi, ubi tamen Latini ἀλλὰ diſerto verbo reddere neſciunt. v. c. ap. Ariſtot. Metaphyſ. cap. 1. Οὐ γὰρ ἄνθρωπον ὑγιάζει ὁ ἰατρεύων, ΠΛΗΝ ἈΛΛ Ἢ κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ Καλλίαν, ἢ Σωκράτην, ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ȣ̈τω λεγομένων, ᾧ συμβέβηκεν ἀνθρώπῳ εἶναι. Agit Ariſtoteles de arte et experientia, quarum illam dicit cognitionem eſſe univerſi, hanc ſingularium, et omnes actiones verſari circa ſingularia. Tum negat, medicum ſanare hominem ſenſu generali. Sanat tamen Socratem et Calliam. Si itaque cupimus in vertendo exprimere vim particularum, ita ut nulla ſit otioſa, ſic reddamus: *Non enim hominem ſanat medicus*, nempe quatenus homo eſt genus; *QUARE nihil reſtat ALIUD QUAM quod ſanat ſecundum accidens hunc* vel *illum hominem.* Quod quid aliud eſt, quam ſi dicas: *Non enim hominem ſanat medicus, niſi ſecundum accidens.*

XVII. Citra ἀλλὰ, dixit πλὴν ἢ Plato in extrema Socratis Apologia: Ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανȣμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· Ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχον-

ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ ΠΛῊΝ Ἠ τῷ Θεῷ. Latini hic appoſite dicunt *praeterquam*, vocabulo compoſito ex *praeter*, quo exprimitur πλὴν, et *quam*, quod reddit τὸ ἤ. *Abeundi jam tempus eſt, mihi quidem morituro, vobis vero victuris; utri vero noſtrum ad meliorem ſortem feſtinent, omnibus eſt incognitum, praeterquam Deo.*

XVIII. ΠΛΉΝ ΓΕ eſt *praeterquam quidem*; *praeterquam tantum.* ut apud Ariſtoph. vs. 613. Trygaeus dicit, ſe quiddam non audiviſſe, reſpondet Chorus: Οὐδ' ἔγωγε, πλήνγε νυνί. Si hunc locum, redderemus: *Neque ego, praeterquam ſaltem nunc.* illud *ſaltem* praeteritum tempus in medio relinquéret, quaſi minus certum, utrum antea audiviſſet, nec ne; quod tamen diſerte negat. Sic vs. 917. Καὶ πλήν γε τῶν θεῶν ἀεί σ' ἡγησόμεσθα πρῶτον. *Et coluimus ſemper te principem, deos ſolos ſerio excipio.* Rurſus in Veſp. vs. 1305. Οἱ δ' ἀνεκρότησαν πλήν γε Θεοφράςου μόνου. *Illi vero applauſerunt, ſolo quidem Theophraſto excepto.* Adde Plat. in Soph. pag. 225. extr. Καὶ τίς ἂν αὖ εἰπὼν ἕτερον, οὐκ ἐξαμάρτοι, πλήν γε τὸν θαυμαςόν; *Et quis non erraverit nominans rurſus alium, praeter hunc in primis admirabilem?*

XIX. Sequitur etiam poſt μὲν in altero diviſionis membro, ubi ita vicem τοῦ δὲ implet, ut ſimul nativam notionem non deponat. Exemplum apud Lucian. Dial. Jun. et Laton. in quo tamen πλήν γε interpoſito vocabulo ſeparantur. Loquitur Juno de Apolline ex oraculorum fraudibus et hominum credulitate diteſcente. Καὶ πλουτεῖ μὲν ἀπὸ τοῦ τοιούτου· πολλοὶ γὰρ οἱ ἀνόητοι, καὶ παρέχοντες αὐτοὺς καταγοητεύεσθαι. ΠΛῊΝ οὐκ ἀγνοεῖταί ΓΕ ὑπὸ τῶν συνετωτέρων τὰ πολλὰ τερατευόμενος. *Et diteſcit quidem tali modo; multi enim deſipientes ſe faſcinandos praebent: caeterum ſapientiores minime latet, ipſum plerumque praeſtigias offundere.*

fundere. Ubi γε negato verbo ſubjunctum, negationi vim addit: quare non ſimpliciter reddo *non*, ſed *minime* potius.

XX. His additur particula δὴ βεβαιωτικὴ, ut fiat ΠΛΗ'Ν ΓΕ ΔΗ' apud Ariſtoph. in Veſp. vs. 853.

— Πάντα γὰρ πάρεςι νῶν,
Ὅσων δεόμεσθα, ΠΛΗ'Ν ΓΕ ΔΗ' τῆς κλεψύδρας.

Omnia enim adſunt nobis, quorum indiget uſus, excepta dumtaxat clepſydra. Vide quae de his particulis ſupra dicta ſunt cap. XIII, ſect. 2, §. 3.

XXI. Particulae ΠΛΗ'Ν ΕΙ' conditionem excipiunt. Earum uſus eſt in affirmatis aut negatis generalioribus, ex quibus vix ac ne vix quidem aliquid excipitur, quod potius non excipi debere videatur. Ita Demoſth. Philipp. IV, pag. 57. Τί ἔν παθόντες τῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις; καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν; ΠΛΗ'Ν ΕΙ' τῆς τύχης βοηθεία γεγονυία τοῖς ἀπόροις φθονῦμεν. *Qua igitur cauſa moti hoc alii aliis exprobramus? et praetextu utimur, quo minus ea, quae facta oportet, faciamus? niſi forte excipias, nos tenuioribus invidere fautricem fortunam.* Cum nihil aliud reſtet excipiendum, praeter illud, quod nemo conceſſurus ſit, per hoc ipſum confirmat orator argumentum. In Apologia apud Plat. pag. 18. queritur Socrates, a multis ſe eſſe accuſatum, nemine defendente: imo ne licuiſſe quidem ſibi ſcire nomina accuſantium: excipit tamen: Πλὴν εἴ τις κωμῳδιοποιὸς τυγχάνει ὤν. *Excipio tamen ſi quis forſan comicus ſit.* Atque ita indignationis notam praefert.

XXII. Inter πλὴν et εἰ interponit voculam Thucydides, id quod nonnihil obſcuritatis parit. Locus eſt lib. VI, cap. 88. init. Ἀθηναίοις εὔνοι ἦσαν, πλὴν καθόσον εἰ τὴν Σικελίαν ᾤοντο αὐτὺς δυλώσεσθαι. *Athenienſibus erant benevoli, niſi forte hoc unum excipias,* quod

quod putabant, eos ſubacturos Siciliam Elliptica eſt locatio, quae ita ſuppleri poſſit: πλὴν εἰ κατὰ τοσῦτον οὐκ εὖνοι ἦσαν, καθόσον etc.

XXIII. Dixerunt etiam ΠΛΗ'Ν Ε'Α'Ν, cujus exempla ex Iſocrate et Theopraſto affert H. Stephanus. Nullo autem diſcrimine πλὴν εἰ et πλὴν ἐὰν diſtant, niſi quod prius certum, poſterius incertam conditionem excipit, propter ἂν, quod latet in ἐὰν, quare hoc cum ſubjunctivo conſtruitur. Sic Iſocrat πλὴν ἐὰν συμφέρῃ. et Theophr. πλὴν ἐὰν χῆρος ἢ χήρα γένηται. Illud cum indicativo, ut apud Dem. et Plat. modo ad partes vocatos.

XXIV. Sed additur etiam negativum μὴ, ut fiat ΠΛΗ'Ν ΕΙ' ΜΗ', quod nihil aliud ſignificat quam πλὴν εἰ. Diſcrimen in nulla alia re conſiſtit, niſi in locutionis forma: res eodem redit. Si dicimus πλὴν εἰ, continet τὸ πλὴν conditionem exceptam, nec indiget τοῦ μή. ſin πλὴν εἰ μὴ in ipſa conditione negativa comprehenditur. Sic, Lucian. in Dial. Diog. et Mauſol. Σὺ δὲ, ὦ βέλτιςε, ὖχ ὁρῶ ὅ, τι ἀπολαύεις αὐτῦ, ΠΛΗ'Ν ΕΙ' ΜΗ' τῦτο φῂς, ὅτι μᾶλλον ἡμῶν ἀχθοφορεῖς ὑπὸ τηλικύτοις λίθοις πιεζόμενος. *Tu vera, o optime, non video, quem fructum capias ex iſto* (monumento), *niſi excipiens dicas, magis te premi, quam nos, tantorum lapidum pondere.* Item alterum ex Diog. Laërtio, qui de Socrate eit pag. 102. Ἀποδημίας δὲ οὐκ ἐδεήθη, καθάπερ, ΠΛΗ'Ν ΕΙ' ΜΗ' ςρατεύεσθαι ἔδει. *Peregrinationes non magni faciebat, ut plerique: niſi excipias expeditionum neceſſitatem.*

XXV. De πλὴν ἐὰν μὴ et πλὴν ἂν μὴ, quorum exempla profert Stephanus, eadem dicta putantor, obſervata tantum aliqua differentia, quam dedi modo §. 23. Non poſſum tamen non hic, quaſi in tranſitu notare, πλὴν ἐὰν et πλὴν ἐὰν μὴ nonnunquam promiſcue adhiberi poſſe. Sic legimus in lib. III, Reg. cap. VIII,

com.

com. 25. Οὐκ ἐξαρθήσεταί σε ἀνὴρ ἐκ προσώπε με μαθήμενος ἐπὶ θρόνε Ἰσραὴλ, ΠΛΗ'Ν ΕΑ'Ν Φυλάξωνται τὰ τέκνα σε τὰς ὁδὲς αὐτῶν πορεύεσθαι ἐνώπιόν με, καθὼς ἐπορεύθης ἐνώπιον ἐμε. Si dixiſſet πλὴν ἐὰν μὴ, ſignum fuiſſet exceptionis: *Nullus excidet a facie mea, niſi excipias, ſi filii tui non ſervabunt* etc. Sed, cum dicat πλὴν ἐὰν, illud πλὴν eſt limitativum, terminans promiſſionem certa conditione, cum reddo: *ſed tantum, dumtaxat; ſi filii tui* etc. Noſtrates dicerent: (G. *Auſſer, wenn.*)

XXVI. Praefigitur etiam πλὴν relativis, ut excipiat vel limitet quantitates, qualitates, modos, partes, tempora, loca. Talia ſunt πλὴν ὅσον, πλὴν οἷον, πλὴν ὅπως, πλὴν ὅπη, πλὴν ὅταν, πλὴν ὅπε. Longum eſt omnia diſcutere. Quorſum enim? nam, uno intellecto, reliqua omnia patebunt. Pauca igitur de πλὴν ὅσον, et πλὴν. ὅτι dicam. Sic πλὴν ὅσον excipit certam rationem vel partem apud Pauſ. in Arcad. pag. 457. Ἐπ' ἐμοῦ δὲ ὅτε θεὸς ἐγένετο ἐδεὶς ἔτι ἐξ ἀνθρώπε, ΠΛΗ'Ν ΟΣΟΝ λόγῳ καὶ κολακείᾳ πρὸς τὸ ὑπερέχον. *Mea vero aetate nemo hactenus ex homine factus eſt deus, niſi nomine tantum et immodica adulatione.* Et pag. 462. Καὶ τῷ μὲν ἐπιφανὲς συμβῆναι παρὰ τὸν βίον φασὶν ἐδὲν, ΠΛΗ'Ν ΟΣΟΝ οὐκ ἐν Τεγέᾳ τὴν βασιλείαν κατεςήσατο, ἀλλ' ἐν Τραπεζῦντι. *Et hujus aetate nihil praeclarum contigiſſe ferunt, niſi tantum, quod non Tegeae, ſed Trapezunte regni ſedem collocavit.*

XXVII. Ubi ſubjungitur ὅτι, illud nihil aliud eſt, quam διήγησις rei exceptae, eſtque locutio elliptica, ſuppreſſo ἓν vel ἑνὸς poſt πλὴν. Sic apud Sophocl. in Electr. vs. 427.

Πλείω δὲ τέτων ἐ κάτοιδα, ΠΛΗ'Ν ΟΤΙ
Πέμπει με κείνη τεδε τοῦ φόβε χάριν.

Πλὴν ὅτι pro πλὴν ἓν τεθ', ὅτι. *Excipe hoc unum, quod,*

quod. Plura, inquit, *his neſcio praeter hoc unum, quod hujus timoris cauſa me mittit illa.* Sic Act. Apoſt. cap. XX, com. 23. Πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδὼς, ΠΛΗ'Ν ὍΤΙ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον, ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. i. e. πλὴν ἓν τοῦθ᾽ ὅτι. *Proficiſcor Hieroſolymas, neſciens, quae mihi ibidem ſint eventura, niſi hoc unum, quod Spiritus Sanctus oppidatim teſtatur, dicens, vincla mihi parata, et afflictiones.* Supplet ellipſin Ariſtophan. in Pac. vs. 227.

Οὐκ οἶδα, ΠΛΗ'Ν Ε'Ν, ὍΤΙ θυείαν ἑσπέρας
Ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος εἰσηνέγκατο.

Neſcio, niſi quod veſperi mortarium ingens vaſtumque intulit.

XXVIII. Junguntur etiam πλήν γ᾽ ὅτι καὶ, in quibus πλὴν eſt exceptivum, γε aſtringens, ſequente καὶ ἐπιδοτικῷ. Utuntur, quando ſuperioribus nobilior pars adjicitur: eandemque vim habent, quam οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ, in ſenſu ἐπανορθωτικῷ. Tale illud Ariſtidis pro Quatuorv. pag. 305. Ὥς᾽ ἔμοιγε δοκεῖ τῆς Τερπάνδρου μᾶλλον ἂν εἶναι μουσικῆς εἰκάσαι, ΠΛΗ'Ν Γ᾽ ὍΤΙ ΚΑΙ᾽ παρελήλυθεν. *Ita ut mihi videantur potius cum Terpandri Muſica poſſe comparari, excepto quidem hoc uno, quod etiam excellunt.* h. e. *niſi quod excellunt*, vel, *imo etiam ſuperare.*

XXIX. Dicunt etiam πλὴν γε δὴ ὅτι, ſtabiliente τῷ δὴ exceptionem nervoſius adſtrictam. Sic Epict. Enchir. cap. 73. Ἂν δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐξηγεῖσθαι θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ γραμματικὸς ἀπετελέσθην ἀντὶ φιλοσόφου; ΠΛΗ'Ν ΓΕ ΔΗ' ὍΤΙ ἀντὶ Ὁμήρου Χρύσιππον ἐξηγούμενος. *Sin ipſam enarrandi rationem fuero admiratus, quid aliud niſi grammaticus evaſero, cum debuerim eſſe philoſophus? Niſi quod id unice intereſt, quod pro Homero Chryſippum explicem.*

CAPUT XLV.

DE

PARTICULA ΠΟΤΕ'.

I. Adverbium temporis ποτὲ fere rem diu exactam, et a praeſenti tempore longius remotam notat, abunde cuilibet notum. Hinc jungitur τῷ πάλαι in illo:

Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Fuere quondam ſtrenui Mileſii.

Et τῷ ἤδη poſtpoſitum commode *dudum* redditur, ut apud Plat in Cratyl. pag. 386. Ἤδη ποτὲ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἀπορῶν, καὶ ἐνταῦθα ἐξενέχθην, ἅπερ Πρωταγόρας λέγει. *Jamdudum ego, Socrates dubitans ſum delatus ad ea, quae Protagoras dicit.*

II. Sed contra notare tempus modo elapſum, docet Euſtathius ad Hom. Il. Θ, vs. 108.

Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην. —

Quos (equos) *nuper* vel *modo ab Aenea cepi*, imo *heri*, ut idem vult pag. 702. Sed ſaepe neque diu exactum, neque propius tempus notat, ſed nullo omnino termino limitatum, cum repetitum poſtponitur τοῖς μὲν et δὲ, *nunc*, *nunc*: *modo*, *modo* Latini repetunt, vel etiam *interdum* et *aliquando*, ut apud Procl. in Platonis Theolog. lib. I, cap. 4. Ποτὲ μὲν συμβολικῶς ἐξαγγέλλων τὰς ἀῤῥήτους αὐτῶν ἰδιότητας, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῶν εἰκόνων ἐπ' αὐτὰς ἀνατρέχων. *Nunc obſcure enuntians ineffabiles earum rerum proprietates, nunc ab imaginibus ad ipſas recurrens.* Et ſic opponitur τῷ ἀεὶ ap. Plat. in Theaet. pag. 170. Πότερον ἀληθῆ φῶμεν ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους δοξάζειν, ἢ ποτὲ μὲν ἀληθῆ, ποτὲ δὲ καὶ ψευδῆ; *Utrum dicemus, homines ſemper vera opinari, an nunc vera, nunc etiam falſa?*

III. Haec poſtrema notio ἀοριστολογικὴ effecit, ut ποτὲ particulae naturam induerit, quae relativis jun-

 cta,

σαν, ὡς φησι Κνήμων, ἥτίς ποτε καὶ ἔστιν. *Beatam quidem illam cenſeo, quam Theagenes luxit, vel etiam oſculatus eſt, ut ait Cnemon, quaecunque tandem illa eſt.*

VII. Interponit καὶ ante ποτὲ Plat. in Phaedr. pag. 268. init. Ἴδωμεν τινα καί ποτ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν. *Videamus, qua tandem vi ars polleat.*

VIII. Interrogationibus rectis itidem cupidus percunctantis animus per hanc particulam notandus, ubi Latini itidem reddunt *tandem.* Sic apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 422.

Ποίας ποτ' ἀνὴρ λακίδας αἰτεῖται πέπλων;

Qualia tandem veſtium fragmenta hic ſibi vult? Et in Pac. vs. 600.

Ἀλλὰ πῦ ποτ' ἦν ἀφ' ἡμῶν τὸν πολὺν τῦτον χρόνον;

Sed ubi tandem hinc a nobis abfuit tam diu? Sic τίς ποτε in Acharn. vs. 588.

Πτίλον γάρ ἐστιν, εἰπέ μοι, τίνος ποτέ;

Penna enim, dic mihi, cujus tandem eſt? Sic πῶς ποτε apud Plut. Quaeſt. Plat. p. 1004. Ita etiam τί ποτε· ut apud Plat. in Apol. pag. 21. de oraculo ipſum hominum ſapientiſſimum pronuntiante: Τί ποτε λέγει ὁ Θεός; καὶ τί ποτε αἰνίττεται; *Quid tandem dicit Deus? Et quid tandem ſignificat?* Interdum, interjecta alia voce, disjunguntur τί ποτε· ut apud eund. in Soph. pag. 231. Ἀπορῶ δὲ ἔγωγε ἤδη, ... τί χρὴ ποτε ὡς ἀληθῆ λέγοντα καὶ διϊσχυρόμενον εἰπεῖν ὄντως εἶναι τὸν σοφιστήν. *Jam equidem dubito, quid tandem, ſi quis vere dicere et aſſeverare velit, oporteat dici revera eſſe Sophiſtam.* Et apud Ariſtoph. in Plut. rs. 19.

Ἐγὼ μὲν ὗν οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι,
Ἢν μὴ φράσῃς, ὅ, τι τῷ δ' ἀκολυθῦμέν ποτε.

Ego quidem nullo pacto ſilebo, niſi dicas, quid tandem hunc ſequamur? Et Plat. Apol. pag. 21. Τί ὗν ποτε λέγει, φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; *Quid igi-*

tur tandem dicit, cum me pronunciat eſſe ſapientiſſimum?

IX. In ſignificatione temporis, interrogantis ſecuritatem oſtendit, quum veroſimile non ſit, interrogaturum fuiſſe illum, ſi ſciviſſet, alterum habiturum, quod opponeret. Exemplum eſt apud eund. in Theaet. p. 188. extr. Ἢ σὺ οἴει ποτὲ τὸ ἓν ἐν τοῖς μὴ ἆσιν εἶναι; *An tu unquam putares, id, quod unum eſt inter ea eſſe, quae non exiſtunt?*

X. ὅςις δή ποτε eſt, *quicunque nimirum tandem*, quamvis δὴ in hac compoſitione Latinis negligitur. ut cum ait Demoſth. in Cherſon. init. Ἔνιοι τὰ μὲν φιλονεικίᾳ τὰ δ' ἥτινι δήποτ' αἰτίᾳ προάγονται λέγειν. *Nonnulli partim ambitione, partim quacunque tandem cauſa ad dicendum impelluntur.* Ἀεί ποτε includit omne tempus, et eſt *nunquam non.* Sic Thucyd. lib. IV. cap. 78. Τοῖς Ἀθηναίοις ἀεί ποτε τὸ τῶν Θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρχεν. *Athenienſibus plebs Theſſalorum nunquam non fuit benevola.* Et cap. 103. Ἀεί ποτε τοῖς Ἀθηναίοις ὄντες ὕποπτοι. *Nunquam non Athenienſibus ſuſpecti.* In interrogationibus idem praeſtat τὸ ποτὲ, παρακελευστικῶς adhibito τῷ δή, ut fuſius oſtendi cap. XV. ſect. 3. vid. Plat. in Euthyphr. pag. 15. Τί δή ποτ' ἂν εἴη ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς; *Age, quae tandem illa ſint dona.* proprie: *Quae unquam dona dici vel excogitari poſſunt, quibus Dii a nobis augeantur?*

CAPUT XLVI.

DE

PARTICULIS ΠΟΥ͂ ET ΠΟΥ.

I. Locale adverbium eſt πῦ, et interrogat de loco, quo quid fiat aut contineatur. Exempla in re nota ſuper-

perſlua. Videndum tantummodo, an etiam pro ποῖ poſitum modum ad locum deſignet. Exempla apud vetuſtiſſimos in promtu non ſunt. Utitur Lucian. Dial. Mort. 3. Πῦ σȣ τὸ θεῦ ἐκεῖνο ἡμίτομον ἀπελήλυθε; *Quo iſta tui Dei dimidia pars abiit?* In Evang. Joannnon ſemel occurrit, ut cap. III, com. 8. de vento: Οὐκ οἶδας, πόθεν ἔρχεται, καὶ πῦ ὑπάγει. *Neſcis, unde veniat, et quo abeat.* cap. VII, com. 35. Πῦ ȣ̂τος μέλλει πορεύεσθαι; *Quo hic abibit?* Ita et πȣ encliticum ponitur; v. c. apud Plat. Euthyphr. p. 15. σπεύδω πȣ *feſtino aliquo.*

II. At, cum πȣ inclinatur, locum notat, nullo termino limitatum, ſed vagum et incertum, ut apud Hom. Il. P, vs. 446.

Οὐ μὲν γάρ τι πȣ ἐστὶν ὀϊζυρώτερον ἀνδρός.

Non enim quicquam uſpiam eſt aerumnoſius homine. Ita Socrates apud Plat. in Phaed. pag. 67. Πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ, οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἱκανῶς ἐκεῖ, εἴπερ πȣ ἄλλοθι, κτήσασθαι τȣ̂το. *Magna ſpes eſt ei, qui pervenerit, quo ego proficiſcor, fore ut illic, ſi usquam alibi, hoc conſequatur.*

III. Deſignat etiam locum, terminatum quidem, ſed laxioribus limitibus circumſcriptum, ſublata ſtrictiori ejusdem deſignatione, ut apud Hom. Il. E, vs. 193.

Ἀλλά πȣ ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι.

Sunt undecim, inquit, currus, et deſignat locum, nempe in aedibus Lycaonis, ſed, ubi illic inveniendi ſint, relinquit ἀόριστον, τὸ πȣ.

IV. Hinc jungitur adverbiis locum limitatum deſignantibus, qualia ſunt ἐνταῦθα, ἐκεῖ, ut apud Lucian. Dial. Nept. et Nereid. Οὐδὲ καλὸν ἘΝΤΑΥ͂ΘΆ ΠΟΥ κεῖσθαι ὑπὸ τῇ ψάμμῳ αὐτήν. *Neque decorum eſt, eam illic alicubi ſub arena jacere.* Ἐκεῖ πȣ habet idem

An pulcrum forſan foret, ſi id, quod his rebus deſtituitur, tamen arte perciperetur? Convenit etiam ironice jocantibus, qui de re nota dubitantes, in aliorum ſuperſtitione cavillantur. Talis videtur eſſe Bacchus ap. Ariſtoph. in Ran. vs. 772 qui vapulans ita invocat Apollinem:

Ἄπολλον, ὅς πε Δῆλον ἢ Πυθῶν' ἔχεις.

Apollinem Deli et Pythone ſive Delphis domicilium habere, nemo ignorabat: neque dubitat vere, ſed ironice ludit, quantumlibet vapulans. Poteſt quidem illud πε adhiberi τοπικῶς, ut ſit ſenſus, *qui, neſcio ubi, aut Deli aut Pythone habitas:* ſed et poteſt ςοχαςικῶς explicari: *qui Deli forſan aut Pythone habitas.* Haec vis ςοχαςικὴ parturit aliam μειωτικὴν, qua id, quod in oratione nimium videtur, imminuitur et mollitur. Ita Mercurius in Timone Lucianeo cap. 42. Αὐτά πε χεδὸν φῄς τὰ γιγνόμενα. Illud χεδὸν videlicet non ſatis imminuere viſum eſt aſſentientis voluntatem; quare alterum imminuens addit τὸ πε. *Iſta, quae dicis, fortaſſe prope vera ſunt.*

VIII. Convenit egregie ſuae ſententiae vel vere diffidentibus, vel diffidere ſe fingentibus, et ob id cautius loquentibus, et verba ſua ex aliena ſententia ſuſpendentibus; quare frequens fuit in ore Socratis εἰρωνεύειν ſoliti. ut apud Plat. in Phaedr. pag. 270. Ὁ αὐτός πε τρόπος τέχνης ῥητορικῆς, ὥσπερ καὶ ἰατρικῆς. Hic ne dicamus, Socratem aut dubitare, aut conjectura uti, ſed id, quod ſentit, dicere. Non itaque particula eſt plene ςοχαςικὴ, ſed potius μειωτικὴ, emolliens ea, quae nimis confidenter dicta videri poſſint. Latini, apud quos is particulae uſus non eſt, exprimere tamen conati ſunt per ſubjunctivum modum: *Eadem fuerit artis oratoriae ratio, quae medicandi.*

IX. Pulcrum eſt, quando ſequens particula γε partem rei, hoc modo propoſitae, limitative urget; ſic

 enim

enim ſignificatur, non plane a veritate eſſe alienum, quod dictum ſit. Ut cum Socrates apud Plat. in Phaedr. pag. 266 monuiſſet, dicendum porro reſtare, quid adhuc ad rhetorices explicationem deſideretur: reſpondet Phaedrus: Καὶ μάλα πυ συχνὰ, ὦ Σώκρατες, τά γ' ἐν τοῖς βιβλίοις τοῖς περὶ λόγων τέχνης γεγραμμένοις. Primum ait, admodum multa reſtare: Sed, quia hoc fortius affirmatum videtur, remedium affert τὸ πυ ςοχαςικὸν ſive μειωτικόν. Mox contra, ne nimis attenuetur dictum univerſum, τὸ γὲ partem limitando urget: *ſaltem multa adhuc inveniuntur in libris de arte dicendi ſcriptis.*

X. Hinc appoſita haec eſt particula, quoties alterius aſſenſum elicere, et quaſi emendicare conamur, ut idem Phaedrus pag. 257. Σύνοισθά πυ καὶ αὐτὸς, ὅτι οἱ μέγιςον δυνάμενοι καὶ σεμνότατοι ἐν ταῖς πόλεσιν αἰσχύνονται λόγυς τε γράφειν, καὶ καταλείπειν συγγράμματα ἑαυτῶν, δόξαν φοβύμενοι τοῦ ἔπειτα χρόνυ, μὴ σοφιςαὶ καλῶνται. *Mecum, ni fallor, et ipſe ſcis, eos, qui auctoritate valent, et optimates in civitatibus, pudere orationes ſcribere, et ſcripta ſua relinquere, metuentes, ne a poſteris inter ſophiſtas cenſeantur.* Sic pag. 264. Ἐννοεῖς πυ, ὡς ἐγῷμαι. *Intelligis, ſi recte opinor.* (G. *Du verſtehſts doch wol, denk ich.*)

XI. Qui ita loquuntur, fere talia dicunt, quae conceſſum iri, facile conjiciunt, quare fere ſequitur reſponſum affirmativum. ut apud Plat. in Lyſid. pag. 214. Ἀδικῦντας δὲ καὶ ἀδικυμένυς ἀδύνατόν πυ φίλυς εἶναι. *Qui injuriam faciunt et accipiunt, fieri, ni fallor, non poteſt, ut inter ſe ſint amici.* Reſpondet aliquis: Ναί. Et paulo ſuperius: Εἰσὶ δέ πυ ὗτοι οἱ περὶ φύσεώς τε καὶ τοῦ ὅλυ διαλεγόμενοι καὶ γράφοντες. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. *Fuerint hi, qui de natura et univerſo diſſerunt et ſcribunt. Vera, inquit, praedicas.*

XII. Extorquet magis quam emendicat aſſenſum haec particula, convenitque reprehendenti et objurganti, ut apud Hom. Il. E, vs. 473.

Ἕκτορ, πȣ̃ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες;
Φῆς πȣ ἄτερ λαῶν πόλιν ἑξέμεν ἠδ' ἐπικȣ́ρων,
Οἶος σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσι.

Hector, quo tibi nunc animus abiit, quem ante habebas? Dicebas, opinor, te ſine copiis urbem defenſurum, et ſine ſociis, ſolum cum affinibus et fratribus tuis. (G. *Du ſagteſt ja, dacht ich, du wollteſt etc.*)

* Abundare hanc particulam nemo idoneis exemplis docuit. Nam v. c. οὐ δή πȣ eſt *non utique opinor*, non abundat igitur πȣ. Et ſic in aliis.

Caput XLVII.

de

PARTICULIS ΠΡΙ'Ν et ΠΡΙ'Ν Ἤ.

I. Particula ΠΡΙ'Ν idem eſt quod πρότερον, neque aliter ab hoc differre videtur, niſi quod πρότερον oratoribus, πρὶν poëtis uſitatius ſit. vid. Hom. lib. Il. B, vs. 112. ubi πρὶν et νῦν opponuntur.

— Ὅς ΠΡΙ'Ν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
ΝΥ͂Ν δὲ κακὴν ἀπάτην βȣλεύσατο. —

Qui olim quidem mihi promiſit, et annuit, Ilio me bene munito exciſo rediturum: nunc vero malam fraudem machinatus eſt. Opponitur τῷ δὴ χρονικῷ apud eund. lib. Il. E, vs. 472.

Ἕκτορ, πῆ ΔΗ' τοι μένος οἴχεται, ὃ ΠΡΙ'Ν ἔχεσκες;

Hector, quo nunc tibi robur abit, quod antea habebas? Cum articulo τὸ utitur Plat. in Symp. pag. 196. Πᾶς ποιη-

Hanc vero non ſolvam priusquam ſenectus eam ſubeat. Caeteroquin utuntur indicativo praeterito, ubi de re jam transacta ſermo eſt, vel, ut ait Devarius, ubi de re praeterita, ut de praeterita loquimur; afferens ex Budaeo hoc Demoſthenis, quod eſt in orat. adv. Leptin. pag. 374. Χρῆν τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτȣ̃ νόμον πρὶν ἢ τὸν παλαιὸν τȣ̃τον ἔλυσε. *Oportuit igitur Leptinem non prius ſuam legem ferre, antequam veterem hanc abrogaviſſet.* Quando cum *optativo* conſtruitur, intelligitur particula ἂν, quando tempus ponitur quidem praeteritum, ſed revera res nondum in actu eſt conſtituta, atque adeo adhuc futura, ut in act. Apoſt. cap. XXV, com. 16. Οὐκ ἔϛιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπόλεσιν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορȣ́μενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τȣ̀ς κατηγόρȣς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. *Non mos eſt Romanis quempiam in gratiam cujuspiam in perniciem tradere, antequam reus in conſpectu habeat accuſatores, locumque inveniat defenſionis ſuper accuſatione.* Cum *ſubjunctivo* conſtruitur in Evang. Luc. cap. II, cap. 26. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίȣ, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριϛὸν Κυρίȣ. *Et divinitus erat monitus per Spiritum Sanctum, non viſurum mortem, antequam vidiſſet Chriſtum Domini.* Caeterum cum optativo et ſubjunctivo ita conſtruitur, ut infinitivo poſſit eſſe locus. Sic pro πρὶν ἢ ἴδῃ potuit dici πρὶν ἰδεῖν, ut liquet ex com. 20.

V. Quemadmodum oratores priori membro πρότερον praemittunt, ſequente in poſteriori πρὶν, ita poëtae geminant τὸ πρὶν. ubi non ſtatim prius habendum eſt otioſum, ſed geminatio haec emphaſin habet, quae caeteroquin abeſt. Illius exempla habet Budaeus, Stephanus et Devarius; hujus dabo ex Homero vid. eum lib. Il. B, vs. 348.

Πρὶν

Πρὶν Ἄργος ἰέναι, πρὶν καὶ Διὸς Αἰγιόχοιο
Γνώμεναι, εἴτε ψεῦδος ὑπόσχεσις, ἠὲ καὶ οὐχί.

Ut prius Argos redeamus, antequam Jovis Aegidem tenentis cognoſcamus, num falſa ſit promiſſio, nec ne. Et vs. 354.

Τῷ μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἶκονδε νέεσθαι,
Πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι.

Idcirco nequis ante feſtinet domum ire, priusquam cum Trojanorum uxore concubuerit.

VI. Ubi πρὶν repetitur, poſterius cum infinitivo conſtrui ait Euſtathius ad Hom. Il. A, vs. 97.

Οὐδ᾽ ὅγε, πρὶν λοιμοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξει,
Πρίν γ᾽ ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην.

Neque ante a peſte graves manus abſtinebit, priusquam patri charo reddiderit nigris oculis puellam. Et ſane loca Homerica hoc confirmare videntur; quo minus tamen conſtantem hunc canonem ſtatuam, impedit locus Ariſtophanis, qui repedit πρὶν cum optativo. Is eſt in Pace vs. 1112.

— Οὐ γὰρ οἷόν τε
Ἡμῖν πρὶν διδόναι, πρὶν καὶ λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.

Pro ὑμεναιοῖ. *Non enim poſſumus prius dare, antequam lupus ovem ſibi connubio junxerit.*

VII. Adhibetur et elliptice, cum nonnulla ex praecedentibus veniunt repetenda: ut apud Platon. in Critia pag 110. Μυθολογία γὰρ, ἀναζήτησίς τε τοῦ παλαιῶν, μετὰ σχολῆς ἅμ᾽ ἐπὶ τὰς πόλεις ἔρχεσθον, ὅταν ἴδητόν τισιν ἤδη τοῦ βίου τἀναγκαῖα κατεσκευασμένα· πρὶν δὲ, οὔ. Nempe πρὶν ἴδητόν τισιν ἤδη τοῦ βίου τἀναγκαῖα κατεσκευασμένα. *Nam fabularum et antiquitatem diſquiſitio ſimul in civitates intraverunt una cum otio, cum videbant expedita nonnullis ad vitam neceſſaria: antea vero non.* i. e. priusquam hoc viderunt, non intraverunt. Niſi dicamus, πρὶν pro πρότερον

τερον adhiberi ἁπλῶς, ablata poſt καὶ diſtinctione: ſed prius amplector; quod πρὶν hoc modo adhibere potius poëtae ſolent, quam oratores.

VIII. Ubi particula ἂν adjicitur, non infinitivo, ſed fere ſubjunctivo locus eſt, ut in illo antiquiſſimi poëtae:

Μήτε δίκην δικάσῃς, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς.

Ne feras ſententiam, priusquam utramque partem audieris. Plat. in Euthyphr. pag. 15. Πρὶν ἂν μάθω. *Priusquam didicero.*

IX. Dicitur et πρὶν τί; quod exprimit vehemens deſiderium cupientis diſcere temporis terminum, quo quid futurum ſit, plane ut dicitur ἵνα τί; ὅτι τί; ὥσπερ τί; quae omnia damnant moram, et afferunt tacitam reprehenſionem, quod alter vel omnino non, vel ſaltem tardius continuat orationem: eſt enim harum particularum maximus uſus in colloquiis. Exemplum habet Sophocl. in Aj. Flag. vs. 107.

— Θανεῖν γὰρ αὐτὸν οὔτι πω θέλω.
ἈΘ. Πρὶν ἂν τί; ἢ τί κερδάνῃς πλέον;

AJ. Nam nondum volo eum mori. MIN. Priusquam quid commodi capias? i. e. *Quid igitur prius faciendum eſt, quam moriatur?* Quia dixerat οὔπω.

CAPUT XLVIII.

DE

PARTICULA ΠΩ.

I. Particulae ΠΩ diverſi ſunt uſus, rationem modumve nempe, vel tempus notantes. Amatque imprimis haec particula aliis jungi, praeſertim negativis, ut οὔπω, μήπω, οὐδέ πω, μηδέπω, οὔτι πω etc. quibus tempus excluditur. Rarior uſus eſt, quo rationem modum-

IV. Quamvis amet negativa ſubſequi, ab iis tamen ſaepe ſeparatur, nec plane cohaeret: ut apud Ariſtoph. in Pac. vs. 243.

Τȣτὶ μὲν, ἄνδρες, ȣ̓δὲν ἡμῖν πρᾶγμά πω.

Hactenus, o viri, illa ad nos nihil attinent. Atque hoc perpetuum eſt in ȣ̓́πω, in quo τὶ μειωτικὸν ne minimum quidem relinquit, quod non excipiatur. Invenitur apud Sophocl. Aj. Flag. vs. 106.

— Θανεῖν γὰρ αὐτὸν ȣ̓́πω θέλω.

Mori enim illum nequaquam hactenus volo.

V. In hoc temporis uſu differt a ποτὲ, quod ποτὲ tria tempora, πω, praeteritum tantum, et praeſens nonnunquam, excludit. praecedente negativo: et hoc ἁπλῶς *nunquam*, illud ὁριςικῶς *nunquam antea*, vel *hactenus nunquam* redditur. Sic πω et πρότερον junguntur apud Dem. pro Cor. pag. 321. ubi ait, tantam fuiſſe proditorum copiam, quantam nemo unquam antea fuiſſe meminerit, ὅσην ȣ̓δείς πω πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν. Hinc negativo junctum recte vertitur *nondum*, ſignificans ſpatium a tempore praeterito infinito ad praeſens: quare alterum pro altero adhibere non licet. Ita apud Hom. lib. Il. B, vs. 251.

Οὐδέ τι πω σάφα ἴδμεν, ὅπως ἔςαι τάδε ἔργα.

Neque hactenus ſcimus aperte quorſum res evaſurae ſint. ubi minime licet dicere ȣ̓δέποτε. Rurſus lib. Il. A, vs. 543.

VII. Πω cum tempore praeterito, et ποτὲ cum futuro diſerte diſtinguuntur apud Plat. in Phaedr. pag. 247. Τὸν δὲ ὑπερȣράνιον τόπον ȣ̓́τε τις ὕμνησέ πω τῶν τῇδε ποιητὴς, ȣ̓́τε ποθ᾽ ὑμνήσει κατ᾽ ἀξίαν. *Locum vero illum ſupra coelum neque quisquam noſtrorum poëtarum hactenus celebravit, neque unquam pro dignitate celebrabit.*

VIII. Alia ratione differunt ȣ̓́πω et οὐκέτι· nam, ut illud eximit tempus praeteritum et praeſens, ita hoc

 futu-

ſuturum: illud nunquam cum futuro conſtruitur, hoc nunquam cum praeterito. Οὔπω ἐςὶ καιρὸς ſignificat *nondum eſt tempus.* Οὐκέτι ἔςαι καιρὸς *non amplius erit tempus.*

IV. Ex praecedentibus colligere liceat, πω in temporis uſu ſemper ſubſequi negativam vocem, neque hanc particulam per ſe ſtare poſſe: ubi enim ſenſus eſt affirmativus, habet ποτὲ ſibi junctum, quo ſuſtineatur. v. Plat. Apol. Socr. pag. 19. Ὅσοι ἐμȣ̃ πώποτε ἀκηκόατε. *Quotquot umquam hactenus me audiviſtis.*

X. In πώποτε τὸ πω παραπληρωματικὸν vocat Euſtathius ad Hom. pag. 70, lin. 44. ad verſum 154. lib. Il. A.

Οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βȣ̃ς ἤλασαν. —

Fateor, abeſſe poſſe, ſed, cum adſit, non otioſum tamen eſt: terminum enim notat, ante quem factum negatur: *Nunquam hactenus*, ſive *hactenus* id aſſeverare poſſum, *Trojanos abſtuliſſe nunquam boves meas.* Μήποτε eſt *ne nunc quidem quidquam*, ut in Agamemnonis verbis apud Hom. Il. Δ, vs. 235.

Ἀργεῖοι, μήπωτι μεθίετε θȣ́ριδος ἀλκῆς.

ubi Menelao vulnerato Agamemnon Graecos nihil de virtute ſua remittere jubet; ita ut μὴ prohibeat, πω terminet tempus, et τὶ partem notet, virtutis ſcilicet, quam ne minimam quidem deponi jubet: ut ſit ſenſus: *O Argivi, quamvis Menelaus ſit vulneratus, tamen ne hactenus quidem quidquam de virtute veſtra remittite.*

CAPUT

Caput XLIX.

DE
PARTICULIS ΠΩ͂Σ ET ΠΩΣ
ET EARUM SATELLITIBUS.

Sectio I.
DE
PARTICULA ΠΩ͂Σ *et adjunctis.*

I. Particula ΠΩ͂Σ interrogativa eſt, *quomodo*? Interrogat igitur de modo. Eſtque illa interrogatio vel *ſimplex*, ſive propria; vel *figurata*. Proprie ſive ſimpliciter interrogamus, de quo quid ſcire cupimus, ut apud Plat. in Sophiſt. pag. 239. ΞΕΝ. *Δόξει σοῖ μύειν, ἢ παντάπασιν οὐκ ἔχειν ὄμματα.* ΘΕΑΙΤ. Πῶς; *HOSP. Videbitur tibi oculos claudere, vel omnino non habere. THEAET. Quomodo? Figuratae* interrogationis multiplex uſus eſt. *Primus* eſt θαυμαστικὸς, ſ. *admirationis plenus*, qui habet affectum per exclamationem fere indicatum, et ſic adhibetur pro *ὡς quam.* ut in Evang. Marc. cap. X, com. 23. *Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται;* Non rogat de modo, quo intrabunt: ſed admirantis eſt: *Quam difficulter ii, qui bona poſſident, intrabunt in regnum Dei! Secundus* uſus eſt negativus, quo, quum arbitramur, aliquid nullo modo fieri poſſe, quaſi interrogando alterum laceſſimus, ut dicat, quod dicere non poſſe putamus. Atque hoc habet commune πῶς cum aliis *ἐρωτηματικοῖς πότε, ποῦ, πόθεν* etc. Ita apud Aeſchin. Socrat. *περὶ θανάτου.* cap. 16. *Πῶς οὖν ἐπὶ τῷ μὴ παρέξοντι γνῶσιν τῶν λυπησόντων γένοιτ' ἂν ἡ λύπη; Quomodo triſtitiam poteſt adferre res,*

 quae

quae non praebent cognitionem rerum dolorem facientium? h. e. *Nullo modo.* *Tertius* uſus eſt *expoſtulantis et objurgantis*, quale illud Servatoris apud Marc. cap. IV. com. 13. Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; *Non intelligitis hanc ſimilitudinem? Et quomodo omnes ſimilitudines intelligetis?* *Quartus* uſus eſt *prohibitivus* in epiſt. ad Rom. cap. VI. com. 2. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; *Quotquot peccato mortui ſumus, quomodo jam vivemus in illo?* *Quintus* uſus eſt *dubitativus*, qualis eſt τοῦ ὅπως, de quo ſupra cap. XXXVI. ſect. I. §. 2. Sic Dem. Ol. II. pag. 8. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς. *Vulgus igitur Macedonum quo ſit erga Philippum animo, ex his cognoſcere difficile non eſt.*

II. Paritur Syntaxis Graeca, πῶς, praefixo articulo, materialiter accipi, ut in Evang. Luc. cap. XXII. com. 2. Ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν. *Quaerebant pontifices et ſcribae, quomodo eum de medio tollerent.* Sequente ſubjunctivo, qui index eſt particulae ἂν ſuppreſſae. Sic mox com. 4. de proditore Juda: Συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. *Collocutus eſt cum pontificibus et praefectis, quo pacto eum traderet illis.* i. e. *quo pacto poſſet tradere.*

III. Cum indicativo conſtruitur in ep. pr. ad Theſſal. cap. IV. com. 1. Καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ περιπατεῖν. *Prouti accepiſtis a nobis, quomodo oporteat vos ambulare.* Cum indicativo, quia non eſt, cur actus verbi tollatur. Imo, praecedente μηδὲν, tamen τὸ πῶς ſequitur in Act. Apoſt. cap. IV. com. 21. Μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς. *Nihil invenientes, quomodo eos punirent.*

IV. Eſt

IV. Eſt ubi πῶς πεϱιεσπάμενον, neque ἐϱωτηματικὸν neque διαποϱητικὸν eſt, ſed ὁϱιςικὸν, terminans modum; et ſignificans *certo quodam modo* opponitur τῷ ἁπλῶς vel τῷ ὅλως. Ratio ſervati accentus eſt emphaſis, quae a diſcretionibus abeſſe nequit. vid. Ariſtot. de Rep. lib. II. cap. 5. Δεῖ γὰϱ ΠΩΣ μὲν εἶναι κοινὰς (κτήσεις), ὍΛΩΣ δ' ἰδίας. *Oportet enim bona certo quodam modo eſſe communia, univerſe vero propria.* Simile notandum in ſimilibus, ut in πῃ ſupra cap. XLVIII. ſect. I. §. 5. Talia ſunt πῆ μὲν, πῆ δὲ, ποτὲ μὲν, ποτὲ δέ, de quibus vid. Vigerum de Idiot. L. G. cap. VII. ſect. II. §. 3.

V. Adjunguntur particulae πῶς etiam aliae, ut ἂν, γὰϱ, δὴ, ὖ. De particulis tamen πῶς ἂν nihil ſingulare habeo; nam ut recte ſentit H. Stephanus, ἂν non eſt aggregatum τῷ πῶς, ſed per ſe ſpectandum pertinet ad verbum, cujus actum tollit.

*) Eſt tamen ubi πῶς ἂν ſignificat *utinam*, ut recte obſervavit Cel. Valckenaer ad Eurip. Hippol. p. 185. e. g. Alceſt. Eurip. v. 864. Πῶς ἂν ὀλοίμαν. *utinam perirem.* Hippol. v. 345. Πῶς ἂν σύ μοι λέξειας *utinam tu mihi diceres;* ubi Germani propius accedunt ad Graecarum particularum ſtructuram: *Wie wärs wenn du mir ſagteſt?*

VI. Sed particula γὰϱ huic aggregata ſuum habet uſum, et ſtabilit ratione πῶς γὰϱ praecedentem negationem ἐϱωτηματικῶς. ut apud Plat. de Rep. lib. X. pag. 596. Οὐ γὰϱ πȣ τήν γε ἰδέαν αὐτὴν δημιȣϱγεῖ ȣ̓δεὶς τῶν δημιȣϱγῶν· πῶς γάϱ; *Non utique fabricat ipſam ideam certe quispiam opificum. Quomodo enim?* i. e. *nullo modo.* non ſic reſpondetur; ȣ̓δαμῶς. Eſtque ea locutio elliptica, diſſimulato praecedenti verbo fere cum particula ἂν· nam cum adjicit πῶς γὰϱ, plenior eſt oratio: Πῶς γὰϱ ἂν δημιȣϱγοῖ;

VII. Nec ſua deſtituitur elegantia, quando mediae verborum ſtructurae interjicitur, ad negationem firmi-

us adſtruendam: ut, cum Demoſthenes ait adv. Nauſimach. pag. 634 extr. Ἔςι μὲν οὐκ ἴσον (πῶς γάρ;) πρὸς τὰς πράξαντας διαλυσαμένες τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν. i. e. πῶς γὰρ ἴσον εἴη. *Eſt enim non aequum, (qui enim?) eos, qui cum auctoribus transfegerint, accuſare rei ignaros.*

VIII. Eandem vim negativam obtinet in reſponſionibus, ut apud Plat. de Rep. lib. VI. pag. 490. Ἡγουμένης δὴ ἀληθείας, οὐκ ἄν ποτε, οἶμαι, φαῖμεν, αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθήσειν. *Praeeunte jam veritate duce, nunquam, opinor, agmen malorum eam ſecuturum eſſe, dicemus.* Reſpondet alter: Πῶς γάρ; *Quî enim?* Rogat, quomodo id fieri poſſit, certus, nullo modo fieri poſſe: i. e. πῶς γὰρ ἂν ἀκολουθήσειεν;

IX. In his intelligitur negatio, ut in Act. Apoſt. cap. VIII. com. 31. ubi rogat Philippus eunuchum, an intelligeret, quae legebat: reſpondet ille: Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με. Intelligitur οὐ γινώσκω. *Quî enim poſſim, ſi nemo eſt, qui ducat me?* De particulis πῶς δὴ dixi aliquid ſupra cap. XV. ſect. 3. §. 4.

* Πῶς οὖν eſt *quomodo igitur? Wie denn nun;* ut Eurip. Med. v. 1376. πῶς οὖν; τί δράσω;

X. Particulae πῶς οὐ; ſic uſurpantur, ut quaeratur, *quomodo fieri poſſit ut aliquid non ſit*, ut adeo ellipſin verborum ἐνδέχεται τοῦτο, vel ſimilium includant. Non autem h. l. quaerimus de illo πῶς οὐ; ubi τὸ οὐ pertinens ad ſequentia, negatione contrarii plus ſignificat, quam dicit: ut in Tab. Cebet. pag. 175. Πῶς οὐχ ὅμοιαν ἔχουσι τὴν μορφήν; i. e. πῶς πολυειδεῖς ἔχουσι τὰς μορφάς; *Quomodo diſſimiles ſive varias habent formas?* Et apud Aelian. V. H. lib. XII. cap. 13. Πῶς οὐκ ἔγνως τῶν ἐκεῖ πόλεων τὴν πρώτην; pro πῶς ἀγνοεῖς; *Quomodo ignoras primariam ibidem civitatem?*

XI. Sed

XI. Sed h. l. de iſto particularum uſu agimus quoties interrogando alterum, an ullum modum vel fingere poſſit, quo quid non fiat, vel negamus, ullum excogitari poſſe, quo non fiat; vel affirmamus aliquid omnibus modis fieri. Sic Plat. in Phaedr. pag. 243. *Πῶς οὐκ ἂν οἴει αὐτὸν ἡγεῖσθαι ἀκούειν ἐν ναύταις πȣ τεθραμμένον; Quomodo non putas?* h. e. *Quî fieri poteſt, ut non putes, eum inter nautas alicubi eſſe educatum?* Et in Phileb. pag. 55. *Πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι*; Plus dicit, quam *διὰ τί οὐκ ἄλογόν ἐστι; Quî non abſurdum eſt?* potius quam, *cur non abſurdum eſt?* Sic Dem. adv. Timocrat. pag. 475. *Πῶς ȣ̓ κάκιστος ἁπάντων ἀνθρώπων δικαίως ἂν νομίζοιο; Quomodo non*, i. e. *quî fieri poteſt, ut non omnium hominum peſſimus jure exiſtimeris?* Intellige: *nullo non modo eum talem exiſtimari.* Ita cum Creon dicit apud Euripid. in Phoeniſſ. v. 907.

Καὶ πῶς πατρῴαν γαῖαν ȣ̓ σῶσαι θέλω;

Et quomodo non volo ſervare patriam? revera rogat de modo, quo quid fiat, ut ſenſus ſit; *quî fieri poteſt, ut non* etc. non enim intelligere ſe ſignificat verba Tireſiae, qui dixerat:

Βȣ́λει σὺ μέντοι, κȣ̓χὶ βȣλήσῃ τάχα.

Profecto tu quidem vis, ſed mox noles. Ariſtoph. Pac. v. 471. ubi plures una Pacem magno niſu ex antro trahunt, et Trygaeo dicenti, ſe omni conatu in id incumbere, ut ſurſum trahat, Mercurius ait: *Πῶς ȣ̓̃ν ȣ̓ χωρεῖ τȣ̓̃ργον; Quomodo ergo non procedit?* i. e. *Unde ergo fit?* vel *quomodo fit, ut non procedat?* Cebet. Tab. pag. 177. *Ταῦτα ȣ̓̃ν πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθά; Quî fit ergo, ut haec non ſint bona?* Thucyd. lib. IV. cap. 62. *Τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογȣμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην πῶς ȣ̓ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν ποιήσασθαι; Pacem vero, quam omnium conſenſu ſummum bonum eſſe conſtat, unde fit, ut inter nos facere non oporteat?* Ibid. cap. 92. *Οἳ καὶ μὴ τȣ̀ς ἐγγὺς, ἀλλὰ καὶ τȣ̀ς ἄπωθεν πειρῶνται δȣλȣ̃σθαι,*

λῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνας ἐλθεῖν; Reddit interpres: *Cum iis vero, qui non ſolum finitimos, ſed etiam remotos in ſervitutem redigere conantur, quomodo vel ſummo cum periculo certandum non fuerit?* Ariſtid. pro Quatuorv. pag. 476. Πῶς οὐχὶ ληρήσει; *Quomodo non nugabitur?* i. e. *Omni modo. Quis modus vel fingi poterit, quo non nugetur?* Nequaquam rogat, quae ſit cauſa, cur non nugetur. Matth. XVI. 11. Πῶς οὐ νοεῖτε, *Qui fieri poteſt, ut non intelligatis?* Confer Marc. VIII. 21. Luc. XII. 56. Rom. VIII. 32. 1Cor. III. 8.

XII. Ut πῶς γὰρ ſupra vidimus praecedentem negationem ἐρωτηματικῶς ſtabilire non ſine ellipſi; ita πῶς γὰρ οὔ; praecedentem affirmationem ἐρωτηματικῶς confirmat, ſimilem ellipſin paſſum. Ita Socrates apud Plat. in Phaedr. pag. 264. Τὸ δέ γε, οἶμαί, σε φάναι ἂν δεῖν, πάντα λόγον, ὥσπερ ζῶον, συνεστάναι, σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀκέφαλον εἶναι, μήτε ἄπουν· ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα πρέποντα ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα. *Hoc certe, opinor, te dicturum, oportere omnem orationem, tanquam animal, eſſe conſtitutam, habentem proprium aliquod corpus, ita ut nec capite nec pedibus careat, ſed et media et extremitates tum inter ſe, tum univerſo corpori habere congrua.* Reſpondet Phaedrus: Πῶς γὰρ οὔ; *Quidni enim?* Particula γὰρ index eſt ellipſeos, quae ex ſuperioribus ſupplenda eſt per repetitionem: Πᾶς λόγος ἔχει σῶμά τι. Tum rogat πῶς negative: *Qui enim fieri poteſt, ut non habeat?*

XIII. Eſtque hic uſus frequens in colloquentium reſponſionibus, non tantum poſt affirmata, ſed etiam poſt interrogata: ut cum rogat Socrates apud Plat. in Euthyphr. pag. 7. *Si diſſideremus de gravitate aut levitate, an non ipſo pondere dijudicaremur?* Reſpondet Euthyphro: Πῶς γὰρ οὔ; Plenior ſenſus ſit: Διακριθείημεν

ἂν· πῶς γὰρ οὐκ ἂν διακριθείημεν; Et lib. V. de Rep. pag. 477. Ἆρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; *An igitur opinionem aliquid eſſe dicimus?* reſpondetur, Πῶς γὰρ οὔ; q. d. Οὕτως ἔχει· πῶς γὰρ οὐκ ἄν τι εἴη ἡ δόξα;

XIV. Similis farinae eſt πῶς δ' οὔ; in oratione continua. Diſcrimen leve eſt in adjecto: nam ubi illic γὰρ tacitum infert argumentum, hic τὸ δὲ eſt μεταβατικόν. Sic Lucianus adv. Indoct. ubi ab inutili librorum coëmtione, tranſiturus eſt ad argumentum a turpi deſumtum, ait cap. 18. Πῶς δὲ οὐ κἀκεῖνο αἰσχρόν; *Quomodo et illud non ſit turpe?*

XV. Inde reſponſione affirmativa poſt affirmationem utitur Plat. in Theaet. pag. 188. Εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ, ἢ μὴ εἰδότα εἰδέναι, ἀδύνατον. *Sciens ut neſciat idem, et neſciens ut ſciat, fieri non poteſt.* Reſpondetur, Πῶς δ' οὔ; Confer, ſi lubet eundem in Phaedr. pag. 262. lin. 3. et VI de Rep. pag. 491. lin. 36. et lib. V. pag. 476 init.

XVI. Idem poſt interrogationem fit apud eundem in Euthyphr, pag. 13. Ἡ ἐπὶ βλάβῃ οἴει τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι; ΕΤΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. ΣΩΚΡ. Ἀλλ' ἐπ' ὠφελείᾳ; ΕΤΘ. Πῶς δ' οὔ; *An cenſes cultum ejus rei, quae colitur, eſſe damno? EUTH. Per Jovem, non ego quidem. SOCR. An vero utilitati? EUTH. Quid ni?* Proprie, *Quomodo non utilitati?*

Sectio II.

DE

PARTICULIS ΠΩΣ, ἌΛΛΩΣ ΓΈ ΠΩΣ, ΟΥ̓́ΤΩ ΠΩ͂Σ, ὯΔΕ' ΠΩΣ.

I. At πῶς encliticum, *quodammodo*, imminuentis eſt, infirmantis, et nonnunquam dubitantis, q. d. *neſcio quomodo.* ut apud Plat. in Euthyphr. p. 11. Οὐκ ἔχω, ὅπως σοὶ εἴπω, ὃ νοῶ. Περιέρχεταί γάρ πως ἀεὶ

 ἡμῖν,

ἡμῖν, ὃ ἂν ὑποθώμεθα. *Quomodo tibi dicam, quod cogito, non habeo. Semper enim neſcio quomodo nobis id, quod ſtatuimus, vage fluctuat.*

II. Hinc commoda haec eſt particula circumſpecte loquentibus, et ſuae opinioni diffidentibus. Ut, cum Phaedrus apud Plat. in Phaedr. pag. 261. verbis Socratis, rogantis, an rhetorica, ſive ars oratoria non tantum in judiciis, verum etiam in aliis omnibus coetibus, tum publicis, tum privatis adhibeatur, non auſus palam occurrere, reſpondet: Μάλιςα μέν πως περὶ τὰς δίκας λέγεται καὶ γράφεται τέχνη. *Ajunt ſcribuntque hanc artem praecipue quodammodo verſari circa judicia.* Non auſus nempe certo affirmare, alienam potius, quam ſuam ſententiam profert: *ajunt*, dicit, et *ſcribunt*. Neque dicit, in judiciis ſolis verſari, ſed μάλιςα. Nec hoc quidem certo affirmare audens, imminuens dictionis ἐνέργειαν, addit πως, *quodammodo.*

III. Dicunt etiam ἄλλως γέ πως, quod, praemiſſo negativo, notat *nullo prorſus modo*, verbatim *certe non alio quopiam modo.* Uſus eſt, quum aliquid perfricte negatur. vid. AEſchin. Socr. Dial. de Mort. cap. 16. Μὴ συνυποθέμενος ἄλλως γέ πως μίαν αἴσθησιν κατὰ τὸ ἀνεπιςήμον, οὐκ ἄν ποτε πτυρείης τὸν θάνατον. *Si nullum prorſus ſenſum ſtatuas, plane ut res ſui ipſius prorſus ignara, morte non terrereris.*

IV. Simile huic ἁμῶς γέ πως, quod conflatum ex tribus, una voce fere effertur, in quo τὸ γὲ περιγράφει, et πως imminuit. Verbatim, *uno*, vel *aliquo ſaltem modo.* Exemplum habet Plat. in Phaedr. pag. 228. Δοκεῖς σύ οὐδαμῶς με ἀφήσειν, πρὶν ἂν εἴπω ἁμῶς γέ πως. *Videris tu minime me dimiſſurus, priusquam uno ſaltem modo*, h. e. *quomodocunque dixero.*

V. In his quoque vim ſuam μειωτικὴν ſervat encliticum πως, cum v. c. dicitur μάλα πώς με καθίκεο

θυμὸν

θυμὸν ἐνιπῇ Hom. Il. Ξ 104. *ſatis acriter commoviſti animum meum.* Ita ἀκριβῶς πως eſt, *ziemlich genau, ſic ſatis accurate.* et οὕτω πως, ὧδέ πως, *ſic fere.*

Caput L.

De
Particula 'PA.

I. Particula 'PA paſſim habetur prorſus abundans et expletiva, quaeque interpretationem nec poſtulet nec admittat. Haec opinio de pleonaſmo hujus particulae fortaſſe fuit cauſa, cur ejus apud grammaticos aut nulla, aut parciſſima fieret mentio. Illud ex ſequentibus conſtabit, opinor, et ἄρα et ῥα neque origine, neque poteſtate, neque uſu differre, niſi quod hoc magis poëticum eſt, adeoque eſſe eandem plane particulam; quare diu dubitavi, utrum utramque confundens eadem opera explicarem: viſum tandem eſt aliquid ſeparatim de hac particula dicere.

II. Primigeniam prorſus ſapit notionem rei omnibus numeris abſolutae; quae notio ſeſe exſerit in ſucceſſu temporis, cujus ſpecimina vidimus in particula ἄρα, cap. V. ſect. 2. vid. Hom. Il. E. v. 871. ubi Poëta Martis vulnerati querelas apud Jovem deſcripturus, quae ejus orationem praecedunt, nempe ipſius in coelum profectionem, locumque honoris, quem apud Jovem obtinebat, animique moerorem, ſanguinisque e vulnere profluentis oſtentationem poſtquam rite expoſuerat; his, inquam, rite quaſi paratis, ſit ait:

Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα.
Et tunc, atque ita lamentans verbis volatilibus allocutus eſt. Sic lib. Ξ. v. 383.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἕσσαντο περὶ χροὶ νώροπα χαλκόν,
Βάν ῥ' ἴμεν. —

ubi

ubi prius ῥα poteſt eſſe *μεταβατικὸν*, ut τὸ ἄρα ſupra cap. V. ſect. 4. et de quo uſu mox fortaſſe aliquid tangam: alterum ῥα temporis juſti et opportuni notionem affert: *Poſtquam igitur induerunt circum corpus rutilum aes, ſic tandem incedebant.*

III. Hinc commode jungitur particulae δὴ χρονικῇ, ut apud eund. lib. Il. Λ. v. 493.

Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ' ἠώς,
Καὶ τότε δὴ πρὸς ὄλυμπον ἴσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες.

ubi ſimiliter tranſitum indicare poteſt.

IV. Vis collectiva ut particulae ἄρα ineſt, ita a particula ῥα non abeſt; ſed ut illic ſaepe obſcura eſt, ita et hic latet, praecipue quando jungitur τῷ γὰρ, aut ſimili cauſali. Revocanda huc, quae ſupra notata ſunt in γὰρ ἄρα et γὰρ οὖν. uti enim illic, ita et hic vis collectiva poſterioris particulae ita obſcuratur, ut paene evanuiſſe dicas, niſi adhiberi dicamus ad vim αἰτιολογικὸν τοῦ γὰρ augendam, ut cum Agamemnon apud Hom. Il. A. v. 236. jurat per ſceptrum, quod nunquam folia aut ramos emittet, poſtquam ſemel truncum in montibus reliquit,

Οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
Φύλλά τε καὶ φλοιόν. —

Neque repullulabit: nec mirum; nam aeneus culter ipſi et folia et corticem exemit. Confer Il. A. v. 113. ubi Agamemnon ait, noluiſſe ſe pro virgine redemtionis pretium accipere, quod eam malebat domi ſibi habere; additque:

— Καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα
Κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὔ ἕθεν ἐστὶ χερείων.

nec mirum, etenim longe eam praetuli Clytemneſtrae, quoniam ipſa non inferior eſt.

V. Niſi malis inverſam hic admittere argumentandi formam, de qua ſupra in γὰρ et ἄρα fuſius dixi, ubi collectiva vis obſcurior eſt, quando una cum conſequentia

quentia in argumentatione praemittitur, magisque exſeritur transpoſitis ſic vocabulis: Καὶ γὰρ, ἐπεὶ οὐκ ἐςι χερείων Κλυταιμνήςρης, προβέβȣλα ἄρα αυτῆς. *Etenim, quandoquidem non inferior eſt Clytemnnſtra, hinc ſequitur, me illi hanc praetuliſſe.* Clarius inverſae argumentationis exemplum eſt lib. Il. M. v. 164. ubi Aſius ſic indignatus Jovem alloquitur:

Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά νυ καὶ σὺ Φιλοψευδὴς ἐτέτυξο
Πάγχυ μάλ᾽· ȣ̓ γάρ. ἔγωγ᾽ ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιȣ̀ς
Σχήσειν ἡμέτερόν γε μένος καὶ χεῖρας ἀάπτȣς.

Argumentum quidem inſulſum, ſed tamen argumentum; nam ex eo, quod Aſius putaverat, Achivos non eſſe ſuſtenturos robur ſuum, non ſequitur, Jovem eſſe mendacem, qui ipſi nullus promiſerat. Ita tamen argumentatur, quaſi pollicitus eſſet Jupiter, Achivos non fore pares. Argumentationis forma talis eſt: *Ego putaram, Achivos non fore pares. Atqui hoc falſum eſt. Ergo mendax Jupiter.* Talis argumentationis ordo indicat animum vehementer motum ejus, qui praeceps nimis, id quod maxime intendit, praemittit, quod legitime ſequi debuiſſet. Cujus inverſae argumentationis index eſt γὰρ, in membro ſequenti.

VIII. Ex inverſa hac argumentandi ratione naſcitur nova particulae notio, et uſus, qui ad ſuperiorum declarationem ſpectat, quo commode redditur, *nempe, ſcilicet, utique.* Si enim in poſtremo Homeri loco admittere quis nolit metatheſin, talis erit ſenſus: *Nempe tu, o Jupiter, fallax es; nam* etc. Notio haec opportuna eſt lib. Il. A. v. 56.

Κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.

Nam curam gerebat Danaorum, quod ſcilicet morientes videbat. Frequenter itaque ſequitur poſt relativum ὅς, ut lib. E. v. 612.

Καὶ

Καὶ βάλεν Ἄμφιον, Σελάγȣ υἱὸν, ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ
Ναῖε πολυκτήμων. —

Et feriit Amphium, Selagi filium, qui nempe in Paeſo habitabat locuples. Sic innumeris locis, ut lib. Il. Φ. v. 206. 236. 283. 344 etc.

IX. Sed et poſt relativum ὅς manifeſtam indicat conſequentiam apud Callimach. Hymno in Dian. vs. 91 et 94.

Τὶν δ' ὁ γενειήτης δύο μὲν κύνας ἥμισυ πηγὺς,
Τρεῖς δὲ παρȣατίȣς, ἕνα δ' αἰόλον, ΟΙ ΡΑ λέοντας
Αυτȣς αὖ ἐρύοντες, ὅτε δράξαιντο δεράων,
Εἷλκον ἔτι ζώοντας ἐπ' αὐλίον· ἑπτὰ δ' ἔδωκε
Θάσσονας αὐράων Κυνοσȣρίδας, ΑΙ ΡΑ διῶξαι
Ὠκισαι νεβρȣς τε καὶ ȣ μύοντα λαγωὸν,
Καὶ κοίτην ἐλάφοιο, καὶ ὕςριχος ἔνθα καλιαὶ
Σημῆναι, καὶ ζορκὸς ἐπ' ἴχνιον ἡγήσασθαι.

En locum integrum, in quo ſex priorum canum ex colore et auribus virtus notatur, cujus effectus eſt et ea conſequentia, ut leones vivos ſtabulum traherent: ſeptem poſteriorum celeritatem laudat, QUARE ad perſequendas feras dicuntur aptiſſimae. *Tibi vero barbatus ille dedit duos canes firmo corpore* (ſive, *media parte albos nigrosque*), *et tres flaccidis auribus, unumque maculoſum, QUI PROINDE ipſos leones, cute apprehenſos ac reſupinatos, trahebant vivos adhuc in ſtabulum: ſeptem vero Cynoſurides, ventis velociores, QUAE PROINDE allacerrimae erant ad perſequendum hinnulos, et nunquam oculos claudentem leporem; et ad monſtrandum cubile cervi, et hyſtricis cavos, et ducendum ad veſtigium damae.*

VIII. Quodſi conſequentia factum comprehendit, ex uſu συλλογιςικῷ naſcitur alter indicans, vel effectum, vel ſucceſſum, ut in ἄρα ſupra obſervavi cap. V, ſect. 2, §. 1 et 3. Sic Hom. Il. Α, vs. 405. dixerat

rat Briareum patre ſuo praeſtantiorem fuiſſe, ſubditque:

Ὅς ῥα παρὰ Κρονίωνι καθέζετο, κύδεϊ γαίων.

Unde juxta Saturnium ſedebat, gloria laetus. Virtutem ipſi hunc honorem peperiſſe indicans.

IX. Hinc καί ῥα reddi poteſt *atque adeo*, *atque ita*, aut ſimiliter, apud Hom. Il. Φ, vs. 164.

— Ὁ δ' ὁμαρτῇ δούρασιν ἀμφὶς
Ἥρως Ἀστεροπαῖος, ἐπεὶ περιδέξιος ἦεν·
Καί ῥ' ἑτέρῳ μὲν δουρὶ σάκος βάλεν. —
Τῷ δ' ἑτέρῳ etc.

Ille ſimul duas haſtas emiſis (erat enim ambidexter) atque adeo altera quidem haſta ſcutum percuſſit — altera vero etc.

X. Ut ἄρα, ita etiam ῥα, notat mandati exſecutionem, qui uſus ſuperiori proximus eſt. vid. Hom. Il. Α, vs. 569. Jupiter cum Junone altercans jubet eam ſedere tacitam:

Ἀλλ' ἀέκουσα κάθησο. —

Mox de Junone:

Ὣς ἔφατ'. ἔδδεισεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη,
Καί ῥ' ἀέκουσα καθῆστο. —
Sic ait: at timuit Juno veneranda, tacensque
Conſedit. —

Et lib. Ξ, vs. 383. ubi Neptunus hortatur Argivos, ut arma induant, et hoſtibus obviam eant. Hoc mandatum eos exſecutos fuiſſe indicat poëta his verbis:

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἕσσαντο χροῒ νώροπα χαλκὸν,
Βάν ῥ' ἴμεν. —

XI. Ex hoc uſu ſponte fluit alius μεταβατικὸς· nam in proxime allato loco ſimul tranſitus fit a ſermocinatione ad narrationem. Commode igitur redditur: *Poſtquam ergo induerunt circum corpus rutilum aes, ſic tandem incedebant.* Sic commode vicem ſuſtinet particularum μὲν et δὲ, ut lib. Ε, vs. 280.

Ἦ ῥα,

Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος.
Quid aliud eſt ἦ ῥα καὶ προΐει, quam ὥπω μὲν εἶπε, προΐει δέ· *Sic ille quidem locutus eſt, emiſit vero longam haſtam.*

XII. Tranſitioni rite ſuccedat orationis continuatio, ut vicem ſuſtineat particularum μὲν ὖν et μὲν δέ· cum ſcilicet narratio, abrupta interjecta aliqua obſervatione, reſumitur; ut cum Poëta narrat lib. eod. vs. 334. hiſtoriam Veneris a Diomede vulneratae, ait, eum irruiſſe in Venerem: tum interjicit, noviſſe eum, Venerem imbellem eſſe Deam, neque unam illarum dearum, quae virilia bella obeunt, quales ſunt Minerva et Bellona. Mox narrationem continuans ſubdit:

Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων
Ἔνθ' ἐπορεξάμενος μεγαθύμυ Τυδέος υἱὸς
Ἄκρην ὔτασε χεῖρα μετάλμενος ὀξέϊ χαλκῷ.

Cum igitur jam erat aſſecutus per multam turbam perſequens, tum porrecta haſta irruens magnanimi Tydei filius ſummam vulneravit manum aſſiliens acuto aere. Confer lib. Φ, vs. 171. ubi Achilles dicitur in Aſteropaeum emittere haſtam, continuatque ita narrationem:

Καὶ τοῦ μὲν ῥ' ἀφάμαρτεν· ὁ δ' ὑψηλὴν βάλεν ὄχθην.

Hiſtoricus diceret: Αὐτῦ μὲν ὖν ἀφήμαρτεν, ὁ δὲ etc. *Ab ipſo quidem aberravit, ſed altam ripam percuſſit.*

XIII. Hinc redditur frequenter *deinde*, *deinceps*, *tum*, aut ſi quid ſimile. vid. lib. ll. Φ, vs. 115.

Ὡς φάτο· τοῦ δ' αὐτῦ λύτο γύνατα καὶ φίλον ἦτορ·
Ἔγχος μὲν ῥ' ἀφέηκε· ὁ δ' ἕζετο χεῖρε πετάσσας.

Sic ait, illius autem ſoluta ſunt genua et carum cor. Tum haſtam emiſit, et ſedit paſſis manibus. Et vs. 205. ubi, caeſo Aſteropaeo, convertit ſe Achilles ad Paeonas

nas perſequendos. Tranſitionis nota eſt ῥα, cum ſic ait:

Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰέναι μετὰ Παίονας.

Deinde, Mox, Tum convertit ſe ad Paeonas.

CAPUT LI.

DE PARTICULIS ΣΧΟΛΗ͂Ι ET ΤΑ'ΧΑ.

I. Ex dativo σχολῇ adverbiaſcente nata eſt per ambages et quaſi nonnullos gradus denique particula negativae proxima, pari forma qua δημοσίᾳ, σιγῇ, σπουδῇ, ἡσυχῇ, ὑπερβολῇ, et Latinorum *forte*, *ſponte*, et ſimilia. Cum autem σχολὴ notet *otium*, non ignavum illud et turpe, ſed tranquillum et ſedatum, hinc genuina τοῦ σχολῇ notio eſt *otioſe*, cujus ex Andocide exemplum habet Budaeus in Comment. l. g. pag. 489. Οἵγε σχολῇ περὶ τῶν εἰςαγγελλομένων σκοποῦνται. *Qui otioſe contemplantur.*

II. Quia, qui otio quid agit, non praecipitanter ille agit, ſed quaſi lente feſtinat, *lente*, *cunctanter*, redditur. ut apud Xenoph. Inſtit. lib VIII, pag. 221. ubi rogat aliquis: Ἀλλ' ὑπακούων σχολῇ ὑπήκουσα; *At, cum parerem, lente parui?* Hinc opponitur τῷ ταχέως, ut et comparativum σχολαίτερον opponit τῷ θᾶττον Plato in Theaet. pag. 206. Τοῦτό γε πᾶς ποιεῖν δυνατὸς θᾶττον ἢ σχολαίτερον. *Hoc quidem qui facere poteſt citius aut tardius.*

III. Sed et duas contrarias admittit notiones, quarum diſcrimen dependet a praemiſſa conditione aut affirmativa aut negativa: ſi enim affirmativa praeceſſerit, notabit *facile*: ſi negativa, *vix*, *aegre*, imo *neutiquam*.

Prioris exemplum ex Luciani Paraſito affert Devarius, nempe Tom. II, pag. 856. Ὡμολόγηται γὰρ δὴ, τήν τε ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἃς διὰ γενναιότητα καὶ ἐπιστήμας ἀποφαίνονταί τινες· ἐπειδὰν γοῦν καὶ τούτων ἀποδείξαιμι τὴν παρασιτικὴν πολὺ κρατοῦσαν, σχολῇ δηλονότι τῶν ἄλλων τεχνῶν δόξει προφερεστάτη. *Conſtat enim, rhetoricam et philoſophiam, quas propter nobilitatem etiam ſcientias nonnulli eſſe demonſtrant* (eſſe principes) *Si jam oſtendero, artem paraſiticam his eſſe praeſtantiorem, facile nimirum apparebit, hanc reliquarum artium eſſe principem.* Et ſic naturam particulae induit.

IV. Sin conditio negativa praeceſſerit, σχολῇ contra *vix, aegre* notabit, ut in argumentis a majori ad minus: et tunc fere additur particula γε, σχολῇ γε. Ita argumentatur Plat. in Phaedon. pag. 65. Εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ γε αἱ ἄλλαι. *Quod ſi hi corporis ſenſus non ſunt accurati et perſpicui, vix ac ne vix quidem erunt reliqui.* Eſtque locutio μειωτικὴ, quali gaudent antiqui Graeci, q. d. *Tarde* i. e. *vix ſaltem erunt reliqui*, pro, *neutiquam erunt.*

V. Idem fit, quando et conditio et negatio eſt implicita, ut apud eundem in Lyſ. pag. 214. ὃ δὲ αὐτὸ αὑτῷ ἀνόμοιον εἴη καὶ διάφορον, σχολῇ γέ τῳ ἄλλῳ ὅμοιον ἢ φίλον γένοιτο. *Quod vero ſibi ipſum diſſimile eſt et diſcrepans, vix alii cuipiam poſſit eſſe ſimile et amicum.* Conditio negativa expeditior erit, ſi ita formetur oratio. Εἴ τι αὐτὸ αὑτῷ μὴ ὅμοιον ἂν εἴη, σχολῇ γέ τῳ ἄλλῳ γένοιτο ὅμοιον.

VI. Aliquando tota negativa conditio intelligenda eſt, vel ſaltem ex ſuperioribus repetenda, ut apud Xenoph. Memorab. lib. III, pag. 789. Ἐάν τις ἄνευ τοῦ σίτου καὶ τὸ ὄψον αὐτὸ ἐσθίῃ μὴ ἀσκήσεως, ἀλλ' ἡδονῆς ἕνεκα, πότερον ὀψοφάγος εἶναι δοκεῖ, ἢ οὔ; Σχο-

Σχολῇ γ' ἂν, ἔφη, ἄλλός τις ὀψοφάγος εἴη. *Si quis ſine pane, comedat opſonium, non quod athleta ſit, ſed voluptatis gratia, utrum ille opſoniorum helluo eſſe videtur, an non?* Reſpondet alter: *Certe alius quis vix eſſet.* i. e. Εἰ ὗτος ὀψοφάγος οὐκ ἔςι, σχολῇ γ' ἂν ἄλλος εἴη. *Si hic obſoniorum helluo non ſit, vix ac vix ne quidem alius erit.*

VII. Argumentandi hanc rationem magis formalem reddit addita particula γὰρ, pro γὲ ἄρα poſita apud Aelian. lib. IX, cap. 24. Agit ibidem de homine molli, qui, cum roſarum foliis incubuerat, relicto poſt ſomnum cubili, querebatur de puſtulis in corpore ex lecti duritie ſubortis: tum ſubjungit: Σχολῇ γὰρ ὗτος ἐπὶ χαμεύνης κατεκλίθη, ἢ ςιβάδος, ἢ πόας ἐν προσάντει πεφυκυίας, ἢ ταύρυ δορᾶς. *Nempe aegre certe ille vel humi cubaret, vel in ſtramento, vel in gramine collis acclivis, vel tauri exuviis.*

VIII. Atque ita accipit ſenſim vim negantis: ſi enim, qui roſarum foliis incumbens de lecti duritie queritur, certe ille neutiquam duriori lecto uti poteſt; quare Suidas σχολῇ reddit ὐδ' ὅλως et ὐδαμῶς. Exemplum habet Max. Tyrius Diſſert. VII. Τὰ δὲ τῶν βαρβάρων τί χρὴ λέγειν; σχολῇ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι τὰ Ὁμήρυ μάθοιεν. *De barbaris vero quid dicere attinet? Vix enim fieri poteſt, ut didicerint Homeri carmina,* h. e. *nequaquam didicerunt illi.*

IX. ΤΆΧΑ primum *cito* ſignificat, deinde, *forſan*, ſ. *fortaſſe*. Sic Plat. Euthyphr. pag. 9. extr. Τάχ', ὦ 'γαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα. *Fortaſſe, o bone, melius intelligemus.* Dem. adv. Nauſimach. pag. 635. init. Τάχα τοίνυν καὶ τριηραρχίας ἐρῦσι. *Fortaſſis igitur et conſtructas a ſe naves praedicabunt* Epiſt. Paul. ad Rom. cap. V, com. 7. Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθῦ τάχα τὶς καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. *Nam pro bono forſan aliquis ſuſtineat mori.* Et ad Philem. com. 15. Τάχα

χα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς. *Fortaſſe ad tempus ideo ſeparatus eſt, ut aeternum obtineas.*

X. Fit, ut et dupliciter poſſit explicari, et *cito* et *forſan*: ut apud Plat. Phaedr. pag. 257. Ait ibi Phaedrus, a nonnullis Lyſiam fuiſſe contemtum, et λογογράφον per contumeliam dictum: quare veritus addit: Τάχ' οὖν ἂν ὑπὸ φιλοτιμίας ἐπίσχοι ἡμῖν ἂν τοῦ γράφειν. Dixeris: *Cito igitur*, an, *forſan igitur ambitione motus a ſcribendo abſtinebit.* De particula ἂν hic geminata vide, quae ſupra dixi cap. IV, ſect. 7, §. 16. Nam particula ἂν τῷ τάχα ſubjuncta δυνητικῶς imminuit temeritatem opinionis, ut ibidem notatum.

XI. Alioquin ἂν pertinet ad verbum additum, ut apud Ariſtoph. Veſp. vs. 277. Chorus multas facit conjecturas, cur ſenex abſit; in his ςοχαςικῶς ait: Καὶ τάχ' ἂν βουβωνιῴη. *Fieri etiam poſſit, ut ex inguine laboret.* Et Plat. Phaedr. pag. 259. Τάχ' ἂν δοῖεν. *Fortaſſe dabunt.* Item lib. IV. de Legg. pag. 708. Τάχα ἂν ἐθελήσειε, μᾶλλον. *Fortaſſe malet.* Lucian. in Lapith. Tom. III, pag. 430. Τάχα δ' ἄν τινος καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ. *Fortaſſe impacturus fuiſſet clavam.*

XII. Τάχα et ἴσως, ut Heſychius et Suidas componunt, ita Plato tanquam ἰσοδυναμοῦντα adhibet in Phaedro pag. 265. Ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι, τάχα δ' ἂν καὶ ἄλλο σε παραφερόμενοι. *Forſan veritatem aſſequentes: fortaſſe vero aliorſum delati.* Et lib. V. de Rep. pag. 451. Λέγειν δή, ἔφην ἐγώ, ἀνάπαλιν αὖ νῦν, ἃ ποτε ἴσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν· τάχα δὲ οὕτως ἂν ὀρθῶς ἔχοι. *Dicere ſane, inquam, oportet nunc iterum, quod fortaſſe deinde dici deberet: forſan vero ſic recte habeat.*

XIII. Στοχασμῷ opportune adjicitur caſus fortuitus, quem indicat εἰ τύχοι, vel εἰ οὕτω τύχοι. ut apud Dem. pro

pro Rhodior. Libert. pag. 79 extr. Τάχα ἂν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου μένοιντο. *Fortaſſe, ſi ita res ceciderit, prudentiores in futurum fieri poſſunt.* Et pro Phorm. pag. 607. Ὁ μὲν γὰρ περὶ πάντα (an πάντας) ἄδικος, τάχ' ἂν, εἰ τύχοι, καὶ τοῦτον ἠδίκει. *Qui enim in omnes injurioſus eſt, fieri potuit, ut, ſi res ita ceciderit, etiam huic injuriam fecerit.*

XIV. Ταχ' ἂν ἴσως eſt; *facile fortaſſe*; e. c. Ariſtoph. Veſp. 1147.

Τάχα δ' ἂν ἴσως οὐκ ἐθέλοι.

Facile forſan fieri poterit, ut nolit. (G. *Das mag leicht kommen, daſs er keine Luſt hat.* f. *Vielleicht mag er auch wol nicht wollen.*) In quibus τὸ ἴσως habet conjecturam, ἂν notat id quod fieri poſſit, et τάχα ejus quod fieri poſſit facilitatem. Atque ita nulla particula temere adjicitur. Adde Plat. lib. IV de Legg. in principio, agentem de nomine urbi imponendo: Τοῦτο (ὄνομα) μὲν γὰρ τάχ' ἂν ἴσως, καὶ ὁ κατοικισμὸς αὐτῆς, ἤ τις τόπος, ἢ ποταμοῦ τινος, ἢ κρήνης, ἢ θεῶν ἐπωνυμία τῶν ἐν τῷ τόπῳ προσθείη τὴν αὑτῶν φήμην καινῇ γενομένῃ τῇ πόλει. *Forſan facile fieri poterit, ut ipſius ſtructura, aut ſitus vel ad fluvium aliquem, vel ad fontem hoc nomen ſuppeditet, vel Deorum ibidem indigetum cognomen recens natae urbi ipſorum celebritatis honorem addat.* Noto iterum tria: primo dicit, *fieri poſſe*: ſecundo addit, *facile* fieri poſſe: quod ne forte audacius dictum videatur, denique ſubjicit *fortaſſe*, ut ipſe, qui hactenus confidentius locutus videbatur, de re modeſtius potius conjiciat.

XV. Idem plane cenſeo de τάχα που, quod occurrit apud Ariſtaenetum ep. X, Pag. 60. Τάχα που τὸ σὸν αἰδούμενος κάλλος. ubi vel τάχα poteſt *facile* notare, vel που locum. Occurrit et interpoſito ἂν, apud Plat. in Phaedr. pag. 256. Ἐὰν δὲ διαίτῃ φορτικωτέ-

ϱα τε καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσωνται, τάχ' ἄν πȣ ἐν μέθαις, ἤ τινι ἄλλῃ ἀμελείᾳ τὼ ἀκολάςω αὐτοῖν ὑποζυγίω λαβόντε τὰς ψυχὰς ἀφρȣ́ρȣς etc. Hinc non conjicit, eos, qui agunt a philoſophia alienam aetatem, ad diſſolutiorem vitam poſſe delabi: hoc enim ſequitur ex ipſa oppoſitorum natura: nam tales opponit ſuperioribus, qui modeſte temperanterque viventes, animam ſuam, qua vitioſa eſt, ſubactam probe purgaverint, atque hinc beatam vitam tranſigunt: ſed conjicit de voce *τάχα*, quae vel *facile*, vel quod hoc loco malim, *celeriter*, *cito* ſignificat, pro *ταχέως* oppoſitum. Senſus itaque ſit: *Qui autem vitae genere negotioſiori, et a philoſophia alieno, et ambitioſo utuntur, facile* vel *cito fortaſſe in ebrietate vel alia licent.a diſſoluti ipſorum equi deprehenſas incuſtoditas animas invadere poſſunt.*

CAPUT LII.

DE

PARTICULA TE.

I. Copulandi vim habet particula TE, ut καὶ, a qua non ſolum differt in eo, quod copulato poſtponitur, cum illa ſemper praeponatur; ſed etiam quod τὸ τὲ non tot uſus admittat, quot ſupra obſervavimus in καὶ, ſed haec particula ſatis habeat, ſi copulandi vim exerceat, forſitan etiam ἐπιδοτικήν.

II. Quod ſi conveniat repetitam copulam variare, priori fere membro additur τε, poſteriori καὶ, ut in illo Hom. Il. A, vs. 17.

Ἀτρεΐδαί τε, καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.

Et Plat. Theaet. pag. 150, init. Διὰ τὴν ἄδικόν τε καὶ ἄτεχνον συναγωγήν. *Propter injuſtamque et importunam conjunctionem.* Et in Parmen. pag. 151, init. Ἀνά-

'Ἀνάγκη, μηδὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ ἑνός τε καὶ τῶν ἄλλων. *Neceſſe eſt, extra unum et alia nihil eſſe.* Sic, βȣλομαί τε καὶ ἔχομαι, apud eund. in Phaedr. pag. 278.

III. Apud poëtas ſolet repeti τε, etiam ſine καί. vid. Hom. Il. A, vs. 38.

Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις.

et innumeris locis, tum apud eundem, tum apud alios. In ſoluta oratione non adeo hoc frequens eſt. vid. Plat. in Phaedr. p. 248. Ἥ τε δὴ προσήκȣσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομὴ ἐκ τοῦ ἐκεῖσε λειμῶνος τυγχάνει ȣ̈σα· ἥ τε τοῦ πτερȣ̃ φύσις, ᾧ ψυχὴ κȣφίζεται, τȣ́τῳ τρέφεται· Θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε etc.

IV. Non raro poſt καὶ, interjecto vocabulo, ſequitur τε, non πλεοναστικὸν quidem illud, ſed cum altero ſequente καὶ ſententiae alteram partem bimembrem copulans πολυσυνδέτως. ita ut poſterior ſententia, cujus duo membra per τε et καὶ copulantur, per ſe ſpectata, cum priori ſententia per prius καὶ connectatur. ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 56. Τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων, ὑπεχώρησαν πάλιν, ΚΑΙ ἄνδρές ΤΕ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, ΚΑΙ ὅπλα ἐλήφθη. Hic ὑπεχώρησαν, et ὀλίγοι ἀπέθανον, et ὅπλα ἐλήφθη, non pari ratione copulantur: ſed prior illa pars ὑπεχώρησαν, per prius καὶ connectitur cum poſteriori, ut cauſa cum effectu, qui cum geminus ſit, diviſionem patitur, conſtatque duobus membris per τε et καὶ iterum copulatis ita; *Cum gravis armaturae milites exceperant, receſſerunt, et tum pauci nonnulli interfecti ſunt, tum arma capta.* Sic cap. 57. Αἱρȣ̃σι τὴν Θυρέαν, ΚΑΙ τήν ΤΕ πόλιν κατέκαυσαν, ΚΑΙ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν. ubi iterum cauſam cum effectu copulat καὶ, ſed gemini effectus rurſus copulantur per τε et καί. *Ceperunt Thyream, et tum urbem incenderunt, tum quae in ea erant,*

 diri-

diripuerunt. Sic apud latinos poſt *et*, ſequitur duplex *que.* ut apud Virg. Aen. v. 619.

Ergo inter medias ſeſe, haud ignara nocendi
Conjicit, et faciemque dei, veſtemque reponit.

V. Videtur et uſum praeſtare ἐπιδοτικὸν apud Hom. lib. Il. A, vs. 218.

Ὅςκε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτῦ.
Quisquis diis obtemperaverit, illum quoque valde exaudiunt.

VI. At TE ἐπίδοσιν habere cum emphaſi videtur apud Ariſtoph. in Acharn. vs. 598. ubi Lamachus dicit: Ἐχειροτόνησαν γάρ με. *Suis enim crearunt me ſuffragiis.* Reſpondet Dicaeopolis: Κόκκυγές τε τρεῖς. q. d. Ἐχειροτόνησαν, καὶ ὗτοι κόκκυγες τρεῖς. *Et quidem tres cuculi.*

VII. Ubi τε καὶ in eodem orationis membro inveniuntur, copulat τε, et καὶ eſt ἐπιδοτικόν. Ita Hom. Il. Φ, vs. 262.

— Τὸ δέ τ' ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει
Χώρῳ ἐνὶ προαλεῖ. φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα.
Aqua cito defluens ſtrepitat in loco declivi, et praevertit etiam ducentem.

VIII. Saepe TE ſequitur relativum ὅς, ubi ellipſin quandam involvit

— Ἐπεὶ ὗποτ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
Σκηπτῦχος βασιλεὺς, ᾧ TE Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
Quoniam nunquam ſimilem ſortitus eſt honorem rex ſceptriger, et talis quidem, cui Jupiter gloriam tribuit. Et lib. E, vs. 467.

Κεῖται ἀνὴρ, ὅΝ Τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ.
Jacet vir, et (talis quidem), quem pari atque Hectorem divum honore proſecuti ſumus.

IX. Similiter interrumpitur οἷός τε apud eund. lib. E, vs. 340.

— Pῦs

— Ῥέε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο,
Ἰχὼρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν.
Fluebat ſanguis deae immortalis, Ichor, et talis quidem, qualis fluit diis beatis.

X. Intricatior eſt particulae adjectio poſt οἷος in ſignificatione τοῦ δυνατοῦ. Recte monet Devarius, in hoc uſu nomen οἷος a propria ſignificatione non recedere. Eſt enim ἀνταποδοτικὸν, et reſpondet praecedenti τοῖς vel τοιοῦτος expreſſo aut ſuppreſſo, ita ut οὐχ οἷος τέ εἰμι λαλεῖν, *non poſſum loqui*, ſic reſolvatur, οὐκ εἰμὶ τοιοῦτος, οἷος ὁ μέλλων, ἤτοι ὁ δυνάμενος, ἢ βουλόμενος, ut Devarius vult, λαλεῖν. i. e. *non ſum talis, qualis ille, qui loquatur.* Ellipſin partim ſupplet Theophraſtus paſſim in principiis Characterum, v. g. Ὁ δὲ λάλος τοιοῦτός τις, οἷος τῷ ἐντυγχάνοντι εἰπεῖν. Promtitudo animi notatur. *Loquax talis eſt, ut qui promtus ſit ad dicendum obvio cuique* etc. Hinc οἷος pro ἕτοιμος dici probat Suid. ex Lyſia. Et Plat. ait in Phaedr. pag. 256. Οἷός ἐστι μὴ ἀπαρνηθῆναι τὸ αὐτοῦ μέρος χαρίσασθαι τῷ ἐρῶντι. *Paratiſſimus eſt ad nihil denegandum, quantum in ipſo eſt, amatori.* Sed haec in tranſitu, et ſatis facilia: ſed quid facit particula τε? Otioſa ſane non videtur, praeſertim cum tantum non ubique τῷ οἷος in hac ſignificatione adhaereat. Sic Aeſchin. Socrat. Dial. περὶ πλούτου. Ἢ δύναιτο ἀκούειν ἐκ τοῦ μὴ οἷός τε. *Vel reciperet auditum, cum antea audire non potuerit.* A copulandi officio non recedit particula τε, connectens τοῖος et οἷος ut plenior ſit ſtructura: οὐκ εἰμὶ τοῖος, οἷος καὶ, vel καὶ οἷος ὁ μέλλων ποιεῖν. Nam et hic, quanquam rarius, pro τε poſſe adhiberi καὶ, evincit locus Platonis de Rep. lib. III, init. Ἆρ' οὖ ταῦτά τε (pro ταῦτα potuiſſet dicere τοιαῦτα) λεκτέον, καὶ οἷα αὐτοὺς ποιῆσαι ἥκιστα τὸν θάνατον δεδιέναι. *Nonne talia dicenda ſunt, quae illos mortis metui omnino eripere poſſunt?* Tu reſolve: ταῦτα, vel τοιαῦτα, καὶ οἷα μέλλοντα αὐτοὺς ποιῆσαι etc.

 XI.

XI. Ut ὅς τε et οἷός τε, ita ὅσος τε dixerunt, ut Hom. Od. Λ, vs. 25.

Βόθρον ὄρυξα, ὅσον τε πυγούσιον.

i. e. Βόθρον ὄρυξα, καὶ βόθρον τόσον, ὅσον πυγούσιον. *Scrobem fodi, et talem ſcrobem, qualem cubitalem*, ſive, *qualis eſt cubitalis.*

XII. Relativis etiam accenſetur ἔνθα pro ὅπου poſitum, apud eund. lib. Il. Σ, vs. 305.

— ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθά τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ἐνστρέφεται. —

Pro ἔβαλεν, καὶ ἔβαλεν ἐκεῖ, ὅπου etc. *Ille vero vel ſolus vibrabat. Eo percuſſit Aeneae coxendicem, et percuſſit illic, ubi femur in coxa vertitur.*

XIII. Ut ἔνθα, ita ἵνα τοπικὸν ſequentem habet particulam τε apud eund. lib. Il. Υ, vs. 478.

— ἵνά τε ξυνέχουσι τένοντες
Ἀγκῶνος, τῇ τόν γε φίλης διὰ χειρὸς ἔπειρεν
Αἰχμὴ χαλκείη. —

Cuſpis aenea trajecit illius caram manum, et ea quidem parte, qua connectuntur tendines cubiti.

XIV. Eadem ratio eſt in ὅτε τε apud eund. lib. Il. E, vs. 500.

Ὡς δ' ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ' ἀλωὰς,
Ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ
Κρίνει, ἐπειγομένων ἀνέμων, καρπόν τε καὶ ἄχνας.

Pro, ἀνδρῶν λικμώντων, καὶ τότε λικμώντων, ὅτε etc. *Utque ventus paleas differt per ſacras areas, viris ventilantibus, et tunc quidem ventilantibus, quum flava Ceres ſecernit, ventis urgentibus, fruges et paleas.*

XV. Simile his ὡσεί τε apud eund. lib. Il. I, vs. 477.

Καί με φίλησ', ὡσεί τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ.

Et

Et me dilexit, et ita quidem dilexit, ut pater ſuum filium diligeret.

XVI. Similiter ἐπεί τε invenio apud Herodot. Erat. cap. 84. Σκύθας γὰρ, τοὺς Νομάδας, ἐπεί τέ σφι Δαρεῖον ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν τίσασθαι. *Scythas enim Nomades in ultionis perſeveratione perſtitiſſe, et ex eo quidem tempore, poſtquam Darius ipſorum agros invaſerat.*

XVII. Nec ſola relativa, ita proprie dicta, admittunt hanc particulam, ſed et omnia, quae in continuata ſtructura a ſuperioribus dependent, quale eſt ἔς τε crebro et quidem apud minus antiquos, qualis eſt Arrianus. vid. lib. II, cap. 11. Ἀλέξανδρος γὰρ ἔς τε μὲν φάος ἦν, ἀνὰ κράτος ἐδίωκεν. i. e. ἐδίωκεν, καὶ ἐς τόσον ἐδίωκεν, ἐς ὃ φάος ἦν. *Citato gradu Alexander perſecutus, et tamdiu quidem, dum lux erat.* Alia ex eodem exempla dedi ad Viger. cap. IX, ſect. 2. R. 14.

XVIII. Quid praeſtet τε in γάρ τε, non eſt, cur multis explicem: recurre, ſis, ad ea, quae dicta ſunt in καὶ γάρ ſupra cap. XXIV, ſect. 2, 2. init. Similiter dicunt Latini, *namque.* Exemplum eſt apud Hom. lib. Il. Φ, vs. 24.

> Ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ἰχθύες ἄλλοι
> Φεύγοντες πιμπλᾶσι μυχοὺς λιμένος εὐόρμου
> Δειδιότες· μάλα γάρ τε κατεσθίει, ὅν κε λάβῃσιν.

Utque metu delphinis immanis alii piſces fugientes implent receſſus ſtationis opportunae trepidi: namque omnino devorat, quemcunque nactus fuerit.

XIX. Particulae ΔΕ΄ ΤΕ conjunctae ſignificant *vero etiam* ſeu *et quidem* ut apud Hom. Il. Φ, vs, 151.

> Τίς, πόθεν εἷς ἀνδρῶν. ὅ μευ ἔτλης ἀντίος ἐλθεῖν;
> Δυστήνων ΔΕ΄ ΤΕ παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσι.

Uſus ἐπιδοτικὸς, ob formam locutionis obſcurior, ſic elici poſſit: *Quis*, inquit Achilles, *et unde virorum es*, *qui*

qui͏nuſus es mihi obvius ire? h. e. Neceſſe eſt, ut ſit fortiſſimus et promtiſſimus, qui mecum velit pugnare: ſors tamen ejus periculoſa eſt: ſed et inſuper certe fatalis; *miſerorum* enim *ſunt filii, qui meo robori occurrunt.* q. d. *Sed inſuper ſcias, miſerorum eſſe filios.* Poſſit etiam reddi: *Et miſerorum quidem ſunt filii,* ut vs. 456.

Νῶϊ δέ τ' ἄψοῤῥοι κιόμεν. —

Nos vero revertebamur, et quidem illico.

XX. Nempe τὸ δὲ explicat propius, et τὲ illam explicationem praecedentibus connectit. ut lib. Il. E, vs. 306.

Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθά τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ἐνςρέφεται· κοτύλην δὲ τέ μιν καλέουσι.

Eo percuſſit Aeneae coxendicem, et percuſſit illic, ubi femur in coxa vertitur, nempe vocant illud acetabulum.

XXI. In his et ſimilibus ante δέ τε poteſt intelligi μὲν vel μέν τε, ut alterum alteri reſpondeat, ut ibid. verſ. 139. ubi plenius loquitur, de leone, quem paſtor ovili aſſultantem vulnerat, non ita tamen, ut interficiat; additque:

Τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν, ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει.

Non tantum ejus vim irritat, ſed et inſuper nullam fert opem ovibus. Et lib. Φ. vs. 260.

Τοῦ μέν τε προρέοντος, ὑπὸ ψηφῖδες ἅπασαι
Ὀχλεῦνται, τὸ δέ τ' ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει,
Χώρῳ ἐνὶ προαλεῖ. —

Et hac (aqua) *quidem profluente, ſubter lapilli omnes agitantur, deinde etiam cito haec defluens declivi loco ſtrepitat.*

XXII. In concluſionibus προτάσεων καὶ ἀποδόσεων repetitum δέ τε habet relationem non inſuavem. Nam ibidem poëta πρότασιν ſic claudit: φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα. *Et praevertit etiam ducentem.* Tum ſequitur ἀπόδοσις.

ὡς

Ὣς αἰεὶ Ἀχιλῆα κιχήσατο κῦμα ῥόοιο.
Καὶ λαιψηρὸν ἐόντα· θεοὶ δέ τε Φέρτεροι ἀνδρῶν.

Sic ſemper Achillem, quantumlibet celerem, aſſequebatur fluxus aquarum. Dii nempe hominibus ſunt praeſtantiores. Quam loquendi formam ignorant Latini, quare etiam in verſione negligunt.

XXIII. Καί τε ponitur pro καὶ δὲ, et habet vim ἐπιδοτικήν. Vertas *adhaec* ſ. potius et quoque. Ἐπίδοσιν manifeſtam habet Theognidis hoc, vs. 662.

— Ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
Καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ· ΚΑΙ' ΤΕ πενιχρὸς ἀνὴρ
Αἶψα μάλ' ἐπλούτησε. —

Ex malo fit bonum, et ex bono malum. Et pauper quoque repente admodum fit dives. Simile huic vs. 138.

Πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακὸν, ἐσθλὸν ἔθηκε·
ΚΑΙ' ΤΕ δοκῶν θήσειν ἐσθλὸν, ἔθηκε κακόν.

Saepe etenim putans daturum ſe malum, dedit bonum: adhaec putans daturum ſe bonum, dedit malum. Imo ſimpliciter verti poſſit *atque*, pro quo veteres etiam *adque* dixiſſe liquet ex inſcriptionibus.

CAPUT LIII.

DE

PARTICULA TOI ET EJUS COMITATU.

I. Particula TOI idem ferme notat quod τούτῳ, vel τῷ ὄντι. *hoc, hac re, re ipſa, ob hanc rem, ideo, quare* etc. Hoc ſignificat τῷ apud Hom. pro quo τοὶ potuiſſet dicere, lib II. B, vs. 354.

Τῷ μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἶκόνδε νέεσθαι,
Πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι.

Ideo

Ideo ne quis domum reverti feſtinet, priusquam cum uxore Trojanorum concubuerit. Poteſtas eſt ergo βεβαιωτικὴ, quae naſcitur ex praemiſſo argumento, ut τοὶ pro τῷ ὄντι eſt apud Ariſtoph. in Pac. vs. 933. Εὖ τοι λέγεις. *Revera profecto, ſane recte dicis.*

II. Ut μήτοι, ita et τοὶ amat ſocias, quibus aut apponatur aut praeponatur, particulas. Solitarium eſt in ſenario, apud Syneſ. Epiſt. 126. ubi eſt βεβαιωτικόν.

Οἴμοι· τί δ' οἴμοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν.

Hei mihi! Quid, Hei mihi? Mortalia ſane paſſi ſumus.

III. Particulae ΤΟΙΓΑ'Ρ cum γὰρ conſtet ex γὲ et ἄρα, τοιγὰρ non duae, ſed tres particulae, quarum ſingulae ſuo officio egregie funguntur: nam τοὶ infert concluſionem, *propter id.* τὸ γὲ limitat τὸ τοὶ, et ἄρα vel colligit vel effectum notat. Sic loquitur Calchas apud Hom. il. A, vs. 76.

Ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με Διῒ φίλε μυθήσασθαι
Μῆνιν Ἀπόλλωνος, ἑκατηβελέταο ἄνακτος·
Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω. —

Ex eo, quod Achilles juſſerat vatem dicere cauſam irae Apollinis, colligit Calchas, facultatem ſibi dari loquendi: cujus rei ſignum infert τὸ ἄρα, in γὰρ implicite latens: Tum τὸ τοὶ concluſionem habet, *quoniam jubes, ob id loquar.* Tandem τὸ γὲ limitat hanc concluſionem, et ex aliis, quae poſſent adferri, cauſis hanc eligit principem: aliae enim, cur loqueretur, cauſae adferri potuerunt, officium, puta, vatis; periculum, in quo verſabatur totus exercitus Graecorum: miſericordia, qua vates movebatur, aut ſimiles: ex omnibus eligit unam, nempe mandatum ducit. Plenius itaque ſignificant haec verba: *O Achilles, Jovi care, jubes me proloqui iram Apollinis, regis longe jaculantis, Ergo, ſi minus propter alias cauſas, certe ob id ipſum, quod jubes, eloquar.* In verſione tamen ſaepius recte redditur: *igitur.*

IV.

IV. Si τοιγὰρ tres ſunt diverſae particulae, quarum nullam eſſe otioſam vidimus, τοιγαροῦν ex quatuor conſtabit, quarum ſingulae quomodo ſuo fungantur officio, diſcere reliquum eſt. Utuntur Graeci, ubi rem cum limitatione ſerio demonſtratam accommodare volunt, qua de re ſupra in ἄρα οὖν aliquid dictum eſt. Ἄρα igitur colligit, argumenti materiam ſuppeditat τοὶ, quam limitat τὸ γὲ, et οὖν limitatam argumentationem rei praeſenti accommodat. Sic argumentando concludit Ariſtoteles lib. II de Rep. cap. 9. ſub fin. Reprehenſo Lacedaemoniorum inſtituto, quod ipſorum reges perpetuam in claſſem praefecturam habebant, atque ita tota legum conſtitutio circa unam virtutem bellicam verſabatur, ſubjungit: Τοιγαροῦν ἐσώζοντο μὲν πολεμοῦντες, ἀπώλλυντο δὲ ἄρξαντες διὰ τὸ μὴ ἐπίςασθαι σχολάζειν, μηδὲ ἠσκηκέναι μηδεμίαν ἄσκησιν ἑτέραν κυριωτέραν τῆς πολεμικῆς. Latini, apud quos hic concurrentium particularum uſus non eſt, reddunt tantum eam, quae maxime dominari videtur, neglectis caeteris: ſic tamen opinor omnium poſſit ſervari poteſtas *OB ID QUIDEM*, vel, *Haec quidem cum ita ſint*, *ſequitur ERGO*, *res fuiſſe ſalvas*, *dum foris bella gerebant: ſed domi*, *ubi imperabant*, *ſecus*; *quia in otio vivere neſciebant*, *nec ullam artem militari propriam magis aut praeſtantiorem exercuerant.* Poteſt et τὸ ἄρα, latens in γὰρ, effectum ſignificare, et ita explicari: *Ergo*, *cum haec ita quidem ſint*, *hinc factum eſt*, *ut res fuerint ſalvae* etc.

III. Effectus manifeſto notatur, quando conſequentia facto conſtat, ſive quando aliquid non adeo argumento, ſed facto probatur. Sic Lycurgus Adverſ. Leocrat. cap. 17. cum narraverat, in Alexandrum quemdam, a Xerxe ad Athenienſes miſſum, qui poſceret terram et aquam, graviter fuiſſe animadverſum; ſequitur hujus ſeverae conſtantiae effectus: Τοιγαροῦν τοιαύταις χρώ-

χρώμενοι γνώμαις ἐννενήκοντα μὲν ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες κατέστησαν. *Ergo, cum haec quidem ita ſint, hinc factum eſt, ut iis animis uſi, nonaginta annos inter Graecos principatum tenuerint.* Sic cap. 27. de Athenienſibus priſcis loquens: Οὐ γὰρ λόγῳ τὴν ἀρετὴν ἐπετήδευον, ἀλλ' ἔργῳ πᾶσιν ἐπεδείκνυντο. Τοιγαροῦν οὕτως ἦσαν ἄνδρες σπουδαῖοι καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ οἱ τότε τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ὥστε etc. *Non enim verbo virtuti ſtudebant, ſed hoc re vera omnibus oſtendebant. Ergo, cum haec quidem ita ſint, hinc factum eſt, ut, qui tunc urbem incolebant, viri eſſent adeo cordati tum publice, tum privatim, ut . . . . .*

VI. Utuntur Graeci hac particula, quando aliquo argumento vel ratione moti excitant ſe ipſi ad agendum: ut, cum Demoſthenes dixiſſet Philipp. I. pag. 18 extr. Athenienſes in feriarum et Bacchanalium apparatu nihil non exquiſitum, nihil non definitum, nihil neglectum reliquiſſe; in belli vero apparatu omnia eſſe inordinata, indefinita, incompoſita, ſubjungit. Τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι, καὶ τριηράρχους καθίσταμεν . . . . . Ubi quatuor particulae inter ſe compoſitae, junctis tanquam viribus, ſerium animo impetum afferunt agendi id, quod factu opus eſt. Latini ſolent hunc impetum per ſolum infinitivum exprimere, quem notat abrupta locutio. *Quare, ſimul atque aliquid inaudiveram, nos illico triremium praefectos conſtituere* etc.

Hinc optime convenit feriis adhortationibus, ſequente ſecunda perſona imperativi, vel prima pluralis ſubjunctivi. Illius exemplum eſt in Enchir. Epictet. cap. 27. Μέμνησο, ὅτι οὐχ ὁ λοιδορῶν ἢ τύπτων ὑβρίζει, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τούτων, ὡς ὑβριζόντων· Ὅταν οὖν ἐρεθίσῃ σέ τις, ἴσθι ὅτι ἡ σή σε ὑπόληψις ἠρέθισε· Τοιγαροῦν ἐν πρώτοις πειρῶ ὑπὸ τῆς φαντασίας μὴ συναρπασθῆναι. *Quapropter imprimis operam da, ne ab opinione abripiaris.* Hujus in ep. Paul. ad Hebr. cap. XII. com. 1. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα. *Quae cum ita ſint, ergo*

et

et nos, quos tanta teſtium nubes cingit, depoſito omni onere, et peccato nos facile circumdante, tolerantia utentes, ſtadium nobis propoſitum decurramus.

VII. Poteſt etiam aliquando utraque particula ἄρα et ἂν ad diverſa referri, quo magis firmentur, quae ſuperius paulo de particularum, e quibus haec conflata eſt, poteſtate dicta ſunt. Quin τὸ ἂν in oppoſitis, quorum prius negative, poſterius affirmative profertur, poteſt eſſe βεβαιωτικὸν· de qua poteſtate vide ſis ſupra cap. XXXIX. §. 13. Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεόν. Hic τὸ ἄρα colligit. *Si enim Deus vocavit nos, non ut ſimus impuri, ſed ſancti*, hinc ſequitur, *eum, qui repudiat, non repudiare hominem, ſed Deum.* Habes poteſtatem τοῦ ἄρα· ſed cum duo opponantur, alterum negative, οὐκ ἄνθρωπον· alterum affirmative ἀλλὰ Θεόν· adhaeret ἂν parti affirmatae βεβαιωτικῶς, *non repudiat hominem, ſed Deum quidem.* Haec vis βεβαιωτικὴ naſcitur ex vi concluſiva: nam, ſi non repudiat hominem, qui non vocavit; reſtat Deus, qui vocavit, quem repudiat.

VIII. In ſuperioribus omnibus videmus, τοιγαροῦν principem locum occupare, unde colligimus particulam eſſe προτακτικήν, ſaltem frequentius praeponi. Poſtponi nonnunquam docet H. Stephanus, afferens Luciani verba: Ἐῤῥωμένος τοιγαροῦν ὑπὸ τῶν πόνων. Locus eſt in Timon. cap. 37. init. cui adde ſis ejusdem locum in Dial. Mort. XIX. Σὲ τοιγαροῦν, ὦ Δύσπαρι, οὐκ ἀφήσω.

IX. Sed quid facit τοὶ repetitum in τοιγάρτοι? Devario proclive eſt dicere, τοὶ amittere ſuam ſignificationem. Liceat mihi diſſentire, aliud opinanti, nempe alterum τοὶ eſſe βεβαιωτικὸν, quam poteſtatem ei ſupra aſſignatam vidimus, §. 1. ſcilicet ἄρα colligit, praebente τοὶ argumentandi materiam, quam re-

 ſtrin-

ſtringit γὲ, confirmante omnia τοί. Uſus itaque eſt in ſeriis confirmationibus. Ita apud Platon. in Gorg. pag. 494. Socrates, poſtquam adverſam ſententiam ridiculo argumento refutaverat, pergit: Τοιγάρτοι, ὦ Καλλίκλεις, Πῶλον μὲν καὶ Γοργίαν καὶ ἐξέπληξα καὶ αἰσχύνεσθαι ἐποίησα. σὺ δὲ οὐ μὴ ἐκπλαγῇς, οὐδὲ μὴ αἰσχυνθῇς. Dixerat Callicles: Ὡς ἄτοπος εἶ, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀτεχνῶς δημηγόρος. Reſpondet ille: *Profecto id ipſum quidem eſt*, *unde ſequitur* (nam haec omnia puto contineri una hac voce τοιγάρτοι, pro τῷ γε ἄρα τοι.) *me Polo et Gorgiae terrorem et pudorem injeciſſe: tu vero ne terrearis*, *neve erubeſcas.*

X. Ordine differt a praecedentibus ΤΟΊΝΥΝ, quod τοιγαροῦν et τοιγάρτοι προτακτικαὶ, haec autem ὑποτακτική. Servat τοὶ eam notionem, quam ipſi in principio hujus capitis aſſignavi, quare totum hoc τοίνυν reddit Heſychius διὰ τοῦτο. verum τὸ νυν non omnino negligendum opinor, quia ſolitaria particula τοὶ per ſe pro διὰ τοῦτο ponitur. Temporis veſtigium ubique ſervat νυν in τοίνυν, quod quia obſcurius eſt, ideo in compoſitione poſt τοὶ amittit accentum. Uſus fere eſt ſeptuplex.

XI. *Primus* eſt inchoativus, qualis eſt τοῦ οὖν, de quo ſupra; non quod omnino incipiat totam orationem, ſed praemiſſa aliqua praefatione, cum, nonnullis praeparatis, ad dicendum quiſpiam ſe accingit. vid. Plat. in Phaedr. pag. 243 extr. ubi Socrates, qui modo longa oratione docuerat, non amanti potius, quam amanti eſſe obtemperandum: nunc contra quaſi palinodiam canturus poſt longiorem praefationem, ad decus dialogi addendum, ita infit· Οὑτωσὶ τοίνυν, ὦ παῖ καλὲ, ἐννόησον, ὡς ὁ μὲν πρότερος ἦν λόγος Φαίδρου, et reliqua. *Quare nunc ſic cum animo tuo perpende* etc. q. d. *ſatis hactenus ſum praefatus: nunc igitur.* Similiter pag. 253. Ἀρετὴ δὲ τίς τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ κακοῦ κακία, οὐ διείπομεν· νῦν δὲ λεκτέον. *Quae vero ſit virtus boni* (equi), *aut*

quod

quod vitium mali, non ſumus perſecuti: at nunc dicendum. Tum inchoat: Ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὤν, τό τε εἶδος καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην etc. *Nunc igitur horum alter, cujus pulcrior ſit corporis conſtitutio, ſpecie rectus eſt, et concinnis membris, cervice ardua.* In colloquiis quoque inchoativum eſt, ubi, exigente altero, alter narrationem inchoat: quo referri poteſt Platonis locus ille prior, quem attuli: adde Ariſtoph. in Veſp. v. 1175. ubi Bdelycleon vult, ut Philocleon narrationem inſtituat de rebus ab hominibus geſtis. Incipit ille:

Ἐγ' ᾠδα τοίνυν τῶν γε πάνυ κατ' οἰκίαν
Ἐκεῖνον, ὡς οὕτω ποτ' ἦν μῦς καὶ γαλῆ.

Jam igitur ego novi ex rebus plane domeſticis hanc fabulam, quomodo olim eſſet mus et felis.

X. Atque ita videmus, particulam τοίνυν eundem uſum praeſtare, quem οὖν inchoativum, ut duas has etiam permutat Lucian. in Lapith. cap. 39. init. Ὁ τοίνυν Ἴων, Πρῶτος οὖν ἄρχομαι, ἔφη, εἰ δοκεῖ. *Jam vero Jon Primus ergo, inquit, ſi videatur, incipiam.* Unum hoc obſervetur inter utrumque diſcrimen, quod in τοίνυν temporis eſt notio, quae ab οὖν abeſt.

XI. *Secundus* uſus eſt continuativus, qui ex priori ſponte naſcitur; utuntur enim Graeci in media narratione, quando, narratis nonnullis, id, quod maxime in tota narratione innuunt, inchoaturi ſunt, ut poſſit quaſi novum ejus partis haberi principium. In hiſtoria Charitonis et Melanippi legimus apud AEl. V. H. lib. II. cap. 4. Charitonem, poſtquam intellexerat Melanippi conſilium occidendi tyrannum, perſuaſiſſe, ut commodum ejus rei tempus exſpectaret. Quod ubi perſuaſerat, ſic pergit auctor: Ἐφ' ἑαυτοῦ τοίνυν ὁ Χαρίτων βαλλόμενος τὸ πᾶν τόλμημα · · · · · ὥρμᾶτο ἐπὶ τὸν τύραννον. Etſi hic uſus in diverſa abit, poteſtas tamen utriusque particulae, quae format compoſitum τοίνυν,

νυν, ſervari commode poteſt. Chariton enim, poſtquam Melanippum in ſuam perduxerat ſententiam, HAC RE (h. e. τοὶ) tanquam inſtructus, NUNC (νῦν) id, quod cogitabat, exſequitur.

XIV. *Tertius* uſus eſt μεταβατικὸς, cum non ipſa quidem ἁπλῶς tranſitionis nota eſt, ſed quatenus priorem partem claudit, ut commodam paret transgreſſionem ad alteram. Ita μὲν τοίνυν invenio pro μὲν οὖν poſitum, quorum quamvis diſſimilis ſit poteſtas, ſimilis tamen uſus eſt. Ita Ariſtoteles lib. I. de Rep. quaeſtuariae artis duo ſtatuit genera, alterum naturale, alterum artificiale. Alterum abſolvit cap. 8. quod ita concludit: Ὅτι μὲν τοίνυν ἐςὶ κτητική κατὰ φύσιν τοῖς οἰκονόμοις, καὶ τοῖς πολιτικοῖς, καὶ δι' ἣν αἰτίαν, δῆλον. *Jam vero, eſſe artem quaeſtuariam naturae congruam iis, qui rem domeſticam, et qui rem publicam adminiſtrant, et qua de cauſa*, ex ſuperioribus *manifeſtum eſt.* Tum tranſit cap. 9. ad genus artificiale: Ἔςι δὲ γένος ἄλλο κτητικῆς. Imprimis adhibetur τοίνυν, ubi a theſi ad hypotheſin tranſitur, ut cum Demoſthenes pro Cor. pag. 330. extr. oſtenderat diſcrimen inter accuſationem et calumniam: rem Aeſchini accommodans, et oſtenſurus, eum eſſe calumniatorem, ſic ait: Ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἵλετο. *Jam vero cum haec non minus, quam ego, ſciret Aeſchines, convitiari maluit, quam accuſare.*

XV. *Quartus* uſus eſt συμπερασματικὸς, isque duplex, vel quando ἁπλῶς ex ſuperioribus concludit, vel cum illatione. *Prioris* exemplum eſt apud Lucian. libr. Adv. Indoct. quem omnem ita claudit: Καὶ σὺ τοίνυν ἄλλῳ δεηθέντι χρήσειας ἂν τὰ βιβλία, χρήσασθαι δ' αὐτὸς οὐκ ἂν δύναιο. *Quae cum ita ſint, jam tu alii peccati commodare libros poſſis, ipſe uti non poſſis.* Similiter Apoſtolus Paulus pr. ad Cor. ep. cap. IX. com. 26. comparationem, quam inſtituerat inter vitae hujus labo-

labores et ſtadium Graecorum, ita concludit: Ἐγὼ τοίνυν ὅτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· ὅτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων. *Jam vero ego ita curro, ut non in incertum: ita pugilem ago, ut non aëra verberans.* *Vel* illative concludit, ut ἄρα, ex praemiſſis, ut, cum apud Ariſtoph. in Plut. Sycophanta miſeram rerum ſuarum ſortem deplorante, rogat Cario cauſam. Reſpondet Juſtus, premi hominem adverſis, ſed ſibi videri eſſe peſſimae notae: unde concludens Cario ait v. 864.

Νὴ Δία, καλῶς τοίνυν ἀπόλλυται.

Per Jovem, merito ergo perit.

XVI. *Quintus* uſus eſt παρακελευςικὸς, qui naſcitur ἐκ τοῦ νυν χρονικᾶ, actionem urgentis, qualem ſupra in δὴ et νῦν et νῦν ὖν obſervavimus. Conſtruiturque tunc fere cum imperativis, ut apud Plat. de Rep. lib VI. pag. 485. Τόδε τοίνυν μετὰ τῦτο σκόπει. *Nunc ergo hoc deinde perpende.* Cauſam impulſivam praefert τὸ τοί. Infert et ſignum animi cupidius expetentis, ut ap. Lucian. Adv. Indoct. cap. 25. Σκόπει τοίνυν, ὡς ἱερὸν χρῆμα συμβυλή. *Perpende tu vero, quam ſacra ſit res conſilium.* Eandem vim et uſum habet cum prima plurali conſtructum, quando quis ſe ipſum et alios excitat, ut in ep. ad. Hebr. XIII. 13. Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῦ φέροντες. *Jam igitur exeamus ad ipſum extra caſtra, contumeliam ejus ferentes.* Ubi obſervandum, particulam praeter conſuetudinem eſſe προτακτικὴν, quod videtur animi exhortantis augere impetum. Adjecta particula μὴ invertit uſum, ut fiat ἀπαγορευτικὸς, ut cum Epictetus ait Enchir. cap. 69. Καὶ σὺ τοίνυν μὴ τὰ θεωρήματα τοῖς ἰδιώταις ἐπιδείκνυε. *Jam ergo et tu ne praecepta oſtende indoctis.* Ad uſum παρακελευςικὸν pertinet: cum quis, alterius exhortatione incitatus rem alacriter aggreditur, ut Euthyphro apud Plat. pag. 5. poſtquam Socrates dixerat:

Λέγε δὴ, τί φὴς εἶναι τὸ ὅσιον, καὶ τί τὸ ἀνόσιον; *Age, dic, quid ſtatuas eſſe ſanctum, et quid profanum?* reſpondet; Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐςι etc. *Jam ergo ajo, ſanctum eſſe* etc.

XVII. Obſervo et uſum peculiarem, qui naſcitur ex τοὶ βεβαιωτικῷ et νῦν χρονικῷ, quique eſto *ſextus;* quum nempe aliquis, audiens novum quid, aut peregrinum, aut atrox, vel ſimile, rei novitate motus tantum non exclamat ſe percelli. Ita intelligo illud Ariſtophanis in Pace v. 614. ubi Trygaeus nova re, quam ex Mercurio audivit, concitatus exclamat:

Ταῦτα τοίνυν, μὰ τὸν Ἀπόλλω, 'γὼ πεπύσμην ἐδενός.

Ita me amet Apollo! NUNC PROFECTO fateri cogor, me ex nemine haec audiviſſe. Ita non ad verbum, ſed κατὰ τὸν νῦν reddo, ut appareat, τὸ νυν non omnino vacare.

XVIII. *Septimus* denique uſus eſt προςληπτικὸς, quando idem praeſtat quod ἀλλὰ μὴν in aſſumtione, ex qua, propoſitioni majori ſubjuncta, rite deducitur τὸ ἐπιφερόμενον ſive conſequentia. Hic uſus commode deduci poteſt ex continuativo; continuatur enim procedendo argumentum. Habes ejusmodi argumentationem Cyri apud Xenoph. Inſtit. Cyr. lib. II. pag. 49. ſermo eſt de pravis militibus aut ducibus a labore alienis, quos eximendos cenſet. Propoſitio major, longiori oratione amplificata, huc redit: *Qui milites ad prava ducunt, ſunt eximendi.* Sequitur aſſumtio pag. 50 init. Καὶ τοίνυν, ἢν μέν τινες βλακείᾳ καὶ ἀπονοίᾳ μόνον κακοὶ ὦσι, τέτες ἐγὼ νομίζω, ὥσπερ κηφῆνας, δαπάνῃ μόνον ζημιῦν τὲς κοινωνὲς· οἱ δ᾽ αὐτῶν μὲν πόνων κακοὶ ὦσι κοινωνοὶ, πρὸς δὲ τὸ πλεονεκτεῖν σφοδροὶ καὶ ἀναίσχυντοι. ἔτοι καὶ ἡγεμονικοί εἰσι πρὸς τὰ πονηρά. *Jam vero,* ſive, *Atqui ſi alii ſocordia et ſtoliditate tantum ſunt pravi, hos ego arbitror, tanquam fucos, nihil aliud*

aliud quam ſocios ſumtu defraudare: ſi alii rurſus laborum quidem conſortes, ſed pravi fuerint, et in praeripiendis commodis ſtrenui et impudentes, hi quoque duces ſe praebent ad res pravas. Sequitur conſequentia: Ὥςε παντάπασιν ἐξαιρετέοι οἱ τοιοῦτοι ἡμῖν εἰσιν. *Ergo tales omnino ſunt nobis eximendi.* Argumentum ſic contractum formari poteſt: *Qui ducunt ad prava, ſunt eximendi. Atqui ſocordes ducunt ad prava, Ergo ſocordes ſunt eximendi.* Plura exempla habet Budaeus et Devarius.

XIX. Adjicitur et particula γε, quae urgens τὸ νυν inſignem adfert emphaſin, non ſine ellipſi: conſtatque ex τοὶ βεβαιωτικῷ, νῦν χρονικῷ et γε περιγραφικῷ. q. d. *Si unquam alias, nunc quidem certe.* Exemplum eſt apud Ariſtoph. in Acharn. v. 819. ubi Sycophantae roganti aliquem, cujas ſit, reſpondet ille, ſe eſſe Megarenſem, et porcos vendere, ad quod alter:

Τὰ χοιρίδια τοίνυν γ' ἐγὼ φανῶ ταδί.

Elliptica oratio ſic ſuppletur: Εἴ ποτε, ἀλλά τοί νυν γε. *Si unquam alias, at nunc quidem certe ego hos deferam porculos.* Similiter *nunc quidem certe* Latini dicunt, e. c. Cic. pro Archia cap. ult.

CAPUT LIV.

DE

PARTICULA ῺΣ, HISQUE QUAE CUM EA CONJUNGUNTUR.

SECTIO I.

DE

PARTICULA ῺΣ *ſeorſim poſita.*

I. Particula ῺΣ ordine eſt praepoſitiva, poteſtate comparativa, et notat proprie *quomodo*, non interroga-

tive, neque dubitative, ſed relative, i. q. *ut: Quomodo lupus amat agnum, hoc modo* etc. vel; *ut lupus, ſic amator.* Ita relata ſunt ὡς et ὅτως 1 Theſſal. v. 2. Ἡ ἡμέρα Κυρίȣ, ὩΣ κλέπτης, ΟΥΤΩΣ ἔρχεται. *Dies Domini veniet eodem modo, quo fur.* Saepe contra ὅτω praecedit, ſequente ὡς. ut Joann. VII. 46. Οὐδέποτε ὅτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς ὅτος ὁ ἄνθρωπος. *Nunquam ita locutus eſt quisquam, ut hic.* i. e. *hoc modo locutus eſt, quo hic.*

II. Sed etiam in obliqua conſtructione ponitur ὡς, pro πῶς ut in Evang. Luc. cap. XXIII. com. 55. Ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτȣ̃. *Contemplabantur ſepulcrum, et, quomodo corpus ejus eſſet poſitum.* Pro πῶς ἐτέθη. Et cap. XXIV. com. 35. Ἐξηγȣ̃ντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς. pro πῶς ἐγνώσθη. *Narrabant ea, quae in itinere facta erant, et, quomodo ab ipſis agnitus eſſet.*

III. In formula ἔϛιν ὡς, particula ὡς non *quodam modo*, ſed *quomodo* notat, et totum hoc ἔϛιν ὡς, proprie *eſt quomodo*, ſic tandem *quodam modo* redditur. Idem patiuntur alia relativa, ut ἔϛιν ὅτε, *aliquando.* ἔϛιν ὅπȣ, *alicubi.* ἔϛιν οἳ *nonnulli.* quae elliptica ſunt dicta pro ἔϛι χρόνος ὅτε. ἔϛι τόπος ὅπȣ. εἰσὶν ἄνθρωποι, οἵ.

IV. Caeterum, ubi ὡς pleniſſime ſimilitudinem notat, absque protaſi invenitur, intellecta tamen clanculum. Eſtque hic uſus duplex, notatque vel veram, vel fictam convenientiam. In priori ſenſu redditur *utpote*, ὄντως explicat Heſychius in fine lexici ſui. Exemplum eſt apud Eurip. in Phoen. v. 94. ubi paedagogus ait: *Exſpecta, dum ſpeculor, ne quis civium occurrat,*

Κἀμοὶ μὲν ἔλθοι φαῦλος, ὡς δȣ́λῳ, ψόγος,
Σοὶ δ᾽ ὡς ἀνάσσῃ. —

neve mihi eveniat, utpote ſervo; malum probrum; tibi vero

vero, utpote regiae filiae. Vid. et Matth. VII. 29. Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς, ὡς ἐξουσίαν ἔχων. *Erat enim docens illos, utpote auctoritatem habens.* Fictam notat. convenientiam, quando quis ita agere dicitur, quaſi talis aut talis ſit, cum revera non ſit, vel ſaltem talem eſſe non plane affirmamus. Tantum ſignificatur ejus et alterius ſimilitudo. Sic Socrates de Lyſia apud Plat. in Phaedr. pag. 235. qui ipſi videtur δὶς καὶ τρὶς τὰ αὐτὰ εἰρηκέναι, ὡς οὐ πάνυ εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέγειν περὶ τοῦ αὐτοῦ. i. e. *Bis et ter eadem dixiſſe, perinde ac ſi deſit facultas de re eadem multa dicendi.* Et Judaei in Act. Apoſt. cap. XXIII. com. 15. Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ. *Nunc igitur ſiſtite vos coram tribuno et conſilio, ut cras eum deducat ad vos, quaſi diligentius ejus cauſam cognituros.* Vera cauſa ſupprimitur, ficta profertur.

Ubi non participium, ſed verbum ſequitur, id, quod in actu non ponitur, optative effertur. ut apud Thucyd. lib. IV. cap. 65. ubi nonnulli multati dicuntur, ὡς, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ καταστρέψασθαι, δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν. *Quaſi, cum Siculorum res evertere potuiſſent, pecunia corrupti, diſceſſiſſent.* Quod ſi negatio praecedit, non tam ficta convenientia ſignificatur, quam falſa negatur, quare non reddidero *quaſi*, ſed *non utpote.* Ut in Act. Apoſt. cap. XXVIII. com. 19. ubi ait Paulus: Ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. *Non ut qui aliquid haberem, quod populares meos accuſarem.*

V. Ubi vero comparatio inſtituitur cum praelatione partis praevalentis adhibetur ὡς praecedente οὕτως, cum negatione ut apud Plat. in Phaed. pag. 77. Οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὂν, ὡς τοῦτο. *Equidem nihil magis habeo perſpicuum, quam hoc.* Idem comparativus uſus exprimitur etiam non praecedente οὕτω, ſed inverſo comparatorum ordine: potuiſſet enim Plato dicere: Τοῦτο ἔχω μοι ἐναργὲς, ὡς οὐδὲν ἄλλο, ut

ut loquitur Bdelycleon apud Ariſtoph. Veſp. v. 150.

Ἀτὰρ ἄθλιος γ' εἰμ', ὡς ἕτερος ἐδεὶς ἀνήρ.

At miſer ego ſum, ut nullus alius. h. e. *miſerior alio quovis.* AElian. de Aſpaſia lib. V. H. XII. cap. 1. Χαρίτων ἀφθονίαν εἶχεν, ὡς οὐκ ἄλλη παρθένος τῶν τότε. *Tanta venuſtatum copia aderat, quanta nulli ſuae aetatis virgini.* A comparativorum natura non abhorret limitatio, quam agnoſcit Devarius in illo Luciani: Τυφλὸς Λυγκεὺς ἐκεῖνος, ὡς πρὸς ἐμέ. *Lynceus ille coecus eſt, ſi mecum comparatur.* Non coecum dicit ἁπλῶς, ſed eatenus coecum, quatenus ſecum comparatur. Ubi limitatio deſumitur ab altera perſona.

VI. Ubi vero aliquis ſecum comparatur, limitatur *vel* ab adjuncta aetate: ut cum Athenaeus dicit: Μικρός γε ὡς τοσέτων ἐτῶν. *Parvulus pro aetate.* Qui uſus et proportionalis dici poſſit: *ratione aetatis. Vel* ab adjuncta gentis facultate, ingenio etc. ut, cum Thucydides ait lib. IV. cap. 84. Ἦν δὲ ἐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν. *Erat autem, ut Lacedaemonius, dicendi non imperitus.* h. e. ſi cum reliquis Lacedaemoniis comparatur. *Vel* ab adjuncta potentia et viribus, tuneque reddi poteſt *pro* vel *quantum.* Ita Thucyd. lib. VIII. cap. 1. Ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι. *Pro facultatibus, Quantum per facultates liceret.* Pendetque hic ſenſus a genuina poteſtate, ſi intelligas ἔτως, ut ſit ἔτω μὴ ἐνδιδόναι, ὡς etc. limitato modo. *Vel* ab adjuncta conſuetudine, cui adverſum quid ponitur, ut apud Ariſtoph. Veſp. v. 28.

— Ὀψὲ γῦν ἀνεςήκασι νῦν
Ὡς ἀπὸ μέσων νυκτῶν παρακαλῦντές μ' ἀεί.

Sero utique nunc ſurrexerunt, cum vel prout ſemper a media nocte me expergefacere ſolent.

VI. Proportionem ſignificat ὡς illo Arriani de Exp. Al. lib. II. cap. 11. Ὥστε ἐ μεῖον ἢ πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱππέων ἐγίγνετο. Interpres negligit particulam

lam ὡς, quum ita reddit: *Adeo ut haud minor equitum quam peditum ſtrages in fuga edita fuerit.* Et ſic cadentium equitum peditumque numerus aequalis fuiſſet; praeter veritatem, et mentem auctoris, qui habita ratione paucitatis equitum prae majori peditum multitudine, ſtragem utrorumque dicit aequalem fuiſſe. Si enim peditum fuit decuplo major, aequalis habenda eſt proportionaliter caedes, ſi centum millia ex his, ex illis decem millia caeſa fuerint. Ita certe mox eodem capite: Τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος εἰς δέκα μάλιςα μυριάδας, καὶ ἐν τούτοις ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους. Senſus itaque verior ſit: *Adeo ut, habita utrorumque numeri diſcriminis ratione, in fuga non minorem cladem pedites acceperint, quam equites.* Hoc modo conſtruitur cum infinitivo, cujus exemplum habet Budaeus ex Xenophontis Inſtitut. lib. I. Ἀλλ' ἡμεῖς ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὓς ἐγὼ σαφῶς ἐπίςαμαι αὐτὸς ἰδὼν ἰδιώτας ὄντας, ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίσαϑαι. *Tendamus adverſus hoſtes, quos cum ipſe viderim, ſcio eſſe belli imperitos, ſiquidem nobiſcum committuntur.* Non vocat ἁπλῶς imperitos, ſed habita meliorum ratione.

VII. Alius uſus particulae ὡς eſt *intenſivus*, quando fere praemittitur ſuperlativis, ut ὡς μάλιςα, *quam maxime*, ὡς τάχιςα, *quam celerrime.* ut Eurip. Med. vs. 322. Actor. Ap. XVII. 15.

Ἀλλ' ἔξιϑ' ὡς τάχιςα, μὴ λόγους λέγε.

ubi ὡς τάχιςα elliptice dictum, pro οὕτως ὡς δυνατὸν τάχιςα. Haec ellipſis nonnunquam partim ſuppletur, ut apud Xenoph. Cyrop. lib. III. Κατέταξεν ὡς ἐδύνατο κάλλιςά τε καὶ ἄριςα. *Ordinavit quum potuit pulcerrimeque et optime.* Sic ὡς οἷόντε μάλιςα καλόν τε καὶ ἀγαϑὸν, dixit Plato in Phaed. pag. 77. *Quam fieri poteſt bonum et pulcrum.* Dicunt etiam, ὡς ἔνι μάλιςα, ὡς δυνατὸν κάλλιςα. Exempla paſſim obvia.

Saepe

Saepe etiam una voce ſcribitur ὡςτάχιςα ut Thucyd. VII. c. 60.

VIII. Ubi ὡς ὅτι conjunguntur, particulam ὅτι nequaquam abundare, ex iis, quae ſupra in ὅτι cap. XXXVII, ſect. I, 4. §. 1. dicta ſunt, liquere poteſt. Exemplum eſt apud Aelian. V. H. lib. II, cap, 13. Δῆλα γὰρ δὴ, ὅτι καὶ οἱ σκευοποιοὶ ἔπλασαν αὐτὸν, ὡς ὅτι κάλλιςα ἐξεικάσαντες. *Conſtat enim, artifices ſcenicos ipſum quam pulcerrime effinxiſſe et expreſſiſſe.* Suſpicor, antiquiſſimos ὅ, τι ſcripſiſſe, non ὅτι, quomodo verba Aeliani commode ſuppleri poſſunt ita, ut utrique particulae ſua conſtet ratio: Ἔπλασαν αὐτὸν ἐξεικάσαντες οὕτως, ὡς ὅ, τι ἐξεικάζεται κάλλιςα. L..ini hic ſatis appoſite: *Exprimentes eum, quam quod pulcerrime*, ſc. exprimitur.

IX. Paulo languidior eſt ἐπίτασις, quando poſitivo jungitur, ut ὡς ἀληθῶς ſaepe apud Platonem. vid. in Apol. Socr. pag. 41, init. Εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαςάς. *Inveniet, qui vere judices ſunt* vel *dicuntur.* nam integra locutio eſto: Οὕτω δικαςὰς ὄντας, ὡς ἀληθῶς ὀνομάζοι ἄν τις. vel ὥς τις ἂν ὀνομάζων, ἀληθῶς ὀνομάζοι. Et in Phaedro pag. 228. Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιςόν ἐςι. q. d. *Mihi ſic eſt conſultiſſimum, ut vere conſultiſſimum, dicatur.* Sic ib. p. 235. Φίλτατος εἶ, καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς. *Cariſſimus es, et vere aureus.* Quod quum ſimpliciter Latine redditur *vere*, hinc Devario videtur παρέλκειν.

X. Ex ſuperioribus facile liquere poteſt, quam appoſita ſit haec particula exclamationibus, quippe quae gaudet iis, quae ſuperlativorum naturam habent. Exempla ubivis obvia. vid. Ariſtoph. Pac. vs. 236.

Ὡς αὐτίκα μάλα τὰς γνάθους ἀλγήσετε.

Quam mox malae dolebunt! Sic vſ. 242, 245, 247, 249, 256. Convenitque vel laetanti, ut apud eundem in Acharn. vs. 7.

Ταῦθ'

Ταῦθ' ὡς ἐγανώθην, καὶ φιλῶ τὰς ἱππέας.
Ut haec gaudeo, et equites amo! Vel lamentanti, ut apud Eurip. in Med. vſſ. 328 et 330.

Ὦ πατρὶς, ὥς σου κάρτα νῦν μνείαν ἔχω.
Φεῦ, φεῦ, βροτοῖς, ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα.

O patria, quam nunc valde tui recordor! Heu, heu, amores, quam magnum malum! Vel valde metuenti, apud eundem in Veſp. vs. 425. Ὡς ἔγωγ' αὐτῶν ὁρῶν δέδοικα τὰς ἐγκεντρίδας. *Quam ego metuo illorum videns aculeos!* Vel explodenti ibid. vs. 434. Ὡς ἐγὼ πολλῶν ἀκούσας οἶδα θρίων τὸν ψόφον. *Ut ego haec video, tanquam foliorum ficulneorum ſtrepitum audiam!* Vel admiranti, ibid. vs 1266.

Ὦ μακάρι' Αὐτόμενες, ὥς σε μακαρίζομεν.
O beate Automenes, ut te ob fortunam laudamus!

XI. Vicinus uſus eſt ἐπιφωνηματικὸς, quo praemiſſae rei magnitudini, atrocitati, aut ſimili exceſſui acclamatur. Ita Eteocles apud Euripid. in Phoeniſſ. vs. 526. poſtquam dixerat, omnia ſe experturum, arma, flammas, ſumma pericula, ut ne ſerviret, ſed ipſe potins imperaret; haec tandem ſubjungit:

Ὡς οὐ παρήσω τῷδ' ἐμὴν τυραννίδα.
Adeo huic non eadem meam dominationem! Ita Socrates apud Plat. in Conviv. pag. 213. εἰρωνικῶς, fingens vim ſibi minantem Alcibiadem, opem petit aliunde acclamans: Ὡς ἐγὼ τὴν τούτου μανίαν τε καὶ φιλεραστίαν πάνυ ὀῤῥωδῶ. *Adeo ego hujus inſaniam et amatoriae cupiditatis impetum extimeſco!*

XII. Ex duobus proximis uſibus naſcitur alius, qui eſt εὐκτικὸς, aut, ſi negativum ſit admiſtum, ἀπευκτικὸς, quo indicatur votum ἐμφατικῶς et cum exclamatione prolatum. Praeſertim hoc videtur ſatis manifeſtum, quoties cum ὤφελον, ὤφελε conſtruitur, vel etiam

etiam apud poëtas ὤφελλον, aut ἀναυξήτως ὄφελον. Sic, ὡς ὤφελον ὀλέσθαι. *utinam periiſſem!* proprie et verbatim erit: *quam debui perire!* ut Helena apud Hom. Il. Ω, vs. 764

— Ὡς πρὶν ὤφελλον ὀλέσθαι.

Quam debui ante perire! h. e. *utinam ante periiſſem!* Sic Il. Φ, vs. 279.

Quando ὡς ὤφελε abſolute, et parentheſi incluſum, ſive in fine ſententiae occurrit, infinitivus ex orationis complexu intelligi debet; ut apud Heliod. lib. VIII, cap. 11. Οὐ γὰρ πω καὶ ἀθανασίαν (ὡς ὄφελε an ὤφελε) ἐπαγγέλλεται. *Non enim immortalitatem (atque utinam!) pollicetur.*

Quando abeſt verbum ὤφελον, hujus vicem explet optativus modus, ut apud Hom. Il. Σ, vs. 107.

Ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν, ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο.

Utinam contentio et a diis, et ab hominibus pereat!

Viciſſim abeſt particula εὐκτική, cujus vicem ſolum ſuſtinet tunc ὤφελον et ὤφελον. Exempla ſuppeditant lexica. Sed rariſſimum, ſi non ſolitarium, ὤφελε cum indicativo conſtructum apud Callimach. Epigr. XVIII.

ὬΦΕΛΕ μηδ' ἘΓΕΝΟΝΤΟ θοαὶ νέες.

Utinam nullae naves fuiſſent! Alterum exemplum non reperi.

XIII. Numeris fere particula praefixa uſum praeſtat εἰκαστικόν, quem ita dico non vere conjecturalem, quaſi verus numerus ignoretur, ut perſpicuum eſt ex Act. Apoſt. cap. XIII, com. 18 et 20. ſed cum per loquendi compendium, verus numerus non exprimitur, ſed vero proximus, plerumque minor. Commode itaque redditur *fere.* Plena exemplis omnia. vid. Thucyd. lib. IV, cap. 9. Ὁπλῖται τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο. *Ex his Meſſenis milites graviter armati fere quadraginta fuerunt.* i. e. *circiter quadraginta.* At conjecturalis uſus verius eſt appellandus,

dus, quando duo numeri exprimuntur, ita ut, qui ſic loquitur, dubitare videatur, utrum prior, an poſterior ſit verior, an vero inter utrumque medius: ut cum dicit Xenoph. lib. VII. Hiſt. Gr. pag. 617. *Τρεψάμενοι ἐδίωκον ὡς τρία ἢ τέτταρα ςάδια. In fugam verſos perſecuti ſunt fere tria aut quatuor ſtadia.*

XIV. Ad ſenſum εἰκαςικὸν potius, quam ad uſum cauſalem, de quo poſtea, refero, quando cum infinitivo εἰπεῖν conſtruitur. Dixerunt ὡς εἰπεῖν, quum vero nomine videbantur non poſſe rem exprimere, tum vero proximum, vel quod veri aliquam ſimilitudinem referebat, adhibuere, addito illo ὡς εἰπεῖν. Sic J. Chryſoſt. Homil. XXI. in cap. V. Geneſ. pag. 237. *Διὰ τῦτο πάλιν ἀμυδρῶς, ὡς εἰπεῖν, καὶ λανθανόντως ἀνακαλέσασθαι βύλεται τὴν ἀπόφασιν.* Non prorſus audet, et quaſi metuit dicere ἀμυδρῶς de verbo divino, nec tamen inveniens, quo alio nomine utatur, voculae vim imminuit, quaſi medicans, dicitque ὡς εἰπεῖν, ἀμυδρῶς. *Propterea rurſus ſubobſcure, ut ita dicam, ac latenter revocare vult ſenteutiam.* Pro eodem quoque dixerunt, ὡς ἔπος εἰπεῖν. Utitur Plato in Euthyd. pag. 272. *Ἀυτὼ γὰρ τύτω (ὡς ἔπος εἰπεῖν) γέροντε ὄντε ταύτης τῆς σοφίας ἠρξάσθην. Hi enim ipſi (ut ita dicam) jam ſenes cum eſſent, hanc aggreſſi ſunt ſapientiam.* Et Apoſtolus in epiſt. ad Hebr. cap. VII, com. 9. *Καὶ (ὡς ἔπος εἰπεῖν) διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ, ὁ δεκάτας λαμβάνων, δεδεκάτωται. Et (ut ita dicam) per Abrahamum etiam Levi, qui decimas accipit, dicimatus eſt.*

XV. Simile huic eſt illud, cum non *ſemper*, ſed *fere ſemper* ſignificare volunt, ὡς ἐπίπαν, et ὡς τοεπίπαν dicunt, i. e. ὡς ἐπιτοπλεῖςον, ut explicat Heſychius. h e. *plerumque.* Utitur Herodotus in Polyhymn. cap. 157. *Τῷ δὲ εὖ βυληθέντι πρήγματι τελευτὴ ὡς τοεπίπαν χρηςὴ ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι. Res, ubi probe con-*

conſulueris, felicem plerumque eventum ſortitur. Pro eodem dixit Ariſtoteles ὡς ἐπιτοπολὺ εἰπεῖν. lib. VI. Hiſt. Animal. cap. 14. init. Οἱ δὲ λιμναῖοι καὶ ποτάμιοι τῶν ἰχθύων κυήματα μὲν ἴσχουσι πέντε μῆνας τὴν ἡλικίαν ἔχοντες, ὡς ἐπιτοπολὺ εἰπεῖν. *Paluſtres et fluviatiles piſces uterum geſtant quinto plerumque aetatis ſuae menſe.*

XVI. Novus particulae ὥς uſus eſt finalis, quo ſignificat, *ut*, (G. *daſs*, *damit*, *auf daſs.*) quo ſenſu cum aoriſtis ſubjunctivi, cum optativo, et cum futuro indicativi conſtruitur.

Cum aoriſto α' conj. conſtruit Euripides in Phoen. vs. 1095.

> Λέξον, γέροντα τυφλὸν ὡς κατὰ στέγας
> Ἐλθόντα τέρψω. —

Dic, ut ſenem coecum domum veniens oblectem.

Cum aoriſto β' idem in Oreſt. vs. 446.

> Πάντων πρὸς ἀστῶν (εἱλισσόμεθα) ὡς θάνω. —

Ab omnibus civibus circumdamur, ut moriar. Sed aoriſto ſecundo tunc fere utuntur, cum verbum priori aoriſto deſtituitur; plane ut de ὅπως notatum cap. XXXV, ſect. 1, §. 2.

Quando cum optativo conſtruitur, ſupprimi videtur ἄν, ut plurimum, δυνητικόν. Ita Palaephatus cap. 7. Παρὰ τὸν Ταῦρον ἐπέμπετο, ὡς ὁ Ταῦρος τιμωρήσαιτο. *Ad Taurum mittebatur, ut Taurus eum puniret.*

Jungitur et futuro indicativi, ut ὅπως, demente nempe futuro tantum de actu verbi, quantum intereſt temporis ſpatium inter cauſam et ipſius effectum, intellecto in priori membro fere οὕτως, aliquando addito, ut apud Plat. lib. IV. de Rep. pag. 420 extr. Ἡμᾶς μὴ οὕτω νουθέτει, ὡς, ἄν σοι πειθώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται, οὔτε ὁ κεραμεὺς κεραμεύς. *Ne nos ita moneas, ut, ſi tibi obtemperemus, neque agricola ſit agricola, neque figulus, figulus.*

XVII. Sequens μὴ cum infinitivo ſingularem videtur inferre emphaſin, quam ſimplex ὡς cauſale cum ſub-

ſubjunctivo non aſſequitur. Sic conſtruit Lucianus Adv. Indoct. cap. 3. Ἀλλ' ἀντὶ δάφνης μυῤῥίνη ἂν ἢ καὶ μαλάχης φύλλοις μαστιγῶσαι, ἀπήλλαξεν ἂν τῶν τοιούτων, ὡς μὴ μιᾶναι μήτε τὸν Ὁλμειόν, μήτε τὴν τοῦ ἵππου κρήνην. Ita interpres: *Sed pro lauro myrtea virga, aut malvae foliis, flagellatum relinquant, ne vel Holmeum vel Hippocrenen polluant.* Vehementia major erit, ſi hunc ſenſum admittimus: Ita flagellatum relinquant, ut haec ſimul addatur cum interminatione prohibitio: μὴ μιᾶναι etc. Atque ita non *polluant* nempe Muſae, ſed *polluat* dicendum ex perſona hominis indocti.

XVIII. Quemadmodum dixere ἵνα τί et ὅπως τί, ſic etiam ὡς τί dixerunt, non ſine ellipſi, ſuppreſſo nempe ſubjunctivo verbi; neque enim ὡς in hoc uſu, ſi futurum excipias, cum indicativo conſtruitur. Sic Euripid. in Phoeniſſ. vs. 624. Ὡς τί μ' ἱστορεῖς τόδε; Verbatim: *Ut quid me hoc rogas?* i. e. *ut quid conſequaris?* ſive *qua mente? quo animo?* τί βουλόμενος; Plenior oratio eſt: ὡς τί ὠφεληθῇς μ' ἱστορεῖς τόδε.

XIX. Additur et δή, particula hortantis, quae natura ſua omnem moram damnans, animum notat ſciendi cupidiſſimum, ut expoſui ſupra cap. XV, ſect. 2. Exemplum habet Euripides in Oreſt. vs. 794. Dicente Oreſte: Καί με πρὸς τύμβον πόρευσον πατρός. *Et duc me ad ſepulcrum patris.* Reſpondet Pylades: Ὡς τί δὴ τόδε; *Quorſum, quaeſo, hoc?* Excipit alter: Ὡς νιν ἱκετεύσω με σῶσαι. *Ut ſupplicem ei, ut me ſervet.*

XX. Eſt et ὩΣ ἀποτελεστικόν, ubi ſi res ſuum ſortita eſt eventum, effectum notat particula, et conſtruitur cum infinitivo, ut ὥστε, praemiſſo ἐν τῇ προτάσει, vel adverbio οὕτω. v. Dinarch. adv. Dem. pag. 96. Οὕτω δὴ κατέστρεψεν ἡ τύχη ταῦτα, ὡς τἀναντία γενέσθαι τοῖς προσδοκωμένοις. *Sic fortuna haec evertit, ut*

 evene-

evenerint exſpectationi contraria. *Vel* pro adverbio ὅτω, praecedit illius vicarium nomen vel adverbium τοσῦτο, aut ſimile. Sic Ariſtot. lib. 1. de Rep. cap. 8. Τὰ μὲν συνεκτίκτει τῶν ζώων τοσαύτην τροφὴν, ὡς ἱκανὴν εἶναι. *Una cum foetu animalia tantum proferunt alimentum, ut ſufficiat* etc. Adde Aelian. V. H. lib. XII, cap. 1 Ἐς τοσῦτον ἀμφοῖν ἡ φιλία προῆλθεν, ὡς ἐγγὺς ἰσοτιμίας εἶναι. *Usque adeo inter eos conſuetudo invaluit, ut prope ad aequalitatem accederet.*

XXI. Et quamvis talia non praemittantur, tamen ex praemiſſo membro, cauſam continente, effectus naſcitur: ut apud Lucian. in Timon. cap. 20. Οὐκ οἶδ', ὅπως βραδύς εἰμι καὶ χωλὸς ἀμφοτέροις, ὡς μόλις τελεῖν ἐπὶ τὸ τέρμα. *Tardus, neſcio quomodo, e utroque pede claudus, adeo ut vix itineris finem attingam.* Et Dial. Apoll. et Vulc. Μελῳδεῖ πάνυ γλαφυρὸν, ὦ Ἥφαιστε, καὶ ἐναρμόνιον, ὡς κἀμὲ αὐτῷ φθονεῖν. *Cantat tenerum quiddam et concinnum, o Vulcane, ita ut ipſe ei invideam.*

XXII. Quemadmodum ὥστε more Latinis inaudito, in ſenſu ἀποτελεστικῶ, cum imperativo conſtruitur; ut ὥστε σιώπα Verbatim, *Ita ut tace*; pro, *Quare tace*, et ſimilia: ita et ὡς ἀποτελεστικὸν imperanti poſt ſe modum habet apud Lucian. in Abdicato cap. 31. Οὐκ ἂν ἐκ τῶν παρόντων ὑπ' ἰατροῦ, θεραπευθῆναι δύναιτο ὡς, εἴγε ἄλλος τις ἀπαλλάξει, μίσει τότε ὡς ἀδικοῦντα ἐμέ. *Non poſſit ex praeſentibus malis a medico ſanari; Ita ut*, i. e. *Quare, ſi quis id fuerit pollicitus, ſi quis curaverit, perſequere me, tanquam injuriae auctorem, odio.*

XXIII. Cum praecedentia non tam cauſam, quam argumenti materiam praebent, induit ὡς vim concluſivam; ſic Aelianus V. H. lib. XII, cap. 35. recenſet quatuor Sibyllas, Erythraeam, Samiam, Aegyptiam et Sardianam: his, inquit, alii addunt ſex;

tum

tum concludit: ὡς εἶναι τὰς πάσας δέκα. *Ita ut omnino ſint decem.* Pro, εἰσὶν οὖν αἱ πᾶσαι δέκα.

XXIV. Alia vis particulae ὡς eſt αἰτιολογικὴ. nam revera creberrime ita conſtruitur, ut non tantum commode et recte reddatur per voculas, *quoniam, quandoquidem, quod, num* et ſimiles, ſed etiam vix alio modo reddi queat. Vis itaque αἰτιολογικὴ dependet magis ab uſu, quam a natura particulae. Caeterum haec poteſtas αἰτιολογικὴ commode deduci poteſt a poteſtate ὁμοιωματικῇ. inter enim rem et ipſius rationem perpetua eſt convenientia ac ſimilitudo, quae optime per hanc particulam exprimitur. Sic apud Plat in Phaedr. pag. 228. Νῦν ἤδη ποιεῖν ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιςόν ἐςιν ὅτως, ὅπως, δύναμαι λέγειν· ὥς μοι δοκεῖς σὺ ὀδαμῶς με ἀφήσειν. πρὶν ἂν εἴπω ἀμωςγέπως. Reddit interpres: *At praeſtat nunc ita prorſus agere, ut, quod poſſim, tibi exponam: non enim tu me dimiſſurus videris, prius quam rem quomodocunque expoſuero.* Et cur non recte? Mentem enim auctoris exprimit. Videamus tamen, an vis ὁμοιωματικὴ non poſſit ſervari, propoſitionibus, quarum ordo eſt inverſus, in vera loca reſtitutis, additoque ἀποδόσει adverbio ὅτως, hoc modo: Ὡς μοι δοκεῖς σὺ ὀδαμῶς με ἀφήσειν. Haec eſto protaſis. Sequitur ἀπόδοσις· Οὕτω νῦν ἤδη ποιεῖν ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιςόν ἐςι λέγειν. *Quemadmodum tu videris me nunquam dimiſſurus: ſic mihi longe conſultiſſimum nunc eſt dicere.*

XXV. Ita apud Eurip. in Phoeniſſ. vs. 1267.

— Ἐρήτυσον τέκνα.

Δεινῆς ἁμίλλης, ὡς ὁ κίνδυνος μέγας.

Depelle a filiis gravem contentionem: nam magnum eſt periculum. Sed, inverſo ordine apparet quomodo ex comparativa poteſtate orta ſit cauſalis. Ὡς ὁ κίνδυνος μέγας, ὅτω σὺ ἐρήτυσον etc. *Quemadmodum magnum eſt periculum, ita depelle a filiis gravem contentionem.*

XXVI. Eadem plane ratio eſt ἐν τοῖς ἀπαγορευτικοῖς. ut apud Eurip. in Oreſt. vs. 1104.

Μηδὲν τρέσῃς τάσδ᾽, ὡς πάρεισ᾽ ἡμῖν φίλαι.
Noli has timere; nam amicae nobis adſunt.

XXVII. Vim quoque cauſalem habet ὡς, cum genitivo abſoluto conſtructum, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII, pag. 226. Καὶ αὐτὸς μὲν δὴ πρῶτος ἑαυτὸν ἐν μέσῳ κατετίθετο τοῦ στρατοπέδου, ὡς ταύτης τῆς χώρας ἐχυρωτάτης οὔσης. Reddit interpres: *Quod is locus eſſet quam munitiſſimus.*

XXVIII. Ex ſenſu παραβολικῷ ſive ὁμοιωματικῷ in ſenſum χρονικὸν tranſire ὡς, ſuo jure docet Devarius. Et non Graecis hunc tranſitum peculiarem fuiſſe, patet ex aliarum gentium conſenſu, apud quas ſimilitudinis et temporis voabula cognatae ſunt originis: qualia apud Latinos ſunt *ſimilis, ſimul, ſimulac*: Sic ſuos Italos *come* Devarius, ſic Gallos ſuos *comme* adhibere Vigerus monet. Sic Germani uſurpant ſuum *Wie*. Si igitur ſtatuimus, hoc modo tranſiiſſe in uſum χρονικὸν particulam, notandum ex ſimilitudine vocum, proprie deſignari temporis longius intervallum, ſed potius duos caſus eodem tempore natos, adeoque principio non ἁπλῶς *poſtquam*, ſed *ſimulac* ſignificare. Hinc Heſychius explicat εὐθέως illud Ὡς ἴδεν, ὡς ἀνέπαλτο. mirum ni reſpicit verſum 424. lib. Il. Υ.

Ὡς εἶδ᾽, ὡς ἀνέπαλτο, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα.
Simul ac vidit, exiliit. Latini quoque hic utuntur *ut*. Exemplis plena omnia. Ὡς pro *ut*, i. e. *ſimulac* legimus tum innumeris aliis locis, tum in Evang. Joann. cap. 11, com. 9. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, φωνεῖ τὸν νυμφίον. *Ut vero convivii magiſter guſtavit factum ex aqua vinum, vocat ſponſum.*

XXIV. Imprimis illud ὁμόχρονον notandum conſtanter, quoties ὡς geminatur, ut in allato Homeri loco:

co: 'Ως ἴδεν, ὡς ἀνέπαλτο. Et in illo ejusdem, lib. ll. Τ, vs. 16. 'Ως εἶδ', ὥς μιν μᾶλλον ἔδυ χόλος. — *Simulac vidit, ſtatim ipſum ſubiit ira.* Eſt et ubi ter invenitur, ut apud Theocrit. Idyll. II, vs. 82. Χ' ὡς ἴδον, ὡς ἐμάνην, ὥς μοι περὶ θυμὸν ἰάφθη. *Et, ut vidi, illico inſanivi, ſtatimque animus undique thectus eſt.* Et Idyll. III, vs. 42. 'Ως ἴδεν, ὡς ἐμάνη, ὡς ἐς βαθὺν ἄλλετ' ἔρωτα. *Simulac vidit, illico inſanivit, et in profundum amorem incidit.* Notiſſimum eſt illud Theocritum imitantis Virgilii, Ecl. VIII, vs, 41.

Ut vidi, ut perii, ut me malus abſtulit error.

XXX. Ubi autem ὡς ſemel acquiſiverat temporis ſignificationem, etiam ſimpliciter tempus notare coepit, et recte redditur *quum*, ut apud Aelian. V. H. lib. XII, cap. 1. 'Ως δὲ ἦλθε τὸ πρῶτον πρὸς Κῦρον ἡ 'Ασπασία, ἔτυχε μὲν ἀπὸ δείπνου ὤν. *Cum vero ad Cyrum Aſpaſia primum venit; ille forte de coena ſurrexerat.* Etiam, cum temporis ſucceſſionem notet, nihil vetat reddere *poſtquam.* Differentia eſt vel nulla, vel leviſſima. e. c. Plat. in Phaed. pag. 60, init. 'Ως οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη etc. *Poſtquam igitur vidit Xanthippe.* Notat etiam temporis terminum, a quo quid coeperit, in Evang. Marci cap. IX, com. 21. Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; 'Ο δὲ εἶπε, Παιδιόθεν. *Quantum temporis eſt, ex quo hoc ei accidit? A puero, dicebat ille.* Temporis denique progreſſum ſeu durationem indicare poteſt, reddique *tum.* Ita intelligo locum Evang. Joann. cap. II, com. 32. 'Ως δὲ ἦν ἐν 'Ιεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. *Et dum erat in feſto paſchali Hieroſolymis, multi crediderunt in nomen ipſius.* Item illud in Evang. Luc. cap. XII, com. 58. 'Ως γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ. Signatur omne illud tem-

pus, quod praeterlabitur, dum per viam cum adverſario tendit ad magiſtratum.

XXXI. Interdum ὡς etiam praepoſitionis loco poni videtur; praeſertim apud Atticos, ubi tamen omiſſam eſſe praepoſitionem ἐς vel ἐπὶ vel πρὸς, et ὡς vel abundare, vel obſcuram ejus ſignificationem eſſe, viri docti obſervarunt. Sic Dicaeopolis apud Ariſtoph. * in Ach. vs. 393.

Καί μοι βαδιςέον ἐςὶν ὡς Εὐριπίδην.

Et mihi conveniendus eſt Euripides. Et in Plut. vs. 89.

Ὡς τὰς δικαίους δ' ἂν βαδίζοις;

An juſtos adires? Dem. Philipp. 1 ſub fin. Οἱ δὲ (φασιν) ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὩΣ βασιλέα. *Alii dicunt, eum miſiſſe legatos ad regem Perſarum.* Addo Aelian. V. H. lib. XII, cap. 1. ſub finem. Ἠξίωσεν αὐτὴν, ἔς' ἂν ἀπομαρανθῇ τοῦ πένθους αὐτῷ ἡ ἀκμὴ, οὕτως ἐςαλμένην ὡς αὐτὸν παριέναι αὐτήν. *Rogavit eam, ut, dum luctus fervor remitteret, ſic ornata ſe adiret.*

* cf. quae dixit Jo. Aug. Erneſti ad Xenoph. memorabb. II, 7, 2. quem ad locum Zeunius quoque recte monuit, ὡς in tali ſtructura valere *ἕως uſque.*

XXXII. Ellipſis praepoſitionis ἐπὶ non ſemel ſuppletur, ut apud Arrian. lib. I, pag. 15. Ἐπῆγεν Ἀλέξανδρος τούς τε Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς τοξότας δρόμῳ ὩΣ ἘΠΙ τὸν ποταμόν. *Duxit Alexander Agrianas et ſagittarios verſus fluvium.* Et lib. II, cap. 6. Προςῆγεν ὩΣ ἘΠΙ Δαρεῖόν τε καὶ Πέρσας. *Profectus eſt contra Darium et Perſas.* Et in Act. Apoſt. cap. XVII, com. 14. Τὸν Παῦλον ἐξαπέςειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὩΣ ἘΠΙ θάλασσαν. *Paulum miſerunt fratres, ut proficiſcere.ur verſus mare,* ſive *quaſi ad mare,* ſ. *usque ad mare.*

XXXIII. Poſtremus eſt uſus *narrativus*, qui ex illo comparativo fluxiſſe videatur. Cum enim legitur apud Dem.

Dem. Phil. III, p. 45. Λέγοντες ὡς ἐκεῖνός γε ȣ̓ πολεμεῖ τῇ πόλει, quodammodo recti poteſt, *dicentes quomodo ille cum rep. bellum non gerat.* (G. *Sie ſagten, was maſſen er mit der Rep. nicht Krieg füre*) Rectius autem: *dicentes, illum cum rep. bellum non gerere,* (*daſs er — nicht Krieg füre.*) Atque ita ὡς nacta eſt ſignificationem particulae *quod*, quam tamen Latini plerumque evitant accuſativo cum infinitivo utentes.

XXXIV. Nonnunquam ita ponitur in narrationibus, ut ſimul per *quam* reddi poſſit, ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 77. Καταναῶν δὲ ὁ Κῦρος, ὡς εὖ μὲν αὐτῷ εἶχον τὰ σώματα οἱ ςρατιῶται, πρὸς τὸ δύναϑαι ςρατιωτικȣ̀ς πόνȣς φέρειν· εὖ δὲ τὰς ψυχὰς πρὸς τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων, etc. Ita interpres: *Quia vero animadverteret Cyrus, et corpora militum recte ad labores militares ferendos eſſe comparata, et animos inde ad contemnendum hoſtem.* Quaſi legeretur ὅτι εὖ etc. ſed quid impedit, quominus reddamus: *Quam recte ad labores ferendos comparata eſſent corpora.*

XXXV. Sed ſaepe levia ſunt ſuperiorum ſignificationum veſtigia, ut plane in ſenſum narrativum evaneſcere videantur, imprimis, cum ὡς ſequitur poſt verba νομίζω, ὁμολογῶ et ſimilia, ut apud Xenoph. lib. III. Inſtit. pag. 79. Πάντες ὁμολογȣ̃σιν, ὡς αἱ μάχαι κρίνονται μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς ἢ ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμαις. *Conſentiunt omnes, pugnas decerni magis animorum quam corporum viribus.*

XXXVI. Ὡς etiam pro ὅτι ponitur; ubi loquitur quis ex alterius perſona, ejus referens orationem recta. Exemplum affert Budaeus, pag. 560. ex Demoſthenis Midiana pag. 412. Ὅϑ' ȣ̓͂τος ὡς ἀπήλλαγμαι, περιιὼν ἐλογοποίει, ἐνδηλοί τινες ἦ. αν ἀχϑόμενοι. Illud ὡς ἀπήλλαγμαι, dicit ex perſona Midiae, cum reliqua ſint Demoſthenis verba. *Quum hic ubique praedicaret illud EVASI* (h. e. ſe evaſiſſe) *palam indigna-*

dignabantur nonnulli. ubi ὡς neceſſarium eſt ad indicandum alterius orationem referri.

XXXVII. Interdum particula ὡς ὀξύτονος eſt, ſ. acuto notatur; cujus duplex ratio eſt, altera, quod rei comparatae poſtpoſita non ſine emphaſi pronunciatur; altera quando pro ὅτως ponitur, cujus ratio mox patebit. Poſtponitur apud Hom. Il. Λ, vs. 237.

— Μόλιβος ὥς, ἐτράπετ᾽ αἰχμή.

Cuſpis eſt retuſa, ut plumbum.

XXXVIII. Pro ὅτως ponitur in illo Homerico et ſic in aliis ejusmodi v. c. Ὣς ὅγε κοιρανέων δίεπε στρατόν. *Sic ille imperans inſtruxit exercitum.* Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην. *Sic hi quidem laborabant per acrem pugnam.* Plenius: *Sic dixit*; *ſic inſtruxit exercitum*: *ſic laborabant*, *ut modo narravi.* Interim et extra poëſin frequens illud, ὐδὲ ὥς. *Ne ſic quidem.* Sic et ὡς et ὥς relata ſunt, ut ὡς et ὅτως. Hom. Il. A, vs. 512.

— Θέτις δ᾽, ὡς ἥψατο γόνων,

Ὣς ἔχετ᾽ ἐμπεφυῖα. —

Thetis vero ut apprehenderat genua, *ſic amplectebatur*, *adhaerens.* Eodem modo τὼς et ὡς inter ſe referuntur. e. c. Il. Γ, v. 415.

Μή μ᾽ ἔρεθε, σχετλίη, μὴ χωσαμένη σὲ μεθείω,

ΤΩΣ δέ σ᾽ ἀπεχθήρω, ΩΣ νῦν ἔκπαγλ᾽ ἐφίλησα.

Ecce ὡς ἄτονον et τὼς relata. *Ne*, inquit, *me laceſſe*, *ne irata te deſeram*, *et ſic te odio perſequar*, *ut nunc miro amore amplector.*

XXXIX. Inſolentius Theocritus non ſolum, in verſo ordine ἀπόδοσιν, praefixo ὥς, praemittit, ſed illud ὥς acuit, ſequente ὅτως, cum optativo, ſuppreſſo, opinor, ἄν, ita ut duae videantur eſſe ἀποδόσεις ſine protaſi. Verba ſunt Idyll. VIII, vs. 88. ubi Daphnidis victoris, in certamine cantandi, laetitiam comparat hin-

hinnulo ſaltanti, et Menalcae victi triſtitiam luctui ſponſae recens nuptae.

ΩΣ μὲν ὁ παῖς ἐχάρη, καὶ ἀνήλατο, καὶ πλατάγησε
Νικήσας, ΟΥΤΩΣ ἐπὶ ματέρα νεβρὸς ἄλοιτο.
ΩΣ δὲ κατεσμύχθη καὶ ἀνετράπετο φρένα λύπα
Ὥτερος, ΟΥΤΩ καὶ νύμφα γαμεθεῖσ' ἀκάχοιτο.

Pro ὡς νεβρὸς ἄλοιτ' ἂν, ὡς ὁ παῖς ἐχάρη καὶ ἀνήλατο· ὡς δὲ νύμφη ἀκάχοιτ' ἂν, ὡς ὁ ἕτερος κατεσμύχθη. *Ut hinnulus matrem ſaliendo petit*, ſeu *peteret*, *ſic puer gaviſus exiliit et plauſum edidit: et ut ſponſa nupta triſtis eſt*, *ita alter dolore cruciabatur*, *et animum moerore demiſit.*

SECTIO II.

DE

PARTICULIS *cum* ΩΣ *conjungi ſolitis.*

I. ΩΣ ἌΝ ſaepe ita conjunguntur ut ἂν tantum verbum quicum componitur, non particulam ὡς efficiat; de quo nihil neceſſe eſt dicere. Eſt tamen ubi τῷ ὡς ſubjunctum, ipſum afficere videtur ἀορίστως, h. e. ipſi infinitam addere ſignificationem, praeſertim, quum modum vel tempus notat. In caſu priori notat *quomodocunque*, ſequente ſubjunctivo. ut apud Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 71. init. Βοηθοῦσιν ἐπὶ τὰ ἄκρα, ὡς ἂν ἕκαστος δύνηται. *Conſcendunt montium vertices*, *quomodocunque poteſt quiſque*, *opem laturi.*

II. Eſt ubi proportionem notat, et potius redditur *prout*, Gr. καθὰ, ut vult Thomas Mag. pag. 934. in hoc Sophocleo, in Aj. Flag. vs. 1387.

Ὡς ἂν ποιήσῃς, πανταχοῦ χρηστός γ' ἔσῃ.

Prout feceris, *ubique bonus eris.* Vide et Ariſtot. de

Rep. lib. I, cap. 8. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἄλλης, ὡς ἂν ἡ χρεία συναναγκάσῃ. *Et ſimiliter de reliquis, prout uſus poſtulaverit.*

III. Manifeſtiſſime afficit τὸ ἂν τὸ ὡς, neque ad ſequens verbum pertinet, ubi rem actam referens cum imperfecto conſtruitur, ut in ep. p. ad Corinth. cap. XII, com. 2. Οἴδατε ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ΩΣ ἊΝ ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι. *Noſtis, vos fuiſſe gentes, ad idola muta, prout ducebatis, abreptos.*

IV. Ut ὡς pro ὅτε vel ἐπεὶ de tempore certo, ita ὡς ἂν pro ὅταν vel ἐπὰν, de tempore incerto adhibetur. Sic in Tab. Ceb. pag. 168. Προστάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον. *Imperat vero intrantibus, quid facere oporteat, ſimulac vitam ingreſſi fuerint.*

V. ΩΣ ΓΕ eſt *quantum quidem*, vel *quod quidem* vel *quatenus quidem* ubi ΤΟ ΓΕ vim limitandi non deponit. ut apud Plat. in Phaedr. pag. 230. Ἡ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα ψυχροῦ ὕδατος, ὥς γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι Diſſimulari puto. ἔξεστι. *Fons gratiſſimus ſub platano fluit aqua admodum frigida, quantum quidem pedibus experiri liceat.* Interdum ὥς γε interrupte ſcribitur, quod non prorſus negligendum videtur, quia ſic poſitum, non totum quid, ſed partem reſtringere videtur, nempe illud, cui ſubjicitur, atque ita ad illud ὡς non pertinet proprie. ut, cum Gobryas apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII, pag. 222. rogat, an ſibi verum dicere liceat; reſpondet ille: Νὴ Δί', ὡς ψεύδους γε οὐδεμία ἐρώτησις δεῖται. ubi γε reſtringit τὸ ψεύδους elliptice. q. d. Οὔτινος ἂν μὴ δεομένη, ψεύδους γ' οὐ δεῖται. *Quatenus, quicquid deſiderat interrogatio, mendacium ſaltem non deſiderat.*

VI.

VI. Particula ὭΣΠΕΡ ſi uſum ſpectamus, vix ac ne vix quidem in ſenſu ὁμοιωματικῷ differt ab ὡς, ſin conſideramus affixae particulae περ nativam indolem, ὥσπερ ſignificat plus quam ὡς, augetque τὴν ὁμοίωσιν, ut ſi Latine dicas *plane ut*. Sufficiat unum ex Platone exemplum. Ita ille in Euthyd. pag. 278. Ὥσπερ τὰ σκολύθρια τῶν μελλόντων καθιζήσεσθαι ὑποσπῶντες, χαίρουσι καὶ γελῶσιν, ἐπειδὰν ἴδωσιν ὕπτιον ἀνατετραμμένον. *Plane ut illi, qui ſcamna ſeſſuris furtim ſubtrahunt, geſtiunt et rident, poſtquam ruentem ac ſupinum viderint.* Et, quia περ univerſi partes ſignificat, cum πάνυ notet univerſum ἁπλῶς, ſi exactiſſime rem tangere cupiamus, ſenſus erit: *Quacunque ratione res comparatas conſideraveris, omnia erunt ſimillima, ſingula gemina.* Ut autem ὡς et οὕτως, ita ὥσπερ et οὕτως relata ſunt. Exempla nusquam non obvia. vid. Epiſt. ad Rom. cap. V. com. 19. Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. *Nam plane ut per unius hominis* etc.

Eſt igitur hic agnoſcenda πρότασις et ἀπόδοσις, paritque aliquam obſcuritatem, quando οὕτω longo poſt intervallo ſequitur, quare etiam vel ipſum ὥσπερ, vel cognatum ὡς repetitur cum particula ἂν, ſequente ἀποδοτικῷ οὕτως. Sic in eodem cap. com. 12. Ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε. *Plane ut per unum hominem peccatum intravit mundum.* et quae plura ibidem et ſequentibus commatibus includuntur quaſi parentheſi, quae pertinent ad ſimilitudinis amplificationem. Tandem com. 18. repetito principio, ſic pergit Apoſtolus, revocans illam priorem πρότασιν. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα. Sequitur ἀπόδοσις· Οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς. *Hinc ergo ſequitur, ut per unum delictum culpa redundat in omnes homines ad ſupplicium: ita etiam, per juſtam unius ſatisfactionem, juſtificationem vitae redundare in omnes homines.*

Eſt et ubi tota apodoſis extrinſecus eſt arceſſenda, ut in Evang. Matth. cap. XXV. com. 14. Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τὰς ἰδίας δάλας. *Etenim plane ut aliquis peregre proficiſcens vocat proprios ſervos.* In ſequentibus nulla eſt ἀπόδοσις; ſed ſupprimitur intelligendum: Οὕτως ἐςὶ τὰ τῆς βασιλείας τῶν ὀυρανῶν, vel ſi quid aptius.

Alioquin ipſum ἀποδοτικὸν ὅτω tutius reticetur ſaepe, ſed tunc fere ſequitur ἀπόδοσις. ut cum dicimus ῥήγνυται ὡς χύτρα. pro ὅτω ῥήγνυται, ὡς χύτρα. Inelegans minus quam intricatum tamen ſequitur, ut apud Heliodor. lib. I. cap. 29. Ὥσπερ θανάτῳ, τῷ κακῷ βεβλημένην· καὶ ὥσπερ ψυχῆς, τοῦ Θεαγένας, ἀφῃρημένην. *Malo, tanquam morte, ictam, et Theagene, tanquam anima privatam.*

Familiare quoque eſt Graecis poſt ὥσπερ, ſuppreſſo ὅτω, ſubjungere καὶ, ut etiam poſt ὡς. vid. Ariſtot. de Rep. lib. I. cap. 2. init. Εἰ δή τις ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα φυόμενα βλέψειεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐν τύτοις κάλλις᾽ ἂν ὅτω θεωρήσειεν. *Si jam quis a principio res naſcentes inſpexerit, plane ut in reliquis, etiam in his optime hoc modo perſpexerit.* Illud enim ὅτω non reſpicit τὸ ὥσπερ, ſed ſequentia.

VII. Poëtis peculiare eſt particulas aggregatas, interpoſito alio vocabulo ſejungere. Exemplum eſt apud Hom. lib. Il. A. v. 211.

Ἀλλ᾽ ἤτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεταί περ.

Ubi ὥσπερ non ſimilitudinem, ſed modum deſignare autumo. *Conviciare verbis, quomodocunque volueris.*

*) Omnino autem notandum ὥσπερ non eſſe vocem compoſitam, ſed quod ex accentu liquet verius duas eſſe particulas; ſi enim vox eſſet compoſita circumflecti deberet penultima, atque ita proprie ſeribi deberet ὥσπερ, ſed uſus voluit ὥσπερ.

VIII. In ὭΣΠΕΡ ἊΝ, particula ἂν non afficit ὥσπερ ſed pertinet ad verbum ut ap. Plat. Apolog. p. 23. Ὥσπερ ἂν εἴποι. *Plane ut ſi dicere velit.* Dicitur et ὡσπερανεὶ, ut apud Dem. pro Cor. Ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρε-

παρεληλυθότων τῶν καιρῶν ὡσπερανεὶ κατακλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἡγέμενοι, μάταιον ὄχλον τὰς περὶ τέτων λόγες νομίσητε. Verba ſunt pag. 244. *At vereor, ne vos, elapſa occaſione, res plane ut diluvio abreptas exiſtimantes, fruſtra vobis de his negotium faceſſi putetis.* Ubi ſi rem diligentius excutimus, videbimus omnes particulas in *ὡσπερανεὶ* concurrentes ſuum poſſe praeſtare officium. Sic *ὡς* ſimilitudinem infert, cujus vim *περ* auget una cum *ἂν ἀοριστολογικῶς*, conditionis notam ſervante *εἰ*. Nempe *ὡς* comparat dilapſam occaſionem cum diluvio, quod omnia delet et obruit: *περ* hanc ſimilitudinem omnibus numeris abſolutam notat: *ἂν* modum deſignat non terminatum, q. d. quacunque parte res contemplamur, omnia ſunt gemina. Denique *εἰ* conditionem habet, ſed latentem ob mutatam interdicendum conſtructionem, quae ita reſtitui poſſit: *Ἡγέμενοι γεγενῆσθαι κατακλυσμόν τῶν πραγμάτων, ὥσπερ ἂν εἰ γένοιτο κατακλυσμὸς τῶν ὑδάτων.* Ubi vero conſtructio ſarta tecta ſervatur, disjunctim ſcribitur *ὥσπερ ἂν εἰ*, ut apud AEſchin. ep. XI. *Τὴν δ' ἰσχὺν πάλαι ποτ' ἐσχηκέναι μεγάλην, ὅμοιόν γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις ὀλυμπιάσι νικήσας πολλάκις, ὕστερον γέρων ὢν ἀπογράφοιτο ἔτι, καὶ προκαλοῖτο τὰς ἀντιγράφες, ἀναμιμνησκόμενος, ἧς ἔσχηκεν, ἐ τῆς παρέσης δυνάμεως. Olim valuiſſe robore magno, ſimile mihi videtur ac ſi quis Olympiae ſaepius victor, poſtea ſenio confectus nomen profiteatur, provocetque adverſarios, commemorans, quas habuit, non quas nunc habet, vires.*

X. Particulae *ὡς*, jungitur quoque particula *εἰ*, relinquens, quamvis mutata ſtructurae ratione, veſtigium tamen illatae conditionis, ut apud Hom. Il. E. vs. 374.

> Τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, φίλον τέκος, ἐρανιώνων
> Μαψιδίως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζεσαν ἐνωπῇ;

Pro *ὡς εἰ ῥέζοις. Quaſi perpetraſſes aliquid flagitii.* Manifeſtior

niſeſtior eſt conditio, quando ſtructura manet, ut apud Aeſchin. Socr. dial. de Morte. Καὶ ὅμοιον ὡς εἰ περὶ τῆς Σκύλλης ἢ τοῦ Κενταύρȣ τὶς ὀδύροιτο. *Et perinde ac ſi quis de Scylla aut de Centauro lugeret.* Raro ὡς ante εἰ ſupprimitur. Exemplum eſt apud Ariſtoph. in Ach. v. 558.

Ταυτὶ σὺ τολμᾷς, πτωχὸς ὤν, ἡμᾶς λέγειν;
Καὶ, συκοφάντης εἴ τις ἦν, ὠνείδισας;

Pro ὡς εἰ συκοφάντης τὶς ἦν. *Talia tu, cum ſis mendicus, nobis objicis? Et conviciaris, quaſi ſim ſycophanta.*

XI. Quando autem conjunctim ſcribitur ὡσεὶ, conditio latet, et vel ex praecedenti verbum repetendum, vel extrinſecus arceſſendum: ut in Evang. Matth. cap. XXVIII. com. 3 et 4. Τὸ ἔνδυμα αὐτȣ̃ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Et, ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. Pro ὡς εἰ ἦν χιών, et ὡς εἰ ἦσαν νεκροί. *Quaſi eſſet nix. Quaſi eſſent cadavera.* Caeterum licet uſus particularum ὡς et ὡσεὶ frequentiſſime ſit promiſcuus, ut hoc loco (nam praecedit: Ἦν δὲ ἰδέα αὐτȣ̃ ὡς ἀστραπή.) tamen, ubi libet ὡσεὶ adhibere, non ideo ſtatim dicendum eſt, particulam εἰ plane eſſe ſupervacaneam. Ergo ὡσεὶ non rem ipſam, ſed aliquid ſimile notat, quod proxime ad rem accedit, quaſi eſſet tale. Hinc στοχαστικῶς adhibetur in numero rotundo, et redditur *circiter*, ut in Evang. Joann. cap. XIX. com. 14. Ὥρα ὡσεὶ ἕκτη. *Circa horam quartam.* Sic Act. Apoſt. II. 41. Ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. *Animarum circiter tria millia.* Raro ſequitur accuſativus. vid. ibid. cap. X. com. 3. Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς ὡσεὶ ὥραν ἐννάτην ἡμέρας ἄγγελον τοῦ Θεȣ̃. *Per viſum ei oblatus eſt manifeſte circa horam diëi nonam angelus Dei.*

XII. Ut ὡσεὶ, ſic ὩΣΠΕΡΕΙ conſtruitur, obſervato, ſiquidem rite attendimus, levi diſcrimine, quo propter particulam περ abſolutiorem ſimilitudinem intelligimus: εἰ addi-

εἰ additur conditionaliter, latetque conditio ob verbum diſſimulatum, quod ſi addatur, malim ὥσπερ εἰ ſcribere, quam ὡςπερεί. Verbum ex ipſa ἀποδόσει repetendum intelligitur apud Eurip. in Or. v. 760.

Ὡσπερεὶ πόλις πρὸς ἐχθρῶν, σῶμα πυργηρέμεθα.

i. e. πυργηρέμεθα σῶμα, ὥσπερ εἰ πόλις πυργηρεῖται πρὸς ἐχθρῶν. *Perinde ac ſi urbs cingitur ab hoſtibus, ita clauſi tenemur corpore.* Similiter verbum repetendum eſt, quando participium ſequitur, ut apud Ariſtoph. Avib. vs. 51.

X' ὡ. κολοιὸς ἐτοσὶ

Ἄνω κέχηνεν, ὡσπερεὶ δεικνύς τί μοι.

Pro ὥσπερ εἰ χαίνοι ἄν, vel ὡσπερανεὶ χαίνοι. *Et hic graculus ſurſum hiavit, plane ut ſi hiaret aliquid mihi oſtendens.*

Nonnunquam, ut aggregatarum particularum conſtet ratio, verbum extrinſecus eſt arceſſendum, ut cum Plato ait in Cratylo, diſputans, unde nomen Ἑρμῆς deducendum ſit, pag. 408. Ἐξ ἀμφοτέρων ὂν τούτων (nempe εἴρειν, *dicere*, et μήσασθαι, *impetu quodam vehementi ad rem cupitam agi.*) τὸν τὸ λέγειν τε καὶ τὸ εἴρειν μησάμενον (τὸ δὲ λέγειν δή ἐστιν εἴρειν) τοῦτον τὸν θεὸν, ὡσπερεὶ ἐπιτάττει ἡμῖν ὁ νομοθέτης. Ὦ ἄνθρωποι, ὃς τὸ εἴρειν ἐμήσατο, δικαίως ἂν καλοῖτο ὑπὸ ὑμῶν Εἰρέμης· νῦν δὲ ἡμεῖς, ὡς οἰόμεθα, καλλωπίζοντες τὸ ὄνομα Ἑρμῆν καλοῦμεν. Hic ante ὡσπερεὶ videtur ſupprimi προτίθησι vel συνίστησι, vel ſi quid magis idoneum. Et ſic ſenſus erit: *Igitur ex his ambobus, hunc deum; qui vehementi dicendi deſiderio fertur* (*nam* εἴρειν *idem plane eſt, quod* λέγειν.) *commendat nobis legislator, plane perinde ac ſi praecipiat: O homines, qui dicendi ardore fertur, iure vocetur a vobis* Εἰρέμης: *at nunc, opinor, molliori nomine* Ἑρμῆν *vocamus.* Nec ſine ſupplenda ellipſi, aggregatarum particularum officium ſervatur, quando res aſſimulata ſupprimitur, ut apud Ariſtid. in Hercule pag. 63. Ἀρετῆς ὡσπερεὶ πηγὰς τοῖς Ἕλλησιν ἐμηχανήσατο. *Virtutis tanquam fontes Graecis aperuit.* Tu ſupple: Ἀρετῆς γένεσιν ſive ἀρχὴν ἐμηχανήσατο, ὥσπερ εἰ τὰς πηγὰς ἄν τις μηχανήσαιτο.

XIII. Ad-

XIII. Additur et οὖν particula, ut fiat ὩΣΠΕΡΟΥ̃Ν. Ob eandem cauſſam modo ὡσπεροῦν, modo ὥσπερ οὖν ſcribi, quam ſupra, in ὡσπερανεὶ oſtendi, credibile eſt: ſive igitur ὥσπερ οὖν ſcribitur, disjunctis particulis, ſive conjunctis ὡσπεροῦν, τὸ οὖν nihil ideo detrimenti capere debet, ſed ſuum habet uſum, ſuam poteſtatem, quae eſt concluſiva, ſaepius affirmativa.

Concluſivam vim exercet apud AElian. V. H. lib. I. cap. 15. ubi, cum Erycini feſtum Anagogia celebrant, Venus dicitur e Sicilia abire in Libyam, quum ἀφανεῖς ἐκ τοῦ χώρου αἱ περιστεραὶ γίνονται, ὡσπεροῦν τῇ θεῷ συναποδημοῦσαι. Ex eo enim, quod columbae, diſcedente Venere, diſparent, concludere quis poſſit, eas una cum Venere, tanquam ejus comites aut pediſſequas abire. Et, quemadmodum τὸ οὖν particulam ὥσπερ ita afficit, ut fere. Latinorum utpote exprimat; ita viciſſim ὥσπερ vim concluſivam aliquantum imminuit, oſtenditque vero ſimile potius, quam verum. Quin in hoc Aeliani loco poteſt etiam τὸ οὖν reduci ad ſenſum affirmativum, quam particulae poteſtatem ſupra expoſui cap. XL. et ſic ſenſus foret, *quaſi revera una cum dea abeuntes.* Certe Athenaeus lib. IX. cap. II. pag. 394 extr. quaſi hiſtoriam ex AEliano hauſerit, pro ὡσπεροῦν ſcribit ὡς δή. verba ſunt: Τότ' οὖν αἱ περὶ τὸν τόπον περιστεραὶ ἀφανεῖς γίνονται, ὡς δὴ τῇ θεῷ συναποδημοῦσαι. Affirmativum ſenſum praefert manifeſtum in illo Socratis apud Plat. Apol. pag. 21. Οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι, οὐκ εἰδώς· ἐγὼ δὲ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. *Hic putat, ſe aliquid ſcire, cum neſciat: ego contra. ut revera neſcio, ita neque me ſcire, puto.* Adde AElian. V. H. lib. XIV. cap. 47. Εἴ τις ἔχει πεπαιδευμένα ὦτα, ὡσπεροῦν οἱ χειρουργοὶ τεχνικὰ ὄμματα. *Si quis habet aures eruditas, ut artifices revera oculos peritos.* Sed clariſſime apud Plat. in Phaedr. pag. 242. Εἰ δ' ἐστὶν, ὥσπερ οὖν ἐστι, θεός. *Sin Deus eſt, ut re vera eſt.* Cosmas lib. VI. de magnitud. ſolis: Εἰ τοῦτο ἀληθὲς, ὥσπερ οὖν καὶ ἀληθές ἐστιν.

XIV. Additur et καὶ, ut fiat ὩΣΠΕΡΟΥ̃Ν ΚΑῚ ut in illo Platonis apud Budaeum loco non deſignato: Τείχη διαστησώμεθα δημοκρατουμένην πόλιν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει.

ἔχει. Poſſit ita ſuppleri: ὥσπερ ἂν ἐ μόνον κινδυνεύει, ἀλλὰ καὶ ἔχει. *Trifariam a nobis conſtituatur diſcretum populare imperium, ut non ſolum videtur, ſed etiam revera ſic ſeſe habet.*

XV. Quid ſit ὥσπερ ἂν εἰ ſupra vidimus; his quoque interſeritur ἐν, ut fiat ὩΣΠΕΡ ΟΥ̓Ν ἈΝ ΕΙ. ſervante ἐν vim affirmandi, apud Plat. lib. IV. de Rep. pag. 420. Ὥσπερ ἐν ἂν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γραφόντας προσελθὼν ἄν τις ἔψεγε. *Plane ut revera ſi quis nos ſimulacra pingentes adeat, et reprehendat.*

XVI. Non ago hic de particulis ὥς τε, cum diſtinctis voculis ſcribuntur, et ubi, reperito ὡς copulativum τε diverſa jungit, ut apud Apoll. Rhod. lib. I. vs. 505.

Ἤειδεν δ' ὡς πρῶτον Ὀφίων Εὐρυνόμη τε
Ὠκεανὶς νιφόεντος ἔχον κράτος οὐλύμποιο·
Ὥς τε βίῃ καὶ χερσὶν ὁ μὲν Κρόνῳ εἴκαθε τιμῆς,
Ἡ δὲ Ῥέῃ. —

Cecinit, ut primum Ophion et Eurynome, Oceani filia tenuerint imperium coeli nivoſi: utque vi manuum ille Saturno ceſſerit honore, haec Rheae.

XVII. Sequitur particula ὩΣΤΕ conjunctim ſcripta (nam de ſejunctis particulis ὡς τε quae ſignificant, *et ut*, *et quemadmodum* dicere nihil attinet); non compoſita illa quidem, quod patet ex accentu, ut in ὥσπερ, ſed aggregata, idque, ut ego quidem cenſeo, duplici ratione, vel τε rejiciente tonum in ὡς per ſe ἄτονον, vel prorſus amittente, quum ſubjungitur τε non τῷ ὡς, ut in ſimilitudinibus, ſed τῷ ὣς quatenus ὀξύτονον eſt.

XVIII. Rejicit, inquam, tonum in ὡς ἄτονον, ἐν ταῖς ὁμοιώσεων προτάσεσιν apud poëtas, quippe qui amant antiqua, ubi rurſus patet particularum apud vetuſtiſſimos liberalior uſus; ſemper deficientis orationis veſtigia ſervantium, quod poſteris negligentibus, hinc

creditum eſt, ὡς non tantum ſubſequentem particulam τε ſuo accentu regere, ſed ſuam etiam ipſi ſignificationem impertire, prorſusque illius ſignificationem abolere, ut loquitur Devarius; atque ita ὥςε plane nihil aliud notaret, quam ὡς, παρέλκοντος τοῦ τε. Ego, qui hactenus a particulis omne otium defendi, in hac poſtrema purum putum pleonaſmum agnoſcere non poſſum. Sed inſpiciamus locos, ex quibus plurimis pauci ſufficiant. Ita apud Hom. Il. I. v. 14.

— Ἂν δ' Ἀγαμέμνων
Ἵςατο δακρυχέων, ὥςε κρήνη μελάνυδρος.

Surrexit autem Agamemnon fundens lacrymas, ceu fons aquis niger. Et lib. Φ. v. 493.

Δακρυόεσσα δ' ἔπειτα θεὰ φύγεν, ὥςε πέλεια.

Lacrymabunda deinde dea fugit, ut columba. Et ſic Il. E. 136. In his et ſimilibus, ſi verſionem ſpectamus, et Latinorum conſuetudinem, ὥςε nihil aliud ſignificat, quam ὡς ſimplex, atque ita τε abundat: ſin antiquae linguae genium animadvertimus, non temere adjectum videbimus. Juvabit ἐλλείψεων hic rurſus doctrina, ſupprimiturque aliquid ante ὡς, quod τε cum ſequentibus connectit. E. G. in primo Homeri loco plenius legas. Δακρυχέων, καὶ ὅτω δακρυχέων, ὡς κρήνη. *Lacrymas fundens, et ita quidem fundens, ut fons.* Si itaque ſimpliciter ὡς κρήνη dixiſſet, ſimplicem intelligeremus comparationem: at, cum dicat ὥςε, videmus praeter comparationem, etiam amplificationem. q. d. Lacrymas fundens, et tanta quidem copia, quantam fundit fons aquarum copiam. Servit ergo amplificationi, quae perit, abſente τε.

XIX. Similiter jungitur τε particulae ὡς in uſu potentiali, quando notat *utpote*, plane ut ἅτε, apud Hom. Il. Γ. v. 381.

— Τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη
Ῥεῖα μάλ', ὥςε θεά. —

Illum

Illum vero eripuit Venus facillime, et utpote Dea. Quod ſi ῥεῖα non adderetur, vel hoc, vel ſimile intelligi deberet.

XX. Subjungitur etiam τε τῷ Ὥς quatenus eſt ὀξύτονον pro ὅτως, quando amittit prorſus accentum; idque locum habet in ſimilitudinum ἀποδόσεσιν, ut in epiſt. ad Rom. cap. VII. com. 4. Utitur ibi Apoſtolus ſimilitudine, inque tribus prioribus commatibus docuerat, legem Moſaicam ſimilem eſſe marito, qui ius habet in uxorem, quamdiu ipſe vixerit. Haec ſunt προτατικά· ſequitur ἀπόδοσις com. 4. Ὥςε, ἀδελφοί μȣ, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριςȣ. Pro καὶ ὡς, h. e. ὅτως, nam ſequens καὶ eſt ἐπιδοτικόν. *Et ſic vos quoque, fratres mei, peremti eſtis legi per corpus Chriſti.* Beza reddit *Itaque*, quaſi ſit illativum, quod minus placet, quia ex eo, quod, mortuo marito, uxor libera eſt, non ſequitur, Chriſtianos quoque liberos eſſe a lege. Sed mera eſt ſimilitudo: quemadmodum uxor, mortuo marito, libera eſt; ad eundem quoque modum etc. niſi *itaque* ſcripſerit, pro *et ita.* Recte habet Caſtellio, *ad eundem modum.* Sic poteſt etiam intelligi Ariſtot. lib. I. de Rep. cap. 2. Ὁ λόγος ἐπὶ τῷ δηλȣ̃ν ἐςι τὸ συμφέρον καὶ τὸ βλαβερόν· ὥςε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον. *Sermo eſt idoneus indicando, quid utile ſit et noxium, et ſic quoque quid juſtum ſit et injuſtum.* Sic malim, quam quod habet interpres: *Ergo etiam.* Non enim hoc agit illic Philoſophus, ut ex eo, quod ſermo indicat utile et noxium, colligat, eum indicare juſtum atque injuſtum.

XXI. Praeſtat tamen uſum collectivum, qui facile ex poteſtate ὁμοιωματικῇ naſcitur, quia concluſio neceſſario congruam iis, ex quibus colligitur, ſimilitudinem habet, ut in Evang. Matth. cap. XII. com. 12. ubi interrogant nonnulli Servatorem, num liceat Sabbatorum tempore ſanare. Interrogationi interrogationem

 oppo-

opponit: *Quis veſtrum ovem, in foveam delapſam, tempore ſabbati, non extrahat? At quantum ovi praeſtat homo?* Tum concludit: Ὥστε ἔξεστι τοῖς σαββάτοις καλῶς ποιεῖν. *Ergo licet ſabbatis benefacere.* Proprie: *Quemadmodum licet tempore ſabbati ovem ſervare, et homo ovi longe praeſtat: ſic licet quoque ſabbatis benefacere.* Et apud Plat. in Phaedro pag. 233. Τοιαῦτα ὁ ἔρως ἐπιδείκνυται. δυστυχοῦντας μὲν, ἃ μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει, ἀνιαρὰ ποιεῖ νομίζειν· εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων, ἐπαίνου ἀναγκάζει τυγχάνειν. *Talia efficit amor; in rebus adverſis, quae aliis dolorem non adferunt, ut ea videantur acerba, facit: in proſperis vero, quae voluptatis nomine digna non ſunt, ea ipſorum laudibus commendentur.* Hinc colligit: ὥστε πολὺ μᾶλλον ἐλεεῖν τοὺς ἐρωμένους, ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προσήκει. Utrolibet modo recte vertas: *Et ſic multo magis*, et, *Quare multo magis amaſios miſerari, quam invidere debemus.*

XXII. In formandis conſequentiis, ſi quid recte obſervavi, indicandi modum poſtulat, frequentiſſimeque jungitur praeſenti tempori. Redditur tunc *ergo*, *idcirco*, *quare*, *itaque*. vid. Ariſtoph. in fine Thesmoph.

Ἀλλὰ πέπυσται (an πέπαισται·) μετρίως ἡμῖν·
ὥσθ' ὥρα δή 'στι βαδίζειν.

Sed ſatis nobis luſum eſt: quare tempus eſt abeundi. Et ſic ὥστε prorſus convenit Latinorum particulae *Itaque*, ſimiliter conflatae ex *ita* et *que*. Epict. cap. 64. Enchir. *Cum quis*, inquit, *tibi maledixerit, memento, illum fuiſſe opinatum, id a ſe officii gratia factum: non igitur fieri poteſt, ut ſequatur, quod tibi, ſed quod ſibi videtur.* Tunc infert: Ὥστε, εἰ κακῶς αὐτῷ φαίνεται, ἐκεῖνος βλάπτεται, ὅστις καὶ ἐξηπάτηται. *Quare, ſi male judicaverit, ille laeditur, quicunque deceptus fuerit.* Sed plena exemplis omnia.

Cum

Cum *imperfecto indicativi* conſtruit Lyſias Orat. Fun. p. 514. ubi, poſtquam acceptam cladem, et triginta tyrannos Athenis conſtitutos eſſe narraverat, ita concludit: Ὡς ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τοτε κείρασθαι τῇ Ἑλλάδι, καὶ πενθῆσαι τὺς ἐνθάδε κειμένυς. *Quare aequum erat ſuper hoc ſepulcro Graeciae cauſa tonderi capillos, et lugere, qui hic ſepulti erant.*

Cum *perfecto indicativi*. Xenoph. inſtit. lib. III, pag. 73. ubi Armenius, enumeratis Cyri beneficiis ita concludit: Ὥςε καὶ προσοφείλοντές σοι ἄλλας χάριτας ἀναπεφήναμεν. *Quare comperti ſumus etiam alias tibi debere gratias.* Ita Apoſtolus ſcribens ad Gal. cap. III, com. 24. ex eo, quod ante fidem ſub legis praeſidio erant fideles, concludit: Ὥςε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριςόν. *Itaque lex paedagogus noſter fuit ad Chriſtum.*

Cum *aor. ά indicativi* apud Xenoph. lib. II, Inſtit. pag. 42. Κατέλιπε τῦτο μόνον αὐτοῖς, τὸ σὺν μαχαίρᾳ καὶ γέῤῥῳ καὶ θώρακι μάχεσθαι· ὥςε εὐθὺς αὐτῶν παρεσκεύασε τὰς γνώμας, ὡς ὁμόσε ἰτέον εἴη ἐπὶ τοῖς πολεμίοις, ἢ ὁμολογητέον μηδενὸς ἀξίυς εἶναι συμμάχυς. *Hoc dumtaxat iis reliquit, ut gladio, crate et lorica inſtructi pugnarent. Itaque ſtatim eorum animos paravit, ut illico in hoſtes irruerent, aut fatendum eſſet, ipſos nullius pretii eſſe ſocios.*

Cum *futuro indicativi* conſtruit Ariſtophanes in Pace vs. 1034. Τίς οὐκ ἂν ἐπαινέσειεν ἄνδρα τοιῦτον ὅςις πόλλ' ἀνατλὰς ἔσωσε τὴν ἱερὰν πόλιν; Ὥςε ὐχὶ μὴ παύσῃ ποτ' ὢν ζηλωτὸς ἅπασιν. *Quis non laudaret virum talem, quicunque multa paſſus ſervarit urbem ſacram? Quare nunquam non admirandus erit omnibus.* Et Plato lib. IV. de Rep. pag. 420. ubi cuſtodibus urbis praeter neceſſarium victum nihil concedit amplius, additque: Ὥςε ὐδ' ἂν ἀποδημῆσαι βύλωνται ἰδίᾳ, ἐξέςαι αὐτοὺς etc. *Quare, ne ſi velint quidem privati commodi gratia peregre abire, hoc iis non licebit.*

XXIII. Cum imperativo conſtructum concludit vel adhortando, vel dehortando. Et adhortando quidem apud Lucian. Dial. Mort. II. in principio. Οὐ φέρομεν, ὦ Πλῦτων, Μένιππον τυτονὶ τὸν κύνα παροικῦντα, ὭΣΤΕ ἢ ἐκεῖνόν ποι ΚΑΤΆΣΤΗΣΟΝ, ἢ ἡμεῖς μετοικήσο-

κήσομεν εἰς ἕτερον τόπον. Non ferimus, o Pluto, Menippum hunc canem juxta nos habitantem: quare aut illum aliquo traduc, aut nos migrabimus alio. Et in pr. ad Cor. ep. cap. X, com. 12. ὩΣΤΕ ὁ δοκῶν ἑστάναι, ΒΛΕΠΕΤΩ *μὴ πέσῃ. Quare, qui ſibi ſtare videtur, videto, ne cadat.*

XXIV. Prolixiori demonſtrationi, epilogi inſtar, cum imperativo hortando aut dehortando, ſubjungitur, ac rei probatae velut coronidem adjicit, plane ut *οὖν*, de quo ſupra cap. XXXIX, §. 3. Exemplum eſt in ep. pr. ad Cor. cap. XV, com. 58. Poſtquam per totum hoc caput certis argumentis corporum reſurrectionem probaverat Apoſtolus, concludit: *Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου. πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ. Quare, fratres mei dilecti, eſtote ſtabiles, inconcuſſi, ſemper abundantes in opere Domini, gnari, laborem veſtrum non eſſe inanem in Domino.* Similiter cap. XIV. multis argumentis demonſtrat, donum prophetandi omnium eſſe praeſtantiſſimum, cui demonſtrationi finem imponens, addit com. 39. *Ὥστε, ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν. Itaque, fratres, prophetandi ſtudio ardete.*

XXV. Subjunctivus ubi ſequitur, is pendet a praemiſſa particula *μὴ*, aut alia voce ex *μὴ* conflata, ut *μήποτε* etc. ut apud Plat. in Phaedr. pag. 238. *Σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε· τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι· ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος, προϊόντος τοῦ λόγου, γένωμαι, μὴ θαυμάσῃς. Silentio ergo me audi: nam re vera locus videtur eſſe divinus: quare ſi forte in ipſo ſermonis progreſſu lymphatus fuero, ne mireris.* Et pag. 245. *Ὥστε τοῦτό γε αὐτὸ μὴ φοβώμεθα. Quare hoc ipſum quidem ne formidemus.*

XXVI. Interrogationi praemiſſa aliquod indignationis indicium infert, ut in ep. ad Gal. cap. IV, com. 16. Ὥςε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; *Itane inimicus veſter factus ſum, vera vobis dicens?* Aut ſaltem obſurditatis, ſi reddimus, *An ergo?*

XXVII. Frequentius adeſt vocula interrogativa πῶς, ut fiat ὭΣΤΕ ΠΩ͂Σ ut apud Lyſiam adv. Agorat. pag. 226. Ὥςε πῶς οὐκ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀποκτείνας. *Et fit, quomodo non?* i. e. *Quare, qui fieri poteſt, ut in ipſo facto deprehenſus, homicida non ſis?* Plat. in Phaedr. pag. 231. Ὥςε πῶς ἂν εὖ φρονήσαντες, ταῦτα καλῶς ἔχειν ἡγήσωνται περὶ ὧν ὅτοι διακείμενοι βούλονται; *Quare quomodo, quibus ſana mens eſt, exiſtimare poſſint, mentem horum ac voluntatem ad ea, quae pulcra ſunt, adſpirare?*

XXVIII. Ὥςε τί habet Lucian. Dial. Mort. Tom. I, 437. Σχολὴν ἄγομεν· ὥςε τί οὐκ ἄπιμεν εὐθὺ τῆς καθόδου περιπατήσοντες; *Otium agimus: quare, quid obſtat, quominus abeamus recta ad deſcenſum, ambulaturi?*

XXIX. Ex uſu collectivo fluxit ἀποτελεςικὸς ſ. *eventum ſignans.* e. c. Joann. III, 16. Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥςε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν. Quod proprie ſit ex Graecorum idiomate; *Sic enim Deus dilexit mundum, ut etiam dederit filium ſuum unigenitum.* Ita Xenoph. Inſtit. lib. II, pag. 47 init. Πιθανοὶ δ' οὕτως εἰσί τινες, ὥςε, πρὶν εἰδέναι τὸ προςαττόμενον, πρότερον πείθονται. *Adeo nonnulli ſunt obedientes, ut et pareant, antequam quid imperatum ſit.* Et pag. 45 extr. Ἐνταῦθα δὴ οὕτω βαρέως ἤνεγκε τὸ πάθος, ὥςε ἀνήλωτο μὲν αὐτῷ, ὃ εἰλήφει ὄψον. ὁ δ' ἔτι αὐτῷ λοιπὸν ἦν τοῦ ἐμβάμματος, τοῦτό πως ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαί τε καὶ ὀργίζεσθαι τῇ τύχῃ δυςφορούμενος ἀνέτρεψεν. *Hic tandem cauſam tam*

graviter tulit, ut, conſumto, quod cepiſſet, obſonio, id quod embammatis, erat reliquum animi fortunae iraſcentis commotione everteret. Plat. in Euthyphr. pag. 5. Ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως ἀτεχνῶς καὶ ῥαδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο. *Me vero adeo acute ac facili vultu adſpexit, ut impietatis dicam ſcripſerit.* Idem in Euthyd. pag. 287. Οὕτως εἶ κρόνος, ὥστε, ἃ τοπρῶτον εἴπομεν, νῦν ἀναμιμνήσκῃ; *An adeo es fatuus, ut, quae antea diximus, nunc memineris?* In his omnibus exemplis videmus, ὥστε ἀποτελεστικὸν, i. e. quando effectum notat, et *ita ut* redditur, quoties οὕτω praecedit, conſtanter modum indicandi amare.

XXX. Verum, ubi τοιοῦτο vel τοσοῦτο praecedit, mutua dictionis forma, promiſcuus videtur eſſe infinitivus aut indicativus. Infinitivi exempla ſunt apud Platonem et Strabonem. Ita enim ille epiſt. III, pag. 320. Τὸ δὲ νῦν ὑπάρχον περί σε τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε τοὺς ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης εἰς ἕνα τόπον ἀποβλέπειν, καὶ ἐν τούτῳ μάλιστα πρός σε. *Rerum vero tuarum praeſens ſtatus eſt talis, ut omnes, qua patet orbis, in unum locum oculos conjiciant, et in hoc ipſo in te maxime.* Hic lib. XIX, pag. marg. 643, ubi deſcribit Ioniam: Κολοφώνιοι καὶ ἱππικὴν (ἐκτήσαντο), ἐν ᾗ τοσοῦτον διέφερον τῶν ἄλλων, ὥσθ᾽, ὅπου ποτὲ ἐν τοῖς δυσκαταλύτοις πολέμοις τὸ ἱππικὸν τῶν Κολοφωνίων ἐπικουρήσειε, λύεσθαι τὸν πόλεμον. *Colophonii etiam equitatu tantum valuerunt, ut, quoties quondam in ancipitibus praeliis Colophoniorum equitatus ſuccurrebat, bellum dirimeretur.* Contra indicativum habet Iſocr. in Nicocl. pag. 65. Τοσούτου γὰρ δέω τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, ὥσθ᾽ ἕτεροι μὲν, ἢν καὶ μικρῷ μείζω τῶν ὁμόρων δύναμιν ἔχωσιν, ἀποτέμνοντες τῆς γῆς, καὶ πλεονεκτεῖν ζητοῦσιν· ἐγὼ δ᾽ οὐδὲ τὴν διδομένην μοι χώραν ἠξίωσα λαβεῖν. *Nam ab alienarum rerum cupiditate tantum abſum, ut, cum alii, ſi vel tantillum finitimis praevaleant, agrorum par-*

partem illis eripiant, quibus ſuam potentiam augere ſtudent; ego ne illam quidem regionem, quae mihi datur, accipere voluerim.

XXXI. Uſus ἀπετελεςικὸς imprimis eſt notabilis in longioris narrationis clauſula, ut apud Lucian. Dial. Triton. et Nereid. Poſtquam Triton narravit totam Andromedae hiſtoriam, ita concludit ἐπιφωνηματικῶς, Ὥςε ἀντὶ θανάτȣ γάμον ȣ̓ τὸν τυχόντα εὕρετο. *Adeo ut pro morte connubium non ignobile invenerit.* i. e. Καὶ ὥς. *Atque ita.*

XXXIII. Optandi modus ubi ſequitur, is non debetur particulae ὥςε, ſed intercedenti ἂν, ut apud Eurip. Or. vs. 379.

Ὥςε οὐκ ἂν αὐτὸν γνωρίσαιμ' ἂν εἰςιδών.

Ita ut ipſum, ſi viderem, non noſcerem. Ariſtoph in Ach. vs. 941. de vaſe:

Ἰσχυρόν ἐςιν, ὥς' οὐκ ἂν καταγείη.

Tam validum eſt, ut non frangatur. Xenoph. Inſtit. lib. III, pag. 82. Ὥςε καὶ ἄλλȣς εἰκότως ἂν διδάσκοιτε τάδε. *Adeo ut haec alios docere poſſitis.*

XXXIII. Subjunctivus ubi ſequitur: is aliunde dependet, ut cum μὴ intercedit, apud Plat. in Phadr. pag. 227. Οὕτως ἐπιτεθύμηκα ἀκȣ̃σαι, ὥςε ȣ̓ μή σε ἀπολειφθῶ. *Tantum me cepit audiendi deſiderium, ut a te minime diſceſſurus ſim.* Ariſtoph. Veſp. vs. 112.

Μοχλοῖσιν ἐγκλείσαντες, ὥς' ἂν μὴ 'ξίῃ.

Vectibus concludentes, ne exeat.

XXXIV. Vidimus proportionis uſum particulae ὡς ſupra ſectione I. idem quoque particulae ὥςε cum infinitivo obſervandus apud Lyſ. Or. fun. pag 520. Τȣ̀ς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ ὅτι νεώτεροί εἰσιν, ἢ ὥςε εἰδέναι οἵων πατέρων ἐςέρηνται· ἐξ ὧν δ' ȣ̓͂τοι γεγόνασιν, οἰκτείρω ὅτι πρεσβύτεροι, ἢ ὥςε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν. *Ipſorum filiorum ſortem laudo, quod*

quod juniores ſunt, quam ut ſcire poſſint, quibus parentibus orbati: eorum autem, ex quibus hi nati ſunt, miſereor, quod aetate ſunt provectiores, quam ut calamitatis ſuae obliviſcantur. Particulae τε ut uſus ſervetur, eadem iterum hujus ratio ſit poſt ὡς, quam ſupra notavimus poſt οἷος, quomodo etiam poteſt reſolvi: nempe νεώτεροί εἰσι τῶν οἵων τε εἰδέναι, et πρεσβύτεροι τῶν οἵων τε ἐπιλαθέσθαι. i. e. νεώτεροι ἢ τηλικοῦτοι, ὥστε etc.

XXXV. Uſum τελικὸν, ſive finalem, quem notavi ſupra in ὡς, vix auſim adſcribere τῷ ὥστε, neque ei tamen derogabo. Ratio eſt arcta affinitas inter effectum et cauſam finalem. Certe ὥστε cum infinitivo conſtruitur, ubi res nondum ſortita eſt effectum, atque ita commode redditur *ut*, i. e. ἵνα Vide Xenoph. Inſt. lib. III, pag. 73. Ἐγὼ, ὥστε ἀπελάσαι Χαλδαίους ἀπὸ τούτων τῶν ἄκρων, πολλαπλάσια ἂν ἔδωκα χρήματα. *Ego magni ponderis pecuniam darem, ut Chaldaeos ab his montium jugis depellerem.* Et Thucyd. lib. IV, cap. 23 extr. Πελοποννήσιοι δὲ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδευόμενοι, καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν. εἴ τις παρασχοι, ὥστε τοὺς ἄνδρας σῶσαι. *Peloponneſii vero, in continente caſtra habentes, et munimenta oppugnantes, obſervantes, ſi qua forte ſe daret occaſio, ut cives ſuos ſervaret.*

XXXVI. Neque etiam, quem notavi ſupra in ὡς, uſum ἀφηγηματικὸν τῷ ὥστε audacius denegaverim, quanquam exempla ſunt rariora. Occurrit apud Iſocr. in Archidam pag. 245. Εἰ δὲ πολλάκις γέγονεν, ὥστε καὶ τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. *Sin ſaepe factum eſt, ut etiam illi, qui potentia praevalebant, ab imbellioribus vincerentur.* Etiam apud Eurip. in Or. vs. 52.

Ἐλπίδα δή τιν᾽ ἔχομεν, ὥστε μὴ θανεῖν.

Aliquam ſpem habemus, fore, ut non moriamur. Quanquam

quam hi duo loci poſſunt referri ad ſenſum *ἀποτελεστικὸν*, propter quod in priori diſerte additur *γέγονεν*, h. e. *evenit ut* in poſteriori ſupprimi poſſe videtur; ita ut integra ſit oratio, *ἐλπίδα ἔχομεν, συμβήσεσθαι, ὥστε* etc. Sed ea oratio non valet apud Xenoph. lib. II, Inſtit. pag. 49. ubi lego: *Συνεφεῖ, ὥστε μὴ εἰκῆ ὕτως ἰσομοιρίαν εἶναι. Contendet, non ita temere aequalitatem portionum eſſe ſervandam.* Hic tamen obſervari velim, quod ſupra in *ὡς* notavi ſect. I, §. 33. et imprimis ex Dem. Philipp. III. Non repeto ſemel dicta.

XXXVII. Subobſcurum videtur, quid ſibi velit *ὥστε γὰρ* apud Plat. de Rep. pag. 475. *Ὥστε γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκῦσι τῷ καταμανθάνειν χαίροντες, τοιῦτοι εἶναι.* Nam, quominus ſit *αἰτιολογικὸν*, obſtat *τὸ γάρ.* nec ſenſus *ἀποτελεστικὸς* facile cum *γὰρ αἰτιολογικῷ* concurrere videtur. Conjicio, *ὥς* pro *ὕτως* poni, ita ut *ὥς τε γὰρ* idem ſit quod *καὶ γὰρ ὕτως*. Nempe rogaverat Socrates, num ille, qui proclivis eſt ad quamlibet diſciplinam guſtandam, et alacri animo ad diſcendum fertur, jure philoſophus ſit dicendus? Reſpondet Glauco: *Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονται σοι τοιῦτοι. Ergo multi importuni erunt tibi tales.* Sequitur ratio: *Ὥς τε γὰρ φιλοθεάμονες* etc. *Etenim ſic omnes ſpectaculorum amatores, diſcendi ſtudio ducti, mihi videntur eſſe tales.*

Caput

CAPUT LV.
DE
PARTICULIS, NOMINIBUS, VERBIS, ET PRAEPOSITIONIBUS, PARTICULARUM NATURAM INDUENTIBUS.

I. Hactenus de particulis Graecorum, reſtat ut de articulis, nominibus, verbis et praepoſitionibus, quatenus particularum naturam induunt breviter diſſeramus.

II. Ordior a ΤΩι quod pro τούτῳ, et hoc pro διὰ τοῦτο poſitum, accipit vim αἰτιολογικὴν, poëtis quam oratoribus longe frequentius. e. c. apud Hom. Il. lib. E, 894. ubi Jupiter increpat Martem a Diomede vulneratum, quem ait pugnas ſemper oblectare, matrisque habere ingenium, additque:

Τῷ σ' ὀΐω κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίῃσιν.

Idcirco credo, tibi haec eveniſſe ejus conſiliis. Sic τῷ νῦν Homerus adhibet. Exemplo ſit Il. B, vs. 254.

Τῷ νῦν Ἀτρείδῃ, Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν
Ἧσαι ὀνειδίζων. —

Maledixerat Agamemnoni Therſites: reſpondet Ulyſſes, rerum Graecorum adhuc eſſe incertum eventum: et *ob id*, ait, *nunc*, h. e. *propterea ſedes convitia jactans in Agamemnonem.* Ubi votum aut deſiderium praecedit, notat effectum vel conſequentiam, ſequente ἂν vel poëtico κε reddique poteſt *tum*, vel *ſic*, ut apud Hom. Il. B, vs. 373.

Αἲ γὰρ

Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν,
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος.

Utinam, o Jupiter et Minerva, et Apollo, tales mihi decem conſiliarii eſſent Achivorum, ſic vel *tum cito caderet urbs regia Priami.*

III. Articuli ſubjunctivi tertius caſus foeminini generis ᾗ primum adverbii, deinde et particulae naturam aſſumit. Quando ſub adverbii forma prodit, vel quietem deſignat in loco, et intelligi vult dativum, ſeu potius ablativum μερίδι· vel motum per locum, quum potius diſſimulari videtur ὁδῷ. Hinc recte ſubſcribitur ἰῶτα. Rem aut perſonam in loco verſantem notat ap. Plat. in Phaedr. pag. 246. Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω μετεωρίζουσα, ᾗ τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ. i. e. ὅπου οἰκεῖ. *Talis eſt alarum natura, ut earum vi id, quod grave eſt, elevatum in altum tollatur, ubi deorum genus habitat.* Pro eodem ἧχι dicit Homerus lib. Il. Λ, vs. 607. Dicitur et ᾗπερ, ubi περ vel habet ſenſum ἀοριστολογικὸν, *ubicunque*, vel retinet vim primitivam exprimentem *prorſus*, *omnino*, e. c. Thucyd. lib. IV, cap. 53 extr. Καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον τ' ἦν κακουργεῖσθαι. *Et ſimul piratae Laconicam minus infeſtabant ex mari, qua parte omnino ſola infeſtari poterat.* Aſt, cum motum per locum notat, ſupprimuntur ablativi ὁδῷ, ἐξόδῳ, διεξόδῳ, quarum vocum ſi qua praecedit, ad quam referatur ᾗ, articuli ſubjunctivi naturam non deponit, et ſignificat *qua*, *qua via*. Sed fit particula, quando, vel nihil praecedit, ad quod referatur, vel a praemiſſae vocis genere aut numero diſcedit, ut apud eund. in Phaedr. pag. 251. Τὰ τῶν διεξόδων στόματα, ᾗ τὸ πτερὸν ὁρμᾷ. *Meatuum ora, qua penna nititur emergere.* A loco facilis deducitur metaphora translata πρὸς τὸ νοητόν· nam, quemadmodum

modum loca caeteraeque res corporeae alia parte aliter ſe habent, eodem modo res, quae ſub cogitationem cadunt, alia ratione, alio modo explicari poſſunt, dicique e. g. partim dura, partim mollia etc. Inde fit, ut ᾗ limitet rationem et fortaſſe modum. Rationem, ut cum redditur, *quatenus.* vid. Plat. Apol. Socr. pag. 72. Συνεπισκέψασθε δὲ, ᾗ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν. *Mecum perpendite, quatenus mihi videatur haec dicere.* Sed clarius in Phaedr. pag. 247. Καθορᾷ δ' ἐπιςήμην, ὐχ ᾗ γένεσις πρόςεςιν, ὐδ' ᾗ ἐςί πυ ἑτέρα ἐν ἑτέρῳ ὖσα. *Perſpicit ſcientia, non quatenus generatio adeſt, neque fortaſſe quatenus alia in alio eſt.*

IV. Ut ΗΙ ἀναφορικῶς, ſic ΤΗΙ δεικτικῶς limitat rationem ubi crebro τῇ μὲν, τῇ δὲ ſunt relata. ut ſignificet, *partim-partim.* Ita Euripid. in Oreſt. vs. 356.

Ὦ δῶμα, τῇ μέν σ' ἡδέως προςδέρκομαι
Τροίαθεν ἐλθών· τῇ δ' ἰδὼν καταςένω.

O domus, partim cum voluptate te adſpicio Troja reverſus: partim videns gemo. Et Ariſtot. Ethic. lib. VI. ſub. fin. Σωκράτης τῇ μὲν ὀρθῶς ἐζήτει, τῇ δ' ἡμάρτανεν. *Socrates partim recte quaerebat, partim errabat.*

V. In his omnibus particula ante vel poſt ſe pronomen ταύτῃ intelligi vult, quod non raro additur, ut apud Plat. in Phaedone pag. 78. Ἆρ' ὖν τῷ μὲν συνθέτῳ ὄντι φύσει προςήκει τῦτο πάσχειν, ταύτῃ, ἧπερ συνετέθη; *Nonne igitur convenienter accidit rei, quae compoſita eſt, aut cujus haec ſit natura, ut componi poſſit; ut eadem ratione diſſolvatur, qua compoſita eſt?* Aſt, ubi admiſta eſt obliqua interrogatio, non intelligi poteſt ταύτῃ, ſed ᾗ, quae nonnunquam relativorum uſurpatio eſt, ponitur pro πῇ. Ita Plat. in Euthyphr. pag. 10. Πάντα τὰ τοιαῦτα μανθάνεις, ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐςὶ, καὶ ᾗ ἕτερα; *An intelligis, omnia haec ſimilia inter ſe differre, et quatenus differant?*

VI.

VI. Ex ἄλλο diſcretivo, τὶ infinito et ἢ comparativo aggregatur ἌΛΛΟ ΤΙ Ἤ cujus multus uſus eſt in interrogationibus figuratis; non quod ipſum ἄλλο τι ἢ interroget, ſed, diſſimulato ἆρα, μὴ, aut ſimili ἐρωτηματικῷ interrogationibus adhibetur. Vulgo redditur *Nonne?* vel *Nunquid?* ut apud Plat. in Gorg. pag. 481. Εἰ μὲν γὰρ σπȣδάζεις τε, καὶ τυγχάνει ταῦτα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγεις, ἄλλο τι ἢ ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη τῶν ἀνθρώπων; Reddit ille: *Si enim ſerio loqueris, et haec, quae dicis, ſunt vera, nunquid noſtra haec humana vita perverſa atque profligata eſt?* Sed poteſt preſſius verti: *An vita noſtra aliud quid erit, quam perverſa?* Et pag. 503. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ, καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιςον λέγων, ἃ ἂν λέγῃ, ἄλλό τι ἢ οὐκ εἰκῆ ἐρεῖ; Interpres: *Bonus ille vir, et qui in dicendo optimum illum finem ſibi proponit, nonne certum quiddam reſpiciet, non vero temere dicet?* Ubi, ſi τὶ notat *certum quid*, vim interrogativam unico τῷ ἄλλο attribuere videtur: cum utrumque nominis naturam ac conſtructionem ſervare poſſit, ſi reddimus: *An vir bonus, et qui, quaecunque dicit, dicendo optimum finem ſibi habet propoſitum, aliud quid dicet, quam quod non temere ſit?* Certe nulla particulae umbra ſupererit, quando citra interrogationem ponitur, ut apud eundem in Phaedr. pag. 245 extr. Εἰ δ᾽ ἔςι τȣ̃το ȣ̃τως ἔχον, μὴ ἄλλο τι εἶναι τὸ αὐτὸ κινȣ̃ν, ἢ ψυχὴν, ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη. *Si res ita ſe habet, ut id, quod ſe ipſum movet, anima ſit, neceſſario inde ſequitur animam eſſe neque genitum, neque mortale quid.* Ubi vero ipſum per ſe interrogat, tunc τί acuitur et praemittitur τῷ ἄλλο, ut apud Epict. cap. 73. Ἂν δὲ αὐτὸ τȣ̃το τὸ ἐξηγεῖσθαι θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ γραμματικὸς ἀπετελέσθην ἀντὶ φιλοσόφȣ; *Si vero ipſam enarrationem admiratus fuero, quid aliud niſi grammaticus evaſero pro philoſopho?*

VII.

VII. Propius ad particularum naturam accedit ἄλλο τι, cum non ſequitur ἢ, tumque videtur poni ἐλλειπτικῶς pro εἰ μὴ ἄλλο τι δοκεῖ σοι. Nec neceſſe eſt, ut ἄλλοτι mediae ſententiae interjiciatur, cum etiam inchoare orationem poſſit, ut apud eundem lib. II, de Rep. pag. 369. quem locum Budaeus, cum quo ſentit Devarius, pro ſignificatione τοῦ ἆρα affert. Verba ſunt: Φέρε δὴ, πῶς ἡ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; Ἄλλοτι, γεωργὸς μὲν εἷς· ὁ δὲ οἰκοδόμος· ἄλλος δέ τις ὑφάντης. ἢ καὶ σκυτοτόμον αὐτοῖς προσθήσομεν, ἤ τιν᾽ ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτὴν; ſive, ut editio Baſilenſis habet, θεραπευτῶν; Reſpondet alter, Φαίνεται. Quae verba licet ſub interrogationis notam inferre. Reddo itaque: *Agedum, quomodo civitas tanto apparatui ſufficiet? Niſi aliud quid ſtatuis, eſto unus agricola, alius domorum ſtructor, alius textor. An et ſutorem his adjiciemus, aut alium quempiam opificum eorum, quorum labor in corporis cultu verſatur?*

* Etſi haec recte videtur Hoogeveenus expoſuiſſe, ut conſtet, qua ratione ἄλλο τι vim interrogandi acceperit, negari tamen non poteſt, ſaepiſſime apud Platonem recte reddi: *Numquid?* vel *Nonne?*

VIII. ΟἿΟΝ vel ΟἿΑ proprie adjectiva particularum ſaepe ponuntur, et ſignificant *ut*, vel *quemadmodum*, ut apud Lycophr. vs. 121.

Χερσὸν περάσας οὐχὶ ναυβατῇ στόλῳ,
Ἀλλ᾽ ἀστίβητον οἶμον, οἷα τις σιφνεὺς
Κευθμῶνος ἐν στέραγγι τετρήνας μυχούς.

Potuiſſet dicere οἷός τις. *Per terram iter faciens non navali claſſe, ſed per viam inviam, ut talpa aliqua per rimas occulti meatus perforans abditos receſſus.* Etſi autem non omnes, varios tamen uſus habet eosdem, quos ὡς. Nam ut ὡς et plenam et fictam ſimilitudinem notat, ita et οἷον. Plenam, quando ſine protaſi occurrit,

ut apud eundem in Critia pag. 113. *Αὐτὸς δὲ τὴν ἐν μέσῳ νῆσον, οἷα δὴ θεὸς, εὐμαρῶς διεκόσμησεν. Ipſe vero in medio inſulam, utpote deus, facile exornavit.* Non ſimilitudine Dei, ſed revera Deus. Et App. Alex. lib. 1. *Θαῤῥεῖν, οἷα ὕπατον, ἐκέλευον. Bono animo eſſe jubebant, utpote conſulem.* Plane ut *ὡς* ſupra cap. LIV. ſect. 1, §. 4. Fictam habet ſimilitudinem, quando redditur *quaſi*, ubi ſignificamus, aliquid fieri tali modo, cum revera ita non fiat, qualem uſum ſupra notavi ibid. p. 761. in *ὡς*. Exemplum habet Plat. Epiſt. VII, pag. 339. *Μετὰ δεήσεως οἷον ἐξωθούντων με.* De iis, qui *ipſum precibus quaſi expellerent.* Sic pro *ὡς* quoque limitativo ponitur apud Euripid. in Oreſt. vs. 32.

Κἀγὼ μετέσχον, οἷα δὴ γυνὴ, φόνε.

Ego etiam caedis fui particeps, ut mulier. h. e. quantum per ſexum licuit. Latendum etiam *εἰκαςικῶς* vel *ςοχαςικῶς* ponitur plane ut *ὡς* ſupra cap. LIV, ſect. 1. §. 5. 6. Exemplum eſt apud Thucyd. lib. IV, cap. 90. *Τὸ ςρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίε οἷον δέκα ςαδίες. Exercitus a Delio receſſit decem circiter ſtadia.* Si *ὅσον* dixiſſet, potuiſſet intelligi *τόσον.* nunc plane pro *ὡς* adhiberi videtur. Denique pro *ὡς* ponitur intenſive, et admirandi cauſa, de quo vide cap. LIV, ſect. 1. §. 7. Tale eſt illud apud Hom lib. Od. B, vs. 239.

— Οἷον ἅπαντες
Ἧσθ' ἄνεῳ. —

Quam omnes ſedetis muti!

IX. Cum praeſtat uſum *παραδειγματικὸν*, h. e. in proferendis exemplis ad rem dictam confirmandam, notatque *exempli cauſa*, ſ. *verbi cauſa* aliquando ellipſeos beneficio ad ſyntaxin reduci facile poteſt, aliquando vix ac ne vix quidem. Prioris exemplum eſt apud Plat. in Phaedon. pag. 70. *Ἆρ' ὅτωσὶ γίγνεται ἅπαντα,*

 οὐκ

οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὂν τοιοῦτόν τι; οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον πȣ, καὶ δίκαιον ἀδίκῳ· καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. ἆρα ἀναγκαῖον, ὅσοις ἐςί τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι, ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίȣ· οἷον, ὅταν μεῖζόν τι γίγνεται, ἀνάγκη πȣ ἐξ ἐλάττȣς, ὄντος πρότερον, ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; An ita fiunt omnia, nempe non aliunde, quam ex contrariis contraria, quibus tale quid accidit? Exempli gratia, pulcrum turpi eſt utique contrarium et juſtum injuſto, et infinita alia ita ſunt comparata. Videamus, an neceſſe ſit, quibus aliquid contrarium eſt, illud non aliunde uſpiam naſci, niſi ex eo, quod ipſi ſit contrarium. Verbi cauſa, quum magnum quidpiam naſcatur, neceſſe utique ſit, prius ex eo, quod minus eſt, natum mox majus fieri. Ubi bis obvio bis ſua ſtructura reſtitui poteſt, hoc modo: Οἷον *τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐςιν ἐναντίον.* Et Οἷον *τȣτ' ἔςιν, ὅταν μεῖζόν τι* etc. Poſterioris exemplum ſuppeditat Ariſtot. de Rep. lib. 1, pag. 11. Ἔςιν *ἐνίοις γεγραμμένα περὶ τȣ́των.* Οἷον Χάρητι *δὴ τῷ* Παρίῳ, *καὶ* Ἀπολλοδώρῳ *τῷ Λημνίῳ. De his rebus a nonnullis ſcriptum eſt: exempli gratia, a Charete Pario et ab Apollodoro Lemnio.* Ubi vix ac ne vix quidem *τοιȣ̃το* vel *ἐςίν* intelligi poteſt, quod *τῷ οἷον* ſuam reddat ſyntaxin.

X. Ut *οἷον* qualitatem, ita ὍΣΟΝ quantitatem deſignat. Refertur autem ad *τόσον*, vel *τοσȣ̃το* e. c. Theognid. v. 93. Εἴ *τις ἐπαινέσσει σε τόσον χρόνον, ὅσσον ὁρῴη. Si quis te laudaverit tantum temporis quantum* h. e. *quantum viderit.* Limitat autem vel magnitudinem, ut in illis medicorum *ὅσον ὄβολον, ὅσον κόγχην circiter obolum, quantum concha capi*, *vel* locorum longitudinem ſ. ſpatium, ut apud Plat. Phaedr. p. 229. *Ὅσον δύ' ἢ τρία ςάδια, circiter duo vel tria ſtadia; vel* temporis ſpatium ut apud Xenoph Cyrop. II, p. 60. Ἐπειδὰν *ἀποκοιμηθῇς, ὅσον μέτριον. Poſtquam ſom-*

so

no indulſeris medico. ſ. *quantum ſat fuerit*. h. e. ἀποκοιμηθῇς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ἐφ' ὅσον μέτριον ἂν ᾖ. Plene dicitur ἐφ' ὅσον χρόνον. ut 1 Cor. VII. 39 Neque uſum hunc, ellipticum amittit, quoties ſubjungitur ſuperlativis aut ſimilis poteſtatis nominibus, qualia ſunt θαυμαστὸν ὅσον, μέγιστον ὅσον. Adverbio tamen μάλιστα praeponitur, ut ὅσον μάλιστα. Imo etiam multitudinis numero dicitur θαυμαστὰ ὅσα, ut apud Plat. Hipp. maj. pag. 282. Χρήματα ἔλαβε θαυμαστὰ ὅσα. *Mirum quantam pecuniae vim cepit.*

XI. His ita perceptis, reliqua, quae ſyntaxi accedunt, fiunt planiora. Eadem enim ratio eſt in ἐφ' ὅσον, ἐφ' ὅσα, εἰς ὅσον, ὅσον ἐπὶ, ὅσον ἀπὸ etc. Sic, ὕπνος ἐφ' ὅσον ἥδιστος, pro ὕπνος ἐπὶ τοσοῦτο προβεβηκὼς, ὅσον ἐστὶν ἥδιστος. Et, Ἐν κύκλῳ περιφράσσουσιν, ἐς ὅσον μακρότατον. Tu poſt περιφράσσουσιν intellige ἐς τόσον, tum poſt ὅσον ſupple δύνανται vel δυνατὸν περιφράσσειν. Alteram partem ſupplet Plat. in Phaedr. pag. 277. Τὸν ἔχοντα εὐδαιμονεῖν ποιοῦντες εἰς ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν μάλιστα. *Poſſeſſorem ſuum tanta felicitate beant, quanta in hominem cadere poteſt.* Porro, Ἀφαιρεῖται ἡμᾶς χρήματα, ὅσον ἐπ' αὐτῷ. pro, Ἀφαιρεῖται ἡμᾶς χρήματα τοσοῦτον τρόπον, ὅσον ἐπ' αὐτῷ. Similiter, ἐλοιδόρει ὅσον γε ἀπὸ τοῦ λόγου τούτου. *Quantum ex his verbis colligo, convitia dicebat.* Suppleo: Τοσοῦτο, ὅσον γε ἀπὸ vel ἐκ τοῦ λόγου εἰκάσαι ἔξεστιν. Similis ellipſis admittenda eſt, quoties ſequitur infinitivus, ut in Epigrammate:

Κὴν με φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν, ὅμως ἔτι καρποφορήσω,
Ὅσσον ἐπισπεῖσαί σοι, τράγε, θυομένῳ.

Pro, καρποφορήσω τοσοῦτο, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐπισπεῖσαι vel εἰς τὸ, vel ἐπὶ τὸ ἐπισπεῖσαι. Conſtruitur et in multitudinis numero cum infinitivo, plane ut ὡς εἰκαστικὸν, cum neque ἐξαρκεῖ, neque δυνατὸν, neque δεῖ intelligi commode poteſt. Tale eſt illud Luciani Tom.

III, adv. Indoct. Ὅσα γε κἀμὲ, Σύρον ὄντα, εἰδέναι. *Quantum quidem ego, Syrus homo, ſciam.* Supprimi εἰκὸς, aut ſi quid aptius, veroſimile eſt. Sic idem in Jove Tragoedo. Οὐχ, ὅσα γε κἀμὲ ὁρᾷν. *Non quantum quidem et ego videam.*

XII. ὍΣΟΝ ΟΥ, quod etiam ſcribitur ὁσονὲ, proprie, *quantum non*, Latine redditur *tantum non*, in quo τὸ ὲ tollit quantitatis cumulum, quominus fiat, ſed ita tamen, ut fere fiat, quod per adjectum vocabulum exprimitur. Ut quando dicimus, *Tantum non periimus.* Gr. Ὅσον οὐκ ἀπολώλαμεν. Proprie, *quantum non periimus.* ita explicari poteſt: Τοσοῦτο τοῦ ἀπολωλέναι ἀπείχομεν, ὅσον ἐξαρκεῖ εἰς τὸ μὴ ἀπολωλέναι. *Tantum ab interitu abfuimus, quantum*, h. e. *ut unice hoc poſſimus dicere, nos non periiſſe, nec ultra.* i. e. *fere periimus.* Sic Thucyd. lib. I, cap. 36. Τὸν μέλλοντα καὶ ὁσονὲ παρόντα πόλεμον dicit *futurum et tantum non praeſens bellum.*

XIII. Confundunt fere ὁσονὲ et ὅσον οὔπω, pro quo etiam ὅσον οὐδέπω dicunt; at ὅσον οὐ ſignificat *fere, tantum non:* ὅσον οὔπω vel οὐδέπω autem *jam jam, mox, tantum nondum*, proprie *quantum nondum.* e. c. Herodian. lib. I, cap. 13. Ὀλέθρου τοιούτου τοῖς μὲν αἴτιον ἤδη γεγονότα, ἡμῖν δὲ ἐσόμενον ὅσον οὐδέπω. *Exitii illis quidem jam factum auctorem, nobis vero jam jam futurum.* Et Lucian. in Merced. Conduct. cap. 31. Ὅσον οὐδέπω τεθνηξομένῳ ἔοικας. *Videris ſimilis eſſe jam jam morituro.* Interrumpitur ὅσον οὐδέπω, interpoſita particula δὲ apud Thucyd lib. IV, cap. 125. Νομίσαντες, πολλαπλασίους μὲν ἢ ἦλθον, ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὐδέπω παρεῖναι. *Putantes plures adverſus ſe venire, quam veniebant, et mox adfuturos.* Conſtruitur et non ineleganter cum ſubſtantivo, praecedente articulo, ut apud Heliod. lib. X, cap. 28. Τὴν ὅσον οὐδέπω

πω σφαγὴν ἀναμένων. *Mactationem ſingulis momentis exſpectans.*

XIV. Sed ὅσον μὴ et ὅσον μήποτε pro natura particulae μὴ, non negat, ſed prohibet; vel, ſi negat, partem totius negat. Ita Sophocles in Trachin. v. 1221.

"Οσον γ' ἂν αὐτὸς μή ποτε ψαύω χεροῖν.

Tantum ne ipſe manus unquam admoveam. Pro ὅσον μὴ dixit ὅσα μὴ Thucydides lib. IV. cap. 16. Φυλάσσειν δὲ τὴν νῆσον 'Αθηναίȣς μηδὲν ἧσσον, ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας· *Cuſtodirent nihilominus inſulam Athenienſes, tantum ne in eam deſcenderent.*

XV. Pronomen τὶ encliticum ſaepe habet vim μειωτικὴν, et ſignificat fere *quodammodo*, aut *quippiam*. Genuina itaque poteſtas particulae eſt aliquid demere adjectae parti, cui adhaeret, ſive illud nomen adjectivum eſt poſitivum, ut in ep. poſt. ad Cor. cap. XIII. com. 5. Εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐςε. *Niſi aliquatenus rejectanei eſtis.* Ita Ter. in Andr. Act. II. ſc. 6. v. 7. *Num illi moleſtae QUIPPIAM hae ſunt nuptiae?* Sic jungitur comparativo, ut apud Xenoph. lib. III. Inſtit. pag. 79. Εἴ τι ἐκείνȣς φοβερωτέρȣς ποιήσομεν. *Si eos aliqua in parte formidoloſiores reddemus.* vel *aliquantum formidoloſiores.* Verbo juncta, ejus vim imminuit. Euripides in Or. v. 1102.

Μενῶ, τὸν ἐχθρὸν, εἴ τι τιμωρήσομαι.

Manebo, ſi de hoſte aliquam vindictam ſumere potero. Thucydides particulam affectae voci praefigit lib. IV. cap. 21. 'Εν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν. Reddit interpres: *Quod foederibus tunc multo magis indigerent.* Imo *pluſculo magis.* h. e. *paulo magis*, *quam alias.*

XVI. Contra, ubi τὶ negatur per particulam ἀρνητικὴν, tantum abeſt, ut vim verbi imminuat, ut potius augeat. Ita Agamemnon apud Hom. lib. II. A. vs. 243.

Οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω. *Neque quicquam ſcit conjicere ex praeteritis de futuris.* i. e. *Omnino nihil ſcit.* Sic, *Nihil prorſus mirum.* Gr. οὐδέν τι θαυμαστόν, apud Xenoph. Inſtit. lib. VIII. pag. 208. Imo auget τὶ citra negationem, ſed non niſi elliptice, ſuppreſſo nomine μέγα, σεμνὸν, μεγαλοπρεπὲς, aut ſimili, ut cum Plato ait in Phaedr. pag. 242 fin. Σεμνύνεσθαι ὥς τι ὄντε. *Gravitatem, prae ſe ferre, quaſi aliquid ſint.* Pro μέγα τι.

XVII. Sed ΤΙ interrogativum, cum per ſe ſimpliciter interrogat, tum ſuppreſſae voculae efficiunt, ut interrogatio inſtituatur de cauſis, idque quadrifariam: ſunt enim eae vel ratiocinativae, vel efficientes, vel impulſivae, vel impulſivae, vel finales. In cauſam ratiocinativam inquirit Socrates, cum in Phaedro Platonis pag. 86. rogat: Τί οὐκ ἀπεκρίνατο; *Cur non reſpondit?* Poteſt intelligi διὰ, ut fit διὰ τί; *propter quid?* Suppletur ellipſis in Evang. Matth. cap. IX. com. 11. Cauſam efficientem notat ibid. cap. VIII. com. 27. Τί δειλοί ἐστε; *Quid eſt, quod vos facit meticuloſos?* Poteſt hic intelligi ὅτι. De cauſa impellente quaerit ibid. cap. XI. com. 7. Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; q. d. *Quid eſt, quod vos impellit ad exeundum in eremum ſpectaturos?* Vel, intercedente negativo, rogat de cauſa ἀποτρεπτικῇ, ut apud Eurip. in Or. v. 107.

Τί δ' οὐχὶ θυγατρὸς Ἑρμιόνης πέμπεις δέμας;

Quae cauſa eſt, quae tibi diſſuadet mittere filiam Hermionem? Elipſin particulae ὅτι ſuppletam videmus in Act. Apoſt. cap. V. com. 4. Denique quaeritur de cauſa finali apud Demoſth. de Cherſonn. pag. 39. Τί οὖν πρεσβεύετε; *Quorſum ergo mittitis legatos?* Supprimitur hic βουλόμενοι· Τί οὖν βουλόμενοι; *Qua mente? quo conſilio?* Integrum habet Idem. de Cor. pag. 326. Τί βουλόμενοι μετεπέμψασθε; *Quo conſilio arceſſiviſtis?*

XVIII. Par-

XVIII. Particulae ΤΙ΄ ΓΑ΄Ρ; varie vertuntur, vel *quidni?* vel *quid enim?* vel *quid igitur?*

Et primo quidem poſt interrogationem figuratam, negativam vim habentem, nominis naturam non omnino exuit, imo ſervat integram, dummodo ellipſi locum demus, ut ut recte vertitur *quid ni;* Apud Euripidem in Oreſt. v. 481. rogat Tyndareus:

Μενέλαε, προσφθέγγῃ νιν, ἀνόσιον κάρα;

Menelae, an alloqueris eum, impurum caput? Haec interrogatio continet aliquam negationem: negat enim fas eſſe hominem matricidam compellare. Reſpondet Menelaus: Τί γάρ; ubi τί non poteſt poni pro διὰ τί; quid enim eſt? *Nam propter quid?* ſed intelligitur verbum, κωλύει puta, aut ſimile. Τί γὰρ κωλύει; *Quid enim impedit?* Et hoc ipſum quoque eſt ἐλλειπτικὸν, repetito ex antecedentibus προσφθέγξομαι. *Alloquar; quid enim obſtat?*

Secundo poſt interrogationem nudam rectamque vehementer affirmat in reſponſionibus, atque ad nudam illam interrogationem interrogatio figurata reſpondet; ut apud Plat. in Sophiſt. pag. 232. ubi rogat hoſpes, an Sophiſtae poſſint reddere contradlcendl idoneos iis, quae manifeſta ſunt in coelo et terra? Reſpondet Theaetetus: Τί γάρ; ſcilicet κωλύει. *Quid enim obſtat*, cur non poſſint? Intellige δύνανται ἀντιλογικοὺς ποιεῖν, quia nihil impedit, quo minus poſſint.

Tertius uſus eſt ἐν ταῖς προλήψεσιν, cuius exemplum eſt in Ep. ad Rom. cap. III. com. 3. ubi objectioni contra Judaeorum gentis praeſtantiam, quam praecipue Apoſtolus in eo conſiſtere dixerat, quod illis oracula divina erant commiſſa, occurrens ait: Τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; Μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; Μὴ γένοιτο. *Quid enim, ſi nonnulli non crediderunt? An ipſorum nulla fides fidem Dei deſtruet? Abſit.*

Quartus uſus eſt in reſponſionibus affirmativis, in quibus τὸ γὰρ rationem flagitat, cur ea, quae dicta ſunt, non ita ſe habeant: et τί interrogando negat, aliter ſe rem habere non poſſe. Ut apud Plat. in Phaedr. pag. 258. Socrates ait: Τοῦτο μὲν ἄρα παντὶ δῆλον, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν αὐτό γε τὸ γράφειν λόγους. *Ergo hoc quidem omnibus eſt perſpicuum, non turpe eſſe ſcribere orationes.* Reſpondet Phaedrus: Τί γάρ; *Quid enim?* ſeu, *cur enim?* ſcili-

ſcilicet, turpe ſit. Oratio tota elliptica, nonnullis tum ante, tum poſt τί γὰρ ſuppreſſis. Ante τί γὰρ ſupprimuntur ex ſuperioribus repetenda, poſt τί γὰρ vel eadem vel ſimilia intelligenda, ita ut plenius ſic verba reſolvi poſſint: Οὐκ αἰσχρὸν τὸ γράφειν· τί γὰρ ἂν εἴη τοῦτο αἰσχρόν; h. e. *Quae* i. e. *nulla ratio inveniri poteſt, cur hoc turpe ſit.*

Quintus uſus eſt in orationis proceſſu, in quo, priori rejecto, alterum ſubſtituitur; ut ſi dicas: *Si illud non ſit probabile, an ergo hoc?* Habet exemplum Xenoph. lib. IV. Memorab. pag. 789. ubi quaeritur, an is, qui ad panem opſonium adhibet, merito dicatur ὀψοφάγος. quo negato, iterum rogat, Τί γάρ; ἐάν τις ἄνευ τοῦ σίτου τὸ ὄψον ἐσθίῃ ἡδονῆς ἕνεκα, πότερον ὀψοφάγος εἶναι δοκεῖ; *Quid igitur? ſi quis ſine pane opſonium edit deliciarum cauſa, an is videtur eſſe opſoniorum helluo?* Reddo, *Quid igitur?* ut γὰρ ſit συλλογιστικὸν, de quo uſu dixi cap. XII, ſect. 1. §. 11.

Sextum addo uſum, quando ſequitur ἀλλ' ἤ, non tantum initio orationis, ut cum dicimus: *Quid enim aliud, niſi amentia eſt;* Τί γὰρ ἀλλ' ἢ ἄνοιά ἐστι. ſed etiam in media ſententia, ubi γὰρ ſtabilit aut probat juſtam agendi cauſam, et τί interrogando negat, aliud fieri aut debuiſſe, aut potuiſſe. Occurrit apud Heliod. Aethiop. lib. VIII. cap. 7. Καταλαβοῦσα τὴν Χαρίκλειαν ἐν ὀδυρμοῖς καὶ δάκρυσι, καὶ τί γὰρ ἀλλ' ἢ πενθοῦσαν; Verbatim: *Deprehendens Charicleam in lamentis et lacrymis, at quid enim aliud quam lugentem?* i. e. *Et lugentem; quid enim aliud?* h. e. *Nihil enim aliud* reliquum erat miſerae, *quam* lugere.

In primo uſu additur et particula δή, ſive βεβαιωτική, ſive παρακελευστική. ut apud Plat. in Politic. pag. 292. ubi agitur de triplici imperiorum forma, rogatque Hoſpes: Τί οὖν; Οἰόμεθά τινα τούτων τῶν πολιτειῶν ὀρθὴν εἶναι, etc. *Quid igitur? An putamus aliquam ex his civitatibus rectam eſſe?* Reſpondet Socrates: Τί γὰρ δὴ καὶ κωλύει; *Quid enim obſtat?* Significat nihil obſtare: negationis vim auget interrogatio ſimul et exhortatio, qua hoſpitem incitat, ut ipſe proferat, ſi quid inveniat, quod impedire poſſit. q. d. *Dic age tu ipſe, ſi quid invenire poſſis, quare hoc non ita ſit.*

XIX. Ag-

XIX. Aggregatae particulae τί δὲ; *Quid? Quid vero? quid autem?* ſuperaddendi aliquid, et quidem notabile, poteſtatem habent, ex quibus alterum τί obſervatione aliquid dignum promittit, quod rei propoſitae novum pondus addat: alterum δὲ tranſitioni inſervit, ut apud Ariſtoph. in Plut. v. 172.

Τί δέ; τὰς τριήρεις ȣ σὺ πληροῖς; εἰπέ μοι.

Chremylus ibi magna ambitione oſtendere conatur, pecuniae obedire omnia, et propter eam cuncta inter mortales fieri: enumeratis itaque multis, addit hoc tanquam memorabile et ad rem imprimis faciens: *Quid vero? Triremes nonne tu comples? dic mihi.* Uſus frequentiſſimus eſt, cum, abſoluta una, ad alteram orationis aut diſputationis partem accedimus; ut cum oſtendiſſet Socrates apud Plat. in Phaedr. Lyſiam in oratione ſua definitionem neglexiſſe, tranſiens ad aliud vitium ait pag. 264. Τί δέ; τἄλλα ȣ χύδην δοκεῖ βεβλῆσθαι τὰ τοῦ λόγȣ; *Quid vero? Reliquae orationis partes nonne videntur ſparſim disjectae?* Eſt ubi τί δὲ in oratione ἐλλείπει, ut apud Eurip. in Phoeniſſ. v. 731.

Εἰ νυκτὸς αὐτοῖς προςβάλοιμεν ἐκ λόχȣ;

Pro, τί δ' εἰ. *Quid ſi noctu ex inſidiis irruamus?*

Adjicitur et particula δὴ, q. d. *Quid vero nunc?* Vel poteſt ſervare δὴ uſum παρακελευστικὸν, ut in illo Platonis in Protagora pag. 358. Τί δὲ δή; ὦ ἄνδρες, τὸ τοιόνδε, αἱ ἐπὶ τȣ́τȣ πράξεις ἅπασαι, ἐπὶ τοῦ ἀλύπως ζῆν καὶ ἡδέως, ἆρ' ȣ̓ καλαὶ καὶ ὠφέλιμοι; Exhortando, quaſi dicat: *Agite vero, viri, hoc mihi reſpondete: nonne omnes, quae in hac re verſantur, actiones, ut quis ab omni triſtitia ac metu remotam vitam agat, ſunt pulcrae et utiles?* Et mox iterum: Τί δὲ δή; ἀμαθίαν ἆρα τὸ τοιόνδε λέγετε, τὸ ψευδῆ ἔχειν δόξαν, καὶ ἐψεῦσθαι περὶ τῶν πραγμάτων πολλȣ̃ ἀξίων; *Agite hoc mihi reſpondete. An inſcitiam tale quid dicitis, nempe opinionem falſam habere, et falli in rebus magni momenti?*

Quia exhortatio non fit, niſi in re ſeria, hinc ſponte profluit particularum uſus in iis, in quibus maxime dominatur et quaſi triumphat oratio. Exemplum eſto apud

apud eundem in Euthyph. pag. 14. Enumeraverat Socrates multa, e quibus quid ad uſum hominum conſequeretur, rogaverat, ut ſenſim perveniret ad id, quod volebat maxime, nempe ad commoda, quae capimus ex cultu divino. Ubi ergo eo devenit, ſic quaſi ex integro rogat: Τί δὲ δή· τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἀπεργασίας; *Age nunc hoc mihi reſponde: ex multis et praeclaris bonis, quae dii praeſtant, quid palmarium eſt, et quaſi ſumma?*

Ubi vero minus manifeſta eſt exhortationis nota, minus etiam ἐμφατικὸν eſt τὸ δή, quo caſu crediderim ſervare primariam notionem temporis, nec ultra; et notare *nunc*, *jam*, ut in Hippia, loco modo allato, inter crebrius repetitum τί δὲ ſemel occurrit τί δὲ δὴ pag. 575. Τί δὲ δή; Ἀθρώπῳ ψυχὴν κεκτῆσθαι etc. *Jam vero, quid tibi videtur* etc.

Sed aptiſſima et tantum non neceſſaria eſt particulae δὴ acceſſio in orationum aut diſputationum concluſionibus, in quibus τὸ δὴ a primaria notione, actum maturum exprimente, non recedit: deductis enim jam omnibus, quae ad rem probandam idonea viſa fuerint, jam maturum videtur tempus cuncta ad propoſitum finem referendi. Exemplum eſt apud Plat. in Rep. lib. V. pag. 469. Conſilium auctoris erat Reip ſuae cives a bellis civilibus deterrere, ne in propria viſcera saevirent. Id facit per ambages: Τί δέ, inquit, πρὸς τοὺς πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ στρατιῶται; *Quid vero? Adverſus hoſtes quomodo ſe gerent noſtri milites?* Et primum quidem quaerit, an Graeci Graecos in ſervitutem redigere debeant. Mox de praeda agens, inquit, Τί δέ; σκυλεύειν etc. *Quid? An Graeci de Graecis ſpolia agent?* Deinde pag. 470. Τί δέ; ſimiliter quaerit de agrorum vaſtationibus. Tandem eadem pag. extrema, ſuperioribus negatis, concludens, negat bella inter eos eſſe gerenda, ſeditiones, ſi quae fuerint ortae, eſſe componendas etc. id quod maxime intendebat ſuperior diſputatio; quae non a τί δέ, ſed a τί δὲ δὴ inchoat: Τί δὲ δή; Ἣν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἑλληνὶς ἔσται; Δεῖ γ᾽ αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε καὶ ἥμεροι ἔσονται; et quae ſequuntur. *Jam vero, dic hoc age. An ea civitas, quam tu condis, non eſt Graeca? Oportet certe, inquit. An igitur cives non erunt boni et mites?*

XX. De

XX. De τί δ' ȣ̓ nihil fere notatu dignum habeo, niſi quod hoc diſcrimine differt a πῶς δ' ȣ̓; quod hoc omnem modum, quo quid fieri non poſſit, ſed τί δ' ȣ̓; rationem, cur quid non fiat, excludit. Plat. lib. V de Rep. pag. 462. Ἡ δέ γε τῶν τοιȣ́των ἰδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεώς τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει. *Haec talium privata ratio (civitatem) deſtruit, ubi ad eosdem urbis et communium rerum caſus alii vehementer dolent, alii gaudio exſultant.* Reſpondet alter: Τί δ' ȣ̓; *Quid ni?*

XXI. Illud tamen praeterire nolim, τί δ' ȣ̓ non ſemper reſpondere toti orationi, quae praeceſſerit, ſed aliquando parti, ut cum ſententia negativum quid admixtum habet, ſic apud Plat. in Sophiſta pag. 345 init. Τό γε μεμερισμένον, πάθος μὲν τοῦ ἑνὸς ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν, ȣ̓δὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτῃ δὴ πᾶν τε ὂν καὶ ὅλον, ἓν εἶναι. *Nihil impedit, quo minus id, quod diviſum eſt, unius affectionem in omnibus partibus habeat, et hactenus omne illud et totum, eſſe unum.* Reſpondet alter, Τί δ' ȣ̓; Non τί δ' ȣ̓ κωλύει etc. Sic enim aptius eſſet τί γὰρ ſcilicet κωλύοι; ſed, τί δ' οὐκ ἂν εἴη ἕν; *Quid ni eſſet unum?* Niſi dicamus, τί δ' οὐκ ȣ̓δὲν κωλύει; quod neſcio, an Graecum ſit.

XXII. Ex ΤΙ' interrogativo et ΜΗ'Ν affirmativo conficitur concedendi formula in reſponſionibus affirmativis, more Latinis inſueto; quis enim apud eos aſſentiens reſpondet *quid ſane*? Caeterum affirmatio eſt tam valida, ut a confirmatione fere nihil differat. Τί enim interrogando ſignificat, nihil omnino excogitari poſſe, quod praecedentibus adverſetur, id quod τὸ μὴν ſtabilit. Haec Platoni imprimis eſt familiariſſima. Vide eum lib. V de Rep. pag. 453. ubi aliquis rogat: Οὐκȣ̃ν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρῳ προσήκει προςάττειν τὸ κατὰ τῆς αὐτȣ̃ φύσιν; *An igitur aliud tribu-*

tribuendum opus eſt, *quod utriusque naturae conveniat?* Reſpondetur: Τί μήν; h. e. *Quidni?* ſ. *Quid impedit, quo minus hoc ita?* Sed, quandoquidem τί μὴν affirmandi vel potius confirmandi poteſtatem praefert natura ſua; uſus voluit, quae ſunt vocabulorum fata, ut etiam adhibitum ſit in dictionibus ſimpliciter aſſentientium, ut apud eundem in Phaedr. pag. 229. ubi Phaedro, roganti: Ὁρᾷς ὖν ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον; *An vides igitur illam altiſſimam platanum?* reſpondet: Τί μήν; *Quid ni?* Et in Phaedr. pag. 272. rogat Socrates: *An igitur vis, ut ſermonem tibi referam, quem ſuper his audivi?* Reſpondet Phaedrus: Τί μήν; *Quid ni?*

XXIII. Particularum ΤΙ' ΟΥ̃Ν junctarum duplex uſus eſt. *Prior*, quando duo aut plura proponuntur, ex quibus quid verum ſit, diſquiritur, quodque verum eſſe neceſſe ſit: ut cum Socrates ait apud Plat. in Phaedr. pag. 263. ita naturam hominum eſſe comparatam, ut apud ipſos alia ſint comperta, ac plana, alia dubia et ambigua. His praemiſſis, rogat: Τί ὖν; Τὸν ἔρωτα πότερον Φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων, ἢ τῶν μή; *Quid ergo? Dicemusne amorem eſſe ex his, quae ſunt ambigua, an quae non?* Si res ſunt vel certae vel ambiguae, hinc ſequitur, amorem eſſe alterutrum: hinc additur particula ὖν. Utrum autem ſit, rogat particula τί. *Alter* uſus eſt ἐν ταῖς τῶν προλήψεων προτάσεσι, quando ex ſuperioribus deducta, plerumque falſa, conſequentia proponitur. Fingit, qui loquitur, ſibi objectionem, et quaſi admirans interrogat: Quid ergo? Si haec ita ſunt, an non alterum illud ſequitur, quod admittendum non eſt? Sic Socrates apud Platonem in Phaedro, poſtquam probaverat, amorem eſſe coecam et amentem cupiditatem, pag. 242. quaſi palinodiam canens, fingit obſtupeſcere ſe, quaſi abſurdum ac profanum quid ex ore exiiſſet. Τί ὖν; inquit, Τὸν Ἔρωτα οὐκ Ἀφροδίτης καὶ θεόν τινα ἡγῇ; *Quid ergo? An*

Amorem

Amorem non arbitraris filium eſſe Veneris et Deum: Mox ſubdit: *Si Deus eſt, ut re vera eſt non poteſt eſſe res mala.*

XXIV. ΤΙ' ΠΟΤΕ ponitur quando cupidiſſime interrogamus, notante ποτὲ deſiderium ardens cognoſcendi, quod ignoratur, ut ſupra dictum cap. XLV. §. 5. 8. Poëtae utramque particulam conjungunt et in unam vocem contrahentes dicunt τίπτε, imo ſequente adſpirata vel vocali vel diphthongo τίφϑ', ut τιφϑ' ὅτως ἔςητε; ut lib. II. Φ. v. 369.

Ἥρη, τίπτε σὸς υἱὸς ἐμὸν ῥόον ἔχραε κήδειν;
O Juno, quid tandem filium tuum impellit contra fluentem meum? Sed et extra poeſin τίπτε invenio apud Dem. de Cherſon. pag. 42. Τίπτ' ἂν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προςφέρεται; *Cur tandem illo modo cum reliquis, et non eodem modo vobiscum agit?* Interrumpuntur τί et ποτὲ, fortaſſe metri gratia apud Ariſtoph. in Pac. v. 61.

Ὦ Ζεῦ, τί δρασείεις ποϑ' ἡμῶν τὸν λεών;
O Jupiter, quid tandem vis facere populo noſtro?

XXV. Verba quae particularum naturam induunt; ſunt ἄγε, ἴϑι, φέρε, εἰπέ. Et Ἄγε quidem verbi naturam ſervare poteſt, quoties cum ſecunda imperativi perſona conſtruitur, ut in illo in Diogenem Cynicum proceleusmatico, quod exſtat apud Laertium in Diog. pag. 415.

Διόγενες, ἄγε λέγε, τίς ἔλαβέ σε μόρος
Ἐς ἄϊδος; ἔλαβέ με κυνὸς ἄγριον ὀδάξ.

Diogenes, age dic, quis te exitus rapuit ad orcum? Rapuit me canis ferox morſus. Et apud Ariſt. in Pac. 357. Ἄγε, φράζε. *Age, dic.* At vere particulae naturam aſſumit, quando conſtruitur cum diverſis perſonis et numero. Sic *prima* ſingularis ſequitur apud Hom. Il. A. v. 542.

Εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι. —

Eia,

Eia, *age*, vel *ſi vero vis*, *ago*, *capite annuam.* Cum *tertia ſingulari imperativi* conſtruit idem lib. Od. Θ. vs. 542.

'Αλλ' ἄγ', ὁ μὲν χεθέτω. —

Verum age, *hic quidem ceſſet.* Frequentius ſequitur prima pluralis ſubjunctivi, ut apud eund. lib. Il. E. vs. 249.

'Αλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων. —

Verum age jam cedamus conſcenſo curru.

XXVI. Si vere ἄγειν eſt etiam ἰέναι, ut Heſychius notat, et inde rite deducitur vis adhortandi, non dubium eſt, τὸ ἄγε, repudiato verbi regimine, in particulam plane abiiſſe, imprimis cum praemittitur verbo ἴωμεν, et dicitur ἄγε ἴωμεν. Si enim verbi naturam ſequitur, non tantum perſonarum obſtaret diverſitas, ſed bis idem diceretur ἴθι ἴωμεν. Exempla ſunt apud Ariſtoph. in Veſp. v. 1256.

Ἄγε νῦν, ἴωμεν. μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω.

Age nunc, *eamus; nihil nos detineat.* Et in Pace, v. 851.

Ἄγε νῦν ἴωμεν. εἰπέ μοι etc.

Age nunc eamus. dic mihi etc. Conſtruitur etiam cum prima perſ. fut. ind. ut Hom. Il. lib. I. v. 167.

Εἰ δ' ἄγε, τὰς ἂν ἐγὼ ἐπιόψομαι. —

Si vero vis, *age*, *hos quidem ego deligam.* Et lib. Od. Π. v. 348.

'Αλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν. —

Verum age, *navem nigram trahamus.*

XXVII. Cum ſecunda plurali frequenter etiam conſtruitur, licet ſervet formam ſingularis numeri. Exemplum eſt apud Hom. lib. Od. Θ. v. 250.

'Αλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
Παίσατε. —

Verum age; quotquot Phaeacum optimi eſtis ſaltatores, *ludite.*

XXVIII. Imo

XXVIII. Imo conſtruitur cum plurali δεῦτε ipſum ſingulare, apud Hom. Od. Θ. v. 11.

Δεῦτ' ἄγε Φαιήκων, ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες.
Huc age, Phaeacum doctores et principes.

XXIX. Quamvis ἄγε cum omnibus perſonis utriusque numeri poſſit conſtrui, non tamen neceſſe eſt, ipſum ſervare terminationem numeri ſingularis: ut enim dicimus: ἄγε, σκέψασθε, et ἄγε δὴ σκεψώμεθα, ita et dicitur ἄγετε, σκέψασθε, et ἄγετε, σκεψώμεθα. Exemplum ſuppeditat Homerus lib. Il. H. v. 194.

Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμήϊα τεύχεα δύω,
Τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι.

Verum agite, dum ego bellica arma induam, interim vos ſupplicamini Jovi Saturnio regi. Ubi verbi naturam ſervare poteſt, ut ἄγετε, εὔχεσθε, perinde ſit atque ἴτε καὶ εὔχεσθε. Sed manifeſte particula eſt, quando ſequitur prima pluralis, ut apud eundem lib. Il. I. v. 26 et 700 et lib. Ξ. v. 74.

Ἀλλ' ἄγετ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.

XXX. Particula ΦΕ'ΡΕ, uſum ac poteſtatem habet eandem, ac particula ἄγε. tantummodo pluralis formae φέρετε, ut τοῦ ἄγετε, nulla habeo exempla. Primo, ſi quis ſe ipſum excitat, adhibet φέρε cum prima perſona ſingulari ſubjunctivi, cujus exemplum eſt apud Ariſtoph. in Veſp. v. 901.

Φέρε νῦν ἅμα τήνδ' ἐγχεάμενος κἀγὼ ῥοφῶ.
Agedum, ſimul hanc infundam et ego, atque ſorbebo. Frequentiſſime conſequitur aoriſtus ά ſubjunctivi. Aoriſtum β' tunc habere locum cenſeo, ubi verbum in aoriſto ά non uſitatum eſt, ut apud Ariſtoph. in Pace vs. 360.

Φέρε δὴ, κατίδω ποῖ τοὺς λίθους ἀφέλξομεν.
Age jam, diſpiciam quorſum hos lapides dimoveamus. Servas quoque conſtanter formam ſingularis, etiamſi plures exci-

excitantur. Sic cum prima pluralis conſtruit Plat. in Euthyphr. pag. 7. Φέρε δὴ, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν. *Agedum, disquiramus, quid dicamus.* Et Demoſth. Adv. Leptin. pag. 369. Φέρε δὴ, κᾀκεῖνο ἐξετάσωμεν. *Agedum, et illud inquiramus.* Cum ſecunda plurali conſtruit Demoſthenes de Rhod Libert. pag. 81. Φέρε γὰρ, πρὸς θεῶν σκοπεῖτε. *Agedum enim, per Deos conſiderate.* Saepe autem poſt φέρε ſequitur καὶ; ut ap. Diog. Laërt. lib. III. p. 217. Φέρε καὶ περὶ τούτων διαλάβωμεν. *Age et de his videamus.*

XXXI. Ex imperativo quoque facta particula ἴθι hortativa, etiam quando cum ſecunda perſona ſingularis conſtruitur, ut in illo Homeri Il. B. v. 8.

Βάσκ', ἴθι, οὖλε Ὄνειρε, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν. *Vade, age, pernicioſum ſomnium, ad celeres naves Achivorum.* Cum prima perſona aoriſti α ſubjunctivi conſtruit Plato in Philebo paulo poſt principium. Ἴθι δὴ πρὸς τούτοις διομολογησώμεθα καὶ τόδε. *Age vero, praeter haec etiam illud mutuo aſſenſu ſtatuamus.* Ita ex Platonis Gorgia Thom. Mag. pag. 891. Ἴθι δὴ, καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα. *Agedum et illud disquiramus.*

XXXII. Imperativus εἰπὲ numeri ſingularis formam ſervat, etiam quum plures compellantur. Hoc in caſu puto, non ἁπλῶς notare *dicite*, λέγετε aut εἴπατε. ſic enim nuda eſſet imperandi forma et notio absque exhortatione; verum poni pro ἄγε, εἴπατε. ita ut ſimul imperet et impellat, atque hoc modo particulae naturam induens ſuſtentat utriusque poteſtatem et officium. Vide ſis Ariſtoph. in Acharn. v. 318.

Εἰπέ μοι, τί φειδόμεσθα τῶν λίθων, ὦ δημόται; Ecce, alloquitur *populares*, et dicit, *dic mihi, quid parcimus lapidibus?* pro *Agedum, dicite.* Sic εἰπὲ et verbi ſignificationem retinet, et particulae poteſtatem una cum natura, quae flexione eſt invariabilis, aſſumit: neque enim ſolum ſufficit ἄγε, niſi εἴπατε intelligatur: neque εἴπατε quia hortamentum abeſt.

XXXIII.

XXXIII. E praepoſitionibus cum ſuo regimine particularum naturam induentibus, primo loco notanda eſt 'ANΘ' ῼN, quae conſtat ex praepoſitione ἀντὶ vicem vel remunerationem ſignificante, et genitivo plurali relativi, neque ſemper particulae vicem explet, quia ſaepe reddi poteſt: *pro quibus*. Sed tum demum fit particula, quando nihil praecedit, ad quod ἀνθ' ὧν referatur, vel potius factum remunerandum aut puniendum ſequitur, ut plerumque, vel praecedit. Sint in Act. Apoſt. cap. XII. com. 23. Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίȣ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ. *Statim ipſum percuſſit angelus Domini, pro eo quod non non tribuerat gloriam Deo*, et apud Aelian. V. H. lib. XIII. cap. 28. Ὑπὸ κυνῶν διεσπάσθη, ἀνθ' ὧν ἀπέδρασεν. *A canibus eſt laceratus fugae ſupplicium luens*. Hinc uſum accepit αἰτιολογικὸν, non tamen pleniſſimam poteſtatem, ut γὰρ vel ὅτι quod in genere omnem cauſam, unde unde petitam, indicat; at ἀνθ' ὧν peculiarem tantum eam, quae ex meritis naſcitur, quo facit locus ex Actis Apoſt. modo notatus, ubi ἀνθ' ὧν reddi poteſt *quia*, *quoniam:* ſed tutius, et particulae naturae convenientius tamen *pro eo quod.* ubi igitur ἀνθ' ὧν praefigitur facto, commode redditur *quia*: ubi vero praefigitur ſupplicio, vel remunerationi, potius eſt concludentis nota, redditurque *quare*, *quamobrem*, *quocirca*. ut apud Lycurg. Orat. adv. Leocr. cap. 18. ubi recitata jurisjurandi formula, ait: ſi Leocrates juravit, manifeſti perjurii reus eſt, neque tantum in vos injurius, ſed etiam in deos impius fuit: Εἰ δὲ μὴ ὀμώμοκεν, εὐθὼς δῆλός ἐςι παρεσκευασμένος ȣ̓δὲν (f. μηδὲν) ποιήσειν τῶν δεόντων· ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν αὐτὸν ϗὴ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσησθε. *Sin non juravit, eo ipſo palam eſt, ita ſe jam a principio paraviſſe, ut nihil facturum eorum, quae facere oportet: quare jure ipſum pro cauſa deorum ſupplicio afficiatis.* Ita concludit ſalutis noſtrae aſſertor, Chriſtus, in Evang. Luc. cap. XII. com. 3. Nihil, inquit,

 eſt

eſt opertum, quod non in lucem ſit proditurum: ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσονται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. *Quocirca, quaecunque in tenebris dixeritis, in luce audientur: et, quod in aurem in penetralibus locuti fueritis, praedicabitur in tectis.* Ubi manifeſte particula eſt; fruſtra enim ad verbum reddideris *pro quo*, vel, *pro eo quod.*

XXXIV. Ἐφ' ᾧ cum particulae naturam induit, ſignificat *ea conditione ut.* Conſtruitur cum *futuro.* ut ap. Thucyd. Σπονδὰς ποιησάμενοι, ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. *Ea lege fecerunt inducias, ut captivos reciperent.* Item cum infinitivo ut apud Xenoph. lib. VI Hiſt. Gr. pag. 593. Ἐψηφίσαντο οἱ Λακεδαιμόνιοι δέχεσθαι τὴν εἰρήνην, ἐφ' ᾧ τοὺς τε ἁρμοστὰς ἐκ τῶν πόλεων ἐξάγειν, τά τε στρατόπεδα διαλύειν. *Decreverunt Lacedaemonii accipere pacem his conditionibus, ut et praefectos ex urbibus educerent, et exercitus dimitterent.* Et de Ageſil. pag. 665 init. Πῶς ἂν οὗτος ἐθέλοι τὰ ἀλλότρια ἀποστερεῖν, ἐφ' ᾧ κακόδοξος εἶναι. *Quomodo ille velit aliena rapere ea conditione, ut male audiat.* Sic et ἐφ' ᾧ μὴ v. c. Xenoph. lib. IV de Exp. Cyr. pag. 321. Οἱ δ' ἔφασαν ἀποδώσειν, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς κώμας. *Illi vero dicebant, ſe reddituros ea conditione ne vicos exurerent.* Cum aoriſto α conſtruit Apoſt. Paulus ſcribens Philippenſibus cap. III. com. 12. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ, εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. *Non quod jam conſecutus ſum, aut jam perfectus, ſed perſequor, ſi forte prehendam, qua conditione a Chriſto Jeſu comprehenſus ſum.* q. d. Ea lege me Chriſtus comprehendit, ut omni ratione id perſequar. Cum futuro indicativi, et, quod non admodum frequens, ubi narratur res praeterita, apud Thucyd. lib. IV. cap. 30. Εἰ βούλοντο ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὅπλα

λα καὶ σφᾶς αὐτὰς κελεύειν παραδᾶναι, ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρίᾳ τηρήσονται. *Si vellent imperare militibus in inſula ut ſine periculo et arma et ſe ipſos tradant ea conditione, ut modica cuſtodia ſervarentur.* Niſi potius dicamus, ἐφ' ᾧ retinere naturam relativi, ita ut conditio non ſequatur, ut in ἐφ' ᾧτε, ſed praecedat, nec modica cuſtodia deditionis ſit conditio; contra deditio cuſtodiae modicae: et tam non reddendum, *ea conditione ut*, ſed *qua conditione.* Cum ſubjunctivo, adjecto ἂν, conſtrui, liquet ex Xenoph. Memorab. lib. I, pag. 730. Πότερον, ὅτι τοῖς μὲν λαμβάνεσιν ἀργύριον ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀπεργάζεσθαι τῦτο, ἐφ ᾧ ἂν μισθὸν λαμβάνωσιν. *Utrum, quod illis; qui pecuniam accipiunt, neceſſe ſit praeſtare id, qua conditione mercedem accipiunt.*

XXXV. At ἐφ' ᾧτε infinitivum poſtulat Xenoph. de Exp. Cyri lib. VI, pag. 390. Δέξιππον δὲ αἱρεθέντα οἶδα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἄρχειν τῆς πεντηκοντόρε, ἣς ἠτησάμεθα παρὰ Τραπεζεντίων, ΕΦ' ΩΤΕ πλοῖα συλλέγειν, εἰς σωζοίμεθα. *Dexippum vero electum ab exercitu ſcio, qui imperaret actuariae navi quinquaginta remorum, quam a Trapezuntiis petieramus, ea lege, ut cogeret naves, quibus ſervaremur.*

XXXVI. Cum futuro quoque infinitivi conſtruitur, ut apud Xenoph. lib. III. Hiſt. Gr. pag. 502. Ubi Tithrauſtes Timocrati aurum tradit, jubetque illud dare praefectis urbibus, ἐφ' ᾧτε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίες. *ea conditione, ut bellum Lacedaemoniis facerent.* Aoriſtus ά infinitivi ſequitur apud eundem lib. II, pag. 462. Αἱρεθέντες, ἐφ' ᾧτε ξυγγράψαι νόμες. *Electi ea conditione, ut leges conſcriberent.*

XXXVII. Vox compoſita ΚΑΘΟ' ex praepoſitione κατὰ ſignificante *ſecundum*, et relativo ὅ, qua forma dicitur παρὸ et διὸ, proprie notat *ſecundum quod*, et poteſtate eſt limitativa; atque ita aut parum, aut nihil differt ab ὅπῃ, de quo ſupra cap. 34 diximus.

XXXVIII. Quod igitur attinet ad primitivam particulae poteſtatem, indicat totius limitatam partem, idque propter ὃ, relative. Limitatio autem non uno modo inſtituitur. Vel limitari poteſt ſpecies, ut cum dicimus καθὸ ἄνθρωπος, *quatenus homo*; vel limitatur modus, ut in ep. ad Rom. cap. VIII, com. 26. Τὸ γὰρ, τί προσευξώμεθα, καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν. *Nam, quid precemur, ſecundum quod decet*, h. e. *quomodo decet, neſcimus.*

XXXXIV. Adjecta particula ἂν pro vi ἀοριστολογικῇ limitationem laxat, ut cum dicimus, καθὸ ἂν βούληται. *Utcunque voluerit.* Pro ἂν ex ſtylo novi Teſtamenti, dicitur ἐὰν, quemadmodum legimus ὃ ἐὰν, ὅπου ἐὰν, pro *quicunque*, *ubicunque*. Sic καθὸ ἐὰν dixit Apoſtolus ſcribens in poſteriori ep. ad Corinth. cap. VIII, com 12. Καθὸ ἐὰν ἔχῃ τὶς, εὐπρόσδεκτος· οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. *Secundum quodcunque*, h. e. *prout quis habet, acceptus eſt; non prout non habet.*

XL. Limitationem quoque vagam reddit particula τι addita, eſtque hujus ΚΑΘΌΤΙ commodus uſus in rebus eventum nondum ſortitis, ut apud Thucyd. lib. IV, cap. 118. Ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, καθότι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ πολέμου. *Conſilia conferre, qua maxime ratione bellum componi poſſit.*

XLI. Ut καθὸ, ita καθότι cauſam deſignare poteſt, quatenus κατὰ, *ſecundum*, etiam convenientiam notat, quae eſt inter cauſam et effectum. Exemplum eſt in Evang. Luc. cap. I, com. 7. Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισαβὲτ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. *Nec illis erat proles, quandoquidem Eliſabet erat ſterilis, et uterque provectus aetate.* Convenientia apparebit clarius, ſi, mutata loquendi forma, dicimus: κατὰ τὸ τὴν Ἐλισαβὲτ στεῖραν εἶναι, καὶ ἀμφοτέρους προβεβηκότας εἶναι.

XLI.

XLII. Ut καθὸ qualitatem, ita καθόσον quantitatem limitat, conſiſtente vi limitandi in κατὰ, quantitatis notione in ὅσον. ut apud Plat. in Phaed. pag. 64 extr. Οὐκᾶν ὅλως δοκεῖ σοι ἡ τοῦ τοιᾶτα πραγματεία, ᾶ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ, καθόσον δύναται, ἀφεςάναι αὐτᾶ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; *Nonne ergo videtur tibi hujusmodi hominis cura verſari, non circa corpus, ſed in eo ut illam avocet, et ad animam convertat?* Locutio eſt elliptica, ſuppreſſo κατὰ τοσᾶτον, ut κατὰ τοσᾶτον ἀφεςάναι, καθόσον δύναται. Et, Κατὰ τοσᾶτον ἀπεργασάμενος, καθόσον ἦν δυνατόν. Plenam orationem habet Lyſias a Budaeo excitatus pag. 130. Καθόσον ἕκαςος οἷός τ' ἦν, κατὰ τοσᾶτον ἐβοήθει. *Prout quisque poterat, tantam opem ferebat.* In his et ſimilibus commode redditur *quatenus.*

XLIII. Etiam κατὰ plurali ἃ jungitur, ſed affixo περ, ut fiat compoſitum καθάπερ, in quo κατὰ limitat, ἃ ἀναφορικῶς conſtituit limitationis materiam, et περ ſapit nativam indolem, augendo et amplificando τὴν ὁμοίωσιν, quem uſum fere praeſtat totum καθάπερ. Dicitur autem pro κατὰ ταῦτα ἅπερ. Exemplo ſit illud Platonis in Conviv. pag. 173. Καί μοι ὡμολόγει, καθάπερ ἐκεῖνος διηγεῖτο. *Et mihi confitebatur, plane ut ille narraverat.* i. e. convenienter omnibus, quaecunque ille narraverat. Et epiſt. v. in principio. Εὐφραίῳ μὲν συνεβᾶλευσα, καθάπερ ἐπέςελλες, τῶν σῶν ἐπιμελᾶμενον, περὶ ταῦτα διατρίβειν. Pro κατὰ ταυτὰ, ἃ ἐπέςελλες. *Euphraeo fui auctor, ut, qui curam rerum tuarum ſuſcepit, in ea perſeveret, plane ut mihi ſcripſiſti.*

XLIV. Ut autem ὡς, ita et καθαπερ ſignificat *utpote*, qui uſus naſcitur ex limitatione, quae certis finibus circumſcribit ac terminat, utrum quid fieri poſſit, aut non poſſit; liceat, aut non liceat. vide Plat. ep. VIII, pag. 356. Βασιλέα δὲ τῶν τοιᾶτων δικῶν μὴ

 ἐξεῖ

ἐξεῖναι δικαστὴν γίγνεσθαι, καθάπερ ἱερέα, καθαρεύοντα καὶ δεσμοῦ καὶ φυγῆς. *Regi vero talibus judiciis intereſſe, nefas, utpote ſacerdoti* (proprie *ſecundum id, quod ſacerdos eſt*) *qui purus eſſe debet a vinculis et exilio.* Convenit hic *utpote*, quippe paulo ante ſacrorum ac religionis ſummam auctoritatem penes regem eſſe voluerat.

XLV. Adjicitur et particula εἰ, et una voce effertur ſcribitur καθαπερεὶ, quae vocula adjecta addit aliquam conditionis notam, rurſus non ſine ellipſi. E. G. Dicit Plato, ſive is potius fuerit Dio, ſcribens ad Perdiccam Macedonum regem, quae epiſtola invenitur inter Platonicas numero quinta, pag. 321. Ἔστι γὰρ δή τις φωνὴ τῶν πολιτειῶν ἑκάστης, καθαπερεὶ τινων ζώων. *Eſt enim vox aliqua ſingularum civitatum, plane ut quorumdam animalium.* Quod ſi poſt εἰ in καθαπερεὶ intelligimus ex praecedentibus repetitum, φωνή ἐστι, plenior erit oratio: κατὰ ταῦτα, καθ' ἃ φωνή ἐστι ζώων τινῶν. vel καθ' ἃ ἂν εἴη.

XLVI. Occurrit in Novi Foederis paginis καθὼς pro καθὸ vel καθάπερ, quod dubito an antiqua admittat Graecia: non enim ſolent praepoſitiones componi cum adverbiis. Moeris tamen ſine ulla dubitatione ſcribit: Καθότι, Ἀττικῶς· καθὼς δὲ Ἕλληνες. Pro καθὸ invenitur in ep. Petri poſter. cap. I, com. 14. Ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. *Propinqua eſt tabernaculi mei deſtructio, ſicut ſignificavit mihi Dominus noſter Jeſus Chriſtus.* Et ep. poſter. ad Cor. cap. VIII, com. 15. Καθὼς γέγραπται. *Sicuti ſcriptum eſt.* Limitat modum in ep poſter. ad Timoth. cap. III, com. 1. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς. *Ut doctrina Domini propagetur, et illuſtretur eodem modo, quo et apud vos.*

F I N I S.

INDEX

INDEX PARTICULARUM.

Prior numerus paginam, ſecundus paragraphum indicat.

A.

Ἄγε δὴ 190, 2.

Ἄγε et Ἄγετε 813.

Ἀιϑ' ὤν 817.

Αἲ ſequente ἔτι pro ἄτι geminato 259, 5.

Αἴϑ' ὤφελον 271, 5. 276, 6.

Αἴκε et αἴκεν 261, 1.

Ἀλλ' ἄττα 107, 2.

Ἀλλὰ, *ſed autem*, (G. *aber, ſondern.*) diſcretive ponitur 1, 1. adverſative 2, 1.

Ἀλλὰ adverſativum, pro ἤ, 2, 1. * conceſſis praemiſſis negat ſequentia 2, 2. format apodoſin poſt ἐπειδὴ 1, 2. citra praemiſſorum negationem adverſatur 3, 3.

Ἀλλὰ diſcretivum et adverſativum ſequitur μὲν 3, 4.

Ἀλλὰ *at*, (*aber, gleichwol*) exceptive 4, 5.

Ἀλλὰ *at* (*gleichwol*) in objectionibus 4, 6. in objectionibus alternis 5, 9.

Ἀλλὰ in aſſumtionibus ſyllogismorum *Atqui* (*Nun aber*) 4, 6. *

Ἀλλὰ poſt εἰ 5, 7. (*Wenn gleich — ſo*).

Ἀλλὰ ἐπακελευστικὸν. (*nur, jedoch*) in hortationibus, *quin, quin age* 5, 10. ἀλλὰ in media ſententia 6, 11. habet indignationis ſignificationem 6, 11. uſurpatur in precationibus et votis 6, 11. in principiis orationum reſponſoriarum 7, 11. ſignif. *ac potius* 7, 12. an interroget? 8, 13.

Ἀλλὰ ellipticum paratum animum ſignif. 8, 1. in objectionibus 9, 2. 3. in comprobationibus 10, 4. pro οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ 10, 5. ubi repetitur per anaphoram ibid. pro *imo vero*, (*nein vielmer.*) 11, 6. in paradoxis, initio librorum capitum, et ſermonum 11, 7. uſurpatur ab iratis 12, 8. a colloquiorum ſcriptoribus, abrupte ſermonem incipientibus 12, 9.

Ἀλλὰ pro ἀλλά γε 12, 10.

Ἀλλὰ an abundet 13, 11.

Ἀλλὰ γὰρ *ſed enim*, ubi γὰρ affert cauſam oppoſitionis quae ineſt in ἀλλὰ 15, 1.

par-

partim explicite ibid. partim implicite, ubi 1) ipſi oppoſitioni vis cauſativa ineſt 15, 2. 2) ex praecedentibus intelligitur cauſa 16, 3. 3) ex conſequentibus 17, 3.* 4) extrinſecus ſuppletur 17 4.
Ἀλλὰ γὰρ interpoſitis aliis vocibus 18, 5 an pro ἀλλ' ὅμως 219, 7. an interroget? 19, 7.
Ἀλλὰ γὰρ δὴ 24, 2.
Ἀλλά γε in oppoſitionibus et diſcretionibus, quae reſtringuntur. *At ſaltem, at certe,* (*aber wenigſtens.*) item (*ſo aber.*) 20, 1. (*aber freilich*) 21, 3. ubi aliquid ſupplendum 21, 4. metri cauſa pro eo γ' ἀλλὰ dictum 23, 6. poſt εἴπερ. (*wenn auch, ſo dann. doch*) 32, 5.
Ἀλλὰ δῆτα 215, 10. 11.
Ἀλλὰ δὴ, *ſed age, at profecto* 23, 1.
Ἀλλ' ἔμπης 299, 5.
Ἀλλ' ἤ, proprie *ſed vel* 25, 1. *niſi quam, praeterquam quod* 25, 2. ſqq. praecedente ἄλλος aut ἕτερος 27, 8. praecedente interrogativo 27, 9. ἀλλ' ἤ-ἤ 27, 10. an pro ἀλλὰ μόνον 27, 12. quid fit ἀλλ' ἢ ubi nec negativum, nec interrogativum praecedat 29, 13.
Ἀλλ' ἦ, quomodo differat ab ἀλλ' ἤ, 29, 14.
Ἀλλ' ἤτοι *ſed nunc jam*, damnatis ſuperioribus, potius aliquid proponit 30, 1. interdum omiſſis quae praecedere debebant 31, 2. uſus tranſitivus 31, 4.
Ἀλλὰ καὶ *ſed etiam* 32, 1. *quin etiam* (*ſo gar*) 32, 2. cum ellipſi verborum ad quae referatur 32, 3.
Ἀλλὰ καί τοι 39, 1.
Ἀλλὰ μὲν οὔγε 473.
Ἀλλὰ μέν τοι γε 481, 18.
Ἀλλὰ μὴ 8, 12.
Ἀλλὰ μὴν *at certe* (*doch gewiſs*, 33, 1. in aſſumtionibus ſyllogiſmorum *atqui* (*nun aber*) 33, 2.
Ἀλλὰ μήν γε *atqui certe* (*nun aber, doch* 33, 3. 34, 4.
Ἀλλὰ μὴν γε καὶ 34, 5.
Ἀλλὰ μὴν καὶ-γε 35, 8.
Ἀλλὰ μὴν πω 35, 9.
Ἀλλὰ νὴ Δία et νὴ Δί' ἀλλὰ differunt 539, 14.
Ἀλλ' ὅμως 552, 4. 5.
Ἀλλ' ὅτε δὴ 188, 4.
Ἀλλ' οὐ 36, 1. 2.
Ἀλλ' οὖν 37, 1. 2.
Ἀλλ' οὖν γε 37, 3. 4. 39, 5.
Ἀλλά πῆ δή 7, 11.
Ἀλλὰ πῶς δὴ ibid.
Ἀλλὰ τί μήν ibid.
Ἀλλά τοί *at vero, at ſane* 39, 1. 2.
Ἀλλά τοι καὶ 39, 1.
Ἄλλο τι ἢ 799, 6.
Ἄλλο τι ibid.
Ἄλλως τε 44, 9.
Ἄλλως τε καὶ cum εἰ 40, 2 cum ἂν 40, 3. cum participio 41, 5. immutato ordine τε ἄλλως καὶ 43, 8.
Ἄλλως τε κἂν 40, 3.
Ἀμέλει proprie *bono animo es* 44, 1. *procul dubio, utique, reve-*

revera, certe 45, 2. nimirum. 45, 3.
Ἀμέλει δὲ, ἀμέλει δὲ καὶ, quin etiam, omnino vero 28, 4.
Ἄμως γέ πως. 730, 4.
Ἂν, ejus poteſtas ἀοριστολόγικὴ 28, 1. cum Articulo ſubjunctivo 48. cum Aor. 1. 2. conj. ibid. cum optativo. ibid. cum ὅ, ὅπου, ὅπως 49. ſpeciatim ſignificatus particulae ἂν. 1) potentialis, cum optativo 49, 1. imperativo 50, 2. infinitivo 50, 3. participiis 50, 4. imperat. indic. 51, 5. futuro indic. 52, 7. cum verbo δύναμαι 53, 8. 2) ſignificatus voluntatem indicans. Cum optativo 53, 1. ejusque aor. II. 54, 2. ubi reſolvitur per imperativum 54, 3. cum infinitivo 54, 5. cum verbis βούλομαι, θέλω et ſimilibus 55, 6 3) ſignificatus neceſſitatis aut officii 56, 1. 2. 4) ſignificatus futurum indicans, et quidem a) fut. obliquum, ubi conſtr. cum imperfecto 57, 2. plusquamperfecto 58, 3. aoriſto I. 58, 4. aor. II. 58, 5. optativo 58, 6. infinitivo 59, 7. b) futurum indic. 59, 8. ubi varias poteſtates ſimul exerceat 60, 1. 61, 2. uſus ellipticus 61. ſqq. ἂν bis poſitum 66. ſqq. ejus poteſtas conditionalis 619, 70.
Ἂν καὶ 71, 5.
Ἄρα, ejus poteſtas primaria in ſyllogismis, ergo (alſo, folglich) 72, 1. in enthymematicis 73, 2. in colloquiis 74, 3. in ſorite 74, 4. interdum collectiva vis eſt obſcurior 75. ſqq. ſignif. etiam, nempe, nimirum, videlicet, ſine, ſcilicet 77, 9. ἄρα inter οὐδὲ et γε medium 88, 10. in epiphonematibus 78, 11. in temporum ſignificationibus 78, 12. 79, 13. ἄρα effectum ſignificans 79, ſqq. ἄρα conjecturale 82, ſqq. ἄρα tranſitivum 86, 1. in continuata oratione 87, 2. in recenſionibus 87, 3. in ſermocinationibus 88, 4. pro μὲν οὖν vel μὲν δὴ 88, 5. ſequentibus δὲ, ἀλλὰ, αὐτὰρ 88, 6. an pro δὴ ponatur? 91, 3. 92, 4.
Ἄρα οὖν 90, 2.
Ἆρα particula interrogativa 92. 93. rarius oblique interrogat 93, 2. cum alio interrogativo v. c. πῶ ποτε, vel τίς; 93, 4.
Ἆρα γε 94. 95. 96. 97.
Ἆρα μὴ 97, 1.
Ἆρα οὐ 97, 2. 98. 99.
Ἆρα οὖν interrogat cum concluſione 100, 2. cum inchoandi poteſtate 100, 3. in tranſitionibus 101, 4.
Ἆρα τις 94, 5.
Ἆρ' οὖν, v. Ἆρα οὖν.
Ἆρ' οὖν οὐκ nonne igitur 101, 6.
Ἀτὰρ i. q. αὐτὰρ 119, 1. Ἀτὰρ οὖν ibid.
Ἅτε, utpote, quatenus 102, 1. cum participio 102, 2. neglecto participio 103, 3. ſignif.

ſignif. *quippe*, *nam* 103, 4.
Ἅτε οὖν 105, 8.
Ἅτε περ 105, 9.
Ἀτεχνῶς proprie *ſine dolo* 105, 1. deinde *revera* 106, 3. prorſus 106, 4.
Ἄττα 107. 108.
Αὖ, *rurſus* et *viciſſim* 109, 2. pro δὲ poſt μὲν 112, 9. pro εἰς τὐπίσω 112, 10. ſignificat *alias*, *alio tempore*, *poſthac* 115, 6.
Αὖ πάλιν 110, 3.
Αὖθις 113, 1. notat iterationem 114, 3. cum verbis ἰέναι ἔρχεσθαι et ſimilibus notat *vero* 115, 4.
Αὖθις αὖ 110, 5. 116, 9.
Αὖ πάλιν αὖθις 117, 11.
Αὐτὰρ adverſativum 119, 2. quomodo differat ab ἀλλὰ 119, 4. ejus vis tranſitiva 121, 7. continuatam narrationem denotat 121, 9. in membrorum diviſionibus 122, 10. αὐτὰρ ſequente γε 123, 11. habet vim excipiendi 123, 12.
Αὖτε 117, 12. 118, 13-16
Αὐτίκα *mox*, *ſtatim*, *continuo* 124. i. q. *ut hoc utar*, ſ. *exempli gratia* 135, 4. 126.
Αὖτις 114, 2.
Ἄχρι *usque*, *donec* 126, 1. ſqq. *penitus*, *omnino*, *prorſus* 128, 4.
Ἄχρι καιροῦ 127, 4.
Ἄχρι πόῤῥω 127, 4.
Ἄχρις 126, 1.
Ἄχρις ἐπὶ πολὺ 127, 4.

B.

Βάσκ' ἴθι 816, 31.
Βλέπε μὴ 482, 3.
Βυλοίμην ἂν 55, 6.

Γ.

Γὰρ *nam*, *enim*, 129, 1. refertur interdum ad remotiora ib. 2. ejus ſignificatus cauſalis ellipſibus obſcuratus 129-132. ejus uſus in clauſulis 132, 7.
Γὰρ inchoativum, *videlicet*, *nempe nimirum* 132, 8. κατὰ μετάθεσιν 133, 10. ſequente δὲ 133, 9.
Γὰρ ratiocinativum, in interrogationibus 134, 11.
Γὰρ an ſit vere interrogativum 136, 12. 137, 13. an adverſativum 137, 14.
Γὰρ δὴ ſeparatim conſideranda, ubi δὴ tempus notat 138, 1. ſignificat *nam profecto* 138, 2.
Γὰρ δήπυ 139, 2.
Γὰρ οὖν in argumentatione reciproca 139, 3. in reſponſionibus affirmativis 140, 5. ubi vis αἰτιολογικὴ augetur 140, 4.
Γὰρ οὖν δὴ certitudinem augent 141, 4. in reſponſionibus affirmativis 142, 7. γὰρ probat et οὖν accommodat 142, 8.
Γάρ πυ 142, 8. 143, 10.
Γάρ ῥα enim ſcilicet, enim nimirum 143, 11.
Γάρ τε 747, 18.
Γάρ τοι 144, 12.
Γε particulae poteſtas primaria, reſtrictiva, *ſaltem*, *cer-*

te

ἐν 144, 1. vis περιγραφικὴ 145, 2. uſus ejus ellipticus 145, 3. 146, 4. ſqq. an abundet repetitum 147. 148. inſervit interrogationi et indignationi 149, 6. admirationi ibid. aegre concedenti convenit, ibid. 7. habet vim confirmandi 149, 8. 150, 9. περιγραφικὴν in negationibus 151, 11. item ἐπιδοτικὴν 151, 13. ponitur pro γὲ δὴ 159, 10. pro μάλιστα 152, 13. an pro γοῦν 153, 14. an abundet? 153, 15.

Γε ἀλλὰ pro ἀλλά γε 23, 6.

Γὲ δὴ limitationem ſtabilit 155, 1. in reſponſionibus affirmativis 155, 2. in interrogationibus ſubobſeurum 157. 3.

Γὲ δήπου 157, 4.

Γὲ μέντοι 158, 1. elliptice 158, 2.

Γέ μὲν ὔτοι 158, 2.

Γέ μὴν tamen, at certe 159, 4. at vero, attamen idid. dumtaxat 160, 4. pro δέ γε 160, 5.

Γέ που limitando aſſenſum dicit 164, 1. conveni confidenti 165, 2.

Γέ τοι limitatum confirmat 166, 1. quomodo differat a γάρ 167, 2.

Γέ τοι δή 167, 3.

Γέ τοι πυ 167, 4.

Γ' ου disjunctim 161, 1.

Γοῦν concludit ex limitatione 161, 1. an ponatu pro γάρ 161, 2. reddi inte dum poteſt igitur ſaltem 162, 3. elliptice poſitum 162, 4. probat a ſigno 162, 5. ab exemplo 163, 6. quomodò ponatur in reſponſionibus affirmativis 163, 7. 164, 8. 9.

Δ.

Δαὶ viciſſim, diſcretive ant adverſative 179, 1. cum interrogativo poſt negationem aliud quaeri ſignificat 180, 2.

Δε encliticum 178, 24. notat motum ad locum 179. cauſam finalem ibid.

Δὲ particula poſtpoſitiva 168. 1. ſubintellecto μὲν 169, 3. pro ἀλλὰ diſcretivo et adverſativo 170, 5. quo ſenſu ſaepe claudit ſententiam 170, 7. habet vim amplificandi 172, 10. uſum tranſitivum 172, 11. continuativum 172, 12. ponitur pro μὲν δὴ in clauſulis 172, 13. in orationum principiis abruptam orationis formam infert, et vehementem affectum prodit 173, 14. ſignum eſt praepoſterae argumentationis 173, 15. ſuſtinet vicem particulae γάρ 174, 16. an pro δὴ 176, 20. an pro καὶ 178, 23.

Δέ γε pro ἀλλὰ γε 171, 2. limitat poſterioris orationis membrum 181, 1.

Δὲ δὴ jam vero, exultantis aliqua re orationis ſignum 182, 3. novae attentionis incitamentum 183, 4. de

ea

eo qui poſt ſilentium longum dicere incipit 183, 5.
Δὶ καὶ et καὶ δὲ quomodo differant 177, 22.
Δ' οὖν concludit cum apodoſi 184, 6. per anticipationem 184, 7. poſt μὲν δὴ in narrationum concluſionibus 185, 8. in iisdem citra μὲν δὴ 135, 9. ejusdem uſus inchoativus 185, 10. ubi longior narratio contrahitur 186, 6.
Δέ τοι 187, 7.
Δὴ proprie *jam*, i. q. ἤδη 187, 2. poſt ἀλλὰ 188, 4. poſt νῦν 188, 5-7. ſequente νῦν 189, 8. ejus uſus hortativus 190. 191. uſus in interrogationibus 191. ſqq. uſus inchoativus 194. ſqq. uſus ὑπερθετικὸς ſ. gradationis index 197, ſqq. ſuperlativis et ſuperlativorum naturam habentibus jungitur 200, 5. 201, 6. uſus confirmativus 203. ſqq. in ſenſu ironico 204, 4. 205, 5.
Δὴ νῦν 189, 8.
Δή γε 732. 3.
Δὴ τότε 201, 8.
Δῆθα et ὄφρα relata. 682, 6.
Δῆθεν *ſtatim*, *illico* 210, 1. ſimulatione veritatem tegens, ſignificat *quaſi* 211, 2. an ſit dubitativum 311, 3.
Δηλαδὴ 204, 2.
Δηλονότι 587, 6.
Δήποτε 710, 10. 193. 4.
Δή που ſignificatus localis 206, 1.
Δήπου dubitativum, *forte* 207. 2. aſſeverat cum conjectura 207, 3. ſenſu ironico 208, 4. in interrogationibus 208. 6. alterius conſenſum elicit 209, 7.
Δήπουγε 210, 8.
Δήπουθεν 211, 4.
Δῆτα an ſit i. q. ὄντω 212, 1. habet ſenſum hortativum 213, 2. convenit precantibus ac depecantibus 213, 3. 4. exprimit praecedente negatione adverſationem 213, 5. in interrogationibus indicat animum ſciendi cupidiſſimum 215, 8. convenit admiranti, ſibi placenti, timenti, increpanti, commiſerandi 216, 12. habet uſum inchoativum 217, 13. item ὑπερθετικὸν 217, 14. nec non confirmativum 218, ſqq. recte interdum vertitur *igitur* 219, 17.
Διὰ τί 806, 17.
Διόπερ 689, 3.

E.

Ἐὰν cum verbo voluntatem notante 263, 4. in futuri ſignificatione conſtr. cum Aor. I. ſubj. 263. 5. notat interdum *etſi*, *quamvis* 264. 8. Ἐὰν ſequente εἰ δὲ μὴ 265, 9.
Ἐὰν ἄρα μὴ 267. 13.
Ἐὰν δὲ ſuppreſſa ſententia affirmativa 266, 10.
Ἐὰν δὲ μὴ 265, 9.
Ἐὰν καὶ 266, 11.
Ἐὰν μὲν, ἐὰν δὲ 265, 9.
Ἐὰν μὴ pro ἀλλὰ 267, 13.
Ἐάν περ 268, 14.

Ἐάν τε geminatum 268. 17. ſolitarium 269, 19.
Εἰ conditionalis particula 221, 1. cum optativo pro ἐὰν 222, 4. cum fut. indic. 223, 9. cum aor. ά. 224, 10. obteſtationibus inſervit 224, 11. habet vim cauſalem i. q. *quandoquidem* 225, 12. inſervit interrogationibus 226, 13. an pro ὅτι et διότι? 227, 18. an ſit i. q. *ne* poſt verba timendi, 229, 19. ſenſus hujus particulae optativus 230, 21. reticetur nonnunquam 231. 22.
Εἰ βούλει δὲ 239, 7.
Εἰ γὰρ *utinam enim* 231, 1. conſtructio ejus cum optativo, infinitivo, et indicativo 233, 4. 5.
Εἰ γὰρ καὶ 243, 2.
Εἰ γε *ſaltem ſi*, *ſi modo* 234, 1.
Εἰ γε δὴ *quandoquidem profecto* 236, 6.
Εἰ δ' ἄγε 238, 2.
Εἰ δὲ 236, 1.
Εἰ δὲ βούλει 237, 2.
Εἰ δὲ καὶ 243, 2.
Εἰ δὲ μὴ 240, 9. ſqq.
Εἰ δὲ μή γε 242, 14.
Εἴθε *utinam* cum optativo 271, 2. cum indicativo ib. 3. infinitivo ib. 4. cum verbo ὀφείλω ib. 5.
Εἰ καὶ 243, 1. 244, 4.
Εἰκός γε 149, 8.
Εἰ μὴ 245, 1. ſqq. *dummodo non* 246, 2. exceptivum 247, 4. ubi εἰ et μὴ ad diverſa referantur 248, 6.
Εἰ μὴ ἄρα 249, 7.
Εἰ μή τι ἀλλὰ 249. 8.
Εἰπὴ particulae loco 816.
Εἴπερ *ſi modo* cauſam ſine qua non notat 250, 3. *quamvis* 253, 10.
Εἴπερ ἄρα 254.
Εἴπερ γε 255, 13.
Εἴπερ δή ποτε 250, 6.
Εἴπερ ποτε 250, 5.
Εἴπερ τις ἄλλος 379, 6.
Εἴπερ τις ἄλλος καὶ οὗτος 250, 5.
Εἴπῃ 256, 18.
Εἰποτὲ ibid.
Εἴπου ibid.
Εἴπως ibid.
Εἶτα, *dein*, *deinde*, *deinceps*. 272, 1. bimembrem ſaltem orationem requirit 273, 3. conſequentiam notat 274, 4. ubi notet *demum denique* 274, 5. in interrogationibus 275, 6. in objectionibus 276, 7. ſignificat etiam *interim tamen* 277, 11.
Εἴ τις et εἴ τι 257, 15.
Εἴτε *ſive* duas vel plures conditiones involvit 258, 1. geminatum in deliberationibus 260, 7 et dubitationibus 259, 6.
Εἴτε καὶ 260, 9.
Εἴτ' οὖν 261, 10.
Εἷως pro ἕως 306, 3.
Ἐκεῖ πῃ 711. 4.
Ἔμπης adverſativum 297, 1. ſignif. *omnino utique* ib. 2. *tamen* 298, 4. ἔμπης et καίπερ relata 299, 6.
Ἔμπης δὲ 298, 4.
Ἔνθα et ἵνα relata 362, 7.
Ἐνθάδε 178, 24.
Ἐνθάπερ 691, 5.
Ἐνθάδε 746, 12.
Ἐνθένδε 178, 24.

Ἐνταῦ

'Ενταῦθα et ἵνα relata 362, 7.
'Ενταῦθά πȣ 711, 4.
'Εξ ἀρχῆς πάλιν 686, 8.
'Επὰν 294, 1.
'Επεὰν 295, 4.
'Επεὶ temporale, poſtquam 280, 2. cum infinitivo in orat. obliqua ibid. 3. conſequentiam rationis notans ſignif. quoniam 280, 4. conſtruitur cum particulis interrogativis 281, 6. cum imperativis, quomodo notet alioquin? 283, 7.
'Επεὶ ἂν 294. ſq.
'Επεὶ ἄρα 285, 8.
'Επειδὰν 296, 6.
'Επειδὴ conſequentiam temporis notans cum ind. praet. 290, 2. cum optativo 291, 3. conſequentiam rationis ſignif. 291, 5. in antitheſibus 292, 6.
'Επειδὴ cum εὐθέως, πρῶτα et τάχιστα 291, 4.
'Επειδήπερ 293, 8.
'Επειὴ 293, 7.
'Επεί κε et κεν 297, 3.
'Επεί νυ 544. 10.
'Επεὶ οὖν 289, 9.
'Επείπερ 288, 12 ſq.
'Επείπεργε 289, 13.
'Επειτα 279. 15.
'Επεί τε 747, 17.
'Επεί τοι 286, 10.
'Επεί τοι γε 287, 11.
'Ετεὸν vere, ſerio 300, 2. in petitionibus ſeriis 301, 3.
Εὖγε applaudentis 302, 1. laudantis ib. 2. ironicum 303, 5.
Εὖγε ὅτι 303, 4.
Εὖτε ſicut, plane ut, in comparationibus 304, 1. quando poſtquam, cum 304, 2.
Εὖτ' ἂν 305, 3.
Εφ' ᾧ 818, 34.
Εφ' ᾧ ἂν 819, 34.
'Εφ' ᾧ μὴ 818, 34.
Εφ' ᾧ τε 819, 35.
Εως continuatam actionem notat 305. ſeq. Ejus conſtructio cum genitivo 306, 4. cum verbis et quidem aoriſtis 307. 5. 6. cum praeſenti indic. 308, 8. cum imperf. ind. 308, 9. cum adverbiis 308, 10.
Ἕως ἂν 309, 1. cum praeſenti conj. 310, 3. cum optativo ib. 2. cum aoriſtis conj. ib. 4. 5.
Ἕως ὅτȣ 308, 8.
Ἕως ȣ̆ 307, 5.
Ἕως περ ἂν 311, 9.
Ἕως πότε 308, 10.

H.

Ἢ disjunctivum 302, 1. dubitativum 303, 3. an ſit interrogativum 316, 13. ſqq. comparativum 321, 1.
Ἢ ἄρα 314, 6.
Ἢ καὶ ȣ̓ 315, 8.
Ἢ κατὰ 322, 3.
Ἢ κεν — ἢ δὲ particulae disjunctivae 323. copulant ſaepe magis quam disjungunt 324, 6. 7.
Ἢ μὴ 315, 8.
Ἢ οὐ 315, 7.
Ἢ οὐχὶ καὶ 320, 17.
Ἢ πόθεν, ἢ πως, ἢ τίς 317, 15.
Ἢ ῥα 314. 6.
Ἢ ὡς 322, 3.
Ἢ particulae prima poteſtas 332

332, 1. habet vim affirmandi etiam in interrogationibus directis 333, 3.
Ἢ γὰρ confirmat rationem 334, 1. in interrogationibus: *Nonne?* 335, 3. *itane vero?* 336, 6.
Ἢ γὰρ ἂν *alioquin* 337, 7.
Ἢ δὴ 338, 1.
Ἢ δῆπα 340, 4.
Ἢ μάλα 239, 2.
Ἢ μάλα δὴ 339, 3.
Ἢ μὲν 240, 5.
Ἢ μὲν δὴ 340, 6.
Ἡ articuli ſubj. tertius caſus particulae loco poſitus 797, 3.
Ἢ μὴν ſerio affirmantis 341, 7. minantis ib. 8. ſpondentis et expromittentis ib. 9. admirantis 342, 10. jurantis ib. 11.
Ἢ μὴν τοι 343.
Ἤδε 324, 6. ſqq.
Ἠὲ καὶ οὐκὶ 315, 8.
Ἤδη quale tempus notat 349, 1. ſqq. cum praeterito 350, 5. cum futuro 351, 8.
Ἤδη νῦν 253, 10.
Ἤδη ποτὲ 253, 9.
Ἦμος δὴ 188, 3.
Ἢν 262, 1.
Ἢν καὶ 266, 11.
Ἢν — καὶ 267, 12.
Ἢν τι πᾶν 270, 21.
Ἤπερ 316, 2.
Ἧπερ *ubicunque* 797, 3. *plane ut* ibid.
Ἦπου 237, 3.
Ἦπου propationem indicat non omnibus numeris abſolutam. 344, 2. convenit circumſpecte loquenti 344, 3. aſſenſum elicienti 345, 4. argumentis a ſigno 345, 5. a minori ad majus 345, 6. metuenti convenit 346, 8. tergiverſanti 346, 9.
Ἦπου ἄρα 347, 11.
Ἦπού γε 347, 12.
Ἦπού γε δὴ 348. 13.
Ἦπού γε καὶ 348, 14.
Ἦτοι quid ſignificet 328, 1. in interrogationibus 319, 3. in principio orationis 331. 6.

Θ.

Θᾶττον et τχολαίτερον oppoſita 737, 2.
Θαυμάζω εἰ 229, 18.
Θαυμαστὰ ὅσα 803, 10.
Θαυμαστὸν ὅσον ibid.

I.

Ἴδε pro ἤδε 323, 1.
Ἴθι 816, 31.
Ἴθι δὴ ibid.
Ἵνα cauſam finalem notans 353. conſtr. cum conj. 353, 3. cum optativo ſuppreſſo ἂν 355, 6. an cum indicativo 355, 8. Ἵνα effectivum 259. 1. ἵνα temporale 361, 5. ἵνα locale 372, 7.
Ἵνα ἂν 361, 6.
Ἵνα δή τί; 359, 10.
Ἵνα κακῶ 362, 8.
Ἵνα μὴ 493, 5. notans *quo minus* 390, 3.
Ἵνα μήποτε 515. 4.
Ἵνα τί δή; 359, 10.
Ἵνα περ 363, 10.

K.

Καθάπερ 821, 42.

Καθα-

Καθαπερεὶ 822, 45.
Καθὸ 819, 37.
Καθ' ὅσον 821 42.
Καθο 820, 40.
Καθὼς.
Καὶ particulae uſus copulativus 365, 1. in celeritate et promtitudine notanda ib. 2. 3. pro μὲν et δὲ ib. 3. ſqq. ubi junguntur oppoſita. 366, 4. an pro ἀλλὰ 366. 5. uſus tranſitivus 366, 6. uſus in comparationibus 367, 7. uſus temporalis 368, 9. ſeq. uſus hortativus 370, 14. ſeqq. uſus ἐπιδοτικὸς 371, 19. uſus adverſativus 375, 28.
Καὶ γὰρ 381. ſqq.
Καὶ γὰρ δὴ 286, 10.
Καὶ γὰρ δὴ καὶ 386, 11.
Καὶ γὰρ εἰ 386, 12.
Καὶ γὰρ εἰκὸς 384, 5.
Καὶ γὰρ εἴπερ 386, 12.
Καὶ γὰρ καὶ 387, 13.
Καὶ γὰρ οὖν 387. 14.
Καὶ γὰρ ῥα ib. 15.
Καὶ γάρ τοι 388, 17. ſqq.
Καί γε, addit et amplificat 377, 2. ſqq. in reſponſionibus affirmativis 379, 8. in negationibus contrarium impenſius affirmat 380, 9. pro καὶ γοῦν 381.
Καί γε δὴ 380, 10.
Καὶ δὴ et jam 391, 1. protinus 391, 2. age jam 392, 3. et ſane 392, 4.
Καὶ — δὴ disjunctum, confirmative 393, 7. ὑπερθετικῶς 394, 8.
Καὶ δὴ γὰρ 386, 10.
Καὶ δὴ καὶ ejus uſus quadruplex 394. 395.
Καὶ δὲ οὖν καὶ 395, 13.
Καὶ εἰ 244, 3.
Καὶ μάλα 396, 1.
Καὶ μάλα γε 396, 2.
Καὶ μὲν δὴ 397, 1.
Καὶ μὲν δὴ καὶ 398, 2.
Καὶ μὴν copulativum. 398, 1. ἐπιδοτικὸν, quin etiam 399, 2. convenit abrupte loquenti 401, 7. objicienti ib. 8. inchoanti 401, 9. hortanti, 402. 10. minanti ib. 11.
Καὶ μὴν καὶ 403, 12.
Καὶ μὴν πυ καὶ 404, 14.
Καὶ νῦν et nunc 404, 1. in petitionibus 405, 2. concluſionibus 405, 3. hortationibus 406, 4.
Καὶ ταῦτα differt a καίπερ 420. 1. ſignif. praecipue, inprimis 411, 2. adverſative quamvis, licet 412, 4.
Καὶ τί; 415, 1.
Καί τι, 415, 2.
Καί τι καὶ ib. 3.
Καίπερ quanquam 407, 2. cum adverbio 409, 7. uſus ellipticus 409, 8.
Καίτοι et quidem et ſane 416, 1. ubi ſequens argumentum prius firmat 416, 1. ubi argumentum aſſeverando augetur. 417, 3. ubi dictum exemplo confirmatur 417, 4. ubi concluſio indicatur 417, 5. tribuitur aegre concedenti 418, 6. uſus ejus ellipticus 419, 7. ἐπελεγκτικὸς 425, 8. ὑποφορικὸς 420, 9. adverſativus 421, 10. pro καὶ μὴν 422, 12.
Καίτοι γε 422, 13. ſqq.
Καίτοι καὶ 426, 22.

Κα

Κἂ *et* ἂ cum ſubjunctivo 427, 2. κἂν repetitum *ſive* 428, 6. *vel*, G. *ſogar* 430, 11.

M.

Μὰ jurandi particula in affirmationibus 433, 1. in negationibus ib. 2. ſqq.

Μὲν et δὲ; harum conſtructio 438. ſqq. uſus tranſitivus 448, 1. in partitionibus 449, 3. in reditu a digreſſione 450, 6. in duorum eventuum ſeparatione neganda 451, 7. uſus adverſativus 451, 8. celeritatem notant, 452, 11. uſus exceptivus 452, 12. ellipticus 454, 15. 454. ſqq.

Μὲν δὴ 460, 1. habet uſum inchoativum 461, 3. tranſitivum 461, 4. concluſivum 462, 7. continuativum 463, 8.

Μὲν δὴ οὖν 473, 20.

Μὲν νυν 469, 12.

Μὲν οὖν 464 horum uſus inchoativus 465, 3. hortativus 466, 4 in clauſulis 466, 6. ἐν ταῖς ἐπανόδοις 467, 8. in tranſitionibus 468, 9. ſqq. uſus continuativus 469 11. confirmativus 470, 13. ſqq.

Μὲν οὖν δὴ 473, 19.

Μέν τοι *revera quidem* 474, 3. in interrogationibus 474, 3. reſponſionibus 475, 4. convenit juranti 475, 5. ſerio loquenti 475, 6. aliquid imprimis urgenti 476. 8. an ſit adverſativum 477, 9.

Μέντοι γε 480, 17.

Μέχρι vid. Ἄχρι.

Μὴ, ejus primitiva poteſtas 481, 1. differt ab οὐ 482, 2. 497, 7. tollit actus certitudinem ib. 3. ſqq. uſus negativus et ellipticus 496, 1. ſqq. uſus interrogativus 501, 1-3. conſtructio 483, ſeqq

Μὴ γὰρ 501 ſqq.

Μὴ γάρ γε 502, 3.

Μὴ γὰρ δὴ 5 3. 4.

Μὴ γὰρ ὅτι 506, 3.

Μὴ γὰρ οὖν 503, 5.

Μὴ ὅτι 504. 1.

Μὴ ὅτι γε 505, 4.

Μὴ ὅτι δὴ 507, 6.

Μὴ οὐ interrogativum 507, 1. conjecturale 508, 2. poſt verba cavendi, prohibendi praetermittendi 509, 4 6. abſtinendi 510, 7.

Μηδὲ et μήτε differunt 510, 1, ſq.

Μηδαμῶς et οὐδαμῶς differunt 499, 11.

Μηδεὶς et οὐδεὶς differunt ibid.

Μηδέποτε et οὐδέποτε differunt ib.

Μηκέτι et οὐκέτι differunt ibid.

Μὴν ejus prima poteſtas 529, 1. negationem confirmat 530, 2. firmat praecedenti exemplo 530, 3

Μήποτε *ne quando* 515, 3. ſenſu prohibitivo, *ne unquam* 516, 5. cum infinitivo ib. 7. in deprecatione 517, 9. cum indic. opt. et ſubj. 518. 11-13

Μήποτε ἄρα 519, 14.

Μήποτε οὖ 519. 16.

Μήπω cum infinitivo in oratione obliqua 520, 2. cum participio 521, 3.

Μήπωγε 521, 4.

Μήπωτι ib. 5.
Μήτε 510, ſqq.
Μήτι 524, 1.
Μήτι aequid, 524, 2. nunquid 524, 3.
Μήτι γε 526.
Μήτι δὴ 527.
Μήτι γοῦν ibid.
Μήτοι 523, 1.
Μήτοι γε 528, 2. interrupta ibid.
Μήτοι γε δὴ 549, 4.
Μῶν num igitur, an ergo 531, 1.
Μῶν μὴ 532, 2. 3.
Μῶν μήτι 533. 4.
Μῶν οὐ; 533, 5.

N.

Ναὶ affirmat dicta aliena 534, 1. affirmat rem negatam interrogative propoſitam ita, quaſi neget ibid. 2. affirmat verba propria 535. 3. eſt obteſtantium ibid.
Ναὶ δὴ 536, 4.
Ναὶ μὰ 438, 13.
Νὴ confirmat et affirmat cum quadam juratione 536, 5. obteſtandi formam induit 538, 11.
Νὴ Δί᾽ ἀλλὰ et ἀλλὰ νὴ Δία differunt 599, 14.
Νὴ τὼ θεὼ an ſit juramentum mulierum 538, 10.
Νὺ 540, 1.
Νυν encliticum ibid. 2.
Νῦν 541. ſqq.
Νυνὶ 543, 7.
Νῦν δὲ 545, 1.
Νυν οὖν 547, 7.

O.

Ὃ pro ὅτι 578, 1.
Ὁ μὲν, ὁ δὲ
Οἴ ἐγὼ 548, 1.
Οἴ μοι 549, 3.
Οἷα 800, 8.
Οἷα δὴ 801, 8.
Οἷον ut, quemadmodum 800, 8. quaſi 801, 8. ut ſenſu limitativo ibid. exempli cauſa 801, 9.
Ὅμως ſimiliter, ſimul 550, 1. tamen (gleichwol) 551, 3.
Ὅμως γε μέντοι 554, 8.
Ὅμως γε μὴν 554. 9.
Ὅμως δὲ 552, 5.
Ὅμως δ᾽ οὖν ibid.
Ὅμως μέντοι 553, 6.
Ὅμως μέντοιγε 552, 7.
Ὅπη 555, 1. 2.
Ὅπη ἂν ib. 3.
Ὁπητιοῦν 556, 5.
Ὅπη ἂν 556, 4.
Ὅπηπερ 557, 6.
Ὁπητιῶν 680.
Ὁποιοςτισοῦν, ὁποῖος ἂν 680.
Ὁποθέν ibid.
Ὁποσαπλάσιος ἂν ibid.
Ὁποστισῶν et ὁποστοσῶν ibid.
Ὁπόταν 559, 10.
Ὁπότε 557, 7.
Ὅπου 560, 5. ſqq.
Ὁπουῶν 561, 13.
Ὅπως quomodo 562, 1. conſtr. aoriſtis ſubj. 563, 2. cauſam finalem denotat 564, 3. poſt verba timendi 565, 5. cum 2. ps. fut. ind. habet uſum praeceptivum 566, 7. uſus comparativus 567, 10. temporalis 568, 11.
Ὅπως ἂν quomodo tandem 569 2

569, 13. *prout* 569, 14.
Ὅπως δὴ 571.
Ὅπως δήποτε 572
Ὅπως μὴ 570. ſqq.
Ὅπως οὐ 571, 21
Ὁπωσοῦν 680.
Ὁπωστιοῦν 572.
Ὅπως περ 572.
Ὅσοι 802. ſqq.
Ὅσοι μὴ 805, 14.
Ὅσοι μήποτε ibid.
Ὅσον οὐ 804.
Ὅσοι οὐδέπω ibid.
Ὅσοι οὔπω ibid.
Ὅταν 575, 10. ſqq.
Ὅτε *cum*, ſignif. temporis 572, 1. *quandocunque* 573, 2. *quandoquidem* ib. 4. partitionibus inſervit repetita ſequentibus μὲν et δὲ 574, 5.
Ὅτε δὲ ſuppreſſo μὲν 575, 8.
Ὅτε μὲν - ἄλλοτε δὲ 574, 6.
Ὅτε μὲν - ὅτε δὲ 574, 5.
Ὅτε μὴ 575, 9.
Ὅτι; reſpondens τί interrogativo 598, 6.
Ὅτι, ejus primaria poteſtas 578. uſus narrativus 580, 1. an habeat uſum ἐπεξηγητικὸν 583, 8. uſus ellipticus 584. ſqq. cauſalis 588. ſqq. interdum ſignum potius quam cauſam affert 593, 6. uſus ejus intenſivus 592, 1. an effectum noſet 594, 4. an pro μὴ ponatur, poſt verba timendi 595, 5. an tempus deſignet ib. 6.
Ὅτι δή τι; 598, 4.
Ὅτι δή τι μάλιστα; ibid.
Ὅτιή τι; ibid. 5.
Ὅτι μάλιστα 593, 3. et ſimilia ibid.
Ὅτι μὴ 595, 1.
Ὅτι τί; 597, 2.
Ὅτι τί δή; 597, 3.
Οὐ per hyphen cum nomine junctum 600, 2. οὐ opponitur τῷ καὶ 600, 3 ellipticam reddit orationem 601, 3. οὔ finale in antithetis 601. 5. 6. ſqq. emphaſin habens in interrogatione 603, 11. indignationem involvens 603. convenit imperanti cum aliqua comminatione et cum interrogationis nota 604, 14. habet vim prohibendi 604, 17. in reſponſione aſſentitur neganti, cum ellipſi verbi ab eo negati 607, 24. uſus ejus defectivus 609, 25. an abundet 610. ſqq.
Οὐ γὰρ negando cauſam infert 612. ubi cauſa cauſae redditur 612, 2. in reſponſionibus negativis 613, 3. citra reſponſiones firmius negat 613, 4. οὐ γὰρ interrogativum 614. 6.
Οὐ γὰρ ἀλλὰ 615, 7. ſqq.
Οὐ γὰρ ἀλλὰ καὶ 616, 11.
Οὐ γὰρ ἂν 617, 12.
Οὐ γὰρ δὴ 617, 14.
Οὐ γὰρ δή που 618, 16.
Οὐ γὰρ ἔγωγε 621, 22.
Οὐ γὰρ οὖν ibid. 619.
Οὐ γάρ που 621, 21.
Οὐ γάρ τοι 621, 23.
Οὐ δήπου 623, 1.
Οὐ δήπου γε ib. 2.
Οὐ μὲν 623, 3.
Οὐ μὲν δὴ 624, 5.

Οὐ *μὲν οὖν* 625, 6.
Οὐ *μενοῦν γε* 627, 9.
Οὐ *μέν πως* 627, 10.
Οὐ *μέν τοι* 627, 11. ſqq.
Οὐ *μέντοι ἀλλὰ* 6 9. 15.
Οὐ *μέντοι ἀλλὰ καὶ* 630, 17.
Οὐ *μὴ* 631. ſqq. negant firmiter ib. 1. vim prohibitivam habent 632, ſqq. earum conſtructio 634. ſqq.
Οὐ *μήν* 636, 1.
Οὐ *μὴν ἀλλὰ* 637, 2 ſqq.
Οὐ *μὴν ἀλλὰ καὶ* 141, 6.
Οὐ *μὴν ἀλλά πȣ καὶ* 643, 10.
Οὐ *μην οὐδέ* 643, 11. ſqq.
Οὐ *μένον* differt a *μόνον ȣ̓* 642, 6
Οὐ *μόνον, ἀλλὰ καὶ* 641, 6.
Οὐχ *οἷον* 647, 6.
Οὐχ *ὅσον* 647, 7.
Οὐχ *ὅπως* 649, 9.
Οὐχ *ὅτι* ***non quod, non quia*** 645, 1. ***non ſolum, non modo*** 647, 4
Οὐχ *ὅτι μὴ* 647, 5.
Οὐχ *ὡς* 650 10.
Οὐδε 657. ſqq.
Οὐδ' *ἂν* 663, 14.
Οὐδε *γάρ πȣ* 663, 15.
Οὐδὲ *μεν* 664, 16.
Οὐδ' *ουν* 665, 20.
Ουτε 657, ſqq
Οὐδέ *τι* 665, 1. 667, 4
Οὐκοῦν et *ουκουν* 650. ſqq.
Οὔτ' *ουν* 665, 20.
Ουτι 666. 2.
Οὔτι *γε* 667, 3.
Οὔτοι 668. 9.
Οὔτοι *δὴ* 669, 8.
Οὐ *τοίνυν γε* 669, 9.
Οὖν conclusivum 669, 1 convenit monenti 670, 2. prolixiorem orationem concludit 671, 3. uſus ejus inchoativus 673, 5. continuativus 674, 6. poſt digreſſionem ibid. poſt parentheſin ib. 7. poſt longius hyperbaton 675, 8. uſus tranſitivus 675, 10. affirmativus 678, 12.
Ὄφρα *quamdiu, dum* 681, *donec* 682, 5. quomodo finem notet 682, 7.

Π.

Πάλιν ***retro, retrorſum,*** 683, 1. ***rurſus*** 684, 4. ***contra*** ib. 5. *viciſſim* 685, 6.
Πάλιν *αὖ* 685, 7.
Πάλιν *αὖθις* 685, 8,
Πάνυ 686, 9.
Πάνυ *γε* 687, 13.
Πάνυ *μὲν ουν* ibid.
Πάνυ *τι* 688, 15.
Περ prima notione, ***omnino prorſus, penitus.*** 688, 1. inſervit explicationi, i. ***nempe*** 689, 4. habet ſenſum interminatum 690, 5. adverſativum 691, 7.
Πῆ 693, 1. 2,
Πῆ *δὴ* ib. 3.
Πη inclinatum 693, 4. ſqq.
Πλὴν, ***praeter, excepto*** 695, 1. ***praeterquam*** 697, 4. ***veruntamen*** 698, 7. ***ſupereſt ut*** 699, 10. ***quin potius*** ibid. 11.
Πλὴν *ἀλλὰ* 700, 12. ſqq.
Πλὴν *ἀλλ' η* 701, 15.
Πλὴν *η* 701, 17.
Πλὴν *γε* 702, 18.
Πλὴν *γε δὴ* 703. 20.
Πλην *γ' οτι καὶ* 706, 28.
Πλὴν *γε δὴ ὅτι* 706, 29.

Πλὴν

Πλὴν ἐὰν 704. 23.
Πλὴν ἐὰν μὴ 704. 25.
Πλὴν εἰ 703, 21
Πλὴν εἰ μὴ 704 24.
Πλὴν ὅσον 705, 26.
Πλὴν ὅτι 703, 27.
Ποτὲ notat tempus diu elapſum 707, 1. modo elapſum 707, 2. eſt dubitantis 708, 4. percontantis 708, 5. ſq.
Πῦ locale adverbium 710, 1. 712, 5.
Πυ inclinatum, locum notat vagum et incertum 711, 2. terminatum, ſed latioribus limitibus circumſcriptum 711, 3. ſignif. *fortaſſe* 712, 6 convenit ſententiae ſuae diffidentibus vel diffidere ſe fingentibus 714, 8.
Πρὶν 715, 1. repetitum 718, 6. ellipticum ib. 7.
Πρὶν ἂν 719, 8.
Πρὶν ἢ 716, 8.
Πρίν τι 719, 9.
Πω 719. ſqq. in temporis uſu cum praeterito et praeſenti 720, 2. 3. differt. a ποτὲ 721, 5. 6.
Πώποτε 722, 10.
Πῶς; *quomodo?* 723, 1. materialiter acceptum 724, 2. extra interrogationem ſignif. *certo quodam* modo.
Πῶς ἂν *utinam* 725, 5.
Πῶς γάρ; 725, 6 ſq.
Πῶς γὰρ ὐ; 728, 12.
Πῶς δή; 720, 9.
Πῶς δ' ὐ; 729, 14-16.
Πῶς οὖν; ib.
Πῶς ὐ; ib. 10. ſq.
Πως inclinatum 729, 1. ſq.

P.

Ῥα ſucceſſum temporis notat 731, 2. habet vim collectivam 732, 4 redditur interdum *nempe ſcilicet* 733, 6. *atque adeo* 735, 9. notat mandati exſecutionem 735, 10. uſus tranſitivus 735, 11. continuativus 736, 12. 13.

Σ.

Σχολῇ *otioſe* 737, 1. *lente* ib. 2. ſi affirmativa conditio praeceſſerit notat *facile* 737, 3. ſi negativa *vix*, *aegre neutiquam* 738, 4 ſqq.
Σχολῇ γὰρ 739, 7.

T.

Τάχα *cito* 739, 9. *fortaſſe* ibid. τάχα et ἴσως ſynonyma 740, 12.
Τάχ' ἂν 740, 11.
Τάχ' ἂν ἴσως 741, 14.
Τάχα πυ 741, 15.
Τε copulativum 742, 1. ſqq. repetitum 743, 3.
Τε καὶ 743, 4. 7.
Τε poſt ὃς, οἷος, ἔνθα, ὅτε, ὥστε, ἐπεὶ, γὰρ, δὲ 744, ſqq.
Τί interrogativum 806, 17.
Τί γάρ; *quidni? quid enim? quid igitur?* 807, 18.
Τί γὰρ ἀλλ' ἤ 808.
Τί δέ; *Quid? Quid autem?* 809, 19.
Τί δὲ δή; ibid.
Τί δ' ὐ; 811, 20.
Τί μὴν 811, 22.
Τί οὖν 812, 23.
Τί ποτε 813, 24.

Τα

Τοι *hac re, re ipſa, ideo* 749, 1. ſqq.

Τοι γὰρ 750, 3.

Τοιγαρῶν 751, 4.

Τοιγάρτοι 753, 9.

Τοίνυν, ejus uſus inchoativus 754, 11. cont· ˌuativus 155, 13. tranſitivus 756, 14. συμπερασμάτικος 756, 15. hortativus 757, 16. in aſſumtionibus 758, 18.

Τῷ pro διὰ τῦτο 796, 2.

Τοίνυν γε 759, 19.

Υ.

Ὑπερφυῶς δή. 213.

Υπερφυῶς ὡς.

Φ.

Φέρε 816.

Ω.

Ὡς, notat *quomodo* relative 759, 1. *utpote* 760, 4. *quam* 761, 5. *pro* ſ. *ut* in comparatione proportionali 762, 6. uſus intenſivus 763, 7. in exclamationibus 764, 10, epiphonematibus 765, 11. in optando 765, 12. ſenſus conjecturalis 766, 13. finalis 768, 16. effectum notans 769, 20. concluſivus 770. 23. cauſalis 771, 24. temporalis 772, 28. localis 774, 31. narrativus ib. 33. ſqq.

Ὡς ἂν 777, 11. ſqq.

Ὡς γε 778, 5.

Ὡς εἰ 781. 10.

Ὡσεὶ 782, 11.

Ὥσπερ 779, 6.

Ὥσπερ ἂν 780, 8.

Ὡσπερεὶ 782, 12.

Ὡσπερῶν 784, 13.

Ὡσπερῶν καὶ 784, 14.

Ὥστε *utpote* 786, 19. *et ita* ſ. *itaque* 787, 20. *ſic* 788, 21. *ergo idcirco*, *quare* ib. 22. conſtructio ejus varia 789, ſq., *ita ut* 791, 29.

Ὥστε γὰρ 795, 37.

Ὥστε πῶς 791,. 27.

Ὥστε τί 791, 28.

ERRATA.

CORRIGENDA.

P. 7. l. 21. leg. ἐπευφήμησαν. P. 10. l. 11. dele: XI. l. 17. leg. *aſſert.* P. 15. l. 3. l. παύσω. P. 30. l. 3. leg *profecto.* P. 38. l. 13. pro *cap. XL. ſect.3.* lege: *cap. XXXIX.* ibid. l. 14. pro §. 2. leg. §. 12. P. 42. lin. 24. leg. παράζοντες. P. 57. l. 11. pro *ſub qua aliquid* leg. *cum aliquid ſub conditione.* P. 59. l. 27. pro καὶ τὰ leg. κατὰ. P. 61. l. 10. pro §. 11. leg. §. 6. P. 84. pro *ſect.* 8. §. 15. leg. *ſect.* 2, 6. §. 12. P. 89. lin. 23. *deleatur:* ἢ ἄρα et. P. 125. lin. 26. leg. *praefixa.* P. 141. l. 31. pro *At* leg. *Ad.* P. 152. l. 9. l. 9. l. ὥρισα. ib. l. 15. leg. *quidam.* P. 154. l. 4. pro *ita* leg. *ait.* P. 172. in fine §. XII. *adde:* Sic et 1 Cor. VII. VIII. X-XVI. in principiis. P. 185. l. 30. pro cap. XL. *ſect.* 2. leg. cap. XXXIX. p. 613. P. 194. l. 1. leg. *poſtpoſitum.* Ibid. l. 29. pro *ſect.* 4. leg. *ſect.* 3. §. 3. P. 245. l. 30. leg. *in barathrum.* P. 248. l. 21. pro §. 17 et 18. leg. §. 6. P. 263. l. 14. pro: *ſect.* 5 §. 8 - 11. leg. *ſect.* 3. §. 6. P. 480. p. 22. poſt *Theſſalos* adde: *inter.* P. 518. l. 6. pro: *I. De's* leg. *IX. De.* P. 612. pro *De* leg. I. *DE.* P. 629. pro ME'N leg. ME'N TOI. P. 697. lin. 7. pro *caſus cum* leg. *caſus cum praepoſitione ubi ſignif.* P. 712. lin. 16. pro *Denn das, wo.* leg. *Denn das Wo.* P. 796. l. 3. pro *Particulis* leg. *Articulis.*

Numeros paragraphorum interdum e. c. p. 668. turbatos facile lectores etiam non admoniti corrigent.

Digitized by Google

00567553 2

Digitized by Google

image
not
available